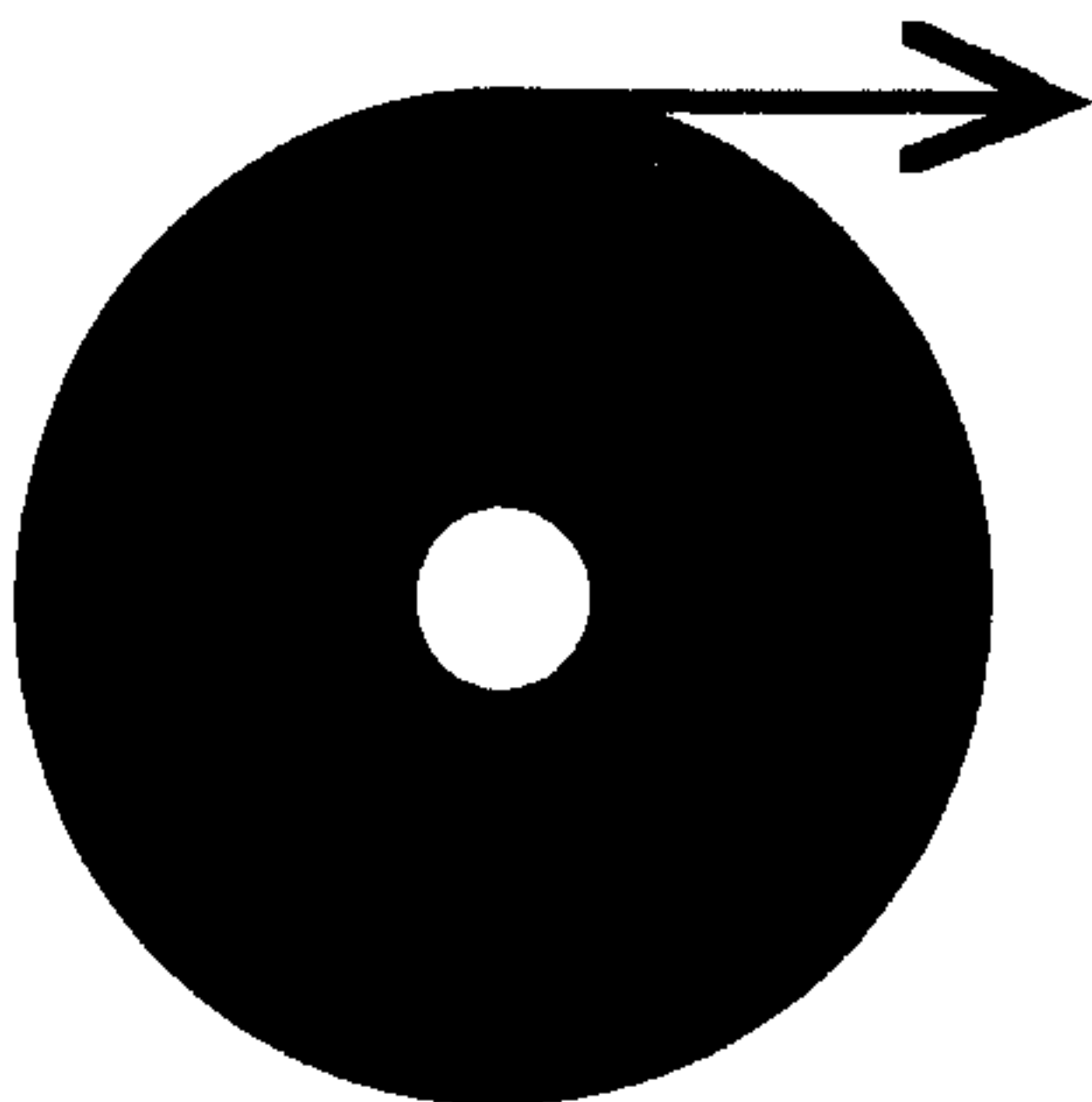

RE

Telephone: +47 7

LØGTINGS TIDINDI

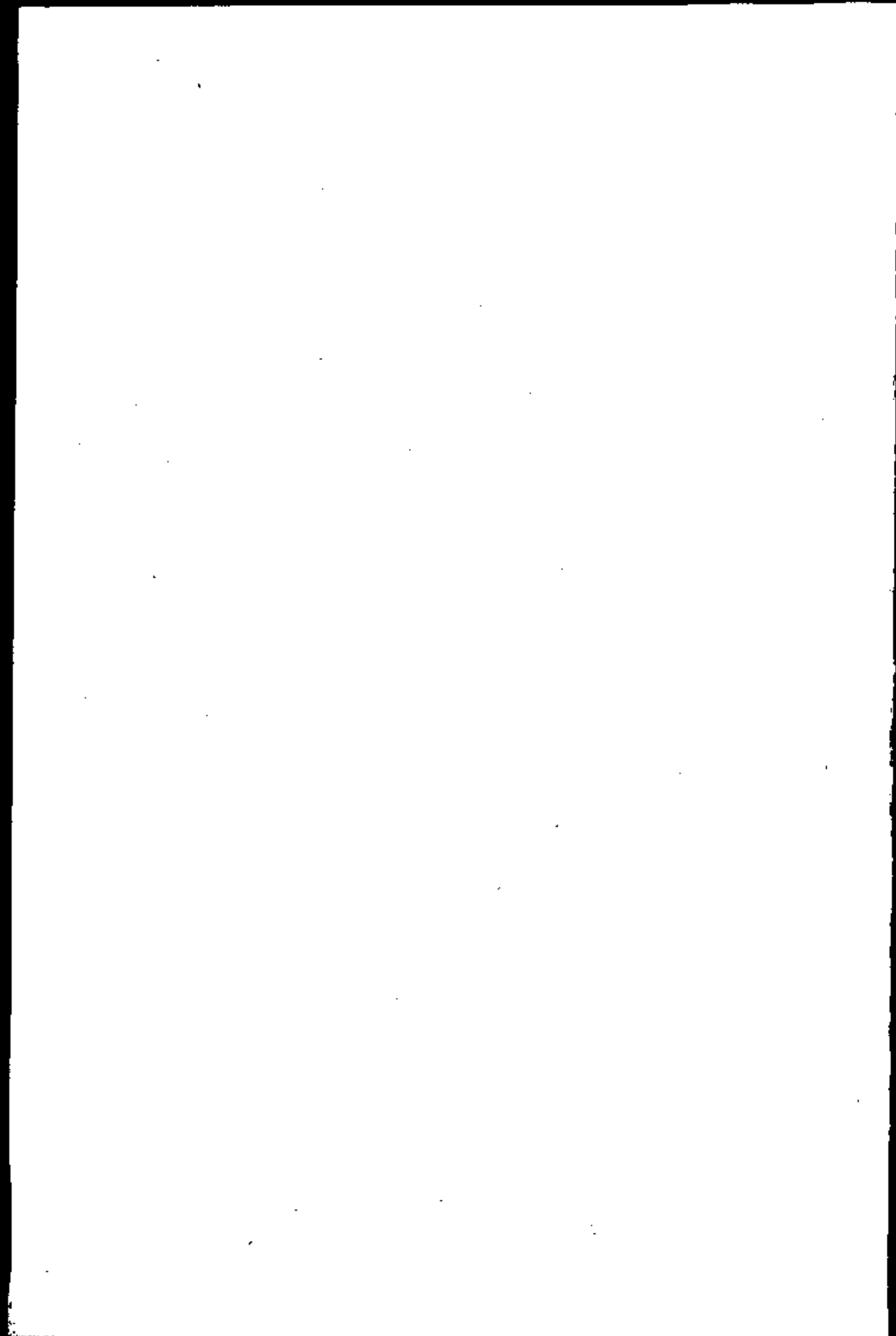
1942

Løgtingstíðindi

1942

Tórshavn.

A/S „Færø Amtstidende“s Bogtrykkeri.

INNHALD

	bls.
Løgtingsmenninir o. á.....	1
Festar nevndir og aðrar nevndir.....	2
I. Fíggjarlig viðurskipti.	
1. Fíggjarstandur lögtingsins	4
2. Fíggjareykasamtýkt 1942	4
3. Fíggjarættan fyri amtsgrunnin	8
4. Fíggjarættan fyri økonomiska grunnin	12
5. Fíggjarættan fyri amtsfátækragrunnin	15
6. Amtsfondsálíknin	17
7. Løgtingsskattur	17
8. Tollógin	25
II. Skólamál.	
1. Nýggir skúlar	27
2. Hækkan av hásviðurgjald til ítróttalærarin	32
3. Svimjing sum tvungin lærugrein	33
4. Maskinprógv	34
5. Hækkan av læraralønnum	36
6. Summarfrítið í fólkskúlanum	37
7. Hækkan av læraralønnum við realskúlan í Vági	38
8. Ferðalærari í Øravíkardali	40
9. Millumskúli í Fuglafirði	41
10. Umsókn frá lærara um byggjan av húsi	43
11. Føroyskt sum kenslumál	43
12. Føroyskt mál í skiparaskúlanum	47
13. Viðlíkahald av skúlum	51
14. Nýggjur skúli á Trøllanesi	51
15. Vikar við Klakksvíkar skúla	52
16. Eftirlit til einkju eftir háskúlalærara	53
III. Kirkjumál.	
1. Fíggjarættan fyri kirkjugrunnin	54
2. Prestaf lutningur	55
3. Kirkjugarður í Høvl	58
4. Kirkjugarður í Rituvík	59
5. Kirkjugarður í Klakksvík	59
6. Broytan av reglum um nýtslu av kirkjum	60
7. Kirkja í Hvannasundi ella Norðdepil	61
IV. Telefonmál.	
1. Frágreiðing frá telefonnevndini	62
2. Lønshækkan til telefonreparatørar	64
3. Broytan av telefonfelagataktum	65

	bls.
4. Ymisk viðurskipti	67
5. Eldbrunaringing í Havn	69
V. Sjúkrahús, lækur o. t.	
1. Bróstsjúkrahúslö	70
2. Elfsheim	76
3. Ljósmeður	77
4. Handkeypaítsola	78
5. Dýrlíðarviðbót til kommunulækna	79
VI. Fiskivinna o. t.	
1. Vinnulánsgrunnurinn	81
2. Endurnýggjan av skipafloetanum	82
3. Argongd at taka skiparapróg	83
4. Royndarkamar fyri kumpassir	84
5. Samtykt viðv. kræklingi	87
6. Broytan av fiskarlógini (trot)	89
7. Útflutningur av skipum	92
8. Ferskfiskflutningur til Bretlands	93
9. Virkislán o. a.	95
10. Bjargingargreiðir á føroyskum skipum	96
11. Eltirkannan av skipum í Bretlandi	97
12. Vitatendring	98
VII. Landbúnaðurin o. t.	
1. Jaktlógin	99
2. Útskiftingarlógin	101
3. Útskiftling av fuglabjörgum	102
4. Kæra viðv. landbrúksráðnum	103
5. Jarðalógin	105
6. Gardasýnsmenn í Bíggjar sókn	111
7. Føroya revaalifelag	111
VIII. Vegir, brýr og lendingar.	
1. Eftirlit við vegum, brúgvum og lendingum	112
2. Vegætlan 1943/45	115
3. Lendingin í Skálavík	123
4. Studningur til viðlíkahald av vegum	125
5. Skaðabøtur í Rítuvík	127
6. Vinstrukoyrsla í Vágum	128
IX. Havnir o. a.	
1. Eftirlit við havnum	129
2. Mðvág og Skopun havnir	130
3. Útroknan av vørugjaldi	132
4. Ókjan av havnaintøkum	133
5. Ymisk havnamál	134
6. Kríggsskaði Klakksvíkur havn	135
7. Reglugerð Sands havn	136
X. Ymisk lógsmål.	
1. Rúsdrekkalógin	137

	bls.
2. Broytan av lóg um vanlukkutrygging	138
3. Sjúkrakassalógin	140
4. Eritíð við lön	142
5. Kríggstryggjan av vorum	144
6. Broytan av lóg um tryggingarveki	144
7. Broytan av lóg um kavarar	146
8. Føroyskt sum lógmál	148
9. Føroyskt sum rettargongdarmál	148
10. Vælrettaralduin	150
11. Broytan av ferðapassarreglum	150
12. Broytan av reglum um skipsregistar	151
13. Lóg um navnskifti	152
14. Ólavssøking	153
15. Einkjúbarnastadningur	154
16. Broytan av lóg um leigu	156
17. Býtan av brenni	157
18. Broytan av lóg um afturlattingartíð fyri krambúðir	160
19. Skipan av føroyskum lógmáli	161
20. Reglugerð fyri sjóvátrygging	162
21. Virðisgjald við sølu av fastari ogn	162
22. Hækkun av bílskattinum	163
23. Reglur um vissar tókur	164
24. Reglur um „visse processuelle Forhold“	165

XI. Strandferðaskip.

Smíði	167

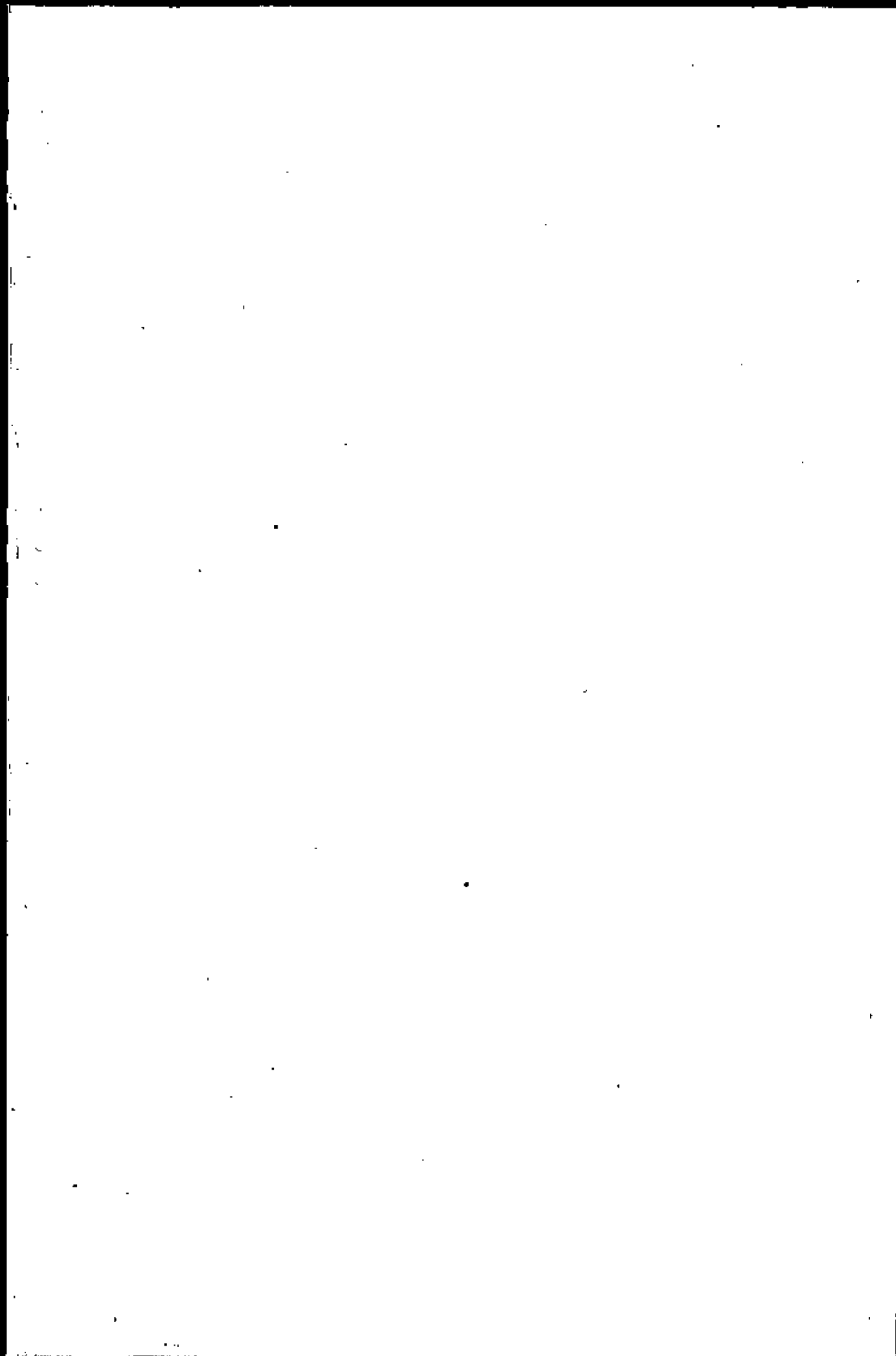
XII. Kommunat mál.

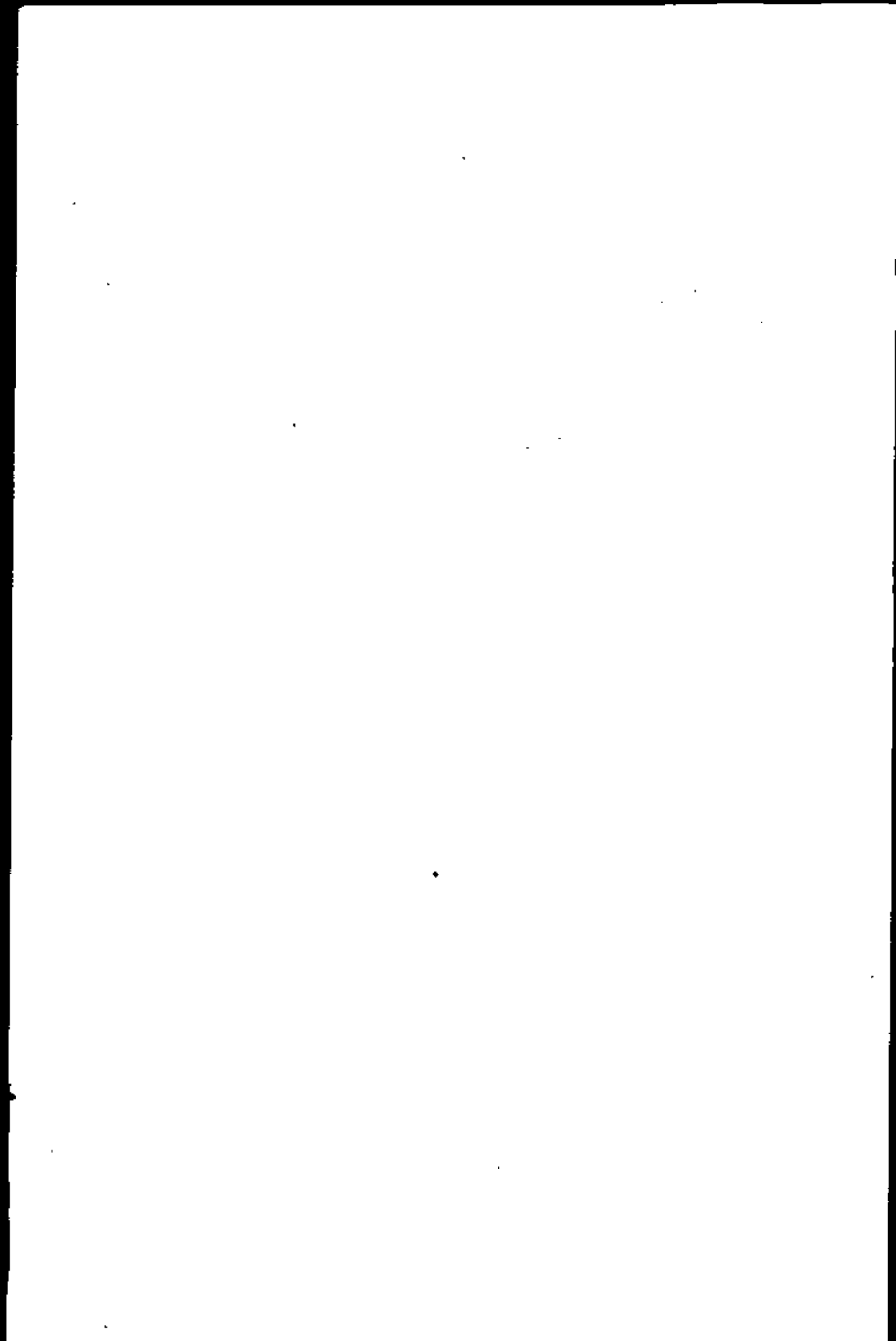
1. Decisiún av kommunuroknskapum	168
2. Elektricitetsverkið í Vági	168
3. Valkuerur	169
4. Valstøð í Havnar úttanbýggja kommunu	169
5. Skattaálíkning eftir ogn og ferðum	171
6. Skattaálíknin á meiri, sum hava inntøkur í Íslandi	173
7. Útfyllingarblað viðv. sjálvuppgávu	174
8. Samtykt til expropriation	175
9. Ábyrgd fyri lán	176
10. Løyvi til lán	177
11. Samtykt til expropriation	178
12. Samtykt til ognarkeyp	179
13. Løyvi til eftirløn	179
14. Løyvi til álíkning	180
15. Løyvi til lán	181
16. Skattaálíkning í Frøðhjar kommunu	182
17. Løyvi til ognarsølu	182
18. Broytan av kommunalú skattalógini	183
19. Kirkjugarður í Vestmanna (Tøka av jørð)	185
20. Løyvi til lán	185
21. Løyvi til ognarkeyp	186

XIII. Ymist.

1. Decisiún av amtskommunalum roknskapum	186
2. Mál av landsnevndini og amtmanninum greidda mál	187

	bls.
3. Kulamálhð	195
4. Væruflutningur úr Íslandi og Ameríku	201
5. Føroya Ferðamáttafelag	201
6. Kjötrættakering	205
7. Einkarsøla	207
8. Samsýning til Sverre Patursson	209
9. Lýsingar á føroyskum máli	209
10. Almunt lýsingarblað	210
11. Føroyskt flagg	211
12. Ferðasamband við Slættanes	212
13. Dagpeningar línugáttar	213
14. Christmas Møller í bretsku úlvarpinum	214
15. Kríggstrygging av byggingum	215
16. Sprengiknøttavandin o. a.	217
17. „Væðis“	220
18. „Naina“	221
19. Brunarandi	224
20. Samráðingar: Ísland-Føroyar	225
21. Politistar í Vágum	229
22. Kæra viðv. pristalsútrokning	230
23. Dýrtíðarviðbót til sterkstreymisnevndartíðir	231
24. Dýrtíðarviðbót til amtsverkefndingin	232
25. Innviðtøttur av byggitíðari	233
26. Sømdarpeningur	234
27. Dýrtíðarviðbót til vrakarættarlíðsmenn	235
28. Lønun av politistum	236
29. Viðgerðun av revaskinum	237
30. Bræv frá skiparafelagnum viðv. føroyskum flaggi	237
31. Ungdómsheim	239
32. Norðoya Ísvirki	240
33. Ísvirki í Vági	241
34. Dýrtíðarviðbót til fænasumenn	242
35. Tíðar til umvølan av maskinum	244
36. Samsýning til líkningsráðið	245
37. Landshandilin	245
XIV. Val av álitismonnum og nevndum	248

ÁR 1942, týsdagin 1. sept. kl. 18 varð Føroya Løgting sett. Formaðurin, ið valdur varð í seinastu tingsetu, J. H. Danbjørg, tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett. Hann bað tingmenn rópa eitt 9-falt hurra fyri konga okkara og eitt 8-falt hurra fyri Føroyum.

Tingmenn vóru hesir:

O. F. Joensen, Klakksvík.
S. P. Zachariassen, Klakksvík.
Heine Justinussen, Seinoy.
Jacob E. Jacobsen, Klakksvík.
Rasmus Rasmussen, Fuglafirði.
Johan Poulsen, Strondum.
A. Samuelson, Fuglafirði.
Jens Chr. Olsen, Toftir.
Poul Petersen, Tórshavn.
J. Fr. Øregaard, Gøtu.
Hans Nolsøe, Vestmanna.
Hans Iversen, Kvívík.
J. Patursson, Kirkjubøur.
Johan Danielsen, Tórshavn.
Louis Zachariassen, Tórshavn.
Thorstein Petersen, Tórshavn.
Joen Rasmussen, Sørvági.
Samuel Ellefsen, Miðvági.
Anth. Sørensen, Húsavík.
J. P. Davidsen, Sandi.
Jacob Nielsen, Mykinesi.
P. M. Dam, Tvøroyri.
J. H. Danbjørg, Porkeri.
Kr. Djurhuus, Tvøroyri.

Til formann varð valdur J. H. Danbjørg og til næstformann Kr. Djurhuus. Til tingskrivarar vórðu valdir Hans Nolsøe og Johan Poulsen.

Festar nevndir.

Kirkjunevndin: Jacob Fr. Øregaard, Hans Nolsøe, O. F. Joensen, Johan Poulsen, Samuel Ellefsen.

Kommunala nevndin: J. H. Danbjørg, Johan Poulsen, A. Sørensen.

Ymsamálanevndin: Jacob E. Jacobsen, O. F. Joensen, R. Rasmussen.

Nevnd viðr. teimum av landsnevndini og amtmanningini greiddu málam: S. P. Zachariasen, Jens Chr. Olsen, H. Justnussen.

Figgjurnevndin: P. M. Dam, J. E. Jacobsen, L. Zachariasen, Johan Poulsen, K. Djurhuus, J. Patursson, Poul Petersen.

Aðrar nevndir.

Landsnevndin: P. M. Dam, L. Zachariasen, Kr. Djurhuus, A. Samuelson, Th. Petersen.

Skúlanevndin: J. H. Danbjørg, S. P. Zachariasen, Johan Poulsen, A. Samuelson, J. Patursson.

Fiskieigunnevndin: Jacob Nielsen, S. P. Zachariasen, Kr. Djurhuus, J. C. Olsen, R. Rasmussen.

Telefonnevndin: J. Fr. Øregaard, H. Nolsøe, Johan Poulsen, O. F. Joensen, A. Sørensen.

Bróstsjúkrahósnævndin: Jacob E. Jacobsen, H. Nolsøe, J. Danielsen, Hans Iversen, Poul Petersen.

Bándaðarnevndin: J. P. Davidsen, L. Zachariasen, H. Iversen, Kr. Djurhuus, Poul Petersen.

Hæmanævndin: J. E. Jacobsen, S. P. Zachariasen, A. Samuelson, Johan Poulsen, R. Rasmussen.

Nerud viðc. kjötrationering: L. Zachariassen, J. Nielsen, Kr. Djurhuus, Hans Iversen, A. Sørensen.

Nerud viðc. rástrekkaðógi: S. P. Zachariassen, Jacob Nielsen, A. Samuelson, Johan Poulsen, H. Justinussen.

Sociala nerud: P. M. Dam, L. Zachariassen, Johan Poulsen, O. F. Joensen, Poul Petersen.

„Smiril“s nerud: J. Nielsen, H. Nolsøe, O. F. Joensen, J. Rasmussen, S. Ellefsen.

Nerud viðc. kríggstrýgging og rorum: P. M. Dam, L. Zachariassen, Kr. Djurhuus, H. Iversen, Th. Petersen.

Uttarvíkismálanerudin: P. M. Dam, L. Zachariassen, J. Danielsen, J. Poulsen, P. Petersen.

Varnuerudin: P. M. Dam, J. P. Davidsen, H. Nolsøe, A. Samuelson, J. Rasmussen, J. Patursson, S. Ellefsen.

Veguerudin: J. P. Davidsen, P. M. Dam, S. P. Zachariassen, Johan Poulsen, Hans Iversen, J. Patursson, S. Ellefsen.

Príðalsnerudin: P. M. Dam, J. Jacobsen, L. Zachariassen, J. Danielsen, Kr. Djurhuus, P. Petersen, Th. Petersen.

Nerud viðc. samráðingar Ísland—Føroyar: P. M. Dam, L. Zachariassen, Kr. Djurhuus, J. Rasmussen, Th. Petersen.

I. Fíggjarlig viðurskipti.

1. Fíggjarstandur lögtingsins.

Roknskapur og fíggjarstandur lögtingsins 1941 sí skjal nr. 1.

2. Fíggjareykasamtykt 1942.

Álit:

Løgtingsskrivstovan hevur framlagt uppskot til fíggjareykasamtykt fyri amtsgrunnin fyri 1942 og ger hesar viðmerkingar:

Løgtingið samtykti í fjør fíggjarætlan fyri amtsgrunnin fyri 1942, hareftir avlop av rakstrinum varð ætlað til 7.181 kr. 95 øyr.

Løgtingsskatturin varð ætlaður til 1.200.000 kr., men kom at vera 3 milj. kr. Tollurin varð ætlaður til 500.000 kr., men kemur atlandi at verða 900.000 kr. Avlopið skuldi so hækka til gott 2 milj. kr., men er tað at viðmerkja, at ikki er heilt vist, at allur lögtingsskatturin verður goldin, og nakað av honum verður kannska goldið í £. Hartil kemur, at nakrar av telnum ætlaðu útreiðslum verða storri enn sett upp, t. d. til rakstarin av sjúkrahúsum, „Smiril“ og til vegir og havnar, og at tað ræður um at stímbra tingsins fíggjarviðurskipti vegna inflatiónina og bakslagið, sum einaferð kemur.

Harumframt mælir lögtingsskrivstovan til at góðkenna omanfyrirstandandi fíggjareykasamtykt, hareftir nýggjar útreiðslur fyri 1942 verða 746.248,27 kr. Avlopið fyri 1942 verður tó gott 1 milj. kr.

Til tøy einstøku uppskotini er at viðmerkja:

Ad 1-7. Hetta eru útreiðslur, sum landsnevndin hevur samtykt undir væntaðum góðkeðnum av tinginum.

Ad 8, 9 a og b og 10. Hesar studnigar mælir landsnevndin til at veita.

Ad 9 c. Til lendingina í Skúvoy er játtað 10.000 kr. umframt dýrtíðarvildbót í veg- og lendingarætlanini 1942/43. Lendingin varð nógv skaðað av brimi, og arbeiðið mátti gerast í ár. Tað verður dýrari

enn ætlað, og mælir skrivstovan til, at tungið rindar $\frac{3}{4}$ av verunligu útreiðslunum. Hartil verður settur eykastudningur upp til 10.000 kr.

Ad 9 d. Arbeiðið við lendingina í Skálavík í 1941 kostaði:

Tilfar	4.746 kr. 17 øyr.
Arbeidsløn 75 øyr. pr. tíma	4.379 " 25 "
	9.125 kr. 42 øyr.

- Hetta var útreiðslan eftir uppgávu pr. $\frac{12}{8}$ 1941, og nakað arbeiði er gjørt seinri, so útreiðslurnar hava verið ca. 10.000 kr. $\frac{3}{4}$ av 10.000 kr. = 6.750 kr. Kommunan hevur fingið 4.635 kr., og skrivstovan skal mæla til, at hon fær eykastudning 2.000 kr., til íbúgvarnir hava arbeitt fyri 75 øyr. pr. tíma, og vanligt er nú, at kommunurnar fáa $\frac{3}{4}$ av útreiðslunum til tílik arbeiðir játtaði.
- Ad 12. Hvíldarheimið „Naina“ hevur fingið játtað fyri 1942 kr. 2.000. Søkt verður nú um 4.000 kr. sum eykastudning. Løgtingsskrivstovan mælir til, at heimið fær henda studning vegna dýrtíðina og tað góða arbeiðið, tað útfinnir.
- Ad 13. Neyðugt er at fáa nýggjan ketil til hitaverkið á bókasavns húsinum, ætlaður at kosta 2.000 kr.
- Ad 11, 14, 15 og 16. Landsnevndin hevur samtykt at leggja fyri tungið spurningin um studning til tey nevndu endamál.

Fíggingarnevndin vil mæla til at góðkenna uppskot hjá lögtingsskrivstovuni, tó við hesum broytingum og viðmerkingum:

- Ad 1 c: Til lazarettir í Vágum eru uppsettar 40.000 kr., og er hetta sambært semju, gjord millum landsnevndina og kommunurnar í Vágum 10. apríl, har samtykt varð, at kommunurnar fáa til vega hóskandi rúm til lazarett í Sørvági, til lazarett í Sandavági og eina hjúlpistøðu í Míðvági. Hartil hava kommunurnar tikið skúlastovur. Løgtingið fær til vega sjúkrarøktarvørur, madrassir, seingjaklæðir, instrumentir, medlelu og annað. Roynt verður at fáa ein lækna við hovudsstöðu í Sørvági, soleiðis at Løgtingið rindar hansara løn, meðan kommunurnar fáa til vega húsrúm. Neyðturvuligar sjúkrasystur verða tiknar. Upplýsingar lógu frammi um, at útreiðslurnar til at fáa lazarettini í stand ikki verða yvir 40.000 kr. Samtykt varð, at neyðturvuligur peningur verður játtaður úr amtsgrunninum til hetta og raksturin. Hitt dagliga stýrið liggur hjá amtslæknanum og hospitalstjóranum. Nevndin heldur, at lækni eigur at búgva har, sum amtslæknin og hospitalstjórin til einahvørja tíð halda best.

Ad 3: Keypt av ullvirkismaskinum, 34.000 kr.

Tílikar maskinur fyri eitt pláss eru ætlaður at kosta £ 750. Landsnevndin sigur at royna at fáa til vega fleiri tílikar maskinur á hóskandi plássum, men tá talan er um lán, heldur nevndin, at 34.000 kr. má vera nóg mikið hjá nevndini at ráða yvir, tí nakað av peninginum má kunna verða rindað kontant av monnum, sum fáa maskinurnar. Annars vísir tað seg at vera ringt at fáa loyvi til at flyta tílikar maskinur úr Bretlandi.

Ad 8: Bátabrúgv við Garðsenda, Hósvík — $\frac{3}{4}$ av 6.000 kr.

Nevndin heldur, at tann brúgv, sum verkfrøðingurin hevur sett uppskot til, er nakað lítil, og mæltur tí til at hækka peningin til $\frac{3}{4}$ av 8.000 kr. lig 6.750 kr. Kr. Djarhuus heldir, at har átti ikki at vera meiri enn ein brúgv.

Ad 12: Eykastudningur til „Náinn“ 4.000 kr.

Verður hækkaður við 1.000 kr.

Ad 14: Hús til starvsfólk á Dronning Alexandrines Hospital 40.000 kr.

Upplýst er, at keypt er tilfar til eitt lílikt hús, og hevur tað kostað um 30.000 kr. Til rindan av hesum tilfari og restandi tilfari o. s. til lílikt hús, mæltir nevndin til at lata uppskotið standa við, so at landsnevndin fær tilfarið at ráða yvir, um húsð ikki verður gjørt, tí tingið ella hitt almenna fáa ólvað brúk fyri lílikum tilfari.

Nýtt pkt. 17: Skarvanesmenn hava í summar gjørt í Klyvunum 46 m meira enn ætlað eftir 2 ára ætlanini 1940/42 og 1 ára ætlanini 1942/43. Hesir 46 m eru av áltsmanni tingsins roknaðir til 1.796 kr. umframt dýrtíðarviðbót. Arbeiðið er sýnað og góðkent. Tað var neyðugt at gera hesar 46 m í samband við hitt ringa stykkið í Klyvunum. Nevndin skal mæla til at veita vanligan studning. Studningurin verður

$\frac{3}{4}$ av 1.796 kr.	1.347,00
plus $\frac{3}{4}$ av 75 % (dýrtíðarviðbót) av 1.796 kr. ...	1.010,25

kr. 2.357,25

Nýtt pkt. 18: Hestmenn hava gjørt 30 m av veg norðureftir meira enn uppsett í vegætlanini. Mælt verður til at veita teimum vanligan studning 7 kr. 50 øyr. pr. m umframt vanliga dýrtíðarviðbót, tá vegurin er sýnaður, tilsamans 295 kr. 31 øyr.

Nýtt pkt. 19: Skúvoyingar hava gjørt 250 m av veg útyvir vegætlanina. Mælt verður til at veita teimum vanligan studning 8 kr. pr. m umframt dýrtíðarviðbót, tá vegurin er sýnaður, tilsamans 2.625 kr.

Nýtt pkt. 20: Í Svínøi eru gjørdir undan 1939 250 m útyvir vegætlanina. Mælt verður til at veita teimum studning $\frac{3}{8}$ av 7 kr. pr. m, tá vegurin er sýnaður.

Nýtt pkt. 21: Mælt verður til, at 200.000 kr. verða settar á konto viðvíkjandi studningi til vegir, har studningur er játtaður frammanundan hesum fíggaráari, men ikki útgoldin.

Uppskot

til

fíggingjareyðkasamtíkt fýri ámtsgrunnin

1942.

1.	a.	Tilbygging Dr. Alexandrines Hospital (ketilhús)....	kr.	20.000,00
	b.	Viðkan av sinnissjúkradeildini í Klakksvík	"	40.000,00
	c.	Lazarettir í Vágum	"	40.000,00
2.	a.	Amtsbókasavnið (ætlast afturgoldið úr ríkiskassanum)	"	2.000,00
	b.	Bókasavnið á Tvøroyri	"	1.000,00
3.		Keyp av ullvirkismaskinum.....	"	34.000,00
4.	a.	Eykastudningur til lending í Syðrugøta	"	4.300,00
	b.	do. - - - - - Hvalvík.....	"	6.000,00
	c.	Brimverja í Kvívík $\frac{3}{4}$ av 2.500 kr.....	"	1.875,00
	d.	Lending í Hattarvík $\frac{3}{4}$ av 24.000 kr.....	"	18.000,00
	e.	Eykastudningur vegin Porkeri—Hovi.....	"	1.720,00
5.	a.	Keyp av gasmaskum.....	"	150.000,00
	b.	Kolagrefstur í Suðuroy støðing	"	10.000,00
		Lán	"	10.000,00
		Búðir (lán)	"	42.000,00
		Amboð (lán)	"	3.000,00
	c.	Helvtína av útreiðslum politistum — Vágum	"	7.200,00
6.		Doyvan radióljóð.....	"	500,00
7.		Dýrtíðarviðbót til lærarar, ellisrentunjótarar o. a. í alt	kr.	379.300,00
		Í fjer roknað	kr.	148.000,00
			"	210.300,00
8.		Bátabrúgv við Garðsanda Hósvík $\frac{3}{4}$ av 9.000	"	6.750,00
9.	a.	Eykastudningur til lending Funning, $\frac{3}{4}$ av 6.900 ..	"	5.175,00
	b.	do. - - - - - Gjógv, $\frac{3}{4}$ av 21.000 ..	"	15.750,00
	c.	do. - - - - - Skúvoy ætlað	"	10.000,00
	d.	do. - - - - - Skálavík	"	2.000,00
10.		Studningur til realskúlagrunnin	"	1.428,27
11.		Til rindan av skuld hjá sjúkrahúsum undan $\frac{1}{4}$ 1939 ..	"	17.500,00
12.		Eykastudningur „Naina“	"	5.000,00
13.		Hitaverksketil bókasavnið	"	2.000,00
14.		Hús til starvsfólk á Dr. Alexandrines Hospital.....	"	40.000,00
15.		Ambulanci hjá hospitalinum.....	"	18.000,00
16.		Motor til „Medicus“	"	18.000,00
17.		Eykastudningar til veg á Skarvanesi	"	2.357,25
18.		do. - 80 m veg Hest.....	"	295,31
19.		do. - 250 m Skúoy	"	2.625,00
20.		do. - 250 m Svínøi	"	656,25
21.		Til konto viðv. vegstudningum	"	200.000,00
			kr.	955.132,08

Viðmerking:

Landsnevndin verður heimilað at nýta upp til 50 % av tí peningi, sum er tøkur eftir roknskapinum fyri amtsgrunnin fyri 1941, og av tí peningi, sum verður tøkur eftir roknskapinum fyri 1942, til fyriskipanir, ið verða neyðturligar vegna spreingiknøttugirðing.

5. des. samtykt 21—0.

3. Figgjarætlan fyri amtsgrunnin.

Sí skjal nr. 2: Uppskot frá landsnevndini til figgjarætlan fyri 1943.

Álit:

Landsnevndin hevur lagt fyri tingið uppskot til figgjarsamtykt fyri amtsgrunnin fyri 1943. Figgjarnevndin mælir til at góðkenna uppskotið við hesum broytingum og viðmerkingum:

Ad útreiðslur:

A. 1. *Tingmannaløn o. a. 40.000 kr.* verður hækkað við 10.000 kr. vegna hækkan av dagpengum, ársakað av dýrtíðini.

E. 3. *„Naina“ 2.000 kr.*

Stýrið søkir um, at tingið veitir 1,50 kr. pr. sjúkradag, men heldur nevndin, at tingið ikki, sum viðurskiftini eru, eigur at taka tilíka samtykt, men mælir til at veita sum eykastudning í 1943 4.000 kr.

E. 5. *Ljósmóður.*

Tann partur, sum tingið vanliga hevur latið, er 2.500 kr. Nú verða veittar 200 kr. sum dýrtíðarviðbót til hvørja ljósmóður og harvið hækkað útreiðslurnar til 7.000 kr.

G. *Hús til starvsfólk á Dronning Alexandrines Hospital, 50.000 kr.*

Játtað verður eftir figgjaroykasamtyktini fyri 1942 peningur til keyp av tilfari. Til arbeiðsløn o. t. lærvast ætlandi 30.000 kr., og verða tær 50.000 kr. tí broyttar til 30.000 kr.

R. *Vegir og lueir, 400.000 kr.*

Hetta verður ov lítið, og eftir teim uppskotum, sum nú eru frammi, verður hetta tal serstakliga vegna dýrtíðna hækkað til 750.000 kr. og harumframt verður sett 250.000 kr. viðv. studningi til ymisk havnamál.

S. *Veggfundið 10.000 kr. verða hækkaðar við 5.000 kr., ætlaðar til dýrtíðarviðbót til vegmenn.*

X. *Dýrtíðarviðbót til ellisrentunýðavara og annar 250.000 kr.*

Hetta er ov lágt sett. Í 1942/43 eru hesar útreiðslur ætlaðar til um 377.000 kr. við núverandi pristall. Hækkar pristalið so nógv, at 3 „portiónir“ koma afturat, verður meirútreiðsla 83.000 kr., so útreiðslurnar verða íalt 460.000 kr. Um eykadýrtíðarviðbót í øðrum máli verður veitt lærarum, verður ætlandi at leggja afturat 50.000 kr.

Aa. *Fimleikagrunnurin, 22.000 kr.*

Nógvar umsóknir eru komnar, og nevndin heldur tað vera beint, at stýrið fyri grunninum (landsnevndin) fær nóg mikið av peningi, so tað kann veita studning til jarðakeyp og tilfar viðvíkjandi leikvøllum og svinjingarhøllum, og roknað verður so við, at tað unga fólkid ger arbeiðið, um neyðugt við hjálp frá kommunum og øðrum.

Nevndin mælir tí til at hækka henda pening til 50.000 kr.

Ae. *Til økonomiska grunnin 85.000 kr.*

Samsvarandi tí uppskoti, sum nevndin hevur sett upp fyri økonomiska grunnin, verður hesin peningur hækkaður til 104.500 kr.

Nýtt pkt. undir I.

Sambært uppskot frá skúlanevndini 1.000 kr. til diplomir viðvíkjandi svinjing.

Nýtt pkt. undir I.

Til bókasavn á Tvøroyri 1.000 kr.

Løgtingið hevur í ár samtykt 900 kr. úr antagrunninum sum ferðuútreiðslur til prestarnar, 600 kr. til Sverre Patursson og 300 kr. til Føroya Ferðamannafelag. Hesin peningur verður tikin við í fjggjarætlanini.

Ad inntøkur:

2. *Løgtingsskattur 1.500.000,00 kr.*

Hetta er ov lágt sett og hækkast til 2.100.000 kr.

3. *Tollur 600.000 kr.*

Hetta er ov lágt ætlað og kann setast til 900.000 kr.

Uppskot

til

fjggjarsamtíkt fyri antagrunnin 1943.

Inntøkur:

1. Jarðaskattur	kr.	8.500,00
2. Løgtingsskattur	kr.	2.100.000,00
3. Tollur	kr.	900.000,00
4. Skilpagjald	kr.	4.000,00
5. Handilsloyvir	kr.	1.000,00
6. Vinningsbýti	kr.	8.000,00
7. Ríkisstudningur	kr.	3.000,00
8. Stuttleikaskattur	kr.	20.000,00
9. Aftknað kommunuum	kr.	80.000,00
	kr.	3.122.500,00

Útreiðslur:

A. Løgtingskostnaður:		
1. Tingmannaløn etc.	kr.	50.000,00
2. Prentan o. t.	kr.	15.000,00
3. Løgtingshúsið	kr.	5.000,00
4. Skrivstovan	kr.	25.000,00
B. Líkningarráðið	kr.	18.000,00
C. Dóms- og lógreglumál	kr.	20.000,00
D. Valum viðvíkjandi	kr.	2.000,00
E. Sjúkrahús, lækna o. t.:		
1. Sjúkrahúsin	kr.	280.400,00
2. Bróstsjúkrahúsin	kr.	93.000,00
3. „Naina“	kr.	6.000,00
4. Farsóttir	kr.	5.000,00
5. Ljósmeður	kr.	7.000,00
6. Læknar	kr.	5.000,00
7. Karanteneútreiðslur	kr.	1.000,00
8. Annað	kr.	5.000,00
F. Lazarettir og eykalækni	kr.	20.000,00
G. Hús til starvsfólk á hospitalinum	kr.	80.000,00
H. Ferðaútreiðslur:		
a) sýslumanna	kr.	2.000,00
b) prestauna	kr.	900,00
I. Skúla- og mentunarmál:		
1. Læraralønir	kr.	124.000,00
2. Stodningur til skúlabørn	kr.	1.400,00
3. Studningur til amtsbókasavnið	kr.	7.060,00
4. Til bókasavn á Tvøroyri	kr.	1.000,00
5. Ferðaútreiðslur skúlabarna	kr.	600,00
6. Studningur til læraraskúlanæmingar	kr.	1.000,00
7. Kvæðavskrivn	kr.	1.000,00
8. A. Degn	kr.	800,00
9. Til svlmjidiplomir	kr.	1.000,00
10. Sverre Patursson	kr.	600,00
11. Føroya ferðamannafelag	kr.	300,00
12. Annað	kr.	2.000,00
K. Landbúnaðurin:		
1. Jarðagrunnurin	kr.	10.000,00
2. Búnaðarnevndir	kr.	2.500,00
3. Føroya búnaðarfelag	kr.	800,00
4. Landbrúksráðið — húsdjóraulan	kr.	5.000,00
5. Annað	kr.	1.000,00
L. Til uppdyrkingararbeiði	kr.	75.000,00
M. Fliskivlunn	kr.	65.000,00
N. Løgtingsverkfæðingurin	kr.	10.000,00
O. Djórælæknin	kr.	2.500,00
P. Garanti havnalán o. a.	kr.	10.000,00
Q. „Smiril“	kr.	120.000,00
R. Vegir og havnir	kr.	1.000.000,00
S. Vegfondin	kr.	15.000,00
T. Einkjubørn	kr.	30.000,00

At flyta kr. 2.067.560,00

	Flutt: kr.	2.067,560,00
U. Til grunnin fyri óarbeiðsfórar fiskimenn.....	kr.	10.000,00
V. Til socialhjálp	kr.	100.000,00
X. Dýrtíðartillegg til ellisrentunjótarar o. a.....	kr.	510.000,00
Y. Landsnevadín til ymisk yrkismál.....	kr.	20.000,00
Z. Kentur	kr.	15.000,00
Æ. Kreppufyriskipanir (prískontrol, spreingikn. o. t.)	kr.	50.000,00
Ø. Skaðabøtur.....	kr.	100.000,00
Aa. Flmlelkagrunnur Føroya	kr.	50.000,00
Ab. Ymist.....	kr.	10.000,00
Ac. Til økonomiska grunn	kr.	104.500,00
Ad. Til kirkjugrunn.....	kr.	20.000,00
Ae. Til Eltirlønargrunn lögtingsins.....	kr.	25.000,00
Munur	kr.	40.440,00
	kr.	3.122.500,00

Viðmerking 1.

Studningurin til vrakarakontrollørarnar verður endurnýggjaður inn til 1. november 1943 undir somu treytum sum samtykt í fjør.

Viðmerking 2.

Lánið (2.000 kr.) játtað í fjør J. P. Vang til hønagarð verður hækkað til 3.000 kr., sum verða at afturrinda í 6 ár, fyrstu ferð 31. desember 1944.

Broytingaruppskot frá Th. Petersen o. fl.:

Ístaðin fyri uppskotið undir L: Til uppdyrkingararbeiði „kr. 75.000“ verður sett kr. 115.000.

Datt burtur 6--0.

6. desember nevndaruppskotið samtykt 21—0, uppskot til viðmerking 1 og 2 tó bert við 16—0.

4. Figgjarætlan fyri okonomiska grunnin.

Sí skjal nr. 2: Uppskot frá landsnevndini.

Álit:

Landsnevndin hevur lagt fram uppskot.

Figgjarnevndin mælir til at góðkenna uppskotið við hesum broytingum:

- Ad A. *Brýr og leendingar 20.000 kr.*
Tað verður neyðugt at hækka hetta til 30.771 kr. 25 øyr, samanber niðanfyrirstandandi uppskot.
- Ad B. 2. *Studentaskeiðið 25.000 kr. verða hækkaðar til 27.000 kr.*
- Ad B. 3. *Skúlabókagrunnurin 500 kr.*
Stýrið sokir um 4.440 kr. sum studning ella lán til útgevan av skúlabókum og um viðmæli til pappírkeyp. Figgjarnevndin mælir til at veita grunninum lán og at geva viðmæli til pappírkeyp, ti tað er av stórum týdningi at fáa givið út færoyskar skúlabøkur.
- Ad B. 4. *Føroya Fólkaháskúli 4.000 kr.*
Hetta verður vegna dyrtidina hækkað til 6.000 kr.
- Ad B. 7. *Lærðaskúlalesnaður 4.000 kr. verða hækkaðar til 8.000 kr.* 13 studentar eru komnir aftrat, harav fleiri fegin vilja fáa mannuduktión. 4 studera teologi, 3 medisin, 1 jura, 2 farmakologi, 2 veterinærologi og 2 polyteknik. 2 ætta i 4 mánaðar til Íslands at taka fyrsta part av med. embættisprógvi.
- Ad C. 2. *Fardin 1.000 kr.*
Eingin roknskapur er konun, og mælir nevndin til, at hesin peningur so stutt verður strikaður, men at landsnevndin fær heimild til at veita felagnum hóskaði studning, um roknskapur verður sendur, og nevndin heldur tað verða beint at veita studning.
- Ad D. 3. *Fráttabúsfelagini 500 kr. verða hækkaðar til 600 kr.*
- Ad D. 4. *Barnabæmið 1.000 kr.*
Hetta verður hækkað til 3.000 kr.

Viðmerkingar:

Hans M. Kløde fekk skaða í grindadrápi í Húsavík 1. júl og hevur verið óarbeiðsførur inntil 29. august. Hann sokir um endurgjald. Nevndin skal mæla til, at hann eftir vanligum reglum fær endurgjald 150 kr.

Figgjarnevndin setir fram soljóðandi

Uppskot

til

fíggjarsamtykt fyri óekonomiska grunnin 1943.

Útreiðslur:

A. Brúgv og lendingar:

a) Samsvarandi lögtingssamtykt fyri 1942 (sí lögtingstíðindi 1941, síða 5, skjal 8):

1) Brúgv um Stóra, Klakksvík (2-studningur)	kr.	2.475,00
2) Lending við Sjógv á Strondum (2-studningur) . . .	"	2.550,00
3) Lending í Syðrugøtu (2-studningur)	"	2.000,00
4) Umbøtan havnaplássið í Haldórsvík (2-studningur) . .	"	787,50
5) Brúgv yvir Høgadalsá, Kaldbak (2-studningur) . . .	"	772,50
6) Bátadráttur við Kvalbjareði (2-studningur)	"	750,00
7) Lending í Víkargørdi, Froðba (2-studningur) . . .	"	2.025,00
8) Neystadráttur undir Tvøroyrabakka (2-studningur) .	"	1.136,25

kr. 12.496,25

Harumframt:

b) 1) Brúgv Breiðá, Árnafirði, $\frac{3}{4}$ av 3.000 kr.	kr.	2.250,00
2) Lending Ásagjógv Skálatoftir	"	400,00
3) Torgrim Jacobsen o. fl., Lørvík, bátadrátt, til tillar upp til	"	1.000,00
4) Umvølan lendibrúgv Norðragøtu, til tillar	"	2.500,00
5) Umbøtan Burðastíggj, Haldórsvík	"	500,00
6) D. J. Hansen o. fl., lending Kjalnestanga, Kollafjørður, $\frac{3}{4}$ av 2.900 kr.	"	2.175,00
7) Brimverja -- Hest, til tillar upp til	"	2.000,00
8) Lending við Stapan, Hvalbøur	"	1.000,00
9) Brimverja -- Skúvoy	"	3.000,00
10) Lending -- Stóru Dønnun, $\frac{3}{4}$ av útreiðslunum ætlað 3.000 kr.	"	2.250,00
11) Lendibrúgv Signabø, $\frac{3}{4}$ av 1.600 kr.	"	1.200,00

kr. 30.771,25

B. Skúlamál:

1. Eftirlænargrunnur lærara	kr.	2.000,00
2. Stúdentaskeiðið	"	27.000,00
3. Skúlabókagrunnurin (2. studningur av fimmmára jättan)	"	500,00
4. Føroya fólkaháskúli	"	6.000,00
5. Læraranámskeiðið	"	500,00
6. Studn. til bygðanæmingar á stu- denta- og preliminarkeiðinum og í realskúlum	"	8.000,00
7. Lærdaskúlalesnaður	"	8.000,00
	kr.	52.000,00

At flyta: kr. 82.771,25

Flutt: kr. 82.771,25

C. *Vísindi, bókmentir o. t.:*

1. J. H. O. Djarhuus	kr.	500,00	
2. Føroya Forngrípafelag	"	1.600,00	
3. Skjalasavnid	"	3.875,00	
4. „Føroya kvæði“ (6. studningur av 9 ára játtan	"	1.000,00	
5. Studningur til studerandi í Dan- mark	"	2.600,00	
6. Til mentunargrunn	"	500,00	
7. Barnablað (Jens Berg)	"	400,00	kr. 10.375,00

D. *Ymist:*

1. Eftirløn til frk. Berg	kr.	1.800,00	
2. Honorar til frk. Bærentsen	"	200,00	
3. Fráhaldsfeløgini	"	600,00	
4. Barnahelms	"	3.000,00	
5. Felagið „Røde Kors“	"	500,00	
6. Roynd við træplanting	"	3.000,00	
7. Studningur til handverkarar og jarðabrúkarar at læra og handils- skúlanæmingar	"	3.000,00	
8. Ítróttasamband Føroya	"	500,00	kr. 11.600,00

kr. 104.740,25

Mannur

kr. 253,75

kr. 105.000,00

Inntøkur:

1. Grind	kr.	500,00
2. Stórhvalaveiða	kr.	0,00
3. Av innflutningsgjaldi	kr.	104.500,00
		kr. 105.000,00

Viðmerking 1.

Til skúlabókagrunnin verður veitt rentufrítt lán 4.000 kr. at aftur-
rinda í 4 ár við 1.000 kr. árliga, fyrstu ferð 1/1 1944.

Løgtingið gevur sítt besta viðmæli til, at skúlabókagrunnurin fær
løyvi at innflyta neyðturvuligt pappír til prentan av skúlabókum.

Viðmerking 2.

Landsnevndin verður heimlað at veita „Vardanum“ lóskandi studn-
ing, tá roknskapur er innkominn.

Viðmerking 3.

Løgtingið samtykkir at veita Hans M. Klode, Skúvoy, úr økonomiska
grunninum í ár sum endurgjald fyri grindaskaða 150 kr.

Viðmerking 4.

Studningar, játtaðir úr eðkonomiska grunninum í fjór, sum vóru freytsaðir av, at arbeiðið varð gjørt í 1942, standa við, sjálvum arbeiðini ikki verða gjørd fyrr enn í 1943.

Broytingaruppskot frá J. F. Øregaard:

Í staðin fyri nevndaruppskot pkt. A. b) 4 verður sett:

4. Eykastudningur til lëndibrúgv í Norðragøtu kr. 3.000.—

Broytingaruppskot frá J. Patursson og Dam:

Sum uppiskoyti til broytingaruppskotið verður sett aftaná orðið „afturrindingsartíðina“: „og annars at nýta úr amtsgrunninum pening til útgávu av skúlabókum.“

Broytingaruppskot frá nevndini:

Av tí at tað er borið fram í nevndini, at tørvur kann koma at nýta meira enn tær 4.000 kr., sum umtalaðar eru í nevndaruppskotinum sum lán til skúlabókagrunnin til prentan av skúlabókum, mælir nevndin til at samtykkja fylgjandi

uppskot:

Viðmerking 1, fyrsta petti, verður söljóðandi:

Landsnevndin verður heimilað at veita skúlabókagrunninum neyðturvulligt rentufrið lán og at áseta afturrindingsartíðina.

5. des. uppskot Aa. og Ab. nr. 1—3 samtykt 21—0. Broytingaruppskot Øregaards til Ab. 4 samtykt 19—0. Ab. 5—11, B., C. og D. samtykt 21—0. Broytingaruppskotini til viðmerking 1 vórðu samtykt og viðmerking 1 so broytt samtykt 20—0. Viðmerkingar 2—4 samtyktar 19—0.

5. Fíggjarætlan fyri amtsfátækragrunnin.

Sí skjal nr. 2: uppskot frá landsnevndini.

Álit frá fíggjarnævndini:

Uppskot til fíggjarætlan fyri 1943 er sett upp av landsnevndini, har eftir studningur til kommunurnar er ætlaður til 7.000 kr.

Eftir teinum upplýsingum, sum liggja lyri, setir nevndin fram hetta

uppskot:

Fugloyar kommuna	100	kr.
Svínoyar "	100	"
Viðoyar "	300	"
Klakksvíkar "	300	"
Kunoyar "	100	"
Mikladals "	100	"
Húsa "	200	"
Oyndarfjarðar kommuna	200	"
Fuglafjarðar "	200	"
Lorvíkar "	200	"
Gøtu "	300	"
Nes "	400	"
Sjóar "	300	"
Eiðis "	300	"
Funnings "	200	"
Haldórsvíkar "	100	"
Saksunar "	—	"
Hvalvíkar "	100	"
Kollafjarðar "	100	"
Kvívíkar "	200	"
Vestmanna "	400	"
Kaldbaks "	—	"
Havnar uttanb "	200	"
Kirkjubæur "	200	"
Hestoyar "	—	"
Nólsoyar "	100	"
Sandavágs "	200	"
Miðvágs "	300	"
Sørvágs "	100	"
Biggjar "	—	"
Mykines "	—	"
Sands "	200	"
Skopunar "	200	"
Skálavíkar "	200	"
Húsavíkar "	100	"
Skúoyar "	100	"
Hvalblar "	200	"
Frøðblar "	400	"
Fámjins "	—	"
Hovs "	—	"
Porkeris "	—	"
Vágs "	400	"
Sunnbæur "	200	"
Tórshavnar "	500	"

7800 kr.

2. nov. samtykt 20—0.

6. Amtsfondsálíkningin.

Álit:

Amtsfondsálíkningin í fjór var 91.000 kr. Áttalanin er at minnka hessa líkning so við og við, og hefur landsnevndin mælt til at álíkna fyri 1943 kr. 80.000.

Fíggarnevndin góðkennir hetta og tælir til at líkna á kommunurnar eftir hjálagda uppskoti.

Uppskot.

Fyri 1943 verður líkna á kommunurnar 80.000 kr. eftir hjálagda uppskoti.

Uppskot til álíkningina 1943: sí skjal nr. 9.

2. nov. samtykt 20—0.

7. Løgtingsskattur.

Álit:

A: Reiðarafelagið kærir seg í riti av 5¹¹ 1942 yvir, at skatturin er ov høgur.

Tað heldur tað kortini vera beint, at tingið fær sær pening til hitt almenna húsarhaldið. Men eftir tess ætlan er tingið gingið longri, enn tørvur er á. Tað metir tingsins luntøkuyvirskot fyri 1941—42 at liggja yvir 8 milliónir.

Hildið verður fram, at tað eru reiðararnir, ið bera taun størsta skattin við tað, at teir elga skipini, sum bera tær størstu innløgurnar til landið, og felagið heldur tað tí vera náttúrligt, at reiðararnir fáa høvi at vera við í avgeran av skattareglunum. Teir biðja um at fáa loyvi til tess.

Víst verður á, at skattingin av serliga teim stóru inntøkunum er vaksin so øðlliga nógv, síðan kríggið hrast á. Felagið heldur, at henda skatting er verðin so høg, at hon er við at taka beinint undan vinnulivinum við tað, at reiðararnir vegna hin høga skattin ikki hava atstöður at stuðla Løgtingstíðindi 1942. 8.

seg og gera seg fíggjarliga forar at fara undir at endurnýggja skipafloktan. Tað verður hildið at vera ein øvugtur vegur at ganga, at reiðararnir skulu læna sín egna pening frá tinginum, um tað er ætlan fingsins at nýta ein part av skattinum til endurnýggjan av skipafloktanum. Tann rætti vegurin, heldur felagið, er, at reiðararnir fáa loyvi til sjálvir at hava teirra pening til nýtslu til endurnýggjan og umvølan av skipafloktanum. Felagið søkir tí um at fáa skattareglurnar broyttar í hesa ættina.

Víst verður á § 2, annað stykki, í lögtingsins skattalóg av 15. mei 1939, har tað stendur, at lögtingsskatturin kann hækast og lækkast við 10%, soleiðis sum umstøðurnar eru. Felagið heldur, at tað hevur verið við tílkum tíðum, sum vit nú hava, í buga, at henda grein er gjørd, og at tað avgjørt er samsvarandi við lógarinnar anda, at lögtingsskatturin fyri í ár verður lækkaður við 10%. Biðið verður um, at hetta verður gjørt í ár. Henda lækking av skattinum skjýtur felagið til verður gjørd soleiðis, at avslátturin verður skrivaður viðkomandi til góðar á seinra hálvársins skattainntøku.

Tinæst verður søkt um, at tann galdandi skattaskala verður broytt soleiðis, at hon verður linkað yvirhøvdur.

Í triðju syftu verður biðið um, at samfelagið skipar so fyri, at reiðararnir fáa høvi at brúka inntøkur sínar til endurnýggjan av skipafloktanum, ið má sigast at vera hin størsti spurningurin, ið er uppi nú. Felagið undirstríkar, at reiðararnir ikki ynskja annað enn at fremja eina líliku endurnýggjan. Men verður hildið fram, — ífall reiðararnir skulu kunna lúka hesa uppgávu, mugu teir kunna skapa sær grunnar til tess, uttan mun til, um tað eydnast at fáa í lag eina skipan, ið ger tað møguligt beinanvegin at fara undir at endurnýggja og umvøla skipafloktan, ella um endurnýggjanin og moderniseringin ikki kann fara fram, fyrr enn einaferð seinri. Felagið hugsar sær annan av tveimum møguleikum:

Annaðhvørt tað, at gjørd verður tann skipan, at ein partur av tí skatti, reiðararnir gjalda, verður settur fastur á eina serliga konto hjá viðkomandi reiðara, og skal hesin peningur bert kunna nýtast til endurnýggjan av skipafloktanum. Felagið skjýtur uppá 5--10.000 kr. uppá hvørja slupp og 10--20.000 kr. fyri hvørja skonnart.

Ellar at gingið verður við til, at reiðararnir skattafrítt av skattainntøkuni kunnu seta av í ein serligan endurnýggjargrunn 10--15.000 kr. uppá hvørju slupp og 20--30.000 kr. fyri hvørja skonnart.

Viðvíkjandi avskrivningini verður hildið fram, at tann av líkningarstovnunum góðkenda avskrivning av í mesta lagi 10% av skipanna og motoranna bókfærda virði, er nógv ov lítil.

B: Reglurnar um beinsleiðis skatt til lögtingið eru ásettar í lóg nr. 202 av 15. mei 1939 um persónligan skatt til amtskommununa. Hareftir er skatturin, um skattainntøkan er 500, 2 kr. og so hækkaði til 100.000 kr. og yvir tað, har skatturin er 13.162 av 100.000 kr. og 20% av tí, ið er eftirl.

Við kunngerð nr. 49 av 19. december 1940 varð serstøk skipan gjørd fyri 1941, og við kunngerð nr. 62 av 15. december 1941 varð aftur serstøk skipan gjørd fyri 1942. Eftir hesari skipan er lögtingsskatturin útroknaður eftir skattastigum, sum geva 7 kr. av eini inntøku uppá 1.000 kr. hækkaði til 148.327 av 400.000 og 45% av tí, sum liggur omanfyri tað.

Gjaldstovan hevur í riti av 24. august upplýst, at í Føroyum vórð í 1942 12.024 kommunalir skattaborgarar. Av hesum rinda 5571 skatt til lögtingið.

2198	hava	i	skattalainntøku	frá	1.000—	2.000	kr.
1158	"	-	"	"	2.000—	3.000	kr.
721	"	-	"	"	3.000—	4.000	kr.
456	"	-	"	"	4.000—	5.000	kr.
256	"	-	"	"	5.000—	6.000	kr.
165	"	-	"	"	6.000—	7.000	kr.
116	"	-	"	"	7.000—	8.000	kr.
84	"	-	"	"	8.000—	9.000	kr.
61	"	-	"	"	9.000—	10.000	kr.
137	"	-	"	"	10.000—	15.000	kr.
65	"	-	"	"	15.000—	20.000	kr.
46	"	-	"	"	20.000—	30.000	kr.
28	"	-	"	"	30.000—	40.000	kr.
18	"	-	"	"	40.000—	50.000	kr.
33	"	-	"	"	50.000—	75.000	kr.
12	"	-	"	"	75.000—	100.000	kr.
16	"	-	"	"	100.000—	200.000	kr.
8	"	-	"	"	200.000—	300.000	kr.
1	"	-	"	"	yvir	eina	millión.

Í rili av 27. juni til landsnevndina sigur gjaldstovan frá, at hin persónliga skatturin til lögtingið í 1942 er:

2.968.251 kr. og 44 oyru.

Fíggiarnevndin hevur undir viðgerðini av rakstrarætlanini fyri 1943 mett hin persónliga lögtingsskattin at fara at leggja um eina millión lægri enn í 1942.

Tað ásannast, at skatturin er vaksin bráðliga og ógvuliga nógv, síðan heimsorrustan brast á. Men kortini er skatturin á tær stóru inntøkurnar í Føroyum minni enn so enn verðin so høgur sum í okkara grannalondum, serliga tá ið vit taka kommunuskattin við.

Til lýsan av skattaviðurskiptunum er athugaligt at kanna og meta saman skattalagið í Íslandi og í Føroyum.

Áðrenn skattað verður, draga Íslendingar frá fyri hvørt barnið og hvønn ómaga í húsinum 600 kr. (í Reykjavík 700 kr.) Umframt hetta fær einstaklingurin frádráttur 900 kr. sum skattafríar og hjún 1800 kr.

Í Føroyum er tilsvarendi frádráttur 1.000 kr., eins fyri einstaklingar og hjún og 200 kr. fyri hvørt barnið, men einki fyri aðrar ómagar.

Í Íslandi hava partafeløg og onnur feløg við avmarkaðari ábyrgd eins og samvinnuútgerðarfeløg (andeils-reiðarfir) sær at draga frá inntøkuni 5% av inngoldnum partapeningi ella stovnspeningi. Verður nakað av ársvinninginum hjá hesum feløgum lagt í tiltaksgrunn, er helmingurin av tí undantikin skatt. 40% av hesum helmingi verða sett á serstaka konto í banka ella verða brúkt til keyp av almennum verðbrøvum. Hesin partur av tiltaksgrunninum verður nevndur nýbyggingargrunnur tiltaksgrunnsls og kann bert nýtast til økjan ella endurnýggjan av framleiðsluamboðum. Kortini er helmið at nýta peningin til at greiða ta útgerð, sum aðrar ognir ikki røkka til. Men áður tað verður gjørt, skal tað verða sagt eini nevnd, sum avger, um slík nýtan av peninginum er samavarendi við lógina.

Í Føroyum eru ongur tilíkar reglur.

Í Íslandi hava menn serligar reglur, hvarvið teir viðvíkjandi einstaklingnum við inntøku undir 12.000 kr. leita fram til, hvat ið inntøkan hevði verið, um ikki príshækkingin var komin í.

Skattainntøkan verður framsunnin soleiðis:

Er prístakð hægr enn 110, verður inntøkan faldað við 100 og síð-

ani deild við meðalpristalinum fyrir skattaárið. Frá þessum verður so drigin persónsfrádrátturinn. Síðan verður skattur settur sambart skattastigini. Tann soleiðis funni skatturinn verður faldaður við meðalpristalinum og síðan deildur við hundrað.

Sett verður fram eitt dæmi við pristalinum 213 og eini skattainntöku nppá 10.000 kr.:

$10.000 \times 100 : 213 =$ avrundað 4.650 kr.

Persónsfrádrátturinn verður settur til 650, ið skal takast frá 4.650 kr. $=$ 4.000 kr.

Eftir íslensku skattaatignum er skatturinn á 4.000 kr. 140 kr.

Hesar 140 kr. verða so at faldast við pristalinum 213 og deildar við $100 = 140 \times 213 : 100 =$ slakar 300 kr.

Varð skattað av 10.000 $=$ 650 kr., vildi skatturinn verið 810 kr.

Inntökur yvir 12.000 kr. verða skattaðar á vanligan hátt, en verður frádrigin frá skattinum tann lætti, ið einstaklingar við skattainntöku undir 12.000 kr. fáa sambart frammánfyrri frágreidda.

Tá ið skattainntökan er funnin, verður í Færoyum og í Íslandi skattað eftir fast ásettum stigum.

Sum dæmi til samanberingar kann setast fram:

Skattainnt.:	Lögtlingsskattur:		Ísl. statsskattur:	
	Vandigur skattur:	Kriggs-skattur:	Vandigur skattur:	Kriggs-skattur:
1.000 kr.	7 kr.	—	10 kr.	
10.000 kr.	502 "	—	940 "	
20.000 kr.	1.677 "	—	4.030 "	
30.000 kr.	3.327 "	—	7.480 "	
50.000 kr.	8.327 "	—	11.980 "	
75.000 kr.	16.827 "	—	21.980 "	1.000 kr.
100.000 kr.	26.327 "	—	31.980 "	3.500 kr.
125.000 kr.	36.327 "	—	41.980 "	7.250 kr.
150.000 kr.	46.327 "	—	51.980 "	12.250 kr.
175.000 kr.	56.327 "	—	61.980 "	18.500 kr.
200.000 kr.	66.327 "	—	71.980 "	26.000 kr.
400.000 kr.	148.327 "	—	154.900 "	96.000 kr.

Viðvíkjandi kommunuskattinum er at siga, at hann í 1942 ongastaðni í Færoyum, sjálvt við 40% bræking, kom upp í 15%.

Í Íslandi eru skattastigini so høg, at sumu við statsskattinum verða tær stóru skattainntøkurnar yvir eina ávísa peningahædd skattaðar um 100%, soleiðis at tann skattaði bert hevur til egna nýtslu skattafrádráttin, tann lægri skattaða fyrsta partin av ársvinnuni eins og ta frammánfyrri nevndu skattafrá peningahæddina, ið verður lögð í tilfaksgrunn, men sum fyri stóran part er sett til ávíst endamál.

Hitt íslenska skattalagið viðvíkjandi frádrátti og øllum innlögum undir 12.000 kr. er eftirtektarvert. Tí tað er eyðsæð, at ein maður við lágari grundløn, og sum bert fær eina inntøkuokjan, ið slakliga svarar til pristalið, orkar illa at koma at rinda ein skatt, sum svarar til eina fríðartíðarløn, ið er á hædd við hansara við dyrtíðarviðhót aktu ársvinnu. Og um tingið var ment til tess, vildi tað verið rättvíst at tikið allur her. Men fíggjarrettanin hjá tinginum er so á tumbi, at tað ómöguligt kann minkast um inntøkurnar, utan at tingið má gova frá sær týðningarmikil mál og uppgávur. Aftrat hesum kemur, at ein hópur av stórkrøvum til tingið eru ikki tikin við

í fíggjarættlanini, kröf, sum víga milliónir, og sum eru so týðningarmikil og átroðkandi, at tingið valla kann héra seg undan teimum.

Tað er fatiligt, at útgerðartelagið ber fram ynski um at fáa skattin lækkaðan og skipað soleiðis fyri, at ein partur av reiðaranna skatti verður settur teimum tókni til viðkan og endurnýggjan av skipaflotanum.

Endurnýggjanin av skipaflotanum er eitt hitt týðningarmiklasta mál, ið er frammi hjá okkum. Tingið hevur ásannað hetta, og í fjør varð við tí í huga avgjørt, at ein fjórðingur av tingsins avlopi skuldi leggjast í ein vinnulánsgrunn.

Men hóast tað hevði verið ynskiligt at tingið skattalagið gjørt høligeri og ein part av reiðaranna skatti settan tókni ella ein part av teirra skattainntøku gjørda skattafría, alt til seama fyri endurnýggjan av skipaflotanum, kann ikki verða mælt til at ganga hesa leiðina, soleiðis sum fíggjarviðurskiptini liggja. Framtíðin liggur duld. Eingin veit við vissu, hvussu ið verður. Men rætt nú tykist útlitið ikki at vera hitt ljósasta. Skipini eru fækkað. Vinnugurin viðvíkjandi fiskasøluni er heldur í minkan enn í vøkstri, og so eru tækin fyri, at í framtíðini verður tað ikki lættligt at fáa fisk til avreiðingar í Bretlandi. Ein kann so státt kvíða fyri inntøkuminkkan. Liendur hetta í størum muni, verða bæði lögting og kommunur fyri einum skaki, ið tey ikki orka at standa fyri, um ikki tingmenn vera fyrivarnir og gera ber neyðugu fyriskipanir. Tað er ein lívssuk fyri landið, at vart verður ímóti einum ov knáppum inntøkubakbresti hjá tinginum eins og kommununum.

Bara tað, at telr, ið bera hin stóra skattin, kunnu koma so fyri, at teir vinna ikki stórt meira enn sjálfvan seinasta árs skattin og harvið verða beinleiðis skattafrír, kann næstan kólivelta bæði kommunanna og tingsins fíggjarættlan fyri árið.

Fyri at verja kommunur og ting ímóti einum tilíkkum bakbresti er neyðugt at broyta skattafrádráttarreglurnar, t. d. soleiðis: eingin skal hava loyvi til størri skattafrádrátt enn eina peningahædd, ið svarar til skattin, ið ávarandi vildi tingið av skattainntøkuni uttan skattafrádrátt kommunuskattapartinum viðvíkjandi, roknað eftir seinastu álíkningarprocentum.

Hetta er nevndin samd um.

Ein *minniluti* (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og L. Zachariassen) úttalar:

Tað vil vera í samljóð við hetta og reiðaranna egnu hugsan viðvíkjandi útgerðamanna og samfelagsins skyldu at leggja mest møguligt av til endurnýggjan og økjan av arbeidssamboðunum, at hitt almenna gongur somu leið sum Íslendingar og aðrir við at áleggja ein kríggseykaskatt uppá tær stóru inntøkurnar, og bindur ein part av honum til vinnulívið.

Um tingið skal kunna greiða tær uppgávur, sum fíggjarnevndin og aðrar nevndir hava sett uppskot um, og sum tað áður hevur átikkið sær, er tað neyðugt at veita tinginum munandi meirinntøkur fyri at fremja tær stóru havnamálini og onnur stórmál, ið eru til vðgerðar á tingi, men sum ikki eru tikin við í fíggjarættlanini, ið er gjord innanfyri tær mark, ið okkara galdandi inntøkulógir seta.

Sum frammanfyri ávíst av reiðarafelagnum kunnu eftir galdandi skattalóg skattastíglini lækkast við 10 %. Minnilutin skjýtur uppá, at hetta verður gjørt, tó soleiðis, at tær fyrstu 5000 kr. koma ikki undir henda eykaskatt. Hetta vil geva tinginum eina meirinntøku uppá um 180.000 kr.

Tollurin er av gjaldstøvnini mettur at geva um 800.000 kr. Nevndin heldur tað verða beint at avtaka kjøtconservestollin. Verður tann effirstandandi tollurin við fáum undantøkum lækkaður við 10 %, vil tingið harvið fáa um 80.000 kr. árliga í meirinntøku.

Nevndin skjýtur uppá, at eykaskatturin av tollinum uppá 20 % verður lækkaður til 30 %, og at tollurin á kosmetik verður lækkaður til 50 %. Hetta er samtykt í øðrum máli.

Ein kriggsskattur uppá 25 % av skattinum á inntøkum yvir 50.000 kr. kann ætlast at geva 250.000 kr. Helftin av hesum skatti eigur at verða sett á konto hjá viðkomandi skattgjaldara til viðkan av driftini ella koyr av arbeidssamboðum sjóvinnuni viðvíkjandi. Hin helftin verður tøk.

Minnilutin mælir til frammannundan nevnda kriggsskatt, serstakliga til fyrst og fremst at fremja havnamálini undir einari 10-áraættan, sum verður viðgjørd í øðrum máli.

Meirinntøkan verður so stutt:

10 % hækkan av lögtingsskattinum	180.000 kr.
10 % hækkan av tollinum	80.000 -
1/2 av kriggsskattinum	125.000 -
	= 385.000 kr.

Meirilutin (Kr. Djurhuus, J. Poulsen, J. Patursson og Poul Petersen) halda fram:

Fíggarnevndin hevur í hesu tingsetuni sett fram uppskot, sum fyri árið 1943 vilja áleggja amtsgrunninum útreiðslur til ca. 3.100.000 kr. Ein stórus partur av hesum útreiðslum vilja ganga aftur í eftirfylgjandi árum.

Tað vil tí verða neyðugt at fáa tinginum inntøkur samsvarandi hesar útreiðslur.

Fíggarættanin fyri 1943, ið byggir uppá tær nú galdandi inntøkulógir, roknar við eini samlaðari inntøku uppá ca. 3.120.000 kr. Um so er, at tær galdandi inntøkulógir ikki veita meiri pening, enn fíggarættanin roknar við, vil tað verða neyðugt antin við útfyllandi ella nýggjum inntøkulógum at fáa til vogar fleiri inntøkur.

Fíggarættanin fyri 1942, soleiðis sum hon varð fastløgð av tinginum, roknar við, at inntøkulógirnar fyri nevnda ár vilja geva ca. 1.800.000 kr., meðan tær veruliga hava givið meiri enn 4.000.000 kr. Sjálvt um komandi ár vil toimum nú galdandi inntøkulógum ikki kann roknaast at geva eins stórar inntøkur og hetta ár, er tað tó ein møguleiki fyri, at tær vilja geva eina so munandi meirinntøku, at tað ikki bert er nokk til riðan av teim vanligu á fíggarættanini ásettu útreiðslum, men eisini til riðan av teimum stóru uttanum fíggarættanini ásettu stuðningum til havnabygging umframt neyðturvuliga fíggarliga stuðlan (Konsolidering) við at leggja pening í vinnulánsgrunnin og socialgrunnin. Um so er, at henda ættanin, tá árið er at enda og yvirliit fræst um lögtingsskattin, ikki visir seg at halda, vil tað verða neyðugt at fáa tinginum fleiri inntøkur.

Tá tað ikki er gjørligt fyri tíðina at hava fulla vitan um hesi viðurskiftir, heldur meirilutin tað vera beint, at avgerð um hvørvið uppskotini um hækkan av lögtingsskattinum við 10 % og um eykakriggsskat verða sett í gildi, fyrst verður tikið, tá ið menn kunnu hava fullan vitan um, hvussu inntøkuviðurskiftini veruliga hava verið fyri 1942 og hvat lögtingsskatturin 1943 verður, men vil seta fram uppskot um, at landanevndin heimilast til um neyðugt — soleiðis sum fram er hildið í álitinum — at skípa fyri, at hesi áður nevndu inntøkuuppskot verða sett í gildi.

Minnilutin (J. Patursson og Poul Petersen) halda, at annleggsvirðið av skipum yvirhøvdur er so lágt, at vanlig avskrivna einki munar, tá talan er um endurnýggjan av skipaflostanum. Tað er tí í hesi tíð beint, at telr, sum hava fiskiskip, fáa loyvi skattafrítt at leggja hóskandi peningamongd í endurnýggjargrunn, og seta vit uppskot fram um hetta.

Udvalget.

I. Fra hele Udvalget.

Midlertidige Bestemmelser

for Færøerne om Indkomstskat til Amtskommunen
for Skatteaaret 1943.

For Skatteaaret 1943 udskrives Indkomstskat til Amtskommunen efter de Regler og efter de Satser, som indeholdes i Lov Nr. 202 af 15. Maj 1939 saaledes som denne er ændret ved Kundgørelse Nr. 62 af 15. December 1941, dog at ingen Skatteyder ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943 (normalt Indtægten i Aaret 1942) for betalte personlige Skatter til Sognekommunen (og Thorshavn Kommune) samt Amtskommunen maa fradrage et større Beløb end, hvad saadanne Skatter efter de for Skatteaaret 1943 gældende Regler og Ligningsprocenter (for den kommunale Skats Vedkommende Ligningsprocenterne for 1942) vilde udgøre af den skattepligtige Indkomst uden Fradrag af personlige Skatter.

II. Fra hele Udvalget.

Midlertidige Bestemmelser

om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1932 om
den kommunale Beskatning.

For Skatteaaret 1943 paalignes Kommuneskat efter de herom gældende Regler, dog saaledes, at ingen Skatteyder ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1943 (normalt Indtægten i Aaret 1942) for betalte personlige Skatter til Kommunen samt Amtskommunen maa fradrage et større Beløb end, hvad saadanne Skatter efter de for Skatteaaret 1943 gældende Regler og Ligningsprocenter (for den kommunale Skats Vedkommende Ligningsprocenterne for 1942) vilde udgøre af den skattepligtige Indkomst uden Fradrag af personlige Skatter.

III. Fra hele Udvalget.

Midlertidige Bestemmelser

for Færøerne om overordentlig Indkomstskat til Amtskommunen
for 1943.

§ 1.

Det hver enkelt Skatteyder efter Reglerne om Indkomstskat til Amtskommunen paalignede Skattebeløb forhøjes med 10 $\frac{1}{10}$, jfr. § 2, Stk. 2 i Loven af 15. Maj 1939, dog at saadan Forhøjelse ikke finder Sted med Hensyn til Skatteindtægter paa 5000 Kr. og derunder.

§ 2.

Udover den i § 1 nævnte Indkomstskat erlægges for Skatteaaret 1943 en overordentlig Indkomstskat til Amtskommunen af enhver Skatteyder, hvis skattepligtige Indkomst, jfr. Lov 15. Maj 1939, § 1, Stk. 4, som ændret ved Kundgørelse Nr. 62 af 15. December 1941 § 3, og nærværende Bestemmelser § 1 overstiger 50.000 Kr.

Den overordentlige Indkomstskat udgør 25 % af den almindelige Indkomstskats Grundbeløb (uden de 10 % Tillæg), naar heri først er fradraget Grundbeløbet for en skattepligtig Indkomst paa 50.000 Kr., d. v. s. 8927 Kr.

§ 3.

Overordentlig Indkomstskat udredet i Henhold til § 2 kan ikke bringes til Fradrag ved Beregning af den skattepligtige Indkomst ved senere Skatteansættelser.

Skatten paalignes, udredes og inddrives efter samme Regler som anden personlig Skat til Amtskommunen.

§ 4.

Provenuet af den overordentlige Indkomstskat, der af Oppehørselskontoret ved Udgangen af hvert Kvartal indbetales paa en særlig Bankkonto, skal fra det Tidspunkt og efter Regler, som Lagtinget eller Landsnævnet bestemmer anvendes til Fremme af færsk Erhvervsliv. Enhver Skatteyder, som dokumenterer at have betalt overordentlig Indkomstskat, har, naar Anvendelsen af Skattens Provenu paabegyndes og indtil 2 Aar efter, Ret til at faa udbetalt et Beløb svarende til Halvdelen af den af ham betalte overordentlige Indkomstskat, forsaavidt han samtidig dokumenterer, at han i det paa-gældende Kalenderaar har anvendt mindst samme Beløb til Forbedringer af egne Erhvervsmidler vedrørende Fiskerierhverv (Fartøjer, Anlæg, Maskiner el. lign.) eller Nyanskaffelser vedrørende Fiskerierhverv.

Foranstaaende Bestemmelser om Anvendelser af den overordentlige Indkomstskats Provenu kan kun ændres ved Lov.

§ 5.

Fra Mindretallet (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og Louis Zachariasen):

Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.

Fra Flertallet (Johan Poulsen, Kr. Djurhuus, J. Pahrsson og P. Petersen):

Disse Bestemmelser sættes i Kraft med Gyldighed fra 1. Januar 1943, forsaavidt Landsnævnet efter Tilendebringelsen af Ligningen for Aaret 1943 anser dette for nødvendigt for at tilvejebringe de nødvendige Indtægter for Amtskommunen til Dækning af bevilgede Udgifter og af Hensyn til Amtskommunens Konsolidering. Om Bestemmelsernes Ikrafttræden udsteder Amtmanden en Kundgørelse i Overensstemmelse med Landsnævnets Bestubning.

IV. Fra Mindretallet (J. Patursson og P. Petersen).

Midlertidige Bestemmelser

om Tillæg til Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923
om den kommunale Beskatning.

Ligningsmyndighederne skal være berettigede til at tillade skattepligtig, der driver Sønering og er Ejers af Fiskefartøj, at fradrage som skattefrit et efter Ligningsmyndighedernes Skøn passende Beløb, som henlægges i Fornyelsesfond.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Sum nýtt punkt til I og II:

„Disse Bestemmelser træder i Kraft straks.“

9. des. uppskot nevndarinnar I og II samtykt 19—0. II §§ 1—4 við
21—0. Uppskot til § 5 frá minnil. fall 8—0, uppskot meirilutans samtykt
22—0. Uppskot IV fall 7—0.

Broytingaruppskotið samtykt 16—0.

8. Tollógin.

Álit:

Tað er neyðugt at fáa tinginum størri inntøkur fyri at greiða ymiskar týðningarmiklar uppgávar.

Nevndin mælir tí m. a. til at hækka tollin 10 ⁰/₁₀₀, undantikið tollin uppá: roykitubbak innkeypspris 3 kr. og minni (nr. 19), spunnið tubbak (22), skógvar (43) og skrivipappír (45). Tó verður mælt til, at tollurin uppá kosmetik (nr. 62) verður hækkaður upp til 50 ⁰/₁₀₀, og at alt konserves (nr. 37) verður frítikið fyri toll.

Uppskot.

Midlertidige Bestemmelser

for Færøerne vedrørende Indførselsafgifter.

§ 1.

Fra 5. December 1942 at regne og indtil videre forhøjes de i § 1
Lögtingstíðindi 1942. 4.

I Lov Nr. 53 af 15. Marts 1939 fastsatte Indførselsafgifter med Undtagelse af Afgifterne under løbenumre 19, 22, 43 og 45 med 30 $\frac{1}{10}$ og at Afgiften under Nr. 62 forhøjes til 50 $\frac{1}{10}$ af Værdien og at Afgiften under Nr. 37 helt bortfalder.

Fra samme Dato at regne betales indtil videre en ekstra Indførselsafgift af 25 $\frac{1}{10}$ af Værdien af Automobiles, bortset fra Lastvogne. For Automobiles til erhvervsmæssig Personbefordring kan Amtet efter Landsnævnets Indstilling tilstaa Nedsættelse af denne Afgift.

§ 2.

De forhøjede Afgifter opkræves af alle Varer, der ikke af de afgiftsopkrævende Myndigheder er tilladt udleveret Indførsel til fri Rørelse (Afgiftskvittering eller Udleveringstilladelse ikke udstedt), uanset om Indførsel maatte have fundet Sted inden 5. December 1942.

Tilsvarende Regler gælder med Hensyn til Afgiftsfriheden for Konserver.

§ 3.

Ved Salg af afgiftspligtige Varer, for hvilke Afgiften er betalt før 5. December 1942, maa Prisen ikke forhøjes paa Grund af de forhøjede Indførselsafgifter.

Ved Salg af afgiftspligtige Varer, for hvilke Indførselsafgift betales den 5. December 1942 eller senere, maa Afgiftsforhøjelse ikke virke prisfordyrende udover de til den virkelige Afgiftsforhøjelse svarende Beløb.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder Amtsfattigkassen, hvorhos de Varer, som er søgt afhændet i Strid med de givne Bestemmelser, kan konfiskeres til Fordel for Amtsfonden.

§ 4.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks og samtidig ophæves midlertidige Bestemmelser Nr. 22 af 16. August 1940.

4. des. samlykt 18—0.

II. Skúlamál.

1. Nýggir skúlar.

Álit frá fíggingarnevndini:

Vágs skúli:

Løgtingið hevur í 1936 (sí lögtingstíðindi 1936, síðu 42) samtykt at taka ábyrgd fyri einum láni upp til 50.000 kr., sum Vágs kommuna tekur til byggjan av nýggjum skúla, treytað av at kommunan fyri 88.000 kr. kann gjøgnum royndarleiðitátión ávísa, at hon kann fáa gjørt ein skúla eftir kostnaðarættan og tekningum, sum lógu frammi.

Kommunustýrið hevur 21. mai søkt um at fáa lán í Færø Amts Sparekasse 50.000 kr. móti ábyrgd tingsins. Seinri hava teir søkt um, at lánið verður hækkað til 100.000 kr. Teir hava gjørt nýggjar tekningar, og lögtingsverkfæringurin hevur fingið hesar tekningar fyri at gera kostnaðarættan.

Útreiðslurnar til skúlan eru ætlaðar til 430.000 kr.

Kommunan hevur í 1942 álknað til nýggjan skúla 50.000 kr.

Vestmanna skúli:

Stýrið fyri Vestmanna kommunu vendi sær 4. mars til landsnevndina og segði frá, at kommunan hevði umsókn inni á tingi í 1939 um nýggjan skúla. Av lögtingstíðindi 1939, síðu 30, sæst, at skúlin var ætlaður at kosta..... kr. 72.000,00

Slættan av jarðastykki og hegn kr. 2.000,00

..... kr. 74.000,00

Gymnastikhøli kr. 25.000,00

Svimjingarhøli kr. 3.000,00

Leikvøllur kr. 1.000,00

kr. 103.000,00

Tingið samtykti at mæla til, at kommunan fekk ríkisstudning 50 % av útreiðslunum til nýggjan skúla.

Hertøkan av Danmark gjørdi, at málið ikki kom fram til ríkisstýrið.

Stýrið sigur frá, at kommunan hevur álknað 50.000 kr. til nýggjan skúla, og at hesin peningur er tøkur. Fyri 100.000 kr. kunnu teir slætta grundstykkið og fáa bygt og takt skrokkin til sjálvan skúlan. Teir søkja so Landsnevndina um 50.000 kr. sum studning. Skúlin skal byggjast av steinstoypi, og timburarbeiðið ætla teir so skuldi stæðga fyrst í ár. Landsnevndin svaraði, at hon ikki hevði heimild at veita studning, men vildi geva loyvi til, at kommunan tók 50.000 kr. í lán, og um neyðugt vildi lands-

nevndin tingsins vegna taka ábyrgd fyri hesum láni. Spurningurin um studning skuldi so leggjast fyri tingið.

Tað er ikki upplýst, hvat allar skúlin vil kosta at gera nú, men har vil óivað verða talan um 200—300.000 kr. Nógv vildi tó verið vunnið, um kommunan fekk gjørt sjálfan skrokkin lidnan og so gjørt nokur rúm ilðug, sum kundu verið nýtt í samband við hin gamla skúlan.

Klakksvíkar skúli:

Í brævi 28. august skrivar Klakksvíkar kommunustýri, at teir ætla at senda gjøgnum skúlastýrið umsókn um viðkan av Klakksvíkar skúla, og tekningar og kostnaðarætlan vilja verða viðlagdar umsóknini.

Upplýst er, at kostnaðurin er ætlaður til 42.000 kr.

Nes skúli:

Skúlanevndin fyri Nes kommunu hevar skrivað til kommunustýrið um at taka til viðgerðar fylgjandi uppskot:

- a) Á Toftum treingist til umbatan av skúlahúsinum, og mælt skúlakommissiónin til, at hetta verður gjørt antin við at byggja aftrat skúlahúsum á Toftum ella við at byggja ein nýggjan skúla har. At byggja aftrat kostar um 50.000 kr. Tann fyrimumur er, at tað ikki er neyðugt, at skúlaarbeiðið steðgar, meðan tilbyggvingin verður gjørd, og hetta verður biligari enn at gera heilt nýggjan skúla, og eisini eigur kommunan grundstykki har, og har liggja lærarahúsini. Viðvíkjandi byggjan av heilt nýggjum skúla verður flmleikarhøllin betri, men alt verður dýrari, og keypast má nýtt grundstykki. Eingin prísætlan er nevnd viðvíkjandi einum nýggjum skúla.
- b) Harnæst verður skotið uppá umbyggjan av Glyvra skúla. Útreiðslan vil verða størri enn á Toftum. Tæking er viðlegd, men eingin kostnaðarætlan. Kommunustýrið gavur uppskotinum viðmæli og hevar sent málið til lögtingið um størst møguligan studning.

Málið hevur ikki verið hjá skúlastjórnini, og verður tað neyðugt at fáa ummæli frá skúlastjórnini eins og at fáa gjørdar gjølla kostnaðarætlan.

Argja skúli:

Formaðurin fyri Havnar uttanbyggja kommunu hevur veit sær til tingið og upplýsir, at tað eru 30 børn á Argjum. Børnini ganga í skúla í Havn, og ført verður fram, at tað ikki altíð er so gott at senda smá børn til Havnar.

Málið er sent skúlastjórnini til ummælis og enn ikki komið aftur.

Eingin kostnaðarætlan er framsend.

Av tí at málið er komið so seint til tings og ikki er nóg væl upplýst, er tað neyðugt at goyma tað til næsta ár.

Tekniskur skúli:

Havnar handverksmeistarafelag sækir um studning til byggjan av húsi til tekniskan skúla í Tórshavn.

Læríngalógin av 1937 krevur, at læringar skulu vitja tekniskan skúla, og at teir, tá ið lærutíðin er liðug, skulu gera sveinapróg.

Havnar handverksmeistarafelag hevur tekniskan skúla í Tórshavn. Byrjaði hesin skúli í 1934. Hann fær stuðul frá ríkiskassanum og frá Havnar kommunu og hevur til húsa á navigatiónsskúlanum, har 3 stovur hava verið læntar. Hesar stovur geva nú ikki nóg stóra rúmd og eru ikki heilt góðar

tíl tekniskan skúla. Roynt hevur verið at finna annað holi, men tað hevur verið ógjørligt. Menn siggja tí ongan annan veg enn at royna at byggja eini hús til tekniskan skúla, sum eisini kann taka fmóti næmingum frá bygdunum. Átlanin er at byggja eini hús 10 ferðir 20 metrar, í trimum hæddum, og kostnaðurin er ætlaður at verða um 200.000 kr. Handverksmeistarafelagið biður lögtingið játtað sum stuðul 50.000 kr. til hetta mál.

Tað er ikki upplýst, um Havnar handverksmeistarafelag ræður sjálvt yvir peningi at byggja fyrí, ella hvussu restin av peninginum ætlast at fáast til vega, um lögtingið vil játta studning. Harnæst er heldur ikki upplýst, hvussu raksturin av skúlanum skal fara fram, tí sjálvsagt ber ein sovordin skúll stórar útreiðslur við sær til hita, ljós o. s. fr. Tað er tí neyðugt at fáa kostnaðarætlan fyrí raksturin eíns og kostnaðarætlan og tæknningar viðvíkjandi tí ætlaða húsi.

Fíggiarnevndin, ið hevur fingið hesar skúlaspurningar til viðgerðar, hevur bytt seg í ein meirhata (P. M. Dam, Johan Poulsen, Kr. Djurhuus, J. Patursson og P. Petersen) og ein minnihata J. Jacobsen og L. Zachariasen). Nevndin er á einum máli um, at tað er av allrastørsta týðningi at royna at fáa skúlaskap okkaru í besta lag. Tað er tí ein uppgáva hjá kommununum og tí almenna í síni heild at royna at fáa bygt teir neyðturvuligu byggingar, fyrí at ein góð undirvísing kann fara fram.

Higartil hava kommunurnar við studningi frá státnum bygt skúla-húsini í Føroyum. Lögtingið hevur ikki veitt studning til hetta endamál.

Nú, tá ið sambandið við Danmark er kvett, og tað ikki er møguligt hjá kommununum at fáa játtað nýggjar studningar frá státnum, er tað rimiligt, at kommunurnar venda sær til tingið at fáa tann studning, sum annars státtarin veitti í friðartíð til skúlabyggingar. Men soleiðis sum nú tingsins innløgur liggja í mun til tey alstóru peningaliga krøv til tingið, bæði viðvíkjandi sjóvinnuni, landvinnuni, lønum, dýrtíðarviðbót, teim dagligu administratíónsútreiðslunum og øðrum, heldur meirlutin, at tingið ikki kann fara undir at veita tann til hesar skúlabyggingar umsektu beinleiðis studning. Her er talan um fleiri hundrad túsund krónur. Tingið hevur í ymsum forum lætt kommununum munandi. Hetta saman við teim vaksnu innløgnum hjá skattaíbúgvarunum hevur stímbrað kommunanna fíggiarlígu viðurskifti, og heldur meirlutin tað tí vera beint hjá viðkomandi kommunum sjálvar at speyna seg út at fáa mest møguligan pening til vega til hetta endamál við beinleiðis skattaúlíkning.

Nógvær kommunur hava sum frammanfyri greitt frá, longu við álíkn-ing veitt sær munandi pening til skúlabyggingar. Nevndin mælir tí til, at ávarandi kommunum verður gívið heimild at álíkna um neyðugt meira, enn tær eftir lógini kunnu álíkna, fyrí at loysa byggingarspurningin. Skuldi tað so víst seg, at ein kommuna ikki er fær við beinleiðis úlíkning at veita sær allan peningin, ið skúlabyggingurin kostar, til vega, heldur meirlutin tað vera beint, at tingið kemur henni til hjálpar við, um tað er neyðugt, at veita fyrí einum láni. Øll nevndin er tó á einum máli um, at allar kommunur megu í hesum føri sum í øllum forum, hvar tað er talan um at økja um skuld sína, vera ógvuliga varnar. Tíðirnar eru jú óvanlugar. Tað kann ikki noktast, at vandi kann lúra í at gera ov stóra skuld nú í hesum peningaríkliga tíðum. Tá ið friður einaserð verður aftur, vil so nógv liggja á, hvussu peninguvirðið tá verður, og hvussu atkomiligt tað tá verður til pening. Dettur peningavirðið niður, kann tað koma at verða lætt at galda skuld, samaðer tað, ið hendi í Týsklandi aftaná veraldarorrustuna 1914—18, men stendur peninga-

virðið við — ekki talað um, um það hækkar —, er það eitt dráp yfir kommunur og önnur nú af gera óv stóra skuld, samanber viðurskiptini í Norður-löndunum og Bretlandi áftaná 1914—18.

Stödd í þessum ótrygga framtíðarútliti heldur nevndin, at landsnevndin í hverjum einstakum tilfalli eigur at kanna gjølla umstöðurnar hjá viðkomandi kommunu, áðrenn veðað verður fyrir nýggjum stórum lánum. Það er nevndarinnar hugsan, at kommunurnar yvirhævar eiga at stremba ímóti at vera skuldafríar nú, meðan innlögurnar eru góðar. Tær eiga ið hvussu er, um tær ekki kunnu verða skuldafríar, so at minnka skuldina mest möguligt.

Summar av teimum umsóknunum, sum her er talað um, eru ikki nógvæl greiddar nú, og eigur það at verða álagt viðkomandi umsókjara at gera hetta, og kann tingið sjálvandi ikki taka støðu til hesi mál í hesi tingsetu, men verða tæy at biða til næsta ár, um ikki tann neyðturvuliga greiðing av spurningunum við framlegu av tekningum, kostnaðar- og rakstrarætlan í góðari tíð er veitt landsnevndini í hendi til kanningar.

Teim kommunum sum Vágs kommuna, Vestmanna kommuna og aðrar, sum longu eru farnar undir at leggja menandi pening av til skúlabýgging, og sum ætlast annars at hava góðar flggjarligar umstöður, eigur tingið sjálvandi at hjálpa at fáa tann neyðturvuliga frestandi pening við lagaligum láni.

Ein minniluti í nevndini (J. E. Jacobsen og L. Zachariasen) heldur, at tingið í hesi tíðini eigur eisini at fara undir at veita studning til skúlabýggingar í líknandi mál, sum ríkiskassin hevur veitt undan krígnum. Minnilutin ræður tinginum í III, sum nú er statt, at taka um har, sum ríkiskassin hevur sleppt, og soleiðis, at studningsveiting til skúlabýggingar í hesi tíðini verður givin eftir fætum reglum. Her er bori talað um byggingar, sum kommunur lata byggja til fólk- og millumskúlabýgging vilja vit greina í fylgjandi tættir:

- 1) Skúli við skúlastovum og øðrum neyðturviligum tilhoyri.
- 2) Fimleikarhøll við tilhoyri.
- 3) Svímjahlur og leikvøllur við tilhoyri.

Minnilutin ræður tinginum til undir teim fyrribils umstöðum, vit nú hava, at veita studning til ta undir 1) nevnda bygging við 20 % av kostnaðinum, soleiðis at peningurin verður givin sum ein 2-ára studningur við 10 % um árið. Um fimleikarhøll verður bygd uppi í sjálvum skúlabýgginginum, verður henda høllin mett í virði av tveimum av rættinum átnevndum sakkøpum mennum og hetta byggivirðið fratrekt byggipeninginum fyri allan skúlan. Í tí byggipeningi, sum tá er eftir, luttøkur tingið við 20 %.

Kommunur, sum fáa pening veittan eftir nevndu reglum, missa rættin til studningin, um tæy fyrru 10 % av peninginum ikki eru nýtt 2 ár eftir það árið, hann er roknaður til brúks, t. d. studningur veittur fyrri 1943 verður nýttur í 1945.

Viðvíkjandi fimleikarhøll, svímjingsarhøll og leikvølli ræður minnilutin tinginum til onga principiella støðu at taka til studningsveittan undir þessum viðurskiptum. Avgerð um hetta vil kunna biða.

Viðvíkjandi studningi til tekniskan skúla eigur støða at verða tikin til hetta máli í serligum álli.

Uppskot:

Frá meirlutanum:

- 1) Landsnevndin verður givið heimild at geva teim í álitinum nevndu kommunum loyvi at álíkna næsta ár, um tað er neyðugt, meira enn annars loyvilligt fyri at loysa peningaspurningin viðvíkjandi bygging av nýggjum skúlahúsum.
- 2) Teim kommunum, sum ikki við beinleiðis álíknan kunnu veita tann til skúlabyggingina neyðturvuliga pening til vega, og sum landsnevndin annars heldur standa fíggjarliga toluliga væl fyri, fær landsnevndin heimild til at geva loyvi til at taka lán í sparikøssum, øðrum peningagrunnum ella á annan hátt fyri at gjalda tað, ið frestar.

Um tað er neyðugt, verður landsnevndin heimilað tingsins vegna at taka ábyrgd fyri hesum láni. Treytirnar eru sjálvandi, at skúlarnir verða bygdir eftir tekningum, sum eru góðkendar av skúlastjórnini.

Frá minnilutanum:

- 1) Tingið veitir studning til ta undir 1) í álitinum nevndu skúlabygging við 20 % av byggikostnaðinum, soleiðis at peningurin verður givin sum ein 2-ára studningur við 10 % um árið.
- 2) Um fimleikarhøll verður bygd uppi í sjálvum skúlabygginginum, verður henda høllin mett í virði av tveimum av rættinum útnevndum sakkønum monnum og tað metta byggivirðið fratrekt byggipeninginum fyrri allan skúlan. Í tí byggipeningi, sum tá er eftir, luttekur tingið við 20 %.
- 3) Um tey fyrri 10 %'ini av játtaðum peningi ikki eru nýtt 2 ár eftir tað árið, hann er roknaður til brúks — t. d. má studningur veittur fyri árið 1943 ikki verða nýttur seinni enn í 1945 — fellur allur studningurin burtur.

4. des. uppskot minnilutans fallt 11—0, uppskot meirlutans samtykt 23—0.

2. Hækkan av húsaviðurgjald til ítróttalærarin.

Ath:

Ved Andragender af 17. Februar og 17. Marts 1942 har Idrætsinspektør Poul E. Petersen, der nu er bosat i Vestmannaey, ansøgt om forhøjet Huslejegodtgørelse under Hensyn til, at det har været ham umuligt at få passende Bolig for en mindre Leje end 80 Kr. pr. Måned.

Sagen, som har været behandlet i Landsnævnet og derfra overgivet til Lagtinget, er henvist til Overvejelse i nedennævnte Udvalg, som skal bemærke følgende:

Der er tillagt Idrætsinspektøren et Beløb af 250 Kr. årlig som Hjælp til Bestridelse af Udgifterne ved Tilvejebringelse af en Bolig.

Inidertid erkender Udvalget, at Huslejen under den herskende Dyr-tid kan være meget byrdefuld ogsaa for Idrætsinspektøren, og man foreslaar derfor, at der tillægges den ommeldte Tjenestemand et Dyrtdstillæg til sin Huslejegodtgørelse stort 250 Kr. årlig indtil videre saaledes, at hans samlede Huslejhjælp derefter andrager 500 Kr. årlig.

Forslag:

Fra 1ste April 1942 forhøjes Idrætsinspektørens Huslejhjælp, der andrager 250 Kr., med et Dyrtdstillæg paa 250 Kr. årlig gældende indtil videre, saa længe Dyrtiden varer.

17. okt. samtykt 14—0.

3. Svømning sum tvungin lærugrein.

Álit:

Ídrætsinspektør Poul E. Petersen, Vestmannaey, andrager i Skrivelse af 25. Juli d. A. om:

- 1) at Svømning gøres til obligatorisk Fag i den færøske Folkeskole.
- 2) at Lagtinget opmuntrer den færøske Ungdom til at tilegne sig Færdighed i Svømning ved at tildele dem, der udmærker sig, Svømmemærker eller Diplomer.

Sagen har været forelagt saavel Skoledirektion som Inspektionen for Bygdeskolerne. Disse Myndigheder fraraader at gøre Svømning til tvungent Fag i Folkeskolen paa nærværende Tidspunkt.

Det oplyses, at der kun ved faa Skoler er Svømmebassin, og man tør ikke vente, at der i den nærmeste Tid vil blive opført saadanne i stort Omfang. Inspektionen skønner, at man ved paa nærværende Tidspunkt at indføre Svømning som tvungent Fag i Folkeskolen, kan gøre Faget mere Skade end Gavn. Derimod tilraader Inspektionen, at man støtter Bestræbelserne for, at den opvoksende Slægt faar bedst mulige Betingelser for Udvælselse af Svømning, Badning, Gymnastik o. s. v. I denne Forbindelse tilraader Inspektionen med Tilslutning af Skoledirektionen, at man følger Idrætsinspektørens Henstilling om Tilvejebringelse af Svømmemærker og Diplomer, der kan tildeles dem, som særlig maatte udmærke sig i det her behandlede Fag.

Undertegnede Udvalg, hvortil denne Sag er henvist, kan tiltræde de Synspunkter, som gøres gældende af Skoleinspektionen og Skoledirektionen, saavel med Hensyn til Spørgsmaalet om at fraraade, at Svømning bliver tvungent Fag i Folkeskolen, som at tilraade, at man paa bedste Maade opmuntrer Ungdommen til at dygtiggøre sig i Svømning m. m.

Udvalget stiller nedenfor Forslag om, at der af Færø Amts Repartitionsfond stilles et Beløb af indtil 1.000 Kr. til Skoledirektionens Disposition til Anskaffelse af Diplomer og Svømmemærker, som anvendes i Overensstemmelse med et Reglement, godkendt af Direktionen. Formen for saadanne Diplomer bestemmes af Direktionen.

Udvalget har haft Konference med Idrætsinspektøren, som gjort bekendt med Udvalgets Indstilling i det store og hele tiltræder denne.

Indenfor Udvalget har et enkelt Medlem forbeholdt sig at stille Ændringsforslag om, at Svømning skal indføres som obligatorisk Fag i de Skoler, hvor Forholdene gør det muligt.

Forslag:

- 1) Lagtinget kan ikke for Tiden imødekomme den fremsatte Henstilling om at indføre Svømning som tvungent Fag i den færøske Folkeskole.
- 2) Der bevilges af Færø Amts Repartitionsfond et Beløb af 1.000 Kr., som stilles til Disposition for Færø Amts Skoledirektion til Anvendelse som i Udvalgsbetænkningen ommeldt.

- 3) Skoledirektionen anmodes om at gøre samtlige Skolemyndigheder og Lærerne i Folkeskolen bekendt med, at Direktionen med Sympati omfatter Bestræbelserne for at dygtiggøre den færøske Skoleungdom i Svømning.

11. nov. samtykt 15—0.

4. Maskinprógv.

Álit:

Í brevi til Føroya Løgtings, dagsett 29. juli í ár, biðja 10 maskin-arbeidarar, ið hava tikid maskinpassaraprógv, um at tað má verða fingid í lag eitt skeið til hina almennu maskinisteksamin, soleiðis at tað við eksamin verður kravt tað sama, sum er ásett við lóg um sjóvinnu av 19. 1940. Tað verður hildið fram, at teir maskinpassarar, sum hava hugsað um at vinna sær stórri tekniskan kunnleika í maskinlærdómi, kunna, sum nú er státt, ikki halda fram við hesum.

Um masekta skeið kemur í lag, vil tað hava almiklan týdning fyri okkara sjóvinnu í framtíðini.

Í málinum er heintað ummæli frá skiparaskúlastjóranum, fútanum og skipssýnsmanninum.

Fyrstæðumaðurin fyri skiparaskúlanum sigur, at skúlin segir vil áfaka sær at fáa í lag maskinistaskið, um teir, ið ráða yvir skúlanum, vilja samtykkja hesum.

Høvuðsfákini til stýrimannseksamin eru navigatión og sjómannskunnleiki, meðan best fák til maskinisteksamin eru maskin- og motorlæra, elektroteknik og teknug. Til hesar báðar eksaminar eru hjálparfákini danskt, enskt, matematik og natúrlæra, og, at tað soleiðis kann verða felags undirvísing í hesum fákum, um tað ikki eru ov nógvir næmingar til tess.

Tað vil til oktober kanska verða pláss til 5—6 maskinistnæmingar í yngsta stýrimannsklassa, men um tað seinri melda seg fleiri stýrimannsnæmingar, má so ein klassi koma afturat.

Um tað skuldi verið trott uppá hásurúmd, kundu teir maskin- og motorpassaranæmingar, sum melda seg, verið vístir til maskin- og motorpassaraskeiðið í Klakksvík.

Skipssýnsmaðurin heldur, at tað kann hava stóran týdning, at tað verður sett á stovn ein deild við skiparaskúlan til at taka maskinistprógv.

Fútin heldur, at tað í løtuni ikki er trott uppá maskinmeistarar við maskinisteksamin, men at tað ivuleyst kann hava týdning, at menn kunna fáa høvi til at taka maskinisteksamin, soleiðis at teir, tá ið unustødur eru til

tess, kunnu standa búir at átaka sér það starv, hvareffir þenda eksamin smb. sjóvinnulógina er ein treyt.

Í ummælinum frá ráðunum verður lagt átturátt:

„Gives denne Mulighed ikke nu de paagældende, kan 'Ahter, Aegteskab, Forsorgerforhold m. v. senere stille sig hindrende i Vejen for at fuldkommengøre en Uddannelse, der alene vil kvalificere de paagældende til at opnaa de Stillinger, et Opsving i Skibstøtten efter Krigen maa antages at ville frembyde.“

Í málinum verður upplýst, at útreiðslurnar í mesta lagi vilja verða ca. 4.500 kr., sum nevndin roknar við verður litið av státinum.

Um það verður dag- ella kvöldundirvísing kann avgerast av samtíðum í samráð við skúlan. Kvöldundirvísing verur vanlaga í 1½ ár, meðan dagundirvísing tekur 1 ár.

Viðvíkjandi mögulegan yvirflytan av maskin- og motorpassaræmingum til tekniska skúlan í Klakksvík, so hefur nevndin havt samráðingar við fyrirstoðsmannin, herra Johan Rasmussen, Klakksvík, og sigur hann, þat það væl kann lata seg gera at taka smóti næmingunum.

Nevndin mælir tí til at samtykkja helta

Uppskot:

1. Lögtingið mælir til og samtykkir, at það frá október í ár við skiparskúlan verður fingið í lag eitt skeið til hina almennu maskinistæksamin.
2. Áttið í samráð við skúlan fyrireikur það so, at skeiðið kann byrja til heystar.

Særátt frá R. Rasmussen:

Við það at nevndaráttit varð lagt fram uttan at høvi fekkst til at fáa fram míni avvík loyvir R. Rasmussen sær at koma fram við hesum særáliti:

Útreiðslurnar av hesum skelði, sum mettar eru til um kr. 4.500, áttu at verðið rindaðar av lögtinginum og ikki av ríkiskassanum.

Tá dagundirvísing ivaleyst hóskar næmingunum betri enn kvöldundirvísing og hevur skúlans viðmæli samstundis sum húsarúndin loyvir það betri, átti nevndin at mælt efna til less.

Hartil átti nevndin at mælt til, at skúlin byrjaði longu í heyst og lat fyrireikingina skúlanum upp í hendi.

Annars eri eg samdur í nevndaráttinum.

Uppskot:

Petli 2 í nevndaráttinum verður strokið og í staðin sett:

„Úr amtsgrunninum verða játtaðar kr. 4.500.“

28. sept. uppskot R. Rasmussens fall 6—0. Nevndaruppskotið samtykt pt. 1 við 20—0, pt. 2 við 14—0.

5. Hækkan av læraralönnum.

Átt:

Til Udvalget er henvist et Andragende fra Færøernes Lærerforening om at Lagtinget vil arbejde hen til, at der gennemføres en Lønreform for Folkeskolens lærere, svarende til den Lønordning, som er gældende for Folkeskolen i det øvrige Kongerige.

Udvalget har om Sagen gentagne Gange forhandlet med Lærerforeningens Bestyrelse og enkelte Medlemmer af denne og med Lagtingets Budgetudvalg og gennem flere Udvalgsmøder drøftet Sagen. Der har været Enighed i Udvalget om, under Hensyn til den herskende Dyrtid, at foretage det mest mulige for gennem en midlertidig Ordning at forbedre Lærernes Lønvilkaar, særlig de vanskelig stillede, men der er ikke, i hvert Fald ikke for Tiden, opnaet Enighed om en Lønreform som af Lærerforeningen ønsket. Om Resultatet af de til forskellige Sider førte Forhandlinger skal man hen-vise til det Forslag om Dyrtidstilæg til færøske Tjenestemænd, som fremsættes samtidig hermed.

Forslag:

En Afskrift af denne Beretning tilsendes Lærerforeningen.

9. des. samtykt 18—0.

6. Summarfrítíð í fólaskúlnum.

Álit (J. Patursson við fyrirvarni):

Til Udvalget er heuvíst en Sag om Omlægning af Sommerferien ved Bygdeskolerne paa Færøerne og Nedsættelse af Lærernes pligtige Undervisningstimal.

Der foreligger i Sagen:

- 1) Andragende fra Købmand i Thøsshavn, Chr. Holm Jacobsen, om Forlængelse af Sommerferien for Skolebørnene.
- 2) Skrivelse fra Færøernes Lærerforening angaaende en Omlægning af Sommerferien og Nedsættelse af de pligtige Undervisningstimer i Månederne November—Februar.
- 3) Skrivelse fra Færøernes Skoledirektion af 31. August 1942.

At Skoledirektionens Skrivelse skal Udvalget eftere følgende:

„Efter de gældende Regler holdes der Sommerferie ved Bygdeskolerne i Tiden fra den 28. Juli til den 15. September, samt indskrænket Skolegang i Tiden fra 15. Juni til 28. Juli, dog at Skoledirektionen efter Indstilling fra Forstanderskabet kan bestemme, at der skal holdes Skole hver Dag i Tiden indtil den 28. Juli. Lærerne har Pligt til Aaret rundt at undervise 36 Timer ugentlig, og desuden at undervise i Gymnastik (Svømning) og Haandgerning, dog ikke udover ialt 42 Timer ugentlig, hvorhos Lærerne har Pligt til — mod særligt Vederlag — at holde Aftenskole.

Lærerforeningens Forslag er i det væsentlige en Gentagelse af det af Foreningen i 1938 til Lagtinget fremsatte Forslag. Dog ønskede man dengang kun Timetallet nedsat til ialt højst 36 Timer ugentlig Aaret rundt.

Det Lagtingsudvalg, der behandlede Sagen, udtalte bl. a., at den indskrænkede Skoletid fra den 15. Juni til den 28. Juli kun havde været praktiseret i 7 Aar (siden 1931), og at det endnu var for tidligt at ændre Ordningen. Udvalget anbefalede derfor, at Reglerne ikke blev ændret. Udvalgets Forslag blev vedtaget af Lagtinget.

Det er Skoledirektionens Opfattelse, at det heller ikke paa nærværende Tidspunkt er paakrævet at ændre Reglerne om Sommerferie. Skoledirektionen kan i saa Henseende ganske henholde sig til Lagtingets Vedtagelse i 1938. Det er efter Skoledirektionens Formening ikke nødvendigt under de nuværende Forhold, hvor Krigen paa mange Maader har grebet ind i Skolegangen og vanskeliggjort Overholdelsen af Skoleplanerne, at skride til Forandring af principiel Karakter, der ikke er nødvendiggjort af Forholdene. Skoledirektionen kan derfor ikke anbefale Ændringer i Sommerferiereglerne, men mener, at Spørgsmaalet kan bero, indtil Forbindelse med Undervisningsministeriet igen opnaas.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Nedsættelse af Lærernes pligtige Timetal bemærkes, at en Ændring som foreslaaet vil nødvendiggøre Ansættelse af et Antal nye Lærere til Udførelsen af de Timer, som Lærerne maatte blive fritaget for, og Skoledirektionen ser sig ikke i Stand til at anbefale dette Forslag.

Udvalget kan tiltræde det af Direktionen saaledes udtalte og ser sig ikke i Stand til i Aar at fremsætte Forslag om en Ændring i den af Lærerforeningen antydede Retning. Derimod mener man at burde anmode Direk-

tionen om til næste ordinære Lagtingssamling at tilvejebringe Oplysning om, hvorledes de nuværende Regler om den indskrænkede Skolegang i Tiden fra 15. Juni til 28. Juli praktiseres ved de forskellige Skoler samt Oplysning om, hvor mange Timer Lærerne paa de forskellige Pladser underviser udover de pligtige 36 ugentlige Timer, heri indbefattet Gymnastik (Svømning) og Haandgerning.

Forslag:

- 1) Sagen udsættes og forelægges næste ordinære Lagtingssamling.
- 2) Skoledirektionen anmodes om til næste ordinære Samling at indhente Oplysning om
 - a) hvorledes den indskrænkede Perle i Tiden 15. Juni—28. Juli praktiseres ved de forskellige Skoler,
 - b) hvor mange Timer Lærerne paa de forskellige Pladser underviser udover de pligtige 36 ugentlige Timer, heri indbefattet Gymnastik (Svømning) og Haandgerning.

17. nov. samtykt 19—0.

7. Hækkan av læraralönun við real-skúlan í Vági.

Átt:

Ved Andragende af 2. September d. A. har Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune andraget om, at Lærerne ved Vaag Realskole maa blive lønnet efter samme Lønskala som Lærerne ved Tveraa Realskole.

Et tilsvarende Andragende forelaa i Kjøb. Lagtinget vedtog som Svar paa dette den nedenfor ofterede Beslutning med den Motivering, at Vaag Sogns kommunale Realskole ikke er statsanerkendt, medens dette er Tilfældet for Tveraa Realskole. —

Det skal her bemærkes, at Førstelæreren ved den godkendte Realskole i Klaksvig ikke lønnes f. Eks. som Førstelærer efter den Lønskala, som anvendes ved Tveraa kommunale Realskole.

Realskolen i Vaag udfører, efter hvad der for Udvalget er oplyst, et godt Arbejde. Ministeriet har i sin Tid ikke ment at kunne meddele Skolen Godkendelse, før bl. a. de Lokaler, som stilles til Disposition, er mere tilfredsstillende. De af Ministeriet i sin Tid opstillede Betingelser for

en Godkendelse er endnu ikke opfyldte. Men dette skyldes formentlig udlukkende de af Krigen skabte Forhold. Imod de ved Skolen virkende Lærerkrafter er der ikke fra nogen Side rejst nogen Indvending, jfr. foran.

Den af Lagtinget i 1941 vedtagne Beslutning har følgende Ordlyd, forsaavidt angaar Lærerne ved Realskolen:

„Det tillades Vaag Sogns Kommune fra 1. Oktober d. A. og indtil videre af Kommunens Kasse at udbetale aarlig til:

Førstelæreren ved Vaag Folke- og Realskole.....	900 Kr.
2 Realskolelærere hver	880 Kr.
1 Realskolelærer	1280 Kr.

som ekstraordinært Dyrtidstilæg.“

Udvalget skal paa Foranledning af Andragendet af 2. September d. A. udtale, at saa længe Skolemynlighederne ikke mener at kunne tillægge Skolen i Vaag de samme Beføjelser som Tveraa Skole, ser man sig ikke i Stand til at imødekomme Andragendet.

Det er ikke oplyst for Udvalget, at Vaag Kommune har benyttet sig af det i Fjor vedtagne med Hensyn til Forbedring af Lærernes Løn. Udvalget kan i den Forbindelse yderligere udtale, at man mener, at forsaavidt Kommunen foreløbig for egen Regning skulde ønske at lønne Realskolens Lærere, som Lærerne lønnes ved Tveraa Skole, vil Udvalget kunne tilraade dette. Landsnevnden vil kunne approbere en saadan Ordning.

Forhaabentlig vil det nu ikke vare længe, indtil Skolen i Vaag kan blive godkendt og faa Eksamenret, og naar dette Tidspunkt er indtraadt, synes Sagen at ligge klar, jfr. den af Udvalget i Fjor afgivne Betænkning.

Iøvrigt kan man henvise til det Forslag til Forbedring af Tjenestemændenes Forhold under Dyrtiden, som fremlægges samtidig hermed af et andet Udvalg. —

Forslag:

Et Eksempplar af denne Betænkning sendes Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune.

10. des. samtykt 1740.

8. Ferðalærari í Øravíkarlíð.

Álit:

Til Færo Amts Skoledirektion hava íbúgvarar í Øravík sent bræv $\frac{1}{3}$ 1942 um at fáa hvønn dagsundirvísing við skúlan í Øravík. Lærarin har hevur í brævi $\frac{2}{3}$ 1942 til skúlastjórnina skotið uppá, at børnini við skúlan í Øravíkarlíð koma at ganga í skúla í Øravík. Hann sigur, at tað eru 11 børn í Líðini, harav 2 tó ganga í skúla í Øravík. Barnatalið í hverjum av teim tveimum skúlum er soleiðis 23 í Øravík og 9 í Líðini. Tað er ein hálvan tíma at ganga ímillum hesi bæði pláss.

Skúlakommissiónin fyri Froðbiar sókn mælir til at taka við uppskotinum frá íbúgvarunum í Øravík, men um tað ikki kann fremjast, so at býta undirvísingartíðina í hesum báðum plássum sundur sum 1 til 2. Froðbiar sóknarstýri viðmælir uppskotið frá skúlakommissiónini. Skúlainspektionin mælir til hvønn dagsundirvísing.

Íbúgvarar í Øravíkarlíð hava orsakað av hesum søkt um at fáa ein ferðalærara settan við skúlan í Øravíkarlíð. Skúlakommissiónin hevur eisini viðmælt hesa umsókn eins og sóknarstýrið.

Skúladirektionin mælir til, at tingið viðgerð málið og heldur tað samstundis vera beinast, at tað verður 2-daga undirvísing í Øravík og 1-dags undirvísing í Øravíkarlíð.

Harra J. H. Danbjørg hevur í brævi til Færoya skúlastjórn skotið uppá, at børnini í Øravík fáa undirvísing hvønn dag á tann hátt, at Líðin verður lögð afturat Stóra Dímun, soleiðis at ferðalærarin á Dímun býtti undirvísingartíðina millum hesi bæði pláss soleiðis, at undirvísingin fer fram á Dímun frá seinrapartin í apríl til 15. juli og hin skúlatíðin í Øravíkarlíð.

Meiratalutin í nevndini (Johan Poulsen, A. Samuelson, J. Patursson og S. P. Zachariasen) heldur tað vera beinast fyri fyrst at leggja tað soleiðis til rættis, sum skúlastjórnin hevur skotið uppá, at lærarin í Øravík undirvísir $\frac{2}{3}$ av tíðini í Øravík og $\frac{1}{3}$ í Øravíkarlíð, hvat ið er toluliga samsvarandi við barnatalið í hesum báðum bygðum.

Minnilutin (Danbjørg) heldur tað ikki vera rætt at býta skúlatíðina millum hesar báðar bygðir, og setur fram sum principalt uppskot, at lærari verður settur beinanvegin í Øravíkarlíð, og sum subsidært, at lærarin á Dímun eisini verður lærari í Øravíkarlíð.

Uppskot.

Frá meiratalutanum (Johan Poulsen, A. Samuelson, J. Patursson og S. P. Zachariasen):

Lærarin í Øravík undirvísir $\frac{2}{3}$ av tíðini í Øravík og $\frac{1}{3}$ av tíðini í Øravíkarlíð.

Frá minnilutanum (Danbjørg):

I. Principalt uppskot:

Lærari verður beinan vegin settur í Øravíkarlíð.

II. Subsidiært uppskot:

Ferðalæran á Dimun skal fyrri uttan Dimun eisini hava Ølavikarlið.

20. nov. uppskot meirilutans samtykt 14—0. Uppskot minnilutans
1 fall 9—0, 11 11 —0.

9. Milluniskúli í Fuglafirði.

Álit:

Der er indkommet Andragende til Lagtinget fra Beboere i Fuglefjord om Oprettelse af en Realskole eller en Mellem-skole i Fuglefjord. Det anføres, at Forældrene anser det for deres Pligt at arbejde saaledes for den kommende og den nuværende Slægt, at den kan faa bedst mulig Oplysning for at være i Stand til at løse de Opgaver, som Tiden vil komme til at kræve. Dette kan ikke ske uden nødvendige Skolekendskaber. Det anføres, at den nye Skolebygning har Plads til 2 ret store Skolestuer, som menes let at kunne indrettes. Desuden mener man, at den gamle Skole kan bruges til Gymnastiksal foreløbig. Det vil ikke være økonomisk muligt for de fleste Forældre, at sende deres Børn til Thorshavn eller andre Pladser for at gaa i Skole. Hvis der oprettes en Real- eller Mellem-skole i Fuglefjord, mener Andragerne, at mange unge Mennesker vil tage Real- eller Mellem-skole-eksamen, og derved vil der ogsaa kunne skabes Møjlighed for højere Uddannelse til Gavn for vort Land snavel som for de paagældende. Forstanderskabet anbefaler Andragendet.

Skoledirektionen udtaler i Skrivelse af 2. Oktober, at Direktionen under Hensyn til, at Sagen allerede er forelagt Lagtinget, ikke har ønsket at tage Stilling til Sagen paa nærværende Tidspunkt.

Udvalget har rettet Forspørgsel til Overlæreren ved Færøernes Mellem og Realskole for at faa oplyst, hvad der kræves af Lokaler (Klasser-værelser), Lærere og Samlinger for at kunne oprette en Mellem-skole. Overlæreren har besvaret Forspørgslen med følgende Skrivelse:

„I Anledning af medfølgende Forspørgsel skal jeg oplyse:

Til en fuldstændig Mellem-skole kræves 4 Klasselokaler, hvis Undervisningen afsluttes med Mellem-skoleeksamen og 5, hvis der ogsaa skal oprettes en Realklasse.

Færøernes Mellem- og Realskole har desuden en Gymnastiksal og 2 Faglokaler, 1 til Naturhistorie og Naturlære (burde være 2, et til hvert af disse Fag), 1 til Tegning, Sang og Haandarbejde.

Antallet af Lærere maa være 4 og 5 i de to Tilfælde.

Af Samlinger kræves en fysisk-kemisk, en naturhistorisk og en geografisk Samling.

Angaaende Indholdet af disse Samlinger henviser jeg til medfølgende Samling af Anordninger:

Den fysisk-kemiske Samling: III S. 91—108, VI S. 36—49.

den naturhistoriske Samling: V. S. 117—124.

den geografiske — : V. S. 174—177.

Da jeg tit har Brug for de medfølgende Bøger bedes de returneret efter Omstændighederne snarest.

Af de fra Overlæreren udlånte Bøger fremgaar, at der kræves til den *fysisk-kemiske Samling*:

1 Demonstrationsbord med vandret Plade, 1 Vask med Afløb, Blendingsindretning for Vinduerne, 1 Vægtavle, Elevborde med vandret Plade.

Af Apparater kræves 78, hvoraf kan nævnes:

Maalestokke, Maalevægte, Lodder, Rør, Pumpe, Termometer, Kolber, Magnetstænger, Elektricismaskine, Traad, Ringeapparat, Telefonapparat, Telegrafapparat, Værktøjskasse med Værktøj, Barometer etc.

Dernæst kræves der forskellige Elevforsøgsapparater.

Den naturhistoriske Samling:

A. Zoologi.

204 Numre, hvoraf kan nævnes:

1 Pattedyrskolet, Kranium af en Række Dyr, Kranium af Menneske og nogle Skeledele af Menneske, en Række udstoppede Dyr, indvendige Dele af forskellige Dyr i Sprit. Model af Menneskeøje og Menneskeøre, Skelet af en Fugl, en Række udstoppede Fugle, forskellige Krybdyr, Padder, Fisk, Insekter, Muslinger m. m.

B. Botanik.

17 Numre, hvoraf nævnes:

Forskellige Kapsler, Nødder, Grene, pressede Eksemplarer af forskellige Planter etc.

Den geografiske Samling:

21 Numre, hvoraf nævnes:

Globus, en Række Kort, Billeder, Atlas, en mindre geologisk Samling, Lysbilledapparat m. m.

Idet henvises til foranstaaende, skal nærværende Udvalg udtale, at det er nødvendigt at faa Sagen nærmere belyst og klarlagt gennem en Forhandling mellem Forstanderskabet og Skoledirektionen. Det maa saaledes nærmere oplyses, hvilke Lokaler det bliver nødvendigt at skaffe, og der maa fremskaffes Tegninger og Overslag over Udgifterne ved disse Lokalers Tilvejebringelse. Det samme gælder Tilvejebringelse af Samlinger og Lærermidler og Overslag over Udgifterne, som er fornødne dertil.

Dernæst maa det oplyses, hvilke Lærerkæfter maa skaffes.

Endelig maa der udarbejdes Budget for Driften af den omhandlede Skole og oplyses, hvorledes Midlerne dertil tænkes tilvejebragt. Sagen bliver derefter igen at forelægge Tinget med alle nødvendige Oplysninger og Skoledirektionens Udtalelse.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne, Forstanderskabet og Skoledirektionen.

24. nov. samtykt 17—0.

10. Umsókn frá lærara um byggjan av húsi.

Uppskot:

Der tillægges Vandrelæreren ved Langesand og Lysaa Skoler (henholdsvis Haldersvig og Både Sogn) Bjarne Mohr en Huslejemhjælp for Skoleåret 1942/43 paa 500 Kr., der udledes af Amtsfonden.

11. des. samtykt 19--0.

11. Føroyskt sum kenslumál.

Álit (A. Samuelson og J. Poulsen við fyrivarni):

Fólkaflokkurin, radikalt sjálvstýri, hevur aftur í ár søkt tingið um, at móðurmálið skal verða kenslumálið í øllum almannaskúlum her á landi. Tó verður viðlagt, at kennarar í øðrum almannaskúlum enn fólkaskúlanum, sum ikki eru Føroyingar og ikki duga føroyskt mál, hava heimild at nýta teirra laudsmál í kenslutínum sínum.

Hetta mál var til viðgerðar á lagtingi í 1940 við hesum úrsliti:

Soljóðandi uppskot frá J. Patursson:

„1) Móðurmálið (Føroyskt) skal vera kenslumálið í øllum almannaskúlum her á landi. Kennarar í øðrum almannaskúlum enn fólkaskúlanum, sum ikki eru Føroyingar, hava heimild at nýta teirra lauds mál í kenslutínum sínum.

2) Henda samtykt fær gildi frá 1. januar 1941.“

var ikki samtykt, meðan soljóðandi uppskot frá S. P. Zachariasen:

„1) Fær reglur, ið nú eru galdandi viðvíkjandi kenslumálum í fólkaskúlum í Føroyum, verða elsni at galda fyri allar almennar skúlar her á landi.

2) Henda samtykt fær gildi frá 1. januar 1941.“

varð samtykt.

Tann 30. nov. 1940 kunnger amtmaðurin:

„Í den i 1940 afholdte ordentlige Samling har Lagtinget med 15 Stemmer mod 0 yedtaget følgende (i dansk Oversættelse):

- „1. De Regler, som nu er gældende om Undervisningssproget i Folkeskolen paa Færøerne, skal være gældende for alle offentlige Skoler her i Landet.
2. Denne Vedtagelse har Gyldighed fra 1. Januar 1941.“

Amtet forstaar Vedtagelsen saaledes, at den tager Sigte paa Undervisningssproget i de paa Færøerne værende Mellem- og Realskoler.

Foranlediget heraf skal man meddele, at der ikke ses at være udfærdiget positive Lovforskrifter eller andre Retsforskrifter om Undervisningssproget i Mellem- og Realskolerne paa Færøerne, at den nuværende ekstraordinære Situation ikke ses at nødvendiggøre Udfærdigelsen af saadanne Forskrifter, at Amtet herefter ikke kan medvirke til Gennemførelsen af Lagtingets Forslag, men vil forelægge det for Regeringen, naar Forholdene tillader det, og at Amtet har underrettet Lederne af Mellem- og Realskolerne om foranstaaende med Bemærkning, at Amtet forudsætter, at der ikke snarlængre Forbindelsen med Regeringen er afbrudt, sker nogen Ændring i Skolernes hidtidige Praksis vedrørende Undervisningssprog.

Efter den ved Lagtingets Vedtagelse givne Anledning tilføjes, at der efter den gældende Lovgivning ej heller for Folkeskolen findes positive Retsforskrifter om Undervisningssproget.“

Eluasta kenda avgerð um kenslumálið í realskúlanum er víðgjörð í 1910. Tá lýriliggur soljóðandi bræv av 14. januar 1910 frá kirkju- og undirvisingarministerinum:

„I Anledning af en til Direktionen mundtlig indgiven Klage over, at Lærer ved Færøernes Mellem- og Realskole cand. theol. J. Dahl benytter Færøsk som Undervisningssprog i sine Timer i Skolen, har Skolekommissionen, hvem Sagen har været forelagt til Erklæring, udtalt Ønsket om, at der — eventuelt af nærværende Ministerium — maatte blive fastsat bestemte Regler for Undervisningssproget i den paagældende Skole.

Ved at forelægge Ministeriet denne Sag har Direktionen i Skrivelse af 20. Oktober f. A. oplyst, at samme allerede under 17. Oktober 1908 har besvaret en Forespørgsel fra Kommissionen om, hvorvidt det maatte være tilladeligt, at det færøske Sprog anvendes som Undervisningssprog ved den nævnte Skole ogsaa udenfor Timerne i Færøsk, bemægtende, dog med Tilføjende, at det derved ikke er udelukket, at den Lærer, der er i Stand dertil, undtagelsesvis benytter Færøsk som Hjælpemiddel til klarere Forstaaelse.

Under Henvisning til denne Afgørelse, som efter Direktionens Formening indeholder en tilstrækkelig tydelig Vejledning i ommeldte Henseende, har Direktionen henstillet til Ministeriet, om der maatte kunne gives bestemte Regler for Undervisningssproget og da hvilke.

I denne Anledning skal Ministeriet, forinden videre foretages, venstlig anmode Direktionen om at ville indhente en Erklæring fra Færøernes Lagting, om hvorvidt Samme for sit Vedkommende kan tiltræde den af Direktionen i den ovennævnte Skrivelse til Skolekommissionen hævdede Stilling til Spørgsmaalet om Undervisningssproget ved Færøernes Mellem- og Realskole.....“

Sama ár varð málið víðgjört á tingi, og varð samtykt soljóðandi uppskot:

„Lagtinget maa med Skoledirektionen være enigt i, at Undervisningssproget i Færøernes Mellem- og Realskole er Dansk, hvilket dog ikke ude-

lukker, at færøsk lejlighedsvis benyttes som hjælpemiddel til bedre Forstaaelse."

Tó hesi bæði her frammanundan nevndu skriv ikki hóska reiðliga væl saman, fer tað tó nú at roknað at vera loyviligt at nýta føroyskt kenslumál i øllum almannaskólum.

Harafturímóti er tað enn eingin skylda, eins og tað er i øllum okkara grannalondum, at móðurmálið skal vera kenslumálið. Og meðan tað i stundini ikki tykist at vera nokur líkindir i lögtinginum til at vinna móðurmálinum henda einarætt sum kenslumál, heldur nevndin tað vera boinast at biða við at taka hetta uppskot til atkvøðisavgreiðslu á hesum tingi.

I staðin fyri tykist nevndin tað gerast harðilga neyðugt at styðja skúlakensluna og harundir móðurmálskensluna á annan hátt. I fyrsta viðfangi verður tað at útvega skúlunum neyðturviligar skúlabøkur.

Nevndin hevur biðið tað skúlaumsjón, ið umsitar bygdaskúlarnar, um frásøgn viðvíkjandi hvørjar bøkur, ið nýtast vera i fólkskúlanum. Hetta svar er so komið nevndini í hendi:

"Som Svar paa det ærede Udvalgs Forespørgsel angaaende hvilke Læse- og Lærebøger, der benyttes i den færøske Folkeskole, kan Inspektionen give følgende Oplysninger:

1. Færøske Læsebøger: Stavingarbók, Barnabókin og Føroysk lesibók.
2. Danske Læsebøger: De første 3 del. i Skoleaar benyttes hovedsagelig „Den lille Læsebog" I—III og i de følgende Skoleaar hovedsagelig „den ny danske Læsebog" III—IV samt „Myrebogen" og i enkelte Skoler „Matzens Læsebøger".

3. Religion: Balslevs Bibelhistorie og Katekismus, det store Flertal af Skolerne benytter Balslevs Bibelhistorie i færøsk Oversættelse af Provst J. Dahl og adskillige Steder benyttes ligeledes Dr. Luthers Katekismus i færøsk Oversættelse.

4. Ragning: N. Andersens Regnebog I—III, nogen Steder bruges stadig Chr. Hansens Regnebøger, enkelte andre Regnebøgssystemer benyttes, særlig ved de større Skoler.

5. Historie: Børnenes Fædrelandshistorie af Johan Ottosen, og hvor der undervises i Verdenshistorie, benyttes særlig Nordal Rølfseus Verdenshistorie.

6. Geografi: De fleste Skoler benytter enten N. C. Roms Geografi eller C. C. Christensens Geografi for Folkeskolen.

7. Sang: Salmebog, Emil Joensens: Sangbók, J. Waagsteins Sangbók Føroya skúla samt forskellige danske Skolesangbøger.

Adskillige Skoler underviser ligeledes i Sundhedshere, Naturhistorie og Fysik, enkelte ogsaa i Kirkehistorie, men hvilke Lærebøger, der bruges i de sidstnævnte Fag, tør man ikke med Bestemthed udtale sig om, dog er det Inspektionen bekendt, at nogen Skoler benytter Mikkjæl á Ryggis Dýraæra I.

Inspektionen af Bygdeskoler
paa Færøerne

P. I. V.

Z. Sørensen."

I H. N. Jacobsens bókahandli hevur verið kannað eftir hesum frammanundan ávístu bókum. Har upplýstist tað, at hesar av teimum nevndu føroysku bókunum vóru til: Barnabókin og Føroysk lesibók I og II, Dr.

Luthers Katekismus umsett á føroyskum, rokniþók I og J. Waagsteins Sangbók Føroya skúla. Av hnum eisini frammanundan nevnda bókum vóru ongur til.

Soleiðis er nú ein reiðilig skúlabókaneyð tilstaðar, sum má hetast sum allarfyrrst. Tær bókur, sum fyrst og fremst eiga at fáast til fars afturat teimum, sum eru, eru hesar:

Føroysk stavingarþók, at prenta,
J. Dahl: Bíblusøga, at prenta,
H. A. Djurhuus: Føroya søga, at prenta,
Rokniþók II, at prenta,
M. á Ryggi: Landalæra, at prenta,
" " : Dýralæra, at prenta,
Veraldarsøga, at seta saman og prenta,
Landalæra, at seta saman og prenta.

Tað gerst neyðugt at fáa hesar hernevnda bókur prentaðar í so rúmari tíð, at tær, og um møguligt fleiri, kunna verða tiknar til nýtslu, tá skúlarnir byrja aftur aftaná summarfrítíðina 1943.

Til at fáa heitar í lag í so stuttari tíð fer serstakliga at standa á tveimum: Pappíri og prentarum.

Tað er vissa fingin fyrri, at neyðturviligt bókapappír kann vera til reiðar um einar tveir mánaðir, og vón er til, at tað eisini verður atkomiligt at fáa ta neyðturviligu eykabjálpi til prentingar.

At fáa fram handritini til landalæru og veraldarsøgu í tøkari tíð skuldi eisini verið gjørligt.

Hetta frammanundan nevnda starv kann í fyrstu syftu ætlast til í pappíri, prenting, handritum, røttlestri o. a. at fara at kosta nakað væl av peningi. Men meðan hetta verk eru skúlabókur, vilja hesir peningar skjótt koma inn aftur.

Tá tað er nevndini kunnugt, at tað í figgjarnevndini er sett uppskot um at veita landsnevndini tørvandi pening til skúlahókar útgávu, setur henda nevnd einki uppskot fram um stuðning, men visir á tað, ið frammanundan er sagt um hesa fyriteku.

Uppskot:

Avgerð at taka um føroyskt mál sum skyldugt kenslumál verður staðgað við fyrri fyrst.

7. des. samtykt 12--0.

12. Føroyskt mál í skiparaskúlanum.

Álit:

Til Udvalget er henvist Sagen om indførelse af Færøsk som Fag ved Navigationsskolen i Thorshavn.

Udvalget er ikke blevet enigt om en Fællesindstilling til Tinget.

Mindretallet Patursson afgiver særlig Betænkning.

Et Mindretal J. H. Danbjørg og S. P. Zachariassen skal udtale: Hesi minniluti er ikki við at framseta nakað uppskot, men skal mæla til, at roynt verður fyribils at fáa í lag ein tímaplán nokurlunda samsvarandi við uppskoti í skrivi skiparaskúlafyrirstoðumannsins ^{22/}, 1942, soleiðis at undirvísingin í føroyskum verður lögð inn ímillum hini fákini uttan at tað samlaða vikuliga tímatalið økist, við tað, at tað tilsvandi talið av tímunum verður tikið burtur av har tað hóskar best. Men av tí, at øll fákini skulu hava líka so stórt samlað tímatal fyri hvørt skeið sum hegartil, er tað neyðugt at leingja um tað samlaðu skúlatíðina prosentvís í sama mát som teir tímar í føroyskum eru í tali samanborið við teir íð vón frammanundan. Hetta má tykjast tørvandi at gera fyri at eksaminsúrslitið skal verða líka so gott sum higartil.

Et Mindretal Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelson skal udtale: Dette Mindretal kan ikke gaa med til at nedsætte Timetallet i de ved den for Skolen foreskrevne Undervisningsplan bestemte Fag. Mindretallet mener ikke at kunne gaa med til at nedsætte f. Eks. Undervisningstimerne i Regning, Matematik og Sømandsskab, idet vore Navigatorer ikke bør staa tilbage for dem, der har Eksamen fra andre Navigationsskoler.

Mindretallet gaar stærkest muligt mod Mindretallet Paturssons Forslag.

Saaledes som Sagen foreligger mener Mindretallet, at man bør tilbagesende Landsnevndin Sagen med Anmodning til denne om at ordne denne Sag bedst muligt efter Forhandling med Færø Amt.

Forslag

fra Mindretallet (Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelson):

Sagen om „Føroyskt mál í skiparaskúlanum“ tilbagesendes Landsnevndin under henvisning til foranstaaende og med Anmodning om, at ordne denne Sag bedst muligt efter Forhandling med Færø Amt.

Minnilutaálit:

Fólkaflokkurin, radikalt sjálvstýri, hevur í brævi, dagssett 5. september, tikið hetta mál uppáttur á tingi.

Minnilutin (Jóannes Patursson) skal flyta fram:

Hetta mál hevur ferðast millum tingið og stjórnina í 1936, 1937, 1938, 1939 og 1940 við hesum úrslitum:

Í 1936 samtykti tingið, samr. lögtingstíðindi 1936, bls. 33, við 14 atkvøðum, at føroyskt mál skuldi hava sama rætt í skiparaskúlanum sum danskt mál.

Tá einki svar kom aftur á hesa áheitan á ríkisstjórnina, samtykti tingið við 18 atkvøðum í 1937, sjá lög tíðindi 1937, bls. 27, kærur til ríkisstjórnina um tægu stjórnarinnar í hesum máli.

Í stjórnarinnar rtti, dagssett 4. mars 1938, sjá lögtingstíðindi 1938, bls. 19. segði stjórnin tvært nei fyrri, at føroyskt mál kundi koma inn sum lærugrein í skiparaskúlan. Við 15 atkvøðum samtykti tingið tó at halda fast um sína javnrættarstöðu fyri bæði málini.

Í 1939 kom heldur einki svar aftur frá stjórnini vegna tingssamtyktina í 1938. Sama uppskot um javnrætt varð aftur samtykt á tingi 1939 við 13 atkvøðum, sbr. lögtingstíðindi 1939, bls. 29.

Í 1940, sjá lögtingstíðindi 1940, bls. 26, varð sama mál aftur samtykt við 14 atkvøðum.

Tann 26. november 1940 og 5. november 1941 hevur amtmaðurin í tvørum ritum til lögtingsformannin fasthaldið ta støðu, sum danska „Ministeriet for Handel, Søfart og Industri“ hevur uppihildið síðani hetta mál varð reist á lögtingi. Sum frammannundan skotið til er henda danska støðan tann, at Føroya mál ikki skal fáa javnrætt við danskt mál á skiparaskúlanum, meðan tað harafturimóti, sbr. amtsbræv 15. apríl 1942, soleiðis sum boðað er frá í amtmaunsins kunngerðing, dags. 21. oktober 1941, kann vera kent á skúlanum uttanfyri tímareglugerðina og uttanfyri vanligu skúlatíð.

Tað eru flýdd nevndini nokur rit hesum máli viðvíkjandi, sum her í stuttum verða frágreidd:

Fyrst er rit dagssett 22. apríl 1942, frá „Thorshavns Navigations-skole“ til „Færø Amt“. Tað er svar á amtsritið til skúlastjórans, dagssett 15. apríl h. á. Í hesum riti hevur skúlastjórinn skotið upp í síni ávístl greiniligu skúlatímaskipan, at føroyskt mál fær sama rætt og sama tímatíð sum danskt mál. Í viðfylgjandi brævi frá „Nagvigationseksamenskommissions“-limi, Jacob Joensen, miðlir hann til, at fær skúlatímareglur, sum skiparaskúlastjórinn hevur í uppskoti, verða samtyktar, tó so at føroyskt mál í yngstu deild og miðdeildini verður kent 3 tímar um vikuna, í staðin fyri sum nevnt er 4 í uppskotinum.

So er bræv frá Færø Amt, dagssett 21. mai 1942, har amtið heldur seg til tað avgerð, amtið tók 15. apríl 1942, sum var ein samtykt av eini tímareglugera, har eftir føroyskt mál skuldi verða útstongt frá tímaskipan skúlans. Tó skuldi næmingarnir fáa loyvi til at hava sítt egna mál í eftirstjóri - aftanundan allari vanligari skúlatíð.

Tann 19. september hevur landsnevndin samtykt at senda málið til skúlanevnd lögtingsins.

Hesin frangi vegur, sum føroyskt mál síðan 1936 hevur gingið fyrri at sleppa inn um gátt í skiparaskúlanum, minnir um tær trupultu og drúgvu gøtur, móðurmálið ár eftir ár, nær um heilan mannsaldur, mátti ganga fyrri at koma sær sum góðsmanns javni inn um fólkaskúlagáttina.

Sum tað sæst av tí, ið frammannundan er ávíst, ber amtmaðurin seg undan, tá hann sýtir at fremja lögtingsins vilja, við tí páskyldningi, at hann má halda fast um ta noktandi støðu „Handelsministeriet“ í 1938 hevur tikið til føroyskt mál sum lærugrein í skiparaskúlanum. So stótt heldur amtið, at líkaso hárdrent sum eitt danskt ministerium var undan veraldarbardaganum ímóti, at føroyskir skiparaskúlanæmingar lærdu móðurmál sitt javnt við øðrum lærugreinum í sjómannsskúla okkara, líkaso hárdrent er danska stjórnin enn aftaná umskiftið frá 9. apríl 1940, móti hesi lítli føroysku tjóðs náttúrliga móðurmálsrætti í sínum egna landi.

Í einum riti til Føroya lögtings 28. juni 1885 tekur Føroya fyrrverandi amtmaður og lögtingsformaður, ístendingurin H. Finsen, til tey „gode anlæg for åndelig og materiel fremgang, som findes hos den færøske befolkning“. Í eini áheitan á Føroya fólk tann 10. apríl 1940 tekur tann núverandi danski amtmaður til Føroyingar, sum „et gammelt nordisk Kulturfolk“. Standa hesi orð til trúgvandi, og tey eru sonn, brýtur tað niður alla rættferð móti okkara fólk, at tess dýrasti ognarlutur, móðurmálið, ikki skal

hava fullan og allan rætt í øllum viðurskiptum í okkara egna landi. Og um øll hini norðurlondini verður eingin dómur uttan ein einasti feldur yvir tað størra „nordiske Kulturfolk“, sum soleiðis kúgar eitt minni „nordisk Kulturfolk“s móðurmál.

Áleina tað, at „et gammelt nordisk Kulturfolk“ skal noyðast at biðja eitt annað „nordisk Kulturfolk“ um loyvi til at nýta sítt egna mál, hvar tað vil, er ósemuligt. Enntá meiri óverjandi er standurin, tá eitt „nordisk Kulturfolk“ biður eitt annað „nordisk Kulturfolk“ um málfrelsi, og hlít fyrri nýtur sína politisku megi til at sýta slíka sjálvsagða og eyðjattaða umbøn.

Herafttrá kemur, at slík sýtan av danskum áðum er fáfongd og einki annað gevur Danmørk í tillegu enn at elva illt av sær millum hetta føroyska kulturfolk og Danastjórn. Tí tað vita allir, at einaferð vinna Føroyingar í hesari trætu.

Tað einasta, ið danska stjórnin vinnur í hesi mótistøðu síni, er, at okkara yvirmenn á sjónum skulu gerast so óhjálpar sum møguligt í sínum egna móðurmáli, meðan teir skulu gerast sum mest fullførar í danskum máli. Men hetta skilir eingin betur enn „et gammelt nordisk Kulturfolk“, hvat har undir býr, og tað vil við síni „gode Anlæg“ leggja sær tað í geyma.

Um tað skuldi verið ein atvoldin til, at Danastjórn fastheldur hesi málsliðu ólíkindir í skiparaskúlanum, at skúlin er danskur og nýtur styrk úr danska ríkiskassanum, so sær minnilutin einans ein veg til at koma burtur úr hesum óhavandi viðurskiptum, og tað er at Føroya lögting fær sær skúlan, ger hann til Føroya fólks skúla og letur tamt studning til hansara, sum honum árliga tørvar. Sjómannaskúlin var í mong ár føroyskur, áðrenn hann var gjørdur danskur; tað er samsvarandi Føroyinganna „gode Anlæg for åndelig og materiel Fremgang“, at skúlin nú verður gjørdur føroyskur aftur.

So státt setur minnilutin fram hesi

Uppskot:

(Fyrsta tiltak):

Sjóvinnulógin, dagsætt 28. februar 1916, við seinri broytingum (samr. kunngerling no. 74, dagsætt 31. mars 1928).

§ 1.

Til *fyrsta skiparaprógv* verður kravt skrivligt prógv í føroyskum (fyrir-søgn) í sama muni sum í danskum, samsvarandi eini kenslu metað til 3 tímar um vikuna.

§ 2.

Til *annað skiparaprógv* (Grønlandsprógvið), (den udvidede Fliskeskipperprøve), verður kravt prógv skrivligt í føroyskum, samsvarandi eini kenslu metað til 3 tímar um vikuna, og prógv í munnligum enskum, samsvarandi 3 tímar kenslu um vikuna.

§ 3.

Til *stjórsmannaprógvið* verður kravt prógv í føroyskum skrivligt og munnligt, samsvarandi 3 tímar kenslu um vikuna.

§ 4.

Til *matormannaprógvið* og *maskinmannaprógvið* verður kravt sama prógv í føroyskum sum til fyrsta skiparaprógv.

(Annað tiltak):

Um skipan „Thorshavns Navigations-skole“:

§ 1.

„Thorshavns Navigations-skole“ tekur navnabroyting og verður kallaður: Skiparaskúli Føroya.

§ 2.

Løgtingið hevur hægsta ræðild yvir skúlanum og ber tær útlögur, sum raksturin krevur. Landsnevndin er umsjónarnevnd skúlans.

§ 3.

Landsnevndin hevur heimild til lögtingsins vegna at tinga sær til samning við Tórshavnar býarráð vegna skúlahúsi og tilíkt.

§ 4.

Landsnevndin útvegar til næstu vanligu tingsetu uppskot til skiparaskúlareglugerð (lóg) Føroya.

§ 5.

Tá lögir verða aftur til ráðagerðar við Danmark, tekur landsnevndin upp tingingar við dansku stjórnina um avgerð av teim viðurskiftum, sum atvoldast av hesi umskipan.

§ 6.

Hesar reglur verða settar í gildi 1. januar 1943.

Bráðfengis skipararaskúlareglugerð (lóg) Føroya.

§ 1.

Reglugerð skiparaskúlans verður fyrribils „Lov om Navigationsundervisningen af 26. Februar 1916“ við seinri broytingum og undantøkum ella uppiskoytum gjørd av landsnevndini, so sum viðurskiftini krevja.

10. des. uppskot minnilutans (J. Poulsen og A. Samuelson) samtykt 14—0. Uppskot J. Paturssons fall 7—0.

13. Viðlíkahald av skúlum.

Álit (J. Poulsen óheftur).

Sí skjal nr. 7.

17. okt. samtykt 14—0.

14. Nýggjur skúli á Trollanesi.

Álit:

Der er indkommet Andragende til Løgtinget fra Mygledal Kommune om Tilskud fra Tinget til opførelse af en Skolestue paa Trollenæs. Der foreligger ligeledes Andragende fra nævnte Kommune til Skoledirektionen om Statstilskud til nævnte Skolebygning. Det fremgaar af Sagen, at der i Trollenæs er 18 Børn under 14 Aar, hvoraf 8 er Skolepligtige. Det maa derfor anses nødvendigt, at der opføres en Skolestue, og både Læreren og Skolekommissionen har anbefalet, at en saadan Skolebygning opføres.

Bygdeskoleinspektionen anbefaler Sagen, idet Inspektionen forudsætter, at Skolen anlægges paa en solrig, tør og afdrænet Plads, at der anlægges en passende Legeplads, og at der bliver Drikkevandsledning til Skolen med Haandvask samt de nødvendige Retirader. Dernæst mener Inspektionen, at Vindfang vil være hensigtsmæssigt.

Amtslægen anbefaler ogsaa Forslaget; dog mener han, at der bør opføres W. C. samt at det vil være ønskeligt, at der installeres mindst 2 Brusebadsapparater.

Skoledirektionen har forelagt Sagen med Bemærkning, at Direktionen intet har at erindre imod de foreliggende Planer paa Vilkaar, at de af Bygdeskoleinspektionen og Amtslægen stillede Betingelser med Hensyn til Skolens Beliggenhed, Legeplads, Vandforsyning og Toiletforhold opfyldes. Amtet er villigt til, forsaavidt Kommunen maatte ønske det, at yde et Forskud paa forventet Statstilskud paa 1.000 Kr.

Arkitekt Torgarð har udarbejdet Tegning til en Skolestue, normeret for 8 Børn, med Værelse for Læreren og Forstue; der kan dog anbringes flere Børn i Skolestuen. Bygningen tænkes opført med Mure af Kampesten og Taget udføres af Bølgeblik med med Bræddebeklædning. Bygningens samlede Opførelsessum anslættes til 10.000 Kr.

Lagtingets Skoleudvalg skal udtale, at der er Trang til en Skolestue paa Trollenæs. Udvalget har forespurgt Budgetudvalget om dets Stilling til Spørgsmaalet om Ydelse af Tilskud fra Lagtinget og har faaet oplyst, at Budgetudvalget i andre lignende Sager har taget den Stilling, at man ikke mener at kunne foreslaa Bevilling fra Tingets Side, men at man vil give vedkommende Kommuner Tilladelse til at paaligne mere end ellers tilladeligt for at løse Sagerne, ligesom man vil tillade Kommunerne paa visse Betingelser at optage Laan, om nødvendigt med Lagtingets Garanti.

Overensstemmende med Budgetudvalgets Stilling skal Skoleudvalget fremsætte følgende

Forslag:

- 1) Landsnevndin bemyndiges til at give Mygledal Kommune Tilladelse til at paaligne næste Aar om nødvendigt mere end ellers tilladeligt for at løse Spørgsmaalet vedrørende Bygning af Skolestue paa Trollenæs.
- 2) Landsnevndin bemyndiges til at give ovennævnte Kommune Tilladelse til at optage Laan i Sparekasser, andre Pengeninstitutioner eller paa anden Maade for at betale det, som mangler for at kunne opføre nævnte Skolestue. Landsnevndin bemyndiges til paa Lagtingets Vegne om nødvendigt at garantere for saadant Laan. Det er en Betingelse at Skolestuen opføres efter Tegning, godkendt af Skoledirektionen, og iøvrigt efter de af Skoledirektionen foreskrevne Forskrifter.

H. des. samtykt 23—0.

15. Vikar við Klakksvíkar skúla.

Álit:

Skolekommissionen i Klaksvig har med Tilslutning fra vedkommende Forstanderskab indsendt Andragende til Fara Amta Skoledirektion om Tilladelse til at oprette et nyt Aarsvikariat ved Klaksvig Folkeskole fra 15. August 1912 af regne.

I to Andragendet vedlagte Bilag gør Kommissionen Rede for Nødvendigheden af den ommeldte Foranstaltning.

Skoledirektionen har vedtaget under Forbehold af Lagtingets Tilslutning at tillade Ansættelse af den paagældende Vikar med et Honorar paa 1.800 Kr. aarlig plus Dyrtidstilæg.

Skoleudvalget, hvortil denne Sag er henvist, skal bemærke, at man under Hensyn til det i Bilaget oplyste tilraader Lagtinget at godkende den

saaledes trufne Foranstaltning. — Lagtinget har efter gældende Ordning at betale Halvdelen af Honoraret og hele Dyrtidstillægget.

Udvalget henstiller til fremtidig Overvejelse, om det ikke maatte være heldigere, at Klaksvig Folkeskole, som nu har ansat en Række Vikarer, fordi det er nødvendigt paa Grund af det ved Skolen stadigt stigende Tal af Undervisningstimer, etablerer nogle flere Andenlærerembeder, som opslaas ledige, og til hvilke de unge Lærerkædter, som nylig har faaet Eksamen fra Lærerskolen med 4 aarig Uddannelse, kan være Ansøgere.

Forslag:

- 1) Fra 15. August 1942 ansættes en ny Aarsvikar ved Klaksvig Folkeskole med et Honorar af 1.600 Kr. aarlig og Dyrtidstillæg.
- 2) Halvdelen af Honoraret og hele Dyrtidstillægget udredes af Amtsrepartitionsfonden.

19. okt. samtykt 19—0.

16. Eftirløn til einkju eftir háskúla lærara.

Uppskot frá landsnevndinni:

Landsnevndin hefur 23. október samtykt at mæla tinginum at góðkenna hetta:

Einkjan eftir Símun av Skarði, sum doyði 9. október 1942, fær eftirløn eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri einkjur eftir einalærara á bygd.

11. nov. samtykt 17—0.

III. Kirkjumál.

1. Fíggjarætlan fyri kirkjugrunnin.

Uppskot fra landsnevndini sí skjál nr. 2.

Álit:

Landsnevndin hevur tann 18. august í ár sett fram uppskot til fíggjarsamtykt fyri kirkjugrunnin fyri árið 1943.

Kirkjunevndin, ið hevur havt uppskotið til viðgerðar, skal mæla til, at uppskotið verður góðkent við hesu broyting:

Undir „Útreiðslur“ verður sett sum nýtt pkt. E. Lán til trúboðarar 7.200,00.
Harav fylgir, at „Munur“ verður at seta til..... 2.200,00

Nevndin heldur tað vera beinari at taka hesa útreiðsla við á fíggjarsamtyktina, av tí at hon má ætlast at verða fast, so letngi kruggið varar.

Uppskot:

Tingið góðkennir tað av landsnevndini framsetta uppskot til fíggjarsamtykt fyri kirkjugrunnin fyri 1943 við hesu broyting: Undir „Útreiðslur“ verður sett sum nýtt

pelti E: Lán til trúboðarar..... 7.200,00 kr.
Harav fylgir, at „Munur“-verður at seta til..... 2.200,00 kr.

11. nov. samtykt 15 -- 0.

2. Prestafluttningur.

Provsliet, der har tilstillet Udvalget foranstaaende Opgørelse, udtaler i medfølgende Skrivelse bl. a.: „Um uppgerðirnar og sjálvan spurningin havi eg einki serligt at siga umframt tað, ið eg longi áður havi sagt. At ferðatúrløslurnar eru so ójavnar, kemur sjálvandi av, at ferðavíðurskiftini eru so ólík í teimum ymsu stöðunum.

At túrløslurnar eru lágar í Suðuroyar norðara prestagjaldi hevur sína grund í, at har eru tveir prestar, sum hvør býr í sínari hávuðshygd í prestagjaldinum. At summir nýta cyklu og ofta ferðast til gongu (eg hugsi her serliga um prestarnar Mejdahl, Johansen og Sand) fyri at spara, er sjálvandi einki annað enn gott at siga um. Men at ferðast upp um fjøll til gongu, kostar heldur ikki heilt einki, og tað er ein spurningur, um tað ikki eigur at verða veittur teimum ein hóskandi samnýning fyri klædnaslít og skógvaslít. Tað var míllum annað til slíkt, at hitt sokallaða „Føroya tilleggið“ í sínari tíð varð givið prestunum her.

Annars skal eg loyva mær at spyrja, um tað er rætt, at allur peningurin til prestafuttning gongur úr kirkjufondinum, og um hann ikki heldur átti at gingið úr „amtsfondinum“.

„Kirkjufundið“ hevur síni serligu verk at røkja, meðan allur flutningur, sum galdið er vorðið fyri, altíð hevur verið goldin úr „amtsfondinum“.

Som det vil ses af foranstaaende Opgørelser, har de angivne Befordringsudgifter -- bortset fra Nordstrøms Præstegæld -- overstegte den anordningsmæssige Bevilling paa 3.600 Kr. med ca. 1.400 Kr. Hertil er dog at bemærke, at „Opgørelsen“ for Vaagø Præstegæld ndviser, hvad et „Finanssaars Befordringsudgifter i Vaagø Præstegæld beløber sig med de nuværende Taxter“, nemlig til ca. Kr. 780. -- Det anføres dog, at Rejsudgifterne i det forløbne Finansaar har været en Del mindre.

Kirkeudvalget, der har faaet nærværende Sag til Behandling, skal udtale følgende: Det var at forudse, saaledes som foranstaaende Opgørelse udviser, at Præsternes Befordringsudgifter ligesom alt andet er steget ganske betydeligt. Anderledes kan det ikke være, og det er kun naturligt, at Lagtinget under de nuværende Forhold i rimeligt Omfang forhøjer den hidtil ydede Bevilling. Men samtidig som man fra Tingets Side er sindet til at imødekomme et saadant naturligt Krav i rimeligt Omfang, skal man understrege, at Lagtinget forudsætter, at der af Præsterne udvises fornøden økonomisk og praktisk Sans m. H. t. Fastbeggelsen af Præsternes Tjenesterejser inden for de enkelte Præstegælde, naturligvis med tilbørlig Hensyntagen til Arbejdets Tarv. At disse Hensyn ogsaa er iagttaget i vidt Omfang, er utvivlsomt. Det skal dog bemærkes, at man ikke kan erkende, saaledes som enkelte af Opgørelserne synes at forudsætte, at der for hver enkelt Rejse absolut skal benyttes kostbare moderne Befordringsmidler. Der vil altid gives adskillige Tilfælde, hvor man naturligst og med Fordel anvender „Apostlenes Heste“. Saadan har det været, og saadan bør det fremdeles vedblive at være. Da man, som alt bemærket, foreløbig kan se bort fra Befordringsudgifterne vedrørende Betjeningen af Nordstrøms Præstegæld, og Sydstrøms Præstegæld ogsaa for Tiden kun betjenes af Kaldskapellan Joensen, vil det Beløb paa 3.600 Kr., man raader over, og som hidtil har været fordelt paa 11 Præster, for indeværende Aar formentlig passende kun fordeles paa de tjenestegørende Præster, hvis Antal for Tiden er 9. Udvalget skal foreslaa, at der ud over de nævnte 3.600 Kr. under Hensyn til de stigende Befordringsudgifter ydes et Tillæg paa 900 Kr. d. v. s. en Forhøjelse paa 25%, saaledes at der for indeværende Finansaar disponeres over et samlet Beløb paa 4.500 Kr. Paa Grundlag af foreliggende Oplysninger med tilbørlig Hensyntagen til Antal af Kirker, til Bebyggelse, Naturforhold m. m. indenfor de enkelte Præstegælde skal Udvalget fremsætte efterfølgende Forslag til Fordeling af nævnte Beløb mellem de paagældende Præstegælde:

1.	Sydstrømø Præstegæld	Kr.	420,00
2.	Næs	Kr.	700,00
3.	Fuglefjord	Kr.	1000,00
4.	Nordøernes østre Præstegæld	Kr.	110,00
5.	" vestre	Kr.	400,00
6.	Sandø	Kr.	400,00
7.	Sudersø søndre	Kr.	400,00
8.	" nordre	Kr.	370,00
9.	Vaagø	Kr.	400,00
			Kr. 4500,00

Efter foranstaaende Forslag ligger Fuglefjord Præstegæld betydeligt over de andre, men det er sikkert rigtigt, da Betjeningen af dette Embede nødvendigvis medfører store Udgifter. Godtgørelsen for Næs Præstegæld er sat i Henhold til indsendt specificeret Opgørelse; det samme gælder Sydstrømø Præstegæld. De øvrige er sat efter bedste Skøn.

Forslag:

1. Under Henvisning til det i Betænkningen anførte skal man foreslå, at der til Dækning af Præsternes Befordringsudgifter ud over de sædvanlige 3.600 Kr. for Finansaaret 1912/13 ydes et ekstra Tilbæg paa 900 Kr. saaledes at det samlede Beløb for indeværende Finansaar udgør 4.500 Kr.
2. Grundbeløbet Kr. 3.600 afholdes paa sædvanlig Maade som hidtil med 2.400 Kr. af Kirkefonden og 1.200 Kr. af Statskassen, medens den nye Bevilling paa 900 Kr. afholdes alene af Amtsfonden.

16. nov. samtykt 14-0.

3. Kirkjugarður í Hovi.

Ath:

Sóknarstýrið fyrir Hovs kommunu hefur í brævi, dagsett 15. august í ár, sent tinginum umsókn um stuðning til viðkan av kirkjugarðinum í Hovi. Hin gamli kirkjugarðurin er við at verða útgrivin.

Av tí, at málið einki var fyrireiðað, og soleiðis sum tað lá fyri, ikki kundi viðgerast til fulnar av tinginum, bað lögtingsskrivstovan í brævi, dagsett 28. í s. m., sóknarstýrið um hesar upplýsingar:

1. Um stykkið, ið nýtast skuldi til grefstur, var tokt.
2. váttan frá embætislækninum um, at stykkið, ið nýtast skuldi, var hóskandi til grefstur,
3. skaffa til vegis plan og kostnaðarætlan yvir tað tilætlaðu viðkanina,
4. frágreiðing um garðurin skal lagast av gróti ella gerast av øðrum tilfari.

Av tí, at bert tann eini av omanfyri stundandi spurningum — spurningur 3 — er svaraður, og lögtingssetan er so útlíðin, verður tað ikki gjørligt at taka endiliga stöðu til málið í hesi setu. So stutt skal nevndin mæla, at málið verður givið landsnevndini upp í hondur at greiða,

Viðvíkjandi sjálvum planinum er at siga, at nevndin og verkfrøðingur Bjrnæs eru komnir á samt um, at leudið til grefsturin skal vera so stórt, at tað eisini verður pláss til neyðturviligar vegir, so ikki verður neyðugt at ganga omaná ella ímillum sjálvar legurnar, um maður skal koma fram í kirkjugarðinum. Tilíkir vegir vilja eisini gera kirkjugarðin hugnaligari.

Uppskot:

Tá ið teir í álitinum nevndu spurningar eru svaraðir á tryggjandi hátt, og tann til viðkanina av grefstrinum neyðturviligi garður er lagður (stoyptur), sýnaður og góðkendur, heimildast landsnevndin tingsins vegna at veita Hovi kommunu stuðning úr kirkjugrunninum til hettar arbeiði eftir galdandi reglum.

18. nov. samtykt 20---0.

4. Kirkjugarður í Rituvík.

Álit:

Tingið hefur í hini vanlígu setuni 1940 samtykt at veita Nes kommunu 1.260 kr. sum studning til nýggjan kirkjugarð í Rituvík. Í brævi, dagssett 30. august h. ár, hefur sóknarstýrið sent umsókn til tingið um at fáa studningin endurnýggjaðan. Atvoldin til, at arbeiðið uppá kirkjugarðin hefur drigið út, er tann, at annað meira átroðkandi arbeiði hefur ligið fyri, t. d. arbeiðið uppá landingina; dýrtíðin hefur eisini tarnað bettar arbeiðið, av tí at kommunan ikki hefur havt ráð til at latið bæði arbeiðini farið fram ísenn. Nevndin skal mæla til, at studningurin verður endurnýggjaður.

Uppskot:

Tann í setuni 1940 til Nes kommunu veitti studningur uppá 1.260 kr til nýggjan kirkjugarð í Rituvík verður endurnýggjaður fyri 2 ár.

11. nov. samtykt 17—9.

5. Kirkjugarður í Klakksvík.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Klakksvíkar kommunu hefur sent umsókn til tingið um at fáa studning til viðkan av tí nýggja kirkjugarðinum. Arbeiðið er nú liðugt, og hefur garðurin, ið er mettur at vera 40 m langur kosta 3.800 kr. Prísurin fyri hvønn 1 m liggur soleiðis um 90 kr.

Sambart lögtingssamtykt av 1940 veitir tingið studning til kirkjugarðar, ið lagaðir eru av gróti við einari slættari síðu, eftir einum kostnaði av 32 kr. pr. 1. m.

Tann studningur, Klakksvíkar kommunu fær eftir vanligum reglum, verður soleiðis: $32 \text{ kr.} \times 40 \text{ m} = \text{kr. } 384,00.$

Sum treyt fyri studningi er sett:

- 1) at garðurin innan skal hava eina minnsta bædd av 100 cm, eftir at alt áskot, ið nýtast skal, er javnað.

- 2) at planur og kostnaðarættan er góðkend, áðrenn arbeiðið byrjar.
Neyndin skal mæla til at veita umsókjarnum vanligan stuðning.

Uppsótt:

Tá tann partur av kirkjugarðinum í Klakksvík, ið er gjørdur við seinastu víðkan av garðinum, er sýnaður og góðkendur, yftir tingið Klakksvíkar kommunu sum stuðning úr kirkjugrunninum kr. 281,00.

18 nov. samtykt 20--0.

6. Broytan av reglum um nýtslu av kirkjum.

Goymt til næsta ár.

7. Kirkja í Hvannasundi ella Norðdepli.

Álit:

Meinighetsráðið fyrri Viðareiðis sóku hevar sent tinginum umsókn um at fáa peningaligan stuðul til at byggja nýggja kirkju antin í Hvannasundi ella í Norðdepli. Tað er hart átroðkandi, at íbúgvarnir í hesum bygðum, sum eru o. u 250 í tali, fáa eina felagskirkju. Hagar til hava teir hjálpt sær við kirkjunum á Viðareiði, men tað er langur vegur til hana, ca. 10 km, og sum tíðin líður, kennist saknið av onga kirkju at hava í sødrari av teimum nevndu bygðum størri og størri. Spurningurin um, hvar kirkjan skal liggja — í Hvannasundi ella Norðdepli — er ikki endiliga greiddur, og ætlar meinighetsráðið at halda fund við íbúgvarnar fyrri at fáa spurningin avgjórður. Um tillar kann skaffast til vegis, og um íbúgvarnir sjálvir eru villugir at greiða ein part av arbeiðinum uttan viðurlag, halda umsøkjarnir seg einki kunna siga, fyrr enn arbeiðið er við at byrja.

Meinighetsráðið rokna heldur ikki við, at byggjarheiðið skal setast í verk nú í løtuni, men er hugsan ráðisins tann, at nú má byrjast at arbeiða á vegis við málinum, tá ið all tey neyðturvilliga fyrireikningarheiðir kunnu ætlast at taka nakað væl av tíð.

Umsøkjarnir hava ongan pening, men biðja tingið um at siga, hvussu stóran part av byggisummuni tað kann lata sum stuðning, soleiðis at meinighetsráðið kann hava tað, sum frestar, sum endamál fyrri teirra peningaliga savningararbeiði.

Málið um kirkju í Hvannasundi hevar verið til viðgerðar á tingi í tingsetunum 1933 og 1934 (sbr. tingt. fyrri 1933, síðu 21).

Byggiameistari Tórgarð, Havn, hevði gjørt tekning og kostnaðarætlan og varð sjálv kirkjan tá mett til at kosta kr. 12.500,00 undantikið útreiðstur til grund, planering o. t. l., ið var sjálvt grundstykki skaffað til vegis.

Av tí umsókn, sum tingið hevar fingið í ár, sæst, at einki er gjørt til frama fyrri málið í hesi seinasta 8 árni. Í 1933 var grundstykki tókt í Hvannasundi, um hon hevði verið bygd har, men hvussu nú er og serstakliga, um ætlan er at byggja hana í Norðdepli, er ikki heilt greitt, men liggur næst at halda, at so er spurningurin um grundstykkið heldur ikki løystur.

Kirkjunevndin hevar umhugað hesa umsókn og skal loyva sær at framhalda fylgjandi:

Nevndin er á einum máli við umsøkjarnar um, at viðurskiftini viðv. kirkjum har norðuri eru soleiðis, at tað gerst meira og meira átroðkandi, at hesin spurningur verður løystur skjótast gjørligt; men samstundis, sum hettar er sagt, noyðist nevndin eisini at siga, at tingið í hvørt fall ikki í ár er ført fyrri at veita stuðning til hettar mál. Nevndin kann soleiðis visa á, at eftir líggjarætlanini fyrri kirkjugrunnin 1943 eru bert 2.200 kr. tókar til stuðningar. Um kirkjugrunnurin skal verða førur fyrri at veita stuðning til kirkjubýgging í tey komandi árni, má hann fáa fleiri inntøkur enn tær, hann nú fær; men hevar hettar ikki verið gjørligt í ár. Alt er so ovurbonds dýrt, og rækka inntøkurnar hjá grunninum illa nokk til umvælingar o. t. l. Eisini er hettar mál so lítið fyrireiðað, at tingið ikki kann taka avgjórða støðu til tess í tí skili, tað nú er. Nevndin kann bara siga, at hugurin til at hjálpa umsøkjarnum er góður, og at tingið óivað vil styðja málið peningaliga so skjótt, tað er ført til tess, men áðrenn tað verður gjørt, vil tað verða neyðugt, at íbúgvarnir í Hvannasundi og Norðdepli eisini sýna, at teir eru villugir at

átaka sær ein munaligan part av útreiðslunum, soleiðis sum tað altíð hevur verið kravt av fólki í teimum bygdum, hvar kirkjur hava verið bygdar í seinri árum.

Nevndin heldur tí, at tað vil verða neyðugt, at meiningheitsráðið arbeiðir ávegis við málinum, soleiðis at tað skaffast vissu fyri:

1. hvar kirkjan skal standa,
2. skaffa grundstykki til vegis.
- 3) hindandi tilsøgn um, hvat frivilligt arbeiði íbúgvarnir sjálvir vilja gera,
- 4) hvat peningur kann skaffast sum gávur, evt. við at halda hazar, burtur-lutan av viðismiktum lutum o. s. fr.

Tað er óneyðugt at siga, at tað er dýrt at byggja í hesum tíðum, og at tað óivað verður dýrt at byggja enn í langar tíðir eisini aftaná at kriggið er lokið. Tað vil tí verða neyðugt, at meiningheitsráðið og øll tey, sum sum eru hugað fyri málinum, arbeiða dágliga fyri tí í komandi árum, sjálvt um tingið ger, hvat tað er ment.

Uppskot.

Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjarinum.

14. nov. samtykt 14--0.

IV. Telefonmál.

1. Frágreiðing frá telefonnevndini.

Frágreiðing frá millumtinganevndini sí skjul nr. 4.

Álit:

Nevdin hevur eftirkannað útskrift av gerðabók fyri millumtinga-nevndina.

Av málum, sum millumtinganevndin hevur viðgjørt skulu nevast:

Nevndin hefur samtykt eitt eykaskillegg av 25 kr. um mánaðan til telefongenturnar. Harnæst hefur nevndin samtykt at geva stjóranum heimild at taka bókhaldara og at seta eina fyrstæðukvinnu, sum serstakliga hefur at ansa eftir avgreiðsluni í Havn og avgreiðslunum á bygd. Hesin spurningur verður viðgjørdur í øðrum tingmáli.

Millumtinganevndin hefur samtykt, at Andreas Niclasen, tá hann fer frá, eftir galdandi reglum fær eftirløn 2.100 kr. um árið.

7. mai samtykti millumtinganevndin at seta Ólavur Rasmussen fyribils sum elektromekanikara frá 1. mai 1942 at rokna við løn 350 kr. um mánaðan umframt vanligu dýrtíðarviðbót, tó treytað av at lögtingið góðkenndi samtyktina. Ólavur Rasmussen svaraði, at hann kundi ganga við til uppskotið, tó at hann ynskti at fáa lyftið um aldurstilllegg eftir ásettum reglum, men hartil samtykti nevndin at svara, at hon ikki kundi taka avgerð um aldurstilllegg, og um umsøkjara ynskti tað, mátti hann venda sær til tingið harum. Hann hefur seinri sagt frá, at hann ikki ynskir henda spurning lagdun fyri tingið. Nevndin mælt til at góðkenna samtyktina, sum millumtinganevndin hefur gjørt.

17. august samtykti millumtinganevndin at leggja fyri tingið spurningin um, at telefonstøðir ikki verða lagdar hjá handlandi. Nevndin skal mæla til, at tingið samtykkir tað uppskot, sum millumtinganevndin hefur sett fram á nevnda fundi.

Uppskot:

1. Tingið góðkenndi tær avgerðir, sum millumtinganevndin hefur gjørt, serstakliga at Ólavur Rasmussen er settur sum elektromekanikari frá 1. mai í ár at rokna við løn 350 kr. um mánaðan umframt vanligu dýrtíðarviðbót.
2. Í framtíðini verða telefonstøðir ikki lagdar hjá handlandi. Um onkur, sum hefur telefonstøð, fer at handla, verður støðin flutt, og støðir sum nú eru hjá handlandi, verða at flyta seinast áðrenn 1. juli 1943.
3. Tingið velur 3-mannaevnd til millum tingseturnar í felag við telefonstjóran at skipa fyri øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.

4. des. samtykt 13—0.

2. Lønhækkan til telefonreparatorer.

Alt:

Udvalget har faaet til Behandling Skrivelse af 15/9. og 30/9. d. A. fra Telefonreparatorerne Poul Poulsen, Svend Poulsen og J. Skylindal. — I det førstnævnte Andragende søger de om Lønforhøjelse, og den sidstnævnte Skrivelse er en Opsigelse af deres Stilling ved Telefonvæsenet — De ansøger om Forhøjelse af Grundlønnen fra den nuværende Løn 275 Kr. til 350 Kr. Maanedlig fra 1. Maj d. A.

Endvidere anføres Utilfredshed med Arbejdsforholdene m. m. ved Værket og henvises til, at Telefonudvalget den 7. Maj i Aar har antaget en ny Mand til Værket til 350 Kr. maanedlig som Grundløn.

Angaaende Lønspørgsmaalet for Ansøgerne, som saa ofte har været til Behandling i Tinget, kan henvises til Lagtingstidende 1924, 1925 og 1926. Driftsbeskyrer Jacobsen stillede dengang Forslag om at give Andragerne fast Ansættelse ved Telefonvæsenet med en fast, efter stigende Skala nærmere angiven Aarsløn. Lagtingsvedtagelsen blev fort ud i Praksis, da Andragerne nægtede at indgaa paa Lønforslaget, antagelig fordi de saa en Fordel ved vedblivende heller at være timelønnede.

I 1930 blev Brødrene Poul Poulsen og Joen Skylindal fast ansatte med en Aarsløn af 2700 Kr. og Alderstillelæg hvert 3. Aar til 3300 Kr. Svend Poulsen er senere fast ansat og har nu samme Grundløn og Alderstillelæg 3300 Kr. — Opsigelsesfristen for begge Parter er 3 Maaneder til 1. Januar og 1. Juli.

Krigsomstændighederne har medført, at der ydes Dyrtidstidstillæg, saaledes at Maanedslønnen fra 1. April d. A. udgør 417 Kr. eller en Aarsløn godt 5000 Kr.

Den Omstændighed, at der er ansat en Elektriker (Olavur Rasmussen) ved Værket med fast Løn, kan jo ikke give Ansøgerne berettiget Anledning til Lønforhøjelse eller Opsigelse af deres Plads. Man skulde snarere tro, at det, at man tilhører Værket Faguddannelse under disse vanskelige Tider, vilde glæde dem, som arbejder ved Værket. Olavur Rasmussen har haft en længere Læretid og har Eksamen, hvad Ansøgerne ikke har. Ansøgerne kan vel heller ikke paastaa, at de sidder inde med Kundskaber og Kvalifikationer paa Elektroteknikkens Omraade i samme Grad som en Faguddannet Mand med Eksamen.

Udvalget forstaar ikke Meningen med den mildest talt uhøflige Skrivemaade og Tone, som Ansøgerne benytter i Andragendet og maa dette være fremkomme under fejl Adresse til Telefonudvalget.

Telefonudvalget har til enhver Tid haft den Opfattelse, at de nævnte Reparatorer har udført paakrævet Arbejde efter Ordre fra Bestyreren. Spørgsmaalet vedrørende Arbejdsfordelingen mellem Funktionærerne betragter Udvalget som henhørende under Telefonbestyrerens Afgørelse.

Som Følge af Pristallets Stigning vil Ansøgerne faa et større Løntillæg pr. kommende 1. April. Behandlingen af en anden Sag i Tinget, som tilsigter Ekstra-Løntillæg til Tjenestemænd vilde uden Tvivl ogsaa komme Ansøgerne tilgode, i Fald de fortsatte ved Telefonvæsenet.

Udvalgets Flertal (O. F. Joensen, Joh. M. Fr. Poulsen, H. N. og J. F. Øregaard) mener ikke at kunne foreslaa en Forhøjelse af Ansøgernes Grundløn.

Mindretallet (A. Sørensen) foreslaar et Ekstratillæg til hver af Ansøgerne paa 300 Kr. for Aaret 1942, og et Tillæg paa 600 Kr. aarlig til hver, saa længe Krigsn varer.

Forslag.

- 1) *Fra Flertallet:* Der meddeles Ansøgerne en Afskrift af Betænkningen.
- 2) *Fra Mindretallet:* Telefonreparatørum Poul Poulsen, Svend Poulsen og J. Skýlindal verður játtað:
 - a) Eykasamsýning fyrir 1942 kr. 300,00 til hvønn.
 - b) Eykasamsýning frá 1. januar 1943 at rokna kr. 600,00 árlega til hvønn, so lengi kriggið varar.

Broytingaruppskot frá Johan Poulsen o. fl.:

Under Forudsætning af, at de omhandlede Telefonreparatører fortsætter deres Arbejde ved Telefonvæsenet, ydes der dem Dyrtidstillæg efter samme Princip som for Lærere over 40 Aar fra 1. Okt. d. A., og desuden et Børnetillæg paa 100 Kr. aarlig for hvert Barn under 15 Aar regnet fra 1. Januar 1942.

8. des. broytingaruppskotið samtykt 13 - 0. Meirilutauppskotið harvið burturdottið og minnilutauppskotið afturtikið.

3. Broytan av telefonfelagatakstun.

Álit (J. Poulsen og J. P. Øregaard við fyrivarni):

Telefonbestyreri L. Zacharinsen har tilsendt Udvælt Skrivelse af 30. f. M. angaaende Forhøjelse af Abonnementsstaksterne samt Indkøb af Materiale til Værket.

Det oplyses, at der er foretaget Indkøb af Materiale 6 km Søkabel til 58.000 Kr. og beordnet yderligere 8 km til Hgnende Pris. Endvidere 88 Miles Staal Linjetraad med Isalatorer for ca. 70.000 Kr., tilsammen ca. 200.000 Kr. Arbejdslønnen er paa nuværende Tidspunkt saa nær som fordoblet.

Efterspørgselen efter nye Telefoner er stor. Taksten for Abonnement paa Bygd er 60 Kr. aarlig med fri Samtaleret indenbygds og 45 Kr. uden denne Samtaleret. Sidstnevnte Abonnement foreslaar Ingenløren strøget og fremsætter følgende Forslag:

Pladser med	1—10	Abonnenter	60 Kr. aarlig,
—	11—50	—	70 —
—	51—150	—	80 —
—	151— og over	—	90 —

Endvidere:

Ekstra Apparat i samme Hus med enkelt Omslag 30 Kr. aarlig,
— — — — — dobbelt — 40 —

Linjetakster udover 1 km fra Telefoncentralen 6 Øre pr. m.

Udvalget maa erkende, at Udgifterne ved Værket saavel til Materiel som Arbejdsløn stiger Dag for Dag og vil utvivlsomt yderligere stige.

Udvalget fremsætter følgende

Forslag:

Fra 1. April 1943 er Taksten for Telefonabonnement:

Stationer med	1—20	Abonnenter	60 Kr. aarlig,
—	21—50	—	70 —
—	51—150	—	80 —
—	151 og derover	—	90 —

Abonnenten har fri Samtaleret indenbygds.

Med Hensyn til Takstberegningen lægges til Grund Antallet af Abonnenter, som en Station har ifølge Telefonbogen for paagældende Aar. Takstændringen finder Sted pr. 1. April.

En Bygdestation faar 10 Kr. af hvert Telefonabonnement i Bygden.

Broytingaruppskot fra J. Poulsen og J. Fr. Øregaard:

a) I Stedet for Udvalgslorslagets 2den Linje sættes:

Stationer med 1—20 Abonnenter uden fri indenbygds Samtaleret 45 Kr. aarlig, med fri indenbygds Samtaleret Kr. 60 aarlig.

b) I Forslagets 5te Linje udgaar: 90 og erstattes af 100.

Broytingaruppskot fra J. Poulsen:

Efter Ordet „indenbygds“ sættes som nyt Pkt.:

Ekstra Apparat i samme Hus med enkelt Omslag 30 Kr. aarlig.

— — — — — dobbelt — 40 Kr. aarlig.

Linjetakster udover 1 km fra Telefoncentralen 6 Kr. pr. løbende 100 m eller Dele deraf.

8. des. fald broytingaruppskot fra J. Poulsen og J. Fr. Øregaard pt. a 5—0. Pt. b. samtykt 13—0. Broytingaruppskot Johan Poulsens samtykt 16—0. Nevndaruppskotið so broytt samtykt við 17—0.

4. Ymisk viðurskipti.

Álit (A. Sørensen óheftur):

Efter Udvalgets Anmodning har Telefonbestyreren fremsendt en Redegørelse angaaende forskellige Forhold ved Telefonværket, hvilken Redegørelse vedlægges Betænkningen. Det fremgaar heraf, at der i 1936 var 760 Abonnenter, og Indtægterne var 180.830 Kr. Abonnenternes Antal er nu steget til 970, og Indtægterne for 1941 var 311.780.

Med Hensyn til Værkets faste Arbejdskraft skete der det i 1936, at daværende Bestyrer H. O. Jacobsen fratrådte sin Stilling, og Ingeniør L. Zachariassen, som da havde været i Værkets Tjeneste i 11 Aar, blev ansat som Bestyrer, men der blev ikke anlagt nogen ny fast Mand.

Værkstedet i Thorshavn er nu udvidet og omlagt, saaledes at der er ansat en fast Mand som Mekaniker til at lede Værkstedet, men denne Omægning skyldes for største Delen, at Krigsforholdene har medført, at det har været umuligt at framskaffe forskellige nødvendige Telefongenstande, som Telefonværket nu selv forsøger at framskaffe gennem Værkstedet.

Bestyreren anfører, at det føles som et stort Savn, at Bestyreren ikke har en Værkfører at holde sig til i de forskellige Forhold, en Mand, som kan tage Ansvar paa Bestyrerens Vegne, naar denne af en eller anden Grund er forhindret.

Ekspeditionen ved Bordene sker efter faste Vagtskifter, men efter Bestyrerens Mening tiltrænges der mere Kontrol, og i den Anledning foreslaar Ingeniøren, at der ansættes en Kontrol dame, som foruden at kontrollere Telefonpasningen, ogsaa skulde have Kontrol med de Penge, der direkte indbetales paa Stationen i Tórshavn, og sørge for Regnskabsførelsen vedrørende disse Penge og Udbetalingen af dem til Hovedkassen hver Maaned. Ligeledes skulde hun have Tilsyn med Listearbejdet paa Stationen i Tórshavn samt passe, at Reglerne vedrørende Benyttelse af Telefonlinjerne overholdes.

Dermed anbefaler Bestyreren, at der ansættes en særlig Bogholder.

I Redegørelsen anføres, at de Regler, som har været benyttede med Hensyn til Ansættelse af Personale, ikke har været helt klare. Telefonbestyreren og de Mænd, som har Maanedsløn, er blevet ansat af Lagtinget. Kvinder, som har fast Maanedsløn, er for norges Vedkommende antaget af Telefonudvalget, mens andre er antaget af Bestyreren. Al daglønnet Medhjælp har været antaget af Bestyreren.

Endelig omtales i Redegørelsen forskellige Forhold vedrørende Brodrene Poul Poulsen, Svend Pedlsen og J. Skjolddal. Med Hensyn til de sidstnævnte Telefonreparatørers Forhold henvises til en anden Lagtingsag.

Udvalget vil anbefale, at den af Telefonbestyreren omtalte Kontrol dame ansættes, og ligeledes at der antages en Bogholder.

Derimod mener Udvalget, at man i hvert Fald foreløbig maa kunne vente med at ansætte en Værkfører og at se Tiden noget an og se, hvorledes Arbejdet gaar, efter at der er ansat en Bogholder og en Kontrol dame.

Udvalget mener, at Bestyreren og Bogholderen maa antages af Lagtinget, som ogsaa fastsætter deres Løn. Bestyreren bestemmer, hvilke andre Personer skal antages.

Antallet af øvrigt fastlønnat Personale og Lønning for hver enkelt fastsættes af Lagtinget.

Det maa paahvile Bestyreren at udarbejde et Budget med Lønregulativ, som forelægges Lagtinget til Godkendelse.

Midlertidig nødvendig timelønnet Medhjælp bør som hidtil kunne antages af Bestyreren, men hvor der er Tale om stadig timelønnet Medhjælp, bør Lagtingets (Telefonudvalgets) Godkendelse indhentes.

Udvalget stiller herefter følgende

Forslag:

- 1) Fra 1. Januar 1943 ansættes en Kontrol dame, der lønnes med samme Løn som Telefondamerne plus 60 Kr. månedlig foruden sædvanligt Dyrtidstillæg.
- 2) Fra 1. Januar 1943 ansættes en Bogholder, der lønnes med 300 Kr. månedlig foruden Dyrtidstillæg.
- 3) a) Lagtinget ansætter Bestyreren for Telefonværket og fastsætter hans Løn.
b) Lagtinget ansætter Bogholderen og fastsætter hans Løn efter Indstilling af Bestyreren.
c) Øvrige Personale antages af Bestyreren for Telefonvæsenet, men løningerne fastsættes i et af Lagtinget godkendt Budget med Lønningsregulativ, som udarbejdes af Bestyreren og forelægges Lagtinget til Godkendelse.

I dette Regulativ fastsættes ogsaa Antallet af fastlønnede Personale og Lønnig for hver enkelt, og Bestyreren skal sørge for, at Lønningsregulativets Rammer (Budget) ikke overskrides uden Lagtingets (Udvalgets) Samtykke.

- d) Midlertidig løs timelønnet Medhjælp antages i fornødent Omfang af Bestyreren.

Spørgsmaalet om mere fast timelønnet Medhjælp skal Bestyreren dog forelægge Lagtinget (Udvalget) til Godkendelse.

9. des. samtykt 20—0.

5. Eldbrunaringing i Havn.

Ålt:

Telefonbestyreren har i Skrivelse af 5. Oktober forelagt Spørgsmaalet om, hvorvidt Telefonvæsenet skal udføre alt, som kræves vedrørende Alarmringning i Tórshavn i Ildbrandstilfælde, uden anden Godtgørelse end 200 Kr. om Aaret.

I 1933 vedtog Lagtinget, at der hos Brandvæsenet i Tórshavn installeredes Alarmklokke eller Telefon, i det Omfang som en af Amtsingeniøren udarbejdet Beregning udviste, med at Kommunen betaler aarlig 200 Kr.

Det fremgaar af Sagen, at der har været Spørgsmaal fremsat om Anlæg af større og stærkere Alarmklokker og andet, hvilket efter Ingeniørens Beregning vil koste ca. 2.000 Kr.

I Skrivelse fra Anton Andresen, der er Leder af Tórshavns Brandkorps, udtaler han, at han ikke kan tilraade Byraadet at bevilge 2.000 Kr. til det omtalte Anlæg, og Byraadet har sluttet sig til Anton Andresens Udtalelse.

Herefter fremsætter Udvalget følgende

Forslag:

- 1) Der foretages indtil videre intet udover, hvad Lagtinget vedtog i 1933 med Hensyn til Alarmklokker eller Telefon hos Brandvæsenet i Tórshavn, og det den Gang fastsatte Vederlag 200 Kr. aarlig, som skal betales af Kommunen, forbliver nændret.
- 2) Skulde Sagen rejses paany, bemyndiges Telefonudvalget sammen med Bestyreren at foretage det videre fornødne.

8. des. samtykt 19—0.

V. Sjúkrahús, lækna- o. t.

1. Bróstsjúkrahúsið.

Sí skjal nr. 3.

Álit:

Den 4. September d. A. blev der i Lagtinget valgt Medlemmer af Sanatoriendvalget. Dette Udvalg har faaet overleveret:

- 1) det reviderede Regnskab for 1941,
- 2) Driftsoversigt pr. 1. Juli d. A.,
- 3) Udskrift af Forhandlingsprotokollen for det mellem Tingsamlingerne nedsatte Sanatoriendvalg,
- 4) Budget for Aaret 1942.

Det reviderede Regnskab for 1941 er fremlagt, og Forslag til Godkendelse af dette samt af de af det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg truffne Afgørelser vil blive fremsat.

Regnskabet for 1941 udviser et Underskud paa 64.530 Kr. og 09 Øre. Dette Underskud skal i Henhold til Lagtingets Vedtagelse af 30. September 1941 (jfr. Lagtingssag Nr. V—1/1941) betales af Amtsrepartitionsfonden. Underskudet for 1941 er 29.065 Kr. 78 Øre større end det foregaaende Regnskabsaars Underskud og 12.062 Kr. og 09 Øre større end budgetteret.

At Regnskabet fremgaar, at Udgifterne til Forplejning stiller sig saaledes:

	1940	1941
pr. Patientdag.....	253 Øre	319 Øre
„ Kostdag.....	208 „	250 „

For Aaret 1941 har Gennemsnitsbelægnngen været 54,6.

Det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg har vedtaget følgende:

- 30/1 1942: at lægge Linoleum paa Gulvet og at indrette Klædeskab og Bogreol i Oversygeplejerskens Værelse,
- — at købe yderligere 20 Dyner med Dynebetræk (i 1941 er der købt et tilsvarende Antal Dyner med Dynebetræk)
- — at lade Købmand C. Holm Jacobsen lægge Vandledning fra Vandbassinet, forudsat at han selv skaffer sig fornøden Tilladelse fra Beboere i Højvig,
- — at Oversygeplejerske Frk. Marie Johannesen, der har været sygemeldt siden den 1. December 1941, faar fuld Løn, medens hun er syg, dog at der skal skaffes ny Lægeattest, saafremt Sygdommen varer mere end 3 Maaneder,
- 9/5 1942: at Lønnen til Sanatoriets Piger fra den 1. April 1942 fastsættes til:

1. Tjenestearr.	50 Kr. pr. Maaned
2. "	55 " " "
3. "	60 " " "

9/5 1942: at Køkkenassistentens Løn fra den 1. April 1942 fastsættes til 80 Kr. pr. Maaned.,

— — af anmode Ingeniør Ejrnæs, der var mødt sammen med Blikkenslagermester Martin J. S. Mortensen, om at fremskynde Udarbejdelsen af Diagram og nødvendige Tegninger m. v. vedrørende det nye Centralvarmeanlæg, til hvilket Martin Mortensen anmodedes om at købe alle nødvendige Materialier efter Samraad med Ingeniør Ejrnæs. Martin Mortensen skal forhandle nærmere med Udvalgets Formand, naar Tilbud fra England foreligger. Martin Mortensen blev samtidig anmodet om at påtage sig Arbejdet med Opstilling af Centralvarmeanlægget, dog at der oprettes særlig Kontrakt herom, før Arbejdet paabegyndes.

— — af udleje „Rossatrænna“ til Græsning for en Leje af 50 Kr. aarlig plus Pligt til at vedligeholde Hognet. Lagtingskontoret be- myndiges til at afgøre, til hvem Træen skal udlejes.

— — af Sygeplejerskernes Løn, der svarer til Lønnen for Sygeplejersker ved Dronning Alexandrines Hospital, fra den 1. April 1942 er aarlig:

Frk. Clemmie Johannesen 1859 Kr. 16 Øre.

„ Else Lamhauge 1859 Kr. 16 Øre.

„ Henrikka Næssaa 1615 Kr. 16 Øre.

Herudover ydes der den ledende Sygeplejerske (Oversygeplejersken) et ikke pensionsgivende Honorar paa 800 Kr. aarlig.

— — af Dyrtidstillæg ydes Overlægen og Maskinpasseren efter de af Landsnevndin for Dyrtidstillæg til Lagtingets Tjenestemænd fastsatte Regler.

2/9 1942: af oversende Udkast til Budget for Aaret 1943 til Lagtinget, af give Bankdirektor Th. Petersen, Thorshavn, Tilladelse til at opføre et Automobilskur østen for Vejen lige overfor J. Nolsøe's Hus. Tilladelsen er betinget af, at Skuret flyttes, saafremt Sanatoriet faar Brug for Arealet, og Sanatoriendvalget kræver Skuret flyttet.

Sygeplejerske Frk. Else Lamhauge har opsagt sin Stilling pr. 1. November d. A. Stillingen har været opslaaet, og Udvalget fremsætter Forslag om, at Frk. Sunneva Nicodemussen antages som Sygeplejerske fra den 1. November d. A. paa sædvanlige Vilkaar.

Oversygeplejerske Frk. Marie Johannesen har været sygemeldt siden den 1. December 1941. Hun har oppebaaret fuld Løn for Tidsrummet 1. December 1941 til 31. Maj 1942. Hun har indgivet Ansøgning om at blive afskediget med Pension. Der foreligger Lægeattest for, at hun paa Grund af Sygdom ikke kan fortsætte i sit Arbejde paa Sanatoriet. Frk. M. Johannesen har været fast ansat ved Sanatoriet siden den 1. Februar 1936. Hendes Pensionsalder ligger saaledes mellem 5 og 7 Aar, hvilket i Henhold til det gældende Pensionsreglement giver hende Ret til en Pension af $\frac{2}{10}$ af Lønnen 2000 Kr. plus Ophold = 600 Kr. Pensionen vil saaledes blive $\frac{2}{10}$ af 2600 Kr. = 780 Kr. aarlig. Udvalget fremsætter Forslag om, at Oversygeplejerske Frk. Marie Johannesen afskediges med Pension fra den 1. Juni d. A. at regne, og at der fra denne Dag ydes hende en Pension paa 780 Kr. plus sædvanligt Dyrtidstillæg.

Fra Sygeplejerske Frk. Clemmie Johannesen foreligger Ansøgning om

at blive ansat som Oversygeplejerske ved Sanatoriet. Dette anbefales af Udvalget, som fremsætter Forslag i saa Henseende.

Kommunelæge A. Poulsen, der som Reserve læge ved Sanatoriet oppebærer en årlig Godtgørelse af 2000 Kr., har indgivet et Andragende om Dyrtidstillæg til denne Godtgørelse fra den 1. April 1941 at regne, idet der siden dette Tidspunkt er tillagt Overlægen Dyrtidstillæg. Spørgsmaalet: Dyrtidstillæg til Kommunelægen har foreligget til Behandling i Budgetudvalget, der ikke har ment at kunne stille sig imødekomende overfor Spørgsmaalet ud fra den Betragtning, at Kommunelægerne allerede gennem den skete Forhøjelse af Praksistaksterne har opnaaet Dyrtidstillæg, der er højere end eller i hvert Fald er paa Højde med de Dyrtidstillæg, der er tillagt Tjenestemændene (herunder ogsaa Overlægerne). Underleguende Udvalg sluttar sig til Budgetudvalgets Standpunkt i dette Spørgsmaal, og Udvalget mener saaledes ikke at kunne anbefale, at der ydes Kommunelæge A. Poulsen noget Dyrtidstillæg til den Godtgørelse af 2000 Kr. årlig, han oppebærer som Reserve læge ved Sanatoriet.

Fra Landbrugskandidat Elvind Dalsgaard har Udvalget faaet tilsendt en Skrivelse med Forslag om, at der oprettes et Gartneri ved Sanatoriet, og at Patienterne faar Undervisning i Dyrkningen af Grønsager og disses Anvendelse til Madlavning. Det viser sig desværre, at Patienterne for det meste ikke har lært at spise Grønsager, før de kommer til Sanatoriet, og da er det for sent at begynde paa at lære dem at spise Grønsager. Overlægen oplyser, at Patienterne paa Sanatoriet, naar det er paakrævet, faar det vigtige C-Vitamin, som findes i Grønsager, i Form af Tabletter, som indeholder dette C-Vitamin. Udvalget i Forbindelse med Overlægen mener, at Opgaven: Undervisning i Dyrkning af Grønsager og i disses Anvendelse til Madlavning ikke er mulig at gennemføre indenfor Sanatoriets Arbejdsomraade. Imidlertid maa det siges at være af megen stor Betydning, at Befolkningen her paa Øerne dyrker og spiser mest muligt af Grønsager, og Udvalget vil derfor henstille til Búnaðarfélagið evt. i Forbindelse med Róndarstöðin at udgive og til samtlige Husstande paa Færoerne at udsende en letfattelig Vejledning vedrørende Dyrkningen af Grønsager og disses Anvendelse i Madlavning. Hvis Búnaðarfélagið saa samtidig gennem sine Lokalfdelinger kunde agitere for og give nødvendig Undervisning i Dyrkningen af Grønsager, vilde man sikkert opnaa meget i Retning af forøget Dyrkning og Anvendelse af Grønsager. Udvalget kan i denne Forbindelse paapege, at Økonomaen paa Sanatoriet er eksamineret Husholdningslærerinde, og at hun derfor som sagkyndig maa kunne yde Bistand ved Affattelsen af en saadan Vejledning.

De i Lagtingsansøgningerne 1940 og 1941 bevilgede Reparationsarbejder er alle udført bortset fra nogle mindre Malerarbejder, som fuldføres, naar Vejret tillader det. Det i August 1941 bestilte Komfur til Hovedbygningens Køkken er modtaget og opstillet i Juni d. A. Dette Komfur viser sig at være godt og samtidig brændsølsbesparende i Forhold til det gamle Komfur.

Udvalget har gennemgaaet Bygningerne, som maa siges at være i ret god Stand. Dog maa samtlige Vinduer efterses og repareres i fornødent Omfang. Taget paa Hovedbygningen lækker nogle Steder, saaledes at Reparationer er paakrævet. Vedrørende dette Tag henvises iøvrigt til det herom i Udvalgsbetænkningen 1940 fremførte. Stuerne i Hovedbygningen kan siges at trænge til Oppudsning, men en saadan kan ikke finde Sted, før det nye Centralvarmeanlæg er opstillet.

I Udvalgsbetænkningen i Fjor blev det meget beklaget, ligesom det henstilledes til Lagtinget alvorligt at misbillige, at Ingeniør Ejrnæs ikke allerede da havde udarbejdet Tegninger, Beskrivelse m. v. vedrørende det nye Centralvarmeanlæg i Hovedbygningen. Ved Assistance fra Blikkenslager-

mester Martin Mortensen er Tegninger m. v. fremkommet fra Ingeniør Ejrnæs i Begyndelsen af August Maaed d. A., og Bestilling paa de til Anlægget nødvendige Materialer er straks derefter fremsendt til England. Forhaabentlig vil det nye Centralvarmeanlæg kunne leveres, saaledes at Opstilling kan ske næste Sommer, og forhaabentlig vil det gamle Centralvarmeanlæg kunne bruges, indtil det nye Anlæg er opstillet.

Gulvene i flere af Hovedbygningens Stuer er meget medtaget paa Grund af, at de gamle Varmerør lækker, og det kan fornulses, at der her vil opstaa ikke ubetydelige Reparationsomkostninger.

Det henstilles, at den af Lagtinget i Samlingen 1939 truffne Vedtagelse om at overlade til det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg at lade Arbejdet vedrørende et nyt Centralvarmeanlæg udføre, vedbliver at gælde, selv om dette Anlæg nu maatte komme til at blive dyrere end den i 1939 udregnede Overslagssum 23.500 Kr., ligesom det foreslaas at bemyndige Udvalget til at lade foretage fornødne Reparationer af Gulve m. v. og Oppudsing (Maling) m. v. af Stuerne i Hovedbygningen samtidig med, at det nye Centralvarmeanlæg opstilles.

Budgettet for 1943 er ligesom Budgetterne for de foregaaende Aar vanskeligt at opstille, da Priserne er stadig stigende. Driftsoversigten pr. 1. Juli 1942 udviser for 1. Halvaar 1942 et Underskud ca. 60.000 Kr. Dog maa herill bemærkes, at der er indkøbt Brændsel for det meste af Indeværende Aar, men Underskudet for Aaret 1942 kommer næppe til at ligge under 90.000 Kr., og dette Underskud maa foreløbig anslaaes at stige for Aaret 1943.

Forslag:

- I. Det reviderede Regnskab for Aaret 1941 godkendes, ligesom det godkendes, at Underskuddet for for dette Aar 64,530 Kr. og Øre dækkes af Amtsfonden.
- II. De af det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatorieudvalg truffne Afgørelser godkendes.
- III. Sygeplejerske Frk. Sunneva Nicodemussen antages som Sygeplejerske ved Sanatoriet fra den 1. November 1942 at regne paa de for Antagelsen af Sygeplejersker ved Sanatoriet fastsatte Vilkaar.
- IV. Oversygesygeplejerske Frk. Maria Johannesen afskediges efter Ansøgning paa Grund af Sygdom med Pension fra den 1. Juni 1942 at regne, og fra dette Tidspunkt ydes der hende en Pension paa 780 Kr. aarlig plus Dyrtidstillæg efter de for Lagtingets Tjenestemænd gældende Regler. Pension plus Dyrtidstillæg betales af Økonomisk Fond.
- V. Sygeplejerske Frk. Clemma Johannesen ansættes som Oversygeplejerske ved Sanatoriet fra den 1. Juni 1942 at regne.
- VI. Det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatorieudvalg bemyndiges til at lade foretage de mindre Reparationsarbejder, som maatte vise sig paakrævet. Den Udvalget i Lagtingssag Nr. V--3/39 (Forslag III. b.) givne Bemyndigelse vedrørende et nyt Centralvarmeanlæg i Hovedbygningen bliver staaende ved Magt, jfr. det foran i Betænkningen herom anførte. Yderligere bemyndiges Udvalget til at lade foretage Reparationer af Gulve m. v. og Oppudsning (Maling m. v.) af Stuerne i Hovedbygningen, naar det nye Centralvarmeanlæg opstilles.

VII.

BUDGET

for 1943

Indtægter:

A. Patientbetaling	Kr. 20.000,00
B. Statstilskud	Kr. 50,940,00
C. Have og Husdyrhold	Kr. 3.000,00
D. Lagtingstilskud	Kr. 96,060,00
E. Diverse	Kr. - -
	Kr. 170.000,00

Udgifter:

1. Lønninger:		
1 Overlæge (Dyrtidstillæg 1.920 Kr.)	5.420,00	
1 Reservelæge	2.000,00	
1 Oversygeplejerske	2.399,16	
2 Sygeplejersker	3.174,21	
1 Økonoma	1.800,00	
1 Portør (Dyrtidstillæg 1.044 Kr.)	3.141,00	
8 Piger à 600 Kr.	4.800,00	
1 Inspektør	300,00	
1 Revisor	120,00	
Ekstrahjælp og Ferieafløsning	2.742,80	
Pensionsfonden	500,00	Kr. 27.000,00
2. Forplejningen	"	77.000,00
3. Brændsel og Belysning	"	30.000,00
4. Have og Husdyrhold	"	2.000,00
5. Medicin o. l.	"	8.500,00
6. Vedligehold af Bygninger	"	10.000,00
7. Inventar	"	9.000,00
8. Røntgen	"	3.000,00
9. Vask og Rengøring	"	5.000,00
10. Forsikring, Assurance	"	1.300,00
11. Kontorhold	"	1.500,00
12. Fragt, Løsning, Kørsel	"	1.500,00
13. Diverse	"	1.200,00
		Kr. 170.000,00

Naar Regnskabet for 1942 er revideret, vil det Underakød, som ikke maatte være anvist i Forvejen à Konto (Jfr. Forslag VI i Lagtingssag Nr. 142/1933) være at dække af Amtsfonden.

VIII. Der vælges et Udvalg paa 3 Medlemmer til mellem Tingsamlingerne at varetage Sanatoriets Bestyrelse og til næste Tingsamling at fremkomme med en Beretning om Sanatoriets Drift mellem Tingsamlingerne.

30. okt. samtykt 18—0.

2. Ellisheim.

Alit:

I Samlingen 1941 (jfr. Lagtingst. for 1941, Side 155) var Spørgsmaalet om Approbation af Taksterne for Alderdomshjemmene i Thorshavn og paa Tveraa til Behandling i Lagtinget, og vedtog Tinget at godkende, at Taksterne pr. Kostdag pr. Alumne sættes til Kr. 2,50 for Thorshavns Alderdomshjem for et Tidsrum af 2 Aar, regnet fra $\frac{1}{1}$ 1941 og for Tveraa Alderdomshjem regnet fra den Dag, Hjemmet tages i Brug til Udgangen af 1942. Samtidig blev det vedtaget, at Lagtinget skulde yde et Dyrtidstillæg svarende til $\frac{9}{10}$ af det Beløb, Udgiften overstiger Taksten, indtil 4 Kr. pr. Kostdag, saaledes som nærmere angivet i Betænkningen.

Da den givne Approbation udgaar ved Udgangen af indeværende Aar, har Lagtingskontoret ved Skrivelse af $\frac{18}{10}$ d. A. forelagt Lagtinget Sagen til fornyet Overvejelse.

Af en Sagen vedlagt Afskrift af Driftsregnskab for Thorshavns Alderdomshjem for 1941 fremgaar, at de samlede Driftsudgifter -- incl. Vedligehold af Bygninger, Afdrag og Forrentning af Laan -- for nævnte Aar udgør Kr. 24.291,56. Antallet af Kostdage i 1941 har været: 3659. Gennemsnitsudgiften pr. Kostdag har saaledes været: 24291,56 Kr. -- ca. 6,64 Kr.

3659

Under Behandlingen af samme Sag i Lagtingssamlingen 1941 forelaa der for vedkommende Udvalg et Driftsregnskab for 1. Halvaar af 1941, ifølge hvilket Udgiften pr. Kostdag for nævnte Tidsrum udgør Kr. 5,20.

Naar Gennemsnitsudgifter pr. Kostdag for hele Aaret udviser en Stigning (6,64 : 5,20) -- paa ca. 1,44 Kr. i Forhold til Udgiften pr. Kostdag for 1. Halvaar, saa skyldes dette ikke alene stigende Priser, men ogsaa den Omstændighed, at Udgiften vedrørende Vedligehold af Bygninger, Afdrag og Forrentning af Laan ikke er medtaget i Regnskabet for 1. Halvaar af 1941.

Ser vi bort fra sidstnævnte Udgiftsposter (tils. ca. 3.760,00 Kr.), vil Gennemsnitsudgiften pr. Kostdag paa Thorshavns Alderdomshjem for 1941 blive ca. 5,61 Kr., altsaa en Forhøjelse i Forhold til 1. Halvaar paa ca. 0,41 Kr. og i Forhold til Gennemsnitsudgiften pr. Kostdag for 1940 (5,61 Kr. : 3,21) -- Kr. 2,40. Hvad Udgiften pr. Kostdag i samme Tidsrum har været for Alderdomshjemmet paa Tveraa, har ikke været muligt at faa oplyst, skønt Amtet flere Gange -- sidst telegrafisk -- har anmodet Frødebo Kommune om at indsende de nødvendige Oplysninger herom. Man mener dog at kunne gaa ud fra, at Udgiften pr. Kostdag for de to Alderdomshjem maa have ligget nogenlunde ens.

Amtets Stilling til Takstspørgsmaalet i Aar er den samme som i Kjøb. Amtet er villig til i Overensstemmelse med det hidtil fulgte Princip om ikke at forøge Bevillingen af Statskassen at yde Refusion efter samme Takst som hidtil, nemlig 2,50 Kr. pr. Kostdag.

Undertegnede Udvalg, der har faaet nærværende Sag til Behandling, skal udtale: Det er en Kendsgerning, at Priserne paa alle Livsforpødenheder er stærkt stigende, hvad Pristallet ogsaa udviser. Driftsudgifterne for de nævnte Alderdomshjem (saaledes som paavist i det foregaaende for Thorshavns Alderdomshjems Vedkommende) er som Følge heraf naturligvis ogsaa stærkt stigende. Men samtidig som det erkendes, maa Udvalget paapege, at Lagtingets Udgifter i Form af Dyrtidstillæg til de nævnte Aldersrentenydere

ogsaa er stærkt stigende, heri iberegnet de Aldersrentenydere, der som Alumner opholder sig paa de to nævnte Alderdomshjem. Lagtingets Udgifter til Dyrtidstillæg til Aldersrentenydere udgjorde for Finansaaret 1941/42 Kr. 59.208,04, og for indeværende Finansaar er samme Udgift anslaaet til ca. 140.000 Kr. Hertil kommer saa de Tilskud, Tinget yder til Driften af de nævnte Alderdomshjem, en Udgift, som i Henhold til en i Udvalgsbetænkning om samme Sag i Fjor foretagen Beregning for 1941 ansloges til ca. 9.000 Kr. Af foranstaaende fremgaar, at den heromhandlede Bevilling er et ekstraordinært Tilskud til de nævnte Alderdomshjem ud over de betydelige Dyrtidstillæg, som Tinget yder samtlige færøske Aldersrentenydere. Under Hensyn til det anførte, skal Udvalget foreslaa, at der fortsættes med den gældende Ordning endnu i 2 Aar regnet fra 1. Januar 1943.

Forslag

fra Flertallet (Poulsen og Sørensen):

1. Lagtinget meddeler Approbation paa, at Taksterne for Thorshavns og Tveraa Alderdomshjem for et Tidsrum af 2 Aar, regnet fra 1. Januar 1943 til Udgangen af 1944, fastsættes til 2 Kr. 50 Øre pr. Kostdag pr. Alumne.
2. Ligger Udgiften pr. Kostdag over Taksten (2,50 Kr.), yder Lagtinget for det under Pkt 1) nævnte Tidsrum et Dyrtidstillæg svarende til $\frac{1}{10}$ af det Beløb, Udgiften overstiger Taksten indtil 4 Kr. pr. Kostdag.
3. Det under Pkt. 2) nævnte Dyrtidstillæg afholdes af det til Langsnævnets Disposition stillede Beløb til Støtte af sociale Formaal.

Fra Mindretallet (Danbjørg):

- I. Lagtinget approberer som Takst for Ophold paa Thorshavns Alderdomshjem og paa Alderdomshjemmet i Tveraa 2 Kr. 50 Øre for hver Kostdag pr. Alumne som Grundlag for Beregningen af Statskassens Refusion fra 1. Januar 1943 at regne til Udgangen af 1944.
- II. Af det Beløb, som Udgiften overstiger 2 Kr. 50 Øre pr. Dag pr. Alumne, refunderer Lagtinget af Amtsrepartitionsfonden $\frac{1}{10}$, dog højst $\frac{1}{10}$ af 2 Kr. 50 Øre pr. Kostdag pr. Alumne for det under Pt. I nævnte Tidsrum.

3. nov. samtykt med tilfatauppskotid 18- 0.

3. Ljósmeður.

Álit:

Útreiðslurnar til løn hjá ljósmeðrunum í Føroyum verða goldnar av ríkiskassanum, lögtinginum og kommununum. Sum víst á í fjør heldur amtmaðurin seg ikki kunna ganga við til at hækka ríkiskassans útreiðslur til ljósmeðurlønir, og samtykt varð tí at játta teimum dýrtíðarviðbót eftir somu reglum, sum eru galdandi fyri honorarlønað, soleiðis at ríkiskassi og lögting rindaðu hvør sína helvt (sí lögtingstíð. 1941, s. 200). Tær finga so 100 kr. hvør.

Amtmaðurin skrivar í brævi 21. apríl í ár, at um ein metir ljósmeðurnar saman við honorarlønaðum fólki hjá ríkiskassanum, so áttu tær fyrí 1942/43 at fáa sum dýrtíðarviðbót 166,67 kr. hvør, men amtmaðurin mælir til, at dýrtíðarviðbótin verður hækkað til 200 kr. Hetta hevur landsnevndin tingsins vegna góðkent.

Í umsókn av 10. august í ár seekir ljósmeðurfelagið um, at grundlønin, sum er 400 kr., verður hækkað til 900 kr.

Amtssekurin, sum hevur havt málið til ummælis, sigur, at lønirnar eru ov lágar, og mælir til lønhækkan.

Ljósmeðurnar í Danmark hava 60 barnaburðir sum meðaltal árliga, men í Føroyum hava tær bert 25.

Sakførari J. H. O. Djurhuus hevur fyrí eina ljósmeður sent líknandi umsókn, sum felagið hevur sent til tingið.

Harnest hevur felagið við umsókn 27. apríl 1942 søkt um, at húsa- viðurgjaldið, sum er 150 kr. árliga, verður hækkað. Felagið hevur nevnt 28 ljósmeður. Harav eru, sovið nevndin hevur kunna fingið upplýst, allar giftar og búgva saman við monnum teirra undantikið 4, sum eru einkjar, og 3 eru ógiftar. Allar búgva í egnum húsi. undantikið 6, sum telga hús. Hesar fáa frá kommununi sum húsaleiguendurgjald 150 kr. árliga, og rinda summar nakað meira sjálvar. Viðvíkjandi hesum má nevndin halda, at hetta má vera eitt mál, sum viðkomandi kommunur í hvørjum einstakum tilfelli kunna skipa sjálvar fyrí, og viðkomandi jarðameður mugu venda sær til kommunustýrin, sum verða heimilað at veita teimum hóskandi viðbót til húsaleigu.

Fyri tær giftu ljósmeðurnar er eingin orsøk til at hækka húsaleigu- viðurgjaldið, tí tær búgva í húsi, sum viðkomandi og maðurin eiga.

Fíggarnevndin má halda, at tað er beint, at landsnevndin er gingin við til at samtykkja ljósmeðrunum 200 kr. fyrí núverandi fíggarár sum dýrtíðarviðbót hvør, og útreiðslurnar hjá tinginum hartil verða um 1.500 kr., soleiðis at útreiðslurnar hjá lögtinginum til ljósmeður, sum vóru 2.500 kr., vaksa til 7.000 kr., og ljósmeðurfelagið vil óivað skilja, at tingið hevur roynt at beta um lønkorini hjá ljósmeðrunum við at veita teim frá lögtinginum nevndu dýrtíðarviðbót.

Uppskot:

- 1) Tingið góðkennir, at landsnevndin fyrí fíggarárið 1942/43 hevur samtykt, at veitt verður hvørjari ljósmeður sum dýrtíðarviðbót 200 kr.

- 2) Víst verður til állíð viðvikjandi umsóknini um lónhækkan og lækkan av húsavíðargjaldinum.

30. okt. samtykt 17--0.

4. Handkeypsútsøla.

Álit:

Landsnevndin har ved Skrivelse af 28. August d. A. forelagt Tinget Ansøgning fra Forstanderskabet for Høve Kommune om Haandkøbsudsalg af Medikamenter i Bygden.

Der foreligger ingen Oplysninger om, hvilken Person der skal have det eventuelle Udsalg, ligesom der heller ikke foreligger Erklæring fra Amts-lægen, Apothekeren eller Politimesteren.

Udvalget modsætter sig ikke den ønskede Ansøgning og skal henvisse Sagen til Afgørelse i Landsnevndin, naar de fornødne Erklæringer m. v. er tilvejebragte.

Forslag:

Sagen henvises til Afgørelse af Føroya Landsnevnd.

11. nov. samtykt 18--0.

5. Dýrtíðarviðbót til kommunulæknar.

Amt:

Føroya Amt hevur í riti av $1\frac{1}{8}$ 1942 lagt fram fyri tingið eina umsókn frá læknafelagsins aðalfundi av $15\frac{1}{8}$ 1942 til amtið um at fáa kommunulæknanna árliga honorar vegna dýrtíðina hækkað samsvarandi tað „regulerings-tillegg“, sum fylklæknarnir fáa samanber (F. A. J. 1940 Nr. 313¹⁵).

Umsóknin hevur verið til ummælis hjá amtslæknunum, ið heldur, at tað er rimiligt, at kommunulæknanna fasta árliga honorar verður hækkað við eini dýrtíðarviðbót, og viðmælir hann uppskotið frá læknafelagnum.

Amtið hevur í riti av $1\frac{1}{8}$ 1942 úttalað, at tað ikki er sinnað til at hækka statsins tilskot til kommunulæknatønnirnar við tað, at tað heldur, at tað í fyrstu syftu er skylda kommunanna og í aðru syftu amtsfondsins í núverandi viðurskiptum at veita til vega tann neyðarliviliga pening til lønan av læknunum.

Kommunulæknanna fastu lønir liggja soleiðis:

<i>Filðis lækni:</i>	Státurin	kr. 3.600	
	Løgtingið	kr. 1.000	
	Kommunan	kr. 1.020	kr. 5.620

<i>Søltungurðar lækni:</i>	Státurin	kr. 3.280	
	Løgtingið	kr. 900	
	Kommunurnar	kr. 1.020	kr. 5.200

<i>Læknarnir sundri í Vági, á Sandi og í Míðrági:</i>	Státurin	kr. 3.280	
	Løgtingið	kr. 700	
	Kommunurnar	kr. 1.020	kr. 5.000

<i>Havn:</i>	Státurin	kr. 3.280	
	Løgtingið	kr. 2.000	
	Kommunan	kr. 2.000	kr. 7.280

Vað kommunulæknunum einans veitt dýrtíðarviðbót sum fastlønsum, vildu teir tingið fyrri príshækkunina, síðan kríggið brast á:

Fast alment tilskot:

5.620 kr.
5.200 kr.
5.000 kr.
7.280 kr.

Dýrtíðarviðbót:

Honorarl.	Tænastumannal.
920 kr.	1.242 kr.
836 kr.	1.104 kr.
796 kr.	1.104 kr.
1.056 kr.	1.342 kr.

Tá ið tingið rindar atvikavíst $\frac{1}{5}$ og $\frac{1}{7}$ av tí almenna fasta tilskoti-
num, vildi ein tilvarandi partur av einari fastari dýrtíðarviðbót fallið tí í
lut at greitt.

Hóast embætislæknar og aðrir embætismenn finga dýrtíðarviðbót
undan krígunum, finga kommunulæknarnir onga tílika. Orsøkin til tess hevur
ætlandi verið tann, at hin fasti peningurin frá státi og lögtingi er at skilja
sum eitt tilskot til viðkomandi kommunu fyri at veita læknumum einu minnstu
lønartryggjan afturat meginluntøkuni, sum er roknað at liggja í tí peningi,
ið læknin fær við arbeiði sínum. Tað er nevndin kunnugt, at kommunu-
læknarnir hava, síðani kriggið brast á, sum einu dýrtíðarskipan fingið praksis-
peningin hækkaðan so nógv, at tann inntøkurøkingin, sum læknarnir við hesari
hækking hava fingið, svarar meiri enn til ta prístalshækking, sum annars
verður veitt fastlønnum embætis- og lönastamonnum. Tað hevði annars greitt
frongdarspurningin, um tað var upplýst, hvussu stór økingin av praksis-
peninginum er sammett við, hvat ið kommunulæknarnir vildu fingið, um teir
einans finga dýrtíðarviðbót annaðhvørt sum honorarløntir ella sum embætis-
mannaløntir.

Tá kommunulæknarnir sum nevnt sigast at hava fingið einu hampu-
liga dýrtíðarviðbót, og tá ið tað, ið verður latið frá státi og lögtingi sum
tilskot til kommunurnar til løning av læknum, ikki kann sigast at bera skyldu
við sær at veita læknum somu dýrtíðarviðbót, sum státur og lögting eru
skyldug at veita teimum, ið tey hava lónabyrg fyri, kann nevndin ikki mæla
tinginum til at veita nuntalaðu dýrtíðarviðbót.

Uppskot:

Visandi á tað ið álitinum framflutta kann tingið ikki ganga við til at
galda kommunulæknumum dýrtíðarviðbót.

Eitt eintak av álitinum verður sent amtinum.

31. okt. samtykt 14—0.

VI. Fiskivinna o. t.

1. Vinnulánsgrunnurin.

Álit:

Landsnevndin hevur hin 20. august 1942 samtykt at mæla tinginum til at geva stýrinum fyri Vinnulánsgrunn lógtingsins heimild til at byrja útlán úr grunninum.

Til tingið eins og til landsnevndina er komin ein hópur av umsókn-um, sum natúrliga hoyra undir vinnulánsgrunnin. Men av tí, at grunsins peningur sambært lógsins samtykt ifjør er bundin til heimsbardagurin er úti, og landsnevndin og tingið ikki hevur haft nóg rúmiskt av peningi at nýta til tess, hava teir sokjandi ikki tingið fullar sømdir. Harafturat er at leggja, at tað er nevndini kunnigt, at úti í vinnulívi okkara eru stórar ætlanir, sum rokna við láni úr vinnulánsgrunninum. Nevndin kann tí taka undir við landsnevndini og mælir tinginum til, at tingsins samtykt ifjør um, at vinnulánsgrunnurin ikki skal nýtast soleingi heimsorrustan heldur á, verður avtikin.

Uppskot:

Tann í lógtingsmáli nr. VI-3, 1941 (Fiskivinnulánsgrunnur og skipa-gerð) undir stykki B gjørda samtykt, at fey í grein 2 í reglugerðini fyri Vinnulánsgrunn Føroya lógtings nevndu 25% av tingsins rakstraavlopi ikki skulu verða útlent fyrr enn kríggið, ið nú stendur á, er hildið oppat, verður avtikin.

9. des. samtykt 20--0.

2. Endurnýggjan av skipaflotanum.

Álit a:

Føroya amt hevur í skrivi 1.9.1912 til Løgtingið víst á, at tann føroyski skipaflotin, síðan kríggjð brast á, er minnkaður við um 1/6, og at tað ikki hevur verið møguligt at kunna selt skip ístæðin fyri tapini.

Amtið hevur orsakað av hesum hugsað nã at beita á tað bretska ríkisstýrið at royna, um tað er møguligt við sølu, leigu ella á annan hátt at fáa til vega eitt hóskandi tal av fiskiskipum.

Tann seinasta tíðin hevur víst, at tað hevur verið tvørligt við keyp av fiski í Íslandi, og kundi tað tí haft sín stóra týdning at fingið minni fiskifør til fiskiskap við Føroyar.

Nevndin er á einum máli um, at tað er hart útroðkandi at fáa fatir á fiskifør hóskandi til fiskiskap, um tað so er til línu-, tról- ella snurrevátveidu. — Sum tað hevur víst seg í seinasta tíðarskeiði, hevur tað verið við av fiski at fáa við Føroyar við motorbátum, men ley forni eru alt ov fá til at teir nógva fiskimenn, sum nú liggja heima, kunna koma út at veida. Afturat hesum kemur, at ein tilfarsla av hóskandi fiskiforum vildi økt um okkara fiskaframleiðslu og harvið um okkara útflytan av fiski til Onglands.

Tað er tí lögtingsins vón, at tað við áheitan á bretska ríkisstýrið vil oydnast at kunna fáa fatir á so nógva hóskandi fiskifør, at tað kandi verið tí føroysku fiskiveiðu til mæns og samstundis økt um fiskainnflytan til Onglands.

Ím henda innflytan av fiskiforum til Føroya fer fram við sølu, leigu ella á annan hátt, mugu samráðingarnar kunna avgera, men tað fyrsta vildi ivaleyst verið tað besta.

Sum prógv fyri at tað er stórt trót uppá fiskifør, kann her nevast, at tað í Løgtinginum eru fleiri umsóknir um at fáa fatir í dekkfær til fiskibrúk, og at tað aftan fyri hesar umsóknir er hópur av dugnamennum, ið legja vildu kandi út á fiskiveiðu.

Løgtingið er tí legið yvir, at antneðurin hevur sett málið fram fyri at royna allar møguleikar at beta um tann missin, við hava verið utt fyri av fiskiforum og við vón um, at hetta má fara til eitt gott úrslit, gevur málinum besta viðmæli.

Fylgilei:

Samhætt bræv frá amtinum 1. september h. á. gevur Løgtingið sítt besta viðmæli til, at samráðingar fara fram við onska ríkisstýrið um at royna allar møguleikar at fáa heim til Føroyar so nógva hóskandi fiskifør, sum tað á nakran hátt letur seg gera.

16. sept. samtykt 20-0.

Álit b:

Í Tórshavn er sett á stovn eitt parafelag, ið ber navnið „Havnar Fiskacentral“. Felagið hevur í brævi 21/8 vent sær til Løgtingsins Lands-

nevnd, har biðið verður um at fáa viðmæli til eina umsókn til onsku ríkisstýrið um at fáa fatar á fiskiðer frá Onglandi og maskinur til ísveiki og ferskfiskagoymslu.

Nevndin er á einum máli í, at tað er av størsta týdningi, at felagið kann fáa fatar á tey arbeiðstól, ið sakt verður um í brævi ²¹/₂ til Ministry of shipping og kann tí mæla til, at tað verður givið felagsins umsókn besta viðmæli.

Lupskot.

Løgtingið gevur P. f. „Havnar Fiskacentral“s umsókn til Ministry of shipping besta viðmæli.

16. sept. samtykt 20---0.

3. Atgongd at taka skiparapróg.

Álit:

Løgtingið viðgjørði í fjor undir lögtingsmáli VI-8 spurningin um at taka skiparapróg, og varð tá amtmaðurin biðin um at kanna eftir møguleikunum fyri at seta í verk skeið til skiparapróg við navigatiónsskúlan.

Sambært bræv frá amtinum ²²/₂ 1912 hevur amtið havt samráðing við fyristoðumannin fyri navigatiónsskúlanum. Her kemur fram, at tað mest tørvandi er at fáa tær neyðturvaligu lærubøkur (Nautisk Geografi og Nautisk Meteorologi), sum ikki finnst nóg nógvar í Føroyum.

Amtmaðurin hevur vent sær til danska generalkonsulátið í London fyri at royna at fáa hesar lærubøkur frá danskum sjómennum, sum í løtuni eru í Onglandi.

Amtið sigur í frammanundan nevnda brævi, at tað skal venda aftur til málið, so skjótt svar er komið frá generalkonsulatinum.

Hin føroyski Fólkaløkkurinn hevur í skrivi til tingið ²³/₂ biðið um at taka hetta mál upp aftur. So sum nú er stutt kann roknað við, at skeiðið til skiparapróg kann byrja, so skjótt sum lærebøkurnar eru til staðar.

Annars heldur nevndin tað vera rætt, at skúlastjórin sendur út kunngerð fyri at vita, hvussu nógvir ið menna segg til skeiðið, tá ið ein samstundis herið fær greiðt á, hvussu nógvar eina av lærubókum eru tørvandi.

Uppskot:

Við at vísa á uppskotið seinasta tingsetu, samtykkir og mælir tingið til, at það til komandi vár verður sett á stovn skeið við skiparaskólan til at taka skipsføraraprógv.

21. des. samtykt 18—0.

4. Royndarkamar fyrri kumpassir.

Álit:

Í 7 tingsetum hefur lögtingið havt hetta mál til viðgerð og seinast í tingsetuni 1911, tá soljóðandi varð samtykt:

1. Við at vísa á tingsins samtykt í fjór, verður antnaðurin biðin um at eftirkanna møguleikarnar fyrri at seta í verk royndarkamar fyrri kumpassir.
2. Landsnevadn fær um neyðugt heimild til at útvega tørvandi pening til hetta endamál.

Amtið hefur í skrivi ²⁷/₁₂ 1911 sent málið til Ráttan, og biðið hann um í samráð við umsjónarmannin fyrri skipum at geva frágreiðing um, hvat ið krevt viðvikjandi: 1) halum, 2) instrumentum, 3) konan fyrirstøðumann o. a. fyrri at seta á stovn eitt álitandi royndarkamar.

Skipssýnsmaður Jacob Joensen hefur í skrivi ²¹/₁ 1912 sagt:

at hann ikki er forur fyrri at geva etna fullfiggjaða frágreiðing um innrættan av einum royndarkamari, at skólin hefur ein deflektor og aðrar greiðir, ið til fullnar kunna kontrollera, um kumpassin er álitandi ella ikki, at það verður hildið verið forsvarligt at seta á stovn royndarkamar fyrri kumpassir, tá ið eitt hóskandi hali fæst til vega, og konur maður við skipsføraræksamin og kunneika til kumpaskorrigeri fæst til fyrirstøðumann.

Ráttin hefur í skrivi ¹⁹/₃ 1912 sent málið aftur til amtið. Amtið hefur í skrivi ²¹/₃ 1912 biðið upplýsing um,

1. om der siden April 1910 af Skibstilsynet eller anden offentlig Myndighed har været ført Tilsyn med Kompassers Paalidelighed og da paa hvilken Maade,
2. om Skibstilsynet fremtidig kan paatage sig et betryggende Tilsyn,
3. hvilke Anskaffelser og Indretninger dette eventuelt maatte kræve, med Overslag over Udgifterne hertil samt Forslag til Udgifternes Dækning, f. Eks. gennem Gebyrer for Eftersyn, samt

4. om et Tilsyn ved Skibstilsynet kræver Ændring af gældende Bestemmelser, i det Forslag i saa Henseende da udbedes.

Skipssynsmand Jacob Joensen havur i brev af 18/6 1942 svarad uppá omanfyrirstandandi 4 spurningar:

- Ad. 1. Skibstilsynet har i det anførte Tidsrum ført Tilsyn med Kompassers Paalidelighed paa samme Maade som før, idet at den påkrævede aarlige Deviationsundersøgelse har været foretaget.
- Ad. 2. Skibstilsynet kan indtil videre paatage sig et lignende Tilsyn.
- Ad. 3. Henvises til min Udtalelse om Sagen af 21. Jan. d. A. og kan Udgiften vedrørende Kompassers Undersøgelse med Udstedelse af midlertidige Certificate for disse anslaaes til et lignende Beløb som Udgiften til Prøvekammer for Skibslæs — ca. Kr. 1200 aarlig. Gebyrer for Undersøgelse kan kun anslaaes til ca. en Fjerdedel af dette Beløb.
- Ad. 4. Det kan oplyses, at det ikke henhører under Skibstilsynet som saadant at undersøge Kompasser og udstede Certificate.

Til teg i skrivi frá antinnun 21/3 1942 framfordu punkt 1-4 havur fútin i skrivi 18/7 1942 svarad soljóðandi:

- Ad. 1. Skibstilsynet har efter April 1940 ført Tilsyn med Kompassers Paalidelighed paa samme Maade som forinden April 1940, nemlig gennem den aarlige Deviationsundersøgelse, jfr. herved Skibstilsynets Udtalelse af 6. Juni 1942, Bilag I, samt Skrivelse herfra af 24. Juli 1941, Bilag XII, under Punkt 5.
- Ad. 2. Skibstilsynet kan indtil videre paatage sig et lignende Tilsyn, udvidet med en periodisk Undersøgelse paa et foreløbigt indrettet Prøvekammer for Kompasser, der, om ikke fuldt udstyret, vil yde betryggende Garanti for Kompassers Paalidelighed, jfr. Skibstilsynets Udtalelse af 21. Januar 1942, Bilag I.
- Ad. 3. Indretning af et foreløbigt Prøvekammer i den i Skibstilsynets Udtalelse af 21. Jan. 1942 omtalte Betydning, vil kun kræve faa og ikke bekostelige Redskaber. Navigationsskolen har egnede Redskaber, der antagelig vil kunne stilles til Raadighed af Skolen. Endvidere adkræves nogle faa Møbler, et Bord og nogle Stole.

De væsentligste Udgifter bliver Huslejen og Lønning til Bestyrer. Lejen af passende Lokale er det under den nuværende Mangel paa ledigt Husrum vanskeligt at ndtale sig om, men den vil formentlig andrage ca. 500-1000 Kr. aarlig. Det Lokale, der for Tiden benyttes til Prøvekammer for Skibslæs, vil ikke kunne benyttes til Prøvekammer for Kompasser. Men mulig vil der til Prøvekammeret for Kompasser kunne findes et Lokale, der tillige kunde benyttes til Afprøvelse af Skibslæs. I saa Fald spares den nuværende Leje til Prøvekammeret for Skibslæs. Denne Leje er for Tiden 500 Kr. aarlig.

Lønningen som Bestyrer af Prøvekammeret for Kompasser bør formentlig sættes til 600 Kr. aarlig plus Dyrtidstillæg eller lidt højere end den Skibssynsmand Jacob Joensen Ydede Lønning paa 400 Kr. aarlig plus Dyrtidstillæg som Bestyrer af Prøvekammeret for Skibslæs.

Udgifterne bør formentlig afholdes af Statskassen, der afholder Udgifterne for Prøvekammerne for Skibslæs og nautiske Instrumenter, herunder ogsaa ved Prøvekammeret i København, hvor Undersøgelsen af Kompasser hidtil er foretaget.

Delvis Dækning af Udgifterne kan erholdes gennem Gebyrer. Det for Undersøgelse ved Prøvekammeret i København fastsatte Gebyr

paa 5—8 Kr. (Bek. Nr. 41 af 30. Jan. 1930) kan formentlig bevares, selv om Undersøgelsen er mindre omfattende. Certificaterne vil jo faa samme Gyldighed og Varighed.

Ad. 4. Det er formentlig ikke nødvendigt at foretage væsentlige Ændringer i de gældende Bestemmelser.

Ligesom for Skibsllys (Bek. Nr. 10 af 30. Jan. 1930 med Regulativ Nr. 269 af 6. Sept. 1930) har ogsaa de i det øvrige Kongerige for Undersøgelse af Kompasser givne Bestemmelser, Bek. Nr. 41 af 30. Jan. 1930 med samme Regulativ, Gyldighed for Færøerne, kun at der for Kompassers Vedkommende kræves Indsendelse til Prøvekammeret i København.

Det vil derfor formentlig være tilstrækkeligt i Medfør af Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920 med senere Ændringer at udstede en kort midlertidig Bekendtgørelse for Færøerne, blot med den Ændring i Bek. Nr. 41 af 30. Jan. 1930, at Kompasser paa Færøerne indleveres til Prøvekammeret for Skibsllys og Kompasser i Thorshavn.

Eventuelt bør formentlig foretages en tilsvarende Ændring i Regulativ Nr. 269 af 6. September 1930 med Bestemmelse om Regnskabsafreggelse til Amtet i Stedet for til Handelsministeriet, saafremt dette ikke allerede maatte følge af de her gældende almindelige, midlertidige Bestemmelser.

Nevndia skal mæla til, at tað verður sett á stovn eitt royndarkamar fyri kompassir saman við royndarkamarið fyri lanternir og selir fram seljóðandi uppskot til:

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Undersøgelse af Kompasser.

I Medfør af Lov om Tilsyn med Skibe af 29. Marts 1920, jfr. Lov-Bekendtgørelse Nr. 177 af 15. April 1930 fastsættes herved følgende:

§ 1.

Ved Prøvekammeret for Skibsllys i Thorshavn foretages fremtidig tillige midlertidig Undersøgelse af Kompasser og Prøvekammeret betegnes herefter indtil videre „Prøvekammeret for Skibsllys og Kompasser i Thorshavn“.

§ 2.

Prøvekammeret bestyres af en af Landfogeden dertil udpeget Person og udsteder efter foretagne Undersøgelser midlertidige Certificater for Skibsllys og Kompasser efter de i Bekendtgørelser Nr. 10 og Nr. 41 af 30. Jan. 1930 indeholdte Regler.

§ 3.

Om Gyldigheden af Kompassercificater gælder vedblivende Bestemmelserne i Bekendtgørelse Nr. 41 af 30. Jan. 1930, saaledes at der for ethvert Kompas, som ved nærværende Bestemmelser i krafttræden har et Certificat, der er mere end 4 Aar gammelt, skal søges nyt Certificat inden 6 Maaneder fra Bestemmelsernes i krafttræden.

§ 4.

Udgifterne ved Prøvekammerets Drift afholdes af Statskassen, der

samtíðig oppehvarer de i fornævnte Bekendtgørelser af 30. Januar 1930 fastsatte Gebyrer for Undersøgelser og Udstedelse af Certifikater.

§ 5.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

23. okt. samtykt 20—0.

5. Samtykt viðv. kræklingi.

Álit:

Hvalvíkar sóknarstýrið hefur í brævi 7. 1912 beitt á Lögtingið um at fáa loyvi at planta krækling í Hvalvík og Hósvík til útróðrarmenninnar í sóknini at brúka.

Grundin fyri hesu umsóku er, at ein tankbátur, ið varð skaðaður, varð sleipaður inn í fjørna. har oljan rak út í stórarí rúgvu og drap alt kræklingakelvi og hvørja fligu, ið til var har í nádd. Fjoran er ikki heilt rein enn, tí tað brúar undir steinum, tá ið ein tekur teir upp úr fjørni.

Nevndin fatar væl, hvat missar hetta er fyri útróðrarmenninnar og mælir til, at tað verður reynt at planta kelvi út av nýggjum fyri at fáa kræklingavøkstur aftur har. Í samráðing við sóknarstýrið fær Landsnevndin heimild til at hjálpa peningaliga ill hetta endamáls frama.

Sambart lóg fyri Føroyar (Nr. 107) 14. apríl 1893 verður sóknarstýrið biðið um at gera uppskot til samtykt til verju móti oyðnu av kræklingi og viðgera málið sambart § 2—3 í hesu lóg, soleiðis at kræklingur verður friðaður eftir § 1 í somu lóg.

Nevndin kann ikki mæla til, at tað sambart hesi lógs § 1 verður givið monnum í sóknini einarætt til at taka krækling.

Uppskot:

1. Við at vísa á tað í álitinum framførda verður málið sent aftur til sóknarstýrið til at gera uppskot til samtykt.
2. Landsnevddin fær heimild tingsins vegna at samtykkja uppskotið og um neyðugt styðja útplantan av kræklingi peningaliga.

Brøyttingaruppskøt frå Hans Nolsøe og Hans Iversen:

Forstanderskabet for Hvalvík Kommune har ansøgt Tinget om Lov til at udplante „krækling“ i Hvalvík og Hósvík til Brug for Fiskerne i Sognet. Forstanderskabet motiverer sin Begæring med „at allet kræklingurin“ jævnlig bliver ført væk, nu sidst odelagt af Olje — det sidste maa dog betragtes som et særligt Uheld. Samledes foranlediget andrager Forstanderskabet om, at den „kræklingur“, de udplanter, kan forbeholdes Fiskerne i Hvalvík Sogn. Fiskeriudvalget har ikke ment at kunne imødekomme Andragendet paa dette Punkt og henviser til §§ 2, 3 og 4 i Lov for Færøerne af 14. April 1899. § 4 omtaler Fædningsbestemmelser for eksisterende Forekomster af Musling (krækling), men ikke ny Udplantning; for en saadan kan der mulig oprettes særlig Vedtægt. Endvidere anfører Udvalget, at der ved Forhandling med Landsnevndin ydes Kommunen Tilskud til Ommeldte Formaal. Forstanderskabet har ikke ansøgt om noget Tilskud, men kun om, at den „kræklingur“, de udplanter, forbeholdes Fiskerne i Hvalvík Sogn. Et saadant Ønske kan, naar Arbejdet og dermed forbundne Omkostninger tages i Betragtning, ikke kaldes urimeligt.

Forslag:

Det tillades Forstanderskabet for Hvalvík Sogns Kommune efter Forhandling med Landsnevndin at udplante „krækling“ i Hvalvík og Hósvík, og at et saadant udplantet nærmere begrænset Omraade forbeholdes til Brug for Fiskerne i Hvalvík Sogn.

30. okt. brøyttingaruppskotið fall 5-0. Nevndaruppskotið samtykt 17-0.

6. Broytan av fiskarilógini (trol).

Átt:

Johan Davíð Jobansen, Strendir, hevur í skrivi ^{20/9} í ár vent sær til tingið við umsókn um, at tað verður loyvt af brúka skovluváð inn til landoddarnar. Hann førir fram, at tað er rætt, at firðir og víkir eru stongdar, og sigur annars, at snurriváð er skaðiligari enn skovluváð.

Seinri er komin umsókn frá 20 fiskimennum, úr Saltnesi, Rituvík, Runavík, Saltangará og Toftum um tað sama. Teir framføra, at teir fiskaðu í fjør við skovluváð og finga hampuligan vinning, men nú hevur lögtingsviðtøkan frá í fjør stongt teir úti frá hesari vinnu. Teir enda umsóknina við at siga: Ráðkið okkum um ráðna, loyvið okkum at fiska.

Tingið viðgjørðið hetta mál bæði í fjør og fyrra árið. Í fjør varð eitt minnilutauppskot, samtykt við 13 atkvøðum, sum metti skovluváð eins við trol, og harav skúgvði fiskimarkið fyri hendaðan reidiskap 3 fjórðingar út frá landi,

Meirilutauppskot um loyvi at fiska við skovluváð inn at landoddunum fall.

Nevndin, undantikið Chr. Djurhuus, heldur, at skovluváð og snurriváð mega metast mest sum eins veiðubættir, og eigur markið fyri skovluváð tí ikki at vera 3 sjónir frá landi, meðan snurriváð sleppir inn á hverja vik, og setir tí fram niðanfyrir stundandi uppskot.

Minnilutin (Chr. Djurhuus) vísir á sína støðu í fjør um, at skovluváð eigur at koma inn undir somu reglur, sum gálða fyri trol, og tað uppskot, minnilutin setti fram í fjør, varð samtykt og er vorðið lóg. Tað er eingin ársøk til nú at broyta tað, sum samtykt varð í fjør, og mæli eg tí til ikki at greiða atkvøðu fyri uppskoti meirilutans.

Fra Flertallet:

*Forslag
tí*

Midlertidige Bestemmelser om Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 90 af 1. April 1925 om Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad, jfr. Lov Nr. 450 af 22. December 1939, og midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 61 af 12. December 1941.

I. Principalt:

§ 1.

Det tillades Personer, som isærigt har Ret til Fiskeri paa Søterrito-riet, at drive Fiskeri med Skovlevaad i Tidsrummet fra 1. April til 30. Sep-tember, med Fartøjer, som har ikke over 40 H. K. Maskinkraft, dog ikke indenfor en Linie, som gaar fra

Skopari (Fugloy).
Seltorvu
Enniberg
Kallsfles
Kallur
Rivtanga
Rlsanum

tíl Settorvu (Viðoy).
tíl Enniberg "
tíl Kallsfles (Kallsoy).
tíl Kallur "
tíl Rivtanga (Eysturoy).
tíl Rlsan "
tíl Skeiðliðið (Streymoy).

Skeiðinum	til Stapan	(Streymoy)
Stapanum	til Hestna	"
Hestnum	til Kellingina	"
Kellingini	til Múlan	"
Múlanum	til Ritunøvu (Vagoy).	
Ritunøvu	til Hellutanga	"
Hellutanga	til Havnarfles (Mykines).	
Havnarfles fram við ytstu skerum	til Flataðrang.	
Flataðrang	til Falltanga.	
Falltanga	til Trælanýpu (Vágoy).	
Trælanýpu	til Fleygabergstanga (Koltur).	
Fleygabergstanga	til Trøllhøvda.	
Trøllhøvda	til Knúkiu (Skúvoy).	
Knúkiuum	til Klóraratanga (Suðuroy).	
Klóraratanga	til Villingatanga	"
Villingatanga	til Kobbatanga	"
Kobbatanga	til Bergstanga	"
Bergstanga	til Knápin	"
Knápinum	til Sumblarhólmi	"
Sumblarhólmi	til Móanes	"
Móanes	til Akrabergstanga	"
Akrabergstanga fram við landinum	til Baglahólmi (Suðuroy)	
Baglahólmi	til Porkerisnes	
Porkerisnes	til Froðbiarnýpi	
Froðbiarnýpi	til Nøvina (Skúvoy)	
Nøvini	til Kvørnatanga (Sandoy)	
Kvørnatanganum	til Dalsfles	"
Dalsfles	til Skálhøvda	"
Skálhøvda	til Kirkjubønes (Streymoy)	
Kirkjubønesið	til Helluna (Nólsoy)	
Helluni fram við landinum	til Hósteinstanga	
Hósteinstanga	til Risuna (við Fýstnes í Fýsturoy)	
Risuni	til Nevið	
Nevinum	til Mjóðanes	
Mjóðanesi	til Trøllið (Þorðoy)	
Trøllinum	til Syðratanga	
Syðratanga	til Høvdan (Svínoy)	
Høvdanum	til Fýsturbøvda	
Fýsturbøvda	til Múlan (Fugloy)	
Múlanum fram við landinum	til Fýstfelli	
Fýstfelli	til Skopari	

§ 2.

Højeste Vægt for Skovlvaad, som saaledes maa benyttes paa det angivne Areal af Søterritoriet, er 30 kg. for hver Lage.

§ 3.

Den, som agter at fiske med Skovlvaad paa Søterritoriet, er pligtig til at foretage Anmeldelse til Politiet med Opgivelse af Fartøjets Navn.

§ 4.

Det er forbudt at fiske med Snurrevaad indenfor den overfor i § 1 nævnte Linie.

§ 5.

Overtrædelser straffes efter Reglerne i Lov Nr. 90 af 1. April 1925, jfr. Lov af 22. December 1939, dog at Bøderne kan nedsættes efter Rettens Skøn. Fartøjer, Fangst og Fangstredskaber kan beslaglægges og sælges efter nævnte Lovs Regler.

§ 6.

Sager angaaende Overtrædelser af nærværende Bestemmelser behandles som Politisager.

§ 7.

Disse Bestemmelser er gældende til 31. December 1944.

II. Subsidiært:

§ 1.

Det tillades Personer, som igragt har Ret til Fiskeri paa Søterritoriet, at drive Fiskeri med Skovlaad i Tidsrummet fra 1. April til 30. September med Fartøjer, som ikke har over 40 H. K. Maskinkraft, dog ikke indenfor en ret Linie, som gaar i Somil ud fra de i det principale Forslag nævnte Steder.

§ 2.

Højeste Vægt for Skovlaad, som saaledes maa henyttes paa det angivne Areal af Søterritoriet, er 30 kg. for hver Luge.

§ 3.

Den, som agter at fiske med Skovlaad paa Søterritoriet, er pligtig til at foretage Anmeldelse til Politiet med Opgivelse af Fartøjets Navn.

§ 4.

Det er forbudt at fiske med Snurrevaad indenfor den overfor i § 1 nævnte Linie.

§ 5.

Overtrædelser straffes efter Reglerne i Lov Nr. 90 af 1. April 1925, jfr. Lov af 22. December 1939, dog at Bøderne kan nedsættes efter Rettens Skøn. Fartøjer, Fangst og Fangstredskaber kan beslaglægges og sælges efter nævnte Lovs Regler.

§ 6.

Sager ang. Overtrædelser af nærværende Bestemmelser behandles som Politisager.

§ 7.

Disse Bestemmelser er gældende til 31. December 1944.

Broytingaruppskot frá S. Elletsen og J. Rasmussen:

Istedet for Udvalgets Forslag § 1.

Flatadrang til Falltangan

Falltangan til Trælanypan

sættes

Flatadrang til Trælanypan.

7. nov. broytingaruppskotið samtykt 13 - 0, Meirilutauppskotið (prinspal) so broytt samtykt 14 - 0.

7. Útfluttningur av skipum.

Álit:

Hans Johannesen, Vestmannaey, sækir amtið um at fáa loyvi at selja M/S „Seagull“ til Íslands. Málið er gjøgnum landsnevndina sent lögtinginum til ummæli.

Við at visa á álit í lögtingsmáli nr. VI-7/1942 kann nevndin ikki mæla til, at umsøkta loyvi verður givið.

Uppskot:

Løgtingið kann ikki mæla til, at M/S „Seagull“ verður seld til Íslands.

17. okt. samtykt 18—0.

Álit:

Jens av Reyni, stjóri, Tórshavn, sækir amtið um loyvið til at selja til Íslands 2 ella 3 hvalabátar. Hann sigur í brævinum, at hesir bátar eru ov dýrir at flyta ísfisk við, og at teir, sum hava havt teir í drift í ár, hava allir mist pening við teimum.

Soleiðis sum okkara skipanarstøður eru í løtuni, kann nevndin ikki mæla til, at umsøkta loyvi verður givið.

Uppskot:

Tingið kann ikki mæla til, at umsøkta útflytingarloyvi verður givið.

12. nov. samtykt 17—0.

8. Ferskfiskaflytningur til Bretlands.

Alit:

Fiskeridriften — dels Fiskeri med Trawlere og andre Fartøjer og dels Sejlads med fersk Fisk, indkøbt i Island eller paa Færøerne — kan nok siges at have betalt sig i det hidtil forløbne Tidsrum. Denne Drift har imidlertid saamtidig været meget dyr for det lille færøske Samfund, af hvis Søner ikke mindre end 127 siden Krigen's Udbrud har maattet lade Livet under deres farefulde Erhverv paa Søen. Samtidig er den færøske Fiskerflaade, som ved Krigen's Udbrud bestod af:

9 Trawlere og 154 Skonnerter og Slupper med samlet Tonnage 19.126 br. Tons, formindsket med:

4 Trawlere og 28 Skonnerter og Slupper med samlet Tonnage 4.574 br. Tons, saaledes at den færøske Fiskerflaade nu bestaar af 5 Trawlere og 126 Skonnerter og Slupper med samlet Tonnage 14.552 br. Tons. I samme Tidsrum er der ikke sket nogen Tilgang i Skibstonnagen ved Nyerhvervelse eller Nybygning.

Fiskeridriften gav før Krigen kun smaa Fortjenester. Siden Krigen's Udbrud har de stærkt stigende Fiskepriser givet god Fortjeneste til mange.

Nu foreligger det fra forskellige Firmaer og Personer, der har Skibe, som befordre fersk Fisk til Storbritannien, oplyst, at denne Drift ikke mere svarer Regning, fordi Fiskepriser og Arbejdsløn i Island er steget saa meget, at de ikke svarer til de Priser, som opnaas for fersk Fisk i Storbritannien. Det meddeles saaledes, at Skibe, som i den senere Tid har været i Storbritannien og solgt Fisk til Maksimalpris, har haft et Underskud paa fra 10.000 Kr. til 20.000 Kr., saaledes at mange af Skibene, saafremt der ikke opnaas en Ændring af Forholdet vedrørende Fiskepriserne, bliver nødt til at ligge stille.

Udsigterne til, at Fiskerskibenes Sejlads med fersk Fisk vedblivende skal kunne betale sig, er ikke lyse for Tiden.

Dette Spørgsmaal er af livsvigtig Karakter, og der bør gøres mest muligt for at hjælpe paa dette Forhold. Færinger vil trods den store Fare, der nu er og i de senere Aar har været forbundet med at færdes paa Søen, gerne beordre fersk Fisk til Storbritannien, som ogsaa maa sætte Pris paa at faa Fiskene leveret, men ingen kan fortænke Skibsejere og Fiskere i, at de maa holde op med at sejle, naar Driften giver Underskud. Der bør derfor saamtidig med, at der redegøres for Grundene til, at de færøske Skibe nu i langt mindre Omfang end tidligere sejler med fersk Fisk, rettes en indtrængende Henvendelse til den britiske Regering om at hjælpe paa dette Forhold.

Lagtinget bemyndigedes i Fjor i Lagtingssag Nr. VI-U/1942 (Ferskfiskaflytningur og ferskfiskasøla til Bretlands) Landsnevndin til at yde nødvendigt Tilskud til Udsendelse af en handelskyndig Mand til Storbritannien eller Island. Det maa forudsættes, at det maa være af stor Betydning, at der i Island findes handelskyndige Udsendinge, som kan varetage Skibenes Interesser der. Det rimeligste vilde være, om Skibsejerne enedes om at vælge en eller to handelskyndige Personer til paa de Tider, hvor Skibene køber Fisk i Island, at opholde sig i Island, saaledes at de til Færøerne kan meddele de belejlige Tidspunkter for Skibes Indladning af fersk Fisk og saamtidig i Island kan dirigere Skibene til de rigtige Pladser, saaledes at den nu fore-

kommende ofte meget lange Ventetid for Skibene i Island kan undgaaes. Valg af saadanne handelskyndige Personer bør formentlig foretages af Rederiforeningen, men Landsnevndin bør bemyndiges til om fornødent i passende Omfang at yde Tilskud hertil.

Den færøske Flåde er som anført formindsket meget i de Aar, der er gået, siden Krigen begyndte. Mange af de tilbageværende Skibe er gamle med Maskiner, der er for svage og for de Flestes Vedkommende trænger til Udskiftning. Både til den nuværende Drift og til den Drift, som maa formodes at blive den herskende efter Krigen, vil det være nødvendigt, at vore Skibe har tilstrækkelig stærk Drivkraft, og at de forsynes med de til Driften nødvendige Spil (Lünespil, Snurrevandsspil, Trawlspil m. v.). Det er derfor af stor Betydning, at der snarest gøres alt muligt for at Skibene forsynes med nye og stærkere Motorer m. v. Vinnulánsgrunnur lögtingsins maa i det Omfang, Midlerne tillader det, træde hjælpende til med forsvarlige Laan, hvor dette ønskes, ligesom Landsnevndin bør være Skibsejerne behjælpelig med Fremskaffelsen af Eksport-Licens fra Storbritannien for Motorer, Snurrevandsspil, Trawlspil m. v.

Samtidig maa det anses for påkrævet, at der til den nuværende og fremtidige Drift anskaffes et Antal søgaaende Motorbaade af passende Størrelse:

paa c. 20/30 Tons til Hjemmefiskeri og paa ca. 50/60 Tons eller mere til selvstændigt Fiskeri med efterfølgende Sejlads til Fiskemarkederne. Ogsaa her maa Vinnulánsgrunnur lögtingsins træde hjælpende til med forsvarlige Laan, hvor dette ønskes. Samtidig maa Landsnevndin være de pågældende behjælpelig med Fremskaffelsen af Eksport-Licens fra Storbritannien for saavel Fartøjer, saafremt disse kan skaffes, som for Materialer, saaledes at Baadene i det Omfang, som ønskes at de interesserede, kan bygges her paa Øerne.

Det er Udvalget bekendt, at der arbejdes for Erhvervelse eller Leje af passende Fiskefartøjer, og disse bestræbelser maa Landsnevndin naturligt støtte paa bedste Maade.

Forslag:

- 1) Under Henvisning til det i Betænkningen anførte bedes Landsnevndin til den britiske Regering rette en begrundet, indtrængende Henvendelse om at hjælpe paa de nu for de færøske Fiskerskibe opstaaede vanskelige økonomiske Forhold for Sejladsen med forsk Fisk til Storbritannien.
- 2) Det henstilles til Færøernes Rederiforening at vælge en eller flere der-til egnede Personer til at opholde sig i Island for at yde Skibene den nødvendige Bistand og Vejledning. Landsnevndin bemyndiges til om fornødent at yde Tilskud til delvis Dækning af Udgifterne til dette Formaal.
- 3) Landsnevndin anmodes om at være de Personer, som overfor Landsnevndin fremsætter Anmodning derom, og som fyldestgørende underbygger saadan Anmodning, behjælpelig med Fremskaffelsen af Eksport-

Licens for Motorer, Snurrevaadsspil, Trawlsplil m. v. samt for Motorfartøjer og Materiale til Bygning af saadanne.

- 4) Angaaende eventuelle Laan til de i Pkt. 3) omhandlede Ejemed (Maskiner og Baade) henvises til særlig Betænkning og Forslag vedrørende Anvendelse af Vinnulánsgrunn Løgtingsins Midler.

8. des. samtykt 21---0.

9. Virkislán o. a.

Álit (K. Djurhuus óheftar):

Løgtingskantórið hefur beint til fíggarnevndina 2 rll frá Strömsten á Oyri. Í öðrum sækir hann tingið um lán uppá ogu sína, skip og hús, til virkispening, í hinum biður hann tingið um at fáa broytt certifikatið hjá dekksbátum, so teir kunnu sigla til Skotlands all árið og ikki bara sum nú í tíðni millum 29. mars og 16. september.

Viðvíkjandi lánsþurvinginum er málið at belna í vinnulánsgrunnin.

Viðvíkjandi broytan av certifikátum fyri dekksbátar mælir nevndin til at belna tað til skipstilsýnið til ummælis og annars at geva landsnevndini heimild tingsins vegna at seta uppskot fram um broytingar av reglunum fyri certifikátum fyri dekksbátar, um skipstilsýnið ræður til tess og hon annars heldur tað vera beint,

Uppskot:

- 1) Strömstens umsókn um virkispening verður beind í vinnulánsgrunnin.
- 2) Strömstens umsókn um broytan av certifikátum fyri dekksbátar verður send skipstilsýninum til ummælis.

Um skipstilsýnið mælir til tess, og landsnevndin annars heldur tað vera beint, verður hon heimilað tingsins vegna at seta fram uppskot til broytingar av reglunum fyri certifikátum fyri dekksbátar.

30. nov. samtykt 16—0.

10. Bjargingargreiðir á føroyskum skipum.

Áttá:

Í umsókn 25. november 1942 biður Føroya skipara- og navigatørfelag tingið fáa sett nýggjar reglur fyri bjargingargreiðum á føroyskum skipum, og í brævi 2. desember hevar felagið nærri greitt frá teimum krevjingum, teir ynskja at seta fram.

Skipseftirlitsmenninir geva uppskotinum viðmæli. Bónki ummæli er frá amtmanni og fúta. Av tí at málið er komið seint inn á ting og neyðugt er í hesum máli at fáa ummæli elstni frá fisklmannafelagnum og reiðarafelagnum, verða ikki stundir hjá tinginum at avgreiða spurningin.

Neyndin skal mæla til, at tær broytingar í bjargingarreglum, sum eru skotnar uppá av skiparafelagnum, koma í gildi í komandi tíð.

Neyndin setur tí fram hetta

Uppskot

Málið verður beint í landsnevndina til avgreiðslu skjótast gjørligt.

9. des. samtykt 19--0

11. Eftirkannan av skipum í Bretlandi.

Álit (P. Petersen áheftur):

Føroya skipara- og navigatørfelag har í Skrivelse til Lagtinget af 25. November d. A. fremsat Anmodning om at faa udvirket, at de færøske Fiskerskibe, som under deres Sejlads med fersk Fisk til Storbritannien nu maa anløbe Kontrolhavnene Kirkwall eller Scrabster, fremtidig faar Tilladelse til at anløbe og benytte Scrabster eller Wick som Kontrolhavne. Det fremhæves, at med den ringe Maskinkraft, de fleste af vore Fiskerskibe har, betyder Anløb af Kirkwall ofte en Forsinkelse, der medfører, at Ferskfiskelasten forringes ved at blive for gammel.

Undertegnede Udvalg, hvortil denne Sag er henvist, kan fuldtud tiltræde det af Føroya skipara- og navigatørfelag anførte, og skal tilføje, at det af Hensyn til Fremkomsten af den ferske Fisk i bedst mulig Stand vilde være af endnu større Betydning, om Thorshavn kunde benyttes som Kontrolhavn, saaledes at Skibene kunde sejle herfra direkte til Markedshavnen.

Forslag:

Amtmanden anmodes under Henviisning til det i Betænkningen anførte hos de britiske Myndigheder at søge udvirket:

- 1) at Thorshavn kan benyttes som Kontrolhavn, saaledes at Fiskerskibene fra Thorshavn kan sejle direkte til Markedshavnen i Storbritannien.
- 2) at Scrabster eller Wick kan benyttes som Kontrolhavne af de færøske Fiskerskibe, som sejler direkte fra Island til Storbritannien. (Saaframt Pt. 1) ikke imødekommes, da ogsaa for Fiskerskibe, som fra Færøerne sejler til Storbritannien.)

8. des. samtykt 21—0.

12. Vitatendring.

Álit (P. Petersen óheftir):

Føroya skipara- og navigatørfelag har í Skrivelse af 25. November d. A. anmodet Lagtinget om, hvis muligt, at søge udvirket, at de vigtigste Fyr her paa Øerne er tændt paa bestemte Tider eller en kort Tid, da det er meget besværligt og farligt for vore Skibe at støvne mod Land i Nattemørke.

Undertegnede Udvalg, hvortil denne Sag er henvist, skal udtale:

Det man påpeges, at Sejladser ved Færøerne er meget farlig, og endnu farligere bliver den, naar Fyrene er slukket. Navnlig for de Skibe, som kommer fra Island med forsk Fisk, bestemt til Storbritannien, er det af største Betydning, at Turen gennemføres hurtigst muligt, men ogsaa for de fra Storbritannien hjemkommende Fiskerskibe kan det have sin store Betydning at naa Havn. Det vilde derfor være meget betydningsfuldt, om Hovedfyrene kunde være tændt paa bestemte Tider eller kun en kort Tid i Nattemørke.

Forslag:

Amtmanden anmodes om at søge udvirket hos de britiske Myndigheder, at de færøske Hovedfyr i Nattemørke tændes paa bestemte Tider eller kun en kort Tid.

7. des. samtykt 21—0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

1. Jaktlógin.

Alit.

Under nærværende Sag, der efter 1. Behandling i Lagtinget er overgivet nærværende Udvalg til Betænkning, foreligger Forslag fra Lagtingskontoret og Sverre Patursson, Kirkeba, om Ændring i Lov for Færnerne Nr. 101 af 4. April 1928 om Jagt, Fuglefangst m. v. Medens Lagtingskontorets Forslag kun betyder en uvæsentlig Ændring i Jagtloven, vil en Gennemførelse af Sverre Paturssons Forslag medføre en meget væsentlig Indskrænkning i Retten til at drive Jagt paa Fuglevildt og Fuglefangst i det hele Taget.

Udvalget mener ikke at kunne foreslaa Tinget at gennemføre det foreliggende Forslag i sin Helhed, men vil anbefale en Gennemførelse af en Del af dette, for Eksempel Forbud mod at drive Jagt paa Lunden og en Indskrænkning i Retten til Fangst paa Landjorden.

Naar Udvalget foreslaar Tinget at følge Forslaget paa dette Punkt, er det ud fra den Betragtning, at Lundebestanden i mange Fuglepladser enten helt er uddød eller er gaaet saa stærkt tilbage, at en delvis Fredning er nødvendig for en Forøgelse af denne Fugleart, der paa de Pladser, hvor den findes i rigelig Mængde, er en for Landbrugerne væsentlig Indtægtskilde. For Aar tilbage blev der drevet megen Jagt paa Lunden, men har denne Jagt i de senere Aar været meget ringe, væsentlig som Følge af den høje Pris paa Ammunition. Et Forbud mod Jagt paa Lunden vil derfor ikke nu være at gaa nogens Interesser for nær, men vil kunne virke forøgende paa Fuglebestanden. Da det foreligger oplyst, at Fangst af Lunde paa Landjorden ved den saakaldte Fangstmaade „Dráttur“, mange Steder har været medvirkende til Nedgang i Fuglebestanden, finder Udvalget at burde foreslaa, at denne Fangstmaade forbydes, dog at der, naar særlige Forhold gør sig gældende, kan meddeles Dispensation fra et saadant Forbud, naar der ikke kan drives Flejning paa et saadant Sted, eller dér, hvor „Dráttur“ efter det oplyste ikke skønnes at virke ødende paa Fuglebestanden.

Udvalget skal foreslaa, at Dispensationsretten tillægges Amtet.

Knortegaasen, Brængaasen, Brøkfuglen og Ternen, der nu er fredet kun en Del af Aaret foreslaas indbefattet i de Fuglearter, der er fredet hele Aaret.

Ifølge Jagtloven er Fjeldduen fredet fra 1. Marts til August Maanedes Udgang. Da denne Fugl imidlertid, efter hvad der er oplyst, gør stor Skade om Foraaret paa de tilsaaede Jorder, foreslaas der gennemført tilsvarende Bestemmelse for Fjeldduen som gældende for Sildemangen, nemlig Ret til for Brugerne af Ejendom i Indmarken at nedlægge Fjeldduen ved Skydning paa vedkommende Ejendom.

Udvalget skal herefter fremsætte følgende

Forslag

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ændring i Lov
for Færøerne Nr. 101 af 4. April 1928 om Jagt, Fuglefangst m. m.

§ 1.

Til § 17 tilføjes:

Lunden maa ikke nedlægges ved Skydning og maa kun fanges ved Fletning, dog skal der, hvor særlige Forhold gør sig gældende, af Amtet kunne meddeles Tilladelse til at fange Lunden ved „Dráttur“. Saadan Tilladelse kan dog kun meddeles til Fangst hvert 3. Aar paa samme Fugleplads.

§ 2.

§ 18 affattes saaledes:

Overalt paa Landjorden (herunder alle ferske Vande), i Fjorde, Vige og Sunde samt paa Havet, saa langt Søterritoriet gaar, skal nedennævnte Dyr og Fugle være fredede mod Jagt og Fangst i de for hver især angivne Tider, begge de anførte Dage medregnede.

Hele Aaret: Ederfuglen (aðan), Storkjoven (skúgvurin), den rødstrubede Lom (lómurin), Svanen (svanurin), Graagaasen (grágásin), Knortegaasen (helsingagásin), Bramgaasen (bramgásin), Rypen (rýpan), Strandskaden (tjaldriðl), Regnsjøen (spógvin), Brokfuglen (lógvin), Bekkasinen (mýrusnípan), Ternen (ternan), Støren (starin), og alle Landfugle, der er mindre end den.

Fra 1. Februar til 31. Oktober: Haren, jfr. dog § 20.

Fra 1. Marts til 15. September: Sildemaagen (likkan), Skrofen (skrápurnin) og Fjeldduen (bládúgván).

Dog skal det uden Hensyn til denne Fredning være tilladt Brugerne af Ejendom i Indmarken at nedlægge Sildemaagen og Fjeldduen paa den paagældende Ejendom ved Skydning.

Fra 1. Marts til August Måned's Udgang: Stokanden (villdunnan), Skalleslugeren, Tejsten (teistin), og Kjøven (tjógvin).

§ 3.

Denne Bestemmelse træder straks i Kraft.

17. okt. samtykt 13—0.

2. Útskiptingarlógin.

Álit:

Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning bortfaldt den 1. April 1942, jfr. Lovens § 86.

Ved Midlertidig Bestemmelse for Færøerne Nr. 51 af 13. November 1941 er Loven forlænget til 1. April 1943.

Amtet har nu rejst Spørgsmaalet om Lovens Forlængelse udover nævnte Tidspunkt.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, har overvejet Spørgsmaalet og er endes om at foreslå Tinget at forlænge Loven endnu et Aar og skal herefter fremsætte følgende

Forslag

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Ændring i Lov for Færøerne Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning.

I § 86, Stk. 1, i Lov Nr. 147 af 27. Marts 1939 om Udskiftning ændres Aarstallet „1942“ til „1944“ og Aarstallet „1941“ til „1943“.

Broytingaruppskot frá P. Petersen:

Sum petti 2 til nevndaruppskotið verður sett:

Landsnevndin verður álagt at skípa fyri, at innangarðsútskipting kann fara fram. Landsnevndin verður biðin um at skípa fyri, at ungir menn kunnu fáa tørvandi teoretiskun kunnleika í útskiptingarstarvinum. Til hesi endamáls frama fær landsnevndin heimild til at nýta úr amtsgrunninum upp til kr. 25.000.

14. okt. broytingaruppskotið fall 7--0. Nevndaruppskotið samtykt 19--0.

3. Útskipting av fuglabjörgum.

Álit:

Ved Skrivelse af 2. September 1942 har Førstelærer Daniel Danielsen af Sorvaag anmodet Lagtinget om at gennemføre en Bestemmelse om, at Udskiftning af Fuglebjerge og Fjeltlænder skal kunne gennemføres, naar $\frac{1}{10}$ af det lodtagne Marketal kræver dette. Som Grund for denne Ansøgning gør Andrageren gældende, at den meningsløse Smædding af Fuglebjergene og de mange interesserede Smæddere, medfører en saa stor Vorden i Brugen af Fuglebjergene rundt Vaagum, at de mange Fuglepladser, der før var beboede med Lunder, nu praktisk talt helt er øde, hvilket betyder et stort Næringstab.

Sagen er overgivet nærværende Udvalg til Betænkning, og er nu enedes om at udtale:

Ifølge Udskiftningsloven (Lov Nr. 147 af 27. Marts 1939) § 79 er det bestemt, at $\frac{1}{4}$ af et Fjerlags Marketal ved Grandestævne kan kræve en Sag om Udskiftning af Udmærk, Herligheder eller Brugsrettigheder, som er i Fællig forelagt vedkommende Landvæsenkommission til Afgørelse, medens ifølge Lovens § 80 $\frac{2}{3}$ af det lodtagne Marketal kan kræve Udskiftning iværksat umiddelbart af Sysselmanden.

En Imødekommenhed af den foreliggende Ansøgning vil kræve en ret radikal Ændring i de uiterede Lovbestemmelser, en Ændring, som Udvalgets Flertal ikke mener at kunne anbefale Tinget at gennemføre paa nærværende Tidspunkt.

Forøvrigt har Udvalget til Behandling i en anden Sag Spørgsmaalet om Foranstaltninger sigtende til en mere effektiv Beskyttelse af Fuglebestanden, i hvilken der i Forbindelse med denne Sag fremsættes særlig Betænkning, som Udvalget mener er en vis Imødekommenhed af den foranævnte Ansøgning.

Forslut:

1. Tinget mener ikke f. T. at burde foranledige gennemført Lovbestemmelser saa omfattende som i Ansøgningen ønsket.
2. Der meddeles Andrageren Afskrift af nærværende Betænkning.

8. okt. samtykt 18 - 0.

4. Kæra viðv. landbrúksráðnum.

Álit (R. Rasmussen óheftur).

Carl Hognesen og Ole Jacob Hansen, Lørvík, har henvendt sig til Tinget angaaende Erhvervelser af Jord til Opdyrkning i Lørvík. De anfører, at de i 1938 indsendte Andragende, men at det endnu ikke er lykkedes dem at faa Opdyrkningsjord, og de mener, at Skylden ligger hos dem der administrerer Jordegodset.

Sagens Sammenhæng er følgende:

De paagældende indsendte i 1938 Ansøgning om Opdyrkningsjord paa et bestemt Sted i Kálvadali. Kongsbønderne modsatte sig Afstaaelsen af det paagældende Stykke, da de skulde benytte dette til blandt andet Drivning af deres Faar. Landbrugsudvalget anbefalede, at de fik et Stykke længere oppe, men det vilde Mændene ikke have.

I 1939 indsendte Andragerne Besværing over, at flere af Medlemmerne af Landbrugsudvalget, som havde behandlet Sagen, var inhabile, og ønskede Sagen genoptaget, og behandlet af andre Medlemmer. Dette skete ogsaa, og Udvalget indstillede, at der bevilgedes de paagældende Opdyrkningsjord, men saaledes at Arealet skulde opmaales ovenfor Kørevejen fra Kálvadalsá og ind mod Riddalsenni. Denne Indstilling blev tiltraadt af Landbrugsraadet. Kongsbønderne modsatte sig Afstaaelsen, og nogle af Odels-ejerne udtalte sig ogsaa herimod. Sagen blev derfor indbragt for Landvæsensskissionskommissionen, som afsagde Kendelse 29. August 1940. Herefter skundede Kommissionen, at der kunde foretages en Udskiftning, saaledes at der udskiftedes 2 Kofoder til Kongsgodset paa det omhandlede Sted.

Andragerne fik Tilsagn om Arealet i 1940, men erklærede paany, at de ikke ønskede Jord ovenfor Kørevejen, men nedentor, og begærede Sagen i November 1940 indbragt for Overlandvæsensskissionskommissionen. Dennes Formand mente imidlertid, at det var sandsynligt, at Anken vilde blive afvist, idet Retten til at kræve Udskiftning tilkommer Ejere, og de paagældende var ikke Ejere af Jordegods, men selv om man kunde se bort fra de paagældende Bestemmelser Ordlyd, maatte det forventes, at Kommissionen vil finde, at de paagældende ikke har fornøden retlig Interesse i, at Sagen tages under Overvejelse af Kommissionen. Stadfæstes Landvæsensskissionskommissionens Afgørelse, vilde de paagældende ikke opnaa, hvad de ønskede, og ændres Afgørelsen i den Retning, som vedkommende ønsker, vil det heller ikke nytte, da Overlandvæsensskissionskommissionen ikke har Beføjelse til at tvinge Landbrugsraadet til at overlade nogen Opdyrkningsjord paa andre Steder, end Raadet selv vil, og selv om Raadet skulde ændre sit Standpunkt, vilde det heller ikke nytte, hvis Kongsbønderne modsatte sig Troindlægget, idet Landvæsensskissionskommissionen har givet Kongsbønderne Medhold med Hensyn til Stedet, hvor Udskiftningen skulde finde Sted. Dertil kom, at Andragerne for Landvæsensskissionskommissionen havde erklæret sig enige i Troindlæg paa det Sted, hvor Landvæsensskissionskommissionen bestemte Udskiftning.

23. December 1940 blev der sendt Andragerne Skrivelse herom, men der ses ikke at foreligge noget Svar herpaa.

I 1942 blev der foretaget Udskiftning overensstemmende med Landvæsensskissionskommissionens Afgørelse og Kontrakt tilsendt Andragerne, men Kontrakten er ikke kommet tilbage underskrevet af de paagældende.

Udvalget mener herefter ikke at kunne foretage videre i Sagen.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne.

6. des. ialt 12—0.

Alt b.

Ellender Ellendersen, Pámjín, har henvendt sig til Tinget og udtaler, at Jordreformen har skuffet ham meget dybt. Han har søgt om Tilskud til Opdyrkning, men ikke faaet noget, skønt en Del af det paagældende Areal var uopdyrket. Han angiver at have anvendt meget Arbejde og at have haft en Del Udgifter til Sprængstof. Han beder nu Lagtinget foranledige, at der ydes ham et til hans Arbejde virkeligt svarende Tilskud.

Udvalget har fra Landbrugsraadets Kontor modtaget følgende Oplysninger i Sagen:

„Ved Andragende dateret 22. April og 1. Juni 1939 søger E. Ellendersen, Pámjín, om Tilskud for udført Grundforbedringsarbejde i sin Indmark.

Det grundforbedrede Areal er af Distriktets Landbrugsudvalg opmaalt til ialt 2.485 m², og Arbejdet er af Udvalget anslaaet til 300 Dagsarbejder.

Raadet har i Aarene 1938—1939 og 1940 ydet Tilskud for udført Grundforbedringsarbejde, men har dog gjort en Undtagelse for Ell. Ellendersen vedkommende og ydet ham et Tilskud paa 100 Kr.

Ell. Ellendersen har ikke senere andraget om yderligere Tilskud.

I 1940 Indstillede Distriktets Landbrugsudvalg Ell. Ellendersen til Præmiering for ypperlig Dykning.

Raadet vedtog i 1941 at tildele den paagældende en Præmie stor 100 Kr., og dette Beløb blev tilsendt ham sammen med saalydende Præmiebrev:

Tað er vorðið Landbúnaðarráðnum kunnugt, at tygum, so víða sum tygara virki er kenut, eru kendur sum ein frammi úr dúgligur jarðabrákarl. Tessvegna sendir Landbúnaðarráðið tygum hervið hessa litla gávu, 100 kr. í takksemi til tygum fyrri, at tygum so væl hava umstíð og so trúliga hava dyrkað og gjørt nytta burtur úr tí jarðarpetti, ið tygum hava í hondum. Tað er ráðsins ynski, at henda litla samsýning má verða til menning fyrri tygara starvshug og stuðla tygum til framvegis at slta fyrri tygara litla petti av Føroya jarð við sama skynsemi, trúskapi og yðni, sum tygum higartil hava vist, tygum sjálvum til miklan heiður, øðrum til gott fyrildømi og Føroya landi og fólki til frama.“

Udvalget har haft Lejlighed til at se Ellendersens Andragende. Heri opgiver han selv, at har søger om Tilskud til Grundforbedring, men oplyser, at der er tale om gammel Bø, hvoraf noget ikke har været dyrket de seneste 70 Aar.

Herefter konstateres, at der har været Tale om Grundforbedring af gammel Indmark, at Landbrugsraadet det paagældende Aar ikke ydede Tilskud til saadan Grundforbedring, og at Andrageren derfor ikke er behandlet anderledes end andre Ansøgere, snarere bedre, idet han har faaet et Tilskud paa 100 Kr. bevilget efter Omstændighederne, og at der ikke foreligger noget berettiget Grundlag for hans grove Sigtelser og hans Klage.

Jacob R. Jacobsen udtaler:

Da det af det ovenfor gengivne Præmiebrev tydeligt fremgaar, at Landbrugsraadet fuldt ud anerkender Hr. Ellendersen som en dygtig og fremragende Jordbruger, ligesom Brevet ogsaa synes at indobære en vis

Indrømmelse om Børettligelse til Tilskud for det udførte Grundforbedringsarbejde gaar Udvalget ud fra at Landbrugsraadet for Fremtiden vil tage de mest mulige Hensyn til eventuelle Ansøgere om Tilskud til Grundforbedringsarbejde, og at der vil blive ydet Hr. Ellenderson saa stort Tilskud, som det efter Lovens Bestemmelser og Raadets Skøn findes forsvarligt.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andrageren.

6. des. samtykt 14—0.

5. Jarðalógin.

Alit a. (P. Petersen cheftur).

Landbrugsraadet paa Færøerne har under 15. Oktober 1942 tilskrevet Lagtinget saaledes:

„Ved Gennemførelse af Lov for Færøerne Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Premie, den saakaldte Jordlov, var det utvivlsomt Hensigten at skabe en lettere Adgang for Besiddelsesløse til at faa Jord til Opdyrkning overdraget.

Ved Lovens Ikrafttræden den 1. April 1938, forelaa der ogsaa mange Ansøgninger om Opdyrkningsjord.

Da de Udskiftninger af Opdyrkningsjord, der gennem Aarene har fundet Sted i Henhold til Trøloven, Lov Nr. 56 af 13. April 1894, i mange ja maaske i de fleste Tilfælde, er gennemført uden en samtidig Planlægning af de bestaaende Brugs Fremtid mente Raadet, da Jordloven skulde føres ud i Lyvet, af Landbrugsmæssige Grunde at burde foretage en Planlægning af Opdyrkningsjorden paa de forskellige Pladser, samtidig som de foreliggende Ansøgninger søgtes imødekommet, saaledes at der ikke alene søgtes skaffet den mest mulige Opdyrkningsjord til Disposition af Hensyn til Besiddelsesløse, men at der ogsaa toges passende Hensyn til de bestaaende Brugs Fremtid.

En saadan Planlægning er ogsaa paabudt i § 52 i det for Landbrugsraadet gældende Reglement.

Da den paatænkte Planlægning skulde gennemføres, viste den sig imidlertid mange Steder vanskeligt at faa de interesserede Kæstere i Tale og stillede flere sig ganske afvisende og nægtede at træde i Forhandling med Raadet eller dets Repræsentanter.

Uanset dette beklagelige Forhold søgte Raadet dog ved Afhændelsen af Opdykningsjord at følge en fast Plan, saaledes at Fæstebrugerne skulde have Mulighed for at bestaa i Fremtiden.

Paa de Steder, hvor Odelsjord og Fæstjord var i Fællig, søgte man ogsaa at tage Hensyn til de smaa Ejeres berettigede Interesser.

Eranskaffelse af Opdykningsjord til Besiddelsesløse ansaa man dog for et ganske ufejseligt Krav, der ikke kunde sættes til Side.

Raadet har derfor i de Tilfælde, hvor der ikke ved Forhandling med de interesserede Ejere og Besiddere har været muligt at faa Dispositionsret over fornøden Opdykningsjord, forelagt saadanne Sager for de respektive Landvæsenskommissioner, der i de fleste Tilfælde har afsagt Kendelse, der har muliggjort en Imødekommelse af foreliggende Ansøgninger om Opdykningsjord.

En Del af disse Kendelser er imidlertid af enkelte interesserede Ejere og Besiddere indanket for Overlandvæsenskommissionen, der i flere Tilfælde har omstødt Landvæsenskommissionens Afgørelse, og nu i tre Sager har undladt at indlade sig paa en Realitetsbehandling, men blot ved Kendelsen afvist Sagerne som Landvæsenskommissionen overkommende.

Det drejer sig om følgende Sager:

1). Ansøgning fra Fisker Thomas E. Jacobsen af Sydregøte om Opdykningsjord af Hushaugen ssds., paa et Omraade der betegnes „Nordl á Gjógv“ og „uttan fyrri Stóragarð“

Under Sagens Behandling ved Landvæsenskommissionen, gjorde Kongsbønde E. Húsgarð gældende, „at det drejer sig om en gammel Faaretrø. Træens Formaal er klart angivet ved Betegnelsen „Faaretrø“ og Hushaugen kan efter Sagkyndiges Mening udtaler han — ikke taale Afhændelsen af denne Trø, da den har væsentlig Betydning for Faarene om Vinteren. Det attraaede Areal er opdyrket og ligger indenfor Indmarksgårdene (Indmarkshægnen) og er sammen med den opdyrkede Del af Træen matrikuleret under Nr. 313 (gerði uppi á bóli). Endvidere gjorde han gældende, „at da den ommeldte Trø eller Trøpart, er takseret som Indmark og medtaget i Kongsfæsternes Skattemarketal samt forlængst udskiftet fra Hushaugen, maa Sagen afvises og Paastand i Overensstemmelse hermed er nedlagt. Hvis denne Paastand ikke tages til følge maa det under nærværende Sag afgøres, at Hushaugen ikke kan undvære Arealet. . .“

Andrageren der mødte paa egne og Landbrugsraadets Vegne gjorde gældende, at der forelaa en Deklaration, hvorefter de fleste af Kongsbønderne og de fleste af Odelsojerne havde givet deres Samtykke til, at et Areal „nordl á Gjógv“ og et Areal „uttan fyrri Stóragarð“ overlodes ham til Opdykning. For at lette Sagens Gennemførelse frafaldt han under Sagens Behandling ved Landvæsenskommissionen Kravet om sidstnævnte Areal samt en nærmere betegnet Del af det andet Areal.

Landvæsenskommissionen afsagde derefter 29. November 1911 Kendelse om, at Ansøgerens saaledes reducerede Ønske kunde Imødekømmes.

Kendelsen blev imidlertid indanket for Overlandvæsenskommissionen der den 13. Juli 1912 afgjorde Sagen derhen, at denne afvises fra Landvæsenskommissionen med den Begrundelse, at det paagældende Areal er udskiftet af Haugen for over 80 Aar siden til særskilt Brug for Ejere og Besiddere og omfattes derfor ikke af §§ 38 og 39 i Jordloven.

2) Andragende fra Fiskerne Peter M. Thomsen, Thomas A. Winther og Simon A. Thomsen alle af Sydregøte om Opdykningsjord, eet Aarskofoder til hver, af Kongsgodsets Andel i Hushaugen i Sydregøte, nærmere angivet som boliggende „úti á myrum“.

Under Sagens Behandling ved Landvæsenskommissionen, henviste Kongsbønde E. Húsgarð til, hvad der fra Kongsgodsets Side er anført om, at

Hushaugens Ejere og Besiddere i meget stort Tal paa Graudestærne i 1938 havde vedtaget at indlægge til Deling efter Hushaugens Marketal et Areal paa 10-12 Helaarskofoder netop paa det ansøgte Sted.

Det fremgaar af Landvæsenskommissionens Kendelse, at den omhandlede Udskiftning først i Slutningen af 1940 eller Begyndelsen af 1941 er foretaget ved Kongsbønde og Udskiftningskandidat Høsgård, og at det saaledes udskiftede Areal, andrager 97,282 m². Dette Areal angives fordelt mellem Ejere og Besiddere efter Marketal.

Da Landvæsenskommissionen den 20. Oktober 1941 mødte paa Aastedet, var det udskiftede Areal ikke indhegnet men Hegnsmateriel bragt til Aastedet.

Landvæsenskommissionen skønnede imidlertid, at den foretagne Udskiftning ikke var lovlig, idet der ikke var gaaet frem efter Reglerne i Udskiftsloven af 27. Marts 1939, men skønnede at det vilde være forsvarligt at foretage en Udskiftning i saa stort Omfang som anført, men at Udskiftningen vilde være at foretage af Sysselmanen i Overensstemmelse med Lovgivningen.

Landvæsenskommissionen afsagde derefter saalydende Kendelse:

„Den af Ejerne og Besidderne i Hushaugen i Sydregate iværksatte Udskiftning af et Areal af Hangen beliggende „Øti á myrum“, kan ikke anses for lovmedholdelig. Udskiftningen kan foretages og skal udføres af Sysselmanen i Overensstemmelse med Udskiftningslov af 27. Marts 1939. Af den Kongsgodset ved Udskiftningen tilfaldende Andel, stilles 2 Aarskofoder til Landbrugsraadets Disposition til Afhændelse til Andragerne eller 2 af disse, imod at Landbrugsrådet betaler sin forholdsmæssige Andel i Hegnet, der dog ikke maa overstige 250 Kr. pr. Aarskofoder. Ved Udskiftningen vil de fornødne Veje og den fornødne „Geil“ langs Bakken, være at afsætte.“

Derefter blev Sagen indanket for Overlandvæsenskommissionen, der den 13. Juli 1942 afsagde Kendelse om, at Sagen afvises fra Landvæsenskommissionen med den Begrundelse, at de i Sagen omhandlede Arealer allerede formelt var udskiftede af Hangen, og at „da de paagældende Arealer herefter ikke mere omfattes af Bestemmelserne i §§ 33 og 39 i Lov for Fæstene Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugslovens Fremme, har Landvæsenskommissionen ikke haft Hjemmel til at tage Spørgsmålet om Afstaaelse af Jord til Andragerne under Behandling og Paakendelse, hvorfor Sagen i Embeds Medfør vil være at afvise fra Landvæsenskommissionen.“

3). Fisker Niels Jacob Olsen, Vaalen pr. Vestmanhavn har ansøgt om Opdykningsjord af et Trøareal paa Vaalen af det af Hans Olsen besiddede Fæste i Vestmanhavn, hvilket Trøareal i sin Tid er indlagt og delvis opdyrket af en Broder til Andragerens Bedstefader. Raadet bevilgede det ansøgte, men Fæsteren indankede Sagen for Landvæsenskommissionen, hvis Kendelse gik ind Raadets Afgørelse, hvorefter Raadet indbragte Sagen for Overlandvæsenskommissionen, der den 13. Juli 1942 afsagde Kendelse om, at Sagen vil være at afvise fra Landvæsenskommissionen under Henvisning til, at det er oplyst, at den paagældende Trøpart bruges af Fæsterne som Indmark for disses Røgttere, hvorfor Afhændelse til videre landbrugsmæssig Udnyttelse ikke kan ske mod Fæsternes Vilje.

Ifølge Jordlovens § 33 har Landbrugsudvalgene til Opgave at søge at erhverve saadan Jord, der er bekvemt beliggende til Opdykning, naar Ejerne ikke selv gør for behørig Opdykning. I de Tilfælde hvor Salg nægtes,

kan Sagen indbringes for Landvæsenskommissionen jfr. § 34 og kan den af en Ejer fremsætte Nægtelse af at overlade Opdyrkningssjod tilsidesættes af Landvæsenskommissionen, for så vidt det skønnes, at de Fordele, der herved opnaas, overstiger de Ulemper, der forvoldes jfr. § 35.

Der kan næppe være Tvivl om at Overlandvæsenskommissionen har ladet det være afgørende for de afsagde Kendelser, at de omhandlede Arealer i Forvejen formelt har været indlagt, uden i minste Maade at undersøge paa Aastedet endelige tage Hensyn til, at de paagældende Arealer henlaa uopdyrkede.

Følgen af disse Afgørelser fra Overlandvæsenskommissionen vil saafremt de naar Lov til at staa ved Magt, utvivlsomt blive, at Ejere og Besiddere af uopdyrket Jord kan forhindre Afstændelse af saadan Jord til Bestiddelseløse ved blot formelt at beslutte en Udskiftning af egnet Opdyrkningssjod.

Raadet har forstaaet Jordlovens Aand og Bogstav saaledes, at der i alle Tilfælde, hvor der var Tale om udyrkede Arealer, uanset om disse har i Hænge eller formelt var udskiftede, kunde der gennemføres tvungen Afstaaelse, naar Landvæsenskommissionen resp. Overlandvæsenskommissionen skønnede, at de Ulemper, der herved blev forvoldt den enkelte Ejer, ikke oversteg de Fordele, der kunde opnaas ved den tilsigtede Foranstaltning.

Da Overlandvæsenskommissionen har truffet de anførte Afgørelser uden Realitetsbehandling af Sagerne, uden i Forvejen at veje Ulemper og Fordele imod hinanden, men derimod slaaet fast, at et udyrket Areal, naar dette blot formelt er udskiftet, ikke omfattes af Jordlovens Ekspropriationsbestemmelser om Erhvervelse af Opdyrkningssjod, finder Raadet, at der herefter er opstaaet en Situation, som man mener sig forpligtet at burde underrette Lagtinget om.

Sagen er henvist til ungertegnede Udvalg, der med Undtagelse af Mindretallet Poul Petersen skal ndtale:

Af Motiverne til Lov for Færøerne Nr. 171 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme — herefter kaldet Jordloven —, se Lagtingstidende 1935, Bilag 4, fremgaar det af Bemærkningerne, ad Kapitel IV, at Lagtinget har haft til Hensigt ved Formuleringen af de i dette Kapitel indeholdte Paragraffer at skabe Lovhjemmel for det offentlige (Jordfonden) til at erhverve Arealer egnede til Opdyrkning, ved frivillig Overenskomst, og naar saadan Overtagelse ikke er gennemførlig, saa ved Ekspropriation. Arealer der allerede maatte være indhegnet omfattes ogsaa af disse Bestemmelser.

Som udtrykt i Jordlovens § 35 kan en Nægtelse af at overlade Arealer bl. a. til Opdyrkning kun tilsidesættes af Landvæsenskommissionen, for saa vidt det skønnes, at de Fordele, der herved opnaas, overstiger de Ulemper, der forvoldes. Der er ved denne Bestemmelse skabt Grænser for Ekspropriationsretten og givet Landvæsenskommissionen respekt. Overlandvæsenskommissionen nærmere Regler for Fremgangsmaaden ved Sagers Behandling om tvungen Afstaaelse.

Lagtingets Hensigt med Formuleringen synes saaledes klart udtrykt gennem de anførte Paragraffer med Motiver; og burde Overlandvæsenskommissionen, forinden denne afsagde sin Kendelse i de af Landbrugsraadet omhandlede Sager, efter en forudgaaende Undersøgelse paa Stedet, have vejet Ulemper og Fordele imod hinanden og formet sit Skøn derefter. Den Omstændighed, at Overlandvæsenskommissionen har slaaet fast, at de omhandlede Sager var Landvæsenskommissionen uvedkommende som Følge af, at Arealerne allerede formelt var indlagt, er ikke i Overensstemmelse med, hvad Lagtinget tænkte sig, da Tinget fremsatte og formulerede sit Forslag til Jordloven.

Det fremgaar forøvrigt af Jordlovens Motiver, at det ikke har været

Tingets Hensigt, at der skulde gaas den enkelte Ejer for nær, men der kan paa den anden Side ikke være Tvivl om, at Hensigten aldrig har været den, at Jordejere og Besiddere ved blot at beslutte Indlæg af Haugejord og formelt gennemføre et saadant Indlæg skulde kunne unddrage sig Jordlovens Expropriationsbestemmelser.

Der er en ganske afgjort Forskel mellem den Ejer (Ejere), der besidder betydelige Arealer, der er indlagt til eller er egnede til Opdyrkning og som ikke nyttiggør disse for sig selv og Samfundet ved at opdyrke disse, og Ejer (Ejere), der virkelig udfører en planmæssig Opdyrkning. Hvad der forstaas ved en planmæssig Opdyrkning kan i Eks. henvises til, hvad der er Praksis med Træer udlejet eller afhændet af Landbrugsraadet, hvor der kræves, at et Helaarskøloder skal være opdyrket i Løbet af 20 Aar.

Selv om Overlandvæsenskommissionen saaledes har afsagt Kendelserne ud fra en fejlagtig Opfattelse af de paagældende Paragraffer i Jordloven, og at det kunde formodes, at en anden Overlandvæsenskommission i en tilsvarende Sag muligvis kunde komme til et andet Resultat og afsige en Kendelse — svarende til Jordlovens Hensigt, finder Udvalget dog, at der ved de allerede afsagte Kendelser er opstaet en saadan Usikkerhed med Hensyn til, hvad der kan ske i Fremtiden i tilsvarende Forhold, at det vil være nødvendigt ved en Tilføjelse til § 33 eller Ordene „behørig Opdyrkning“ at give en nærmere Forklaring om, hvad der forstaas herved. Da det kan formodes, at de omhandlede Overlandvæsenskommissions Kendelser kan give Anledning til den Opfattelse, at en Lejetra, der maatte være ledig, er faldet tilbage til vedkommende Fæste, og at paagældende Fæster imod Landbrugsraadets Afgørelse har Ret til at bestemme, om Træen skal forblive ved Fæstet eller hvem Træen atter skal udlejes til, mener Udvalget, at en Tilføjelse til Jordloven er nødvendig for at sikre den afgaaede Besidders Børn en Fortrinsret. Der kan i saa Henseende henvises til Rentekammerets Skrivelse af 12. Juli 1815.

Under Henvisning til det foran anførte, fremsætter Flertallet herefter følgende:

Forslag

til midlertigede Bestemmelser for Færoerne om Ændring i Lov Nr. 174 af 24. Maj 1937 om Jordbrugets Fremme.

§ 1.

Som ny § 18 a indføres:

Naar en Træjendom, der har været bortforpagtet af Landbrugsraadet eller af Godsadministrationen eller med disses Godkendelse, bliver ledig, træffer Landbrugsraadet Bestemmelse om den fremtidige Anvendelse af Træen.

Beslutter Landbrugsraadet fornyet Bortforpagtning, har den sidste Forpagters Børn født i Ægteskab Fortrinsret efter Reglerne i § 18.

§ 2.

I § 33 tilføjes efter Ordene „behørig Opdyrkning“: „hvorved forstaas en aarlig Kultivering af mindst 600 m² pr. Aar af vedkommende Areal, for saa vidt ganske særlige Forhold ikke maatte have forhindret Ejeren eller Besidderen heri.“

§ 3.

Disse Bestemmelser træder straks i Kraft.

Broytingaruppskot frå K. Djarhuus o. fl.:

§ 2 affattes saaledes:

I § 33 tilføjes efter Ordene „behørig Opdyrkning“: „hvorved forstaas en aarlig Kultivering af mindst 500 m² pr. Aar af vedkommende Areal, regnet i Forhold til et Areal paa 10.000 m², for saa vidt ganske særlige Forhold ikke maatte have forhindret Ejeren eller Besidderen heri.“

8. des. broytingaruppskotið samtykt 16—0 og nevndaruppskotið so broytt 16—0.

Álit b:

Landsretssagfører Husted-Andersen har i Skrivelse af 29. Oktober d. A. til Lagtinget henstillet, at der foretages Ændring af § 18 i Lov for Færøerne om Jordbrugets Fremme; i Anledning af at Færøernes Ret ved Dom har ændret en af Færøernes Overlandvæsenskommission afsagt Kendelse om Fortrinsret til et Fæste.

Underlegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling (Medlemmerne Djarhuus og Davidsen ønsker ikke at udtale sig, da de som Medlemmer af Landbrugsraadet har taget bindende Stilling til Sagen) skal udtale:

I Jordlovens § 18 er det bestemt, hvorledes der skal forholdes i Tilfælde af Fæstetledighed.

I det under Sagen omhandlede Tilfælde har Landbrugsraadet bestemt, at det i sin Tid af ugift afdøde Johan Hansen, Kvalbu, besiddede Fæste bortfæstes til dennes Søstersøn Vilhelm Seyer Hansen, medens den afdøde Fæsters Adoptivdatter har gjort Krav paa at være fortrinsberettiget til Fæstet og indanket Sagen for Syslets Landvæsenskommission. Landvæsenskommissionen gav ikke Adoptivdatteren Medhold. Den paagældende indankede derefter Sagen for Overlandvæsenskommissionen, der fastslog, at Adoption gav Fortrinsret til et Fæste.

Der blev derefter af Vilhelm Seyer Hansen rejst almindelig Retssag ved Færøernes Ret. Saavel ved Underrettens som Overrettens Dom er det slaaet fast, at Adoption ikke giver Fortrinsret til et Fæste. Som Følge af, at Retten har taget Stilling til en Sag af omhandlede Art, mener Landsretssagfører Husted-Andersen, at Jordlovens § 18 maa ændres og anmoder Lagtinget om at paalægge Landbrugsraadet at optage til fornyet Behandling den paagældende Fæstesag eller under alle Omstændigheder sørge for, at Spørgsmaalet om Fæstet staar aabent, indtil der atter kan taa Forbindelse med Højesteret.

Da den omhandlede Sag har faaet den Behandling, som Loven bestemmer, og Sagen er gaaet gennem samtlige de Retsinstanser, som er, mener Udvalget ikke at kunne foreslaa Lagtinget at foretage Ændring i den skete Retsafgørelse, ligesom Udvalget ikke mener, at Sagen giver Tinget Anledning til Ændring af Jordloven.

Udvalget skal derfor forestaa:

Der meddeles Andrageren og Landbrugsraadet Afskrift af Betænkningen.

24. nov. samtykt 16—0.

6. Garðasýnsmenn í Bíggjar sókn.

Álit:

Loi for Færøerne Nr. 171 af 18. Maj 1937, § 44, om Hegn og Markfred bestemmer, at der for hvert Sogn eller efter Lagtingets Bestemmelse for Dele af et Sogn, ansættes 3 Hegnsynsmænd, der udnævnes for 4 Aar ad Gangen af vedkommende Forstanderskab.

Forstanderskabet for Bø Sogns Kommune har i Skrivelse af 16. Oktober d. A. ansøgt om Tingets Godkendelse af, at Sognet deles i 2 Hegnsynsdistrikter, nemlig Bø og Gaasedal.

Da det paagældende Sogn bestaar af 2 særskilte Bygder, mener Udvalget at kunne anbefale Tinget at imødekomme Ansøgningen.

Forslag:

I Medfør af § 44 i Loi for Færøerne Nr. 171 af 18. Maj 1937 om Hegn og Markfred godkender Lagtinget, at Bø Sogn udgør 2 selvstændige Hegnsynsdistrikter, nemlig Bygden Bø og Bygden Gaasedal.

11. nov. samtykt 17—0.

7. Føroya revaalifelag.

Uppskot:

Skrivelse af 23. Oktober 1942 fra Føroya Revaalifelag til Konsul Mason, Tórshavn, om Assistance med Housyn til Afsætning af Ræve- og Minkskind i Storbritannien medgives Lagtingets Anbefaling.

26. okt. samtykt 16—0.

VIII. Vegir, brýr, og lendingar.

1. Eftirlit við vegum, brúgvum og lendingum.

Álit (J. Patursson óheftir):

Amtmaðurin hefur sent tinginum frágreiðingar frá sýslumönnum í Eysturoy, Streymoy, Vágoy, Sandoy og Suðuroy.

Eysturoya sýslumaður greiðir frá viðvíkjandi vegnum Fuglafirði—Gøtu—Sóldafirði, at strekkið í Fuglafjarðar sókn tørvur viðlíkahald í fleiri stöðum, og at hetta arbeiði má verða gjørt áðrenn veturið. Tað sama er enn meira tilfellið viðv. til strekki, sum Nes sókn skal halda viðlíka (frá Gøtueiði til Sóldafirði). Strekkið í Gøtu kommunu er í góðum standi. Síðuvegurin frá Fuglafirði—Gøtu—Sóldafirði til Lørvíkar er als ikki viðlíkahaldin, og vogumeintur klaga yvir, at vegurin er torførur. Vegurin frá Sóldafirði til Toftir skortur viðlíkahald á størum strekkjum; hetta er serliga tilfelli við strekkinum Sóldafirði—Glyvur, eisini Saltangará—síðuvegurin til Lamba, til Ritavík og til Jøðuvík treingja til viðlíkahald. Somuleiðis eisini við síðuarminum til Skipanes. Vegurin Strendir—Skála treingir eisini til viðlíkahald. Vegurin Eldi—Ljóssá—Svináir—Norðskála—Oyri treingir til viðlíkahald í nógvum stöðum. Vegurin Fuglafirði—Gøtu—Sóldafirði—Toftir—Nes verður nógv brúktur av bretsku herdeildini við tungum vognum, tanks og motoreyklum, og ger hetta nógv slit uppá vegirnar.

Streymoyar sýslumaður greiðir frá viðvíkjandi Kvívíkar—Kollafjarðarvegunum, at strekkið í Kvívíkar sókn er í góðum standi. Tó mangla stakbasteinar við Leynarvatn og Kvívíks Klyvar. Strekkið í Kollafjarðar sókn treingir til áfyll. Tórshavnar—Velbastadar—Kirkjubæarvegurin treingir til áfyll. Viðvíkjandi Hvalvík—Saxunarvegunum er strekkið Saxun til markaskjallið tolu-liga gott, tó treingir til áfyll einkult stöð. Strekkið frá markaskjalinum til Hvalvíkar er í ógvuliga ringum skili. Endurbættug av øllum strekkjum er neyðug.

Vágoyar sýslumaður greiðir frá, at vegirnir nú verða umfataandi umvaldir, og hann ikki sum tíðirnar nú eru kann gera nakra frágreiðing um vegirnar í sýsluni.

Sandoyar sýslumaður greiðir frá, at akvegirnir nú eru í nógv betri skili, enn teir hava verið, av tí at tað er gjørt eitt stórt umvælingararbeiði. Tó eru tað einkult strekki, sum treingja til ábót. Brúgvir og lendingar eru í góðum standi, tó er brúmskaðin uppá lendingina í Skúvoy ikki afturbættur. Uppgongdin til Stóra Dímun treingir til ábót einkult stöð. Wirin var eina-staðni loysaður úr eygabóltinum, og gamlir slitnir eygabóltar treingja til at verða endurnýggjaðir. Trætrappan í Kloyvíni treingir til munagóða umvæling.

Suðuroyar sýslumaður hefur sent frágreiðingar frá sóknarstýrunum, og framgongur harav, at vegir og lendingar eru í góðum standi við undantak av 180 m veg undir Tvørbrekkuni á Tvøroyri, sum treingja til áfyll, li vestara endanum av vegnum vestanfyrir „Hvannagjógv“ í Trongisvági, sum treing-

ir til áfyll í en. 20 m longd, og vegnum frá landavegnum í Øravík móti Halvdan Mortensen, som eisini treingir til áfyll. Við tað niðara lendiplássið í Víkargerði í Froðba og tað øvura lendiplássið treingja lunnarnir til ábót, og káin undir Bringi treingir eisini til umvæling. Tann gamla betonbrúgvín yvir ána Miklu í Fámjin stendur fyri umvæling.

Løgtingsins verkfrøðingur hevur sent tinginum soljóðandi frágreiðing:

A. Almúdeiligt.

Biveje, Opdyrkingsveje og lignende er kun lejlighedsvis underkastet regulært Syn. I al Almúdeilighed ofres der meget lidt paa Vedligeholdelse af disse Veje. Der gælder det samme som i sidste Indberetning.

De besøgte Broer og Landingssteder er i forsvarelig Stand, bortset fra saadanne, som har været udsat for Brændingsskade i det forløbne Aar, og om hvilken der foreligger særlige Indberetninger og Forslag til Forbedringer.

B. Hovedveje.

1. Nordraerne.

Vejene i og omkring Klaksvig er i ret god Stand, men med en Del Slidhuller.

2. Østera.

Vejen Fuglefjord—Nordregøte er i nogenlunde god Stand og bedst i Nærheden af Nordregøte.

Vejarmen til Lervig har hidtil været i ringe Stand, men Hovedreparation er nu paa paabegyndt.

Vejen Nordregøte til Gøteejde er forholdsvis velholdt.

I Næs Sogn, er det stadig vanskeligt at holde Vejene i god Stand, hovedsagelig paa Grund af den svære Trafik af engelske Køretøjer. Man vil nu forsøge at fremskaffe nyt Tilskud fra de engelske Myndigheder.

Vejen Strønder—Skaale er i nogenlunde god Stand, men Udbedringen skrider kun langsomt fremad.

3. Strøma.

Vejen Kvivig—Kollefjord er i ganske god Stand. Der er dog mange Slidhuller, som trænger til Udbedring, særlig i Nærheden af Kollefjord.

Vejen Velbestad—Thorshavn er nogenlunde, hvorimod Vejen Velbestad—Kirkeba stadig er daarlig.

4. Tanga.

Vejen Sandevaag—Pitaklett trænger i høj Grad til Udbedring. De øvrige Veje er for Tiden ikke underkastet Tilsyn.

5. Sands.

Vejene i Sands og Skopen Kommune er betydeligt forbedrede, men meget Udbedringsarbejde resterer endnu, særlig for Sands Vedkommande. Udbedringsarbejdet forventes fortsat.

I Husevig Kommune er Vejen i taalevig i Stand, men Paalægning af nyt Dæklag tiltrænges.

I Skaalevig Kommune er Vejen under al Kritik. Der er kun udbedret nogle ganske korte Strækninger.

6. Søndra.

Vejen Froðba—Tveraa—Trangisvæg—Ørdevig er i ganske god Stand, men noget ujævn. Huller bliver forsøgsvis repareret med solvbrændt Ler fra Rangabotn.

Vejen Ørdevig—Famien er i ret god Stand, men udviser en Del daarlige Steder paa Famien-Siden.

Istandsættelsen af Vejen Sumbø—Løppa skrider kun langsomt frem, hovedsagelig paa Grund af manglende Arbejdskraft og Vanskelighed ved at faa Vej-Materialer transporteret.

I al Almindelighed kan man sige, at Hovedvejene paa Færøerne, paa en enkelt Undtagelse nær, ikke er i helt daarlig Stand, men Hovedindtrykket er dog, at der gennemgaaende ofres for lidt paa at holde dem vedlige."

Nevndin visir á frágreiðingarnar og mælir til, at avskrift av álitinum og frágreiðingunum verður send vegstýrinum, og avskrift av frágreiðingunum verður send kommununum. Álagt verður kommununum at beta um tey ávístu brek, og um hetta skuldi víst seg nyttuleyst, kann vegstýrið ganga fram eftir § 16 í vegregulativ fyrri Føroyar av 19. desember 1940, hareftir stýrið lögtingsins vegna kann lata tey ávístu brek verða umbøtt fyrri kommunanna rokning, um tær ikki áðrenn ein av stýrianum ásettan tíðarfreist hava greitt umbótanina.

Uppskot:

1. Avskrift av frágreiðingunum verður at senda kommunum, og samstundis sum álagt verður teimum at beta um tey ávístu brek, verður gjørt teimum kunnugt, at um vegirnir ikki verða umvældir, vil vegstýrið ganga fram eftir § 16 í vegregulativinum av 19. december 1940.
2. Avskrift av álitinum og frágreiðingunum verður at senda vegstýrinum.

31. okt. fall 9—0.

2. Vegætlan 1943/45.

Akt:

Tingið samtykti í 1941 uppskot viðvíkjandi studningi til vegir og lendingar fyri tíðarskeiðið $\frac{1}{4}$ 1942— $\frac{3}{4}$ 1943 (sí lögtingstíðindi 1941, s. 104, skj. nr. 10).

Tímalønin verður roknað til 70 øyr., men tingið hevur samtykt dýrtíðarviðbót.

Fólkatalið hevur verið vegleiðandi, ið hevur eingin studningur verið veittur til Tórshavnar kommunu, av tí at hon hevur Oyggjarvegin at gera.

Fólkatalið má vera nakað vegleiðandi, og endamálið harvið er, at fólk kunna fáa arbeiði.

Men eisini má ansast eftir, at vegarbeiðið verður framt, so vegsambandið verður so gott sum gjørligt.

Amtmaðurin kann ikki ríkiskassans vegna veita studning til vegir, og ták tingið tí í fjór ta støðu, at tingið ber allar útreiðslurnar; men vanlig umsókn verður send til ríkisstýrið, tá samband kemur í lag.

Tá dýrtíðarviðbót kemur afrat tímalønini viðvíkjandi vegum, vil tað siga, at útreiðslan má ætlast gott og væl at tvífoldast. Tað er ikki gjørligt longri at rokna við gomlum prísunum fyri tilfar til lendingar og lata kommunur betala munin millum prísun undan krígunum og núverandi prís. Seti verður tí uppskot um, at flugið betalar $\frac{3}{4}$ av útreiðslunum til tilfar. Hetta ger, at tølini viðv. lendingum verða væl 2 $\frac{1}{2}$ ferðir hægri.

Uppskot:

- I. Í tíðarskeiðinum 1. apríl 1943 til 31. mars 1945 verður úr amtgrunninum veittur studningur til vegir og lendingar.

		1943/44:		1944/45:	
		kr.	kr.	kr.	kr.
a)	Norðoya sýsla $\frac{1}{4}$ av	61.400	38.660,00	$\frac{3}{4}$ av	50.800 .. 37.950,00
b)	Øysturoyar " $\frac{3}{4}$ av	111.060	83.287,50	$\frac{3}{4}$ av	111.060 .. 83.287,50
c)	Streymoyar " $\frac{3}{4}$ av	69.716	44.786,25	$\frac{3}{4}$ av	59.075 .. 44.306,25
d)	Vága " $\frac{3}{4}$ av	23.600	17.700,00	$\frac{3}{4}$ av	20.800 .. 15.450,00
e)	Sandoyar " $\frac{3}{4}$ av	26.900	20.176,00	$\frac{3}{4}$ av	25.900 .. 19.425,00
f)	Suðuroyar " $\frac{3}{4}$ av	116.098	87.073,60	$\frac{3}{4}$ av	116.098 .. 87.073,60
		$\frac{3}{4}$ av 388.768	291.672,26	$\frac{3}{4}$ av 388.828	287.492,25

- II. Hjalagt verður sett fram uppskot viðvíkjandi býti innanfyri hvørja sýslu.
- III. Byggikostnaðurin er útroknaður við arbeiðsløn 70 øyrn um tíman. Løgtingið veitir $\frac{3}{4}$ av dýrtíðarviðbót, soleiðis at dýrtíðarviðbóttin roknast sum hækkan av nevndu tímaløn við prístillægnum.
- IV. Byggikostnaðurin fyri lendingar er útroknaður eftir tilfarsprísi undan krígunum. Løgtingið veitir $\frac{3}{4}$ av tí verunliga prishækkan í hvørjum einstakum tilfelli.
- V. Viðvíkjandi studningum sum eftir uppskotinum eru at ráða yvir, utt-

an at tað í uppskotinum eru settir ávísir vegir kann landsnevndin í samráð við kommunustýrið avgera, hvørjir vegir studningurin verður nýttir til.

- VI. Parturin, sum kommunurnar hava at rinda, verður $\frac{1}{2}$.
- VII. Løgtingið rindar $\frac{3}{4}$, men sækir ríkiskassan um at veita sum studning helvtina av tí, sum tingið soleiðis rindar, tó ikki yvir 100.000 kr. fyri hvørt fíggjarár.
- VIII. Um nakað verður spart innafryi eina sýslu, kann tað verða nýtt í sama sýslu eftir avgerð av landsnevndini.
- IX. Kommunurnar fáa til vegar neyðurvalig grundstykkir og vegtilfar eins og grús, sand og grót til lendingar uttan endurgjald frá tinginum, undantikið fyri flutning.
- X. Viðvikjandi lendingum, sum eru gjørdar í 1942 ella verða gjørdar eftir ætlanunum 1940/42 og 1942/43, verður landsnevndin heimilað at veita upp til $\frac{3}{4}$ av teimum veruligu útreiðslunum til tilfar.
- XI. Studningur til arbeiðir, sum er játtaður í 5-ára ætlanini (1935/40), ella 2-ára ætlanini (1940/42), og har ikki er serstøk onnur samtykt, fellar burtur, um arbeiðið ikki er gjørt, áðrenn tingsetan 1943 byrjar, og annars eru tilíkir studningar bert galdandi, um arbeiðið er gjørt liðugt innan 2 ár aftaná byrjanina av tí fíggjarári, har studningurin er samtyktur fyri.

Studningur til vegir og lendingar.

Fíggjarárin 1943/45.

I. Norðoya sýsla.

Vegir.			1943/44:	1944/45:
Kommuna:	Bygd:	Pláss í bygðini:	Kr.	Kr.
Fugloyar	Kirkju	Vegur frá Skoragjógv .	1.000	
	Hattarvík	Framhald av vegum . . .	1.000	2.000
Svínoyar		Veg „úti í Gerði“	600	600
		Veg yvir í lld	1.050	1.050
		Hædd til útbýrgar Gerði . .	—	950
		Brúgv yvir Stóra	750	2.400
Viðoyar	Viðareiði	Leitið—Hvannasund . . .	8.000	8.000
	Norðdepli og aðrar bygdir	Uppdyrklingarvegir	1.000	9.000
Klakksvíkar	Klakksvík	At ráða yvir til vegir	20.000	20.000
Kunoyar	Kunoy	At ráða yvir	1.500	1.500
	Haraldsund	Veg til lending	500	2.000
Húsa	Syðradali	Veg ella lending	1.000	1.000
Míkladals	Míkladæl	Veg	1.000	1.000
	Trøllanes	„	500	1.500
			37.900	87.100
Lendingar:				
Fugloyar	Kirkju	Kleivm	900	900
Svínoyar		Svínoyareiði	5.500	5.500
Klakksvíkar	Ánunum	Lendibrúgv	2.500	2.500
Húsa	Húsum	Lending	1.000	1.000
	Syðradali	—	3.000	3.000
Míkladals	Trøllanes	Drátt	600	600
			51.400	50.600

Viðmerking:

- 1) Lendingin „undir bólinum“ kann staðga, um vegurinn Leitið—Hvanna-sund verður gjörður nakað skjótt. Landsnevndin fær heimild til at nýta í 1943/45 upp til 20.000 kr. til henda veg, sum íalt kostar 70.000 kr.
- 2) Til lending Borðoyavík 3.000 kr. (uttan hækkan).
- 3) Samtykt verður at fáa gjörda vegnetlan fyri Norðoyar.

II. Eysturoya sýsla.

Kommuna:	Bygd:	Pláss i bygdini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Funninga	Funning	Veg til Húsarætt	2.500	2.500
	Gjógv	Veg Funning—Gjógv	2.000	2.000
Oyndarfj.	Oyndarfj.	Vegir	2.500	2.500
	Elduvík	Álvheygsvegur	1.500	1.500
Fuglafjarðar	Fuglafj.	At ráða yvir til vegir i Fugla-		
	Hellurnar	firði	6.000	6.000
		Veg Hellurnar—Luxá	3.000	3.000
Lorvikar	Lorvík	At ráða yvir til vegir	3.000	3.000
Gøtu	Gøtu	At ráða yvir til vegir	6.000	6.000
Nes	Nes	Framhald av veg Nes—		
		Æðuvík	3.500	3.500
	Tøftir	Framhald av veg til		
		Hamar	1.000	1.000
		Veg inn í Nesi (J. H.		
		Højgaard)	1.000	1.000
	Rituvík	Uppdyrkingarveg	500	500
	Glyvvar	Veg til Glyvradal	3.000	3.000
	Lamba	Veg úti í Kass	500	500
	Sóldarfirði	Veg móti Skipanesi til		
		(Th. Jacobsen)	500	500
	Skipanes	Veg eftir hækkanum	500	500
Sjóar	Strendir	Fornlendisvegurin	2.375	—
		Sevlandisvegurin	—	3.000
		Strendir—Morskranes	3.125	3.000
		Út á Tauga	1.000	1.000
		Niðan í Krók	1.500	1.000
	Morskranes	Vegur norðureftir	2.500	2.500
	Selatæð	Vegur suðureftir	2.500	2.500
	Skála	Til vegir	1.500	1.500
	Skúlaboru	Vegur suðureftir	2.000	2.000
Elði	Elði	At ráða yvir serstakliga til		
		byrjan av veg Elði—		
		Funning	7.000	7.000
	Norðskála	At ráða yvir	3.000	3.000
	Oyrabakka			
	Oyri			
	Ljósa	Til veg	1.000	1.000
		At flyta	84.500	84.500

Til lendingar:

	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Flutt	64.500	64.500
Sambært skitseraða ætlan í álit- uum 1939:		
Gjógv	1.200	1.200
Funning	3.000	3.000
Lervík	5.500	5.500
Ritavík	6.000	6.000
Tøftir	3.000	6.000
Sóldarfjørður	1.825	1.825
Morskraunes	2.000	2.000
Skálabotn	2.500	2.500
Eiði	12.000	12.000
Svínáir	1.500	1.500
Ovri	1.000	1.000
Oyrabakka	1.610	1.610

Harumframt:

Brimverja í Norðagatu	2.415	2.415
	<u>111.050</u>	<u>111.050</u>

Viðmerkingar:

- 1) Givið verður landsnevndini heimild at veita upp til 10.000 kr. til byrjan vegnum Skipanes—Skálabotn, svarandi til $\frac{1}{5}$ av vegnum.
- 2) Viðvíkjandi vegnum Skála—Skálabotn ber landsnevndin heimild at veita 10.000 kr.

III. Streymoyar sýsla.

Kommuna:	Bygd:	Plássi í bygdini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Haldórs.	Haldórsvík	Brúgv um Fossá	2.500	2.500
		At ráða yvir	—	1.000
	Tjørnavík	Framhald av veg suður- eftir	1.000	1.000
		Vegar suður og norður	1.040	—
Hvalvíkar	Langasand	Brúgv norðan fyrri bygðina	—	1.300
	Saksun	Framhald veg Svartá	500	5.040
	Hvalvík	150 m í Saksunardali	1.200	—
		Vegar eystanfyrri lend- ingna	1.000	2.000
Streymnes	Hósvík	Framhald veg móti Nes- vík	2.000	2.000
		Veg til hátabrúgv og framhald veg niðan í	—	—
	Giljar	Giljar	1.500	5.700
At flyta			<u>10.740</u>	<u>11.800</u>

Kommuna:	Bygd:	Pláss í bygðini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
		Flutt...	10.740	11.800
Kollafjarðar Langasand		Veg til lendibrúgv	1.500	---
Havnar úttanb.		Til vegir á Argjum og í Norðra-		
		dali	2.000	2.000
Kirkjubæur	Velbastað	Framhald veg norðureftir	1.500	1.500
		Til býr um Breiða og Portursá	1.000	1.000
Kvívikar	Kvívik	Steinbrúgv yvir Breiða	1.500	—
		Framhald av veg yvir á		
		Heygar	1.000	2.000
		Veg fram í gerðið	1.000	1.200
	Leynar	Framhald veg suðureftir	1.500	5.100
			1.200	4.400
Vestmanna Vestmanna		Framhald av vegum	11.000	11.000
Hests	Hestur	Framhald av vegum	1.500	1.500
	Koltur	Framhald av vegum	500	2.000
Nólsoyar	Nólsoy	At ráða yvir	2.500	2.500
			87.840	86.200

Lendingar:

Sambært skitseraða áttan í
átti 1939:

Nólsoy	2.000	1.000
Hestur	5.500	5.000

Harumframt:

Kaldbak (Viðkan av lendibrúgv).	2.000	2.000
Kirkjubæur (lendibrúgv)	1.200	1.200
Argir (Viðkan av bátahavn)	4.575	4.575
Norðadalur (Umbótan av lendingini)	1.000	1.000
Kollafjarður (Lendibrúgv Langasand 10 m. breiðkan)	4.000	6.000
Kvívik (Brimverja)	2.100	2.100
	59.715	59.075

Viðmerking:

Viðvíkjandi lendibrúnni í Kaldbak verður roknað við líknandi studnugl frá Thorshavna Mælkeforsyning & Margarinefabrik.

IV. Vága sýsla.

Kommuna:	Bygd:	Pláss í bygðini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Sandavágs	Sandavág	At ráða yvir, serstakliga til havnaveg	2.500	2.500
	Slættanes	60 m veg	600	—
		60 m veg til skúlan	—	3.100
Miðvágs	Miðvág	At ráða yvir	6.000	6.000
Sørvágs	Sørvág	At ráða yvir	5.000	5.000
Bíggjar	Bøur	Framhald veg móti Sørvág	3.000	3.000
	Gásadal	Veg til lending	1.000	4.000
	Mykines	Til veg helst til lendingina	1.500	1.500
			19.600	19.600
Lendingar:				
Gásadal (at gera lendingina lidna)			3.000	—
Slættanes			1.000	1.000
			23.600	20.600

V. Suðoyar sýsla.

Kommuna:	Bygd:	Pláss í bygðini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Sands	Sandur	Umbyggjan Søltuvíks- vegin	1.500	
		Veg út á støð og aðrir nýggir vegir	3.500	5.000
Skopunur	Skopun	Veg til Byrgið	1.700	1.700
		Veg til Lykkjuvatn	2.100	2.100
		Viðkan av veg „úti hanna“	1.100	4.900
Skálavíkar	Skálavík	At ráða yvir	2.000	2.000
Húsavíkar	Skarvaues	Framhald av veg Skar- vaues—Sand	3.000	3.000
	Dal	Framhald av veg „niðan á Sýn“	1.500	
		Vegur gjøgnum bóin (Dal—Húsavík)	—	1.500
	Húsavík	Sama	1.500	—
		Framhald av veg til lend- ingina	6.000	1.500
Skúvoyar	Skúvoy	At ráða yvir	2.000	2.000
			19.900	19.900

Sambært skýtsræða áttan 1989:

Lending í Skálavík 5.000 4.000

Harumframt:

Til umbætan av lendingini í Húsavík 2.000 2.000

26.900

25.900

Viðmerking 1. Jáltað verður Sands kommunu 1.000 kr. hvert árið til brúgv um ána við Stóruvalu og 1.500 kr. hvert árið til vegna Sand-Skarvanes, um semja kemur í lag við Húsavíkar kommunu.

Viðmerking 2. Vegurinn Húsavík-Dal er ætlaður að kosta 107.000 kr. Landsnevndin fær heimild að nýta 10.000 kr. til byrjan av hesum vegi.

VI. Suðuroyar sýsla.

Kommuna:	Hygd:	Pláss í hygdini:	1943-44: Kr.	1944-45: Kr.
Kvalboar	Kvalboar	At ráða yvir	2.000	2.000
	Sandvík	" " "	3.000	3.000
Froðboar		At ráða yvir	24.000	24.000
Fámjins	Fámjin	Til uppdyrkingarvegir.	4.000	4.000
Høvs	Høvi	Framh. av uppdyrkingarvegum	2.000	2.000
Porkeris	Porkeri	At ráða yvir	2.000	2.000
Vágs	Vágur	At ráða yvir	14.000	14.000
Sunnbøar	Sunnbøur	At ráða yvir	2.500	2.500
	Víkarbyrgi	Til veg	2.000	2.000
			55.500	55.500

Til lendingar:

Sambært skitseraða ætlan í álitinum 1939:

Porkeri	14.666	14.666
Hvalbøur	14.666	14.666
Sandvík	6.850	6.850
Fámjin	4.916	4.916

Harnað fram t:

Hvalbøur	Hvalbøur (lendingar, serstakliga í Nesi og Prestfanga)	4.000	4.000
Vágs	Nes (umbøtan av lendingini)	5.500	5.500
Sunnbøur	Sunnbøur (umbøtan av lendingini)	5.000	5.000
Porkeris	Porkeri (brimverja — Heyggsneyst)	1.000	1.000
Høvs	Høvi (teingjan av brimgardinum)	1.000	1.000
Trongisvág	Bátabrúgv	3.000	3.000
		116.098	116.098

Viðmerking:

- 1) Vegurinn Høvi-Øravík er ætlaður að kosta 110.000 kr. Givld verður landsnevndini heimild að nýta til byrjan av hesum vegi upp til 20.000 kr.
- 2) Vegurinn: Þvoragiri—Heðba. Landsnevndin verður heimilað að nýta upp til 15.000 kr.
- 3) Studningurin undir viðm. 1) og 2) verður býttur millum kommunurnar eftir fólkatali.

Ad. 1.

Norðoya sýsla samtykt 22—0.

Íglisturoya sýsla: Broytingaruppskot frá J. C. Olsen o. fl.:

I Udvalgets Forslag foretages følgende Ændringer vedrørende

II. Eysturoya sýsla:

Kommuna: Bygd:			Pláss í bygðini:	1943-44: Kr.	1944-45: Kr.
Istedet for	Nes	Nes	Framhald av veg Nes--Æðuvík	3.500	3.500
sættes:	Nes	Nes	Framhald av veg Nes--Æðuvík	2.500	2.500
Erter	Toftir		Framhald av veg til Hamar . .	1.000	1.000
sættes:			Uppdyrkingarvegur heim móti Kviltani	1.000	1.000

Broytingaruppskotið samtykt 19—0, nevndaruppskotið so broytt 22—0.

Streymoyar sýsla: Broytingaruppskot frá L. Zachariasen o. fl.:

Undir III Streymoyar sýsla verður aftaná regjuni, sum byrjar við Vestmanna, at seta:

			1943/44:	1944/45:
Kaldbaks	Kaldbak	At ráða yvir	1.000 kr.	1.000 kr.

samtykt 22—0.

Broytingaruppskot frá Hans Iversen

Til nevndaruppskot

III. Streymoyar sýsla

verður sett sum viðmerking:

Løglingsskrivstovan verður umbiðin at fáa til vega plán og kostnaðarætlan viðvíkjandi umsókn um studning til lendingina í Streymnesi til næstu tingsetu.

samtykt 18—0. Nevndaruppskotið so broytt samtykt 23—0.

Vágu sýsla: Broytingaruppskot frá J. Rasmussen:

Til Udvalgets Forslag føjes som Tilhogsbevillinger:

IV. Vágu sýsla.

Kommuna:	Bygd:	Pláss í bygðini:	1943/44: Kr.	1944/45: Kr.
Sandavágs	Sandavág	At ráða yvir	2900.—	2900.—
Míðvágs	Míðvág	At ráða yvir	2000.—	2000.—
Sørvágs	Sørvág	At ráða yvir	3000.—	3000.—
		Framhald av vegi Sørvág móti		
		Bø	3000.—	3000.—

samtykt 13—0. Nevndaruppskotið so broytt samtykt 14—0.

Sandoyar sýsla: Broytingaruppskot frá A. Sørensen:

Undir V Sandoyar sýsla Húsavíkar kommuna — Húsavík
verður sett:

	1943/44:	1944/45:
Til umbætan av skipabakka	1000 kr.	1000 kr.

samtykt 21--0. Nevndaruppskotið so broytt samtykt 23--0.

Suduroga sýsla samtykt 23—0. Nevndaruppskotið I so broytt samtykt 21—0. II--XI samtykt 21—0.

3. Lendingin í Skálavík.

Álit:

Sóknarstýrið í Skálavík hevur í riti til landsnevndina av 14. februar 1942 og í øðrum til lögtingið 30. august 1942 biðið um, at lögtingið má á-taka sær at gera lendingina lídna í Skálavík.

Í hesum ritum verður flutt fram, at lögtingið við sínari støðu til málið í fjør hevur tikið ræði úr hondnum á sóknarstýrinum og harvið hev-ur gjørt tað ómøguligt hjá tí at halda fram við arbeiðinum.

Greitt verður frá, hvussuleiðis tað arbeiðið, sum gjørt varð, er, og funnist verður at, at lögtingið í fjør skarvaði burtur av tí peningi, sóknar-stýrið sambart arbeiðsútreiðslurnar meinti at hava rætt til at fáa goldnan frá tinginum fyri hitt gjørdar arbeiðið.

Lögtingið hevði málið um lendingina í Skálavík fyri í fjør (sí álit nr. 2, síðu 96).

Fliggjarnevndin, sum í ár hevur havt málið til viðgerðar, kann ikki mæla tinginum til at átaka sær at gera lendingina í Skálavík lídna. Tað hev-ur verið fastur siður hjá tinginum at veita kommununi studning til vega- og lendingararbeiðir við teim treytum, at ávarandi kommuna skal átaka sær á-byrgdina fyri at gera arbeiðið eins og fyrí umsjónini og viðlíkahaldi av arbeiðinum í framtíðini. Hesari reglu heldur nevndin tað ikki bera til at víkja frá og má tí mæla tinginum til at halda fast um, at tað í framtíðini skal verða á sama hátt sum higartil viðvíkjandi geran av lendingum og vegum.

Viðvíkjandi sóknarstýrisins kærán um, at tað í fjør varð skarvað av tí peningi, sum tað væntaði sær goldnan frá tinginum fyri gjørt arbeiði, er at slga, at nevndin mælir tinginum til at jætta Skálavíkar kommunu ein eyka-studning uppá 2.000 kr. til økjan um arbeiðslønina hjá teim arbeiðarum, ið arbeiðdu í fjør uppá lendingina, tí tað er vorðið nevndini kunnugt, at tann lön, sum arbeiðararnir fingu, lá um stíva helvina av tí, sum arbeiðsfelaga-limur fingu á teim stóru plássunum.

Nevndin mælir til, at svarað verður Skálavíkar kommunu, at tingið ikki kann átaka sær at gera lendingina lidna, men at tað áleggur sóknarstýrinum at skipa fyri, at hetta arbeiði verður gjørt uppá tær av tinginum vanligu settu treytir fyri almenn lendingar- og vegarbeiðir, ið tingið letur stundring til. Sagt verður sóknarstýrinum, at tann til lendingararbeiðið í Skálavík játtaði peningur sambært 5 ára reitlanina stendur við makt, og at kommunan í Skálavík kann rokna við at fáa afturat hesum peningi lagt $\frac{3}{4}$ av tí, sum arbeiðið verður dýrari vegna dýrtíðina.

Uppskot:

- 1) Svarað verður Skálavíkar sóknarstýri, at lógtingið ikki kann átaka sær lendingararbeiðið í Skálavík, men at hetta arbeiðið áleggur sóknarstýrinum at skipa fyri sambært tær av tinginum ásettu treytir viðvíkjandi vali av arbeidsformanni, og hvussu arbeiðið annars skal fara fram og verða gjørt. Tann til lendingararbeiðið í Skálavík játtaði peningur sambært 5 ára ætlanina stendur við pluss $\frac{3}{4}$ av tí, ið arbeiðið verður dýrari av dýrtíðini.
- 2) Fíggingarnevndin hevur undir eykafíggiarsamtyktini sett uppskot fram um at játta Skálavíkar kommunu 2.000 kr. til at leggja afturat arbeidsmanna-lønin fyri tað arbeiði, sum gjørt varð í fjør uppá lendingina.

Broytingaruppskot frá A. Sørensen o. fl.:

Til petti eitt verður at seta:

Henda regla er at fata so, at lógtingsverklødingur skal í hvørjum einstakum leri góðkenna teir arbeidsformenn, sum tiknir verða til lendingargerðir.

2. nov. broytingaruppskotið fali 12--0. Nevndaruppskotið samtykt 14--0.

4. Studningur til viðlíkahald av vegum.

Alii:

Løgtingsmaður J. Patursson hefur lagt fyrri tingið spurningina um viðlíkahald av vegum.

Hann heldur fyrri, at tann umskipan, sum kemur við ásetan av einum serligum vegstýri, hevur borið við sær, at margar kommunur, sum áður við tí bilskatti, ið fall til kommunurnar, vóru fjarar fyrri at halda vegir sínar væl viðlíka, nú ikki gera tað vegna kostnaði. Hann heldur tað vera neyðugt, at løgtingið annaðhvørt gongur aftur til býtan av bilskattinum millum kommunurnar ella veitir teimum stundning til viðlíkahalds.

Ein meiriluti í nevndini heldur, at málið er reist so seint í tingsetuni, at tað ikki ber til at fara undir viðgerðina av eini umskipan av vegastýrinum og vegaviðurskiðunum í síni heild.

Samí meiriluti skjýtur tí til at heima málið til umhugsunar í vegastýrinum.

Uppskot:

Frá meirilutanum (P. M. Dam, J. B. Jacobsen, L. Zachariassen, Kr. Djurhuus, J. Poulsen):

Málið verður heint til vegastýrið til umhugsunar.

Minnilutaálit:

Harra Jóannes Patursson, løgtingsmaður, heitir á tingið í brævi, dagsett 20/10 1942, um at veita Kirkjubøar kommunu stundning úr vegagrunninum, sambært gr. 1, 6 og 10 í „Vejregulativ for Færøerne“, til umbætan av landavegnum í Kirkjubøar kommunu.

Tað verður víst til í brævinum, at innvið „Vejregulativ for Færøerne“ av 19. desember 1940 kom í gildi, var kommandanna partur av bilskattinum 1200--1800 kr. um árið, sum var nýttur til umvølan av vegnum í Kirkjubøar kommunu, síðan tá hevur kommunan borið fingið 300 kr. úr vegagrunninum, sum varð nýttur til umvølan av vegnum.

Vegirnir, kommunan hevur at halda í lagi, eru um 8-9 km langir; teir verða illa slitnir av tí nógvu bílkoyring, og eru í støðum óvikið slitnir.

Kommunan er fólkaátøk, og er tað tí tungt fyrri kommununa at útreiða nóg miklan pening til umvølan av vegnum, nú hon hevur mist sín lut í bilskattinum, sum í ár eftir gomlum máti skuldi líknast o. u. 2.000 kr.

Allur bilskatturh gongur í vegagrunnin. Tað má tí haldast at vera rætt, at úr hesum grunni verður veittur smáum kommunum við longum vegstrekki stundningur til umbætan av teirra vegum. Í hesum føri kundi hugsast ein hóskandi peningur uppá 2.000.

Í samband við omanfyrirstandandi er ein onnur kommuna, Skálavík

kommuna. Henda könnuna hefur eina vegfongd, landaveg og aðrar vegir, o. n. 10 km. Allir hesir vegir eru gjördir av ringum tillari, tá ikki hefur betur verið at fingist. Teir hava tí hildið seg illa, og hefur könnunin gjøgnum áriní havt stórar útreiðslur til umvølingar, serstakliga í 1941 og 1942 hefur könnunin goldið nógvan pening til umbótan av vegnum. Her skal nevast, at könnunin í 1941 lat gera ein veg 150 m, úr vegnum undir „Hoddini“ og oman móti Lítlavatni, fyri hagarí at fáa eyr til umbótan av vegnum.

Í 1942 hefur könnunin goldið til vegir, landavegurin o. u. 3.000 kr., aðrir vegir o. n. 1.400 kr., tilsaman fyri 1942 4.400 kr. Hetta er nógvur peningur at gjalda fyri eina könnun við neyvan 100 skattlagjaldarum og eini álíknig o. n. 8.000 kr.

Í 1941 lat könnunin gera eitt stórt og gott arbeiði við lendingina sum kostaði könnunini 4.400 kr. Hesin peningur, bæði tann til vegir og tann til lendingina, eru goldnir hvørt oyra. Ásumast nú tað, at hetta má hava verið tungt hjá könnunini at greiða allan henda stóra pening og allar aðrar vanligar útreiðslur, ið hava verið at gjalda, og sum eru goldnar. Skálavíkar kommuna var nú fyri tí óhappi, at vegstýrið hefur ávíst 5.000 kr. til umvølan av vegnum, sum könnunin skal afturgjalda. Sóknarstýrið sendi klaga til lögtingið. Málið kom ikki til viðgerðar, tá ov fáir greiddu atkvøðu fyri tí.

Sum ávíst, hefur könnunin haft óvurðonds stórar útreiðslur í teimum farnu árunum, og serstakliga í ár. Nú at leggja 5.000 kr. omaná tað, sum goldið er, og framvegis má gjaldast til vegir og lendingina, vil vera nóg mikið til at fella könnunina í kær. Her má lögtingið veita hjálp og játta úr vegrunninum tann pening, vegmaðurin hefur brúkt til vegir; og samtykkjast má, at ikki meira peningur verður goldin eftir ávísan av vegstýrinum.

Minnilutin í fíggarnevndini (J. Patursson og P. Petersen) seta fram hetta

Uppskot:

- 1) Tingið veitur Kirkjubæar könnun úr vegagrunninum 2.000 kr. til umsiting av vegnum í könnunini.
- 2) Tingið veitur Skálavíkar könnun úr vegagrunninum tann pening, sum goldin er vegmanninum til umbótan av landavegnum.
- 3) Tingið samtykkir, at meiri peningur enn tær 1800 kr., sum nýttar eru av vegstýrinum úr amtsgrunninum til umbótan av vegnum í Skálavík, ikki kann ávísast av vegstýrinum, og áleggur könnunini sjálvari at halda fram við umbótugarárbeidinum.

9. des. meirilutauppskotið samtykt 13--0. Minnilutauppskotið fall 7--0.

5. Skaðabótur í Rituvík.

Álit:

Sum kunnugt vóru Rituvíkingar fyri tí óhappi, at lendingararbeiðið, ið gjørt var á sumri, fór í einum uppgangi,

Landsnevndin játtaði av skaðabótapeninginum $\frac{3}{4}$ av kr. 32.000 — til at gera skaðan aftur við.

Skaðabótararbeiðið er komið at kosta væl meiri, av tí at tað andir arbeiðinum visti seg at vera neyðugt at gera meiri enn ætlað, og harafturat at gera arbeiðið dyggari. Verkføðingurin er tingsins vegna gingin við til eykaarbeiðið. Hóast nevndin er greið yvir, at eykaarbeiðið var neyðugt, má tað í hesum sambandi verða hildið framt, at verkføðingurin fyrst eigur at leggja tilík mál fyri tingið ella landsnevndina, áðrenn hann mælir til og ávísir rindan av peningi til viðkan av bygghetlan.

Verkføðingurin mælir til at rindað verður Rituvíkingnum hægri tímaløn enn tingið vanliga játtar til almenn arbeiði. Men av príncipiellum grundum kann nevndin ikki mæla tinginum til tess, hóast nevndin á sannar, at arbeiðararnir hava uppihorið fullar lønsømdir fyri teirra strýna og góða arbeiðið. Nevndin heldur harafturímóti, at tað er beint, at kommunan, ið veruliga er tánn, ið eigur arbeiðið, rindar arbeiðarunum tað, ið árestar at fáa fullar lønsømdir, og mælir nevndin til tess.

Nevndin má halda, at tingið er skyldugt at veita $\frac{3}{4}$ av tí, ið arbeiðið veruliga hevur kostað sambart vanligu kostnaðarnettan, av tí at verkføðingurin tingsins vegna er gingin við til eykaarbeiðið.

Sambart fyriliggjandi upplýsingar hevur arbeiðið við vanligari tímalønar rokning hjá tinginum kostað:

Tilfar	kr. 21.256,18
1500 tímar á 149 oyru	„ 2.235,00
15650 tímar á 131 oyru	„ 20.501,50

tílsamans kr. 43.992,68

Uppskot:

1. Til gjørt skaðabótararbeiði uppá lendingina í Rituvík verður úr amtsgrunninum játtað:

$\frac{3}{4}$ av kr. 21.256,18 til tilfarsótreiðslur
 $\frac{3}{4}$ av 22.736,50 til arbeiðsløn

Tílsaman $\frac{3}{4}$ av kr. 43.992,68 = kr. 32.994,50

2. Tingið mælir til, at Nes kommuna rindar arbeiðarunum í Rituvík tað árestandi fyri at teir kunnu fáa fullar lønsømdir fyri eykaarbeiðið og viðurbót fyri tær ringu arbeiðsumstøðurnar.

8. des. samtykt 22—0.

6. Vinstrikoyrsla í Vágum.

Álit (J. Patursson óheftur):

Bretski konsulln hefur vent sær til amtmaninn um at fáa vinstri-
koyrslu í Vágum, av tí at vognarnir hjá herdeildini eru bygdir, so teir best
hóska at koyra í vinstri síðu av vegnum. Vegirnir eru ringir, og vandin
tí stórir.

Hin motorsakkoni, túlla, sýslumaðurin og C-B-skrivstovan mæla til
at játta umsóknina. Hin motorsakkoni mæli til, at hver civilur bileigari skriv-
liga í góðari tíð fær boð um broytingina.

Eín minniluti (J. P. Davidsen, J. Poulsen og S. Ellefsen) mæla til
at samtykkja tað uppskot, amtmaðurin hefur sent tinginum, ársakað av teim-
um serstøku viðurskiptum, sum eru í Vágum, har langt teir flestu vognar eru
bretskir. Minnilutin roknar við, at „broytingin“ verður kunningjard vogn-
eigarunum.

Eín minniluti (H. Iversen, P. M. Dam og S. P. Zachariasen) heldur
ikki, at tað er neyðugt ella beint at broyta galdandi reglur um lodrakoyrslu
fyri eina oyggj. Reglurnar eiga at vera eins fyr allar Føroyar.

Minnilutin (J. P. Davidsen, S. Ellefsen og J. Poulsen) setur fram
hetta uppskot til

Midlertidige Bestemmelser om Venstrekørsel paa Vaago

§ 1.

Fra og med 1. Januar 1943 indføres midlertidigt Venstrekørsel paa
alle Veje paa Vaago, saaledes at de i Lovgivningen indeholdte Bestemmelser
om Motorkøretøjs, andre Køretøjs og Cyklers Førsel ændres i Overens-
stemmelse hermed.

§ 2.

Nærværende Bestemmelse har kun Gyldighed indtil 31. December 1943.

9. des. samtykt 13--0.

IX. Havnir o. a.

1. Eftirlit við havnum.

Álit:

Þar föreliggja Afskrifur af Regnskaper fyrir 1941 og Overslag fyrir 1942 fyrir þá respektive Havne, og skal Údvalget henvise hertil.

Þrá Lagtingets Ingeniörkontor föreliggja fölgenda Indberetning:

1. Klaksvík Havn.

Kajen blef svört beskaðigt við et Bombangreip ^{10.11} 1941. Þar er tilvejiðbragt Adgang til Kajen fyrir Föðgöngere, men hörtset herfra agtes ikke företaget Reparationer, og kún nöðtörfüg Vedligeholdelse företages.

2. Vestmannaeyri Havn.

Þríholdeværket er stærkt beskaðigt og slíðt af Marinefartöjer. Reparation kún ikke företages förelösig, þa nöðvendige Materialer ikke kún skaffes.

3. Kvívík Dækmole.

Selve Dækmolen er í göð Stand. Uddybning í Bassinet er ikke företaget.

4. Miðvág Havn.

Indberetning um þenne Havn kún under þe núverende Forhold ikke afgives.

5. Sörravag Havn.

Som 4.

6. Skopun Havn.

Tílstanden er som við síðste Indberetning.

7. Hovur Havn.

Havnen er í försvarlig Stand. Þat þantænkes at opføre en Dækmur norðeðter við Bassinets vöstre Ende. Þen í Þjör bevilgede Uddybning m. v. er ikke udfört.

8. Þrangisvög Havn.

Havnen er í försvarlig Stand.

9. Vögg Havn.

Som 8.^a

Med Hensyn til Klaksvig Havn og Vestmanna-havn skal Udvalget paapege Nødvendigheden af, at der foretages de Reparationer paa Havnene, som det i videst muligt Omfang kan lade sig gøre under de nuværende Forhold. — Vedrørende Kvivig Dæmole man den ommeldte Uddybning foretages. — Vedrørende Baadehavnen i Hove bemærkes, at den i 1941 givne Bevilling til Uddybning m. v. ikke gælder længere end 2 Aar.

Med Hensyn til Skopen Havn havde Lagtingsingeniøren i 1941 paapeget følgende Mangler, som Lagtinget paalagde Havnebestyrelsen at afhjælpe:

„Bolværket længer til Fornyelse paa forskellige Steder. Hejsbroen over den inderste Dam er svag. Der er intet foretaget for at udbedre disse Fejl siden sidste Aar, ligesom der heller ikke er foretaget nogen Uddybning.“

Der er ikke gjort noget for at afhjælpe disse Mangler. Udvalget skal anbefale, at dette påtales overfor paagældende Havnebestyrelse, og at det pålægges Bestyrelsen at sørge for, at Manglerne nu bliver afhjulpne.

Forslag:

Under Hensyntagen til det i Betænkningen anførte gives der vedkommende Havnebestyrelser Meddelelse om de Mangler, som Ingeniørkontoret har paapeget, hvorhos det pålægges dem at afhjælpe Manglerne.

7. nov. samtykt (7---0).

2. Miðvág og Skopun havnir.

Aft:

Som Lagtinget bekendt, har Miðvág og Skopun Havne haft saa store Vanskeligheder ved at klare deres Forpligtelser med Hensyn til Betaling af Renter og Afdrag paa deres Havnelaan, at Tinget som Garant overfor Statskassen har været nødt til at betale betydelige Beløb. Forholdene har i de senere Aar bedret sig noget, men langt fra tilstrækkeligt. Det er i Interesserende Kredse overvejet, om Tinget ikke ved at betale Statskassen dens Tilgodehavende hos de to nævnte Havne og derefter give disse en længere Afdragsfrist, kunde muliggøre, at Debitorerne blev i Stand til at betale Restfordringen med en passende Rente.

Lagtingskontoret har ud fra denne Betragtning tilskrevet de paagældende Forstanderskaber som et blandt Bilagene værende Koncept udviser.

Midvaag Kommune har under 14. August d. A. svaret, at man med en Afdragstid paa 30 Aar og med 3 % Rente vil kunne dække Renter og Afdrag af Havnevesenets Indtægter. Kommunen har dog henledt Opmærksomheden paa, at Kajanlægget i Midvaag trænger til omfattende Reparation.

Skopen Kommune har udtalt sig paa lignende Maade i Skrivelse af 21. August 1942 med Mulighed for at betale Renter og Afdrag gennem 50 Aar.

Den Gæld, som de paaagældende Havnekasser nu har at betale dels til Staten og dels til Lagtinget er følgende:

<i>Midvaag Havn</i> skylder til Statskassen	ca. 55.500 Kr.
foruden Renter fra $11\frac{1}{12}$ 1941.	
Til Amtsfonden	39.300 Kr.
	ca. 94.800 Kr.
<i>Skopen Havn</i> skylder til Statskassen	ca. 60.000 Kr.
foruden Renter fra $11\frac{1}{12}$ 1941.	
Til Amtsfonden	44.400 Kr.
	ca. 104.400 Kr.

Pærø Amt har under 17. August d. A. udtalt i Skrivelse til Lagtingskontoret, at samme intet har at erindre imod, at Statslaanene indfries af Lagtinget.

Udvalget har forhandlet med Budgetudvalget om Laanenes Indfrielse, og Budgetudvalget har udtalt, at det ikke har noget at indvende imod, at Amtsfonden indfrier Statslaanene, og at der for disse Beløb med Tillæg af de Beløb, som Amtsfonden har udlagt, efter at der gennem Saneringen er eftergivet godt 131.000 Kr., oprettes Obligationer, hvorefter Gælden forrentes med 3 % p. a. og afbetales for Skopens Vedkommende gennem 50 Aar og for Midvaags Vedkommende gennem 30 Aar.

Nærværende Udvalg skal herefter fremsætte følgende

Forslag:

- 1) Amtsfonden indfrier og overtager de resterende Statslaan, som haves af Midvaag Havn og Skopen Havn.
- 2) Landenevndln bemyndiges til at oprette Obligationer med de paaagældende Kommuner vedrørende de Beløb, som Amtsfonden saaledes udlægger, med Tillæg af de Beløb, som Amtsfonden ellers har udlagt, efter at der ved Saneringsudvalgets Medvirkning blev eftergivet 131.815,43 Kr. Beløbene forrentes med 3 % p. a. fra 1. Januar 1943 at regne og afbetales for Midvaag Havns Vedkommende gennem 30 Aar og for Skopen Havns Vedkommende gennem 50 Aar, idet Landenevndln ellers bemyndiges til at foretage, hvad der ellers er nødvendigt.

3. des. samtykt 14—0.

3. Útroknan av vörugjaldi.

Akt:

Hjelge Aendring i forskjellige gældende Havnetakster, traaet i Kraft 15. November 1941, svares der Vareafgift af Isfisk, som indføres eller udføres over vedkommende Havne, med 25 Øre pr. 100 Kilo. Som Anmærkning er tilføjet:

Afgiften skal erlægges, naar Skib anløber Hjemstedshavn med Isfisk, selv om Omladning ikke finder Sted.

Vestmanhavn Havnebestyrelse har tilskrevet Landsnevndin, at man efter stedfunden Brevveksling forstaar Bestemmelsen saaledes, for Vestmanhavn Havns Vedkommende, at kun Skibe, der er hjemmehørende i Vestmanhavn, og som anløber Vestmanhavn paa en Isfisketur, skal betale Afgiften, medens Skibe fra Vestmanhavn, som ikke anløber Havnen paa en saadan Tur, er fri for at betale Afgift. Ligeledes er alle Skibe, hjemmehørende paa andre Pladser, fritaget for Afgiften, blot de ikke anløber Hjemstedshavn. Denne Afgiftsbestemmelse er der efter Havnebestyrelsens Mening formentlig ingen Grund til at opretholde, da den kommer til at virke meget uretfærdigt, Havnebestyrelsen mener, at Bestemmelsen bør ændres og foreslaar den affattet saaledes:

Afgifter skal erlægges, naar Skibe, hjemmehørende paa Færøerne, anløber Færøerne med Isfiskelast, selv om Omladning ikke finder Sted.

Nærværende Udvalg skal udtale følgende:

Da Havnetaksterne kun gælder til 31. Marts 1945 og derfor skal forelægges Lagtinget til Revision i 1944, skal Udvalget foreslaa, at man venter med Overvejelsen af Spørgsmaalet Aendring af den omhandlede Bestemmelse, indtil Spørgsmaalet om Revision af Taksterne optages i sin Helhed i 1944, eller indtil Spørgsmaalet om Revision i sin Helhed maatte optages i en anden Sag paa et Tidligere Tidspunkt.

Ved Beregning af Vareafgift har der paa visse Punkter vist sig nogen Usikkerhed, og Reglerne er praktiseret noget forskelligt de forskellige Steder. Lagtingsingeniøren, som har faaet Spørgsmaalet forelagt, har udarbejdet et Forslag til Vejledning, og dette Forslag er forelagt Lagtinget til Betænkning. Udvalget kan tilraade at tiltræde Ingeniørens Udkast og stiller herefter følgende

Forslag:

1. Spørgsmaalet om Aendring af de gældende Regler om Afgift vedrørende Isfisk udsættes, indtil almindelig Revision af Havnetaksterne finder Sted i 1944 eller paa et tidligere Tidspunkt.
2. Tinget godkender følgende af Lagtingsingeniørens udarbejdede Forslag til:

Vejledning til Beregning af Vareafgifter ved færøske Havne.

Forsendelser af ensartet emballerede Varer i samme Takstgruppe (Varer i Sække, Fustager o. lign. samt i Originalpakninger, saasom Kasser, Æsker, Spande, etc.), bortset fra Varer, der takseres pr. Stk., betragtes som Partier, for hvilke Vareafgiften beregnes efter Vægttakst el-

ler m³ Takst. Saaframt det saaledes beregnede Beløb er mindre end den for Takstgruppen eventuelt gældende Minimumstakst pr. Kollo, er det tilladt at forhøje Beløbet til nævnte Minimumstakst for 1 — oot — Kollo.

9. des. samtykt 13—0.

4. Økjan av havnainntøkum.

Ålit:

Under 7. Marts d. A. har Landsnevndin anmodet sin Formand om at udarbejde Forslag „til økjan av inntøkum til havnirnar“, det vil sige saadanne Havne, som paa Grund af de ved Verdenskrigen skabte Forhold har været ude for, at de normale Havneindtægter har svigtet. Man har selvfølgelig særlig tænkt paa de Havnekasser, som har særlige Forpligtelser med Hensyn til Betaling af Renter og Afdrag paa Gæld, stiftet i Anledning af Foranstaltninger til Bedste for Havnen og Udgifter til Havnevæsenets Administration. — Formanden har fremlagt i Udvalget et Forslag, der gaar ud paa en Skat til Havnekasserne paa indtil 10 Øre pr. Sterlingpund, som de i Forslagets § 1 omhandlede Fartøjer har solgt fersk Fisk for i Storbritannien.

Forsaavidt en Kommune ønsker de foreslaaede Bestemmelser gjort gældende for Kommunen skal den kommunale Styrelse fremsætte Begæring derom. Den fremsatte Begæring behandles derefter i Overensstemmelse med de foreslaaede Bestemmelser, som man iøvrigt henviser til og stiller derefter følgende

Forslag:

Forslaget indstilles til uforandret Vedtagelse.

9. des. samtykt 20—0.

Paa Grund af den tilstedeværende Dyrtid og stigende Udgifter ved Havnens Drift stiller Havneudvalget følgende

Forslag:

Tinget godkender, at Skibsafgifter og Vareafgifter, som svares til kommunale Havne paa Færserne i Henhoid til gældende Havnereglementer,

kan forhojtes med 20 ⁰/₁₀₀, dog af Minimumstaksten, hvor den er 30 Øre pr. Kollo, kan forhojtes til 40 Øre, og hvor den er 1 Kr. pr. Kollo forhojtes til 1 Kr. 20 Øre pr. Kollo.

9. des. samtykt 20--0.

5. Ymisk havnamål.

Alt si skjal nr. 10.

Broytingaruppskot frá P. M. Dam o. fl.

Í staðlu fyrri punkt 3 í nevndaruppskotinum varður sett: „Leirvíkar kommuna“: „Til havn í Leirvík“ inn til ³/₄ av 390.000, tó ikki yvir 292,000 kr.

Allir studningar, ið áður eru játtaðir og óbrúktir til brúnna á Áargarði, falla við hesi samtykt burtur.“

9. des. broytingaruppskotið og nevndaruppskotið so broytt samtykt 20—0.

6. Kríggsskaði Klaksvíkar havn.

Álit:

Forstanderskabet for Klaksvig Kommune har atter i Aar henvendt sig til Lagtinget med Andragende om Tilskud til Udførelse af det i Lagtingsingeniørens Skrivelse af 15. Oktober f. A. fremsatte Forslag om midlertidig Reparation af Havneanlægget i Klaksvig. Som bekendt blev Havneanlægget den 10. Oktober f. A. Genstand for Bombeangreb fra en tysk Flyvemaskine, og der tilføjes Kajanlægget væsentlig Skade. Denne beskrives nærmere i Udvalgsbetænkning af 20. November f. A., hvortil man henviser.

Under 20. Oktober f. A. har paagældende Forstanderskab andraget Lagtinget om Hjælp til en foreløbig Reparation. Omkostningerne ved en saadan har Lagtingsingeniøren anslaaet til 10.000 Kr.

Lagtinget vddtog i Fjor følgende af Udvalget fremsatte Forslag:

„Lagtinget approberer, at Klaksvig Kommune for Kommunens Havnekasse i et af de lærske Pengeinstitutter optager et Laan paa indtil 10.000 Kr. til Bestridelse af de Udgifter, som maatte medgaa til en midlertidig Istandsættelse af Havne- og Kørekajen i Klaksvig i Overensstemmelse med det af Lagtingsingeniøren i Skrivelse af 15. Oktober 1941 fremsatte Forslag til en „Foreløbig Reparation af Havneanlægget“.

Saaframt dette maatte kræves, bemyndiges Landsnevndin til at yde Lagtingets Garanti for et saadant Laan.“

Kommunen har for Havnekassens Regning foreløbig Istandsat den nærmest Land værende Del af Kajen (Kørekajen, saaledes at det er muligt at køre over denne, men der er ikke tilvejebragt anden Forbindelse mellem Kørekajen og den egentlige Havnekaj (Molen), end at man kan gaa ud paa Molen, men man kan ikke køre derud, og dette er meget ufuldstændigt og utilfredsstillende. Det staar tilbage at udføre et Reparationsarbejde, som skaber en saadan Forbindelse mellem Kørekajen og Molen, at man kan køre derud. Til dette Arbejde, som vil blive forholdsvis kostbart og dyrere end beregnet i Fjor, ønsker Kommunen Tilskud fra Lagtinget, idet Havuens Indtægter nu under Krigstiden er meget problematiske. Samtidig formener man fra Klaksvig, at der bør gives Kommunen Adgang til at optage Laan til Havnekassen i fornødent Omfang, dog saaledes at man stadig finder det rigtigst, at der under Krigen kun udføres en midlertidig Reparation, medens den fornødne Hovedreparation udskydes til efter Krigen.

Udvalget kan i Aar gaa med til at foreslaa, at der af den Bevilling, som i Fjor stilledes til Landsnevndins Disposition til Afhjælpning af Krigsskade, bevilges Klaksvig Havnekasse som Hjælp til Bestridelse af Udgifterne ved en foreløbig Reparation af den Havnen paakomne Skade et Beløb af 10.000 Kr.

Samtidig approberes det, at Klaksvig Kommunes Havnekasse om fornødent optager et passende Laan til samme Formaal. Det forudsættes, at dette Laan ikke overstiger 10.000 Kr.

Forslag:

- 1) Der bevilges Havnekassen i Klaksvig et Tilskud paa 10.000 Kr. som

Hjælp til Bestridelse af Udgifterne til en foreløbig Reparation af Havnekajen og Havnemolen i Klaksvig, jfr. Forslag fra Lagtingsingeniøren i Skrivelse af 15. Oktober 1941.

- 2) Det approberes, at der til Havnekassen om fornødent optages et Laan paa indtil 10.000 Kr. til det under 1) ommeldte Formaal.

19. okt. samtykt 16—0.

7. Reglugerð Sands havn.

Uppskot:

Lagtinget beslutter, at det Havnereglement, som gælder for Kvivig, Skopen og Haldersvig ogsaa skal gælde for Havnen i Sand.

7. des. samtykt 22—0.

X.

1. Rúsdrekkalógin.

Álit:

Denne Sag, som er udsat fra i Fjor, er paany forelagt Tinget.

Under Hensyn til de ekstraordinære Forhold, som Verdenskrigen har skabt, er Udvalget, naanset tilstedeværende Meningsforhold om, hvorledes Sagen fremtidig bør ordnes, blevet enigt om, atter i Aar at foreslaa Sagen udsat til næste ordinære Lagtingsamling.

Udvalget har modtaget en Resolution vedtaget paa et Sendemandsmøde i Thorshavn 21. September 1942 af Repræsentanter for Alholdsselskabet „Det Blaa Kors“ paa Færøerne.

Forslag:

Revisionen af Lov Nr. 115 af 4. April 1928 om Forbud med at drive Kbhverv med berusende Drikke m. m. udsættes til den ordinære lagtingsamling 1943.

20. nov. samtykt 15—0.

2. Broytan av lóg um vanlukku- trygging.

Álit:

Løgtingsmaður A. Samuelson hevur skrivað til landsnevndina, at ein bátur fórst 13. mai, og fleiri menn doyð. Tað var ivngasamt, um báturin fórst orsakað av sprengiknotti ella óveður.

Vanlukkutryggingarráðið gjørdi av, at einkjurnar bert kunnu fáa endurgjald eftir vanligum reglum, og A. Samuelson skrivar, at hetta endurgjald er ógvuliga lítið í hesum tíðum.

Landsnevndin hevur samtykt at leggja spurningin fyri tingið.

Vanlukkutryggingarráðið hevur sent bræv og biðið tingið taka til viðgerðar at fáa í lag trygging móti kriggsvanlukkum, eisini um tær henda, tá menn ikki eru í arbeiði. Hesum heldur nevndin seg eftir samtalu við stjóran fyri Føroya vanlukkutrygging, sum heldur, at hetta er ein uppgáva, ið liggur utanfyri Føroya vanlukkutryggingar virki, ikki kunna seta fram uppskot viðvíkjandi. tí so mátti premiur verðið kravdar av hvørjum fólki, og tað vil verða ógvuliga ringt at áseta støddina av tiliknum premium, men heldur nevndin, at um tilik ólapp skulda hent, má samfelagið lá taka spurningin upp um at veita hjálp.

Reglugerð av 29. mars 1939 um vanlukkutrygging ásetir, at ein einkja fær 3.600 kr., og um hon hevur eitt barn fær tað 1.350 kr.; hevur hon 2 ella fleiri børn, fáa tey 2.700 kr. Peningurin verður vanligi settur í sparikassabók, soleiðis, at einkjan hvørt ár fær til dømis 300 kr.

Harnæst er galdandi reglugerð av 8. november 1939 um kriggs-tryggjan av sjómönnum; harestir fáa einkjurnar 9.086 kr., og hevur hon eitt barn, fær tað 3.407 kr., og hevur hon 2 ella fleiri børn, fáa tey 6.814 kr. Tað vil siga, at endurgjaldið er tað sama sum við vanligar ólukkur við tilleggi um 150 %. Peningurin verður vanligi settur í sparikassa, og einkjurnar fáa útbetalt árliga til dømis 800 kr.

Reglugerðin um kriggstrygging er bygd á líknandi regtur sum í danskarlóggávu, tó við grundarlagi í føroyskum satsum, og nevndin heldur seg ikki kunna seta fram uppskot til broytingar av hesum reglum um kriggs-trygging av sjómönnum, sum eru gjørdar við hesum kriggi fyri eyga.

Hvat viðvíkir tí endurgjaldi, sum goldið verður eftir teirra almennu lógini av 29. mars 1939, heldur nevndin, at tað ikki er gjørligt at seta uppskot fram um at broyta sjálvt lógargrundarlagi eftir teirra støðu, tingið hevur tikið til sociala lóggávuna, harestir tingið ikki heldur tað gjørligt undir núverandi viðurskiftum at broyta hesa lóggávu. Eitt annað er, at henda lóggáva ólvað verður tikið upp til viðgerðar her eins og í øðrum londum aftaná heimsbardagan.

Tað, ið nú kann gerast, er at royna at útjavna tað tap, sum hesi fólk (einkjur og avlamsfólk) fáa ársakað av priðhækkningi. Ein króna úr er ikki meiri verd enn 50 oyru vóru undan kríguni. Við bert at broyta tølini í lógini til hitt dupulta koma vit ikki á rættvíst mál. Tey, sum frammanundan hava fingið ásett endurgjald, fáa onga viðbót, og tey, sum fáa endurgjald og fáa tað árliga goldið, vildu kanska fingið ov lítið næsta ár, um pristalið tá aftur er hækkað nógv, og fáa ov nógv kannska um 5 ár, tá pristalið er fallið.

Tað, sum tykist at vera beint, er at lata löggávuna standa við, men fáa yvirllit yvir øll fólk, sum hava fingið pening eftir vanlukkutryggingarlógini og eiga tilíkan pening í sparikassa ella hjá Vanlukkutryggingini, og fáa upplýst, hvat hesi fólk hava rætt til ella eiga at fáa galdið hvørt ár, vil nevndin mæla til, at lögtingið veitir dýrtíðarviðbót av somu stødd, t. v. s. ein einokja, sum fær galdið ella átti at fáa galdið 300 kr., fær hesar 300 kr. av tí, hon eigur í sparikassa ella hjá Vanlukkutryggingini, og so fær atgongd til at fáa 300 kr. afturat frá lögtinginum, men tað vil óivað vera beint at granska hvørt einstakt tilfelli, tí viðurskiðini kunnu vera ymisk.

Eftir upplýsingum, sum lögtingsskrivstovan hevur havt atgongd til frá Føroya Vanlukkutrygging, vilja 50.000 kr. verða ein góð hjálp til at útjavna.

Uppskot:

- 1) Landsnevndin fær frá Føroya Vanlukkutrygging lista yvir øll fólk, sum hava pening stavandi frá endurgjaldi fyri invaliditet, harundir dagpeningur, ella endurgjaldi fyri mistan forsyrgjara eftir vanligari guldandi lóg um vanlukkutrygging, eins og landsnevndin frá Føroya Vanlukkutrygging fær lista yvir tey, sum í framtíðini fáa tilíkt endurgjald.
- 2) Landsnevndin kannar hvørt einstakt tilfelli og veitir eftir ummæli frá Føroya Vanlukkutrygging teim avvarandi av sosialhjálpsskudninginum endurgjald, sum, tá øll viðurskiðini eru tikin við, útjavnar fyr komandi ár tann misjavna, sum er ársakað av príshækkunini.

23. nov. samtykt 18—0.

3. Sjúkrakassalógin.

Átt:

Málið um at broyta sjúkrakassalógina er í ár reist av *Fradela Sogus Syggekasse* við skrivi, dagsett 19. februar 1942, til *Centralforeningen af Syggekasser paa Færøerne*, og biður sjúkrakassin um at fáa inntøkuarkið sett upp fyri njótandi limir munagott.

Centralforeningen af Syggekasser paa Færøerne hevur á fundi 14. apríl 1942 viðgjørt spurningin og skjýtur upp, at markið verður sett

a) í Tórshavn, Klakksvík, Froðbiar sókn og Vági til	4.800 kr.
b) í hinum partinum av Føroyum til	4.000 kr.
og at barnatilleggið verður hækkað til	300 kr.
fyri hvørt barn undir 15 ár.	

Elisini liggur fyri í hesum máli skriv frá harra Andreas Ziska um eina umskipan av øllum sjúkra- og læknaviðurskiftum, soleiðis at økkara núgaldandi sjúkrakassaskipan verður sett út av gildi, meðan sjúklingurin fær ókeypis tadelreka hjálp, sum verður goldin lækna ella sjúkrahúsi annaðhvørt av kommunum ella lögtingskassa. Kommunur og lögting læna rá læknum og halda sjúkrahús fult út.

Sum viðurskiftini nú eru, heldur nevndin, at tað er ógjørlegt í hesi tingsetu at seta fram uppskot um broytni av økkara sjúkalóggávu frá botninum av, sum hr. Ziska ynskir.

Reglugerð fyri Føroyar 21. 1930 um sjúkrakassar ásetir í § 6, at bert peningaliga evnalitil fólk av arbeiðarastatutum og við tey fíggjarligu líkastillað kunna verða njótandi limir av góðkendum sjúkrakassum. Trýðja hvørt ár skal socialráðharrin lýsa kunningarð sum vegleiðing viðvíkjandi inntøkum og øðrum, ið vanliga verður sett sum treyt fyri upptøku og veran í sjúkrakassum við rætti til ríkisstuðning.

Síðan 1920 og inn til 1941 hevur eingin tilik kunningarð verið givin, men sjúkrakassastýrin hava sjálv ætlað um markið og brúkt danskar kunningarðir sum vegleiðing.

Bráfengis reglur nr. 9 11/3 1941 áseta líknandi reglur sum reglugerðin av 1930. Við kunningarð nr. 10 14. mars 1941 eru ásettar tær umfattaðu reglur fyri tíðarskeiðið 1/4 1941 til 31/3 1944. Inntøkuarkið er a) fyri Tórshavn, Klakksvík, Froðbiar kommunu og Vág 4.000 kr. og annars 3.400 kr. Fyri hvørt barn undir 15 ár hækkaðt markið við 250 kr.

Nevndin heldir tað vera neyðugt, at inntøkuarkið fylgir við upp eftir í hesi tíðini, tá prístalið hevur verið nógv hækkað, og hon heldur ikki líkindi vera til, at prístær falla nógv í tíðini, sum kunningarðin umfatar (til 31/3 1944). Inntøkuarkini eru sett í tingsetuni 1940 ætlandi roknað út frá einum prístali av um 130. Tað vil siga, at prístal 100 gevur inntøkuark um 3.000 og 2.600 kr. Nú er prístalið um 190, og markið skuldi so verið 5.700 kr. og 4.940 kr., rundað til 5.000 kr. Nevndin skal mæla til, at hetta mark verður roknað fyri tíðarskeiðið frá nú til 31/3 1944. Málið verður at taka til viðgerðar í næstu tingsetu, um hvat mark so verður at seta. Tær 250 kr. fyri hvørt barni verða at hækka til 350 kr.

Bekendtgørelse om Ændringer i Kundgørelse Nr. 10 af 14. Marts 1941 vedrørende Vejledning om de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder, der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i en anerkendt Sygekasse som nydende Medlem med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten.

- 1) I Henhold til Anordning Nr. 59 af 21. Februar 1930, hvorved Lov Nr. 144 af 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser med senere Ændringer sættes i Kraft paa Færøerne, § 6, Stk. 2, saaledes som denne er ændret ved Kundgørelse Nr. 9 af 14. Marts 1941, fastsættes herved følgende Ændringer i Kundgørelse Nr. 10 af 14. Marts 1941:

§ 1.

Kundgørelsens Stk. 2 affattes saaledes:

„Som ubemidlede i Anordningens Forstand vil saadanne Personer være at anse, hvis særlige Indtægt ikke overskrider nedenævnte Grænser:

a) I Thorshavn, Klaksvig, Prodebo Sogn og Vuag	5.700 Kr.
b) Den øvrige Del af Færøerne	5.000 Kr.

§ 2.

I Kundgørelsens Stk. 1 ændres „250 Kr.“ til „350 Kr.“

§ 3.

Denne Bekendtgørelse træder i Kraft 1. Januar 1943.

- 2) Måltid verdur aftur tíkið til viðgerðar næsta ár.

23. nov. samtykt 20—0.

4. Fritid við løn.

Álit:

Lagtinget veltog í Þjóð Bestemmelser om Ændring í Loven om Ferie med Løn. Amtmanden bemyndigedes til efter indhentet Erklæring fra Landsnevndin at sætte Ændringerne i Kraft med fornødne Overgangsbestemmelser og til at træffe de nærmere Regler om Gennemførelsen af Ændringerne, saaledes at Grundsætningerne i de i Danmark gældende Regler saavidt muligt følges.

Landsnevndin har forelagt Sagen paany for Tinget. Idet Landsnevndin ikke har det for muligt at faa Reglerne gennemført mellem Tingsamlingerne.

Sagen er bilagt en Række Erklæringer. Amtet udarbejdede og fremsendte til Landsnevndin i Februar Maaned Udkast til Bekendtgørelse om Ferie med Løn. I en Erklæring fra Sørenskriveren indeholdes der mindre formelle Bemærkninger til Udkastet.

Thorshavn Postkontor mener ikke at kunne paatage sig andre Forretninger vedrørende Feriemærkeordningen end saadanne, som er paalagt andre Postkontorer i det øvrige Kongerige, og mener saaledes ikke at kunne paatage sig at indkræve Feriemærkebøger, naar vedkommende har paataget sig Arbejdet mod Vederlag i Ferien, at sende Meddelelser til Kommunalbestyrelserne om Tidspunkt for Ferie m. v. og at bestyre Feriemærkefond. Derimod vil Kontoret udføre det Arbejde, som er paalagt Postkontorer i Danmark, saaledes Salg af Feriemærker og Udbetaling af Feriegodtgørelser, og Kontoret vil ogsaa under de ekstraordinære Forhold afregne det Overskud, som maatte eksistere ved Ferieaarets Udløb.

Færøernes Købmansforening udtaler, at det er beklageligt, at Lagtinget ikke inden Vedtagelsen af Bestemmelserne har rettet Forespørgsel til Foreningen. Det udtales, at Foreningen anser det for forkert, at de paagældende komplicerede Bestemmelser gennemføres. I denne Tid er Regler om begrænset Arbejdstid annulleret og ogsaa Feriespørgsmaalot er i de fleste Lande traadt i Baggrunden i Forhold til Tidens Krav om mest muligt Arbejde. Den paatænkte komplicerede Ordning vil medføre en hel Del Kontorarbejde, Mængder af Tryksager, og Resultatet bliver, at kun en lille Brøkdel af Befolkningen vil forstaa Ordningen. Saafernt det er muligt at gennemføre en Ordning, der falder indenfor de naturlige Rammer, som vort Samfund kræver, vil Foreningen medvirke til Drøftelsen af saadanne Bestemmelser. Man tilraader derfor til Overvejelse, om der ikke kan ske gennemgribende Forandringer i Forslaget, helst saaledes at Feriemærker undgaas.

Ifølge de af Lagtinget vedtagne Bestemmelser tilkommer Retten til Ferie med Løn kun fast beskæftigede Arbejdere med en Dag for hver Maaned, i hvilken han har udført Arbejde i paagældende Virksomhed. Har Arbejdet været af kortere Varighed end en Maaned, sættes Ferieretten i Forhold til Beskæftigelsens Længde, dog saaledes, at der ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end en Uge (6 Arbejdsdage). Disse Regler svarer til de i Danmark gældende Bestemmelser.

Føroya arbeiðarafelag udtaler, at det kun er faa, der faktisk har fast Beskæftigelse hos samme Arbejdsgiver og ønsker derfor Reglerne ændret saaledes, at naar en Arbejder arbejder et Par Dage, hos en Arbejdsgiver

og de resterende hos andre Arbejdsgivere, skal dette ogsaa komme ind under Begrebet fast Beskæftigelse.

Havnar arbejdsmandafelag peger paa de samme Vanskeligheder, ved at Reglerne kun omfatter fast beskæftigede og derfor ikke kommer Personer til gode, der er mere løst Arbejde enkelte Dage med Mellemrum, hvor de intet Arbejde har.

Havnar arbejdsgevarafelag udtaler, at Spørgsmaalet burde have været gjort til Genstand for Drøftelse mellem Arbejdsgivere og Arbejderorganisationer, inden Lagtinget vedtog Bestemmelser vedrørende denne Sag. Foreningen anser Reglerne for at være for komplicerede og kan vanskeligt se Fordelen, der muligvis opnaas ved Gennemførelsen af en omstændelig og kostbar Feriemærkeordning, som vil medføre Ulemper ved Kontorarbejde og Papirforbrug. Ordningen menes at være beregnet paa et industrialiseret Samfund, men ikke at passe for vore smaa Forhold. Sandsynligvis vil Kontrollen svigte.

Udvalget skal pege paa de Vanskeligheder, som er forbundne med Lovens praktiske Gennemførelse for indværende Tid, herunder at man allerede i Forvejen paa Grund af Rationering har en betydelig Kortordning. Hvis man nu yderligere skal have Feriemærker og Feriebøger, oges Administrationsvanskelighederne, og Kontrollen vil være vanskelig. Man peger ogsaa paa Postkontorets Skriveise og de deraf følgende Problemer.

Den nugældende Lov for Færøerne giver Ret til Ferie med Løn for dem, der er beskæftigede uden væsentlige Afbrydelser hos samme Arbejdsgiver i 4 Maaneder forud for 1 Aars 1. September. De nye Bestemmelser, som blev vedtagne af Lagtinget i 1941, tilsigter at udvide Retten til fast beskæftigede Arbejdere, dog medregnes ikke Arbejde af kortere Varighed end en Uge. Det vil sige, at Personer, der for Eksempel har Arbejde i 3 i en Uge og driver Fiskeri 2 Dage og 1 Dag intet Arbejde har hos andre, faar ingen Ferieret paa de paagældende Arbejdsdage.

Antallet af Personer, som vil faa Ret til Ferie med Løn ifølge de nye Bestemmelser, vil derfor ikke vokse meget i Forhold til dem, der allerede har denne Ret.

Arbejderforeningerne er derfor ikke tilfreds med Bestemmelserne om, at Retten kun tilkommer de nævnte fast beskæftigede og vil have ændret Bestemmelsen om, at der ikke regnes med Arbejde af kortere Varighed end en Uge. En saadan Ændring mener Udvalget ikke at kunne tilraade, da den vil være et Brud paa Princippet i den gældende Lovgivning. Man skal der tilraade, at Sagen stilles i Bero under de herskende Krigsforhold.

Forslag:

Sagen stilles i Bero under de af Verdenskrigen skabte ekstraordinære Forhold.

23. nov. samtykt 17-0.

5. Kriggstryggjan av vorum.

Álit sí skjal nr. 11.

9. des. uppskot minnilutans fall 9--0, meirilutauppskotið samtykt 16--0.

6. Broytan av lóg um tryggingarvirki.

Álit (Th. Petersen fyrivarni fyri seinna patti í uppskotinum).

Fra Konsul Valdemar Lützen og Bankfuldmægtig P. S. Hansen af Thorshavn samt Postexpediter P. Nolsøe af Tveraa som Repræsentanter for de engelske Forsikringsselskaber „London Guarantee & Accident“ og „Northern Assurance“ foreligger Skrivelser til Lagtinget, dateret 5. September 1942, hvori der ansøges om, at Bestemmelsen i andet Stykke i § 2 i Midlertidig Bekendtgørelse Nr. 14 af 17. Juni 1940 om Forsikringsvirksomheder om at Enoretten til at nytegne Forsikringer efter 1. Januar 1943 for „Tryggingarsambandið Føroyar“ udskydes saakønge Krigen Varer.

Ansøgningen motiveres med, at de engelske Selskaber straks efter Besættelsen af Øerne og Afbrydelsen af Forbindelsen med Danmark fuldt ud påtog sig Garantien for Opfyldelsen af de af de danske Selskaber, som de var Repræsentanter for, udstedte Policies, uden nogen Udgift for de forsikrede, og derfor ogsaa i Betragtning af den Risiko, de overtog, maa kunne nytegne Forsikringer efter 1ste Januar 1943, og fortsætte disse Selskabers Arbejde indtil Krigen er afsluttet.

Fra det færøske Forsikringsaktieselskab „Trygd“ foreligger en tilsvarende Ansøgning, dateret 12. Oktober 1942, og henvises heri til, at dette Selskab i 10 Aar har arbejdet paa Færøerne med færøsk Kapital, og derfor finder sig berettiget til at protestere imod Bestemmelser, der vil hindre Selskabets frie Virksomhed.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, skal udtale:

I Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Forsikringsvirksomhed Nr. 14 af 17. Juni 1940, § 2 er der givet „Tryggingarsambandið Føroyar“ og de dertil slttede Underafdelinger Enoret til at nytegne Forsikring efter 1. Januar 1943, medens andre bestaaende Agenturer for Selskaber kan bevare den hidtidige Forsikringsportefølje, men ikke nytegne efter anførte Tidspunkt.

Formålet med Oprettelsen af „Tryggingarsambandið Føroyar“ findes udtrykt i § 1 i nævnte Bestemmelse saaledes:

„Saa længe de nuværende af Krigsforholdene følgende unormale Tilstande vedvarer, at samle mest muligt af Forsikringsvirksomheden paa Færøerne, bortset fra Livsforsikring.“

Endskønt „Tryggingarsambandið Føroyar“ siden sin Oprettelse har naaet at samle en betydelig Del af Forsikringsvirksomheden paa Færøerne under sit Omraade, er der endnu en ikke uvæsentlig Del af de paa Øerne forsikrede Værdier, der er dækkede udenfor „Tryggingarsambandið Føroyar“.

I de engelske Selskaber „London Guarantee & Accident“ og „Northern Assurance“ er der saaledes gennem disse Selskabers henværende Agenturer tegnet en betydelig Del af de brandforsikrede Bygninger, medens der i „Trygd“ foruden en Del Brandforsikring ogsaa er tegnet en hel Del Søforsikring.

Naar nu Tidspunktet nærmer sig, da „Tryggingarsambandið Føroyar“ iflg. den foran citerede Bestemmelse skal overtage Eneretten til Nytegning, og der til Tinget er indgivet Ansøgning fra de andre bestaaende Selskaber og disses Agenturer om at ændre denne Bestemmelse derhen, at Eneretten, i hvert Fald saalænge Krigen varer, ikke overgaar til „Tryggingarsambandið Føroyar“, maa Tinget i sine Overvejelser herom tage i Betragtning 1) om Formålet med at samle det mest mulige af Forsikringsvirksomheden paa Færøerne under Tryggingarsambandið Føroyar kan opnaas uden nu at gennemføre Eneretten til Nytegning, og 2) om det kan siges, at de andre bestaaende Selskaber har et vist Krav paa Hensyntagen.

Hvad det første Punkt angaar, maa det, som foran oplyst, indrømmes, at „Tryggingarsambandið Føroyar“ gennem sin forholdsvis korte Bestaanen har naaet at oparbejde og samle under sit Omraade en meget stor Del af al Brand- og Søforsikring paa Færøerne, og kan det formodes, at denne Udvikling vil fortsætte støt, saaledes at „Tryggingarsambandið Føroyar“ ad Frivillighedens Vej indenfor en rimelig Fremtid kan have faaet overdraget Forsikringen af langt den overvejende Del af de færøske Ejendomme og Værdier, der fremtidig maatte blive forsikret. En Monopolisering skulde saaledes paa nærværende Tidspunkt ikke synes absolut paatrævet. Dog mener et Mindretal af Udvalget, bestaaende af P. M. Dam og L. Zachariassen, at Forsikringsvirksomhed er et Omraade, der bør være monopoliseret, og at Tidspunktet til at gennemføre dette er inde nu.

Hvad det andet Punkt angaar, bemærkes, at udenlandske Selskaber, selv om de kan paaberaabe sig at have sat sig i betydelig Risiko ved at forsikre færøsk Ejendom, ikke kan ses at have noget absolut Krav paa fremtidig at bevare deres Adgang til Nytegning. Det maa formodes, at den paa-gældende Virksomhed har været anlagt ud fra Ønsket om at drive Forretning og tjene Penge, hvad formentligt ogsaa er opnaaet. Nogen afgjort filantropisk Hensigt kan ikke ses eller formodes at have været tilstede. Dette gælder utvivlsomt ethvert Kapitalselskab, ogsaa „Trygd“.

Et Flertal af Udvalget bestaaende af Kr. Djurhuus, Hans Iversen og Th. Petersen mener herefter i Betragtning af alle foreliggende Omstændigheder at kunne foreslaa Tinget at udskyde Fristen for „Tryggingarsambandið Føroyar“'s Overtagen af Eneretten til Nytegning endnu et Aar, til 1. Januar 1944, og fremsætter efterfølgende Forslag, medens et Mindretal, bestaaende af P. M. Dam og L. Zachariassen, henvisende til det i Betænkningen anførte ikke mener, at der er tilstrækkelig Anledning til at imødekomme de fremkomne Ansøgninger.

Forslag:

Fra Flertallet:

§ 1.

I Midlertidige Bestemmelser for Færøerne af 17. Juni 1940 om Forsikringsvirksomhed § 2, 2. Stk. rettes „1943“ til „1944“.

Fra hele Udvalget:

Som nyt Stykke til samme Paragraf føjes:

„Selskaber eller Agenturer, der tegner Forsikringer i Strid med de i denne Paragraf indeholdte Regler, straffes med Bøde, der tilfalder Amtsfonden.“

§ 2.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

8. des. nevndaruppskotið samtykt 14—0. Uppskot meirilutans fall 10—0.

7. Broytan av lóg um kavavarar.

Álit:

Til Tinget er indsendt Ansøgning fra Osmund á Rógvi, Vestmanna, om at erholde Tilladelse eller Anbefaling til Tilladelse til at foretage Dykkerarbejde — Ansøgeren har gennem Politimesteren søgt om Optagelse paa Marinens Dykkerskole for at erholde Certifikat, men saa blev Forbindelsen med Danmark afbrudt. —

Siden har Ansøgeren flere Gange arbejdet som Dykker med Tilladelse fra Amtet i hvert enkelt Tilfælde.

Fra Entreprenørerne Chr. Jensen, Kvivig, og Steingrim Winther, Thorshavn, foreligger Attest for Dykkerarbejde udført af ham i Haldersvig og paa Sand.

Lægeerklæring for vedkommende er ikke vedlagt.

Endvidere foreligger Ansøgning fra Peter Pauli Petersen, Sand, om Tilladelse til at arbejde som Dykker.

Ansøgningen er vedlagt Lægeerklæring fra Kommunelege Leif Dahl, og fra Entreprenør Steingrim Winther foreligger Anbefaling tilligemed Meddelelse om, at Ansøgeren har arbejdet som Dykker ved Sand Havneanlæg siden 20/10 d. A. —

Fra Havnar Arbeidsgevarafelag er tilsendt Tinget Andragende om, at der foretages Ændring i Lovgivningen, som gælder vedrørende Dykkervirksomhed.

Fra Dykkerne Simon William Askham og Olaf Krabonhøft foreligger Skrivelse af 14. September, hvori der protesteres imod, at der gives Folk Tilladelse til at arbejde som Dykkere, saa længe de ikke opfylder de for Dykkernæringen gældende Betingelser, og saa længe der findes arbejdsledige Dykkere. —

Saavidt Udvalget bekendt findes omkring 7 autoriserede Dykkere paa Øerne. De fleste af disse Dykkere har vistnok faaet Beskæftigelse, dels paa de henvørende Beddinger og dels for egen Regning som Smedearbejde m. v.

De tvende Ansøgere Osmund á Rógvi og Peter Pauli Petersen skal efter det oplyste være dygtige Mænd i Faget.

Tinget beskæftiger sig for Tiden med Spørgsmaalet om flere nye Havneanlæg, som uden Tvivl kræver store Forberedelser, ogsaa paa Omraader, som kræver Dykkerarbejde.

Udvalget er ikke sindet til at foreslaa Ændringer i de nuværende Bestemmelser, men mener, at man maa kunne klare sig med den gældende Regel om, at Amtet paa Ministeriets Vegne, hvor det skønnes nødvendigt, kan give Dispensation. Man gaar ud fra som tidligere sket, at Amtmanden indhenter om fornødent Erklæring i de enkelte Sager fra Landsnevndin.

Forslag:

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne og Amtmanden.

11. nov. samtykt 16—0.

8. Føroyskt sum lógmal.

Álit:

Fólkaflokkurin har ved Skrivelse af 5. September d. A. henvendt sig til Tinget om Vedtagelse af Færøsk som Lovsprog.

O. P. Joensen, Jacob E. Jacobsen skal henvise til den indgaaede Overenskomst af 25. Oktober 1941, hvorved denne og lignende Sager skal stilles i Bero indtil videre.

Flertallet stiller intet Forslag i Sagen.

Minoriteten (R. Rasmussen) heldur tað vera sjálvsagt og náttúrligt, síðan lögtingið er farið at gera uppskot til bráfangis lógarreglur, at tey verða orðaði á føroyskum máli (smb. X-8/1942). Annars verður at vísa til tingmál (XIV-12/1939, lögtingstíðindi bls. 245).

Uppskot:

- 1) Lögtingið samtykkir, at uppskot til bráfangis lógarreglur og aðrar skrivligar avgerðir, tað heræftir samtykkir, verða orðaðar á føroyskum máli.
- 2) Landsstjórin (Amtmanden) hevur at rætta seg eftir tí í pætti 1) ásetta.

7. nov. fall 7 0.

9. Føroyskt sum rættargongdarmál.

Álit:

Fra Fólkaflokkinum (radikalt sjálvstýri) foreligger Skrivelse af 5. September d. A., hvori Tinget anmodes om at optage til Forhandling Færøsk som Retssprog.

Flertallet (O. P. Joensen, J. E. Jacobsen) foreslaar, at Sagen stilles i Bero til efter Krigen, saaledes som aftalt under Overenskomsten af 25. Oktober 1941.

Flerihúttel stiller intet Forslag i Sagen.

Minihúttel (R. Rasmussen):

Vísandi til stöðu meirihlutans í lögtingsmáli (N-1.1938, skjal 22) verður sett fram söljóðandi

Uppskot:

„§ 149, Stk. 1 og 2 affattes saaledes:

„Retssproget er dansk og færøsk. Afhørelse af Personer, der ikke er det danske eller det færøske Sprog mægtige, foregaar ved Hjælp af en edsvoren Tolk eller en af Retten udnævnt Tolk. Dog kan Tilladelse af Tolk undlades, naar ingen af Parterne gør Fordring herpaa, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog, undtagen i Straffesager ved Domsforhandling i Sager, der er underkastet Landsretsbehandling. Er Dommeren ikke det færøske Sprog mægtig, foranlediger han, naar det maatte være fornødent, tilkaldt en kyndig Person til at fungere som Oversætter.

Dokumenter, der er affattede i fremmede Sprog, skal ledsages af en Oversættelse, der naar Retten eller Modparten forlanger det, skal bekræftes af en autoriseret Translator eller en af Retten antagen Oversætter. Oversættelse kan dog frafalde, naar begge Parter er enige derom, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog. Er Dommeren ikke det færøske Skriftsprog mægtig, foranlediger han Dokumenter, affattede i det færøske Sprog oversat, og saafremt Oversættelsen ikke godkendes af Parterne, skal den bekræftes af en af Retten udmeldt kyndig Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til Domstol uden for Færøerne skal Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, ledsages af en Oversættelse, foretaget af en dertil af Retten beskikket Person. Udgifterne ved de i dette Stykke omhandlede Oversættelser af færøske Dokumenter og de i forrige Stykke sidste Punktum, omhandlede Tilkaldelser af Tolk udredes af Amts-fonden.

7. des. fall 7--0.

10. Valrættaraldurin.

Álit:

Fólkaflokkurin har ved Skrivelse af 5. September d. A. anmodet Tinget om, at i Lov No. 124 af 28. Marts 1928 for Færøernes Lagting § 2 maa Ordet 25 Aar ændres til 21 Aar. --

Flertallet (O. F. Joensen, J. E. Jacobsen) skal henstille, at Sagen udsættes indtil videre, idet man formener, at Tiden ikke er inde nu til at foretage en saa betydelig Ændring i Valgretsaldereu (jfr. No. XIV-21/40).

Flertallet stiller intet Forslag:

Mindretallet (R. Rasmussen):

Vísandi til lögtingsmál XIV-21/1940, skjal 17, verðar sett soljóðandi

uppskot:

I lóg nr. 124 um Færøernes Lagting d. 28. mars 1928 verður í gr. 2 orðið „25“ broytt til „21“. Hetta umskiftið verður at seta í verk beinauvegin.

16. okt. fall 6-0.

11. Broytan av ferðapassareglum.

Álit:

Til Tinget er indsendt Andragende fra Fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri), dat. 5. September d. A., om fornyet Behandling af Forslag 1 1940--11 til Ændring i Reglerne for Rejsepar, saaledes at Ordet „Danmark“ ændres til „Føroyar“ og Nationalitet paa første Side ændres til: „Føroyingur, Féroø, Færoese, Færøer“. --

Flertallet (O. F. Joensen og J. E. Jacobsen) henviser til Behandling af Sagen i Tinget (se Lagtingstidende 1940, Side 146) (og Lagtingstidende 1941, Side 128) og henstiller, at Sagen udsættes udsættes indtil videre.

Mindretallet (R. Rasmussen):

Vísandi til lögtingsmál XIV-18/1940 (lagtingstíðindi bls. 146) verður sett fram soljóðandi

uppskot:

Tær nýttu ferðapassbækur verða broyttar soleiðis:

„Danmark“ á permu og 1. blaðsíðu verður broytt til „Føroyar“ og niðasta regla á somu blaðsíðu

Nationalitet: „Føroyingur“, „Féroe“, „Faroese“, „Färöer“.

Hetta umskiftið verður at seta í verk beinanvegin.

16. okt. fall 6—0.

12. Broytan av reglum um skips- registar.

Álit:

Fólkaflokkurin (radikalt sjúlvstýri) har den 5. September d. A. sendt Tinget folgende Skrivelse:

„Á tingi í 1940 setti vit fram uppskot um, at tað føroyska skipsregistari sambart gr. 11 í „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om visse processuelle og administrative Forhold af 17. Juni 1940“ fær lógarheimild til at lata øll føroysk skip fáa Føroyskt Nationalitets- og Registreringscertifikat.

Vísandi til tingmál X-19/1940 loyva vit okkum at taka hetta mál uppáftur til viðgerðar í hesi tingsetu.“

Flertallet (O. F. Joensen, J. E. Jacobsen) skal henvise til Udvalgsbetænkning 1940 (se Løgtingstíðindi Side 146).

Flertallet stiller intet Forslag i Sagen.

Mindretallet (R. Rasmussen):

Vísandi til lögtingsmál (X-19/1940) lögtingstíðindi 1940 bls. 147 og 148 verður sett fram söljóðandi

uppskot:

Tað føroyska skipsregistarið fær sambart gr. 11 í „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om visse processuelle og administrative Forhold af 17. Juni 1940“ lógarheimild til at lata øll føroysk skip fáa Føroyskt Nationalitets- og Registreringscertifikat.

16. okt. fall 6—0.

13. Lóg um navnaskifti.

Álit:

Fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) har ved Skrivelse af 5. September d. A. anmodet Tinget om at foranledige, at Lov Nr. 89 af 22. April 1904 om Navneforandring maa fremtidig blive praktiseret paa Færøerne. Der anføres i Skrivelsen, at Navneforandring ikke har været tilladt, siden Forbindelsen med Danmark blev afbrudt.

Udvalget gaar ud fra, at Grunden til, at der ikke er givet Tilladelse til Navneforandring for Tiden, maa særlig søges i den Omstændighed, at der bor over 2000 Færinger i Danmark, som mulig kunde ønske Navneforandring med færøske Stednavne, og at man af den Grund ikke vil give Tilladelse, som kommer i Strid med disse Ønsker.

Det man ogsaa antages, at der heller ikke i Danmark gives Tilladelse for Færinger til Navneforandring under nuværende Forhold.

Flertallet (J. K. Jacobsen, O. P. Joensen) finder saaledes ikke Anledning til for Tiden at stille Forslag om, at Loven anvendes, men at Sagen udsættes indtil videre.

Minnilatin (R. Rasmussen) setur fram seiðjóðandi

uppskot

til

Tillæg til Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om visse processuelle og administrative Forhold Nr. 13 af 17. Juni 1940.

Sum potti 2 til gr. 13 verður sett:

„De Justitsministeriet tillagte Beføjelser vedrørende Lov Nr. 89 af 22. April 1904 udøves indtil videre af Landfogden.“

9. des. fall 9—0.

14. Ólavsokuting.

Álit:

Í skrivi, tíðarmerkt 5. september h. á. hevur Fólkaflokkurin (radikalt sjúlestýri) biðið tingið um at viðtaka soljóðandi broyting í lóg nr. 124 av 28. mars 1923 um Føroya lögting:

„Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste i Tórshavn, Ólavsøkdag, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Tingets Formand eller, hvis en saadan ikke findes, Aldersformanden aabner Tinget og fremlægger de indkomne Sager, hvorefter Samlingen vedvarer i 3 Dage, medmindre Halvdelen af Tingets Medlemmer maatte anse Samlingens Forhængelse nødvendig, og udsættes til 1. Tirsdag i Oktober.“

Meirilutin (J. E. Jacobsen og O. P. Joensen) kann ikki mæla til, at lógin verður broytt soleiðis, at tingið bert verður saman 3 dagar um Ólavsøkuleiðis, men er av tí áskoðan, at tað er rættast at avtaka tær seinastu broytingarnar í lógini og koma aftur til ta upprunaliga skipanina, sum sigur, at tingsetan skal byrja Ólavsøkdag og halda áfram, til tingstarvið er liðugt soleiðis, sum síður hevur verið øld eftir øld inntil ár 1935, tá ið lógin varð broytt hagar, at tingsetan skuldi byrja hin fyrsta týsdag í oktober, fyri at tað kundi verða lagaligari hjá fiskimennum at luttaka í tingstarvinum. Seinri varð lógin aftur broytt til tess, at tingsetan byrjar hin fyrsta týsdag í septbr.

Tá ið viðarskiftini nú eru broytt soleiðis, at fiskimenn ikki sum fyrr einans eru burtur um summarið og heima um veturin, men líka so tíðan kunna verða heima um summarið og burtur um veturin, heldur meirilutin, at eingin grund longur er, sum talar fyri at halda áfram við tí núverandi skipan, og at tað tí er rættast at fara aftur til ta öldargomlu skipan, soleiðis at tingsetan byrjar Ólavsøkdag og heldur áfram, til tingstarvið er liðugt.

Sostatt loyvir meirilutin sær at seta fram soljóðandi

Uppskot

til

Midlertidige Bestemmelser om Lagtingets Samling.

De i § 2 i Lov Nr. 177 af 11. Maj 1935 og i § 8 i Lov Nr. 82 af 15. Marts 1939 indeholdte Bestemmelser om Affættelsen af § 16 i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting ophæves, saaledes at nævnte § 16 herefter gælder som affattet ved Loven af 28. Marts 1923.

Minututin (R. Rasmussen) setur fram soljóðandi

Uppskot:

Bráfengis reglur fyrí Føroyar um broyting í lóg nr. 124 av 28. mars 1923 um Føroya lögting, gr. 16, verður broytt soleiðis:

„Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste i Tórshavn, Ólavsøkdag, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Løgtingsdøndi 1942.“

Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Tingets Formand eller, hvis en saadan ikke findes, Aldersformanden, aabner Tinget og fremlægger de indkomne Sager, hvorefter Samlingen vedvarer i 3 Dage, medmindre Halvdelen af Tingets Medlemmer maatte anse Samlingens Forlængelse nødvendig, og udsættes til første Tirsdag i Oktober."

8. des. fall uppskot meirilutans 8 0 og uppskot minnilutans 11—0.

15. Einkjubarnastudningur.

Álit (Dann óheftur):

Lögtingsmaður J. H. Danbjørg hefur biðið tíkið til viðgerðar málið um einkjubarnastudning, málið um ellisrentu og málið um kommunalar hjálparkassar.

Viðvikjandi einkjubarnastudningi samtykti lögtingið í fjór uppskot, sum varð góðkent av samtanninum og kom í gildi, um, at treytn, at einkjan ikki má eiga 2500 kr. plus 250 kr. fyri hvørt barn fyri at fáa studning, verður strikað, og samtykt varð, at dýrtíðarviðbót verður veitt fyri hvørt barnið av sumu stódd sum til einstøk ellisrentufólk. Dýrtíðarviðbótin verður goldin úr amtsgrunninum. Lögtingsmaður Danbjørg ynskir ikki at broyta hesa lóg, sum varð samtykt í fjór. Tað er galdandi praksis, at studningur verður ikki rindaður, tá barnið spjælt eigið ognir yvir 600 kr. Harra Danbjørg heldur, at tað eru ymisk dømi, hvar einkja situr vónaliga stóð og fær ongur einkjupengar, tí viðkomandi barn eigur yvir 600 kr., og hon má so brúka til barnið av tí peningi, barnið eigur, til hann er komið niður í 600 kr. Umsøkjarin biður tingið taka til viðgerðar spurningin um at hækkað markið 600 kr. hóskandi.

Nevndin kann verða samd við umsokjaranum í, at tað óivað sita nógvar einkjur, ið eru illa staddar. Men tað er jú so, at einkjur, ið sita við børnum, sum einki oyra eiga, eru ringari staddar enn einkjur við børnum, ið hvørt fyri seg eiga 600 kr. ella haryvir.

Fyri ántíð er tað ikki gjørligt í eini almennari reglu at ganga burtur frá galdandi praksis viðvikjandi nevnda 600 kr., men amtmaðurin hefur til nevndarformannin úttalað, at hann vil vera lagaligur í síni tolkan av hesum arbeiðsreglum.

Nevndin heldur seg í hesum ótryggu peningatíðum ikki kunna seta uppskot fram í ár viðvikjandi tí fekkaman fyri nevnda, men loyvir sær at minna á, at í lögtingsmáli nr. X-2/1942: Broytan av lóg um vanlukkutrygging, hefur tingið viðtikið at bota um kor einkjanna, hvar forsorgarin er deyður av vanlukku.

Viðvikjandi ellisrentu ferir lögtingsmaður Danbjørg fram, at orsakað

av, at það fyrri hvort ár, íð gongur, verður dýrari og dýrari at liva, verður það neyðugt stöðugt at bækkja ellisrentuna og eisini at flyta inntökumarkið soleiðis upp eftir, at fólk kunnu hava rætt til ellisrentu, sjálfum fey hava nakað av aðrari inntöku. Hann heldur, at eini hjón mega hava rætt til fulla ellisrentu, sjálfv um fey umframt ellisrentuna hava eina inntöku av 1.200 kr. um árið og einstakir persónar 800 kr. Viðveikjandi bækkja av ellisrentuni skal nevndin peika á, at ellisrentunjótarir fáa eftir galdandi lóg dýrtíðarviðbót, og henda dýrtíðarviðbót bækkja samsvarendi við þróbækkjanini. Nevndin heldur það tí ekki vera neyðugt at seta uppsköt um broytni av hesum.

Viðveikjandi inntökumarkinum ásetir lógin, at fey, sum hava 300 kr. ella lærunðir, fáa fulla ellisrentu; um lærtökan er meira enn 300 kr. verða 25 % av teimum næstu eftir tí avdráttarfría peningabædd fylgjandi 200 kr. at frádraga ellisrentuni, av teimum næstu 300 kr. verður frádrigið 50 % meðan størri inntökur frádragast fult.

Tó at nevndin kann geva umsøkjaranum viðhald í, at hetta inntökumark tykist ov lágt, sum tíðirnar eru, heldur nevndin það ekki vera gjørligt at broyta hesar reglur eftir tí stöðu, sum tingið hevur tikið viðveikjandi tí socialu löggávu, hareftir henda löggáva verður óbroytt í hesi tíð. meðan sambandið við ríkisstýrið er slitið, av tí at ein stórur partur av studninginum verður rindaður av ríkiskassanum. Fyri at beta um hetta hevur lögtingið samtykt at geva landsnevndini at ráða yvir 100.000 kr. til socialhjálp fyri harigjøgnum at kunna veita studning eisini til vána stödd fólk, og peikar nevndin á hetta, hareftir gomul fólk, har það er neyðugt, kunnu søkja um studning frá tinginum gjøgnum landsnevndina.

Lögtingsmaður Danbjørg skilvar, at eftir lógini um kommunalar hjálpikassar kann eitt kommunustýrið veita treingjandi fólki hjálp, men slík hjálp kann bert veitast í 18 mánaðar við ialt 180 kr., og so kann hjálp ikki verða veitt, fyrr enn 1 ár er farið. Av tí, sum ein kommuna hevur veitt úr hjálpikassanum, fær hon 10 % sum ríkisstudning. Hann mælir til, at sóknarstýrið fær tíðar hendur at veita munagóða hjálp, so leingi sum viðkomandi persónur treingir til hjálp, og at tingið veitir kommunum eitt endurgjald, sum í minnsta lagi verður 50 % av tí, íð kommunurnar rinda út til hjálpikassan. Viðveikjandi hesum seinasta heldur nevndin, at það ikki er neyðugt, av tí at kommunurnar eru sloppnar undan nógvum byrðum sum tær fyrr hava havt, og það má tí verða gjørligt hjá kommunum sjálvar at veita munagóðan studning til hjálpikassar.

Lögtingið veitir sum fyrr nevnt 100.000 kr. sum socialhjálp, og nevndin heldur ikki, at það vil vera beint, at tingið, sum viðurskiftini eru, skal veita beinleiðis studning til kommunalar hjálpikassar.

Harímoti vil það vera beint, at kommunurnar veita meira pening til hjálpikassar, enn nú er vanligt.

Lógin ásetir, at ein hjálpikassi í 18 mánaðir kann veita 180 kr. ella meira uttan mark til ein persón, men so ikki, uttan tá serstök viðurskifti eru, veita meiri til ein persón, fyrrenn eitt ár er farið. Umsøkjarin hevur misstilt lógina, fyrst tí mark er ikki sett fyrri, hvat kann verða veitt í 18 mánaðir, og so tykist hann ikki hava ansað, at har serstök viðurskifti eru, kann kommunan viðvarandi veita hjálp. So statt heldir nevndin það ikki neyðugt at broyta lógina.

Uppskot:

Vísandi á það, sum er flutt fram í álitinum, heldur tingið það ekki vera gjørligt í ár at seta fram uppskot um broytni av umtalaðu galdandi reglum.

2. des. samtykt 18--0.

16. Broytan av lóg um leigu.

Álit:

Í árinum 1940 viðtók tingið lóg um leigu (Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Lejeforhold), sum miðaði imóti at gera viðurskiftini tryggari hjá teim, sum búgva til leigu soleiðis, at tey ikki skuldu kunna uppsigast av tí orsøk, at onnur kunnu koma og bjóða hægri leigu.

Henda lóg hevur víst seg at hava gjørt tað tilætlaða gagn fyri leigarin, meðan húseigarir kærast seg yvir, at tann hækkan av leiguni, ið teim hevur verið loyvt, ikki svarar til hækkanluna av útreiðslunum til viðlíkahald av húsum, og er tað tí eigaranna ynski, at tingið ger eina broyting hesum viðvíkjandi.

Nevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar á tingi, er av tí áskoðan, at tað eigur at loyvast eigarum at hækka tann partin av leiguni, sum atlast at nýta til viðlíkahald, samsvarandi hækkan av hesum útreiðslum.

Slíka hækkan heldur nevndin vera hóskandi fyri húseigarar, ið hava útleigan av húsum sum framundbjáinntøku; men um tað skuldi verið onkur húseigari, sum hevur útleigan av húsum sum oinastu ella leivudsmáløku, heldur nevndin, at tað eigur at verða loyvt teimum at hækka eisini hlu partin av leiguni.

*Uppskot:**Forslag til Ændringar*

i

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne af 2. December 1940
om Lejeforhold.

Som nyt Punkt 2 til § 7 indføjes:

Ved Afgørelse af Lejens Størrelse skal Lejenævnet særlig tage Hen-

syn til stedsfunden Stigning i Vedligeholdelsesudgifterne ved Ejendommen, ligesom der ogsaa skal tages pristalsmæssigt Hensyn til, om det sig om erhvervsmæssig Udlejning eller ej.

9. des. samtykt 28—0.

17. Býtan av brenni.

Álit:

Antíð hevur í riti av 22. september 1942 reist spurningin um eina nýskipan viðvíkjandi býtan av brenninum. Hjálagt ritinum fylgdi uppskot til „rationeringarlóg“.

Nevnlin hevur havt málið til viðgerðar og hevur havt samráðingar við antmannin og brettiska konsulin.

Viðvíkjandi kolatilførsli frá Bretlandi helt brettiski konsulin, at Bretar ventaðu og bóðu um, at Føroyingar gjørdu tað, ið teir kundu fyri at veita sær sjálvum mest møguligt brenni. Um vit í Føroyum av allari orku vildu fremja kolagreiðsturin, torvframleiðsluna og fáa í lag eina góða skipan viðvíkjandi býtan av brenninum, vildu Bretlendingar skoyta uppí við teirri neyðturviligu nøgd av kuli, so Føroyingar ikki koma at sita við kaldar steinar vegna brennitrot. Men gjæddu Føroyingar ikki teirra skyldu viðvíkjandi at veita sær brenni, vóru Bretar noyddir at noyða teir til tess við heldur at minka um kolatilførsluna enn økja hana.

Soleiðs sum landið liggur, heldur nevndin við undantak av Jóannes bónda Patursson, at vit noyðast at hava eina serliga býtingarskipan av brenninum í Føroyum.

Nevndin ásannar sum heild tað av antinum í nevnda riti framflutta og mælir tinginum til at samtykkja tað av antinum útarbeidda uppskot til býtan av brenninum tó við teirri broyting, at amsverkføðingurin ikki verður valdur sum fastur limur av brenninevndini; men ið skyldu at koma til fundar, tá ið brenninevndin ynskir tað. Í staðin fyri amsverkføðingin velur landsnevndin ein umboðsmann fyri brúkararnar í brenninevndina.

Uppskot:

Bekendtgørelse om Rationering af Brændsel.

I Medfør af Lov Nr. 288 af 2. September 1939, jfr. Kundgørelse Nr. 99 af 23. Oktober 1940, fastsættes herved følgende:

§ 1.

Fra og med 1. Oktober 1942 maa Kul, Koks, Cinders o. lign. saavel af udenlandsk som af færøsk Oprindelse kun købes og sælges paa Færøerne, forsaavidt og i det Omfang Køberen har Tilladelse til Køb fra Færøernes Brændselsnævn. Det samme gælder Forhandleres og Importørers Forbrug af egne Beholdninger.

§ 2.

Brændselsnævnet bestaar af Valuta-Centralens Bestyrelse suppleret med to af Landsnævnet udpegede Medlemmer, hvoraf det ene skal være en Repræsentant for Forbrugerne og det andet en Kulimportør.

§ 3.

Brændselsnævnet træffer Beslutning om alle nærmere Foranstaltninger til Gennemførelse af en Brændselsordning med det Formaal at sikre de nødvendige Tiltørster og en retfærdig Fordeling af de til Raadighed værende Brændselsmængder.

Nævnet kan paalægge private, Forhandlere, Importører og andre at afgive de nødvendige Indberetninger og at meddele alle de Oplysninger, som Nævnet finder nødvendige, ligesom Nævnet har Ret til at foretage Eftersyn af Beholdninger hos private og Forhandlere og paa anden Maade kontrollere givne Oplysningers Rigtighed. Om forrentet kan Nævnet bestemme, at Indførsel af udenlandsk Brændsel og Salg paa Færøerne af al Slags Brændsel kun maa ske gennem Importører og Forhandlere autoriserede af Nævnet.

Kommunalbestyrelserne er pligtige til at bistaa Nævnet i det Omfang, Nævnet ønsker det.

§ 4.

Brændselsnævnets Udgifter til Medhjælp, Tryksager, Porto o. lign. afholdes af Amtsfonden.

§ 5.

Overtrædelse af nærværende Bekendtgørelse eller af de Brændselsnævnet i Medfør af nærværende Bekendtgørelse udfærdigede Forskrifter eller givne Paalæg straffes efter Reglerne i Lov af 2. September 1939.

§ 6.

Nærværende Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

Uppskot frá J. Patursson og P. Petersen:

Minnilatin Jóannes Patursson og P. Petersen, kann ikki mæla til, at tað við hesi í løtuni tikettaði lítlu kolinnflutningsnagð, verður sett nevnd til at býta innflutt kol, færeyskt kol og torv. Færeyingar, briedi viðlamadurin og tann látæki madurin, hava verið tiltiknir fyri sparseml, og tað kann ikki hugsast, at teir í hesi tíð fara at oyða meiri hvørki torv ella kol, enn teir halda seg hjálpast við. Í teim allarflestu færeysku heimbylum er enn soleiðis eldað, sum tað hevur verið úr fyrndini, at eittans er tað dagliga eldstaðið, sum er køtturinn, fyrr roykstovan, meðan stovan, stovurnar ella kemur ikki verða eldaði meir enn nú og tá. At húsarhald eisini eru komnir aftrat, helst í størri bygðum, har út húsi verður eldað (við miðstaðuhita), tað er so, men heldur ikki hesi hús munnu leggja meiri eldføri í eldstaðin, enn neyðugast tørvar. So er tað teir, sum nýta kol (idnaði sínum; men at skerja okkara unga idnað fyri kol, kann heldur ikki herast til.

Tað, sum oisini her imóti, at lögtingið í hesi stund kann áseta hvussu nógv ella lítið av innfluttum kól vit kunnu hjálpast at, at tað enn er dult fyri tingið, hvussu nógv kól ið fúast kann úr kolavirkinum í Trøngisvági. Fyrrenn tingið hevur álítandi frásøgn um, hvussu nógv tons Føroyum kunnu tryggjast av Suðuroyakoli, úr Trøngisvági og Hvalba, er ómøguligt at áseta ta útlensku kolatonsanøgd, Føroyar noyðast at fáa innflutt.

Eitt triðja viðbræði er, at eitt rættferða býti av eldføri vil vera ógvuliga trupult at fáa í lag. Tað eru eisini 5—6000 roykhús í Føroyum, í meir enn 100 bygdam. Summi hús hava ársbrenni av torvi, summi til hálvt árið, summi til enn styttri tíð, summi hava heimakol, summi hava ravnagu: so aftrat eru teir virksendir her og har, sum als einki kunna nýta uttan bretsk kól.

So er enn eitt høvuðs viðbræði at nevna. Minnilutin hevur í nevndini spurt eftir, hvussu kolamálið er skipað í Íslandi og Hetlandi (Bretlandi) og fyrispurgt, um nakað kolabýti er ásett har. Men harum hevur eingin frágreiðing kunna fingist. Sostatt má minnilutin halda, at einki slíkt kolabýti er ásett hjá hesum okkara grannum, sum tað í meirilutin hevur sett fram. Um so er, tykist tað reiðuliga merkiligt, at Føroyingar skulu inn undir eina aðra og trengri kolaskipan enn tann, okkara mestu grannar hava. Minnilutin vil, til hverja tíð sum tað kann ávísast, at okkara grannum verður álagt líknandi kolabýting, sum tann meirilutin hevur í uppskoti, tá vera villigir til at tilmæla, at Føroyar koma undir sama treytir, men má halda tað vera óbeint, at Føroyar, sum slati er, skulu koma undir hesa av meirilutanum tiknu serstöðu.

At tað tó av føroyskum ávum verður gjørt, hvat gerast kann, fyri at fáa frandeitt mest møguligt av føroyskum kóli, er harðliga tørvandi, og vil minnilutin tilmæla, at hetta mál verður givið landsnevndini í hendi.

Uppskot:

1. Landsnevndin verður biðin um at leggja alla sína megi í, at tað verður frandeitt so nógv Suðuroyakol, sum gjørligt er, og um neyðugt taka umsjón við nýtsluni.
2. Tá minnilutin verður gjørdur kunnugur við, at kolabýtisreglur eru ásett- ar í Íslandi og Hetlandi, vil minnilutin hjálpa til at áseta líknandi reglur í Føroyum.
3. Heitt verður á bretsku stjórnina at lata teir 27—30.000 Føroyingar, hesar klettur byggja, hava so mikið kól frá sær, at teir, aftrat sínum torvi og heimakoli verða hjálpinir við eldføri.

25. sept. uppskot minnilutans fáll 6—0, og uppskot meirilutans sam-
tykt 15—0.

18. Broytan av lóg um afturlatingar- tíð fyri krambúðir.

Álit:

Amtet har ved Skrivelse af 5. Oktober d. A. forelagt Tinget Andragende af 17. September d. A. fra Kioskejer Jacob Danielsen, Thorshavn, om Tilladelse at forhandle Tobaksvarer fra hans Kiosk udover sædvanlig Lukketid indtil Kl. 11 Aften.

Sagen har været forelagt Landfogden (Politimesteren) til Erklæring. Politimesteren henviser til Skrivelse af 15. Juli og Amtets Skrivelse af 28. Juli d. A.

Politimesteren mener ikke at have nogen Hjemmel at meddele den ønskede Tilladelse og kan ikke anbefale en Ændring i den gældende Lovgivning af Hensyn til en enkelt Forretning i en midlertidig ekstraordinær Situation, som man for Tiden befinder sig i.

Efter det foreliggende mener Udvalget ikke at kunne foreslå en Ændring af Loven af 30. Juni 1922 om Lukketid for Butikker m. m. eller eventuelt Dispensation fra Loven.

Forslag:

Der meddeles Ansøgeren Afskrift af Betænkningen.

Broytingaruppskot frá Danbjörg og P. Petersen:

Midlertidige Bestemmelser om Ændring i Anordning Nr. 442 af 21. November 1923 om Lukketid for Butikker og Laver m. v.

Anordningens § 2, litra g, affattes saaledes:

„g. Salg af Tobak, Blomster, Lægetøj, Konfekt, Chokolade og Sukkervarer samt de under b og f omhandlede Varer, der med Politiets Tilladelse finder Sted paa de Steder og til de Tider, der anvises af Politiet efter Samraad med Kommunalbestyrelsen.“

20. nov. broytingaruppskotið samtykt 15--0.

19. Skipan av føroyskum lógamáli.

Álit:

P. M. Dam og Louis Zachariasen skriva í riti av 20/11 1942 til lögtingsins fíggarnevnd:

„Samsvarandi staðuna hjá Føroya javnaðarflokki og sjálvstýrisflokkinum, at føroyskt mál skal hava sama rætt sum danskt sum rættarmál og lógarmál loyva vit okkum herved okkara flokka vegna at skjóta uppá, at tingið játtað árliga einar 3 - 4.000 kr. til mýkjan av føroyskum máli sum lógarmál.

Tað er umráðandi, at hetta verður gjørt. Tí spell vildi tað verið um okkara orðtaks-, skalda og fyndarmál í lógarmáluýtsluni datt niður í tað mál-bronglið, sum eyðkennir lógarmálið hjá mongum øðrum tjóðum. Væl byrjað er hálvur vagnur, og her ræður um at byrja væl, og eiga vit ikki at stevna styttri í lógarmálabrúki okkara enn at standa javnbjóðis og fremri enn Suorra Sturlasonar og teir, ið kendu tað sum manns heiður at lata hugsan sína í snøggasta og fyndugasta málbúna.

Vit kunnu hugsa okkum at glvið varð einum føroyskum lógræðingi í hendi at gera uppskot til eina lógarskipan viðvíkjandi eini fólkatrygging. Hóskandi hevði eisini verið at byrja at týða tryggingarlógirnar og tær lógir, ið eru serliga føroyskar.“

Ein meirluti í nevndini (P. M. Dam, L. Zachariasen, J. E. Jacobsen, P. Petersen og J. Patursson) tekur undir við umsøkjaranum og mælir tinginum til at samtykkja fylgjandi

Uppskot:

Landsnevndin verður glvið í hendi at skipa fyri, at lóg- og málkønum manni (tveimum monnum, um nevndin heldur tað verða neyðugt) verður givið í hendi at arbeiða uppá at skapa eitt føroyskt lógarmál, snøkt og fyndugt sum sakamálið og okkara orðtaks- og skaldamál.

Kostnaðurin av hesum, tó ikki yvir 3.000 kr. verður goldin úr amtsgrunninum.

8. des. samtykt 15--0.

20. Reglugerð fyri sjóvatrygging.

Álit:

Direktøren for Tryggingarsambandið Føroyar har udarbejdet Udkast til Lov for Færøerne om Søforsikring. Dette Udkast er henvist til undertegnede Udvalg, der har gennemgået Udkastet.

I Betragtning af at det drejer sig om et meget omfattende Lovforslag, der griber ind paa mange Omraader og derfor kræver en meget indgaaende Behandling, som Udvalget ikke har naaet at gennemføre, skal man foreslaa, at Lagtingets Landsnevnd anmodes om til næste ordinære Lagtingsamling at fremkomme med et Forslag til Søforsikringslov.

Forslag:

Landsnevndin anmodes om til næste ordinære Lagtingssamling at fremkomme med et Forslag til Søforsikringslov.

8. des. samtykt 19--0.

21. Virðisgjald við sølu av fastari ogn.

Uppskot í tjugmáli viðv. skúlabýggingum (óheftir J. Poulsen, Kr. Djurhaus, P. Petersen, J. Patursson).

Sí skjal nr. 12.

Broytingaruppskot frá L. Zachariasen og Dam:

Ístaðin fyri uppiaskoytluppskoti verður sett:

„Landsnevndin verður heimilað at viðgera spurningin viðvíkjandi virðisgjald av virðisøkingini av sølu av fastari jørð og at seta fram uppskot til kunngøringar.“

8. des. broytingaruppskotið samtykt 13—0.

22. Hækkan av bilskattinum.

Álit:

Lóg fyri Føroyar nr. 73 av 19. mars 1930 um motorvognar § 32 ásetur: „Af Motorkøretøjer svares en aarlig Afgift af 10 Kr. pr. H. K. for Motorvogne og af Motoreykler og Paahængsvogne 20 Kr. pr. 100 kg Egenvægt. Lagtinget er berettiget til efter Indstilling fra den eller de paagældende kommunale Styrelser at nedsætte Afgiften for Køretøjer, der udelukkende benyttes paa bestemte Vejstrækninger, indtil det halve.“

Gjaldid er um 12.000 kr. árliga og fer í veggrunnin. Høsum grunni tørvur pening, og peningavirðið er sokið og inntøkurnar hjá vogn-olgarum vaksna so nógv, at nevndin heldur tað vera heint at hækka gjaldið, sum er væl lægri her enn vanligt í øðrum londum.

Uppshot:

Midlertidige Bestemmelser om Ændringer i Lov for Færøerne
Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. m.

§ 1.

I § 32 ændres „10 Kr.“ til „20 Kr.“ og „20 Kr.“ til „40 Kr.“

§ 2.

Disse Bestemmelser træder i Kraft fra 1. Januar 1943.

0. des. samtykt 29-40.

23. Reglur um vissar tokur.

Álit (Ellelsen og Patursson óheftir):

Føroya amt hevur í skrivi ⁴/₁₂ 1942 til Løgtingið greitt frá, at bretska yvirvöldin er byrjað at gera eitt flúgvupláss í Vágum. Enn er eingin avgerð tikin um endurgjald fyri ta jørð, ið verður tikin til flúgvupláss.

Tað er upplýst í málinum, at bretska yvirvöldin hugsar sær hesar møguleikar:

at tøy til flúgvupláss tørvandi økir verða eksproprieraði av teim føroysku myndigheitum (løgtingið),

at tað so verð fingin í lag ein sáttmáli millum tær føroysku og bretska myndigheitir um brúk av flúgvuplássinum, meðan kriggið varar, meðan spurningurin um endaliga avgerð um ognarrætt til og nýtan av flúgvuplássinum aftan á kriggið verður avgjørt við samráðingar seinri.

Nevndin heldur tað vera beint, at jarðaðkið undir flúgvuplássinum verður eksproprierað til amtskommununa og mælt til, at tað verður sett ein endurgjaldskommissión, soleiðis samansett:

Landbúnaðarráðgevarin, 3 limir av Landbúnaðarráðnum og ein av rættinum valdum limi. Nevndin velur sjálv sín formann.

Samsvarandi frágreiðing frá amtinum verður skotið uppá, at ein sáttmáli kemur í lag millum tær føroysku og bretska myndigheitir um brúk av flúgvuplássinum, meðan kriggið varar, meðan spurningurin um endaliga avgerð um ognarrættin til og nýtan av flúgvuplássinum aftan á kriggið verður avgjørdur við samráðingar seinri.

Nevndin loyvir sær at seta fram uppskot til

Midlertilige Bestemmelser vedrørende visse Ekspropriationer.

§ 1.

Ekspropriationer i Henhold til § 50 i Lovbekendtgørelse Nr. 251 af 6. August 1937 (Lov Nr. 175 af 1. Maj 1923 som ændret ved Lov Nr. 124 af 7. Maj 1937) foretages paa Færøerne af Amtmanden paa Statens Vegne. Forsaavidt Lagtinget eller Lagtingets Landnævn maatte ønske det, sker Ekspropriationen for Amtskommunens Regning.

§ 2.

Erstatningen for de eksproprierede Ejendomme fastsættes i Mangel af mindelig Overenskomst med Ejeren af en Erstatningskommission bestaaende af Landbrugsraadet, Landbrugskonsulenten og et af Sørenskriveren udpeget Medlem. Kommissionen vælger selv sin Formand.

Med Hensyn til Erstatningernes Fastsættelse, Udbetaling m. v. finder de i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 med senere Ændringer indeholdte Regler tilsvarende Anvendelse.

Erstatningskommissionens Afgørelser om Erstatningernes Størrelse er endelige.

§ 8.

Nærværende Bestemmelse træder i Kraft straks.

10. des. samtykt 14-0.

24. Regler om »visse processuelle Forhold«.

Uppskot:

Hermed følgende Forslag til midlertidige Bestemmelser for Kærøerne om visse processuelle Forhold indstiller vi undertegnede til Lagtingets Vedtagelse.

I Landsnævnet, den 10. Decbr. 1942.

A. Samuelsen. Louis Zachariassen. P. M. Dom. Kr. Djarhuus.

§ 1.

Domsmand medvirker ikke i

- 1) borgerlige Sager, der behandles efter Reglerne om Underretssager.
- 2) Straffesager, som fremmes til Dom uden Udfærdigelse af Anklageskritt i Medfør af Retsplejlovens § 925.

§ 2.

Antallet af Domsmand til Deltagelse i Laadømmelsen af borgerlige Sager udvides fra 16 til 20, saaledes at Reglerne i § 1 i Kundgørelse Nr. 13 af 17. Juni 1940 iøvrigt forbliver i Kraft.

Ved Begyndelsen af hvert Kalenderaar opføres de 20 Domsmand i Nummerorden paa en Liste, saaledes at Nummerordenen bestemmes ved en af Sorenskriveren (Dommeren) foranstaltet Lodtrækning.

I den enkelte Sags Behandling deltager Domsmandene efter Tur efter deres Nummer paa Listen. Det i § 4 omhandlede Kæremålsudvalg afgør, om en Domsmand skal fritages for at medvirke i en Sag.

§ 3.

Under fornyet Foretagelse i Medfør af Bestemmelserne i § 3 i Kundgørelse Nr. 13 af 17. Juni 1940 medvirker 4 Domsmand, hvoraf de 2, som skal have bestaaet juridisk Embedseksamen, udpeges af Amtet, og de 2 andre af Lagtinget eller Lagtingets Landsnævne.

Der kan tillægges de her omhandlede Domsmand Honorar for deres Virksomhed. Honoraret afholdes af Statskassen.

§ 4.

Kæremaal forhandles for og afgøres af et Kæremålsudvalg, bestaaende af Sorenskriveren (Dommeren) og de i § 2 først nævnte (juridiske) Domsmand.

§ 5.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft den 1. Januar 1949.

Bemærkninger.

ad § 1. Domsmandsinstitutionen har i Forbindelse med den meget store Stigning i Retsageres Antal bevirket en Forsinkelse, der nu er saa betydelig, at en almindelig borgerlig Sag ikke kan beraames til Forretagelse tidligere end ca. ¹/₂ Aar efter Størningens Indlevering. En Afskaffelse af Domsmand i § 925 — Straffesagerne samt i de mindre borgerlige Sager (som Hovedregel Pengesager under 1000 Kr. Sagsgenstand) vil fremme Arbejdet.

ad § 2. For at Hvervet for den enkelte Domsmand ikke skal blive for byrdefuldt, har man anset det for ønskeligt at udvide Tallet fra 16 til 20.

Det er endvidere anset bedst stemmende med Tanken i Domsmandsinstitutionen, at Domsmandene ikke udpeges for den enkelte Sag indenfor det samlede Antal Domsmand, men fungerer efter Tur i den tilfældige Orden, hvori de placeres ved Lodtrækning.

Spørgsmålet om en Domsmands Inhabilitet el. lign. afgøres naturligt af det i § 4 foreslaaede nye Kæremålsudvalg.

ad § 3. Formålet med disse Bestemmelser er dels at fremme Arbejdet gennem Etableringen af *faste* Meddomsmænd, dels at søge at tilvejebringe størst mulig Ensartethed i Ankeinstansens Afgørelser gennem en Medvirken af faste Meddomsmænd i Stedet for skiftende for hver enkelt Sag udvalgte.

ad § 4. Naar der alligevel skal ske Ændring i Retsplejereglerne, er det anset for principielt rigtigt at tilvejebringe en Adgang til Kære af Kendelser og Beslutninger. Da Afgørelser indenfor dette Omraade som Regel er af mere juridisk Karakter, er det ikke anset for nødvendigt at lade andre end de juridiske Meddomsmænd medvirke.

11. des. samtykt 16—0.

XI. Strandferðaskip.

Smiril.

Álit sí skjal nr. 13.

Breytingaruppskot:

Frá minnilutanum (J. Nielsen):

Ístaðin fyrir meirlutans uppskot undir pkt. 6 a verður sett:

- 6 a. Tann ferðatættan minnilutans hefur gjört fyrir tíðarskeiðið $\frac{14}{11}$ 1942— $\frac{1}{3}$ 1943 verður gókend.

Um „Smiril“ vegna óveður ella aðrar umstæður ekki kann halda ferðatættanina, verður annað far at seta inn í hansasa stað.

Hóskandi far verður at senda til Sands og Skúvoyar 14. hvønn dag, tá veður og umstæður eru til tess.

Frá minnilutanum O. F. Joensen:

6. a. Tann ferðatættan, ið sett er í gildi fyrir tíðarskeiðið $\frac{14}{11}$ 1942— $\frac{1}{3}$ 1943, verður frá $\frac{14}{11}$ 1942 til $\frac{1}{3}$ 1943 broytt soleiðis, at „Smiril“ kann gera 6 túrir til Suðuroyar innan fyri hvørt tíðarskeið upp á 4 vikur. Fyri at henda ættanin kann fáast í lag, missir Klakksvíkar-rutan ein túr 4. hvørja viku og vestanrutan ein túr 4. hvørja viku.

7. nov. pt. 1—5 samtykt 22—0. Breytingaruppskotið pt. 6 a frá J. Nielsen samtykt 16—0. Meirlutauppskot 6 a, minnilutauppskot 6 b og O. F. Joensens uppskot 6 a dattu burtur. Meirlutauppskot 7 a samtykt 14—0. Minnilutauppskot 7 b fall 5—0.

Álit:

Vegna hækkan av útreiðslum til hita, ljós o. a. setir ein meirluti (Jacob Nielsen, S. Ellefsen, O. F. Joensen og Joen Rasmussen) fram niðaufyrirstandandi uppskot, meðan ein minniluti einki uppskot setur fram.

Uppskot

frá meirlutanum:

Játtað verður „Smiril“s administrator endurgjald fyri skilvæðuútreiðslur fyrribils 500 kr. árliga, roknað frá 1. okt. 1942.

9. des. samtykt 17—0.

XII. Kommunal mál.

1. Decisión av kommunuroknskapum.

12. nov. oll roknskapini fyri 1941 góðkend utan fyri Viðoyar, Klakksvíkar, Fuglafjarðar, Lørvíkar, Nes, Haldórsvíkar, Saksunar, Havnar, Uttanbúggja, Miðvága, Sørvága, Sands, Húsavíkar, Froðbiar, Høvs, Porkeris, Vágs og Suðnbíar kommunur.

2. Elektricitetsverkið í Vági.

Álit (J. Poulsen við fyrivarni).

Si skjal nr. 14.

Broytlogaruppskot frá L. Zachariasen og J. Poulsen:

Í staðin fyri nevndaruppskotið pkt. 3 í tingmáli nr. XII-2/1942 verður sett:

„Vágs kommuna átekur sær at renta lánið frá lögtinginum við 3 % p. a. frá tí degi, peningurin er goldin av samsgrunninum og at rinda aftur 300.000 kr. gjøgnum 50 ár, meðan 250.000 kr. verða standandi utan avdrátt, inntil tað verður gjørligt at tinga við danska ríkisstýrið um alla umskipanina, harundir rindanina av tí árliga studninginum uppá kr. 16820, eins og tað er ein treyt, at takstirnir verða bækkaðir sum víst í álitinum.“

8. des. pt. 1 samtykt 14—0, pt. 2 við 13—0 og broytingaruppskotið 14—0.

3. Valkærnir.

Álit:

Sí skjal nr. 13.

22. okt. a samtykt 16—0; b: minnilutauppskotið fall 6—0, meirilutauppskotið samtykt 13—0; c: uppskot frá minnil. fall 3—0, frá meiril. samtykt 12—1; d: uppskot frá meiril. fall 8—0, frá minnil. samtykt 14—0; e samtykt 13—0.

4. Valstöð í Havnar úttanbýggja kommunu.

Álit:

J. Dalsgaard, Hoyvík, og A. Djurhuus, Hvítanes, hava í skrivi til landsnevnd Føroya lögtings, dagsetti 27. mars í ár, borið fram kærumál um sóknarstýrisvalið, ið fór fram 18. febr. í Havnar úttanbýggja sókn.

Tað, ið klagað verður um er hettar:

- 1) at lýsing av valstöðum varð borin ov seint fram,
- 2) eingin lýsing hevur verið atkomulig hjá G. Reinert á Sandi,
- 3) at uppstillingin av kandidatum hevði verið ein onnur, um valstöðini høvdu verið lýst frammanundan uppstillingini.

Valnevndin fyri Havnar úttanbýggja kommunu gevur í brævi, dagsetti 21. august í ár, til landsnevndina hesa frágreiðing:

Tann 7. januar útskrivaði nevndin kommunalt val at fara fram 18. februar. Kandidatlístarnir skuldu soteiðis vera inni 28. januar. „Ímillartíð var bert eitt valstað fyri alla sóknina; tá nú lýst varð um valið, kom ynski frá íbúgváram í Hoyvík og Norðadal við tilslutningi úr hinum bygdunum um 3 valstað. Sóknarstýrið søkti so til Landsnevndina um hesi valstað, ið blivu játtað okkum 27. januar, sum vallístarnir skuldu vera inni 28. januar. Síðan varð lýst 9. februar um kandidatar og valstöðini, tntil tá hoyrðist einki um at nakar hevði nakað imóti valnum. Tann 11. februar fekk sóknarstýrið bræv

frá Landsnevndini, hvar fyrirlígt varð at útseta valið, um klagad varð við-
vikjandi valstøðunum áðrenn sama dag; samtíðis fingu vit telefonboð frá J.
Dalsgaard, hvar hann bað okkum um at útseta valið, tí so vildu listarnir fáa
ørvisinni uppstillan

Sóknarstýrið helt síðani fund 12. februar, men sóðu vit onga grund
fyri at útseta valið.
viðari bleiv J. Dalsgaards telefonboð ikki tikið við sum klaga, tá ið ein
sovorðin klaga má vera skriftlig, og tilsiðst var hon ógrundu, tá hann var
vitandi um, at søkt var um trí valstøð, sama visti hann, at vit væntaðu okk-
um hesi trí valstøð jattaði, listarnir vísa eisini, at teir eru gjørdir við trimum
valstøðum fyri eyga; nógvir fyrispurningar vóru hjá valnevndini um valstøðini,
og fingu fólk at vita, at jattað varð øðrum sóknun fleiri valstøð, og vit uppá
fyrispurning somu tíð, vlt søktu, fingu at vita so mikið, at vit kunnu vænta
okkum valstøðini.

Kommunala nevndin, ið hevur havt málið til viðgerðar, skal loyva
sær at halda fram fylgjandi:

Eftir lóg um kommunuval í landkommununum í Føroyum § 6 skulu
kommuval fara fram í mánaðnum jannar--februar.

Lýsing um *hvaru dag* í mánaðnum valið verður hildið, eigne at
koma fram 6 vikur framanundan valdegnum. Á sama hátt ásetur lógin at
lýsing um valstøð og *hokkati* fyri, nær valið verður hildið, skuldu koma
fram minnst 8 dagar undan valdegnum. Kandidatlistarnir skulu eftir § 7 í
somu lóg vera formanninum fyri valnevndini í hendi innan kl. 12 á málðegi
3-vikursdagio framanundan valdegnum.

Nevndin hevur kannað tey málinum viðlögdu skjøl og má ásauna, at
valnevndin er farin fram, soleiðis sum fyriskipað er í lógini:

Valið er ásett til at verða 18. februar, also í tí av lógini fyriskipaðu
tíð: Jannar--februar, eins og allar lýsingar, sum lógin fyriskrivur, eru gjørd-
ar í rættari tíð. Til pkt. 1) í klaguni um, at lýsing av valstøðum var borin
ov seint fram, er at siga, at tað ikki er so; hon kom fram tann 9. februar
also 9 dagar framan undan valdegnum. Til pkt. 2) at eingin lýsing hevur
verið atkomulig hjá G. Reinert á Sundi, er at siga, at tað er nevndini ókunn-
ugt, hvat vanligur siður er; um so er, at tað er vanligur siður, at lýsa á
Sundi, og valnevndin *ikki* hevur gjørt tað við hettar valið, er tað sjálvsagt
skeivt; men um so er, at *ikki* er vanligt at senda serstaka lýsing til Sunds,
hvar bert tað elna húsi (hjá G. Reinert við 2 stemmun) hoyrir til Havnar
uttanhýggja kommunu, so er eftir nevndarinnar hugsan eingin serlig grund
til at framkoma við klagu yvir hettar í ár fram um onnur val; nakað annað
er, at tað í framtíð verður skipað soleiðis fyri, at lýsing eisini kemur í hett-
ar húsi. Pkt 3) í klaguni, at uppstillingin av kandidatun hevði verið ein
onnur, um valstøðini høvdu verið lýst framan undan uppstillingini, skilir
nevndin ikki reiðuliga.

Nevndin vil ætla, at teir veljarir, ið stilla menn ella kvinnur upp til
eitt val, stilla tey, sum eftir teirra hugsan eru best hóskandi til starvið, hvat
autin valið fer fram í einum ella øðrum stað. Nakað annað er, at tað kann
ætlast, at fleiri veljarir vildu luttikið í einum vali, tá ið tað eru 3 valstøð,
eun um tað bert hevði verið tað eina.

Eftir nevndarinnar ætlan fyriliggur einki í málinum, sum prógvar at
lýsingin av valstøðunum hevur havt tann ávirkan, sum klagad er um í pkt. 3.

Tað komu 3 kandidatlistar inn til valið, eitt stórt tal mett saman við
veljaratalið í kommununi, elna og veljaratalið, ið luttók við valið tykið hava
verið reiðiliga meðalstórt ca 65 % (Hoyvík 70 %).

Tað eru 144 veljarir í kommununi; 94 luttóku í valinum.

So státt skal nevndin mæla tinginum til at góðkeenna valið.

Uppskot:

1. Tingið góðkennir tað kommunala valið í Havnar uttanbýggja kommunu, ið lór fram 18. februar í ár.
2. Tingið góðkennir landsnevndarinnar approbatión av uppskotinum til reglugerð viðvíkjandi kommunalum valstøðum á Argjum, Høgvík og Norðadali.

2. okt. samtykt 18—0.

5. Skattaálíknin eftir ogn og ferimuni.

Álit:

Eftir § 37 í lóg av 12. mars 1923 um kommunuskatt ásetur tingið fyri eitt tíðarskeið uppá 3 ár ísenn, hvussu stóran part av tí samlaða árliga skattupeningi skal álíknast jarðagóðsinum, og hvussu stóran hin parturin, ið skal álíknast eftir ogn og ferimuni, elgur at verða. Seinast tingið ásetti hettar mark var fyri tíðarskeiðið frá 1. januar 1940 til 31. desember 1942.

Kommunala nevndin hevur fingið til umhugsunar og viðgerðar tey frá kommununum til lögtingsskrivstovuna sendu uppskot viðvíkjandi álíknun av kommunuskatti eftir markatali og eftir ogn og ferimuni fyri árinum frá 1. januar 1943 til 31. desember 1945.

Allar kommunur uttan Húsavíkar kommuna hava sent uppskot, og kann nevndin — eftir at hava kunnað uppskotið — mæla tinginum til at góðkenna tey, frároknað uppskotið frá Seyrvágs kommunu, ið ongan serskatt vil hava álíknadan á jarðagóðsið. Tá hettar er í stríð við galdandi lóg, (sbr. § 37 í lóg av 12/3 1923 um kommunuskatt) skal nevndin mæla til, at hesar 2 kommunur av nýggjum verða kravdar eftir uppskoti fyri 3 tey komandi árinum, roknað frá 1. januar 1943, og at landsnevndin verður heimilað til at góðkenna hesi uppskot, tá tey eru komin inn til skrivstovuna.

Uppskot:

1. Við ávísan til § 32 í lóg nr. 30 av 28. februar 1872, sbr. lóg av 12. mars 1923, § 37, um stýri av føroyskum landkommunum, samtykkir lögtingið, at skatturin í niðan fyri nevndu kommunum verður álíknadur soleiðis í tíðini frá 1. januar 1943 til 31. desember 1945:

*Sóknar kommuna:**Eftir markatali:**Eftir ogn og farimuni:*

Fugloyar	1/20	19/20
Svínoyar	2/100	107/100
Viðoyar	1/20	20/20
Klakksvíkar	1/200	200/200
Kunoyar	1/15	11/15
Mikladals	1/18	17/18
Húsa	1/20	19/20
Oyndarfjarðar	1/20	19/20
Fuglafjarðar	1/60	59/60
Lorvíkar	1/25	24/25
Götu	1/25	24/25
Nes	1/50	49/50
Sjóar	1/10	9/10
Elðis	1/14	13/14
Funnings	1/15	14/15
Haldórsvíkar	1/10	9/10
Saksunar	1/10	9/10
Hvalvíkar	1/20	19/20
Kollafjarðar	1/20	19/20
Kvivíkar	1/18	17/18
Vestmanna	1/30	29/30
Kaldbaks	1/30	29/30
Havnar uttanb.	1/12	11/12
Kirkjubæur	1/10	9/10
Hestoyar	1/10	9/10
Nólsoyar	1/25	24/25
Sandavágs	1/50	49/50
Miðvágs	1/25	24/25
Þiggjar	1/50	49/50
Mykines	1/20	19/20
Sunds	1/20	19/20
Skopunar	21/200	971/200
Skálavíkar	1/20	19/20
Skúvoyar	1/10	9/10
Hvalbiar	1/25	24/25
Froðbiar	1/50	49/50
Fámjins	1/10	9/10
Hövs	1/10	9/10
Porkeris	1/20	19/20
Vágs	1/20	19/20
Sunnbæur	7/100	93/100

2. Landsnevndin verður heimilað til at góðkenna uppskot frá Húsavíkar og Seyrsvágs kommunum.

17. okt. samtykt 17—0.

6. Skattaálíknar á menn, sum hava inntøkur í Íslandi.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Gøtu kommunu heitir á tingið í brævi, dagssett 31. august í ár, og biður tað um at broyta skattareglurnar, so sum tær eru skrásettar í rundskrivi (Cirkulære) frá skattanevnd Føroya Løgtings av 25. juli 1941, viðvíkjandi monnum, sum fáa skattainntøkur úr Íslandi. Tað er gamal og vanligur skattaháttur, síðan menn fóru at rógva út í Íslandi, at teir hava verið settir í skatt av allari síni inntøku bæði úr Íslandi og í Føroyum, og at taun skattur, ið rindaður var í Íslandi, varð frádrigin sum aðrar útløgur.

Tað hevur eisini víst seg, at flest allir, ið hava haft skattaskyldu, hava hildið tað verið rætt, at skattur verður goldin av allari nettointøku.

Í áðurnevnda rundskrivi frá Løgtingsins skattanevnd, verður víst á sáttmálan millum Danmark og Ísland av 29. 1939 til fyribyrggjan av tvíanda skattaálíknar (Dobbelbeskatning) viðvíkjandi inntøku og formúgu.

Sambari nevnda rundskriv av 29. 1941 hava færoyskir útróðarmenn og arbeidarar rætt at krevja, at inntøka úr Íslandi, hvarav skattur er goldin í Íslandi, verður tikin frá í álíknunina av tí persónliga kommunuskatti heima í Føroyum. Henda fatan av sáttmálanum hevur í praksis í vissum fornum ávirka skattaviðurskiptini í kommununum á ólagaligan hátt. Sum dømi um hetta er nevnt í umsóknini, at um 37% av allari skattainntøkuni hjá Gøtu sókn fyri seinasta ár sætlandi eru vunnin úr Íslandi.

Kommunala nevndin, ið hevur viðgjørt málið, hevur haft samráðingar við Løgtingsins skattanevnd um spurningin, og kann nevndin sum úrslit av hesum samráðingum vísa á tað rundskriv, dagssett 5. í h. m., sum Løgtingsins skattanevnd hevur sent Tórshavnar býráð og øllum kommunustýrum í Føroyum.

Hettar rundskriv, sum avloysir rundskriðið av 29. 1941, sigur, at færoyskir útróðarmenn ella arbeidarar, ið hava haft inntøku undir einna leysligum (midlertidigt) upphaldi í Íslandi, eru skyldugir at rinda skatt av allari teirra inntøku, hvat antin hon er vunnin í Íslandi ella í Føroyum. Tað er ikki loyvligt at meta rindaðan skatt í Íslandi sum driftsútreiðsla og gáva frádráttur við honum sum soverðin. Harafturlimóti hevur ein útróðarmaður ella arbeidari, sum kann prógvað at hava rindað skatt í Íslandi, rætt til frá h í Føroyum álíknaða skatti at fáa frádrigið eitt beløb av somu stødd, sum taun í Íslandi rindaði skattur.

Løgtingsins skattanevnd hevur í brævi til tingsins kommunala nevnd, dagssett 6 í h. m., givið grundir fyri nevndarinnar „Fortolkning“ av sáttmálanum, og heldur kommunala nevndin, at tær eru góðar. Umsóknin hjá Gøtu kommunu og taun í umsóknini umrøddi skattaspurningur má soleiðis sigast at vera greiddur við áðurnevnda rundskrivi av 6. í h. m., og skal nevndin so stätt seta fram hettar

Uppskot:

Ílitt eintak av állitnum verður sent sóknarstýrinum fyrir Gøtu kommunum.

20. nov. samtykt 17—0.

7. Útfyllingarblað viðv. sjálvuppgávu.

Álit:

Tórshavnar líkningarnevnd heitir í brævi dagsatt 4. í h. m. á lögtingið og biður tað taka til viðgerðar ymiskar broytingar viðvíkjandi tí útfyllingarblaði, ið nýtt verður við sjálvuppgávu til skattaásetan.

Úttan at koma djúpari inn á tað av líkningarnevndini framsetta uppskotið til broytingar, skal kommunala nevnd lögtingsins, ið hevur fingið málið til viðgerðar, loyva sær at vísa á, at hesin spurningur eftir „Lov for Færøerne (Nr. 76 af 12. Marts 1928) om den kommunale Beskatning“ § 17 ikki eignur at viðgerast av sjálvum lögtinginum, men er tað lögtingsins skattanævnd, sum skipar fyri, hvussu tey nevndu útfyllingarblað skulu vera. So státt skal nevndin mæla umsøkjaranum til, um tær nevndu broytingar ynskjast frandar, at snúgva sær til tingsins skattanævnd.

Uppskot:

Umsøkjararnir verða gjerdir kunngir við tað, ið er flutt fram í állitnum.

2. okt. samtykt 19--0.

8. Samtykt til expropriation.

Álit:

Þorkeris kommunustýri sigur frá, at teir skulu gera veg til traðirnar úti á Skarði, men at stýrið ikki kann koma ásamt við eigararnar um seltu av neyðturvuligum lendi.

Tað er upplýst, at sætlanin er at gera henda veg í nærmastu framtíð. Strekkið er um 200 m. Vegurinn er sætlaður til $2\frac{1}{2}$ m. breiddur.

Nevndin skal mæla til, at loyvi verður givið kommununi at ognu sær tað til vegin neyðturvuliga lendi. Tílk lögtingssamtykt gevur bert loyvi til kommununa at ognu sær unafalaða jörð, og stýrið má annars ganga eftir lógini av 7. mai 1881 og kunngerð av 30. oktober 1911, soleiðis at stýrið kunnger fyrri eigarannum ta samtykt, sum stýrið ger um tóku av jörðini. Elgararnir hava so rætt til áðrenn 8 mánuðar at kera til tingið viðvíkjandi spurninginum, um tað av almennum orsökum er neyðugt, at jörðin verður tikin, og koma eigararnir og stýrið ikki ásamt um endurgjaldið, má gangast fram eftir í lógini ásettum reglum, haresfir svernskrivarin úlpeikar menn at meta virðið av stykkinum.

Uppsát:

Loyvi verður givið Þorkeris kommunu at ognu sær neyðturvuligt lendi til leggjan av akvog til traðirnar úti á Skarði.

18. nov. samtykt 19—0.

9. Ábyrgd fyrir láni.

Álit:

Porkeris kommunustýri sækir um tingsins leyvi og ábyrgd fyrir láni 10.000 kr. fyrir að kunna gera vegin milli Þorkeri og Hóvi lidnan.

Lagtingsskrivstofan upplýsir, að vegurinn í síðari tíð varð ætlaður til 4.800 m. Byggikostnaðurinn 55.800 kr. Eftir eru að gera 1.625 m, ætlaðir að kosta 23.490 kr. Hartil kemur nokkur eykastudningur, av tí að það hefur víst sagn, að vegurinn er lengri enn röknað.

Studnlogar til vegin er veittur í 5 áru rellunni 1935/40, og byggikostnaðurinn varð útroknaður við tímalón 70 öyru. Hartil kemur nú dýrlíðarviðbót, $\frac{3}{4}$ av 30 öyru lagt aftrat teimum 70 öyrunum, so tímalónin skuldi verið 1 kr. Kommununnar partur verður eftir hesum upp móti 10.000 kr., og hartil koma kanska nokkrar útreiðslur fyrir kommununa.

Porkeris kommuna hevði hesi lán pr. 1. januar:

Fræð Amts Sparekasse	um kr.	18.100,00
Kreditforeningen af Kommuner	kr.	10.100,00
Sjóvinnubankin	kr.	1.800,00
	ca. kr.	30.000,00

Pr. 1. januar hevði kommunan hesar ognir:

Jarðastykkir (Byggigrundir o. a.)	kr.	10.000,00
Kontant og eftirstøður	kr.	3.300,00
Skúlabýggningur o. t.	kr.	10.000,00
	kr.	23.300,00

Hartil kemur lendingin, sum hefur kostað 18.000 kr., harav $\frac{3}{4}$ eru veittir sum støðningar.

Roknskaparviðurskiptini eru í góðum lag, og kommunan hevur rindað tað, hon eigur at rinda viðvíkjandi rentum og avdrátti fyrir lán. Ein kommunan fær nýtt lán 10.000 kr. fyrir at kunna gera vegin Þorkeri Hóvi lidnan, heldur nevndin tað má verða gjørligt at fáa vegin gjørdan.

Nevndin heitir átroðkandi á kommununa at fáa henda veg gjørdan lidnan og mælir til, at tingið gevur leyvi til og tekur ábyrgd fyrir umsøktu láni.

Uppskot:

Tingið gevur Porkeris kommunu leyvi til at taka lán upp til 10.000 kr. í Fræð Amts Sparekasse, eins og tingið tekur ábyrgd fyrir hesum láni.

17. okt. samtykt 16-0.

10. Loyvi til lán.

Álit:

Sóknarstýrið fyri Haldórsvíkar og Saxunar kommunu hevur umsókn á tingi um loyvi til í „Færo Amts Sparekasse“, at taka eitt lán uppá 1000 kr. Lánið er ætlað at nýta sum viðbót til lendingararheiðið í Tjørnavík, soleiðis, at kommunan rindar $\frac{1}{4}$ av cementinum og $\frac{1}{2}$ av spreinglevninum, ið teir hava brúkt.

Frammanundan hevur Haldórsvíkar sókn hesi lán:

Í sparikassanum pr. $\frac{31}{12}$ 1941.....	kr. 12.000,00
„ „ $\frac{31}{12}$ 1941.....	792,00
Í sparikassanum tilsaman.....	kr. 12.792,00

Tað stóra lánið uppá 12.000,00 kr. er ekið vegna havnagerðina í Haldórsvík. Harumframt hevði kommunan pr. $\frac{31}{12}$ 1941 ein kassakredit í Føroya Banka uppá kr. 2.253,27.

Av tí at Haldórsvíkar sókn er væl fyri fíggjarliga vegna gott stýri, skal nevndin mæla til, at umsóknin verður játtað.

Uppskot:

Loyvi verður givið Haldórsvíkar kommunu at lána úr „Færo Amts Sparekasse“ kr. 1.000,00.

2. okt. samtykt í 8 0.

11. Samtykt til expropriation.

Álit:

Sóknarstýrið fyrir Froðbiar kommunu sigur í brævi dagssett 1°, í ár frá, at kommunustýrið hefur í umbúna at leggja veg „úr Líðarvegnum oman í Punthavn og út í Byrgishavn og þaðani út á Gálgan og síðan niðan aftur í Líðarvegin upp í Húlsi,“ men hefur það ekki eydnast kommunustýrinum at koma á samt við eigararnar um viðurgjald fyrir lendi og tilfar til vegin.

Sóknarstýrið hefur samráðst við eigararnar um at lata tilfarið og lendlö, ið allt uttan hjá tí eina eiganum liggur í haga, uttan viðurgjald, men það vilja teir ekki.

Nevndin skal mæla til, at löyvi verður givið kommununi at ognu sær það til vegin neyðturvuliga lendi og tilfar. Tilík lögtingssamtykt gevur tó bert löyvi til kommununa at ognu sær umtalaða lendi og tilfar, og stýrið má annars, tá talan er um töku (ekspropriation) av jörð, ganga fram eftir löginu av 7. mai 1881 og kunngerð av 30. oktober 1911.

Uppskot:

Löyvi verður givið Froðbiar kommunu at ognu sær lendi og neyðturvuligt tilfar til teir í umsóknini nevndu vegir.

2. okt. samtykt 18--0.

12. Samtykt til ognarkeyp.

Átt:

Føroya búnaðarráð sokir vegna Klaksvíkar kommunu í brævi, dagssett 17. í h. m., lögtingið um loyvi fyri kommununa at ognast eitt jarðastykki, stórt 2900², av kongsfestinum hjá Jacob Jacobsen, Klaksvík. Jarðastykkið er ætlað at nýta til grundstykkið fyri ítróttarhúsið (Gymnastíksalen) og sum pláss uttan um skúlan í Klaksvík. Virðið av stykkinum er eftir hjáløgdu virðismetan sett til 1015 kr. Hesin peningur er rindaður av kommununi, eins og búnaðarráðið hevur skrivað kommununi skjoti uppá stykkið. Tá hetta mál soleiðis tykist vera greitt út í æsir, skal nevndin mæla tinginum til at geva Klaksvíkar kommunu loyvi at ognast umsøkta jarðastykki.

Uppskot:

Loyvi verður givið Klaksvíkar kommunu at ognast tað umsøkta jarðastykki fyri kr. 1015,00, soleiðis sum ásett í skjoti, dagssett 24. juni 1942.

2. okt. samtykt 20—0.

13. Loyvi til eftirløn.

Uppskot til gerðabókina:

Tað umsøkta loyvi verður givið.

30. sept. samtykt 20—0, (eftirløn 1000 kr. til fyrrv. skrivara).

14. Loyvi til álíkning.

Álit:

Aftaná at tingsetan er byrjað, er komin kostnaðarættlaun frá ymsum kommunum, harav framgongur, at tær hava álíknað fyri 1912 meira enn lógligt eftir kommunalu lógini. Henda lóg ásetir, at ikki má álíknast meira enn meðaltalið av álíkningini fyri tvey trí seinastu árini, hækkað við helftini, uttan tingslús loyvi. Tað, sum við tíðikum loyvi verður álíknað, kann ikki takast við í seinri útrokningum av nevnda meðaltali.

			Kann uttan loyvi hægst álíkna
<i>Fuglafjarðar kommuna</i>	hefur álíknað	68.312,46	47.498,00
<i>Nes kommuna</i>	— — —	87.659,00	56.830,00
<i>Sandavágs kommuna</i>	— — —	31.058,60	21.138,00
<i>Vágs kommuna</i>	— — —	168.085,00	98.034,00

Skattaprocentin fyri 1912 er í:

Fuglafjarðar kommuna		5 $\frac{8}{10}$ %
Nes	—	3,5 $\frac{5}{10}$ %
Sandavágs	—	3 $\frac{0}{10}$ %
Vágs	—	7 $\frac{0}{10}$ %

Orsøkin til, at hesar kommunur hava sett álíkningina hægri enn lógligt, eru útreiðslur til vegir, lendingar og avbetalan av skuld.

Vágs kommuna hevur harumframt sett 50.000 kr. til skúla.

Kommunala nevndin heldur, at sum viðurskiftini eru, kan einki sigast til, at hesar kommunur hava álíknað sum gjørt, og setir fram hetta

Uppskot:

Loyvi verður givið Fuglafjarðar, Nes, Sandavágs og Vágs kommunum at álíkna tvey omanfyri nevndu tøl fyri 1912.

7. okt. samtykt 13—0.

15. Loyvi til lán.

Álit:

Stýrið fyri Haldórsvíkar sókn hevur í brævi, dagssett $\frac{8}{10}$ í ár, til Landsnevndina umsókn um at fáa loyvi til at upptaka eitt lán til byggjan av einum goymsluhúsi á havnarlássinum í Haldórsvík. Haldórsvíkar kommuna hevur frammanundan hesi lán:

Í sparikassanum pr. $\frac{31}{12}$ 1911	kr. 12.000,00
„ „ „ „ „	kr. 792,00

Í sparikassanum tils.	kr. 12.792,00

Í Føroya Banka pr. $\frac{31}{12}$ 1911 ein kassakredit kr. 2.253,27. Harumframt hevur kommunan í ár ætkt og fingið tingsins loyvi til at upptaka eitt nýtt lán uppá 1.000 kr. til rindan av ymiskum útreiðslum vegna umvølingina av lendingini í Tjørnavík, soleiðis at støðan í dag er, um nevnda loyvi er nýtt, at tann fasta skuldin er ca. 13-14.000 kr. plus kassakreditin í Føroya banka.

Peningurin skal sum nevnt nýttast til eitt goymsluhús á havnarlássinum.

Chr. Jensen, entreprenørur, Kvívík, hevur gjørt tekning og kostnaðarætlan, og metur hann húsið til at koma at kosta kr. 4.000,00. Húsið, ið ætlast stoypt upp av beton við steintaki, skal verða 10 m langt og 4,5 m breitt.

Nevndin er sámd um at mæla tinginum til at geva tað umsækta loyvi. Tað er eyðsæð, at tilíkt goymsluhús er heilt neyðugt, nú byggjan er liðug, og eisini eru Haldórsvíkar sóknar fíggarligu umstøður soleiðis, at tað kann ætlast, at hon er før fyri at afturriada eitt tilíkt lán.

Uppskot:

Loyvi verður givið Haldórsvíkar sókn at taka lán í sparikassa ella banka upp til 4.000 kr. til byggjan av einum goymsluhúsi á havnarlássinum í Vík.

28. okt. samtykt 18—0.

16. Skattaálíking í Froðbiar kommunu.

Uppskot:

Landsnevndar avgerðin skal standa við mækt.

9. nov. samtykt 14—0.

17. Loyvi til ognarsölu.

Uppskot:

Tingið góðkennir, at Froðbiar kommuna við ognarbrævi, dagssett 15. mars 1942, hevur selt til *Ciel Anton Oster, Sevnýri, Tvøroyri*, matr. nr. 645 á Sevnýri, Tvøroyri, Froðbiar sókn, fyri 1.038,75 kr.

13. nov. samtykt 18—0.

18. Broytan av kommunalu skattalógini.

Alit:

I Henhold til Kundgørelse Nr. 69 af 23. December 1941 blev der oprettet et Ligningsraad for Færøerne. Ifølge § 2 i nævnte Kundgørelse er Ligningsraadets Hovedopgave at „føre Tilsyn med den kommunale Skatteligning og paase, at denne finder Sted paa ensartet Maade i alle Kommuner i Overensstemmelse med Skattelovgivningen.“

Oprettelsen af Ligningsraadet har medført, at visse Omraader f. Eks. alt, hvad der vedrører Kommunernes Skattepaaligning, der før sorterede under Lagtingets Skatteudvalg, nu er overført fra Skatteudvalget til Ligningsraadet, hvilket igen har medført visse Ændringer i den gældende Lov om den kommunale Beskatning.

Ligningsraadet har under 6. Oktober d. A. tilsendt Lagtinget Forslag til visse Ændringer og Tilføjelser til Lov for Færøerne af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning. Forslaget har været tilsendt Lagtingets Skatteudvalg til Erklæring, og tiltræder dette Forslaget med følgende Modifikationer:

1. „Lagtingets Skatteudvalg maa mene, at Skemaer til Selvangivelser og-saa i Fremtiden bør udarbejdes af Skatteudvalget, dog efter Indstilling fra Ligningsraadet. Skatteudvalget kan derfor ikke tiltræde Indstillingen om Ændring i § 17, 5. Stk., fra Ligningsraadets Flertal, men derimod Mindretalsindstillingen.

2. Lagtingets Skatteudvalg mener ikke, at man bør indføre en Regel om Bødeansvar for Forstanderskaber, der maatte forsømme Pligten til efter § 33, 3. Stk., at indsende Ligningslisten og meddele ønskede Oplysninger om Ligningen. Man foreslaar derfor, at Ordene „med Bødeansvar for hvert enkelt Medlem, som for skattepligtige anført i § 17, 3. Stk.“ udgaar af Ligningsraadets Ændringsforslag til § 33, 3. Stk.“

Det kommunale Udvalg er enigt i at anbefale foreliggende Udkast til Forslag til Ændringer i Lov om den kommunale Beskatning, dog saaledes, at et Flertal (Danbjørg og Poulsen) stiller Forslag om, at Mindretallets (Mortensens) Ændringsforslag til § 17, 5. Stk. vedtages, medens Mindretallet (Sørensen) anbefaler Flertallets (G. Mohr og P. Petersens) Forslag til Vedtagelse. Hele Udvalget er enigt i at foreslaa, at Ordene „med Bødeansvar for hvert enkelt Medlem, som for skattepligtige anført i § 17, 3. Stk.“ udgaar af Ligningsraadets Forslag til Ændring af § 33, 3. Stk. Endelig skal Udvalget foreslaa, at Landsnevndin bemyndiges til mellem Tingssamlingerne at approbere eventuelle foreliggende Forslag til Skattevedtægter.

Forslag

- I. til Ændringer i „Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning.“
1. I § 14, sidste Punktum ændres „Lagtingets Skatteudvalg (i Thors-havn Overligningskommission)“ til „Ligningsraadet“.
 2. I § 15, første Linje i første Punktum ændres „kan“ til „skal“.
 3. I § 17, 3. Stk. Mellem „Overligningskommissionen“ og „til“ indsky-des „og Ligningsraadet“.
 4. I § 17, 4. Stk. Mellem „Overligningskommissionen“ og „opfordres“ indskydes „og Ligningsraadet“.
 - 5a. *Udvalgets Flertal* (Danbjørg og Poulsen):
I § 17, 5. Stk. Efter „Lagtingets Skatteudvalg“ indskydes „Efter Indstilling fra Ligningsraadet“.
 - 5b. *Udvalgets Mindretal* (Sørensen):
I § 17, 5. Stk. I Stedet for „Lagtingets Skatteudvalg“ sættes „Ligningsraadet“.
 6. I § 21 udgaar 2. Stk. og som nyt 2. Stk. indsættes: „Om sin Af-gørelse giver Lagtingets Skatteudvalg (Overligningskommissionen) Meddelelse til Ligningsraadet, Ligningsmyndigheden og til vedkom-mende skattepligtige“.
 7. I § 33, 3. Stk. ændres „Lagtingets Skatteudvalg“ til „Lignings-raadet“.
- II. Landsnævnden bemyndiges til mellem Tingsamlingerne at approbere eventuelle foreliggende Forslag til Skattevedtægter.

Pt. I. 5a melrlutanuppskotið falli 11—0, minnilutanuppskotið falli 12—0. Lógáruuppskotið so broytt samtykt 15—0.
Pt. II. samtykt 16—0.

19. Kirkjugarður í Vestmanna. (Tøka av jørð).

Uppsøot:

Tað umsøka loyvi verður givið.

18. nov. samtykt 19---0.

20. Loyvi til lán.

Álit:

Skopunar kommuna søkir um tingsins loyvi til í Færo Amts Sparekasse at upplaka eitt lán, stórt upp til 3.500 kr., sum skal nýtast til at fáa skúlan og lærarahúsin í Skopun gjørd liðug fyri.

Uppsøot.

Tingið gevur loyvi til, at Skopunar kommuna upptekur eitt lán, stórt upp til 3.500. kr.

9. des. samtykt 15 0.

21. Loyvi til ognarkeyp.

Uppskot:

Lögtingið góðkennir, at Skopunar kommuna hefur keypt eitt grundstykki av fæsti Eisenberg Hentzes, Skopun, stórt 1717,80 m², fyri kr. 817,12, til skúlabýggning í Skopun.

9. des. samtykt 17—0.

XIII. Ymist.

1. Decisióin av amtskommunalum roknskapum.

10. des. vórðu roknskapirnir fyri 1941 góðkend undantikið Sørvág havn og Miðvág havn.

2. Hini av landsnevndini og amtmanninum greiddu mál.

Sí frágreiðing skj. nr. 6.

Álit (H. Justinussen óheftur).

Løgtingið hefur á hvørjum ári sett niður nevnd til at granska tey av amtmanninum greiddu mál, men av tí, at tey flestu málini, sum amtmáðurin fyrr avgjórði tingsins vegna millum tingseturnar, eru nú givnar Landsnevndini í hendi, hevur nevndin eisini eftirhugt tey mál, ið eru avgreidd av Landsnevndini millum tingseturnar. Her er at leggja afturat, at Landsnevndin hevur ein nógv meira viðkaðan avgerðarrætt enn amtmáðurin hevði á sinni.

Sum dømi um tað týðandi starv, Landsnevndin avrikar millum tingseturnar, kann nevast, at gólt og væl 500 mál eru viðgjørd í 56 fundum.

Nevndin hevur kannað tey av amtmanninum og Landsnevndini greiddu mál.

Viðvíkjandi amtmannsmálunum so eru avskriv av ávísingarskjøllum eftirhugd, og hevur nevndin ongur serligar atfinningar at gera.

Nevndin hevur hugt ígjøgnum avskriv av fundarbók Landsnevndarinnar frá 1. desember 1941 til 31. august 1942. Tey mest týðningarmiklu mál, sum Landsnevndin hevur avgreitt, hevur lögtingskrivstovan latið prentað undir Landsnevndarmál 1941/42.

Hesar landsnevndaravgerðir metast í fíram deildum.

- I. Tey mál, har tingið hevur givið Landsnevndini pening í hendi at ráða yvir; av hesum kunnu nevast:

bátalán	45.000 kr.
Ymisk yrkismál	20.000 kr.
Socialhjálp	100.000 kr.
Skadabætur	100.000 kr.

Hesin peningur er fyri tað mesta bróktur.

- II. *Kanngerðarmál* (harav nógv vóru mikið hastandi at seta í gildi).

- III. *Kommunul mál* sum loyvi til og ábyrgd fyri lán hjá ymiskum kommunum og góðkennan av skattalíknungum, sum eru bægrí enn lógilgt uttan tingsins samtykt.

- IV. *Studningarmál* sum afturatbyggjan til hospitálið í Havn og í Klakksvík, lazarettir í Vágum, keyp av gasmaskum, kolagrefstur í Suðuroy, dýrtíðarviðbót til lærarar, ellis- og luvallidurentunjótarar, einkjobera og jarðamøður o. a.

- V. *Ymiskt* sum elektricitetsverkið í Vági, lán úr amtsgrunninum til lands-handilin, keyp av grundstykki til at byggja rættarkemur, prískontrol- og líknungarráðið.

Tey undir IV nevndu mál eru sett uppá uppskot til fíggingarsamtykt fyri amtsgrunnin 1942, sum er lagdur fyri tingið at góðkenna.

Ad Landsnevndarmál 1941/42.

I A. Tingið viðgjordi í tingsetuni 1941 (sí bls. 185) málið um sloppari. Málið varð víst til Landsnevndarinnar viðgerð. Landsnevndin hefur latið umsækjaranum 14.000 kr. í lán, tó at 50% verða strikað av rest-skuldini, tá ið kríggið er liðugt.

II A. Lógir og kunningdir.

Tað er jú soleiðis, at Løgtingið í lotuni er löggevandi, og tí eiga av rottum øll lóggávumál at verða viðgjord av Løgtingi uttan so er, at ein lögtingsviðtøka heimildar Landsnevndini til at avgera serstøk tilskilað mál. Tað kunnu sjálvsagt verða mál, ið kunnu verða so nógv hastandi og átroðkandi, at tey mugu avgerast beinan vegin, og má Landsnevndin tá kunna rokna við, at tingið vil góðkenna slíkar avgerdir.

Av lógar- og kunningdarmálum, ið Landsnevndin Løgtingsins vegna hevur avgjört, hevur Løgtingsskrivstovan lagt fyri tingið hesi mál at góðkenna:

- 1) Kunngerð ²⁵/₄ 1942 um dýrtíðarviðbót til tænastumenn.
- 2) Samtykt um dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar og ommar.
- 3) Kunngerð 16. mars 1942 um broytni av lógini um vanlukku-trygging.
- 4) Kunngerð 3. juli 1942 um pengaseðlar og annað.
- 5) Kunngerð 9. juli 1942 um mál og vekt.
- 6) Samtykt um lán úr antagrunninum til landshandilin 250.000 kr., rentu við 4% p. a.
- 7) Tillegg til kunngerð um vernd móti loftálopum 17. mars 1942.

Ad 1) og 2).

Dýrtíðarviðbót til tænastumenn, ellisrentunjótarar var umrøtt í tingsetuni 1941, og roknaðu menn tá við, at ein hæðkan fór at koma í lag við byrjanin av líggjarárinum 1942/43. Eftir Landsnevndarinnar viðtøku hevur Løgtingið fyri líggjarárið 1942/43 yvirtikið allar ótreiðslur, sum dýrtíðarviðbótin av teim undir 1) og 2) nevndu málum er økt síðan 1. apríl 1940. Henda peningamengd er í frágreiðing frá Løgtingsskrivstovuni sett til 260.500 kr., meðan hon í uppskoti til líggjarsamtykt fyri antagrunnin 1942 er 216.800 kr.

Ad 3).

Henda kunngerð kann ikki sigast at vera so knappliga átroðkandi, tá ið tað nú eru meira enn tvey ár, síðan vit fingu skandinaviskar sjómenn til okkara, men tað er sjálvsagt rimiligt, at teir kunnu verða tryggjaðir her.

Ad 4).

Antíð hevur í skrivi ²⁵/₄ 1942 sagt frá, at av seðlamengdini 7,8 milliónir kr. vórn taun 18. juni 6,7 milliónir kr. úti millum menn, og at ein partur av teim seðlum, ið hava verið úti, eru so nógv slitnir, at teir ikki eru hóskandi at nýtast longur. Tað er tí neyðugt at fæa fleiri peningaseðlar til vegar. Harafturat kemur, at bretsku finansministerinum gjøgnum konsulin hevur sett ynski fram um, at teir yvirstemplaðu nationalbankaseðlarnir verða tiknir inn aftur. Kyri hesar 2,3 mill. kr. verða fingnir til vega nýggir seðlar til 5 milliónir krónur.

Landsnevndin hevur á fundi ²⁵/₄ 1942 samtykt hetta, og kunngerð varð hin 3. juli send út hesum viðvíkjandi.

Ad 5).

Hetta mál kundi, táíð ikki samtykt varð gjord seinustu tingsetu, biða til hesn setu.

Ad 6).

Tað er sjálvsagt, at Landshandilin má hava tann pening, ið tørvandi er til virkid.

Ad 7).

Henda kunngerð um tillegg til „Kundgerelse Nr. 54 af 18. November 1941 om Foranstaltninger mod Luftangreb og andre Farer fra Krigshandlinger“, er serliga fyri Tórshavn og sigur, at Loftverndarsjefurin fyrilis verður fyristøðumaður fyri brunaliðinum í Tórshavnar kommunu, og at politistarnir hava plikt til undir leiðslu av fútanum at hjálpa loftverndarliðinum, tá ið tørvur er til tess.

Íflir § 6 í kunngerð av 18. november 1941 „om Foranstaltninger mod Luftangreb og andre Farer fra Krigshandlinger“ „kan Ledelsen af Civilbefolkningens Beskyttelse m. v. henlægges under en særlig af Amtmanden udpeget Person, som derefter udøver de af Landfogden efter nærværende Bestemmelser og efter Lovgivningen iøvrigt pålagte Forretninger paa dette Omraade.“

B. Kommunul mál.

Løgtings skrivstovan greiðir frá, at Landsnevndin hevur tingsins vegna givið loyvi til og tikið ábyrgd fyri lánun til 8 kommunur við tilsamans 115.500 kr.

Soleiðis sum lánlunstoðurnar eru nú, og soleiðis sum kommunurnar eru staddir peningaliga nú, eigir tingið ikki at taka ábyrgd fyri lán, uttan tað er átroðkandi.

C. Stundningar.

Landsnevndin hevur játtað ymiskar stundningar tilsamans 391.595 kr. Hesin peningur er settur uppá uppskot til figgjareykusamtykt fyri antagrunnin 1942. Herafturat eru forðar ca. 350.000 kr., soleiðis at tann samlaða útbreiddslan í uppskoti til eykasamtykt fyri antagrunnin verður ca. 745 túsund krónur.

Tað kemur sjálvsagt væl við, at tann figgjarætlan, sum varð samtykt av tinglunni í seinasta tingsetu, kom at geva so nógv avlop, at tað kann vera til hjá tinglunni at samtykkja tað av løgtings skrivstovuni framseltu uppskoti til figgjareykusamtykt fyri antagrunnin, men nevndin heldur, at tað raður um at royna at taka alt tað við, sum kann takast uppá figgjareykusamtyktina, soleiðis at tað ikki verður alt ov nógv at koma aftur um aftur við einum eykauppskoti.

D. Rættarhamar.

Tá ið núlið um at byggja nýtt lögtingshús fyri nokrum árum var til viðgerðar, var ætlað soleiðis sum tekningin vísti, at rætturin skuldi hava holi í sama bygningi. Vit vita, at tað gongst illa við rættislokal, men var tað ikki rætt at hugsa, um tað ikki kundi biða, til vit vónandi um ikki so nógv ár — fóra undir at byggja nýtt lögtingshús?

I—K. Prískontrolráðið og Lánningarráðið.

Var tað ikki vert at hugsa um at fúa tey kantór, sum tingið hevur yvir at siga, samlað í einum hóskandi holi, tá tað má vera meira

þráktisk, og það mögulegt kann sparast nakð i húsaleigna og skrivstofuhaldi.

Nevndin heldur, at það eigi at verða reynt at fáa eitt hóskandi holi til Landsnevndina og Lögtingsskrivstofuna, har i hvussa er Lökningarráðið eisini kundi fingið innivist. Av tí at Lögtingsskrivstofan hefur nógv arbeiði við at ansa eftir kommununum, kundi það hugsast, at Lökningarráðið kundi hjálpt til i hesum starvi.

Uppskot:

Tingið góðkennir tær avgerðir, Landsnevndin hefur tikið i hesum málum:

- A 1. Kunngerð $\frac{3}{4}$ 1942 um dýrtíðarviðbót til tæmastumenn.
- 2. Samtykt um dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar og annar.
- 3. Kunngerð $\frac{16}{3}$ 1942 um broytan av lóg um vanlukkutrygging.
- 4. Kunngerð $\frac{2}{7}$ 1942 um pengaseðlar og annað.
- 5. Kunngerð $\frac{2}{7}$ 1942 um mál og vekt.
- 6. Samtykt um lán úr antsgrunninum til Landshandilin 250.000 kr.
- 7. Tillegg til kunngerð um vernd móti loftálopum $\frac{17}{2}$ 1942.
- B Lögtingið góðkennir tær ábyrgdir, Landsnevndin Lögtingsins vegna hevur givið til kommunur íalt 115.500 kr.
- C Tær av Landsnevndini góðkendu skattánálíkningar, sum eru hægri enn lógligt, verða her við samtyktar av tinginum.
- D Sum heild góðkennir tingið tær mál, Landsnevndin hefur avgreitt.
- E Lögtingið góðkennir hini av antmanninum greiddu mál.

7. des. samtykt 1940.

Særíli frá Th. Petersen:

Undirskrivaði Thorstein Petersen loyvir sær við hesum at draga fram það, sum viðgjørt er i Landsnevndini við soljóðandi gerðabókatilførsu (mál XIV—17):

Tann 17. mars 1942:

„Thorstein Petersen úttalar sum sína stöðu:

Íðinki er framlagi um, hvat er fyrirreikið *óðran* kunngerdingina av 18. november 1941. Her vildi það einasta náúrliga haft verið, at það var fútans virki, sum bleiv viðknað við betri kantóri og einum kantórfyrirstöðumanni fyri luftverndararbeiði, undir fútans uppsýni. Við hesum vildi alt óivað kunna farið fram á legaligan hátt.

Lógin um loftvernd av 29. apríl 1938 sigur i grein 3: „De i § 2 omhandlede Planer skal indeholde Bestemmelser om, hvad der, *under Politets Overblik*“. Her er fastlagt, at heila samfelagsskipanin krevur, at politíð er það leiðandi, það hægsta. —

Eg má vera pára á einum máli við fútan, tá hann sigur, at tær politimyndigheitir við síðuna av hverjum øðrum er ógjörlikt. Líkaso ógjörlikt fyríkemur það mær at hava eina politistyrki undir fútanum, sum skal taka orðrar frá verndarfyrirstöðumanninum, tí politíð má verða óbundið og frítt fyrí at gera sítt virki. Tann útvegur, sum nú er á máli,

brýtur það frið stöðu politistanna, og má tí verða til minnan um henda stuðul í samfelaginu, og eg má tí ganga móti hesum.

Það fyririggur fyrir okkum skrifliga, at það frívillega slökkiliði vil fara frá um broyting verður gjörd við leiðsluna av slökkiliðinu. Hetta má fatast soleiðis, at misnøgd og óvilji kann væntast at koma í staðin fyrir vælvild í öllum arbeiði fyrir at laka vandan við loftálopið frá fólkinum.

Hetta mál kann bert loysast við samarbeiði og vælvild og gangi eg tí móti tí uppskoti, sum fyririggur.

Það er skotið upp, at hetta skal gerast við „lög“ ella „Midlertidige Bestemmelser“. Eg vil enn einferð átalá, at landsnevndin tekur sær ræði, sum hon ikki hevur. Føroya lögting hevur samtykt, at löggávan er hjá lögtinginum, og har nevnist einki orð um, at landsnevndin kann seta lögtingið til síðis.

Við at viðlaka hesu „lög“ get landsnevndin eina ólógliga lög, tí nevndin saknar heimild til tess, men það ringasta er, at samtyktin vil gera eitt stórt brek í tí samfelagsstúðlinum, sum politíð skuldi verið. Það er eisini at ivast í, hvussu fólk vil siggja uppá hetta. Av tí, sum fútin hevur framført, framgongur, at hann ikki heldur hetta, at politíð verður undir luftverndarstöðini, verða gjøgnumlært, og eg eri á einum máli her, tí það vil óivað vísa seg, at það ikki bert er fútin, sum hevur hesa hugsan. —

Ein spurningur sum hesin kundi av fyrstan tíð verið loystur við samarbeiði og vælvild frá öllum partum. Fútin er settur til vigs, og það hevur gjørt stöðuna so farbronglæða, sum hon er. Það hevur gjørt, at ein samfelagsinteressa í dag er í fára, og uppskotið í dag er eingin útvegur her.

Eg atkvøddi tí „Nei“ fyrir uppskotinum.

Fyri uppskotinum til tillegg til kunngerð av 18. nov. 1941 atkvøddu A. Samuelson, Johan Poulsen, L. Zachariasen og P. M. Dam. Th. Petersen atkvøddi móti, og varð uppskotið soleiðis samtykt við 4 móti 1.

A. Samuelson setti fram uppskot um, at einki verður kunngjørt av skjølum ella øðrum, sum viðvíkir viðgerðini av málinum, undantikið sjálva hitt samtykta uppskotið.

Samtykt við 4 atkv. fyri. Th. Petersen atkvøddi móti.

og tann 10. apríl s. á.:

„A. Samuelson átaladi, at limur av landsnevndini Th. Petersen hevur brotið landsnevndarviðtøkuna av 17. mars 1942 í sakini „verndin móti loftálopi“, og tingið verður umliðið, tá það kemur saman í september 1942, at taka avgerð um, hvussu hetta brot eigur at hartast.

L. Zachariasen, ið hevur stemmað fyri samtyktini av 17/3, tekur undir við A. Samuelson í tí, hann hevur ført til gerðabóklna.

Thorstein Petersen ynskir at viðmerkja, at eg bert havi kunngjørt mítt nei í „Dagblaðnum“ fyri 19. mars, at landsnevndarlimirnir Samuelson, Zachariasen og Dam við gotuuppslag tann 21. mars sjálvir komu við misvisandi upplýsingum, og at eg tí í „Dagblaðnum“ 21. mars mátti geva nærri frágreiðing. Annars segði eg frá hesum frammaundan.“

Sum það framgongur av hesum er stöðan tann, at formennirnir fyri sambands- og sjúlvstýrisflokkunum hava biðið tingið taka avgerð um, hvussu mán gerð eigir at hartast. Eg haldi meg kunna krevja, at tingið

svarar uppá hesa áheitan; men higartil havi eg einki høyrð um, at nakað er gjørt við hetta mál.

Soleiðis sum tað av mær er ført fram, meini eg meg bert at hava gjørt mína skyldu við at ganga móti hesi lóg, sum eg meini er skeiv og samtykt uttan nakra heimild av landsnevndini. Tað er á almennum tingi, at atkvøðugreiðslan skal fara fram um lóglr og ikki á loynifundi. Míu støða var imóti lógini, og tað meini eg at hava bæði rætt og plíkt at siga frá alment fyri at ikki misskilningur skuldi koma um mína støðu. Um lógin var viðgjørð á tingi -- soleiðis sum fyriskipað í stýrislógini av 9. mei 1940 -- so kundi eg har sagt mína støðu alment. Nú mátti eg lýsa í almennum blaði, at mín atkvøða hevði verið nei. Ein samtykt av landsnevndini kann aldrið binda nakran mann í einum máli, sum veruliga høyrði heima á opnum tingi, og ikki í einari nevnd fyri stongdum hurðum.

Eg skal løyva mær at seta fram til tingsins avgerð soljóðandi

Fyriskot :

Tingliman, sum í nevnd má taka støðu til eitt mál, sum veruliga høyrir heima undir tingsins avgerð, hevur fullt løyvi alment at siga frá síni støðu.

Greint uppskot frá fólkaflakkinum:

Tey orð, sum harra Hilbert hevur kunngjørt fyri Føroya fólkavaldu tingmönnum tann 1. desember 1942, hava ógvuliga stóra ávirkan á Føroya lands støðu nú og í framtíðini.

Hin føroyski Fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) má gjøgnum tingmennum flokksins seta fram okkara sjónarmið um tað søguliga, sum her er farið fram.

9. mai 1940 skrivaði harra Hilbert undir eina stýrislóg, sum hann og 17 lögtingsmenn vóru kominir ásamt um. Hendu stýrisskipan hevði bert ein einasta trád knýttan til demokratiskar grunnreglur; tað var, at harra Hilbert var kallaður til ammann í Føroyum og soleiðis hevði eitt klamt band til ríkisstýrið í Danmark. Hetta ásannar harra Hilbert við síni nektan av at taka demokratiska ábyrgd fyri nøkrum manni ella monnum í Føroyum, men einans vísir til at „afleggja Regnskab for min Regering“.

Um høystið 1940 varð ein skipan gjørð fyri peningaviðurskiftum Føroya, soleiðis at hon skuldi hvíla á hesum orðum: „Udstedt paa Danmarks Nationalbanks Vegne“. -- Okkara uppskot um at gera ein serstakan føroyskan seðilstovn varð felt. Eisini har var álitid og bandid einki uttan ein einasti tráður, sum -- soleiðis verður sagt, um tað so er heilt óprógvað -- førði til ríkisstýrið í Danmark.

Okkara stóða í 1940 var greið. Vit vildu fá ásauna, ni fullveldi Føroya var fallið aftur til Føroya fólk. Hareftir mátti fólkio kjósa sær menn til at leggja framtíðarleiðina.

VHildu fram, at Føroyar kundu ikki verða stýrdar av eini ríkisstjórn undir týskum valdi. Týska hermaktin hevði tikið ráði í Danmark, so Danastjórn var ikki fri til at handla og virka. Týska stýrið í Danmark kundi ikki ráða í Føroyum.

Tíðin leið, og hetta varð ásaunað av Føroya fólk, men ikki av teimum sjálvsettu stýrismennum. Føroyar eru ikki í kriggi, og Føroya fólk ættar óivað heldur ikki at fara beinleiðis uppi bardagan. Føroyingar sótu tó ikki kvírrir sum áskoðarar. Okkara fiskmenn komu út fyri stórum vanda, — men eingin bar seg undan. Eftir fyrsta degi vóru fúsir menn tilreiðar at taka vandan, og gera sítt verk fyri at matvorur (fiskur) í størst gjørligum nøgdum kom til Bretlands strendir. Føroyingurin sum held ystir at teirra vælvild var hjá tí fólk sum bardist fyri friheit og frælsi, eins og okkara fólk altíð hevur gjørt.

Føroyinga stóða var hendur, ikki at fara beinleiðis í stríðið, men full vælvild og hjálp, sjálvboðin og uttan iva, fyri teim sameintu tjóðunum.

Stýrismanna stóða (meirilutin á tingi og harra Hilbert) vistu mest gjørligt samband við danska stýrið undir týskum hermannaveldi. Sum dæmi kunnu nevniast, hvussu fjarri fóru fram gegnum danska sendimannia í Stockholm; hvussu frimerkið vóru send tann langa veg frá Danmark um Gænéve til Føroya og hvussu fast varð hildið uppá at eingin demokratisk ábyrgð mátti finnast uttan tann til Danastjórn undir týskum hermannaveldi.

Nú vendir alt við. Nú sigur harra Hilbert frá, at „nu maa jeg slutte op i denne Protest“ og gerast limur av einum felag „Frit Danmark“ her í Føroyum. Harvið hevur hann ásaunað, at bondini, sum hildu stýrslagið og peningaviðurskiðir uppi, eru slitnaði.

Hvar er nú ábyrgdin fyri „min Regering“?

Hvussu kann peningur hvíla á „Danmarks Nationalbank“?

Alt hekk í einum einasta trád og hann er nú slitnaður, so nú sveimar alt í leysari luft.

Christian Kongur fíggjundur hevur sett harra Hilbert til amtmannt í Føroyum.

Kongur hevur tann 13. desember 1941 saman við forsetisráðharran Stauningi sett navn sítt undir eitt reskript; har stendur m. a.:

„I den Anledning vil vi allernaadigst have dlq paalagt at underrette de i Udlandet tjenstgørende Embedsmænd indenfor vor Udenrigstjeneste om, at Tilværelsen af noget andet Danmark, end det, som styres af os og vor Regering, ingenlunde kan anerkendes og vi fulgellig ikke har kunnet modtage, og ej heller i Fremtiden vil kunne modtage nogen Trokabsbeklæring, der ikke samtidig er Udtryk for Pligttroskab overfor den af os anerkendte og derfor eneste lovlige Regering.“

Hetta reskript er stilað til harra Eric Scavenius, sum Harra Hilbert nú sigur seg leysan frá. Eingin ivi kann tí vera um, at tá harra Hilbert setti navn sítt undir vátanina av 1. desember 1942 til lögtingið varð hann harvið avsettur sum amtmaður av Christian kongi fíggjundan sambært reskript av 13. desember 1941.

Harra Hilbert sigur í síni vátan um „Samarbejdet mellem Amtmanden og Lagtinget. Det Skridt, jeg nu har taget, giver ikke Anledning til Ændring i dette Samarbejde...“. Tað má her takast fram, at hann ikki við eignum orði sipar til, um Føroya fólk eisini er av hesi hugsan, og at hann heldur ikki spyr Løgtingið, um tað er av somu hugsan, hann bert slær fast, Løgtingstíðindi 1943. 25.

at her skal einki broytast. Hetta visir sjónliga hansara meckiligu stöðu. Føroya fólk er einki, Løgtingið spyr hann ikki; men hann sjálvur kann halda fast um sína marghátligu stöðu sum umbodsmáður fyri heila donsku stjórnina, kongsmaktina o. m. eisini aftaná at hann hevur sagt seg frá at vera stjórnini hollur og trúgvur.

Føroya Løgting kann ikki taka eina líliku stöðu. Tað er ein ábyrgd fyri teir fólkavaldnu menn, at tað er eitt ansvarligt stýri her á landi, og at fólk kann hava fult álit á okkara peningaviðurskiptum. Her kann ikki vera nóg mikið at vísa til eitt embætishand hjá einum manni, sum sjálvur hevur kvett hetta hand, ella „Danmarks Nationalbank“, sum vit nú ikki hava minsta samband við.

Só stutt eigir Føroya Løgting í dag at taka ta stöðu, at fullveldið má skipast av fólkavaldnum monnum í Føroyum. Løgtingið má sum tjóðting útskriva val og í tíðini til nývaldir menn taka við, má lögtingið velja landsnevnd til at taka stýri í hesum millumbili. Eisini mugu vit heita á sorinskrivarin at halda fram við dómavaldinum til nýggj stýrisskipan er gjord. Formaður landsnevndarinnar skal sum landsstjóri fara tingingar við uttanoyggja menn um neyðugt.

Vit vilja eisini nú beinanvegin siga frá, at tað er Føroya fólk, sum skal skapa framtíðarleiðina. Tað má tá hardagín er at enda fyrast tingingar við Danmark um fíggjarlig viðurskiptir og øll tørvandi mál. Vit ynskja onga avgerð um framtíðarleiðina, sum ikki heilt og fullt til einahverja tíð hevur fólksins fullu velvil.

Só stutt seta vit fram til tingsins samtykt hetta

Luppskot:

- A. 1. Føroya Løgting er tjóðting Føroya og hevur alt stjórnaættid í hondum.
 2. Tingið velur eina á manna landsnevnd og gerur henni stjórnarveldi fyribils, undir fullari ábyrgd fyri tinginum. Formaðurin er brálangis landsstjóri.
 3. Løgtingið heitir á sorinskrivaran um fyribils at hava dómvaldið í hondum.
 4. Løgtingið avger at nýval skal fara fram eftir teimum í lógnum ásettu reglum. Landsstjórnin skipar fyri valinum. Valið skal vera seinrapartin í januar mánaði 1913.
- B. a. Tað nývalda lögting fær í hendi:
 - a) At áseta stjórnarskipan Føroya lands.
 - b) At fyrirreika landsins viðurskipti við úrheimin.
 - c) At taka upp tingingar við Danmark, tá hetta kríggið er endað, um fíggjarviðurskiptini og øll tørvandi mál.

7. des. fall, 7 ja, 14 nei og 3 burturstaddir. Formaðurin framlegði til gerðabókina soljóðandi bræv frá fólkalokkinum:

Vit tingmenn fyri hin føroyska fólkalokkin (radikalt sjálvstýri) mega halda fram, at hesin spurningurin (nýval um stjórnarviðurskipti Føroya), sum tingsins meiriluti í dag hevur noktað frama, er av mesta týðningi fyri Føroyar.

Øll landaskipanin sum hon er, lóggávan, peningaviðurskiptini, ja allir stuðlarnir undir elni tryggari samfelagsskipan er nú á floti.

Vit mótmæla meiralaufans avgerð og kunna ikki taka hana sum bindandi svar fyri Føroyingar. Tað sitandi tingið hevur ikki heimald veljaranna til at taka avgerðir í stjórnmállegum spurningum.

Tí gera vit við hesum tinginum kunngift, at beinanvegin sum henda tingseta er slitið venda vit okkum til Føroya fólk, veljararnar, og síðan geva tinginum frágreiðing um støðu økkara.

3. Kolamálið.

Álit (P. Petersen óheftur):

Sambært samju av 11. maj 1942 millum Arbeidsmanna Kolavirki, Tvøroyri, og P/F Føroya Kol góðkendari av landsnevndini eru prísirnir á føroyskum koli hesir:

Kol, sum verður flutt frá Tvøroyri:

77 kr. pr. ton	fyrir stórt kol,
68 - - - -	smákol,
40 - - - -	avharpað kol.

Fyrir kol, sum verður selt til nýtslu í Froðhiar kommunu:

80 kr. pr. ton	fyrir stórt kol,
70 - - - -	smákol,
40 - - - -	avharpað kol.

Løgtingsverkfrøðingurin hevur útroknað, at hesir prísir, orsakaðir av hækkan av arbeidslønini samsvarandi við prístalshækkanina og av prishækkan av ymskum tilfari, eiga at verða hækkaðir til:

98 kr. pr. ton	fyrir stórt kol,
81 - - - -	smákol,
46 - - - -	avharpað kol.

Fíggingarnevndin skal mæla til, at akkordsatsirnir, sum nú eru galdandi, verða hækkaðir $12\frac{1}{2}\%$ og tímalønin verður hækkað við 26 øyru samsvarandi prístalinum, og soleiðis at Arbeidsmanna Kolavirki fær loyvi til at útbetala lönir samsvarandi hesum frá 1. november at rekna.

Møn av tí, at prishækkanin av tilfarinum sum prop er ein loysætlan og ikki bygd uppá avgjörda vitan um prísir, og tað er skylda tingsinu at halda kolaprísirnar so langt niðri sum møguligt, heldur nevndin tað vera beint í hesum umfari fyri fyrst -- oinar 3 mánaðir -- at seta prísir um 6 kr. lægri enn verkfrøðingsins ætlan. Møn hetta uppskot ber á hni bógvin

tað við sær, at tingið má tryggja A. K. móli sviðnum, sum fylgir við, um tilfarsútreiðsturnar veruliga verða, sum verkfrøðingurin hevur ætlað.

Prísurin verður so fyri kol, sum verður útflutt frá Tvøroyri og selt á Tvøroyri hesin:

90	kr. pr. ton	fyrí stórt kol,
75	- - - -	smákol,
45	- - - -	avharpað kol.

Sambart hesa støðu setur nevndin fram hetta

Uppskot:

1) Tingið mæltir til, at akkordsatsirnir, sum nú eru galdandi, verða hækkaðir $12\frac{1}{2}\%$, og tímalønin verður hækkað við 26 oyru samsvarandi prístalinum, og soleiðis at Arbeðsmanna Kolavirki fær loyvi til at útbetala lønir samsvarandi hesum frá 1. november at rokna. Prísurin verður so hesin fyri kol, sum verður útflutt frá Tvøroyri og selt á Tvøroyri:

90	kr. pr. ton	fyrí stórt kol,
75	- - - -	smákol,
15	- - - -	avharpað kol.

Tá 3 mánaðir eru larnir (nov., dec. og jan.), verður at senda landsnevndini roknskap.

2) Logtíngið tekur samsvarandi frammanundanstandandi ábyrgd fyri rakstrinum av kolagrevstrinum í Trongisvági fyri tíðarskeiðið 1. nov. 1942—1. februar 1943, tá ikki yvir 6 kr. pr. ton selt kol.

Broytingaruppskot frá S. P. Zachariasen og J. Nielsen:

Sum nýtt petti verður sett:

Tingið verður tilvega so nøgv arbeidsmegi, at framleiðslu av koli verður í minsta lagi 800 tons um mánaðan.

Til fær bygdur, ið liggja óhaggliga fyrí og langt av leið, fær landsnevndin heimild at lata hóskandi pening. Tá ið tað er óvíst, at fraktútroiðslurnar eru alt ov stórar.

2. nov. nevndaruppskotið samtykt 19—0 og broytingaruppskotið 20—0.

Afturikið broytingaruppskot frá P. Petersen o. fl.:

Sum nýtt petti til nevndaruppskotið verður at seta:

Koncessiós- og licensgjaldið á Kolagrevstrinum í Kvalbæ fellur burtur. Landsnevndin fær heimild til úr amtsgrunninum at veita Kolagrevstrinum í Kvalbæ sum samsýning kr. 2.00 per selt ton frá 1. januar 1942 at rokna og so leingi sum kriggsviðurskiðtal standa við.

Frá A. Samuelsen og fl.:

Spøragsmalet om Koncessionsafgift og Tilskud til Kuldriften i Kvalbæ henvises til Budgetudvalget.

Álit:

Nú arbeiða meiri enn 100 menn í Rangabotni við kolgreifstur, og A. K. tørvar rakstrarpening.

Ríggjarnevndin setir tí fram soljóðandi

Uppskot:

Løgtingið veitir Arbeidsmanna Kolavirki, Tvøroyri, lán 25.000 kr. at renta við 3% p. a. og at afturrinda, tá tað verður kravið.

S. des. samtykt 17-0.

Álit (P. Petersen óheftur):

Landsnevndin hevur í riti 31. august 1942 lagt kolamálið fram fyri tingið.

Hin 11. sept. var málið til fyrstu viðgerð og beint í Ríggjarnevndina.

Soleiðis sum viðurskiptini hava verið við kolatilforstuni, síðani kriggið brast á, hevur brennispuvingurin verið ógvuliga sterkt frammi manna millum. Ótti hevur verið á monnum at koma at síta við kaldar steinar, har sum einki torv hevur verið at fingið. Landsnevndin og antíð hevur tí haft til viðgerðar brennispuvingin og roynt at stuðla kolaframleiðstøna í Føroyum. Frá almennari síðu hevur eisini verið heitt á fólk um at gera tað, ið gerast kann, fyri at fáa sum mest møguligt av torvi, samstarv landsnevndarinnar áheitan: Brennispuvingurin av 20. juli 1942, ið var sendi øllum teimum føroysku bløðum.

Landsnevndin hevur samráðst við stýrið fyri Arbeidsmanna Kolavirki á Tvøroyri og hevur viðvirkað at tingið í lag sáttmála millum P. í Føroya Kol og A. K.

Samstundis sum hesin sáttmáli varð gjørdur hin 11. mei 1942, gekk landsnevndin tingsins vegin við til:

at veita A. K. 10.000 kr. í studningi til at seta nýggjan skjotul á til kolagrefstrar eins og til ymsar umveitingar av virkinum — hesar 10.000 kr. eru goldnar A. K., men rukku ikki á mál, og er tessvegna enn nakað eftiri at høgga fyri at koma inn til eitt nýtt kolabrot.

at læna A. K. 10.000 kr. at nýta, soleiðis at spurningurin um endurrindan skuldi avgerast við seinri samráðingum út frá, hvussu grefstrarvirki stóð seg — eisini hesin peningur er goldin A. K.

at tingið skuldi keypa tey amboð og amboð, ið torvar var á til fremj-an av kolagrefstrinum, óg lata A. K. fáa tað við freytum, sum seinri kundi avgerast — sambært landsnevndarinnar riti av 31. august 1942 var tá keypt fyri 130 kr. --,

at spurningurin um peningaliga hjálp til byggjan av kolabúðum og aðrar fyriskipanir í kolanáminum skuldi avgerast sambært innstilling av driftsráðs A. K.s — 43.000 kr. eru játtadar til kolabúðir --,

at lögtingið skuldi velja 2 driftsráðslimir.

Samst var um, at teir í sáttmálanum millum P. K. og A. K. settu kolaprísir ikki skuldu hækkað uttan lögtingsins góðkennan, men skuldu teir lækkast so brátt kolagrevsturin gjørdi tað møguligt uttan at skerja eina rimiliga tímansløn. Rimilig tímansløn var hildin at vera hon, ið annars var á plássið.

Harafturat komu partarnir til sáttar um,

at kolið skuldi seljast innóti vandan í hordina,
 at um A. K. framleiddi eina kolanögd á goymslu, nóg stóra fyrri
 Føroya brúk, skuldi lögtingið keypa hetta kol í goymslu,
 at verkfrøðingur skuldi hava umsjón við virkinum fyrri hitt almenna.
 Í málinum liggja ymsar frágreiðingar frá verkfrøðingi Bjrnæs, ið lý-
 sa, hvussu glagist hevur við kolagrevstínum, síðani hesin sáttmáli varð
 gjørdur.

Ymsir trupulleikar hava verið, serliga viðvíkjandi at fáa neyðturvuligt
 tilfar og amboð til vega. Av hesum trupulleikum hevur staðist, at A. K. ikki
 hevur kunnað nkt um arbeidssólkið í kolunáminum. Av tí stóðst eisini, at menn
 máttu st-ðga við arbeidinum at fáa skjótt á fyrri nýggjari kolagrevstri.

Men tað er nevndini kunnugt, at A. K. nú hevur fingið árestaði til-
 farid og amboðini — og eru nú sambært verkfrøðingsins seinasta frágreiðing
 106 menn í Rangabotni og 10 menn í arbeiði uppá kolabúðina. Hon er lið-
 ugsloyst, meðan reisluglu ikki hevur kunnað gjørt vegna ólagaligt veður.
 Kolaframleiðslan í Rangabotni sigur verkfrøðingurin, er nú um 30 tons um
 dagin ella um 750 tons um mánaðin.

Við hesi framleiðslu heldur verkfrøðingurin vera møguligt at avskipa
 25 tons um dagin. Hann undirstrikar tí, at tað er neyðugt, at „Rókur“ verður
 hildin í regluligari farناسigling við koli. Hann heldur tað eisini vera neyð-
 ugt av og á at leiga amboð skip til kolafursta, av tí at Hvalbæ eisini hevur
 kol til avskipingar.

Teir í nevnda sáttmála ásettu kolaprísir á Drelnesi vóru hesir fyrri
 avskipingar:

77 kr. tonsið av stórum koli
 68 „ „ „ „ netukoli
 40 „ „ „ „ soldaðum koli.

Kolaprísirnar fyrri Tvøroyrafólk vóru settir eitt sindur lægri.

Av tí at arbeidslønin og tilfarid er dýrkað munandi, síðan sáttmálin
 varð gjørdur, hevur A. K.s driftsráð í riti av 10. oktober 1942, biðið um at
 fáa løyvi at seta kolaprísirnar upp samsvarandi prishækkaniina. Í sama riti
 verður biðið um fíggarnevndarinnar hjálp til at fáa ymsar broytingar í sátt-
 málanum við F. K.

Nevndin hevur haft samráðingar við amtmannin, driftsleiðara Bærantsen
 fyrri A. K., Edw. Mitens fyrri F. K. og verkfrøðing Bjrnæs.

Samsvarandi ummæli frá Bjrnæs er fingið gingið við til at hækka
 prísirnar, samanber lögtingsmál nr. XIII-4/1942 A.

Viðvíkjandi broytni av sáttmálanum millum A. K. og F. K. er at
 siga, at nevndin hevur samráðst við partarnar um henda spurning. Hesar
 samráðingar bóru ikki á mál, og er tað tessvegna neyðugt, at givið verður
 landsnevndini í hendi at halda fram við teimum, til málið er greitt.

Í riti av 17. november biður A. K. um eitt driftslán frá tinginum
 uppá 25.000 kr. Hetta lán er neyðugt, fyrri at A. K. kann rinda arbeidslønir
 fyrri tað kol, ið liggur á goymslu, ella sum ikki er goldið av keyparanum. A.
 K. sigur, at tað er ógjørligt at krevja kolið goldið av keyparanum, hóðrenn
 hann hevur fingið tað til sfn. Tingið er gingið við til at játta henda drifts-
 pening, samanber lögtingsmál XIII-4/1942 B.

Í sama riti verður sagt frá, at A. K. hevur sakt Froðbiar sóknar
 kommunu um at keypa ein bil til fluttning av kolaarbeitarnum og koyrslu
 av koli á Tvøroyri.

Í Hvalbæ hevur igjøgnum langar tíðir verið høkt kol. Undir seinasta
 verðaldarbardaga var sum kunnugt stórgrevstur í kolunáminum har.

At fáa framt og økt um framleiðsluna í Hvalbæ hevur eisini verið á
 máli. Hvalbinger hava eisini framleitt nakkað av koli til útflytingar.

Í lagtingamáli nr. XIII-1 A: Kolamálið, varð sett bróytingaruppskot av Poul Petersen o. fl. Tað ljóðaði soleiðis:

„Konecessíons- og licensgjaldið á kolagrevstrinum í Hvalbæ fellar.

Landsnevndin fær heimild til úr amtsgrunninum at veita kolagrevstrinum í Hvalbæ sum samnýning kr. 2 pr. selt tons av kóli frá 1. januar 1912 at rokna og so leingi, sum kriggsviðurskiptini standa við.“

Av tí at menn hildu, at tað var illa til at greiða atkvøðu fyri fyrsta punktum í bróytingaruppskotinum við tað, at tingið ikki kann gera av í einum frætuspurningi viðvíkjandi gildi av einum konecessjónar- og licensgjaldskravi, varð uppskot samtykt at heina kolamálið í Hvalbæ til gjøttari kunningar í fíggarnevndini.

Nevndin hevur so havt fund við umboðsmenn fyri kolagrevstrar-mennirnar, kolasølumennirnar og sóknarstjórn í Hvalbæ, og hava hesir í fylgjandi riti sett fram ynski síni kolamálinum í Hvalbæ viðvíkjandi:

„Underteguede, der efter Anmodning fra Brændselsnævnet er kommet til Thorshavn til Forhandling om Kulforsyning og Fordeling af Kul fra Kvalbø har den 4 Novbr. d. A. haft Møde, først med Lagtingets Budgetudvalg og senere samme Dag med D'hr. Kontorchef Mortensen og Ingeniør Bjørnæs.

Vi skal herefter tillade os at fremsætte følgende Forlag:

Der etableres i Kvalbø to Organisationer til Opkøb af Kul til videre Eksport, nemlig:

1. En Sammenslutning af samtlige Købmænd i Bygden, der har fremsat Begæring herom.

2. Arbejdsforeningen „Røyd“.

Købmændene har saavel som Arbejdsforeningen indsendt Andragende til Brændselsnævnet om at komme i Betragtning og for at simplificere Eksporten mest muligt foreslaas, at disse to Organisationer bliver Eksportører i Kvalbø til Uddelere i de forskellige Pladser paa Færøerne.

Man kunde tænke sig, at Lagtinget i paakommende Tilfælde kunde gaa med til at stille en Driftskapital til Raadighed.

Dennes Størrelse kunde fastsættes ved Forhandling.

Man vil endvidere foreslaa, at et eller to Fartøjer besejler Kvalbø til Afhentning af Kul, og at Transporten, naar Vejrforholdene tillader en saadan, foregaar nogenlunde regelmæssigt, naar der findes Kullager i tilstrækkelig Mængde.

Da vi kun har to Lastbiler i Bygden, hvoraf den ene maa betegnes som udrangeret, vilde det være ønskeligt, om en Lastbil kunde skaffes til Transport af Kul fra Minerne til Landingspladserne.

Endelig foreslaas, at der foretages Forarbejde til fremtidig Kuldrift i „Rókhauge“.

En saadan Drift kunde saa supplere Driften i Præstfjældet, hvor Kulmængden nødvendigvis maa være i stærk Aftagen.“

Nevndin kann mæla til, at landsnevndini verður givið í hendi tingsins vegna

at veita umsækta driftspening til vega,

at royna at fáa í lag, at skip verða at sigla regluliga eftir kóli í Hvalbæ,

at geva Hvalblar kommunu tað neyðturvuliga loyvi og viðmæli til at keypa ein bil til kolakoyrslu í Hvalbæ,

at veita um neyðugt studning til at fara undir kolabøgging í Rókhaga.

Víðvíkjandi koncessjónar- og licensgjaldsspurninginum heldur nevndin, at Tingið ikki hevur atsloður at hjálpa Hvalbingum enn við at játta teimum fría sakarløslu. Nevndin mælir til, at hetta verður gjørt.

Uppskot:

- 1) Tingið góðkennir landsnevndarinnar avgerðir í kola- og brennispu-
ninginum.
- 2) Landsnevndin fær heimild tingsins vegna
 - at halda fram teir samráðingar, ið fíggingarnevndin ikki fekk liðvar
víðvíkjandi broytan av sáttmálanum millum A'S Føroya Kol og
„Arbeidsmanna Kolavirki“,
 - at veita Hvalbingum umsøktu driftspening,
 - at skipa fyri, at skip verða at sigla regluliga til Hvalbiar eftir koli,
 - at geva Hvalbiar kommunu og Froðbiar sóknar kommunu tað neyð-
turviliga loyvi og viðmæti til keyp av lør sínum bili til kola-
koyrslu og koyrslu til og frá arbeidsplassinum við kolagrevstrar-
arbeiðarunum,
 - at veita um neyðugt studning at fara undir kolahoggving á nýggjum
støðum.
- 3) Tingið játtar Hvalbingum frín sakarløslu, om teir ynskja at leggja
spurningin víðvíkjandi koncessjónar- og licensgjaldi til Føroya Kol
fyri rættin.

8. des. pt. 1 og 2 samtykt 10-0, pt. 3 fall 10-0.

4. Voruflutningur úr Íslandi og Ameríku.

Uppskot frá meirilutanum:

Lagtinget annoder Vareudvalget og Amtmanden om at have Opmærksomheden henvendt paa Køb af Nødvendighedsvarer i Amerika, naar saadant Køb er nødvendigt, muligt og formaalstjenligt med Hensyn til Færøernes bedst mulige Forsyning med Nødvendighedsvarer til overkommelige Priser.

Minnlutauppskot:

Longu tá orrustan brast á í 1939, var tað í táverandi tingsetu hetta sama heystið av tingmonnum Poul Niclasen og Jóannes Paturssyni í tí munliga orðaskiftinum studdað til, at stovnað verð handilssamband við Ísland og Ameríka. Undir sama orðaskifti verð greitt frá, at sama umboðssølan, O. Johnsen & Kaaber í Reykjavík og New York, sum lagtingið hevði havt viðurskiptir við í seinasta heimsbardaga, aftur var tilreiðar til at gera tinginum somu tænastu sum tá.

Eitt tað fyrsta stig til eitt samband við U. S. A. kundi fást í lag, var at tryggja lagtinginum algongd til amerikansk pening. Hetta kom í lag á tann hátt, at danska stjórnin lat amtmannin hava 100.000 dollars fatar í New York, at nýta sum lán til Føroyar, tá ið tørvaði.

Síðan tá hevur tað ferð eftir ferð, bæði í vørunevndini og í lagtinginum verið heitt á amtmannin um at gera nýtslu úr hesum dollars, og so státt at fáa lagt grundlagið undir handilssambandinum vestureftir. Men eins ofta hevur amtmadrin sýtt fyri at latið hesar frammanundan nevndu dollars verið tókar. Hann hevur á hvørjum sinni møtt hesi áheitan við toimum orðum, at hesir dollars „ikke skulde benyttes før i den yderste Nød“.

Afturat hesum er at hava í huga:

Í „Memorandum til videre Besørgelse for Amtmanden over Færøerne“, (nr 73444/4566) 13 frá bretska konsulinum er skrivað undir petti 11: „Amtmanden er i Besiddelse af en tidligere aabnet amerikansk Kredit paa 100.000 Dollars, og den britiske Regering maa betinge sig, at denne Sum anvendes til at betale tilladt Import fra U. S. A., før der stilles Krav til det britiske Finansministerium om Valuta fra dette Land.“

Tað er at siga, at hesir dollars, sum ætlaðir vóru til eitt neyðturvuligt grundarlag undir Føroya samhandli við Ameríka, vegna afturbald og fastalokur amtmannsins hava ligið og liggja har vesturi og beinleiðis forða fyri, at Føroyingar hava kunnað fingið Ameríkahandil í lag.

Alt tað nógva stríð og allan tann kostnað, einstakir menn ella einstakt felag hava lagt til fyri at fingið henda vesturhandil stovnaðan, hevur vegna hesi ólíkindir og annan treka ikki kunnað, ført fram til varandi bæta.

Tað verður óvikið drúgført í hesum áiti at greiða frá øllum leimum hendingum, sum tilberið seg hava í hesum vesturleiðarmáli; eitt úrdrag úr tí, sum áborist hevur seinraporti av hesum ári, skal tó verða víst á.

Tann 20/a 1942 sendi landsnevndin eftirfylgjandi fullmakt til amt-

mannin at víðarísenda Óla Jákup Jensen, skipara, sum í Reykjavík hevði tinguð um vørukeyp úr Íslandi og Amerika:

„Færøernes Landsnevnd maa udtale, at enhver Ordning som Ole Jacob Jensen kan opnaa med den islandske Regering for at faa Nødvendighedsvarer og Skibsbygningmateriale til Færøerne over Island fra Amerika eller Varer af islandsk Oprindelse, har vor bedste Støtte og Anbefaling under Forudsætning af, at Betaling sker i Sterling.“

So státt fekk harra O. J. Jensen í fyrsta lagið keypt 260 tons í Reykjavík av íslenskum og amerikanskum vörum. Harnæst fekk hann 29. juli frá amerikanska umboðsmanni Hjalmar Bjørnsson, Lendlease, Washington, vælvildarlyfti um, at hann vildi styðja umsókn um eitt so stórt innkeyp av amerikanskum vörum, sum Føroyum tørvaði í eitt ár.

Tveir dagar aftaná at hetta leppnisluga úrslit var komið burtúr tingingunum millum amerikanska fulltrúan og tann av landsnevndini góðkenda feroyska fulltrúa, alt við vælvildar studdningi frá íslensku stjórnini, fekk O. J. Jensen frá danska umboðsmanninum í Reykjavík, Fontenay, boð um, at hann ikki hevði loyvi at tinga um keyp av vörum frá Amerika. Líkæins fekk Hjalmar Bjørnsson skeyti frá Washington, har sagt varð honum nei at fáast við tingingar um feroysk-amerikaskan vøruhandil.

Hvat atvoldin var til, at hetta skuldi henda hesum fyri Føroyar so góða tiltaki, er ikki upplýst.

Skip var farið eftir teim fyrrnevndu 260 tonsum, sum keypt vóru, men kundi ikki taka meir enn 200 tons. Annad skipið, sum seinni komu eftir hesum 60 tonsum, ið eftir vóru, mátti sigla tómt heim aftur, tað fekk ikki loyvi at skipa vørurnar inn.

Tann 8. august sendi O. J. Jensen úr Reykjavík hetta símskeyti til landsnevndina.

„Fremtidige Forsyninger fra Amerika over Island kan kun opnaas, forudsat Ønske derom fremsættes fra færøske og engelske Regering.“

Tað kann elngla iving vera um, at landsnevndin hevur gjørt „den færøske Regerings“ høvuðsmanni, harra Hilbert, kunnugan við hesa hodsending úr Reykjavík. Men eftir øllum, sum kunnugt er, hevur hann einki ynski framsent um „fremtidige Forsyninger fra Amerika“.

Tá Føroya egna „Regering“ við opinberliga at tuga, hevur víst, at hon ikki leggur lag í, at Føroyar fáa „fremtidige Forsyninger“ frá Amerika, er tað náttúrligt, at einki sæst til, hvat tann „engelske Regering“ heldur um hetta mál. Eftir hevur landsnevndin einki greitt frá, um hon hevur latið bretska umboði í Føroyum vita av hesum símskeyti úr Reykjavík.

Tann 21. august hevur landsnevndin lagt hetta mál fyri lögtingið, uttan at nakað sæst um, at hon hevur roynt at fingið tað viðmæti, tey ynski frá feroysku og bretska stjórnini, sum kravdist hesum handilsmáli til frama.

A landsnevndin ístaðin fyri at verða farin til hesi tvey yvirvakið, símskeyti skjýtur til, sendir málið herbakað til lögtingið, kann ikki tykjast at hava havt annað til endamál enn at geva tí ein linan deyða.

Ílenda øllan sýnist ósini at verða prógvað av teirri mannagoagð, málið hevur haft, síðani tað kom á ting, sum verið hevur hendan:

Lögtingið varð sett 1. september. Tá tingið enn ikki 7. september hevði tikið málið á dagsskrá, heitti Fólkallokkurin (Radikalt Sjálfstýri) á tingformannin við hesum uppskoti:

„Sambart grein 10 í tingskipanini biðja undirskrivaða formannin um at seta lögtingsmál XIII-ð/1942: Vøruflutning úr Íslandi á dagsskrá 8. september 1942“.

8. september kom málið á dagsskrá. Utan ávaring kunngjardi formaðurin tá, at hann tók málið aftur av dagsskrá, og sleit fundin.

Fólkaflokkurinn tók tá uppskotið uppattur og kravdi málið sett á dagskrá 9. september. Harumframt setti Fólkaflokkurinn fram til viðgerðar utanum dagsskráina henda fyrirspurning:

„Til lögtingsformanninn.

Av tí, sum hendi á tingi í dag kl. 10, at tingmál XII-6/1942: Væruflutningar úr Íslandi og Amerika varð tikið av dagsskráini, skal hin færeyski Fólkaflokkurinn, Radikalt Sjálvstýri, seta fram fyrirspurning til tingið --- serstakliga til teir tingmenn, sum bóðu formannin steðga fundinum.

Tað er vituligt, at hetta mál haslar og tykist at innibera einastu leið í lötuni til at fáa í lag handilssamband við Amerika, til tryggjan av værutiflutninginum undir bardaganum, og hartil eisini fyrimunir til frama fyri landið aftaná bardagan.

So statt mega vit spyrja, um meirilutin á tingi við hesum atburði, sum fyrifórst í morgun, setlar at farna hesum landsgagniliga máli.

Vit biðja um, at hesin spurningur verður tikið til viðgerðar í dag kl. 16 uttanum dagsskráina.

Á Løgtingi, t. 8. september 1942.

Hin færeyski Fólkaflokkurinn."

Hesi bæði málini vóru sett undir atkvøðu við navnakalli.

Meirilutin feldi bæði.

Tann 17. september kom hetta mál: „Væruflutningur úr Íslandi“ í nevnd.

Tann 25. september heitti viðundirskrivaði Jóannes Patursson á nevndarformannin við hesum orðum:

„Nú eru liðir 50 dagar frá tí at boðini frá Reykjavík um sambandil við Amerika kom í lögtingið, og 8 dagar frá tí at málið kom í nevnd.

Undirskrivaðu limir í vørunevndini biðja her við harra formannin um nevndarfund í hesum máli í dag, og vegna tess at harra Óla Jákup Jensen, sum í Reykjavík hevur haft við hetta málið at gjørt, er staddur í býnum í dag, biðja vit harra formannin um at heita á hann at koma við á henda nevndarfund til at geva gjøllari frágreiðing um hetta mál“

So statt er einki fast skil enn komið á tann á lögtingi 1939 tilhetl- ada sambandil við Ísland og Amerika.

Ísland harafturímóti fekk sær longu seint í 1939 bæði skipasamband og sambandil við Amerika og síðani ein handilssáttmála sum eftir vónum tryggjar landinum tilflutning av tilfari og neyðsynjarvörum.

Meðan nú er so mikið frálíðið, og meðan enn einki hevur verið av- ríkað viðvíkjandi tí fyrrnevnda boði úr Reykjavík, sum kom landsnevndini í hendi 8. august, tykjast líkindini nú at vera vónalig til serstakliga við tí stjórnarlagi, her á landi, at fáa nakað burtur úr hesum máli.

Uppskot:

1. Tingið áttalar, at danski umboðsmaðurin í Reykjavík, harra Fontenay, tann 31. juli 1942 hevur steðgað fyribils handilsfulltrúa landsnevndarinnar, O. J. Jensen, í tingingunum í Reykjavík um vøruhandil við Amerika.

2. Tingið biður landsnevndina heita á bretska stjórnina at geva viðmæli sítt til, at teir 100.000 dollars, Føroyingar hava tók at Amerika, kunnu nýfast til haðani at keypa byggi- og skipatúlfar og matsmøl.

10. des. uppskotið samtykt 16--0. Minnilutauppskotið fall 7--0.

5. Føroya Ferðamannafelag.

Álit:

Fyri Føroya ferðamannafelag hevur Sverri Patursson í riti, móttikið 1. sept. 1942, søkt Føroya lögting um 1.500 kr. sum stuðning til útgávu av felagsins ferðahefti Føroyar.

Sagt varð frá, at felagið hevur, síðani teir fremmandu hermenninir, Onglendingar og Skotar, komu til Føroyar, gjørt eitt regluligt arbeiði teirra millum til fyrireiðingur av eini munandi ferðamannavítjan úr Onglandi og Skotlandi, tá ferður einaferð verður aftur.

Upplýst varð, at ógvuliga lítið er eftir av teirri gomlu útgávuni av ferðamannaheftinum. Meginparturin av tí, sum var eftirl, tá ið hermenninir komu higar, sigist at vera latin til teirra. Kortini hevur nakað verið til sølu í bókasøðunum. Upplýst varð, at eisini onnur smærri ferðaheftir, sum felagið átti, eru uppi.

Inntøkan av leinum í bókasøðunum seldu ferðaheftum er farin til at halda ferðamannastovuna.

Felagið heldur, at ferðamannastovan ikki eigur at halda upp at hóast ferðamannavítjanin úr útlandinum í hesi tíð er stöðgð.

Virki felagsins hevur í seinastuni annars bara verið innlandis. Hildið varð, at sum viðurskiftini nú eru, er tað torført at fáa limir felagsins at lata limagjald til felagið, og hevur tað tí heldur einki limagjald kravt, so leingi, sum felagsins virki hevur verið so skert, sum tað er. Hetta hevur verið við sær, at felagið ongan pening hevur tók.

Roknaskapur felagsins sýnir eina inntøku uppá 419 kr. og eina útræðslu uppá 380 kr. Hjalagt umsóknini fylgir eitt eintak av ferðamannaheftinum.

Fíggingarnevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, heldur tað vera av týðningi at endurprenta ferðamannaheftið og ein tann besta háttin at vekja hugin hjá fremmandum at vitja Føroyar. Ein tilik vitjan av „turistum“ kann koma at vera ein góð innlaga hjá Føroyingum.

Tað er ikki upplýst, hvat ein endurprenting av ferðamannaheftinum kostar. Men í hesum tíðum, hvar ið so nógvir fremmandir menn eru í landinum, má kunna roknað við eini munandi sølu, og má endurprentingin tí fyri ein part kunna hvíla í sær sjálvum sum eitt hvørt annað tiltak, ið hevur

Íkkindi at bera seg. Men fíggarnevndin heldur kortlái, at tingið eigur at sýna hesum máli vælvilja sín og skjýtur uppá, at ferðamannafelagnum verður játtaður ein studningur uppá kr. 300 til endurprentan av ferðamannaheftinum.

Uppskot:

Úr amtsgrunninum verður Føroya ferðamannafelag veitt 300 kr. í studningi til endurprentan av tí í álitinum nevnda ferðamannahefti.

3. nov. samtykt 18—0.

6. Kjotrationalering.

Álit:

Frá Føroya arbeidarafelag er komið bræv til tingið, dagsett 29. august í ár, við bøn um, at kjotið, sum er og verður at fáa í landinum, verður býtt javnt út millum fólk við kjotkortum. Lagt verður aftrat, at tey, sum ikki hava ráð at keypa tað kjot, tey fáa rætt til eftir kortunum, eiga at fáa nakað av kjotinum goldið av hinum almenna (rabatkort).

Nú veit einhver, at kjotnøgdin, sum boðin verður út í fríum handli í Føroyum, er lítil samanborið við fólkatalið.

Tað er ilt at selta, hvussu mong neyt verða dripið í Føroyum um árið; men vit vita, at meginparturin av teimum er avdeyðaneyt, og tað tí er vána kjot.

Aftrat seyða- og neytakjotinum fáa vit nú eisini sjálvir til vega eitt sindur av svínakjoti óvíst hvussu nógv - og so nakað av gúsa-, høna- og dunnakjoti. Kálvakjotið má eisini haldast uttan fyri seyða- og neytakjotið.

Alt hetta síðatnevnda er so tvingasamt í nøgd, at vit kunna ikki rokna við tí her.

Frá bretska konsulinum er bræv komið um, at vit í mánaðunum des.—mái kunna fáa innflutt úr Bretlandi 100 tons av kjoti, sum vit mugu rokna við er fryst neytakjot.

Skurðtíðin fyri seyð í Føroyum er longu komin, og ein partur av skurðinum er longu tikin. Vit eru skjótt mitt í skurðtíð. Einstøk fólk kunna longu hava fingið væl av seyðakjoti, sum t. d. kann verða hongt í Ishús. Onnur hava einki fingið. Nú at fara undir at býta út seyðakjot eftir kjotkortum vil virka órættvíst yvir fyri teimum, sum einki hava notið av skurðinum, ið tikin er. Tað má tí haldast at vera hentast fyr í ár, at tingið heldir á teir, sum selja seyðakjot, um at gera alt fyri, at seyðakjotið kemur javnt út millum fólk, og at einstøk fólk ikki leggja kjot inn undir seg.

Tað er upplýst, at einstakir privatir persónar hava keypt drápsneyt, sum hava verið býtt sundur millum fáar menn. Slíkur athandur er skaðiligur fyri fjøldina og eigur tí ikki at fara fram.

Bretski konsulin í Føroyum hevur sagt, at bretsku her- og flotamaktin í oyggjunum vil ikki keypa upp føroyskt seyðakjöt. At einstakir hermenn ella hermannadeildir ikki viðhvørt keypa føroyskt seyðakjöt fyri egnu rokning, kan konsulin sjálvsagt ikki borga fyri. Skuldi slíkt ávisliga hent, eigir tingið at biðja amtmannin tinga við konsulin um, at kjöt, sum umvegis verður keypt av bretska hermonnum, verður góðgjørt okkum í somu nøgd aftur úr Bretlandi út yvir tey 100 tonsini, vit hava lyft um.

Tey 100 tonsini av kjöti, sum vit eftir tilsøgu fáa úr Bretlandi í tíðini des.—maí komandi verður og vár, eiga at verða býtt javnt út um landið, helst til størbygdir, sum hava umstøður at goyma tað. Hóskandi vil tað vera, um valutamiðstøðin tekur sær av hesum útbýtingararbeiðinum.

Kjotskipan galdandi frá miðskeiðis næsta summer verður settur tikin til viðgerðar fyri seg.

Tilpæskot:

1. Tingið heitir á teir, sum í heyst og komandi verður selja seyðakjöt, annaðhvørt tað eru bøndur ella kjøtsølumenn, at fyrireika seluna soleiðis, at kjötið kemur javnt út millum fólk, og at einstakir persónar ikki leggja nógva kjöt inn undir seg (hamstra).
Soleiðis verður heitt á teir, ið selja drápsneyt, um ikki at selja tey til aðrar enn kjøtsølumenn. Teir verða biðnir um best møguligt at javna seluna út millum fólk.
2. Tingið biður amtmannin tinga við bretska konsulin um, at kjöt, sum umvegis verður keypt av bretska hermonnum fyri egnu rokning, verður samsýnt okkum í somu nøgd aftur úr Bretlandi út yvir tey 100 tonsini, vit hava tilsøgu um.
3. Tingið heitir á valutamiðstøðina um at skipa innflutning og útsølu av teimum 100 tonsunum av kjöti, vit hava lyft um at fáa úr Bretlandi, soleiðis, at kjötið verður býtt í hóskandi nøgdum út um landið, og at tað kann koma øllum fólkinum til góðar. Tey, sum ávisiliga hava verið væl fyri at fáa fatar á ivaleysa nógvum av tí í Føroyum framleidda kjøtinum, eiga ikki at fáa høvi til at keypa innflutt kjöt; men um so skuldi verið, má tað verða í ógvuliga smáum nøgdum.

28. sept. samtykt 21—0.

Átíð:

Í tingmáli nr. XIII-7/1942 var nevnt, at kjøtrationering fyri komandi ár vildi verða tikin til viðgerðar fyri seg. Hóskandi tíðarmark fyri, at kjøtrationering varð sett í gildi, er eftir nevndarinnar ætlan Ólavsekan. Um tað er neyðugt til næstu Ólavseku at áseta reglur fyri kjøtrationering, eigur landsnevndin at ætla um, og hon eigur tí at fáa heimild til at gera tað, ið neyðugt er hesum viðvíkjandi.

Uppskot:

Tingið heimilar landsnevndini at gera reglur til kunnugerðar um kjøt-rationering frá Ólavseku komandi, um nevndin heldur tað verða neyðugt.

Brøtingaruppskot frá J. Patursson:

Aftaná nevndariðnar uppskot verður sett sum nýtt petti:

Tingið heimilar landsnevndini at nýta upp til 15.000 kr. til at veita føroyskum unglingum ferðastudning sum vilja søkja sær kunnleiku í húfrøði ella húsmøðraføði.

10. des. nevndaruppskotið samtykt 22—0, brøtingaruppskotið fall 9—0.

7. Einkarsøla.

Álit:

Til Udvalget er henvist en Skrivelse af 1. September 1942 fra Færøernes Købmandsforening, hvori der nedlægges Indsigelse (mótmæli) mod, at Landsnevndin har besluttet, at Indførsel af visse Nødvendighedsvarer som Melvarer, Korn, The, Sukker og Kaffe er forbeholdt Færøernes offentlige Vareforsyning fra 1. April 1942. Købmandsforeningen andrager Lagtinget om, at denne Beslutning og den paa Beslutningen udfærdigede offentlige Kundgørelse sættes ud af Kraft. Om denne Sag har nærværende Udvalg delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Davidsen, Nolsøe, Rasmussen, Samuelsen og Øregaard) skal bemærke følgende:

Det er Flertallet bekendt, at Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager ogsaa behandler de af Landsnevndin behandlede og afgjorte Sager og om disse vil gøre Indstilling til Tinget. Desuagtet finder Flertallet Anledning til at fremsætte nogle Bemærkninger om den Beslutning, som Landsnevndin i sin Tid har truffet i Sagen om den Vareforsyningen tillagte Eneindførsel af visse Varesorter.

Ved Udgangen af Aaret 1941 var Øerne rigelig forsynet med de ommeldte Varer og da navnlig Korn og Mel. Færøernes offentlige Vareforsyning, som havde den Opgave fra Lagtinget at være supplerende med Hensyn til Vareindførsel, havde ikke nogen større Beholdning af Melvarer og i hvert Fald ikke saa meget, at det kunde forslaa, naar den private Import svigtede. Importen af Mel og Korn svigtede i høj Grad i Januar Maaned 1942. Ingen var i Tvivl om, at de private Importører havde indgivet tilstrækkelig store Bestillinger til deres Forbindelser i Storbritannien. Da det nu desuagtet viste

sig, at Beholdningerne i Marts Maaned var smaa, og at der mange Steder var Mangel, og adskillige Borgere havde Lyst til at debitere den offentlige Vareforsyning for den tilstedeværende Mangel, maatte der foretages noget af dem, som vilde komme til at bære Ansaret for denne Mangel og den derved skabte Situation. Og naar nu det Offentlige skulde bære Ansaret, maatte det Offentlige ogsaa sætte sig i Stand til at tage dette store Ansvar. Landsnevndins store Flertal besluttede derfor at lade det Offentlige overtage Eneførselen af de allervigtigste Varer, dog saaledes at de private skulde have Ret til at indføre indtil Udgangen af August 1942 de Varer, som de maatte have bestilt inden 1. April 1942. Da man som anført maatte regne med, at der forelaa betydelige Bestillinger inden 1. April, mente Landsnevndin, at man havde taget et ikke ringe Hensyn til de private Importører. Og da den sig nærmende Eneret for den offentlige Vareforsyning maatte antages at virke stimulerende paa de private Importører til at sikre sig den størst mulige Tilførsel af bestilte Varer inden 31. August, var der ogsaa taget det fornødne Hensyn til det almene Vels Interesser i Overgangsperioden.

Flertallet finder det af Landsnevndin foretagne Skridt for ikke alene fuldt ud forsvarligt, men ogsaa i høj Grad paakrævet. Det er troligt, at dette vil blive anerkendt fra alle Sider, naar en Gang Krigen og Krigssituationen er overstaaet. —

Der er ligeledes til Udvalget afgivet en Skrivelse til Ministry of Food i London, hvori Færøernes Købmandsforening uden at give Færø Amt, Lagting eller Landsnevnd Underretning, forsøger at forman Ministeriet til at tilsidesætte de af Færø Amt stadfæstede Regler om Importen af Nødvendighedsvarer. I Anledning af denne Skrivelse skal Udvalgets Flertal bemærke følgende:

Hvis Ministeriet havde fulgt Købmandsforeningens Henvendelse, kunde det have medført skadelige Følger for Færøerne af uberegneligt Omfang. At det ogsaa havde været i Strid med den foreløbig gældende Styrelseslov for Færøerne og i Strid med de britiske Løfter til Færøerne er givet. Heldigvis afviste den britiske Regering Købmandsforeningens Henvendelse i en høflig men alvorlig Skrivelse. Hvis denne Skrivelse ikke var blevet kommuniceret Amtet fra britisk Side, vilde Amtet og Lagtinget være uden Underretning om det i Købmandsforeningens Navn foretagne Sniglob mod livsvigtige færøske Interesser, og det kan ikke paatales alvorligt nok.

Mindretallet (Elløsen og Patursson) kan ikke være enigt med Flertallet om foranstaaende og afgiver særlig Udtalelse.

Forslag

fra Flertallet (Davidsen, Nolsøe, Joen Rasmussen, Samuelson og Øregaard):

Lagtinget billiger og tiltræder, at der ved Landsnevndins Foranstaltning er truffet den Ordning med Hensyn til Indførsel af Varer til Færøerne, som nærmere er fastslaaet ved Bekendtgørelse Nr. 16 af 30. Marts 1942.

10. des. meirilutauppskotid samtykt 16 móti 7.

8. Samsýning til Sverre Patursson.

Átt:

Valdemar Poulsen hevur í riti, dagssett 7. sept. 1942, vent sær til tingið við umboð um, at tað játtaði Sverra Paturssyni eina árliga heiðursløn uppá 600 kr. til framhald við starvið sum fyrri hjótt føroyska fuglalívið.

Skrivinum fylgir eitt viðmæli frá skúlanum í Havn og frá ymsum øðrum monnum.

Nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, er samd um, at Sverri Patursson hevur gjørt eitt gótt arbeiði fuglalívinum til frama, og mánir á, at tingið í fjór játtar honum 600 kr. sum ein sendarpening fyrri hansara starv fuglalívinum til frama.

Nevndin er aftur í ár sinnað til at taka undir við táknum um at veita Sverra Paturssyni eina sendarssamsýning, og setur fram uppskot um, at játta honum fyrri 1943 somu pensingahædd sum í ár.

Uppskot:

Sum sendarpening fyrri starv sítt fuglalívinum til frama verður veitt Sverra Paturssyni 600,— kr. fyrri 1943.

Peningurin verður at lata úr amtsgrunninum.

16. nov. samtykt 10—0.

9. Lýsingar á føroyskum máli.

Átt:

Fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) har ved Skrivelse af 5. September d. A. anmodet Tinget om at genoptage til Forhandling Lagtingsag XIV-7, 1940: Lýsingar á føroyskum máli.

Flertallet (J. E. Jacobsen og O. P. Joensen) meier ikke, at der under de nuværende Forhold bør træffes nogen Bestemmelse herom, og fremsætter intet Forslag i Sagen.

Minoriteten (R. Rasmussen) viser til etnot d. Paturssonar, lögtings-tíðindi 1940, bls. 186, og setur fram söljóðandi

Uppskot:

- 1) Kunngeringar, brævaskipti og onnur skrivlig stov, sum sýslumenn, sóknarfúti og pantfútar avhenda um landið, verða at orða á føroysk-um máli.
- 2) Hendan avgerð fær gildi 1. januar 1943.

7. nov. uppskot minnilutans fall 7-0.

10. Alment lýsingarblað.

Álit:

Tinget har fra Fólkalokkinum (radikalt sjálvstýri) faact tilsendt saalydende Skrivelse, dateret 6. September d. A.:

„Hin føroyski fólkalokkurin (radikalt sjálvstýri) loyvír sær hervið at helta á lögtingið um at „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Kundgørelser af 9. Maj 1940“ verða sett úr gildi og í staðin gjørdar lógreglar, hareftir Føroyar fáa egið alment lýsingarblað.“

Flertallet (J. E. Jacobsen, O. P. Joensen) finder ikke Anledning til for Tiden at foreslæe Ændring i de nuværende Bestemmelser angaaende Kundgørelser og stiller intet Forslag i Sagen.

Minnilutin (R. Rasmussen) úttalar: Soleiðis sum umstøðurnar eru, verður lógaruppskotið ikki sett fram í hesi tingsetu.

Uppskot:

Títt eintak av álitinum verður sent fólkalokkinum.

10. des. samtykt 19—0.

11. Føroyskt flagg.

Aft:

Fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) har tilsendt Tinget folgende Skrivelse, dateret 5. September d. A.:

„Vísandi til tingmál (XIV-9/1940: Føroyskt flagg) leyva vit okkum at fáa hetta mál uppافتurtíkið til viðgerðar í hesi tingsetu. Uppskot R. Rasmussens var tá soljóðandi:

Tað føroyska flaggið er góðkent sum Føroya flagg.

So státt samtykkir tingið, at Føroya flagg eina verður nýtt á lögtingsins og øðrum Føroya almennu ognum á vanligu flaggdøgum Føroya.“

Sagen har ofte varet behandlet í Tinget (se Lagtingstíðende 1938—1940).

Flertallet O. F. Joensen, J. E. Jacobsen óskar ikke for Tíðen at føreslúa Ándringar ud over de Bestemmelser man har for Brugen af det færøske og det danske Flag og skal henvise til Betænkningen 1940 (Lagtingstíðende Side 188).

Forslag:

fra Flertallet (O. F. Joensen, J. E. Jacobsen):

Tinget finder ingen Anledning til under de for Haanden værende Omstændigheder at foretage nogen Ándring i Tingets Brug af det færøske og danske Flag.

Mindretallet (R. Rasmussen):

Vísandi til minnilutaálit í lögtingsmáli (XIV-9.1940) lögtingstíðindi 1940, bls. 188, verður sett fram soljóðandi

Uppskot.

Tað føroyska flaggið er góðkent sum Føroya flagg.

So státt samtykkir lögtingið, at Føroya flagg eina verður nýtt á lögtingsins og øðrum Føroya almennu ognum á vanligum flaggdøgum Føroya.

16. okt. minnilutauppskotið fall 6--0, meirilutauppskotið fall 2—0.

12. Ferðasamband við Slættanes.

Álit:

Napoleon Petersen, lærari, Slættanes, hefur aftur í ár vent sár til tingið vit áheitan um að fáa postsamband við Slættanes sjóvegin.

Napoleon Petersen flytur fram, að bygðin liggur langt frá öðrum bygðum í Vágoyum, 6 fjórðingar stytsta leið, men hefur einki vegasamband. Til Vestmanna er so stutt, að bátur hefur bert ein $\frac{1}{2}$ tíma hvønn vegin, og tó er einki postsamband laun vegin.

Hann heldur, að m/b „Ólavur“, sum siglar í postrutu: Vestmanna—Fútaklett—Kvívik og aftur gótt kundi tikist Slættanes við.

1. Til dæmis kundi m/b „Ólavur“ siglt: Vestmanna—Slættanes—Fútaklett—Kvívik—Fútaklett—Slættanes—Vestmanna. Ella: Vestmanna—Slættanes—Vestmanna—Fútaklett—Kvívik—Fútaklett—Vestmanna—Slættanes—Vestmanna. Henda seinna rútan verður dýrari, men lagligari fyrir ferðafólkið.
2. Að „Smiril“ á veg frá Sörvági til Vestmanna skal steðga fyrir Slættanesi, tá hann hefur góðs við hagar, ella veit av góðsi.

Lögtingskrivstovan hefur sent umsóknina frá N. Petersen til postskrivstovuna til ummælis, og svarar postskrivstovan fylgjandi:

Ved hermed at tilbagesende det med Løgtingskontorets Skrivelse af 1. August d. A. modtagne Brev fra Lærer N. Petersen, Slættanæs, vedrørende Forbindelsen med Slættanæs, skal Kontoret meddele, at det maa indtages samme Standpunkt i denne Sag i Aar som i Fjor.

Postskrivstovan hefur framvegis sama slæðu.

Nevndin kann so stutt, sum viðurskiptini eru, ekki mæla til að bróta ferðasætlanina hjá m/b „Ólavur“.

Viðvíkjandi að fáa „Smiril“ að steðga fyrir Slættanes, tá hann er á veg frá Sörvági til Vestmanna, og hann hefur góðs við hagar, heldur nevndin, að hon kann ganga við hartil, tó tað so vítt nevodini kunnugt er ringt hjá einum so stórum fari sum „Smiril“ að kunna halda seg har út fyrir vegu tann harða streym, sum har altíð er tætt at landi. Ikki kann hann ankra heldur.

Skiparin á „Smiril“ má so stutt avgera sjálvur, nær hann heldur líkindir eru að steðga, og tá senda telefonboð frá Sörvági frammanundan fyrir að skipið verður tarnað minnst møguligt.

Úppskot:

Sum í álitinum ávíst kann „Smiril“ steðga fyrir Slættanesbygð, tá ið hann hefur góðs við hagar ella veit av góðsi, tá skiparin heldur líkindi eru til tess.

17. okt. samtykt 15—0.

13. Dagpeningur tingmanna.

Álit:

Landsnevndin hefur lagt spurningin fyrir tingið um at umskipa lön-ina hjá tingmönnum og hinum av millumtinganevndum soleiðis, at lön verður aftur til ta gomlu undan krígunum galdandi lön við einum uppiskoyti samsvarandi við pristalið.

Figgjarnevndin, ið hefur fingið málið til ummælis, ásannar, at prisviðurskiptini eru broytt so munandi nú, serliga hevat ið viðvíkir vistarchaldskostnaðinum í Havn, at tað er ógjørligt hjá tingmönnum av bygd at klára seg við tí fyrri tloglimir og limir av millumtinganevndum ásetta dagpeningi.

Nevndin er tí sand við landsnevndina í, at tað er rætt at fara aftur til tann fyrri ting- og millumtinganevndarlímir undan krígunum ásetta dagpening hækkadan samsvarandi við pristalið.

Ein tingmaður ella ein millumtinganevndarlímur eigur sjálvandi bert at fáa dagpening fyrri arbeiði í einari nevnd um dagin, sjálvt um hann hevur verið til fundar í fleiri millumtinganevndum sama dag.

Samhart hesa stöðu mælir nevndin til, at dagpeningurin hereftir roknaast soleiðis, at tinglimir og millumtinganevndarlímir av bygd fyrri fundardag verða at fáa 12 kr. plus 12 kr. faldaðar við ($\text{pristalimum} \div 100$): 100 faldað við 0,85, meðan millumtinganevndarlímir úr Havn fyrri fundardag og millumtinganevndarlímir av bygd fyrri ferðingardag fáa 6 kr. plus 6 kr. faldaðar við ($\text{pristalimum} \div 100$): 100 faldað við 0,85.

Uppskot

til

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Dagpenge til Medlemmerne af Færøernes Lagting.

§ 1.

Indtil videre tilhægges der Medlemmerne af Færøernes Lagting følgende Dagpenge:

Under en Lagtingssamling tilhægges der Lagtingsmænd for hver Dag, Tingsamlingen varer 12 Kr., medens der ikke ydes Dagpenge for Udvalgs-møder.

Udenfor en Lagtingsamling tilhægges der Lagtingsmænd for Udvalgs-møder 12 Kr. pr. Mødedag, forsaavidt Mødet finder Sted uden for Lagtingsmændens Hjemsted, og ellers 6 Kr. For hver Rejsedag, som ikke samtidig er Mødedag, udgår Dagpengene 6 Kr.

Der ydes derhos et Dyrtidstillæg til ovenstående Dagpenge paa 85 % af Prisstigningen ifølge det af Priskontrol-Raadet i Henhold til Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941 udregnede Pristal.

Dyrtidstillægget ændres fra og med Datoen for Pristallets Offentliggørelse.

§ 2.

Nærværende Bestemmelser faar Gyldighed fra Begyndelsen af den ordinære Tingsamling 1942 og indtil videre.

Samtíðig ophæves Anordning Nr. 11 af 25. Januar 1937 om Dagpenge til Medlemmer af Færøernes Lagting og Kundgørelse Nr. 42 af 27. November 1940 om Ændring i Anordning af 25. Januar 1937.

3. nov. samtykt 21—0.

14. Christmas Møller í bretska útvarpinum.

Álit:

Hin føroyski fólkaflokkurin (radikalt sjálvstýri) har ved dettes For-
mand J. Patursson den 15. September d. A. í Tinget fremlagt en Skrivelse,
hvorí paatales Christmas Møllers Udtalelser i den britiske Radio den 13.
September 1942.

Udvalgets Flertal (P. M. Dam, J. Danielsen, J. Poulsen og L. Zacha-
riassen) skal udtale, at vi ikke finder, at der er Anledning for Lagtinget til
at tage Stilling til de af Christmas Møller i den britiske Radio fremsatte
Udtalelser.

Forslag

fra Flertallet:

Lagtinget afviser Sagen vedrørende Christmas Møllers Udtalelser i
den britiske Radio den 13. September 1942.

Minnilatin (P. Petersen):

* Visandi til tað í nevnda skryt t. 15. september 1942 framhildna
verður sett fram soljóðandi

Uppskot:

- 1) Løgtingið má harnast yvir, at Føroya vælferð verður nýtt í propaganda-
endamáli í útvarpi.
- 2) Bretska ríkisstýrið verður gjørt kunnugt við hesa fingsavgerð.

10. des. minnilutauppskotið fall 7--0, meirilutauppskotið samtykt 15--0.

15. Kriggstrygging av bygningum.

Átt:

Sagfører cand. jur. J. H. O. Djurhuus har som Repræsentant for Simun Andreasen og 19 andre Beboere i Klaksvig samt Sam. Peter Hansen (eldri) og 12 andre Beboere af Arnefjord ved Skrivelser henholdsvis af 7. September 1942 og 11. s. M. samt 15. Oktober 1942 andraget Lagtinget om at dispensere fra Bestemmelserne i § 18 i Lov Nr. 36 af 6. November 1940 om Tidsfristen for Indgivelse af Begæring af Overskøn over Krigsskade paa Bygninger.

Det oplyses i de anførte Skrivelser, at der paa Foranledning af Forvaltningsnævnet (Tryggingarsambandið Føroyars Bestyrelse) for Krigsforsikringen af Bygninger efter de i Klaksvig og Arnefjord indtrufne og anmeldte Krigsskader blev foretaget Syn og Vurdering, at de skadelidte var utilfreds med disse Vurderinger, at Begæring om Overskøn blev for sent indgivet, fordi de skadelidte var uvidende om Tidsfristen for Indgivelse af saadan Begæring, og forøvrigt ikke var underrettet herom af Krigsforsikringen, at der desuagtet blev afholdt Overskøn af Mænd anmeldt af Ratten, og at dette Overskøn kom til et Resultat, der laa langt over det oprindelige Skøn. De paagældende Vurderinger er følgende:

Skadelidtes Navn:	Første Vurdering: Kr.	Anden Vurdering: Kr.
Simun Andreasen, Klaksvík	(ikke anmeldt)	1.700
Karen Joensen, —	" "	1.450
Markus Jacobsen, —	1.200	2.335
Sigmund Michelsen, —	630	2.880
Joen P. Joensen, —	320	1.595
Meinhard Bjartalíð —	350	950
Hans S. Hansen, —	350	805

Skadelidtes Navn:	Første Vurdering: Kr	Anden Vurdering: Kr
Joen Pauli Klakkstein, Klakksvik	3.860	11.800
Jacob A. Hejnesen	780	1.450
Viktorinus Joensen	1.550	3.075
Anna K. Bjartalid.	400	1.650
Mortan P. Justesen,	450	1.150
Andreas Joensen,	800	675
Niels Hjemsten,	1.220	3.125
J. M. Jacobsen,	750	2.450
Johanne K. Wilhelm,	450	1.280
Elsa Klakkstein,	(ikke anmeldt)	600
Esbern Joensen,	330	820
Johan Klakkstein,	284	1.915
Peter Jacob Eliassen	ca. 3.600	ca. 10.000
Guttorm J. Hansen, Arnafirði	275	—
Hans Hansen,	350	—
Hans M. Hansen,	170	—
Joen Jacob Hansen,	700	—
Samuel Peter Hansen,	2.000	—
Sigurd P. Henriksen,	400	—
Isak Frederik Justinussen, Arnafirði	730	—
Niklas Justinussen,	420	—
Jacob Peter Michelsen,	330	—
Elsebet Maria Olsen,	16.400	—
Thomas F. Olsen,	12.000	—
Sigga Sofia Steffensen,	1.500	—
Steffen Steffensen,	330	—

Krigsforsikringen har i en over Sagen afgiven Erklæring udtalt, at Bestemmelserne i § 18 i Kundgørelse Nr. 38 af 6. November 1940 om Midlertidig Bestemmelse for Færøerne om Krigsforsikring af Bygninger fastsætter Tidsfristen for Indgivelse af Begæring om Overskøn til 1 Måned efter Afholdelse af 1. Skøn, at kun en af de Skadelidte i rette Tid begærede Overskøn over den i Klakksvik indtrufne Skade, der fandt Sted den 28. Oktober 1941, at de øvrige skadelidte først lod høre fra sig den 29. April 1942, og at tre af disse overhovedet ikke havde anmeldt nogen Skade.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, har haft en Samtale med Direktøren for Krigsforsikringen af Bygninger, og fik Udvalget heraf det Indtryk, at Krigsforsikringen ved den endelige Opgørelse over samtlige krigsskadelidte Bygninger vilde tage ethvert muligt og rimeligt Hensyn til de i denne Sag omhandlede Skadelidte, naar det kunde dokumenteres, at der forelå en Fejl ved den første Vurdering, men at Krigsforsikringen paa den anden Side af Hensyn til mulige Konsekvenser i Fremtiden ikke formelt kunde binde sig ved en skriftlig Anerkendelse af de for sent afholdte Overskøn.

Udvalget finder Krigsforsikringens Stilling for rimelig og naturlig og ser ogsaa deri en Mulighed for de Skadelidte til at opnaa Erstatning for den disse virkelig overgaaede Skade.

Hvad angaar det fremkomne Ønske om Lovændring for derved at sikre de skadelidte Erstatning efter den ved Overskønnet udfundne Skade, mener Udvalget ikke at kunne anbefale Tinget at imødekomme dette Ønske, dels fordi Udvalget ikke mener at kunne anbefale gennemført Lovændringer

med tilhagevirkendo Kraft, og dels og forøvrigt fordi Udvalget anser de i Bestemmelsen om Krigsforsikring indeholdte Tidsfrister for nødvendige og passende.

Ved at henvise til foranstaaende skal Udvalget *forståa*:

Der meddeles Andrageren og Krigsforsikringen af Bygninger paa Færøerne Afskrift af nærværende Betænkning.

Broytingaruppskot frá S. P. Zachariassen og O. F. Joensen.

Í staðin fyri nevndaruppskotið verður sett:

1. Tingið ræður til, at krigstryggingin, tá ið gjaldstiðin er komin, rindar teimum, hvørs bygningar hava fingið skaða av krígsávikum, tað, ið tað kostar í arbeidsløn og tilfari at gera skaðan aftur -- minus teir frádráttir, sum lógin tilsligir.
2. Landsnevndin verður heimild tingsins vegna at veða teimum, ið skaðan hava fingið, fyri einum láni á stóð upp til 80% av teirri seinastu meiningini.
3. Teimum, ið ávísiliga ikki eru forir fyri at lata tað, sum írestar, fær Landsnevndin heimild at styðja við tí peningi, ið er ásettur til skaðabøtur.

24. nov. samtykt broytingaruppskot pt. 2 við 15-0, meðan fullu pt. 1 við 10-0 og pt. 3 við 11-0. Nevndaruppskotið harvið burturdottið.

16. Spreingiknøttavandin o. a.

Álit:

Efter Anmodning fra de britiske Marinemyndigheder har Færø Amt under den 10/9 1942 kundgjort, at Brug af Haand- og Langbuer fra smaa Baade ud fra Vestkysten af Suderø kan som hidtil finde Sted mellem Klórarátanga og Sumbo Holm, men Baadene maa under ingen Omstændigheder fjerne sig længere fra Kysten end 3 Sømil.

Paa Foranledning af Suduroyar fiskimannafelag har 9 Udsendinge, valgt af Fiskere i forskellige Bygder paa Suderø, den 20/9 1942 forhandlet med de nærværende britiske Marinemyndigheder og forklaret den katastrofale Betydning, denne Indskrænkning af Fiskefeltet medfører for dem. De militære Myndigheder oplyste:

Lögtingstíðindi 1942. 28.

- at det paa Forhaand overfor det britiske Admiraltet var forklaret, hvor stor Skade Minefeltet vest for Suderøen vilde medføre for Fiskeriet, men Minefeltet var alligevel beordret udlagt,
- at Sejlads eller Fiskeri var forbudt i en Afstand længere end 3 Sømil fra Kysten, og
- at Fartøjer, som overtraadte dette Forbud, udsatte sig for Fare for Beskydning fra britisk militær Side.

De 9 Udsendinge for Fiskerne fra Suderø har derefter den 25. 1942 anmodet Lagtinget om Bistand i denne Sag. Samtidig har Lagtinget modtaget en Skrivelse af 10. 1942, underskrevet af 31 Beboere i Bygden Sandvig, om samme Forhold.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, skal tillade sig at oplyse:

Den 26. 1942 tilstillede Udvalget Naval Officer in Charge, Thorshavn, den i Flonpart vedlagte Skrivelse og anmodede om, at en Forhandling maatte blive optagen om denne Sag. Samme Dag fandt en Forhandling Sted mellem Naval Officer in Charge ved Commander Mitchell og Udvalget i Forbindelse med Amtmanden. Endvidere var britisk Konsul Mr. Mason til Stede.

Commander Mitchell udtalte her det samme, som var tilkendegivet Fiskernes Udsendinge Dagen før og tilføjede samtidig,

- at de henværende britiske Marinemyndigheder ikke kunde forandre eller foranledige forandret den under den 10. 1942 udstedte Kundgørelse, og
- at det ikke stærkt nok kunde fremføres overfor Fiskerne, at det absolut maatte fraraades at forsøge Fiskeri udenfor den af de britiske Marinemyndigheder fastsatte Grænse.

Idet henvises til det i Udvalgets Skrivelse af 26. 1942 til Naval Officer in Charge, Thorshavn, anførte og til Lagtingets enstemmige Vedtagelse den 13. November 1940 i Lagtingssag Nr. XIV-42/1940 (Vandin vegna sprengikraftum):

- „1) I Forbindelse med Henvendelse af 19. Oktober d. A. og under Hensyn til det foran anførte, tillader Lagtinget sig herved overfor de britiske Myndigheder at fremsætte Krævet om, at de Miner, som endnu maatte findes indenfor den paa medfølgende Kort over Færøerne afmærkede røde Streg, saavidt muligt i den allernærmeste Tid maa blive optagne under Hensyn til, at Bund- og Strømforhold uvægerlig vil medføre, at de river sig løs og derved bliver unyttige for Formålet, medens de som Drivminer medfører stor Fare for Færøernes Befolkning og alle som sejler i færøske Farvande og
- 2) at de Havarealer, som omfalder af den paa Kortet afmærkede blå Streg, saavidt muligt bliver skaaret for Mineudlægning, idet disse Arealer omfatter de af færøske Fiskere mest benyttede Fiskegrunde og absolut maa anses for nødvendige for det færøske Fiskerierhverv.“

skal Udvalget yderligere tillade sig at udtale:

Paa Suderøen bor ca. $\frac{1}{5}$ af hele Færøernes Befolkning. Hovederhvervet er Fiskeriet. Grundet paa Krigsforholdene kan kun mindre end $\frac{1}{4}$ af Skibsfiskerne nu komme ud med de søgaaende Fiskerskibe, som saa godt som alle anvendes til Transport af fersk Fisk til Storbritannien. Det store Antal Skibsfiskere er derfor sammen med de i Forvejen arbejdende Hjemmefiskere

henvist til at drive Baadfiskeri med smaa Dæksbaade og mindre aabne Baade. Nu ser disse mange Baadfiskere sig pludselig afskaaret fra at benytte de Fiskefelter, hvorfra de hidtil har hjembragt store Fangster. I det Farvand ved Suderøen, som herefter ligger aabent for Fiskeri, forefindes ikke Fisk af Betydning. Suderøens Fiskere stilles saaledes overfor det værste af alt, nemlig at miste deres Lævebrød, saaledes at de med deres Familier kan være sikre paa at komme til at lide Nød. *Det vil derfor kunne forstås af enhver, at denne Sag er af allerstørste citale Betydning for Befolkningen paa Suderø.*

Udvalget maa derfor tilraade Lagtinget at henvende sig til den britiske Regering med det mest indtrængende og eenstemmige Krav om, at Minefelterne langs Suderøens Vestside hegges sandan, at Fiskerne bliver i Stand til vedblivende at søge Fiskepladserne langs Vestsiden af Suderø fra dennes nordvestlige Pynt og syd paa til Munkegrunden, jfr. Udvalgets Skrivelse af 26/9 1942 til Naval Officer in Charge, Thorshavn.

Forslag:

I Forbindelse med Lagtingets Henvendelse af 19. Oktober 1940 og af 13. November 1940 og under Henvisning til det foran i Betsænkningen samt i Skrivelse af 26/9 1942 fra undertegnede Udvalg til Naval Officer in Charge, Thorshavn, anførte, tillader Lagtinget sig herved overfor den britiske Regering at fremsætte det mest indtrængende Krav om, at de ud for Suderøens Vestkyst og syd for Suderøen liggende Fiskepladser atter gøres tilgængelige til Afbenyttelse for Baadfiskerne paa Suderø.

29. sept. samtykt 21—0.

17. »Várdís«.

Álit:

Harra Poul J. Joensen, bóndi, Lørvík, hevur í riti av 25. september vent sær til lögtingið við áheitan um, at ringið má veita heilsubótarstovuni Várdís stuðul við fyrri tað fyrsta at royna at skipa so fyrri, at sjúkrakassarir verða at gjalda frúnni Borghild á Heygum á Várdís eins nógv fyrri sjúkrarøkt og teir lata fyrri sjúkrarøkt hjá hekkum ella á sjúkrahúsum. Harnæst varð biðið um ein árligan studning til frúnni á Heygum og ein studning til hennara klínk. Hann greiðir frá, at hann hevði verið sjúkur í 16 ár, og hevði ikki kunna fingið heilsubót. Men so fór hann til heilsubótarstovuna hjá Borghild á Heygum, og sigur hann seg har hava fingið so stóran bota, at hann nú hevur vón um at verða heilt raskur.

Umsóknin hjá harra Poul J. Joensen hevur verið til ummælis hjá Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne og harra yvirlækna P. Dahl. Ummælini verða her uppafturtikið:

Frá harra P. Dahl, yvirlækna, 27/10 1942:

„Harra Poul J. Joensen, Lørvík, søkir um studning fyrri eina kvinnu, sum leiðir eina „klínk“ her í býnum. Hann ynskir, at sjúkrakassarir skulu gjalda teirra part av kostnaðinum av sjúkrarøktini, eisini hjá Borghild á Heygum. Til hetta er at siga, at Borghild á Heygum ongantíð fyrri stýrinum hevur kunngjørt, at hon viðgers juklingar, ei heldur hvørjar kvalifikatiónir hon hevur til at viðgera sjúk. So státt kann hennara „klínk“ ikki koma inn undir sjúkrakassalógina.

Tá ið maðurin eisini skjýtur upp at geva árligan studning til Borghild á Heygum og studning til viðkað av hennara „klínk“, so má eg mæla frá, at hetta verður gjørt. Ifer fyriliggur einki um, hvat fyrri heilsugevandi kreftir hendan „klínk“ hevur.“

Frá Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne. 27/10 1942:

„Centralforeningens Forretningsudvalg har den 24. ds. haft Møde angående vedlagte Sag fra Poul J. Joensen, Lørvig, og har vedtaget følgende Svar:

- 1) I Henhold til Sygekasseloven kan en statsanerkendt Sygekasse ikke yde:
 - a) Lysbehandling undtagen paa Sygehus.
 - b) Massage og Bada kun ifølge Lægeerklæring i hvert enkelt Tilfælde, og fortaget af dertil autoriserede Personer (Massør eller Massøse).

Centralforeningen kan ikke anbefale, at Sygekasseanordningen paa nuværende Tidspunkt bliver ændret udover, hvad de nuværende særlige Forhold skulde gøre nødvendigt.

Hvad angaar Tilskud til Frk. Borghild av Heygum, saa er dette en Sag, som Centralforeningen ikke mener sig berettiget til at udtale sig om.“

Tá ið hvørki yvirlækni Dahl ella Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne kunna geva umsóknini teirra viðmæli, men mæla beintáðis ímóti,

heldur nefndin seg ekki kunna seta fram uppskot um at ganga umsóknini á mæti, soleiðis sum málið liggur fyr í lötuni.

Uppskot:

• Mitt eintak av álitinum verður sent umsökjaranum.

12. nov. samtykt 18—0.

18. »Naina«.

Álit:

Stjórnin fyrri hvíldarheimið „Naina“ hefur í 2 ritum atvikavíst 21. apríl og 15. september 1942 vent sár til lögtingið um at fáa studning at skoyta uppi lunögurnar hjá hvíldarheiminum fyrri at kunna greiða rakstrin av tí, soleiðis at hvíldarheimið verður fært fyrri at geva sjúklingunum og leinum veiku á heiminum eins góða rækt, og fæy finga undan krígunum.

Í fyrsta ritinum verður søkt um 4.000 kr. sum eykastudning fyrri 1942, soleiðis at tingsins samlaða tilskot til heimið fyrri hetta árið verður 8.000 kr. Í einari samtalu við raknskaparførarin fyrri heimið, E. Juhlert, varð upplýst, at tað eina av teimum fyrri 1942 játtaðu 2.000 kr. hevði hann sambart skriv frá lögtingsskrivstovustjóranum-bókfært fyrri 1941, av tí at tann av býráðnum fyrri hetta árið játtaða bækking av býráðsins fasta árliga studningi var trøytad av, at lögtingið legði tað tvífalda aftrat. Harra E. Juhlert bað tessvegna um, at tær 4.000 kr., ið heimið sum sagt hevur søkt um sum eykastudning fyrri 1942, megu verða bækkadar til 5.000 kr.

Í fyrra ritinum verður víðari greitt frá, at meðalkostnaðin uppá sjúklingin á heiminum var í 1939 kr. 3,74, í 1941 kr. 4,79 og í 1942 kr. 5,59.

Sagt verður, at roknað við somu innøkum sum í 1941 kann undirskotið av rakstrinum av heiminum sælast at verða 8.000 kr.

Hildið verður fram, at hetta undirskot má sigast at vera lítið í samburð við dýrtíðina, sum hevur rakt heimið særliga hart, við tað at sjúkrakassagjaldið til heimið er tað sama sum undan krígunum. Roynt hevur verið at fingið hetta gjald bækkad, men tað hevur ikki eydnast, av tí at kassanna gjald til sjúkrahúsini framvegis stendur við. Hetta rakar ikki so hart sjúkrahúsini sum heimið, av tí at tingið sum kunnugt ber undirskotið av rakstrinum av sjúkrahúsunum.

Fyri at bota um fíggjarstöðuna hjá heiminum hevur tess stjórn bækkad gjaldið fyrri teir sjúklingar, sum ikki eru limir av sjúkrakøssunum,

frá 5 kr. til 7 kr. Hetta munar ikki so nógv, av tí at tað vanliga ikki eru so nógv av tilíðum á heiminum.

Í sama riti verður greitt frá, at stjórnin fyri heiminum hevur hugsað sær at fáa pening til rindan av undirskotinum soleiðis til vega:

Eykatilskot frá lögtinginum	kr. 4.000,00
" " býráðnum	kr. 2.000,00
Frá tiltakspeninginum hjá heiminum	kr. 2.000,00

Av status fyri heimið sæst, at tað við ársins enda 1941 átti ein tiltakspening í bankanum uppá 10.000 kr. Flestu peningur stavar frá eini almennari peningasavnan. Upplýst verður, at ætlanin er at nýta helvtina av hesum peningi til takið á húsinum og broytni av miðstöðuhitanum.

Á fundinum, ið harra Juhlert hevði við fíggingarnevndina, varð sagt, at heimið hevði fingið tað neyðturvuliga tilfar til botan av takinum, og at ætlanin var at fara undir arbeiðið sum skjótast.

Hetta ritið hevur verið til ummælis hjá Dahl, yvirlækna, og hevur hann givið málinum sítt besta viðmæli og skorðar á tingið at veita heiminum tann umbiðna stuðning.

Í ritinum av 15. september verður upplýst, at Tórshavnar býráð hevur játtað tann umbiðna fasta stuðningin uppá 2.000 kr., treyðað av at tingið letur tað dupulta. Sagt verður, at rakstraætlanin fyri 1942 valla verður at halda viðvíkjandi rektarútreiðslunum. Sum dani fyri tí verður tikið fram, at mjólkaprísurin er hækkaður so nógv, at hann vil vera um 1.000 kr. í meirútreiðslu fyri heimið. Aðrar vørur, ið heimið má nýta, eru eisini nógv dýrkaðar.

Stjórnin heldur kortini, at heimið kann koma gjøgnum árið uttan at nuyðast at biðja um meira stuðning, við tað at eykaundirskotið kann herast av tiltakspeninginum hjá heiminum.

Viðvíkjandi tí komandi árinum verður sagt frá, at stjórnin hevur haft raksturin av heiminum í tí til viðgerðar. Hildið verður, at tað er beint nú at hækka minstutakstíðirnar, sum higartil hava staðið óbroyttar, við teimum 3 kr. Víst verður á, at ein hækking at kalla atlastaðni er farin fram, eisini á slíkum heimum sum til dømis sjómannsheiminum, sum ikki verða drivin fyri at vinna pening. Hetta heim hevur hækkað gjaldið fyri tilreisandi upp í 9 kr. Upplýst verður, at útreiðslurnar pr. sjúkradag hjá hvíldarheiminum eru settar til 0,45 kr. í 1943. 3 kr. eru so stalt ikki helftin av teim vorunligu útreiðslunum. Ætlanin er at hækka minstutakstíðirnar frá 3 upp í 5 kr. og takstíðirnar fyri tey, sum ikki eru í sjúkrakassa, frá 5 upp í 7 kr. við einum eykagjaldi av 3 kr. fyri einaverðsi (nú 2 kr.) Skotið verður uppá, at tær 5 kr. verða veiddar soleiðis til vega:

Sjúkrakassarar eins og higartil	kr. 3,00
Føroya lögting	kr. 1,50
og eigur so hitt heimeleiðis tilskotið frá tinginum at verða lækkað til hitt upprunaliga tilskotið uppá 1.000 kr., sum varð játtað heiminum, tá tað varð sett á stovn, og so til síðst heimsins tegattfundur ella kanska sjúklingarnir sjálvir.	kr. 0,50

Viðmerkt verður, at ætlanin er at veita hesum grunni hin neyðturvuliga pening í gávu.

Sum ein upplýsing verður sagt, at við „Folkekúranstalten“ á Hald vóru viðurskiftini soleiðis undan krígunum, at lægsti takstur var 5,50 kr. Av teimum goldu sjúkrakassarir vanligu 8 kr., amtsfóndarin 2 kr., meðan logatir ella sjúklingarnir sjálvir goldu ley 50 oyr. Hildið verður, at „Naina“s virki veruntiga liggur einastaðni miðum „Folkekúrens og et dansk Rekou-valescenthjem“s uppgávu.

Hildið verður, at eitt tilskot frá tinginum uppá 1,50 kr. verður at leggja um 6.000 kr. um árið.

Nevndin hevur haft hetta mál til viðgerðar og er á einum máli um, at hvíldarheiminum „Naina“ eigur at verða veitt ta hjálp, ið ti tørvar at fáa orsakað av dýrtíðini.

Viðvíkjandi teirri í seinna riti umtalaðu umskipan, hvarí skotið verður uppá, at tingið í staðin fyri at játta bara eina fasta, árliga peningalædd skal ganga við til at rinda heiminum ein vissan pening uppá hvønn sjúkradag og annars so bara hava hitt upprunaliga givna fasta tilskotið uppá 1.000 kr., er at siga, at ein meiriluti í nevdini er av teirri áskoðan, at tað ikki er beint hjá tinginum og heldur ikki best fyri heimið, soleiðis sum viðurskiftini nú leggja, at fara yvir til hesa skipan, men at tað er greiðast at áseta tilskotið fast fyri hvørt ár íseum, soleiðis sum nú trongdin er hjá heiminum at fáa tingslús stuðul.

Nevndin er gingin við til í einum eðrum máli at mæla tinginum til at játta heiminum 1.000 kr. aftrat teim 4.000 kr., ið upprunaliga vórðu bidnar um sum eykastudningar fyri 1942.

Viðvíkjandi 1943 mælir nevndin til, at tingið eisini fyri hetta ár gongur við til at játta heiminum ein studning uppá 6.000 kr., og hevur undir viðgerðini av líggjarætlanini fyri amtsgrunnin fyri 1943 avgjørt undir hesum máli at seta fram uppskot um hetta.

Uppskot:

Hitt eintak av álitinum verður sent hvíldarheiminum „Naina“.

28. okt. samtykt 18—0.

19. Brúavandi.

Álit:

Stýrið fyri Føroya Brúatrygging minnir í skrivi til Føroya lógtung, dagssett 14. oktober í ár, á tær í Kgl. Anordning (Nr. 84) om Bygnings- og Brandvæsenet i de færøske Landkommuner av 16. juni 1882 ásettu reglur fyri at minka um vandan av eldibrandi. Stýrið heldur, at tað tykist, sum hesar reglur ov lítið verða haldar í huga av teimum kommunalu bygginovndum (Bygningskommissioner), ið hava skyldu at ansa eftir, at nevndu reglur verða fylgdar.

Kommunala nevndin, sum hevur flagið málið til viðgerðar, kann ásanna, at tað tíverri ivaleyst er so, at bygginovndirnar í nóguum bygðakommunum vanda sær ov lítið um, hvussu bygging fer fram og neyvan føra ta umsýs, sum lógin áleggur teimum.

Spurningurin um fyribýrgjan av eldibrandi er týðingarmikil og álvarsamur, ikki minnst í hesi vandatíð, vit nú uppliva. Hin føroyski bygghátturin, soleiðis sum hann fer fram í mongum bygðalögum, har húsini vegna lendi og onnur viðurskiði ofta standa í einum frúka umframt, at tilfarið, húsini eru gjørd av (viður), er sera eldkvamt, ger, at tað er tvífalt neyðugt, at tað frá almennari síðu verður skipað soleiðis fyri, at vandin verður minnst møguligur. Nevndin skal tí eins og stýrið fyri Føroya Brúatrygging mæla til, at lógtungsskrivstovan minni sóknarstýrini um hesu viðurskiði og áleggur teimum at syrgja fyri, at áðurnevndu reglur í kgl. reglugerð av 16. juni 1882 verða fylgdar.

Uppskot:

Álagt verður sóknarstýrinum at syrgja fyri, at tær kommunalu bygginovndir føra umsýs við, at tær við kgl. reglugerð (nr. 84) av 16. juni 1882 ásettu reglur viðvíkjandi fyribýrgjan av eldibrandi verða fylgdar.

Broytingaruppskot:

Sum petti 2 í nevndarinnar uppskoti verður sett:

Álagt verður lógtungsskrivstovuni í samráð við landsnevndina at taka til umhugsunar reglugerð av 16. juni 1882 viðv. fyribýrgjan av eldibrandi og møguliga til komandi tingsetu seta fram uppskot til eina meiri tíðarhóskandi skipan.

2. nov. broytingaruppskotið og nevndaruppskotið samtykt 20—0.

20. Samráðingar: Ísland—Føroyar.

Álit:

Den 23. Oktober d. A. fremlagdes i Lagtinget følgende Sag:

„Til
Føroya Løgting.

Samráðingar Ísland—Føroyar.

Í tingsetuni 1940 samtykti tingið at senda menn til Íslands fyri at samráðast við ríkisstýri Íslands um best gjørlig kor fyri okkara fiskimenn, nú umstøðurnar vóru so núgv broyttar (sí løgtingsstíðindi 1940 blaðsíðu 217—218).

Sendiferð varð gjørd í februar 1941, og úrslitið framgongur av bókaførsluni skjal nr. 23, til løgtingsstíðindi 1940. Serliga skal her nevast, at formaður fyri teir íslendsku samráðingsmenninar, Stefán Thorvarðsson, skrivstofufyrirstøðumaður, har fram, (sí blaðsíðu 13) at Føroyingar og føroysk skip í árinum 1941 vildu í teimum spurningum, sum høvdu verið uppá mál, rættarlíga sæð hava sama rættindi sum higartil.

Til 9. apríl 1940 høvdu Føroyingar eftir sambandslógini (sí danska lóg nr. 619 av 30. november 1918 § 5) hesi rættindi: 1) Sama rætt í allar mátar sum íslendiskir víkisborgarar, 2) fullan javnrætt við Íslendingar til at fiska innanfyri sjøvarmark við telrra strendur og 3) føroysk skip høvdu í Íslandi sama rættindi sum íslendisk skip.

Ein má her minnst til, at Íslands stórn heinan vegin aftaná 9. apríl 1940 segði seg leysan frá tí dansk-íslendsku sambandslógini, so hetta at Ísland bert kundi geva hetta loyvi fyri 1941, prógvar, at okkara rættindi eftir lógini vóru burturdøttin. Tað, at Føroyingar við tøkki tóku við hesum boðum, vil siga, at teir til fullnar ásanna, at so var.

Í tingsetuni 1941 (sí løgtingsstíðindi 1941, bls. 211—213) var málið til viðgerðar. Har roynir meirilutin at halda fast um sambandslógina og tey rættindi, hon gevur, hóast Íslands stóða aftaná samtyktina 17. mei 1941 við vali av ríkisstjóra, var vorðin uppattur klárari.

Tað er skeiðt av okkum Føroyingum at leggja uppi Íslendinga sjónarmið um sambandslógina, í staðin fyri við samráðingum at leggja eitt grundarlag fyri gott samarbeiði og fulla vælvil millum frændafólkini Íslendingar og Føroyingar. Serliga kann her verða víst á, at henda vælvil so týðuliga kom til skjóðar undir samráðingunum í 1941, har tað allrabesta grundarlag var at byggja víðari uppá fyri báðar partar.

Tingsins viðgerð av málinum í 1941 endar við, at teir í lógsamtykt av 22. november 1941 siga frá, at teir fata støðuna soleiðis, at alt er í lagi fyri 1942 og vóna, at tað kann halda áfram.

Tað mál, sum her er talan um, er eitt tað mest áfroðkandi fyri Føroya fólk. Tíðin gongur og tær óvanlugu tíðirnar tykjast enn ikki at fáa nakran enda. Tá hetta árið er farið um hák, er stóran óviss, eftir tí, ið meirilutin á tingi helt fyri í fjør; tá 1943 er komið at enda, er einki longri at halda um hjá teimum, sum hava roynt at hildið um eina samtykt, sum Ísland hevur lagt til síðu sum burturdøttin.

Tað er í efsni stund, at vit Føroyingar fáa samráðingar í lag við okkara grannar vestanfyri, og vit mugu halda fram, at hesar samráðingar

elga at vera tilknar upp av Føroya fólk, soleiðis at tað grundarlag, sum her verður lagt, kann vera ein stuðul fyri okkara land í framtíðini, hvussu lagna okkara so verður.

Hetta meina vit best kann gerast á tann hátt, at Føroya fólk velur sær umboðsmenninar, sum skulu laka upp arbeiðið. Løgtingið má so samtykkja, at hesir valdu menn fáa fullan heimild til Føroya lands vegna at føra samráðingar og at gera samtyktir bindandi fyri land okkara. Tað er óvíst, hvussu nógvir mugu taka heinleiðis lut í samráðingunum, tí man tað vera heinast at velja 10 manns, soleiðis at teir kunnu skipa fyri øllum, ið her skat fara fram.

So státt seta vit fram hetta

Uppskot:

1. Tingið samtykkir, at tingingar skulu takast upp millum Føroyingar og Íslendingar um føroysk vinnu- og tignrættindi í Íslandi í komandi tíðum.
2. Til at føra hesar samráðingar verða valdir 10 manns. Henda nevndin fær fulla heimild til at føra allar samráðingar og gera sáttmálar um samarbeiði í framtíðini millum Íslendingar og Føroyingar.
3. Valið fer fram eftir somu reglum sum ásett er í lögtingslógini nr. 124 av 28. mars 1923, § 2-11, soleiðis at valdir vera fyri Norðuroya sýslu 1, Eysturoya sýslu 2, Norðstreymoya prestagjald 1, Suðurstreymoya prestagjald 2, Vága sýslu 1, Sandoyar sýslu 1 og Suðuroya sýslu 2.
4. Landsnevndin fyrireikar tað neyðurviliga, soleiðis at valið kann fara fram ikki seinni enn 20. desember 1942.
5. Landsnevndin verður biðin um at senda boð til ta íslendsku ríkisstjórnina, at Føroyingar ynskja samráðingar við teir um okkara vinnu- og tignrættindi fyri komandi tíðir. Heitt verður á stjórnina um at jætta Føringum rættindi sum higartil, meðan samráðingar fara fram.

Á Føroya Løgtingi, 22. oktober 1942.

Jóannes Patursson P. Petersen Th. Petersen
A. Sørensen Heini Justinussen S. Ellefsen H. Rasmussen."

Udvalget, hvortil denne Sag er henvist, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Dam, J. Danielsen, J. Poulsen og L. Zachariassen) skal udtale:

Gennem mange Aar har Føringar søgt deres Erhverv ved Island, dels som Fiskere med Fiskerskibene og dels som Baadfiskere med Stationer i Land. Krigen har medført, at Fiskerskibene fuldstændig har maattet opgive det tidligere saa betydningsfulde Haandlinefiskeri. De fleste færøske Fiskerskibe har derfor i de sidste 2 Aar købt Fisk i Island, og denne Fisk er derefter transporteret som Ferskfisk til Markederne i Storbritannien. Dette har været fordelagtigt for saavel Føringar som for de islandske Fiskere, som herved har opnaaet bedre Afsætningsmuligheder, men denne Sejlads har samtidig krævet store Ofre fra det lille færøske Samfund af saavel Mandskab som Skibe. Samtidig har en Del færøske Fiskere ligesom tidligere Aar drevet Baadfiskeri fra forskellige Pladser i Island.

Island har saaledes været af livsvigtig Betydning for det færøske Fiskerierhverv.

Fra ældgammel Tid har Islændinge og Færinger som det Broderfolk, de altid har været, haft samme Rettigheder i Island som paa Færøerne. Vi kan glæde os over, at det gennem Aarene altid mellem Island og Færøerne har hersket god Forstaaelse og godt Samarbejde, og dette gode Forhold er ikke blevet mindre godt under den nu herskende Verdenskrig. Dette viste sig bl. a. under de Forhandlinger, som førtes af en fra Færøerne — jfr. Lagtingssag Nr. XIV-38/1940 — udsendt Delegation, der i Foraaret 1941 i Reykjavik forhandlede med den islandske Regering om forskellige Spørgsmaal, navnlig Erhvervsspørgsmaal.

Da Fiskeriet ved Island under normale Forhold har været af største Livsvigtighed for os Færinger, ligesom Optag af Fisk i Island til Videre salg i Storbritannien ogsaa har været af meget stor Betydning for de færøske Fiskerskibe i de senere Aar, vil enhver kunne forstaa, hvor betydningsfuldt det er for os Færinger, at det nuværende gensidige Retsforhold bevares uændret.

I den ordinære Lagtingssamling i Fjor — Lagtingssag Nr. XIV-23/1941 — behandledes Spørgsmaalet: Island—Færøerne, og den 23. Oktober f. A. vedtoges følgende Forslag:

- 1) Amtanden anmodes om telegrafisk gennem den danske Gesandt i Reykjavik at forelægge den islandske Regering Lagtingets Anskuelse, at færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island — uanset Altingsresolutionen af 17 Maj 1941 — opretholdes uændret i Henhold til Forbundsloven i hvert Fald indtil Udgangen af Aaret 1942, og Gesanden anmodes samtidig om snarest muligt telegrafisk at afgive Svar herpaa.
- 2) Skulde Forholdene udvikle sig i den Retning, at Forhandling med den islandske Regering er paakrævet vedrørende færøske Erhvervsspørgsmaal el. lign., bemyndiges Landsnevndin til at vælge en eller flere Personer, der kan yde den danske Gesandt i Reykjavik fornøden sagkyndig Bistand under saadan Forhandling. De heraf opstaaende Udgifter dækkes af Amtsfonden.

Den 22. November 1941 meddelte Færø Amt fra den danske Gesandt i Reykjavik at have modtaget Underretning om, at Lagtingets ovenstaaende Vedtagelse var forelagt den islandske Regering, og at denne var villig til at forlænge den paa Underudvalgsmøde den 26. Februar 1941 (jfr. Lagtingstidende 1940, Bilag Nr. 23, Side 13) afgivne Erklæring angaaende de færøske Skibes og Færingers Stilling i Island, saaledes at den forbliver gældende for Aaret 1942.

Samme Dag vedtog Lagtinget følgende:

Forslag til Beslutning:

Efter at Lagtinget er gjort bekendt med den islandske Regerings Standpunkt med Hensyn til Spørgsmaalet om færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island, udtales,

at Lagtinget forstaaer den islandske Regerings Standpunkt saaledes, at færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island for Aaret 1942 vil blive uændret som efter Forbundsloven,

at Lagtinget uden at ændre sit principielle Standpunkt, hvorefter Forbundsloven ikke hjemler en Ændring i de gensidige Rettigheder og Pligter før efter Udgangen af 1942, for sit Vedkommende kan akviescere ved, at denne retlige Stilling fastslaaes foreløbig for Aaret 1942, og

at Lagtinget gaar ud fra, at man for Tiden efter 1942 vil kunne opretholde den nuværende og nu for Aaret 1942 fastslaaede Stilling."

Denne Lagtingets Vedtagelse af 22. November 1942 er modtagen af den islandske Regering, som ikke har udtalt sig imod Lagtingets foran udtalte Stilling til dette Spørgsmaal, der som foran beskrevet er af største vigtige Betydning for det færøske Samfund. Vi maa under Hensyn til den gode

Forstaaelse og det gode Forhold, som altid har hersket mellem Brødrøfkerne Islendinger og Færingar, regne med, at den islandske Regering ogsaa fremtidig, i hvert Fald under den nu herskende Krig, vil opretholde de gensidige Rettigheder og Forpligtelser uændret.

Flertallet mener derfor, at der atter i Aar under Henvisning til Lagtingets Vedtagelser i Fjor gennem den danske Gesandt i Reykjavik bør rettes en Henvendelse til den islandske Regering til Afklaring af dette Forhold. Samtidig mener vi, at Lagtinget bør nedsætte et Udvalg til at varetage Lagtingets Interesser paa dette Omraade og til om fornødent at føre Forhandling med den islandske Regering vedrørende dette Forhold sammen med den danske Gesandt i Reykjavik.

Forslag:

I. *Fra Flertallet (Dam, J. Danielsen, J. Poulsen og L. Zachariasen):*

- 1) Amtmanden anmodes om telegrafisk gennem den danske Gesandt i Reykjavik under Henvisning til Lagtingets Vedtagelser i Lagtingsag Nr. XIV-23/1941 overfor den islandske Regering at udtale, at Lagtinget støter paa, at den i Fjor af den islandske Regering foretaget for Aaret 1942 fastsaaede Stilling vedrørende de færøske Erhvervsrettigheder og Færingers retslige Stilling i Island opretholdes uændret, i hvert Fald saa længe den nuværende Krig varer. Gesandten anmodes samtidig om at fremskaffe Bekræftelse herpaa og om telegrafisk Meddelelse herom.
- 2) Lagtinget vælger et Udvalg paa 5 Medlemmer til at varetage Lagtingets Interesser paa dette Omraade og til om fornødent at føre Forhandling med den islandske Regering herom sammen med den danske Gesandt i Reykjavik.

Uppskot

II. *frá minnilutanum (P. Petersen):*

- 1) Tingið samtykkir, at tingingar skulu takast upp millum Føroyingar og Íslendingar um føroysku vinnu- og tignarrættindi í Íslandi í komandi tíðum.
- 2) Til at føra hesar samráðingar verða valdir 10 manns. Hendar nevndin fær fullu heimild til at føra allar samráðingar og gera sáttmálar um samarbeiði í framtíðini millum Íslendingar og Føringar.
- 3) Valið fer fram eftir somu reglum sum eru ásettir í lögtingslógini nr. 121 av 28. mars 1923 §§ 2-11, soleiðis at valdir verða fyrri Norðuroya sýsla 1, Eysturoya sýsla 2, Norðstreymoya prestagjald 1, Suðurstreymoya prestagjald 2, Vágoya sýsla 1, Sandoyar sýsla 1 og Suðuroya sýsla 2.
- 4) Landsnevndin fyrireikar tað neyðturvuliga, soleiðis at valið kann fara fram ikki seinni enn 20. desember 1942.
- 5) Landsnevndin verður biðin um at senda boð til ta íslendsku ríkisstjórnina, at Føroyingar ynskja samráðingar við teir um okkara vinnu- og tignarrættindi fyrri komandi tíðir. Heitt verður á stjórnina

um at jætta Føroyingum rættindi sum higartil, meðan samráðingar fara fram.

Broytingaruppskot frá P. Petersen.

- 1) Í staðin fyri pætti 4 í minnilutaálitinum verður sett:
Landsnevndin fyrirveikar at valið kann fara fram seinrapartin í januar 1943.
- 2) Í pætti 5 verða orðini „fara fram“ umskift við „standa“.

3. des. broytingaruppskotið fali 4—0. Meirilutauppskotið samtykt 15—0.

21. Politistar í Vágum.

Álit:

Nevndin hevur fingið til viðgerðar bræv av 16. oktober 1942 frá sóknarstýrinum fyri Sørvágs kommunu til amtið um, hvussu áskoðandi tað er, at politistar verða settir í Sørvági.

Málið um politistar í Vágoynni hevur verið til viðgerðar í landsnevndini og samtykti nevndin, at neyðtarvuligir politistar verða settir og at útreiðslurnar hartil verða rindaðar av amtsgrunninum við $\frac{1}{2}$ og viðkomandi kommunum við $\frac{1}{2}$.

Fíggingarnevndin tekur undir við stöðu landsnevndarinnar og mælir lúgnum til at viðtaka hetta

Uppskot:

1) Neyðtarvuligir politistar verða settir í Vágoynni. Amtsgrunnurin rindar $\frac{1}{2}$ av útreiðslunum hartil.

2) Álagt verður viðkomandi kommunum í Vágoynni at rinda hina $\frac{1}{2}$ av útreiðslunum.

3) Nøgðin av politistum og nærri skipan verða at avgera av landsnevndini og politimyndugheitunum.

27. okt. samtykt 17—0.

22. Kæra viðv. pristalsútrokning.

Álit sí skjal nr. 16.

Broytingaruppskot frá Dam og fl.:

Sum uppiðskoyti verður sett:

„Der fastsettes et Pristal paa 234 med Gyldighed fra 1^{21}_{12} —1942, indtil Priskontrolraadet har fastsat Pristallet pr. 1^{1}_{1} —1948 i Overensstemmelse med foranstaaende Bestemmelse.“

Broytingaruppskot frá Dam og L. Zachariassen:

Imillam: „1 Medlem vælges af Føroya arbeidarafelag“ og „1 Medlem vælges af Føroya Fiskimannafelag og Suðuroya fiskimannafelag i Forening“ verður sett:

„1 Medlem vælges af Havnar arbeidsmannafelag“ og i staðin fyri „Priskontrolraadet, udvidet med 4 Medlemmer“ verður sett: „Priskontrolraadet udvidet med 5 Medlemmer.“

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

I staðin fyri pkt. 2) frá meirilutanum verður sett:

§ 16 affattes saaledes:

Priskontrolraadet, udvidet med 4 Medlemmer, hvorat

- 1 Medlem vælges af Føroya arbeidarafelag,
- 1 — — — — — „ Føroya fiskimannafelag og Suðuroya fiskimannafelag i Forening,
- 1 — — — — — „ Føroya arbeidsgevarafelag og Færøernes Købmandsforening i Forening og
- 1 — — — — — „ Føroya búnaðarfelag,

udarbejder og offentliggør til hvert Aars 1. Januar, 1. April, 1. Juli og 1. Oktober et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. i den foregaaende Maa-ned for de Varemængder, som blev opstillet af vedkommende Pristalsudvalg som et Husholdningsbudget pr. 1^{1}_{1} 1939 lydende paa Kr. 2261,28 med Tillæg af et Kvantum Fisk, hvis Størrelse bestemmes af det saaledes udvidede Pris-kontrolraad ved dets første Sammentræden.

10. des. fór avgreiddalan fram soleiðis:

- Pkt. III: Uppskot minnilutans til § 2 fall. Uppskot til § 5 varð afturtikið, og uppskot til § 16 fall. Uppskot til § 17 varð samtykt við 23-0.
- Pkt. I: Uppskot 1) minnilutans til § 8 fall. Broytingaruppskot frá Dam og L. Zachariassen til § 16 samtykt við 19-0. Broytingaruppskot frá Dam o. fl. til § 16 viðvíkjandi pristali uppá 234 samtykt við 19-0. § 16 í broytingaruppskoti frá Dam, Djuhuus, Danielsen og L. Zachariassen soleiðis broytt samtykt 18-0. Uppskot 2) meirilutans til § 16 harestir burturfallið. Uppskot 3) meirilutans burturfallið.

Pkt. II: Uppskot meirilutans til §§ 1 og 2 samtykt 15--0. uppskot minnilutans til § 3 fall. Uppskot meirilutans til §§ 4, 5, 6 og 7 samtykt 19--0. Uppskot minnilutans (Dan o. fl.) § 8 fall. Uppskot minnilutans (Danielsen og Djurhuus) til § 8 samtykt 17--0. Uppskot meirilutans §§ 9, 10 11 og 12 samtykt 15--0.

Pkt. IV: Uppskot nevndarinnar 1) samtykt 20--0. Uppskot minnilutans 2) fall 8--0.

23. Dýrtíðarviðbót til sterkstreymisnevndarlímur.

Álit:

Fótin hefur í riti av 25. september 1912 til antíð reist spurningin um at dagpeningurin, ið línirnar í sterkstreymisnevndini fáa, verður hækkaður.

Antíð hefur lagt málið fyrri landsnevndina, ið hevur beint tað í liggjarnevndina.

Nevndin hevur haft málið til viðgerðar og flytur fram:

Við lýsing nr. 43 av 14. oktober 1911 viðvíkjandi broytni av samtyktini um eilílit við sterkstreymisvirkjunum í Føroyum er avgjørt, at línirnar í sterkstreymisnevndini skulu fáa 6 kr. fyrri hvønn fundardag. Límur, ið búgva uttan fyrri Havnina fáa haraftrat 6 kr. fyrri hvønn dag, teir vegna ferðina eru noyddir at vera heimanífrá.

Dagpeningurin eins og ferðapeningurin er ætlandi settur eftir somu reglum sum fyrri millumtinganevndarlímur, og heldur nevndin tað tí vera rímligt, at sama dýrtíðarviðbót verður givin sterkstreymisnevndarlímum, sum givin er millumtinganevndarlímum.

Uppskot:

Endringer

i

Midlertidige Bestemmelser om Stærkstrømsanlæg paa Færøerne.

§ 1. 2. Stk., 2. Pkt., i midlertidige Bestemmelser om Tilsyn med Stærkstrømsanlæg paa Færøerne affattes saaledes:

Medlemmerne oppebærer Dagpenge efter de til enhver Tid gælden-

de Regler om Dagpenge til Lagtingsmedlemmer for Udvalgmøder udenfor en Lagtingssamling. Desuden godtgøres der dem direkte Befordringsudgifter.

Føranstaaende Bestemmelser anvendes fra og med 1. September 1942, fra hvilket Tidspunkt Bestemmelserne i Kundgørelse Nr. 43 af 14. Oktober 1941 samtidig ophæves.

2. des. samtykt 17—0.

24. Dýrtíðarviðbót til amtsverkfrøðingin.

Átt:

Verkfrøðingur Eirnes hefur í rili av 6. november 1942 søkt um at fáa dagpening sín hækkaðan við eini hóskaði dýrtíðarviðbót.

Nevudin, ið hefur haft málið til viðgerðar, skjýtur uppá, at verkfrøðinginum verður veitt eina dýrtíðarviðbót í somu hædd, sum lögtingsins millumtinganeyndarlímur fáa fyri ferðadagar, aliso roknaða út frá 6 kr. galdandi frá 1. september 1942.

Uppskot:

Amtsverkfrøðingur Eirnes fær dagpening sín hækkaðan við teirri til eina hvarja tíð galdandi dýrtíðarviðbót til lögtingsins millumtinganeyndarlímur fyri teirra ferðadagar.

2. des. samtykt 17—0.

25. Innflutningur av byggitilfari.

Átt:

Til Udvalget er henvist et Andragende af 18. November d. A. fra Havnar Handverksmeistarafelag om „Innflytan av byggitilfari“.

Andragendet henviser til en tidligere fremsendt Skrivelse af 25. f. M. angaaende samme Spørgsmaal. I disse Skrivelser anføres, at det mindste man tidligere indførte til Bygning af Huse var 900 Std. aarlig, og saa vidt man har faaet oplyst er der for Halvaaret Oktober 1942 - April 1943 kun givet Tilladelse til Indførsel af 60 Std.

Man samoder nu Lagtinget om at drage Omsorg for, at der bliver givet Tilladelse til Indførsel af „nógv stórrí nógð av byggitilfari“.

Udvalget har haft Møde med Valuta-Centralen. Denne har givet de Oplysninger om Indførsel af Tømmer, som findes i hestagte Bilag. ...

Fra Valuta Centralens Side er desuden oplyst, at det er meget vanskeligt at faa Fyr og Gran fra Storbritannien, da England maa have dette Tømmer tilført fra Amerika, medens det er lettere at faa Eg, da dette Tømmer ikke skal indføres. Valuta-Centralen har ved den sidste Uddeling af Valuta-Bevillinger lagt overvejende Vægt paa Skibsbygningsmaterialier, da der i Lagtinget har været lagt særdeles Vægt paa disse.

Den britiske Konsul har særlig udtalt, at der ikke er megen Udsigt til, at der kan opnaas mere for indlevørende Halvaar end allerede bevilget af Valuta-Centralen, men efter den nu fremsatte fornyede Opfordring til at faa Indførselen af Fyr og Gran til Husebygning forøget, er han villig til at gøre et nyt Forsøg paa at faa Tilførselen forøget.

Det britiske Konsulat har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med Haandverksmestrenes Skrivelser og Konsulatet er indforstået med, at det her ogsaa drejer sig om et Beskæftigelsesspørgsmaal.

Udvalget tilraader, at Lagtinget, om fornødent, pantager sig at indføre det Parti Tømmer Fyr og Gran, som eventuelt yderligere maatte sikres Færøerne fra Storbritannien.

Det andragende Selskab bør faa en Genpart af denne Betænkning.

Forslag:

En Genpart af Betænkningen tilstilles Havnar Handverksmeistarafelag.

7. des. samtykt 22 - 0.

26. Søndarpeningur.

Álit:

Provst J. Dahl hevur vegna nevndina fyri grunnin „Føroyskt kirkjumál“ sambært § 6 í skipan grunnins sent Føroya lögtingi frágreiðing og yvirlit yvir fíggiarstand grunnins.

1. januar í ár átti grunnurin hesar ognir:

- a) í pengum..... kr. 1.096,01
- b) í bókum..... kr. 1.778,00 (tad eru bókurnar Ritual og Altarbók).

Lestrabókin „Í lýsing“ er nú uppseld, yvirskotið av henni hevur galdið Altarbókina.

Eftir uppskoti frá formanninum hevur nevndin samtykt at geva út eina bók við læstalestrum. Henda bók er nú komin, hon eitur „Krossstíggjur“ og er prentað í 600 eintøkum, og tad eru 26 læstalestrar í henni. Kostnaðurin við at geva hana út hevur fílsamans verið 2.239 kr. 50 oyru. Sjálvt arbeiðið er gjørt fyri einki, og hævundurin at henni er sum kunnugt provst Dahl. Allar kirkjurnar í Føroyum hava fingið hvør sítt eintak av bókini ókeypis, og sumleiðis er hon eisini send í kirkjuleysar bygdir, har sum tey eru von at koma saman í læstur, sum t. d. Eldavík, á Langasandi o. s. fr.

Bókin er annars at fáa til keyps í bókahandlinum og er sett at kosta 7 kr. eintakið. Um hon einafetið verður uppseld, skuldu okkurt um 300 kr. verið til góðar hjá grunninum.

Nevndin hevur sent lögtinginum eitt eintak av Altarbókini og læstrabókini „Krossstíggjur“.

Fíggiarnevndin, ið hevur fingið hettar mál til viðgerðar, er nevndini fyri „Føroyskt kirkjumál“ takksom fyri hennar frágreiðing og skal fíngsins vegna frambera nevndini og serstakligani próstinum fíngsins bestu tøkk fyri hesar báðar áðurnevndu bókur. Tad er hvørjum manna barni her á landi kunnugt, hvat týðning próstsins mentunarstarv hevur haft og vónandi eisini í komandi tíðum kemur at fáa fyri okkara fólk. Fíggiarnevnd fíngsins setlar ikki at sela fram naktu leiðbeining viðvíkjandi próstsins arbeiði innanfyri „Føroyskt kirkjumál“, men bert úttala vónina um, at tad má eydnast honum at halda fram, soleiðis sum hann heldur, at tørvur er til tess. Nevndin skal mæla til, at fingið veitir próstinum 1.000 kr. ikki sum endurgjald fyri avrikadi arbeiði, men sum søndarpening fyri mentunarstarv hansara.

Uppskot:

Samstundis sum lögtingið framher sína bestu tøkk til próst Dahl fyri tey tvøyr móttiknu eintøkini av Altarbókini og læstrabókini „Krossstíggjur“, veitir fingið Dahl, prósti, 1.000 kr. sum søndarpening fyri hansara týðningarníkle mentunarstarv.

2. des. samtykt 16 - 0.

27. Dýrtíðarviðbót til vrakara- eftirlitsmenn.

Álit:

Í fjór. jättaði tingið vrakareftirlitsmonnum 1.200 kr. hverjum treytað av, at teir átóku sær eittthvert starv fyri hiit almenna.

K. Hermansen, J. Bech, A. Andreassen og O. Mikkelsen tóku við peninginum.

Í riti av 2. oktober 1942 søkja K. Hermansen, J. Bech, A. Andreassen og O. Mikkelsen um at fáa henda studning endurnýggjaðan eins og ut fáa eitt uppiskoyti. ið svarar til, hvat ið státsins honorarløntu fáa í dýrtíðarviðbót.

Teir upplýsa, at teir hava gjørt politi- og karantenuarbeiði.

Fíggarnevndin mælir til, at studningurin verður endurnýggjaður, og at teir av tinginum fáa helvtina av teirri dýrtíðarviðbót, sum teir annars vildu fingið, um teir einans vóru honorarløntir av státinum við eini grundløn uppá 2.400 kr.

Ífrpskaf

Tingið endurnýggjar samtyktina í lögtingsmáli nr. 7: Skipan viðv. vrakarakontrollørum 1941.

Umsøkjarnum verður úr samsgrunninum jättað helvtina av teirri dýrtíðarviðbót, sum státurin letur honorarløntar lævastumenn við eini grundløn uppá 2.400 kr. fáa.

8. des. samtykt 17--0.

28. Lønan av politistum.

Álit:

Í riti av 14. november 1942 hevur sóknarstýrið í Vági sakt lögtingið um, at somu løningarreglur, sum galda fyri politistar, sum lögtingið rindar helvtina av lønini hjá, skulu galda fyri politistin í Vági.

Nevndin er kunnugt, at politistarnir eru ójavnst løntir. Hetta má áðanast at vera óregluligt og óhóskandi. Serliga heldur nevndin tað ikki vera heilt beint, at t. d. teir politistar, ið hava verið leingi í arbeiði kaunsa fáa minni í samlaðari løn, enn teir, sum nýliga eru ásettir. Nevndin loyvir sær tí at skjóta til, at tingið rindar politistunum í Klakksvík, Tórøynri og Vági, tann pening, sum hvør teirra fær minni í samlaðari løn, enn teir nýsettu politistar í Vágoynni.

Tingið hevur havt ta støðu, at í fríðartíðum er tað at halda politistar ein státs- og kommunál uppgáva, meðan eykaásetan av politistum er goldin av kommunu og lögtingi, soleiðis, at hvør ber helmingin av lønun teirra. Nevndin kann ikki mæla til nakra broyting í hesum.

Uppskot:

Tingið kann ikki átaka sær at rinda helmingin av lønini hjá teim kommunáls politistum, ið vóru settir undan krígunum, men vil eftir umsókn úr amtsgrunninum rinda hesum munin, sum teir møguliga fáa minni enn teir í Vágoynni nýliga ásettu politistar.

1. des. samtykt 13—0.

29. Viðgerðan av revaskinum.

Álit:

Føroya revaalifelag hevur í riti dagssett 26. okt. 1942 sokið tingið um stuðning til at senda mann til Íslands ella Bretlands at læra at viðgera revaskinn.

Greitt verður frá, at seinasta ár vóru 400 skinn seld út av landinum fyri ein lænaleysan prís. Hildið verður fram, um vit í Føroyum dugdu at gera revaskinnini til, vildu vit kunna selt tey her á landi við vinningi.

Nevndin, ið hevur fingið hella mál til viðgerðar, er samd um, at tað vil hava stóran týðning fyri revaaluginna, at skinnini verða virkað heima hjá okkum sjálvum.

Tingið hevur sett pening av til nýggj yrkismál, og heldur nevndin, at landsnevndin eigur at taka hesa umsókn til vælviljaða viðgerð undir stuðningsveitan til yrkismál.

Uppskot:

Málið verður beint í landsnevndina til viðgerðar undir stuðningsveitan til yrkismál.

2. des. samtykt 17-0.

30. Bræv frá skiparafelagnum viðv. føroyskum flaggi.

Álit:

Skiparafelagið har í Brev af 25. November d. A. sagt hl. a. on, at færøsk Flag anerkendes til Flagning paa Tinghuset og andre offentlige Bygninger, samt at der Nytaarsaftens Dag flages paa hult Stang paa Tinghuset til Minde om dem, der er omkomne under det færøske Flag og til Minde om dem, der er omkomne paa Søen, før vi fik færøsk Flag paa vore Skibe.

Flertallet (O. F. Joensen og J. E. Jacobsen) skal ndtale, at Spørgsmaalet om Flagning í al Almindelighed er afgjort tidligere í indeværende Samling.

Mindretallet (O. F. Joensen) vil anbefale, at Lagtinget flager paa halv Stang Nýtaarsaftens Dag med dansk og færøsk Flag til Minde om omkomne færøske Sønænd.

Minnilatin (J. E. Jacobsen) mælir til at jætta umsóknina um, at flaggað verður á tinghúsinum ein dag árliga við føroyskum flaggi á hálvvari stong til minnis um teir sjólatnu.

Minnilatin (R. Rasmussen) vísir til tað í skrivi skiparafelagsins framferda og setir fram uppskot samsvaraandi.

Forslag:

I. Frá Mindretallet (O. F. Joensen):

Lagtinget flager paa halv Stang Nýtaarsaftens Dag til Minde om omkomne færøske Sønænd med dansk Flag paa Tinghuset og færøsk Flag paa Tinghusplænen overensstemmende med den af Tinget vedtagne Flagordning.

II. Frá minnilatunum (R. Rasmussen):

- 1) Tað føroyska skipsregistarið fær sambært gr. 11 í „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om visse processuelle og administrative Forhold af 17. Juni 1940“ fær lógarheimild til at lata øll føroysk skip fáa føroyskt tjóðskaparbræv, írðisbræv og siglingarbræv.
- 2) Tær nýttu ferðapassbøkur verða broyttar soleiðis:
„Danmark“ á permu og 1. blaðsíðu verður broytt til „Føroyar“ og nýasta regla á somu blaðsíðu, Nationalitet: „Føroyingur“, „Føroe“, „Faroese“, „Færøer“. Hetta umskifti verður at seta í verk beinanvegin.
- 3) Skipsdagbókin, sum nýtt verður á føroyskum skipum, skal verða á føroyskum og førd á føroyskum.
- 4) Tað føroyska flaggið er góðkenni sum Føroya flagg. So stítt samtykkir lögtingið, at Føroya flagg einu verður nýtt á lögtingsins og øðrum Føroya almenna ognum á vanligum flaggdögum Føroya.
- 5) Lögtingið samtykkir, at flaggað verður við føroyskum flaggi á hálvvari stong á lögtingshúsinum nýarsaftan til minnis um okkara sjólatnu menn. Henda samtykt fær gildi beinanvegin.

III. Frá minnilatunum (J. E. Jacobsen):

Lögtingið sýnir Føroya sjólatnu synum landsins tøkklæti, heiður og djúpa virðing við ein serligan dag í árinum at draga føroyska flaggið á hálvva stong.

Givið verður landsnevndini í hendi at samráðast við sjóvinnufelagini um valið av hesum tignardegi.

Førstu ferð verður flaggað nýarsaftansdag í ár.

11. des. minnilutauppskotið frá O. F. Joensen falli við 8—0, frá R. Rasmussen 7—0 og uppskot J. E. Jacobsen samtykt 14—0.

31. Ungdómsheim.

Álit:

Spurningurinn um lærlingaheim, hagar ið dreingir frá barnaheiminum elsini kunnu sendast, heim fyrri stríggjunar gentur og heim fyrri ógiftar móður hefur verið til viðgerðar í landsnevndinni, ið hefur lagt málið fyrri tingið.

Í fylgisriti sínum ber lögtingsskrivastovan fram soljóðandi ummæli og frágreiðing:

„Landsnevndin hefur samtykt at senda fíggjarnevndinni málið um ungdómsheim.

Hervið verður sent bræv frá próstinum ¹⁶/₁₁, 1942, avskrift av brovum til barnaheimið ¹⁰/₁₈ og ²⁶/₁₈, bræv frá barnaheiminum ¹/₉ og ²²/₁₁, bræv frá J. Joensen, prest ²⁵/₁₈.

Í hesum brovum er talan um lærlingaheim, hartil størri dreingir frá barnaheiminum elsini kunnu verða sendir.

J. Joensen prestur skrivur harumframt um eitt serstakt heim fyrri vanskiligar gentur og eitt serstakt móðurheim fyrri ógiftar gentur við smábørnum.

Fyrirstøðukvinnan fyrri barnaheimið var á fundi við landsnevndinni 18. august og upplýsti, at á barnaheiminum vóru 9 dreingir, harav 2 11-ára-gamlir og ein 17-áragamal. Har vóru 14 gentur, allar undir 15 ár. Av hesum 23 børnum vóru 12 verjuráðsbørn. Hon helt tað vera bestast at útskriva teir stóru dreingirnar, t. v. s. 3. Landsnevndarlímír tóku fram spurningin um at fáa hampulig fólk, og har var talan um eitt hús í Kítuvík, at taka hesar dreingir, inntil teir kunnu fáast í læru ella í annað arbeiði, og spurningurin var so um at veita pening til hetta endamál. Fyrirstøðukvinnan varð biðin um at geva nærri uppskot um hetta.

Hon hefur so skrivað aftur, men ikki sett fram nakað uppskot í ta ætt, sum landsnevndarlímír tókta sær, og setir fram spurningin um at fáa í lag eitt lærlingaheim.

Løgtingsskrivastovan má halda, at tað er ógjørligt í bræði at fáa í lag eitt lærlingaheim, tá tað er ógjørligt at byggja og trupult at leiga. Eingin kostnaðarættlan er gjørd fyrri byggjan ella leigan, og eingin kostnaðarættlan er fyrri raksturinn av tilíku heim, og tað er óvist, um nakar kann fáast til at standa fyrri tilíku lærlingaheimi.

Løgtingsskrivastovan má tí halda, at einki annað er at gera enn at geva landsnevndinni heimild til at nýta til dæmis 3.000 kr., ella tað sum er neyðugt av teimum 100.000 kr., sum eru játtaðar til sociala hjálp, fyrri at fáa teir stóru dreingirnar frá barnaheiminum fluttar yvir til hampulig fólk, sum vilja hava teir, og hetta má júst verjuráðið syrgja fyrri við hjálp av lögtingskrivastovuni ella landsnevndinni, tá barnaheimið ikki longur kann hava teir stóru dreingirnar.“

Nevndin heldur, at teir í hesum umrøddu spurningar eru týðningar-miklir, og at tað er umráðandi at fáa teir greiddar skjótast møguligt. Serliga er lærlingaheimsspurningurin ógvuliga átroðkandi í hesum tíðum. Tað er nevndinni kunnugt, at tað er ógvuliga torført hjá unglingum at koma í læru tess vegna, at vistarhald ofta ikki kann fáast.

Men sum viðurskiftini liggja, má nevndin geva lögtingskrivastovuni viðhald í, at lögtingið í ár einki annað kann gera enn at játta tann neyð-tarviliga pening fyrri at hjálpa teim stóru dreingjunum, ið megu fara av barnaheiminum, so teir kunnu koma at liva undir hampuligum viðurskiftum.

Fyriskot:

Landsnevndin fær heimild úr antisgrunninum at nýta tann pening, ið tørvur er at hjálpa teim stóru dreingjunum, ið mega fara av barnaheiminum, at koma undir hampulig og góð viðurskipti.

7. des. samtykt 18--0.

32. Norðoya Ísvirki.

Álit:

P.F. Norðoya Ísvirki søkir í riti av 10. oktober 1942 um studning til eitt ísvirki í Klakksvík.

Sagt verður frá, at felagið í lotuni hevur tilboð uppá eitt 10 tons ísvirki. Tað kostar £ 3.000 sum tað stendur niðri í Bretthandi. Umsøkjarnir halda, at tørvur er at skoyta nakað uppá til frystugreiðir.

Allur kostnaðurin verður mettur til 200.000 kr. Felagið sigur seg sjálvt at eiga nakað av peningi. Víst verður á, at tingið í 1937 játtaði 10.000 kr. í lán til tess ísvirkismál, og samtykti at biðja statin um at lata 25.000 kr. í tilskoti.

Teið verður á tann stóra týðning, ísvirki vilja hava fyri fiskivinnuna í Føroyum. Øll tekin benda á, at ferskfiskavinnan verður høvuðstøtturin í okkara flskivinnu og at besta fiskiskapur verður fyri mesta partin at fara fram á okkara grunnum.

Nevndin er á einum máli um, at bygging av ísvirkjum í Føroyum hevur alstóran týðning.

Tingið hevur sett av 20.000 kr. til ymisk yrkismál og sett á stovn ein serligan vinnulánsgrunn.

Nevndin heldur, at hetta mál eigur at viðgerast í vinnulánsgrunninum og undir studningsveittanini til ymisk yrkismál.

Nevndin leyvir sær tí at heina málið til vinnulánsgrunnin og til studningaviðgerðar undir yrkismálapeninginum og gevur tí sitt besta viðmæli.

Fyriskot.

Málið verður við tingsins besta viðmæli beint í Vinnulánsgrunn Føroya Løgtings — og til viðgerðar undir studningsveittanum til yrkismál.

8. des. samtykt 21-0.

33. Ísvirki í Vági.

Álit:

„Vágs trolarafelag a. m. a.“ hefur telegrafísk og í skrivi av 10. oktober 1942 søkt tvingið um stundning til eitt ísvirki.

Í hesum riti verður greitt frá, at tað áður hevur haft á máli at fúa bygt eitt ísvirki, men tá varð hildið, at eitt ísvirki í Suðuroy var nóg inikið, av tí, at okkara sjóvinna lá fyri størsta partin fransleiddi saltfisk. Men nú eru viðurskiftini broytt, og menn ætla, at ferskfiskaveiða í framtíðini verður høvuðslátturin í okkara sjóvinna. Hesin broytti veiðiháttur kravur stóra ísfransleiddslu og góð frystiviðurskifti, samanber útviklingin í Íslandi, har menn hava sett nulinans skjótfrystivirki kring alt landið.

Nevndin gevur umsøkjaranum viðhald í tí, ið sagt er viðvíkjandi týðninginum av at seta upp ísvirki og skjótfrystivirki og kann nevndin mæla til, at umsóknin fær vælviljaða viðgerð í vinnulænsgranninum og í landsnevndini undir viðgerðini av stundningsveitan til yrkisráð.

Útprætt:

Málið verður við fingsins viðmæli beint í Vinnulænsgrann Føroya Løgtings og til viðgerðar í landsnevndini undir viðgerðini av stundningsveitan til yrkisráð.

8. des. samtykt 21—0.

34. Dýrtíðarviðbót til tænastumenn.

Átt:

Eftir umbøn og viðmæli frá skúlanevnd tingsins setur fíggjarnevndin fram niðanfyrirstandandi uppskot.

Til frágreiðingar verður víst til hjálagda frágreiðandi skjál frá amtinum av 4. desember 1942.

1.

Uppskot.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne

om

yderligere Dyrtidstillæg til Tjenestemænd m. fl.

§ 1.

For Tiden 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943 udbetales det i Kap. 5 i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd omhandlede Reguleringsstillæg med 23½ Portion.

§ 2.

Stk. 3 og Stk. 4 i § 91 i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd udgaar og erstattes med følgende:

„Stk. 3. For andre end de i Stk. 1 nævnte Tjenestemænd udgør Tillægget 2/3 af Beløbet efter Stk. 1 og 2.“

§ 3.

For Tiden 1. Oktober 1942 til 30. September 1943 tillægges der de Tjenestemænd m. fl., som pr. 1. Januar 1943 har Ret til fuldt Reguleringsstillæg (Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 § 91 Stk. 1), et ekstraordinært Dyrtidstillæg paa 100 Kr. for hvert Barn, som de den 1. Januar 1943 har Forsørgelsespligt overfor, og som ikke er fyldt 16 Aar den 1. Januar 1943.

Tillægget udbetales samlet pr. 1. Februar 1943 efter paagældendes Begiering paa Blanketter, der forskrives af Amtet.

§ 4.

Til de af Staten indredede faste Honorarer, til hvilke der hidtil har været ydet Procentstillæg, ydes der for Tiden 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943 ialt et Dyrtidstillæg paa 35% af Honorarets Grundbeløb. Der tillægges derhos de af Staten honorarlønnede Personer samme ekstraordinære Dyrtidstillæg som omhandlet i § 3.

§ 5.

Al Amtsfonden tillægges der Distriktjordemødrene paa Færøerne, herunder ogsaa pensionerede Distriktjordemødre, et Dyrtidstillæg paa 130 Kr. for Tiden 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943 i Stedet for det i § 4 i Kundgørelse Nr. 18. af 25. April 1942 fastsatte Dyrtidstillæg.

§ 6.

De Folkeskolens Lærere efter foranstaaende tilkommende Regulerings-
tillæg udredes af Statskassen og Amtsfonden, saaledes at Statskassens Andel
udgør de Beløb, der var fastsat for Tiden umiddelbart før 1. April 1940.
Det i § 3 omhandlede ekstraordinære Dyrtidstillæg udredes af Amtsfonden.

Samtlige Reguleringsstillæg og ekstraordinære Dyrtidstillæg (§ 3) til
Statens Tjenestemænd samt Tillæg til Statens Honorarer udredes af Statskassen.

§ 7.

Med fornevnte Ændringer forbliver Bestemmelserne i Kundgørelse
Nr. 18 af 25. April 1912 i Kraft for Finansaaret 1942/43.

§ 8.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Midlertidige Bestemmelser for Færøerne

om

yderligere Dyrtidstillæg til Alders- og Invalidereventnydere samt
Personer i kontrolleret Familiepleje.

§ 1.

For Tiden 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943 udgør Dyrtidstillæg-
get til Alders- og Invalidereventnydere 70 Kr. (i Stedet for 50 Kr.) for enlige
Personer samt Ægtepar, naar kun den ene af Ægtefællerne oppebærer
Rente, og 120 Kr. (i Stedet for 81 Kr.) for Ægtepar, naar begge Ægtefæl-
ler oppebærer Rente.

§ 2.

For Tiden 1. Oktober 1942 til 31. Marts 1943 tillægges der dem,
hos hvem en Person er anbragt i kontrolleret Familiepleje, jfr. § 6 i Kund-
gørelse Nr. 31 af 1. Oktober 1940, et Dyrtidstillæg af 70 Kr. (i Stedet
for 50 Kr.)

§ 3.

De i §§ 1 og 2 omhandlede Dyrtidstillæg afholdes af Amtsfonden.

§ 4.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

10. des. samtykt 22---0.

35. Tilfar til umvolan av maskinum.

Kra Smedemester Hans B. Arge, Thorshavn, har Lagtinget modtaget den Sagon vedlagte Skrivelse af 5. December d. A. med Bilag, hvorefter fremgaar, at der er Vanskeligheder ved Opnaaelsen af Eksport-Licens for Metal, som skal bruges i hans Støberi til Reparation af Motorer m. v.

Samtidig oplyses, at flere Skibe og Både nu maa ligge stille, da det til Reparation af Motorer m. v. nødvendige Materiale mangler.

De fleste i de færøske Fiskerskibe installerede Motorer er gamle og udslidte og kan kun holdes gaaende, ved at de gennemgaar hyppige Reparationer. Det er derfor af største vitale Betydning, at det til Reparation af Motorer m. v. nødvendige Materiale kan leveres til de Værksteder, som er i Stand til at reparere Motorer, da en stor Del af Fiskerflaaden ellers staar i Fare for at lægge op.

Udvalget skal derfor fremsætte følgende

Forslag:

1. Nærværende Sag med Bilag oversendes til Færø Amt med Lagtingets bedste Anbefaling.
2. Lagtinget anmoder Amtmanden om overfor den britiske Regering at fremhæve Livsvigtigheden af, at det til Reparation af Motorer m. v. nødvendige Materiale leveres hertil, ligesom Amtmanden bedes yde sin bedste Bistand til Fremskaffelsen af saadant Materiale.

9. des. samtykt 19—0.

36. Samsýning til líkningarráðið.

Uppskot:

Sambart § 8 i „Midlertidige Bestemmelser for Færøerne om Opretelse af et Ligningsråd m. v.“ skal fíggarnevd Føroya lágtings seta fram uppskot um, at hver av limunum í líkningarráðnum fyri árið 1942-fær eina samsýning (Honorar) av kr. 600,00, tilsaman 1800 kr.

Peningurin verður at veita úr antægunum.

11. des. samtykt 20—0.

37. Landshandilin.

Frágreiðing og roknskap, sí skjal 5.

Álit:

Udvalget er enigt om, at indstille til Lagtingets Vedtagelse, at det foreliggende Regnskab for Aaret fra 1/4 1941 til 31/3 1942 godkendes, idet Regnskabet er revideret af Lagtingsrevisor og forsynet med dennes Attest om, at der ved Revisionen intet er fundet at bemærke.

Naar Regnskabet udviser et meget borskedent Overskud, saa skyldes dette dels, at Saltsiloen blev bombet i Regnskabsaaret, og 300 Tons Salt blev ødelagt, og dels at man efter Samraad med 2 Skibhøredere købte et Parti Saltkød fra Grønland, hvorpaa der tabtes ca. 45.000 Kroner.

Forslag:

Regnskabet for Færøernes offentlige Vareforsyning for Aaret fra 1. April 1941 til 31. Marts 1942 godkendes.

10. des. samtykt 19—0.

Uppskot (J. Patursson og S. Ellefsen óheftir).

Lagtingets Vareudvalg ønsker at gøre Lagtinget bekendt med nedenstaaende og ønsker med den Begrundelse, som findes i det følgende, at stille nedenstaaende Forslag til Beslutning:

Efter at der fra britisk Side er fastsat et bestemt Program for Export af Fødemidler o. lign., blev der samtidig fra britisk Side gennemført den Ordning, at de britiske Eksportører, som tidligere havde exporteret vedkommende Varer til Færøerne, fremtidig vilde få tildelt Export-Licence i Forhold til deres tidligere Export. Export-Licence for det efter Exportprogrammet disponible Exportkvantum af hver enkelt Vare fordeles med andre Ord mellem saa og saa mange forskellige britiske Exportører, saaledes at færøske Importører, herunder Vareforsyningen, kan købe fra disse Exportører og kun fra disse.

For Oktober Kvartal 1942 fik Firmaet Gray i Aberdeen i Henhold til ovennævnte Ordning Export-Licence for 124 Tons Hvedekorn, 55 Tons Hvedemel og ca. 32 Tons Sukker. Nævnte Firmas Salg til Færøerne har hidtil fundet Sted gennem Jákup Jensen, der har virket som Agent, og i Oktober Maaned tilbød Jákup Jensen Vareforsyningen de nævnte Varer til følgende Priser: Hvedekorn Pd. St. 19 pr. Ton fas Aberdeen eller Pd. St. 17/17/0 fob Leith, Hvedemel Pd. St. 20/16 0 pr. Ton fas Aberdeen og Sukker Pd. St. 22/19/0 fas Aberdeen. Vareforsyningens Direktør vidste fra andre Tilbud, at de forlangte Priser var meget for høje, og meddelte derfor den 22. Oktober 1942 Jákup Jensen, at han vilde sætte sig i direkte telegrafisk Forbindelse med Firmaet Gray i Aberdeen. Dette skete, men førte i første Omgang kun til, at Firmaet telegrafisk og skriftligt fastholdt de forlangte Priser.

Herefter skete der ikke videre, før Skonnerten „Signhild“ i Begyndelsen af November 1942, befragtet af Jákup Jensen, ankom til Thorshavn med en Del af de nævnte Varer, som kun Vareforsyningen har Ret til at importere. Vareforsyningen, som hævdede ikke at have bestilt Varerne, tilbød at lade disse oplægge i Vareforsyningens Pakhus, indtil Prisforhandlingerne var afsluttet, men dette nægtede Jákup Jensen at gøre ind paa hvorefter Varerne blev oplagret andetsteds under Oppebørselskontorets Opsyn.

Den tilskrev Jákup Jensen Vareudvalget med en Klage over Vareforsyningens Fremgangsmaade, saaledes som vedlagte Genpart udviser.

Vareudvalget holdt derefter den 19. November 1942 Møde om Sagen. Under Mødet oplyste Vareforsyningens Direktør, at Vareforsyningen ikke havde bestilt de omhandlede Varer frem, idet man først vilde have Prissspørgsmaalet ordnet. Endvidere oplyste Direktøren, at de forlangte Priser var meget for høje i Forhold til andre Tilbud. For Hvede var l. Eks. forlangt Pd. St. 19 pr. Ton fas Aberdeen, medens Vareforsyningen fornylig havde købt Hvede fob Leith for Pd. St. 15 og havde Tilbud paa Hvede fob Aberdeen til Pd. St. 16.

Amtmanden oplyste under det nævnte Møde, at han fra de britiske Censurmyndigheder var underrettet om, at Jákup Jensen den 22. Oktober 1942 (den Dag, da Vareforsyningens Direktør meddelte ham, at Vareforsyningen vilde henvende sig direkte til Firmaet Gray) har sendt Firmaet følgende Telegram: „Vareforsyningen finder Priserne temmelig høje og vil telegrafere direkte til Dem. Vi tilraader ikke at reducere Priserne.“

Efter at Direktørens og Amtmandens Oplysninger var givet Vareudvalget i Mødet den 19. November 1942, blev Jákup Jensen opfordret til at komme tilstede. Han blev gjort bekendt med de for Vareudvalget foreliggende Oplysninger og maatte herefter erkende, at han havde afsendt det omhandlede Telegram, og at han ikke havde andet Bevis for sin Paastand om, at

Vareforsyningen havde bestilt Varerne, end en mundtlig Udtalelse fra Firmet i Aberdeen til Direktør Jens av Reyni.

Prisspørgsmaalet for de nævnte Varer er senere ordnet, idet Priserne er reduceret saaledes: Hvedekorn: Pd. St. 16 *job* Aberdeen (mod de forlangte Pd. St. 10 *fas* Aberdeen), Hvedemel Pd. St. 19 *job* Aberdeen (mod de forlangte Pd. St. 20/6/0 *fas* Aberdeen) og Sukker Pd. St. 21/7/0 *job* Aberdeen (mod de forlangte Pd. St. 22/10/0 *fas* Aberdeen). Prisreduktionen for de omhandlede Varer kan udregnes til ialt ca. 11,800 Kr. Kornet vilde være blevet fordyret med 20 „, hvis det oprindelige Tilbud var accepteret.

Foranstaaende bekræfter den Opfattelse, Vareudvalget allerede tidligere har haft, at Vareforsyningen og isærigt ogsaa andre Importører paa Færøerne er meget uheldigt stillet under den britiske Ordning, hvorefter Nødvendighedsvarer, kun kan købes fra bestemte britiske Exportører med et bestemt Maximumskvantum fra hver. Dette giver ingen Mulighed for gennem flere Tilbud at søge at faa de billigste Varer frem, og det foran refererede Tilfælde synes ydermere at vise en Tendens til at udnytte Tvangssituationen til en Opskræmning af Priserne. En for Færøernes Import fuldt betryggende Ordning kan kun gennemføres, hvis det tillades Vareforsyningen og andre Importører frit at indkøbe sine Varer i Storbritannien fra den eller de Exportører, som kan levere billigst.

Det passerende viser desuden til Overflod, at Jákup Jensen i sin Virksomhed som Agent alene har søgt at holde Priserne paa livsvigtige Nødvendighedsvarer oppe til økonomisk Fordel for det britiske Firma og hær selv, men til Skade for den færøske Befolkning.

Udvalget stiller herefter følgende

Forslag:

1. Lagtinget anmoder Vareudvalget og Amtmændene om at søge udvirket, at Vareforsyningen og andre færøske Importører fremtidig bliver frit stillet i Valget af Eksportører fra Storbritannien.
2. Lagtinget paalægger Vareforsyningens Ledelse fremtidig at undgaa enhver Handelsforbindelse med Jákup Jensen, hvad enten denne optræder som selvstændig Handlende eller som Agent.

10. des. samtykt pt. 1 við 17—0 og pt. 2 við 13—0.

XIV. Val av álitismonnum og nevndum.

1 og 2. Fólkatingsvalnevnd og Løgtingsvalnevnd.

Teir somu sum í fjør, undantikið Suðuroya sýsla, har Joen Nolsøe gekk út, og valdur varð Jaspur Holm, Tvøroyri, í staðin.

3. Landsnevndin:
P. M. Dam, Louis Zachariassen, A. Samuelsen, Kr. Djurhuus, Th. Petersen. Tiltaksmenn: J. P. Davidsen, S. P. Zachariassen, Johan Poulsen, J. Danielsen, Poul Petersen.
4. Telefonnevndin:
Jacob Fr. Øregaard, O. F. Joensen, A. Sørensen. Tiltaksmenn: Hans Nolsøe, Hans Iversen, R. Rasmussen.
5. Bróstsjúkrahúsnevndin:
J. E. Jacobsen, J. Danielsen, Poul Petersen. Tiltaksmenn: L. Zachariassen, O. F. Joensen, H. Justinussen.
6. Væðingnevndin:
P. M. Dam, J. P. Davidsen, H. Nolsøe, A. Samuelsen, J. Rasmussen, J. Patursson, Samuel Ellefsen. Tiltaksmenn: J. Fr. Øregaard, J. E. Jacobsen, L. Zachariassen, O. F. Joensen, J. Poulsen, A. Sørensen, H. Justinussen.
7. Skúlastjórnin:
J. H. Danbjørg, Johan Poulsen, J. Patursson.
8. Kirkjastjórnin:
J. Fr. Øregaard, J. Poulsen, S. Ellefsen.
9. Grannskoðarar til Føro Amts Sparekasse:
Haakon Dam, Sandi, Ankjer Jensen, Keypmannabavn. Tiltaksmaður: S. Hvidtfeldt, Tórshavn.
10. Nevndin fyri Føroya realskúla:
M. A. Jacobsen, Tórshavn.
11. Nevndin fyri skipafelagnum Føroyar:
P. M. Dam, lærari, Tvøroyri, Johan Poulsen, lærari, Strondum.
12. Umboðsmaður tingsins á aðalfundi s/f, Føroyar:
L. Zachariassen, verkfrøðingur, Tórshavn.

13. **Umboðsmaður tíngsins á aðalfundi p. f. Sjóvinnubankin:**
S. P. Zachariassen, lærari, Klakksvík.
14. **Skúlnáðgævndin:**
M. A. Jacobsen, Tórshavn. Tiltaksmaður: Johan Kallsoy, lærari, Gjógv.
15. **Stjórn viðv. vinnulánsgrunnanna:**
Við lufkast gekk Kr. Djurhans út sum fastur limur og J. Danielsen sum tiltaksmaður. *Valdir vórðu sum fastur limur:* Kr. Djurhans, og *sum tiltaksmaður:* J. Danielsen.
16. **Yvirhellsuvorndarnevndin:**
J. P. Henriksen, J. Danielsen, Sofus Dahl Christlansen, allir úr Tórshavn.
17. **Fiskarinevnið:**
a) *fastir limir:* Jacob Nielsen, Mykines, Poul Nielsen, R. Rasmussen, báðir úr Tórshavn. b) *tiltaksmenn:* P. M. Dam, Tvøroyri, J. H. Joensen, Sørvági, Chr. Christiansen, Tórshavn.
18. **Hásdýrkommissiónin:**
a) *fastir limir:* Johannes Dalsgaard, jarðabrákari, Høgvík, Hans A. Djurhans, timburmaður, Tórshavn. b) *tiltaksmenn:* Poul Müller, kongsbóndi og L. Zachariussen, verkfrøðingur, báðir úr Tórshavn.
19. **Nevnd viðv. nevningugrundlistanna:**
Zacharias Sørensen, lærari, Tórshavn, Trygve Samuelsen, sakførari, Tórshavn.
20. **Vanlukkutryggingarráðið:**
a) *fastir limir:* P. M. Dam, Tvøroyri, H. A. Djurhans, timburmaður, og Jens P. í Dali, navigatiónslærari, báðir úr Tórshavn. b) *tiltaksmenn:* J. H. Daubjerg, Porkeri, Poul Hansen og Eliaser Jacobsen, báðir úr Tórshavn.
21. **Plantningsnevndin:**
Hans Jacob Jacobsen, búfrøðingur, Tórshavn.
22. **Stýrið fyri Føroya Brannatrygging:**
a) *fastir limir:* J. P. Davidsen, Sandi, Johan Poulsen, Strendir, Poul Petersen, Tórshavn. b) *tiltaksmenn:* P. M. Dam, Tvøroyri, Johan Danielsen og Th. Petersen, báðir úr Tórshavn.
23. **Grunnskoðari fyri Føroya Brannatrygging:**
Gunnar Winther, Sandi.
24. **Yvirbúnaðarsteynan:**
Í staðin fyri Ole Olsen, Velbastað, og M. Winther-Lützen vórðu valdir: Hans J. Jacobsen, búfrøðingur, Tórshavn, og Hans Iversen, keypmáður, Kvívík.

25. **Búnaðarnevndin:**
Í staðin fyri Svend Lützen, Klakksvík, (II deild), Thomas Michael Strøm, Trongisvågi, (IX deild), ið báðir hava biðið um at sloppið frá hesum starvi, og Ellender Ellendersen, Hvalba, ið er deyður, vórður valdir:
Fyri II deild: Klement Klakk, Klakksvík,
" IX " : J. P. Vang, Tvøroyri, og
" IX " : Peter Næs, Nes-Hvalba.
26. **Prískontrolráðið:**
a) *fastur limur:* Arnold Egholm, kasserari, Tórshavn. b) *títtaksmáður:* Peter Egholm, reiðari, Tórshavn.
27. **Stýrið fyri „Amtmand Dahlerups Mindelegat“:**
E. Juhlert, postassistentur, Tórshavn. J. Danielsen, postmeistari, Tórshavn.
28. **Búnaðarstevnan:**
Í staðin fyri Peter Vest, Hvalba, ið er deyður, varð valdur Niels Pauli Evensen, Hvalba.
29. **Stórtvalaneyndin:**
a) *fastir limir:* J. P. Davidsen, J. Chr. Olsen, R. Rasmussen. b) *títtaksmenn:* L. Zachariasen, Hans Iversen, Poul Petersen.
30. **Nevnd viðv. Samráðingar Ísland-Føroyar:**
P. M. Dam, Louis Zachariasen, Kr. Djurhuus, J. Rasmussen, Th. Petersen.
31. **Dómsmenn við appell:**
J. P. Henriksen, Tórshavn, og Hans Iversen, Kvívík. *Títtaksmenn:* Z. Sørensen og J. Danielsen.
32. **Dómsmenn:**
Niels Nielsen, Andor Eirikstoft, C. F. Hansen, Carl Jensen og Johs. Thomsen, allir úr Tórshavn.
Í staðin fyri J. P. Vest valdur Johan Mortensen (P) og fyri O. F. Jensen Arnold Egholm.

Tingið endaði 11. desember og fundirnir voru 87.

The first part of the paper discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the success of any business or organization. The author provides a detailed overview of the various methods used to collect and analyze data, highlighting the strengths and weaknesses of each approach. The second part of the paper focuses on the application of these methods in a real-world context, using a case study to illustrate the practical implications of the research. The author concludes by discussing the future directions of the field and the potential for further research.

ROKNSKAPIR
OG
FÍGGJARSTANDUR
LØGTINGSINS

1941

Amts

Roknskapur

Inntøkur:

		Fíggjarættan:	
		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Jarðaskattur	8.500,00	8.967,88
II.	Løgtingsskattur	1.000.000,00	1.181.305,67
III.	Tollur	240.000,00	924.245,16
IV.	Ríkisstudningur til vegir o. t.	100.000,00	47.028,00
V.	Skipagjald	7.000,00	4.095,51
VI.	Handilsloyvir	1.500,00	1.175,00
VII.	Vinningsbýti	6.000,00	7.100,00
VIII.	Alfknað kommununum	100.000,00	100.000,00
IX.	Stuttleikaskattur		21.162,32
X.	Ymist		3.331,49
XI.	Rentuinntøka lögtingsskatt.		2.105,75

1.463.000,00 2.300.516,78

grunnurin.

fyri 1941.

Útreiðslur:

		Figgjarætlan:		
		Kr.	oyr.	Kr. oyr.
A. Løgtingskostnaður:				
1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	32.000,00	38.517,28		
2. Prenting o. t.	10.000,00	20.041,59		
3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	3.000,00	9.852,08		
4. Skrivstovan	15.000,00	22.336,74		
				90.747,69
B. Dóms- og lögreglumál	8.000,00			14.592,08
C. Valum viðvíkjandi	1.000,00			313,20
D. Læknar, sjúkrahús o. t.:				
1. Studningur til sjúkrahúsini	100.000,00	130.462,50		
2. Bróstsjúkrahúsið	40.000,00	36.964,31		
3. Hvaldarheimið «Nainav»	1.000,00	1.000,00		
4. Farsóttir o. t.	10.000,00	3.570,55		
5. Ljósmeður	2.500,00	2.886,80		
6. Løn og flutningsútr. lækna	4.500,00	4.000,24		
7. Aðrar útreiðslur	4.000,00	7.223,74		
				186.108,14
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna	1.500,00			1.698,25
F. Skúla- og mentunarmálum viðv.:				
1. Løn til lærarar	111.000,00	110.670,27		
2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	1.050,00		
3. — til amtsbókasavnið	5.060,00	5.725,00		
4. — til læraraskúlanæmingar	1.000,00			
5. Aðrar útreiðslur	2.040,00			
				117.445,27
G. Landbúnaðinum viðv.:				
1. Jarðagrunnurin	10.000,00	10.000,00		
2. Búnaðarnevndir	2.000,00	2.125,00		
3. Aðrar útreiðslur	1.000,00	1.383,93		
4. Til uppdyrkan	50.000,00	70.000,00		
				83.508,93
H. Fiskivinnuni viðv.	5.000,00			14.542,11
I. Løgtingsverkfrøðingurin	8.000,00			8.280,40
K. Djóralæknin	2.600,00			2.575,06
L. Garanti fyrri havnalán	12.000,00			10.607,74
M. Studningur til «Smiril»	60.000,00			112.000,00
N. Studningur til vegir og havnar	200.000,00			186.565,05
O. Til vegggrunnin	10.000,00			10.000,00
P. Til einkjubørn	20.000,00			13.381,99
Q. Ymsar útreiðslur	10.000,00			10.576,55
R. Rentur	27.000,00			28.743,33
S. Kreppufyrirskipanir	15.000,00			9.705,70
T. Studningur til «Viðanes»				3.727,06
U. Betalt skuld hjá Klaksvíkar sjúkrahúsi til telefonverklø				14.175,05
V. Socialhjálp	100.000,00			70.599,43
X. Fimleikagrunnur Føroya	2.000,00			2.000,00
Y. Óarbeiðsførir fiskimenn	10.000,00			14.000,00
Z. Ymisk yrkismál	10.000,00			4.412,78
Æ. Umbyggjan av Klaksvíkar sjúkrahúsi				11.433,24
Ø. Flutt til konto:				
Viðv. veggstudningum				200.000,00
Vinnulánsgrunn				250.000,00
Socialgrunn				250.000,00
Avbetalan skuld				250.000,00
Avlop	555.400,00			328.777,73
	1.463.000,00			2.300.516,78

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr.	oyr.
1. Eftirstøða av jarðaskatti	16.994,19	
2. — „ skatti áliknaður kommununum	154.446,87	
3. — „ lögtingsskatti	395.593,60	
4. Fyriðframgreiðslur:		
Delinkventútr. o. a.	2.051,71	
Miðvág og Skopun havn.	23.103,62	
Ábyrgd fyri kommunur til kreditfeløg	35.623,91	
Annað	11.467,72	
5. Lán	94.975,09	
6. Goldið lán ríkiskassans til Vágs elektricitetsverk	550.000,00	
7. Hjá bankum og sparikassa	65.104,38	
8. Í millumrokning við ríkiskassan	205.933,09	
9. Kassabeholdningur	64.227,91	
10. Tilgóðar hjá vøruhandlinum	1.285.717,95	
11. Í millumrokning við ymisk fond o. t.:		
Bróstsjúkrahúsið	61.063,73	
Studentaskeiðið	5.913,88	
Sjúkrahúsin	131.569,62	
12. Lutabrøv	130.000,00	
Skip	280.000,00	
Hús	335.000,00	

3.720.431,45

amtsgrunnsins 31. des. 1941.

Skuld:

	Kr.	oyr.	Kr.	oyr.
1. Kreditforeningen af Kommuner	190.449,19			
2. Universitetskvæsturen	78.428,00			
3. Færø Amts Sparekasse	81.950,00			
4. Føroya skiparafelag	7.500,00			
5. Føroya Banki	55.000,00			
			413.327,19	
6. Lán frá ríkiskassanum til vøruhandilin.			1.285.717,95	
7. Kavarábúin			882,35	
8. Amtsfátækragrunnurin			48.042,97	
9. Økonomiski grunnurin			33.873,37	
10. Kirkjugrunnurin			21.577,41	
11. Tvøroyra sjúkrahús			1.758,24	
12. Vegfondin			44.474,50	
13. Grindagarnið			49,45	
14. Sjóvinnuprógv			270,00	
15. Fimleikagrunnurin			2000,00	
16. Konto fyri vegstudningi			200.000,00	
Vinnulánsgrunnurin			250.000,00	
Socialgrunnurin			250.000,00	
Konto fyri avbetalan av skuld			250.000,00	
17. Ogn pr. 1. januar 1941			589.680,29	
Avlop			328.777,73	
			3.720.431,45	

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Innflutningsgjald	55.000,00
II. Stórhvalagjald	
III. Renta	60,00
IV. Inntøkur av grindum	5.249,26

60.309,26

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. øyr.
Obligation hjá Gøtu kommunu	3.053,09
Eftirstøður	30,15
Í sparikassa	692,68
Lán	1.200,00
Gl. vøruhandilin (eftirstøður)	1.674,00
Í rokning við amtsfondin	33.851,41
	40.501,33

grunnurin.

fyri 1941.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
A. Brýr og lendingar	12.594,75
B. Útreiðslur viðvíkjandi grind	912,47
C. Føroya Fólkaháskúli	3.000,00
D. Læraranámskeið	500,00
E. Fotngripagoymslan	300,00
F. Útgáva av føðilandssøgu	200,00
G. Til handverkarar, búnaðar og handilsskúlanæmingar ..	850,00
H. Studning til studerandi	400,00
I. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00
K. Studentaskiðið	16.000,00
L. Skúlabókagrunnurin	500,00
M. Eftirløn til frk. Berg	1.400,00
N. Útreiðslur til skjalasavnið	2.718,75
O. Honórar til frk. Bærentsen	200,00
P. J. H. O. Djurhuus	500,00
Q. Studningur til studentaskúlanæmingar	3.800,00
R. Felagið «Varðin»	1.000,00
S. Føroya mentunargrunn	500,00
T. Útgáva av barnablaðið	400,00
U. Sjómannsmiðjónin	500,00
V. Barnaheimið í Vestmanna	1.000,00
X. Felagið «Røde Kors»	500,00
Y. Avhaldsfeløgini	500,00
Z. Roynd við træplantning	1.000,00
Æ. Ítróttasamband Føroya	500,00
Ø. Svinjingahyljar	400,00
AA. Kunngerðan av roknskapi	12,80
Munur	8.120,49
	60.309,26

31. des. 1941.

Skuld:

	Kr. øyr.
Rakstraravlop	8.120,49
Jarðahvalsgrunnurin	692,68
Netto ogn pr. 31. des. 1940	31.688,16
	40.501,33

Løgtingsins

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Løgtingsstudningur	16.000,00
II. Tórshavnar kommuna	1.000,00
III. Næmingar	10.020,00
IV. Ymist	1,30

27.021,30

Eftirstøður	2.900,00
Negativ nettoogn 31. des. 1940	3.013,88

5.913,88

Studentaskeið.

fyrir 1941.

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
A. Læraralønir	24.560,89
B. Leiga, ljós, hiti og reingeran	1.866,47
C. Undirvísingartilfar	2,90
D. Ymist	94,05
E. Strikaðar eftirstöður	140,00
Munur	356,99
	27.021,30

I millumrokning við amtsföndin 5.913,88

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. nyr.
I. Rentur	1.064,30
II. Arvagjald	4.789,44
III. Sektir	1.340,00
IV. Gjöld fyr handilsloyvi, firma og prókura	1.224,00
	8.417,74

Figgjarstandur

Ognir:

	Kr. nyr.
Obligationir (Oyndarfjørður og Sunnbøur)	7.939,11
Eftirstøður	20.337,71
Fære Amts Sparekasse ^{a)}	29.183,61
I rokning við amtsfondin	18.959,36
	76.419,79

^{a)} Arvagjald, harav tað mesta óivað verður at afturrinda.

Løgtingsins

fyrir 1941.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Alimentatión	1.811,12
B. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum	6.050,00
C. Ymist	127,55
Munur	429,07
	8.417,74

31. des. 1941.

	Kr. oyr.
Rakstraravlop	429,07
Nettoogn 1. januar 1941	75.990,72
	76.419,79

Kirkju

Roknskapur

Inntekur :

	Kr.	oyr.
A. Endurgjald fyri tiggjunda	7.800,00	
B. Innflutningsgjald	20.000,00	

 27.800,00

Figgjarstandur

Ognir :

	Kr.	oyr.
Í rokning við amtsfondin	21.577,41	
Lán til «Indre Mission»	13.644,10	

 35.221,51

grunnurin.

fyri árið 1941.

Útreiðslar :

	Kr. oyr.
I. Studningur til kirkjugatðar	2.457,42
II. Umvølingar	2.657,77
III. Prestaflutningur	2.400,00
IV. Ymist	194,10
Munur	20.090,71
	27.800,00

31. des. 1941.

Skuld :

	Kr. oyr.
Til Tórshavnar kirkju	3.885,98
Lán viðv. Hvalbiar kirkju	2.500,00
Nettoogn 31. des. 1941	28.835,53
	35.221,51

Telefonverk

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Ognir í ársbyrjan.....	196.400,06
II. Telefonfelagagjald ..	76.227,10
III. Gjald fyri samtalur, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald.....	211.241,17
IV. Inntøkur av telegrammum, ið verða telefonerað frá ella til telegrafstöðina ..	8.240,12
V. Ymist	16.024,72

508.133,17

Eftirlønargrunnur verksins.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1941	21.379,47

Figgjarstandur verksins

Ogn:

	Kr. oyr.
Sparikassa, bankum og eftirstøður.....	219.631,04
3 pct. skuldabrev—løgtingslån ..	30.000,00
Kontant	63.521,55

313.152,57

Bókførda virði verksins	1.092.139,00

Føroya lögtings.

fyrri árið 1941.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A. Løn og skrivstovukostnaður		26.968,47
B. Rakstur støðanna		74.233,25
C. Viðlíkahald og eftirlit verksins		93.101,69
D. Økjan verksins		2.635,65
E. Ymist		16.907,60
F. Avskrivaðar eftirstøður		46,23
G. Ognir 31. desember 1940:	Kr. oyr.	
Fære Amts Sparekasse	156.767,33	
Føroya Banki og Sjóvinnubankin	21.544,09	
3 pct. skuldabrev — lögtingslån	30.000,00	
Eftirstøður	41.319,62	
Kontant	63.521,53	
	313.152,57	
Skuld fyrir telegrammir	18.912,29	
		294.240,28
		<u>508.133,17</u>

31. desember 1941.

Skuld:

		Kr. oyr.
Store Nordiske Telegrafsekskab		18.912,29
Munur		294.240,28
		<u>313.152,57</u>

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapin í «Frágreiðing viðvíkjandi bróstsjúkrahúsið fyrri 1941.»

31. desember 1941.

Eftirstøður	Kr. oyr. 14.700,75
Skuld til amtsgrunnin	61.063,73

Skúla

Roknskapur

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Eftirstøður frá 1940	2.201,15
2. Ríkisstudningur	29.528,58
3. Rentur	1.628,36
4. Refusión av Kerslev kirkjutíggjundum	14,53
5. Refusión av eftirlønarútreiðslum	345,00
6. Studningur til uttanbýggja næmingar	1.200,00
7. Studningur frá Tórshavnar bý	150,00
8. Næmingarnir	13.758,75
9. Læraraskúlin	900,00
10. Leiga	3.162,90
Munur	1.428,27
	54.317,34

grunnurinn.

fyrir árið 1941.

Útreiðslur:

	Kr. öyr.
1. Eftirløn.....	2.032,20
2. Læraraløn.....	36.637,06
3. Studningur til úttanbýggja næmingar.....	1.200,00
4. Løn roknskaparhaldarans o. t.....	160,00
5. Skattur.....	1.002,56
6. Trygging.....	749,00
7. Umvælingar og keyp av nýggjum búnyttum.....	1.722,37
8. Ljós og hiti.....	4.737,40
9. Reingeran.....	3.819,80
10. Undirvísingartilfar o. t.....	393,48
11. Aðrar útreiðslur.....	274,32
12. Eftirstøður pr. 31. desbr. 1941.....	1.589,15
	54.317,34

Grunnurin 31. desember 1941:	Kr. öyr.
Rentuberandi peningur.....	36.490,92
Í sparikassa, banka og kontant.....	7.412,55
	43.903,47

Eftirlønargrunnur realskúlans.

31. desember 1941.....	Kr. öyr.
	13.568,46

«Smi»

Roknskapur frá

Inntøkur:

	Kr. øyr.
I. Farmagjald	66.690,64
II. Ferðapeningur	40.515,60
III. Eykaferðir	3.955,00
IV. Studningur úr amtsgrunninum	12.000,00
V. Postfluttningur	27.800,00
VI. Føroya Løgting	100.000,00
VII. Sleipan	750,00

251.711,24

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. øyr.
«Smitil»	229.523,63
Sjóvinnubankin	33,92
Kassapeningur	788,36
	230.345,91

rið.

1. apríl 1941 til 31. mars 1942.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Kostarhald	12.015,29
B. Manningarløn	49.818,73
C. Kol	66.296,85
D. Tryggingargjald	29.279,40
E. Smyrjuolja, tvistur, o. t.	5.163,33
F. Umsiting og umvøling	30.665,40
G. Administration	2.000,00
H. Avgreiðslan í Havn, húsaleiga, løn o. t.	5.664,67
I. Telefon, telegr., prenting o. t.	2.473,34
K. Havnagjald	1.703,97
L. Eykafar	28.752,00
M. Postfluttningur	4.581,25
N. Rentur	1.119,69
O. Ymist	1.555,97
Munur	10.621,35
	251.711,24

31. mars 1942.

Skuld:

	Kr. oyr.
Føroya Banki	11.072,08
Vøruhandilin	10.846,00
Munur	208.427,83
	230.345,91

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. desember 1941	1.585,78
Eftirlønarlegatið	2.883,95

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. desember 1941	2.536,92

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Rakstrargrunnur í ársbyrjan	50.768,06
II. Pensiónsfrádrag	5.036,80
III. Refusið av goldnari eftirløn	34.615,68
IV. Frá kommununum	18.432,36
V. Rentur*)	7.855,05
VI. Ríkisstudningur	14.000,00
VII. Løgtingsstudningur	2.000,00
	132.707,95

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Eftirløn	51.677,56
B. Flutt til kapitalkonto (rentur)	739,52
C. Løn roknskaparhaldarans, porto o. t.	626,40
D. Rakstrargrunnurin 31. desember 1941:	
	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	48.662,85
Kassapeningur	31.001,62
	79.664,47
	132.707,95

Kapitalkonto.

	Kr. oyr.
31. desember 1941: Obligationir	344.320,00
Færø Amts Sparekasse	20.277,89
	364.597,89

*) Bert renturnar av skuldabrevum hjá statinum eru goldnar.

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
Grunnurin 1. apríl 1941	213,91
Ríkisstudningur	10.000,00
Løgtingið	5.060,00
Tórshavnar kommuna	1.955,00
Collegium academicum faeroense	118,40
Ymist	9,00
	<u>17.356,31</u>

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
Løn	11.015,00
Ljós og hiti	1.611,95
Bókakeyp og innbinding	1.530,85
Rentur og avborgan	935,00
Útreiðslur til telefon, skatt og trygging	686,62
Umvælan	330,15
Reingeran, porto, frakt o. t.	1.135,71
Grunnurin 31. mars 1942:	Kr. øyr.
Sjóvinnubankin	48,33
Kassapeningur	62,70
	<u>111,03</u>
	<u>17.356,31</u>

Skjalasavnið.

Inntøkur:

	Kr. øyr.
Grunnurin 1. apríl 1941	82,10
Ríkisstudningur	1.850,00
Løgtingsstudningur	3.503,72
	<u>5.435,82</u>

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
Løn	4.595,00
Ljós og hiti	275,39
Rentur og avborgan	165,00
Umvølingar, innbindingar o. t.	227,92
Telefon og reingeran	57,20
Ymist	4,40
Grunnurin 31. mars 1942	110,91
	<u>5.435,82</u>

Kavarabúnin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1941:	
Amtsfondin	882,35

«Hansenske Legat».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1942	203,46

«Fonden for forulykkedes efterladte».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1941	28.798,89

Grindagarnið í Vestmanna.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1941: Amtsfondin	49,45

Dr. phil. Jakob Jakobsens Legat.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1942	8.312,19

Yvirlit pr. 31. desember 1941.

Ogn:		Kr. oyr.
1. Telefonverkið (bókfært til kr. 1.092.139,00).....		500.000,00
2. Hús:	Kr. oyr.	
Bróstsjúkrahúsini við innbúgví.....	200.000,00	
Læknahúsini í Hóydølum.....	25.000,00	
Løgtingshúsið.....	20.000,00	
Skansahúsið.....	8.000,00	
Realskúlin.....	75.000,00	
Bókasavnið.....	70.000,00	
Farsóttarhúsið.....	12.000,00	
		410.000,00
3. «Smiril».....		250.000,00
4. Lutabrev í Skipafelagnum og Sjóvinnubankanum.....		130.000,00
5. Kassapeningur, eftirstøður, fyriframgreiðslur, lán o. a.:	Kr. oyr.	
a. Amtsgrunnurin.....	1.689.713,50	
b. Økonomiski grunnurin.....	40.501,33	
c. Fátækrgrunnurin.....	76.419,79	
d. Kirkjugrunnurin.....	35.221,51	
e. Telefonverkið.....	312.022,78	
f. Bróstsjúkrahúsini.....	14.700,75	
g. Skúlagrunnurin.....	43.903,47	
h. Landsbókasavnið og skjalasavnið.....	221,94	
i. «Smiril».....	822,28	
k. Studentaskeiðið.....	2.900,00	
l. Grindagarnið og kavarabúin.....	931,80	
		2.217.359,15
		3.507.359,15
Skuld:		Kr. oyr.
A. Amtsgrunnurin.....		566.255,48
B. Kirkjugrunnurin.....		6.385,98
C. Telefonverkið.....		18.912,29
D. Bróstsjúkrahúsini.....		61.063,73
E. Økonomiski grunnurin og studentaskeiðið.....		6.606,56
F. «Smiril».....		21.918,08
G. Vinnulánsgrunnurin.....		250.000,00
H. Socialgrunnurin.....		250.000,00
I. Konto: Avbetalan av skuld.....		250.000,00
— Vegstudningar.....		200.000,00
		1.631.142,12
Munur.....		1.876.217,03
		3.507.359,15

Kirkjurnar, eftirlønargrunnur lærara og einstakir aðrir serstakir grunnar eru ikki roknaðir uppí, eins og skuldin til ríkiskassan viðvíkjandi vørukeypi og ognir vøruhandilsins ikki eru tiknar við.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes.

The second part of the paper focuses on the methodology used in the study. It describes the process of selecting participants, collecting data, and analyzing the results. The authors emphasize the importance of using a mixed-methods approach to capture both quantitative and qualitative data.

The third part of the paper presents the findings of the study. It shows that there are significant differences in learning outcomes between students from different cultural backgrounds. These differences are attributed to a variety of factors, including language barriers, social norms, and access to resources.

The final part of the paper discusses the implications of the findings for education. It suggests that educators should take steps to create a more inclusive and culturally responsive learning environment. This can be achieved through a variety of strategies, such as using culturally relevant materials, providing language support, and fostering a sense of community.

UPPSKOT
TIL
FÍGGJARSAMTYKT
FYRI
AMTSGRUNNIN
1943

(LAGT FYRI LØGTINGIÐ 1942)

Amts

Inntøkur:

	1940	1941	1943
	Kr. oyr.	kr. oyr.	kr. oyr.
1. Jarðaskattur.....	18.200,00	8.967,88	8.500,00
2. Lögtingsskattur.....	232.500,00	1.181.305,67	1.500.000,00
3. Tollur.....	377.992,17	924.245,16	600.000,00
4. Ríkisstudningur til vegir.....	43.987,50	47.028,00	
5. Skipagjald.....	4.800,00	4.095,51	4.000,00
6. Handilsloyvir.....	1.050,00	1.175,00	1.000,00
7. Vinningsbýti.....	10.000,00	7.100,00	6.000,00
8. Ríkisstudningur.....	3.000,00		
9. Stuttleikaskattur.....		21.162,32	20.000,00
10. Álfknað kommununum.....	100.000,00	100.000,00	80.000,00
11. Rentur.....		2.105,75	
12. Ymist.....		3.331,49	

2.300.516,78 2.219.500,00

grunnurin.

Útreiðslur:

	1940	1941	1943
	Kr. øyr.	kr. øyr.	kr. øyr.
A. Løgtingskostnaður:			
1. Tingmannaløn etc.	43.400,00	38.517,28	40.000,00
2. Prentan o. t.	9.200,00	20.041,59	15.000,00
3. Løgtingshúsið	7.400,00	9.852,08	5.000,00
4. Skrivstovan	15.300,00	22.336,74	25.000,00
B. Ljókningarráðið			18.000,00
C. Dóms- og lógreglumál	5.300,00	14.592,08	20.000,00
D. Valum viðvíkjandi	1.900,00	313,20	2.000,00
E. Sjúkrahús, lækna o. t.:			
1. Sjúkrahúsini	130.000,00	130.462,50	280.400,00
2. Bróstsjúkrahúsini	22.700,00	36.964,31	93.000,00
3. «Naias»	1.000,00	1.000,00	2.000,00
4. Farsóttir	5.600,00	3.570,55	5.000,00
5. Ljósmeður	2.300,00	2.886,80	4.000,00
6. Læknar	5.200,00	4.000,24	5.000,00
7. Karanteneútreiðslur	150,00		1.000,00
8. Annað	4.200,00	7.223,74	5.000,00
F. Lazarettir og eykalækni			20.000,00
G. Hús til starvsfólk á hospitalinum			50.000,00
H. Ferðaútreiðslur sýslumanna	1.600,00	1.698,25	2.000,00
I. Skúla- og mentunarmál:			
1. Læralønir	109.000,00	110.670,27	124.000,00
2. Studningur til skúlabørn	1.400,00	1.050,00	1.400,00
3. Studningar til amtsbókasavnið	4.900,00	5.725,00	7.060,00
4. Ferðaútreiðslur skúlabarna	600,00		600,00
5. Studningur til læraraskúlanæmingar			1.000,00
6. Kvæðavskrivn.			1.000,00
7. A. Degn			600,00
8. Annað	2.000,00		2.000,00
K. Landbúnaðurin:			
1. Jarðagrunnurin	10.000,00	10.000,00	10.000,00
2. Búnaðarnevndir	2.250,00	2.125,00	2.500,00
3. Føroya Búnaðarfelag			600,00
4. Landbrúksráðið - húsdjóraalan			5.000,00
5. Annað	1.000,00	1.383,93	1.000,00
L. Til uppdyrkingararbeiði		70.000,00	75.000,00
M. Fliskivinna	15.000,00	14.542,11	65.000,00
N. Løgtingsverkfrøðingurin	5.500,00	8.280,40	10.000,00
O. Djóralækni	2.200,00	2.575,06	2.600,00
P. Garanti havnalán o. a.	1.600,00	10.607,74	10.000,00
Q. «Smiril»	71.400,00	112.000,00	120.000,00
R. Vegir og havnir	176.400,00	186.565,05	400.000,00
S. Vegfondin	10.000,00	10.000,00	10.000,00
T. Einkjubørn	16.500,00	13.381,99	20.000,00
U. Til grunnin fyri óarbeiðsførar fiskimenn		14.000,00	10.000,00
V. Til socialhjálp		70.599,43	100.000,00
X. Dýrtíðartillegg til ellisrentunjótarar o. a.			260.000,00
Y. Landsnevndin til ymisk yrkismál		4.412,78	20.000,00
Z. Rentur	30.800,00	28.743,33	15.000,00
Aa. Kreppufyriskipanir (prískontrol, spreingikn. o.t.)	10.700,00	9.705,70	50.000,00
Ø. Skaðabøtur			100.000,00
Aa. Fimleikagrunnur Føroya		2.000,00	22.000,00
Ab. Ymist	7.000,00	10.576,55	10.000,00
Ac. Til økonomiska grunn			85.000,00
Ad. Til kirkjugrunn			20.000,00
Ae. Til Eftirlænatgrunn lögtingsins			25.000,00
Betalt lán Klakksvíkar sjúkrahús		14.175,05	
«Viðanes»		3.727,06	
Umbyggjan Klakksvíkar sjúkrahús		11.433,24	
Munur		1.278.777,73	40.740,00
		2.300.516,78	2.219.500,00

Ad Útreiðslurnar.

Ad A. 1.

Landsnevndin vil leggja fyrri tingið spurningin um, at dagpengar hjá tingmonnum og limum av millumtinganevndum verður 12 kr um dagin umframt dýrtíðarviðbót.

Ad C: Dóms- og lógreglumál.

Hevur verið ca. 10.000 kr., men verður hækkað til 20.000 kr. vegna útreiðslur til eykapólitistar í Vágum o. t.

Ad F.

Av kríggsávum hevur verið neyðugt at fáa á stovn lazarettir í Vágum. Til raksturin av teimum, eykalæknahjálpi o. t. verður sett 20.000 kr.

Ad G.

Landsnevndin hevur keypt tilfar til hús til starvsfólkini á Dronning Alexandrines Hospital, og tað verður goldið í hesum ári. Mælt verður til, at húsið verður bygt í 1943, og hertil verður sett upp til 50.000 kr.

Ad I 3: Amtsbókasavnið.

Vanligur studningur 5.060 kr. Eykastudningur 2.000 kr., svarandi til væntaðan hækkan av ríkisstudninginum.

Ad M: Fiskivinna 65.000 kr.

Harav roknast 50.000 kr. til bátalán, sum landsnevndin veitir.

Ad Aa: Fimleikagrunnur Føroya.

Vanligur studningur 2.000 kr. Eykastudningur 20.000 kr., av tí at so nógvar umsóknir eru inni um studning til leikvøllir, og studningur til tilíkar ikki fæst fyribils úr ríkiskassanum.

Tórshavn, 18. august 1942.

Landsnevndin.

UPPSKOT
TIL
FÍGGJARSAMTYKT
FYRI
ØKONOMISKA GRUNN LØGTINGSINS
1943

(LAGT FYRI LØGTINGID 1942)

Økonomiski

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Grind	500,00
2. Stórhvalaveiða	0,00
3. Av innfluttningsgjaldi	85.000,00
Munur	375,00

85.875,00

grunnurin.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.	kr. øyr.
A. Brýr og lendingar		20.000,00
B. Skúlamál:		
1. Eftirlønargrunnur lærara	2.000,00	
2. Studentaskeiðið	25.000,00	
3. Skúlabókagrunnurin (2. studningur av fimmára játtan)	500,00	
4. Føroya Fólkaháskúli	4.000,00	
5. Læraranámskeið	500,00	
6. Studn. til bygðanæmingar á studenta- og preliminariskeiðinum	8.000,00	
7. Lærdaskúlalesnaður	4.000,00	
		44.000,00
C. Vísindi, bókmentir o. t.:		
1. J. H. O. Djurhuus	500,00	
2. Varðin	1.000,00	
3. Føroya Forngrípafelag	1.600,00	
4. Skjalasavnið	3.875,00	
5. «Føroya kvæði» (6. studningur av 9 ára játtan)	1.000,00	
6. Studningur til studerandi í Danmark ..	2.500,00	
7. Til mentunargrunn	500,00	
8. Barnablað (Jens Berg)	400,00	
		11.375,00
D. Ymist:		
1. Eftirløn til frk. Berg	1.800,00	
2. Honorar til frk. Bærentsen	200,00	
3. Fráhaldsfeløgini	500,00	
4. Barnaheimið	1.000,00	
5. Felagið «Røde Kors»	500,00	
6. Roynd við træplanting	2.000,00	
7. Studningur til handverkarar og jarða- brúkarar at læra og handilsskúlanæmingar	3.000,00	
8. Ítróttarsamband Føroya	500,00	
		9.500,00
		84.875,00
Munur		1.000,00
		85.875,00

Ad C 3: Forngrípafelagið.

600 kr. vanligur studningur og 1.000 kr. til útgrefstur.

Ad C 4: Skjalasavnið.

Vanligur studningur 2.675 kr. og rest dýrtiðarviðbót til arkivarin.

Ad D 1: Eftirløn til frk. Berg.

Vanlig eftirløn 1.400 kr., dýrtiðarviðbót 400 kr.

Ad D 4: Barnaheimið.

Umsókn er frammi um at veita 3000 kr.

Ad D 6.

Vanligt 1.000 kr., hæðkað til 2.000 kr. vegna dýrtiðina.

Tórshavn, 18. august 1942.

Landsnevndin.

Uppskot
til
figgjarsamtykt fyri Fátækragrunn Løgtingsins
1943.

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Stórhvalagjald	0,00
2. Arvagjald	6.000,00
3. Gjæld fyri handilsloyvi	1.000,00
4. Sektir	1.000,00
5. Rentur	1.000,00
	9.000,00

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Alimentatiónspeningur o. t.	2.000,00
B. Studningur til sóknirnar	7.000,00
	9.000,00

Tórshavn, 18. august 1942.

Landsnevndin.

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes. The paper then moves on to discuss the challenges of conducting research in culturally diverse settings. It notes that researchers often face difficulties in establishing rapport with participants and in interpreting their responses. To address these challenges, the paper suggests several strategies, including the use of local researchers and the development of culturally appropriate research instruments. The final part of the paper discusses the importance of ethical considerations in cross-cultural research. It emphasizes the need for researchers to obtain informed consent from participants and to ensure that the research is conducted in a way that respects the dignity and rights of all individuals.

Uppskot

til

fíggjarsamtykt fyri Kirkjugrunn Løgtingsins 1943.

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Endurgjald fyri tíggjund	7.800,00
2. Av innflutningsgjaldi	20.000,00
3. Stórhvalagjald	0,00
	27.800,00
	27.800,00

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Vanligar umvølingar	10.000,00
B. Kirkjugarðar	5.000,00
C. Prestaflutningur	2.400,00
D. Ymist	1.000,00
Munur	9.400,00
	27.800,00
	27.800,00

Roknskapurin 1941 vísir, at grunnurin átti hjá amtsgrunninum 1. jan. 1942 kr. 21.577,41.

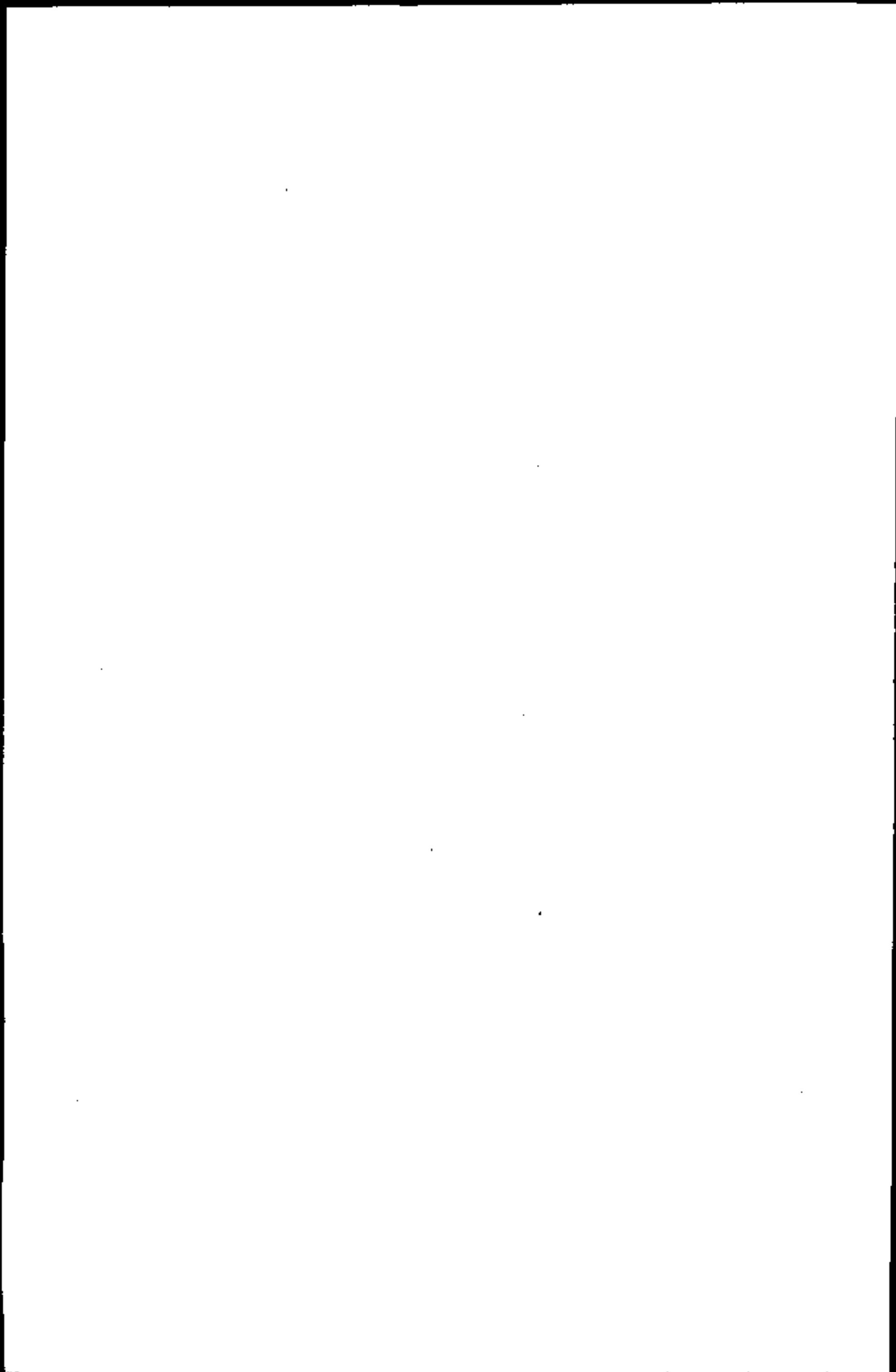
Tíngið hevur játtað til at klæða kirkjuna í Klakksvík við jarni 1500 kr.

Í 1939 er játtað til kirkju í Høvi 8.000 kr., harav undan 1. jan. 1942 er goldið 5132 kr. 98 øyr., og í 1940 játtað eykastudning 2000 kr.

Eftir lögtingssamtykt 1940 veitur grunnurin sum fyribils lán til trúboðarar 7200 kr. árliga, og av láni til Hvalbíar kirkju er at betala 500 kr. árliga.

Tórshavn, 18. august 1942.

Landsnevndin.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

1941

ved

Overlæge *Vilh. Magnussen*

samt

Økonomisk Oversigt

ved

Lagtingskontoret.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in financial matters. The text suggests that organizations should implement robust systems to track and document every aspect of their operations, from procurement to sales.

2. The second section addresses the challenges faced by organizations in managing their data and information. It highlights the growing volume of data and the complexity of integrating information from various sources. The text suggests that organizations should invest in advanced data management tools and technologies to ensure that their information is secure, accessible, and up-to-date.

3. The third part of the document focuses on the role of leadership in driving organizational success. It argues that effective leaders are those who can inspire and motivate their teams, set clear goals, and make strategic decisions. The text provides several examples of successful leaders and their approaches, suggesting that organizations should strive to emulate these practices.

4. The fourth section discusses the importance of innovation and continuous improvement. It notes that organizations must constantly seek new ways to improve their products, services, and processes to remain competitive in a rapidly changing market. The text suggests that organizations should foster a culture of innovation, encouraging employees to think creatively and experiment with new ideas.

5. The final part of the document concludes with a summary of the key points discussed. It reiterates the importance of record-keeping, data management, leadership, and innovation, and encourages organizations to take action to implement these principles. The text ends with a call to action, urging organizations to embrace change and strive for excellence in all their endeavors.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset	49	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	70	—
I Aarets Løb udskreves	75	—
Tilbage ved Aarets Slutning	44	—

De 75 Patienter fordeler sig saaledes:

1) Efter Hjemsted:

Argir	1	Mikines	2
Eiði	1	Nes	1
Froðbøur	1	Oyrabakki	1
Fuglafjørður	2	Saltangará	7
Glyvrar	1	Sandvík	1
Gøta	2	Skipanes	1
Haldórsvík	2	Skúvoy	2
Høv	1	Strendur	1
Húsavík	2	Sørvágur	6
Hósvík	1	Tórshavn	12
Hvalbøur	2	Tvøroyri	1
Hvannasund	1	Vágur	6
Kirkja	2	Velbastaður	1
Klakksvík	4	Vestmanna	5
Kollafjørður	2	Viðareiði	1
Miðvágur	2		

2) Efter Køn:

Mandlige	40	Patienter
Kvindelige	35	—

3) Efter Alder:

Fra 10—14 Aar.....	4	Patienter
„ 15—19 „	10	—
„ 20—24 „	19	—
„ 25—29 „	17	—
„ 30—39 „	15	—
„ 40—49 „	6	—
„ 50—59 „	2	—
„ 60—69 „	2	—

Diagnoser:

Aaben Tub. pulm.....	38	Patienter
Lukket, aktiv Tub. pulm.....	21	—
Pleuritis exsudativa	15	—
Tub. miliaris	1	—
Tub. pulm. inactiva.....	2	—
Obs. for Tub. pulm.....	2	—
Bronchiectasia	2	—
Bronchopneumonia	1	—

Komplikationer:

Abscessus ad anum	1	Morbus mentalis.....	2
Adenitis colli suppurativa	1	Pleuritis exsudativa	4
Ascites	1	Ruptura pulmonis	1
Dyspepsia nervosa	1	Salpingitis tub.	1
Enteritis tub.	4	Spondylitis tub.	1
Epididymitis tub.	2	Tub. pedis	1
Hæmoptyses	8		

Resultater:

Tilsyneladende helbredet.....	7	Uforandret	8
Betydeligt bedret	20	Forværret	3
Bedret	29	Døde	8

Særlige Behandlingsmaader:

Pneumothorax artificialis er anlagt og gennemført hos 10 af Patienterne.
 2 af Patienterne er behandlet med Thoracoplastik.
 1 Patient er behandlet med Adhæranceoverbrænding.
 Lysbehandling er givet til 10 Patienter.
 21 Patienter er behandlet ambulant med Pneumothorax.

Overflyttede Patienter:

Til Dronning Alexandrines Hospital overflyttedes 3 Patienter til Thoracoplastik.

Til Dronning Alexandrines Hospitals Tuberkuloseafdeling overflyttedes 3 Patienter for Tub. pulm.

Til Sindssyggeafdelingen ved Sygehuset i Klaksvik overflyttedes 1 Patient.

Der er foretaget 68 Røntgenfotograferinger og 675 Røntgengennemlysninger (Tuberkulosestationen ikke medregnet).

Økonomisk Oversigt

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været 19.942.
Aarets Middelbelægning har været 54,6.
Overbelægning 1220 Dage.

Regnskab for Driften 1941.

Indtægt:

	1940	Budget 1941	1941
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
A. Betaling for Patienter	20.529,00	18.980,00	21.037,00
B. Statskassens Tilskud	56.797,00	56.940,00	56.166,00
C. Have, Anlæg og Husdyr	2.934,15	1.000,00	4.233,10
D. Ambulante Røntgenfotoferinger ...	310,00	500,00	340,00
E. Refusioner af Begravelsesudgifter	892,50		558,00
F. Forskellige Indtægter	445,50		454,55
G. Lagtingstilskud	35.464,31	52.468,00	35.464,31
H. Underskud			29.065,78
	<u>117.372,46</u>	<u>129.888,00</u>	<u>147.318,74</u>

Udgift:

	1940	Budget 1941	1941
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Lønninger	21.195,11	21.388,00	24.597,55
2. Forplejningen	51.850,80	60.000,00	63.635,42
3. Brændsel og Belysning	22.781,57	22.000,00	22.792,39
4. Have og Husdyr	1.393,43	1.500,00	2.587,03
5. Medicin	2.973,33	4.000,00	5.330,91
6. Bygninger	6.373,02	8.000,00	8.963,72
7. Inventar og Maskiner	3.396,86	3.000,00	9.363,92
8. Ambulant Røntgen	380,00	1.500,00	
9. Vask og Rengøring	3.526,23	4.000,00	5.072,50
10. Forsikring og Afgifter	1.012,01	1.300,00	1.262,00
11. Kontorhold	841,27	1.200,00	531,15
12. Losning og Kørsel	686,25	1.000,00	730,75
13. Forskellige Udgifter	962,58	1.000,00	2.274,90
14. Afskrevne Begravelsesomkostninger .			176,50
	<u>117.372,46</u>	<u>129.888,00</u>	<u>147.318,74</u>

Beholdning og Gæld.

	31. Dec. 1940	31. Dec. 1941
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Beholdning: Restancer for Patienter	18.891,42	14.085,50
— „ amb. Røntgen	90,00	95,00
— „ Begravelsesomk.	925,25	520,25
	<u>19.906,67</u>	<u>14.700,75</u>
Gæld: Til Færø Amts Repartitionsfond	37.203,87	61.063,73

Bemærkninger ad Udgiftskonti.

ad Konto 1. Lønninger:

Løn til 1 Overlæge	4.750,00
— „ 1 Reservelæge	2.000,00
— „ 1 Oversygeplejerske	1.899,96
— „ 2 Sygeplejersker	3.898,92
— „ 1 Økonoma	1.710,00
— „ 1 Portør	3.162,64
— „ 1 Inspektør	275,00
Pigelønninger og Medhjælp	4.615,00
Afløsning (Ferie og Sygdom)	863,03
Befordringsgodtgørelse til Reservelægen	175,00
Sanatoriets Bidrag til Pensionsfonden	810,00
Revision	120,00
Forskelligt	318,00
	<u>24.597,55</u>

ad Konto 2. Forplejningen:

Udgiften har været	63.635,42

Forplejningen har kostet Kr. 3,19 pr. Sygedag
 (sidste Aar Kr. 2,53)
 — „ — Kr. 2,50 pr. Kostdag
 (sidste Aar Kr. 2,08)

ad Konto 3. Brændsel og Belysning:

183620 kg Kul	14.010,50
1134 hl Cokes	6.119,00
Elektricitet til Belysning	1.963,86
— „ teknisk Brug	259,01
Forskelligt	440,02
	<u>22.792,39</u>

<i>ad</i> Konto 7. Inventar:	
Nyanskaffelser	9.363,92

<i>ad</i> Konto 9. Vask og Rengøring:	
Sæbe, Soda, Skurepulver m. m.	2.372,50
Vask af Tøj	2.700,00
	5.072,50

<i>ad</i> Konto 10. Forsikring og Afgifter:	
Brandforsikring	1.140,00
Ulykkesforsikring	122,00
	1.262,00

<i>ad</i> Konto 11. Kontorhold:	
Annoncer, Kontorrekvisitter m. m.	224,60
Telefonsamtaler og Telegrammer	40,55
Telefonabonnement	266,00
	531,15

Til de øvrige Konti ingen Bemærkning.

FRÁGREIÐSLA

um raksturin av telefonverki Føroya lögtings
fyri árið 1941.

1. Ymis brek.

a. Landlinjurnar.

Januar mánaður byrjaði við góðum veðri, men um miðjan mánaðin legðist nógvur kavi. Annars var toluliga maksamur vetur og ikki stórvegis brek á linjum. Desember mánaður heystið eftir var ógvuliga harðførur. Ymis brek vóru, og steyrar vórðu kvettir av av vindi, t. d. millum Lørvík, Fuglafjørð og Gøtu.

b. Sjókaðalarnir.

Ódnarveðrið í desember av landsynningi fór illa við kaðallendingunum í Kallsoyarfirði og Lørvíksfirði, og telefonsambandið við Norðuroyar varð avbrotið. Vegna óveður vardi tað nakrar dagar, til sambandið fekkst aftur í rættlag. Aftaná visti tað seg, at leki var á hinum sunnara kaðalinum í Kallsoyarfirði. Av tí at tað enn kundi verið talað gjøgnum kaðalin, og verkið einans hevði o. u. 500 m av tvíkoraðum kaðali liggjandi, varð avgjørt at bíða við at bota kaðalin aftur til miðskeiðis komandi summar.

2. Høvuðseftirsýni.

Av tí at ógvuliga lítið telefontilfar fekkst úr Bretlandi, varð sum minst gjørt av at útskifta tråd á høvuðslinjunum. Høvuðseftirsýnið fór tí fram í smáum ymsar staðir.

Bretska hermaktin völdi eisini telefonverkinum stórt eykaarbeiði, og tilfarið, sum brúkt var til hetta arbeiði, var ikki lítið.

3. Nýbygging.

Fyrst í januar mánað varð kraft av telefonverkinum at fáa egið linju samband av Skansanum yvir Strondur til Toftir. Vit førdu tí eina nýggja linju niðan til kaðalin oman fyri Hvítanes, settu eina jarðduplex á henda kaðalin og førdu nýggja linju víðari frá Raktanga til kaðalin yvir Skála- fjørð við jarðduplex yvir tann kaðalin til Toftir. Fyri hetta linjusam- bandið verður rindað 150 kr. um mánaðin, svarandi til 40 kr. um árið pr. takstkilometur.

Í mars mánaði varð nýtt linjusamband gjørt millum Klakksvíkar og Kallsoyar, við tað at norðari kaðalin í Kallsoyarfirði fekk jarðduplex og nýggj linja varð lögð um Klakkin og frá Syðradali suður til kaðalin. Kallsoyggjin skuldi nú ringja beinleiðis inn á Klakksvík við øllum sam- talum, sum gingu út um oynna.

4. Støðir, telefonfelagar og telefonlinjur.

Um áramótið 1941-42 hevði telefonverkið 99 listaførandi støðir. Av ikki listaførandi støðum vóru 4 (Gjógv, Hattarvík, Skælingur og Syðra- dalur S.), og umframt vóru 4 samtalustøðir (Kaldbaksbotnur, Nesvík, Kolbeinagjógv og Saltnes). Av støðum, sum bert vóru radiostøðir, vóru við árs enda 5 (Fugloy, Nólsoy, Skúvoy, Hestur og Koltur). Umframt var radiostøð á Viðareiði, í Tórshavn, í Skopun og á Sandi, harumframt Dímun, sum er at rokna sum telefonfelagi av Sandi. Telefonstøðin í Tórshavn hevur eisini radiosamband við vitarnar í Mykinesi og á Borðuni, sum eisini verða roknaðir fyri telefonstøðir (í Mykinesi tó sjálv bygdin gjøgnum linju).

Við árs enda høvdu fylgjandi telefonstøðir telefonfelagar, sum við- merkt í tølum aftaná:

Ánirnar	1	Lambi	1	Skálavík	3
Argir	1	Leynar	1	Skáli	4
Árnafjørður	1	Lopra	1	Skopun	3
Bøur	2	Lorvik	3	Strondur	15
Eiði	7	Miðvágur	13	Streymnes	1
Fámjin	1	Nes	1	Stykkid	1
Froðbøur	1	Norðdepil	1	Sunnbøur	3
Fuglafjørður	24	Norðradalur	3	Syðradalur (K)	1
Gjógv	2	Norðragøta	1	Syðrugøta	10
Haldórsvík	6	Norðskáli	1	Søldarfjørður	3
Hósvík	1	Oyndarfjørður	2	Sørvágur	14
Hov	2	Oyrareingir	3	Todnes	4
Húsavík	1	Oyri	2	Toftir	14
Hvalbøur	7	Porkeri	3	Tórshavn	443
Hvalvík	2	Rituvík	2	Tvøroyri	80
Hvannasund	1	Saltangará	9	Vágur	59
Kaldbak	2	Sandavágur	8	Velbastaður	2
Kirkjubøur	3	Sandur	12	Vestmanna	31
Klakksvík	105	Selatrað	2	Viðareiði	5
Kvívík	6	Signabøur	1		

Við árs byrjan voru 895 telefonfelagar við 1087 apparatum og við árs enda 943 telefonfelagar við 1137 apparatum, 52 felagar voru komnir aftrat og 4 fráfarir.

Longdin av telefonlinjum var:

Linjur millum bygda: 585 km tvíleiðara landlinjur,
128,5 „ einleiðara landlinjur,
32,9 „ tvíleiðara sjókaðal,
12,3 „ einleiðara sjókaðal.

Innanbyggja linjur: 225 km tvíleiðara luftlinjur,
300 km tvíleiðara jarðkaðal.

5. Raksturinn.

Inntøkan av telefonfelagagjaldi hevur verið kr. 76.227,00 móti kr. 68.744,00 í 1940. Tað er ein framgongd uppá kr. 7.483,00 móti eini framgongd uppá kr. 4.577,00 frá 1939 til 1940.

Tað eru ferdar 326.515 gjaldsamtalir móti 233.190 í 1940. Tað er ein framgongd uppá 93.325.

Inntøkan av samtalum hevur verið kr. 152.459,00 móti kr. 102.470,00 í 1940 ella ein framgongd uppá kr. 49.989,00. Meðalinntøkan av hvørji samtalum hevur verið o. u. 47,0 oyru móti 43,9 oyru í 1940.

Í árinum 1941 eru send 21403 telefotelegram móti 14512 í 1940. Tað er ein framgongd uppá 6891.

Inntøkan av telefotelegrammum var kr. 25.418,67 móti kr. 17.347,00 í 1940. Tað er ein framgongd uppá kr. 8.071,67 móti kr. 4.723,00 frá 1939 til 1940. Meðalinntøkan av hvørjum telegrammi var 119 oyru móti 120 oyrum í 1940.

Inntøkan av eykagjaldi var kr. 15.871,55.

Inntøkan av telegrammum var kr. 8.240,00 móti kr. 8.035,00 í 1940. Tað er ein framgongd uppá kr. 205,00 móti kr. 452,00 frá 1939 til 1940.

Ymsar inntøkur eru kr. 16.024,00 móti kr. 8.586,00 í 1940. Tað er ein framgongd uppá kr. 7.438,00 móti eini afturgongd uppá kr. 1.237,00 frá 1939 til 1940.

Øll ársinntøkan í 1941 er kr. 311.733,11 móti kr. 227.833,59 í 1940 t. v. s. hon er vaksin við o. u. 36,3 % móti o. u. 14,2 % frá 1939 til 1940.

Útreiðslurnar í 1941 eru:

Rakstrarútreiðslur (stjórnarútreiðslur, rakstur stöðanna, umvøling, ymsar útreiðslur og ótøkar eftirstøður)	kr. 211.257,24
Nýbygging	„ 2.635,65
	kr. 213.892,89

Agóðin á ársroknskapinum er so státt kr. 97.840,42. Hetta er tað talið, verksins peningaognir eru vaksin við í 1941. Taka vit nýbyggingarútreiðslurnar frá, skuldi raksturinn hava givið ágóðan kr. 100.475,87.

Tó er her at viðmerkja, at við tað at tilfarið á verksins goymslum fyri 1941 eins og fyri onnur ár ikki er roknað við í fíggjarstandin, hevur tað nakað at siga, um goymslurverurnar eru minkaðar ella øktar. Vit mugu rokna við, at tær eru nakað minkaðar.

Verkið hevði við árs enda onga skuld uttan skuldina til telegrafverkið, sum raksturin altíð førir við sær.

Verksins peningalán til Klakksvíkar sjúkrahús er kvittað, men verkið hevur við árs enda keypt kr. 30.000,00 í 5 % skuldabrevum frá Føroya lögtingi.

Verksins útreiðslur hava verið skjótt vaksandi við tað, at bæði lønir og tilfarsprísir eru gingin nógv upp.

Peningaútreiðslur í 1941	kr.	213.892,89
— í 1940	"	186.276,22
Munur		kr. 37.616,67

Verkið vildi, um tað var gjørligt, havt nógv meira av vørum á goymslu. Eftirspurningurin eftir nýggjum telefonum er ógíliga stórur; størsti parturin má bíða.

Roynt verður nú at keypa sjókaðal; um tað cydnast, veitst ikki. Hartil skal nógvur peningur.

Tórshavn, 1. januar 1942.

Louis Zachariasen.

Beretning

til

Formanden for Færøernes Lagting

om

Færøernes offentlige Vareforsyning

(vedrørende Tiden 1. Juli 1941 til 31. August 1942).

I Henhold til § 9 i Reglement af 25. Oktober 1939 aflægges her ved i Fortsættelse af Beretninger af 4. Marts, 31. August 1940 samt 8. Juli 1941 følgende Beretning om Færøernes offentlige Vareforsynings Virksomhed i Tiden 1. Juli 1941 til 31. August 1942.

Vareforsyningen ledes fortsat af Johs. O. Joensen, som imidlertid har ønsket at fratræde i Løbet af Efteraaret. Stillingen som Leder af Vareforsyningen har været opslaaet ledig, men der er endnu ikke af Udvalget og Amtmanden truffet Bestemmelse om Stillingens Besættelse.

Vareforsyningsens Personale bestaar nu bortset fra Lederen af en Bogholder samt 6 mandlige Kontorister og 2 kvindelige Kontorister.

Udvalget og Amtmanden har i den forløbne Tid afholdt en Række Møder til Drøftelse af opstaaende Spørgsmaal og har søgt at fremskaffe de til Færøernes Forbrug nødvendige Varer. En Fortegnelse pr. 15. August 1942 vedlægges over Vareforsyningsens Lager af de vigtigste Nødvendighedsartikler. Paa Fortegnelsen er samtidig givet Oplysning om Købmændenes Beholdninger af samme Varer pr. samme Dato. Afskrift af Vareforsyningsens Regnskab for Finansaaret 1941/42 vedlægges. Det regnskabsmæssige Overskud har udgjort ca. 35.000 Kr., efter at der er henlagt 25.000 Kr. som Indskud til Varekrigsforsikringen. Naar Resultatet inclusive en Fortjeneste paa ca. 46.000 Kr. for Transport af Isfisk har været ca. 35.000 Kr. (plus Henlæggelsen 25.000 Kr.), skyldes dette navnlig, at Vareforsyningen har lidt og afskrevet et Tab paa ca. 30.000 Kr. paa Saltet (Bombningen af Saltsiloen) og et Tab paa 40-45.000 Kr. paa det fra Grønland indkøbte Saltkød. Omkostningerne ved Flytning af Saltbeholdningen fra Siloen, der androg henved 100.000 Kr., er lagt til Beholdningsværdien, hvorfor Salgsprisen for Salt fra November 1941 blev forhøjet til 125 Kr. pr. Ton. Da der imidlertid hver Maaned paaløber en Leje af 50 Øre pr. Ton og Salgsprisen vanskeligt vil kunne forhøjes

yderligere, maa der paaregnes mere Tab paa Salt. Midlerne til Vareforsyningens Drift er stillet til Raadighed af Lagtinget, dels gennem det af Lagtinget optagne Laan paa 1.5 Mill. Kr., dels gennem yderligere Laan. Vareforsyningens samlede Gæld til Lagtinget var pr. 15. August 1942 1.750.000 Kr.

Med Hensyn til Vareforsyningens Virksomhed er der iøvrigt særlig Grund til at fremhæve følgende:

Ved Kundgørelse Nr. 16 af 30. Marts 1942 er der givet Vareforsyningen Encret til Indførsel af Mel, Sukker, Kaffe og Te, dog saaledes at private Importører indtil Udgangen af August Maaned 1942 kunde indføre af disse Varer, hvad der var bestilt inden 1. April 1942. Den givne Overgangsbestemmelse, hvorefter de private Importører fortsat har kunnet hjemføre Varer, har bevirket, at Vareforsyningen indtil nu har haft vanskeligt ved at skaffe tilstrækkeligt af de nævnte Varer. Herved maa det erindres, at der fra britisk Side kun stilles bestemte Kvota til Disposition til Eksport, saaledes at det har været umuligt for Vareforsyningen at hjemføre, hvad den maatte ønske. Det forventes, at Forholdet vil rette sig, naar Adgangen for de private Importører til Import af disse Varer ophører med Udgangen af August Maaned 1942.

I Foraaret 1942 har Lagtingsmand P. M. Dam og Direktør Knud Petersen for Vareforsyningen forhandlet med britiske Eksportører og britiske Myndigheder om Fremskaffelse af Varer, og der er som Følge af disse Forhandlinger dels opnaaet nogle ekstra Tilførsler til Vareforsyningen af Nødvendighedsvarer og dels opnaaet en Forbedring af det fra britisk Side opstillede Eksportprogram paa saadanne Varer.

Det i sidste Beretning omhandlede Kartoffelopbevaringshus i Thorshavn er fuldført, men er med Udvalgets Tilslutning afhændet til Havnar Timburhandil for Opførelsessummen ca. 17.000 Kr.

Vareforsyningens Beholdning af Salt var pr. 15. August 1942 ca. 5350 Tons.

I Maj 1942 har de britiske Myndigheder, som fra Amtet havde laant ca. 550 Tons Kul tilhørende den danske Marine, tilbageleveret disse Kul, som derefter er overladt Vareforsyningen.

I Beretningen af 8. Juli 1941 udtaltes, at man maatte være klar over, at Vanskelighederne ved Fremskaffelse af Varer var stadig stigende. Det har vist sig, at dette har været rigtigt, og Vanskelighederne har navnlig været store siden Nytaar 1942. Man kan paa nærværende Tidspunkt paa Grundlag af de i England førte Forhandlinger og paa Grundlag af alle andre foreliggende Oplysninger kun gentage, at Vanskelighederne ved Tilførsler maa forventes at blive større og større, og at det efterhaanden vil være uundgaeligt, at der opstaar Mangler paa visse Omraader. Vareforsyningen og Udvalget maa og vil bestræbe sig for at afhjælpe disse Mangler, saavidt det er muligt.

Thorshavn, den 31. August 1942.

Paa Udvalgets og Amtets Vegne:

(sign.) Hilbert.

Varebeholdninger pr. 15. August 1942.

	Vareforsyningen	Købmændenes Beholdninger
Korn	271.750 kg	44.933 kg
Rugmel	20.163 "	198.662 "
Hvedemel	20.727 "	283.409 "
Andet Mel	500 "	75.318 "
Al Slags Gryn	29.250 "	26.069 "
Al Slags Brød	1.040 "	4.055 "
Sukker	61.415 "	71.035 "
Kaffe	1.730 "	13.460 "
The	1.500 "	567 "
Kakao		6.651 "
Kul og Koks	550.000 "	1.512.665 "
Benzin		174.884 l
Petroleum		624.936 "
Solarolie		737.299 "
Blød Sæbe		79.439 kg
Fast Sæbe		27.550 "

Færø Amt, den 1. September 1942.

Hilbert.

Driftsregnskab 1. April 1941 til 31. Marts 1942.

Varekøb (incl. Beh. 1. April 1941: 1.230.266,82)	2.233.457,29
Balance	215.936,89
	2.449.394,18
Varesalg	1.375.795,27
Varelager 31. Marts 1942	1.073.598,91
	2.449.394,18
Bruttofortjeneste	215.936,89
Isfiskesalg	46.747,91
Renter	9.229,91
Kursvinding	770,83
	272.685,54
Omkostninger:	
Lager: Arbejdsløn, Leje, Varekrigsforsikring o. l.	127.284,69
Kontorholdsudgifter	36.573,82
Renter	61.557,44
Afskrevet paa Debitorer o. l.	12.272,81
Overskud ved Aarets Drift	34.996,78
	272.685,54

Statusoppgørelse pr. 31. Marts 1942.

Aktiver:

Kassebeholdning	695,49
Bankbeholdning	146.511,49
Oppebørselskontoret	209.300,31
Vekselbeholdning	1.513,37
Varelager	1.073.598,91
Debitorer	395.260,06
Inventar	9.667,00
Bygninger	3.700,00
	--
	1.840.246,63

Passiver:

Obligationslaan	1.500.000,00
Varekrigsforsikringer	25.000,00
Kreditorer	156.862,48
Delkredetekonto	40.000,00
Kapitalkonto	118.384,15
	1.840.246,63

Landsnevndarmál 1941/42.

Síðan tingsetuna 1941 og til tingsetuna 1942 hevur landsnevndin hildið 56 fundar og viðgjørt og tikið avgerð í málum, har givið hevur verið landsnevndini heimild at taka avgerð eftir almennum og serstøkum lögtingssamtyktum. Harumframt hevur landsnevndin tikið avgerð í málum, sum hon hevur hildið verið hastandi, ella har hon hevur hildið tað verið neyðugt at taka avgerð, uttan at kalla tingið saman.

Her skulu nevast tey mest týðningarmiklu mál, sum nevndin hevur viðgjørt.

I. Viðvíkjandi peningi, sum tingið hevur givið landsnevndini heimild at ráða yvir.

A. *Úr amtsgrunninum:*

Bátalán: 45.000 kr. Nevndin hevur veitt lán og givið tilsagn um lán fyri allan henda pening.

Ymisk yrkismál: 20.000 kr. Ein maður hevur fingið lán 14.000 kr. til stoypari, at renta við 4 % p. a. og at betala við 1.000 kr. hvørja termin, fyrstu ferð í december termin 1942. Av restskuldini, sum eigur at vera eftir, tá tey núverandi kríggsviðurskifti halda uppat, verður strikað 50 %.

Harumframt er veitt rentufritt lán 1.200 kr. til høsnað hald í Vági, og nevndin hevur samtykt ábyrgd fyri bankláni til ein mann til keyp av sag.

Socialhjálp: 100.000 kr. Umsóknir, sum innkomnar eru, hava verið viðgjørðar, og flestu umsøkjarir hava fingið hjálp.

Kreppufyriskipanir. 12 minørar eru settir og fáa fast 300 kr. árliga; umframt fær hvør 65 kr. fyri hvønn spreingis knøtt, hann avmonterar. Tryggingarsambandið Føroyar er gingið við til at afturrinda helftina av útreiðslunum.

Til skýli í Haraldsundj er veitt 1.000 kr. og til skýli í Tjørnuvík 300 kr.

Til eftirlitsmann við bátahavnina á Toftum er samtykt 200 kr. um mánaðan fyri vetrarhálvárið. Sum samsýning til skrivara hjá prískontrolráðnum er játtað er 60 kr. um mánaðan og sum samsýning fyri arbeiði viðvíkjandi rationeringskortum 40 kr. um mánaðan.

Skaðabøtur: 100.000 kr. Sands Havn 42.000 kr. (Verður nakað dýrari). Lending í Rituvík 20.000,00 kr. Lending í Elduvík 2.000,00 kr. Brimverja á Økrum ($\frac{3}{4}$ av 8.500 kr.) 6.375,00 kr. Brimskaði í Nólsoy 1.000,00. Lending í Dalí

4.000 kr. Skoragjógv—Kirkju ($\frac{3}{4}$ av 17.260 kr.) 12.945,00 kr. Eksplosiónsskaði á skúlan í Dali 1.600,00 kr. Skaði á motor av sprengiknötti 400,00 kt. Til bilfórarar viðv. flytan av fólki aftaná eksplosjón av sprengiknötti (fyri benzin) 150,00 kr.

Tey, hvørs hús hava fingið skaða av sprengiknöttum, fáa endurgjald frá kríggstryggingini av húsum, men peningurin verður ikki rindaður fyrr enn aftaná kríggið. Nógv av hesum fólki hava tí tikið lán í sparikassanum, og landsnevndin hevur tikið ábyrgd fyri hesi lán.

B. *Úr økonomiska grunninum:*

Hjálp til næmingar á preliminere og studentaskeiðinum. Játtað er 3.500 kr.

Lærdaskúlalesnaður: Til hjálp, serstakliga til manuðuktión fyri studentar 2.015 kr.

Studningur til handilsskúlanæmingar og handverkarar. Játtað 2.500 kr.

C. Sambært lögtingssamtykt eru 25.000 kr. lagdar í eftirlønargrúnn lögtingsins. 25 % av avlopinum hjá amtsgrunninum fyri 1941 skuldu nýtast til avbetalan av skuld, og har er goldið til ríkiskassan lán viðvíkjandi «Smirli» 164.146,25 kr. og til Føroya Banka kassakredit 55.000 kr. Harnæst skuldu 25 % leggjast í socialgrunn og 25 % í vinnulánsgrunn, og til hesar grunur eru settar 250.000 kr. til hvønn.

II. Hlastandi sakir o. t.:

A. *Lógir og kunngerðir:*

Rationering av margarin (kunngerð 16/1, 27/1, 9/3 og 27/4 1942). Rationering av sápu (kunngerð av 28/4 1942). Rationering av útlenskum brenni (kunngerð 6/5, 9/5 og 11/6 1942). Mjólkasøla (kunngerð 23/3 um sølu av mjólk til familjur við børnum) og (kunngerð 23/3 um mjólkarakort). Viðvíkjandi innfluttningi av eplum (kunngerð 21/5, harvið innfluttningsbannið varð sett úr gildi). Einarætt fyri landsliandilin at innflyta ymiskar vørur (kunngerð 30/3 1942). Framførsur vegna eplasjúku (kunngerð 18/3 1942). Innflytan av kaninum (kunngerð 22/1 1942). Dýrtíðarviðbót til tænarar menn ríkisins (kunngerð 25/4 1942). Dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar o. a. (kunngerð 25/4 1942). Kríggstryggjan av vørum (kunngerð 16/3 1942). Viðvíkjandi hesum verður víst til serstakt lögtingsmál. Kríggstryggjan av innbúgv (kunngerð av 16/3 1942). Broytan av lóg um vanlukkutrygging (kunngerð 16/3 1942). Regulativ um hjálparmenn viðv. vernd móti loftálopum (kunngerð 13/3 1942). Summartíð (kunngerð 30/3 1942). Tillegg til kunngerð um vernd móti loftálopum (16/5 1942). Friðan av havhestaungum (kunngerð 16/5 1942). Kunngerð um pengaseðlar o. a. (3/7 1942). Kunngerð um umvekslan av valuta (6/7 1942). Kunngerð um mál og vekt (9/7 1942). Myrkaleggjan (kunngerð 9/2 1942).

Av hesum kunngerðum hevur landsnevndin gjørt samtyktir tingsins vegna í hesum av omanfyri nevndu málum:

Dýrtíðarviðbót til tænarumenn (kunngerð 25/4), dýrtíðarviðbót til ellisrentunjótarar o. a., broytan av lógini um vanlukkutrygging (kunngerð 16/3), tillegg til kunngerð um vernd móti loftálopum 17/3, kunngerð um pengaseðlar 3/7 og kunngerð um mál og vekt 9/7. Hesi uppskot leggjast hervið fyri tingið at góðkenna.

B. *Kommunal mál.*

Viðvíkjandi málinum um 3 valstöð í Havnar úttanbúggja kommunu verður víst til serstakt lögtingsmál. Landsnevndin hefur tingsins, vegna givið loyvi til og tikið ábyrgð fyrir hesum lánum:

Sands kommuna 25.000,00 kr. Funnings kommuna 30.000,00 kr. Oyndarfjarðar kommuna 5.000,00 kr. Kollafjarðar kommuna 10.000,00 kr. Skúoyar kommuna 15.000,00 kr. Gøtu kommuna 16.000,00 kr. Funnings kommuna 7.000,00 kr. Sjóar kommuna 7.500,00 kr.

5. mars varð samtykt lán til Funnings kommunu 15.000 kr., men tað varð ikki tikið, men í staðin fyri fekk kommunan í mai mánaða jattað lán uppá 30.000 kr.

Á sama hátt var í mars mánaða samtykt lán til Oyndarfjarðar kommunu 10.000 kr., men tað varð ikki tikið, men í staðin fekk kommunan lán uppá 5.000 kr. í juli.

Lánini eru nekur saneringslán og onnur arbeiðslán viðvíkjandi havnum, harav ein partur verður afturrindaður gjøgnum lögtingsstudning.

Landsnevndin hefur góðkent hesar skattaálíkningar, sum eru hægri enn lógligt úttan tingsins samtykt:

	Álíknað:	Kundi ikki úttan loyvi álíkna meira enn:
Klakksvíkar kommuna.....	235.000,00	150.821,00
Húsa kommuna	7.179,43	6.130,00
Vestmanna kommuna	79.125,00	49.652,00
Miðvágs kommuna.....	31.018,00	27.763,00
Eiðis kommuna.....	24.212,00	23.230,00
Sands kommuna	33.500,00	28.000,00
Froðbiar kommuna.....	218.143,00	171.935,00

Harnæst hefur landsnevndin haft ymisk eftirlitsarbeiði viðvíkjandi kommununum, givið loyvi til keyp og sølu av smærri grundstykkjum o. t.

C. *Studningur.*

Til gasmaskur ætlað 150.000,00 kr. Tilbyggjan til Dronning Alexandrines Hospitals vaskarí 20.000,00 kr. Til lazarettir í Vágum 40.000,00. Viðkan av sinnissjúkradeild, Klakksvík 40.000,00 kr. Politistar í Vágum, ætlað árliga 7.200,00 kr. 2 sett av ullvirkismaskinum 34.000,00 kr. Amtsbókasavnið í Tórshavn (útlagt ætlaðan ríkisstudning) 2.000,00 kr. Til bókasavn á Tvøroyri 1.000,00 kr. Brimverja í Kvívík ($\frac{3}{4}$ av 2.500) 1.875,00 kr. Lending í Syðrugøtu 4.300,00 kr. Lending í Hvalvík 6.000,00 kr. Lending í Hattarvík, eftir heimild lögtingsins ($\frac{3}{4}$ av 24.000) 18.000,00 kr. Til kolagrefstur í Suðuroy studning 10.000,00 kr. Lán 10.000,00. Barakkir 42.000,00 kr. Amboð 3.000. Viðvíkjandi vegnum Porkeri—Hovi, av tí at hann verður longri enn ætlað 1.720,00 kr. Til doyvan av radioóljóð 500,00 kr. Premia 5 kr. pr. tunnu av korni.

Samtykt, at ymskir sýslumenn fáa størri kontórhaldshjálp av tollpeninginum o. ø.

Garanti fyrir útróðrarmenn í Íslandi upp til 80.000 kr., men þaravá voru tó bert nýttir garantiir fyrir inntil 4.762,99 kr.

Viðvíkjandi dýrtíðarviðbót er at merkja, at úrslitið av landsnevndarsamtykt 23. apríl er hetta:

Ellisrentu- og invaliderentunjótarar og sinnissjúk í heima- røkt finga í 1940/41 sum viðbót 24 kr. fyrir einstøk og 40 kr. fyrir hjún, rindað úr ríkiskassanum, fyrir 1941/42 haraftrat 32 kr. fyrir einstøk og 56 kr. fyrir hjún. Henda hækkanin varð eisini rindað úr ríkiskassanum.

Einstøk, sum høvdu 56 kr., fáa fyrir 1942/43 sum við- bót 100 kr., og hjún, sum høvdu 96 kr., fáa 168 kr.

Jarðamøðurnar finga í 1941/42 sum dýrtíðarviðbót 100 kr. og fáa í 1942/43 sum viðbót 200 kr.

Einkjubørn fáa eftir kunngerð av 8. december 1941 tað sama sum einstakir ellisrentunjótarar.

Amtmaðurin skeyt upp, at statslæsturnar finga við- bót fyrir 1942/43 fult, svarandi til prishækkanina, sum var komin síðan seinasta ár, men mældi til, at allar aðrar meirúts- reiðslur verða rindaðar av amtsgrunninum.

Hereftir samtykti landsnevndin, at amtsgrunnurin fyrir 1942/43 tekur allar útreiðslurnar til hækkan av regulerings- ella dýrtíðarviðbót síðan 1. apríl 1940 fyrir fólaskúlalærararnar, ellis- og invalidarentunjótarar, sinnissjúk í heimarøkt og jarðamøð- urnar. Meirútreiðslan hjá amtsgrunninum atlast hereftir at verða bendan:

Fólaskúlalærararnir	Kr. 104.000,00
Ellis- og invalidarentunjótarar og sinnissjúk í	
í heimarøkt	= 138.000,00
Einkjubørn	= 20.000,00
Jarðamøðurnar	= 44.500,00

	kr. 266.500,00
Frammanundan var ætlað	= 112.800,00

Hin samlaða útreiðslan verður soleiðis til dýr-	
viðarviðbót í 1942/43	kr. 379.300,00

Seinri varð samtykt, at dýrtíðarviðbót til ymisk tænastu- fólk í tingsins tænastu verður roknað eftir líknanði príncippum, sum eru galdandi fyrir tænastumenn hjá statinum.

Nevndin samtykti at leggja fyrir tingið at góðkenna hesar samtyktir viðvíkjandi dýrtíðarviðbót.

Viðvíkjandi lending í Hósvík var talan um lendibrúgv undir Garðsenda, sum atlast at kosta 30.000 kr. ella undir Toftum 15.000 kr. Nevndin var í Hósvík og hevur mælt kommunustýrinum til at gera lendibrúna undir Toftum og lovaði at mæla til, at tingið skuldi veita studning til eina bátar- brúgv við Garðsenda, nú ætlað at kosta 6.000 kr.

D. *Elektricitetsverkið í Vági.*

Verður víst til serstakt lögtingsmál.

E. Landsnevndin hevur veitt lán úr amtsgrunninum til landshandilin 250.000 kr. at renta við 4 % p. a. og verður hetta hervið lagt fyrir tingið at góðkenna. Nevndin hevur haft til viðgerðar eisini

- spurningin um vøruinnflytan úr Onglandi (Kvota) og spurningin um innflytan av vørum úr Íslandi.
- F. Landsnevndin hevur samtykt at mæla til, at eksportørar kunnu rinda helftina av lögtingsskattinum, sum skal rindast pr. 1. november í ár í £, um rindað verður í rættari tíð.
- G. Nevndin hevur samtykt at royna at keypa grundstykki tætt við sorinskrivaraskrivstovuna fyri har at fáa bygt rættarkømur.
- H. «Smiril». Hesum máli viðvíkjandi verður víst til serstakt lögtingsmál.
- I. *Priskontrolráðið*.
Samtykt, at fyristøðumaðurin fær sum løn 250 kr. umframt dýrtíðarviðbót. Samtykt at játta 3.000 kr. árliga til ferðandi priskontrollør, men tilíkur er enn ikki settur av ráðnum.
- K. *Líkningarráðið*.
Samtykt, at fyristøðumaðurin fær sum løn 450 kr. um mánaðan umframt dýrtíðarviðbót. Játtað 3.000 kr. til búnyttir. Ráðið fekk til skrivstovuhald rindað fyrst 1.000 kr. og nú 1.500 kr. um mánaðan.

Nevndin hevur ikki verið samd í øllum málum. Harum verður víst til útskrift av gerðabók nevndarinnar.

Løgtingsskrivstovan, Tórshavn, 4. september 1942.

Edw. Mitens.

the 1980s, the number of people in the population aged 65 and over has increased by 1.5 million (19.5%) and the number aged 75 and over by 0.7 million (20.5%).

There is a growing concern that the ageing population will place a heavy burden on the health services, particularly in the area of long-term care. This paper examines the extent to which the ageing population is likely to place a burden on the health services in the future.

1. Introduction

The population of the United Kingdom is ageing. The number of people aged 65 and over has increased by 1.5 million (19.5%) since 1971 and the number aged 75 and over by 0.7 million (20.5%).

There is a growing concern that the ageing population will place a heavy burden on the health services, particularly in the area of long-term care. This paper examines the extent to which the ageing population is likely to place a burden on the health services in the future.

2. Methods

The data used in this paper are derived from the 1981 Census of the United Kingdom. The census provides information on the age, sex, marital status, and educational attainment of the population.

The data are presented in two tables. Table 1 shows the number of people in the population aged 65 and over, and Table 2 shows the number of people aged 75 and over.

3. Results

Table 1 shows the number of people in the population aged 65 and over. The number of people aged 65 and over has increased by 1.5 million (19.5%) since 1971.

Table 2 shows the number of people aged 75 and over. The number of people aged 75 and over has increased by 0.7 million (20.5%) since 1971.

4. Discussion

The ageing population is likely to place a heavy burden on the health services in the future. This is because the number of people aged 65 and over is increasing rapidly.

The number of people aged 75 and over is also increasing rapidly. This is because the life expectancy at birth is increasing.

5. Conclusion

The ageing population is likely to place a heavy burden on the health services in the future. This is because the number of people aged 65 and over is increasing rapidly.

The number of people aged 75 and over is also increasing rapidly. This is because the life expectancy at birth is increasing.

Nevndarálit

i

løgtingsmáli nr. II—17/1942:

Viðlíkahald av skúlum.

Skúlaumsjónarmenninir harra yvirlærari Z. Sørensen, Tórshavn, og harra lærari S. P. úr Konoy, Gøtu, hava vent sær til skúlastjórnina við skrivi tíðarmerkt 10. septbr. í ár viðvíkjandi viðlíkahaldi av skúlum, og hevur skúlastjórnin sent brævið til tingið.

Løgtingsins skúlanevnd, sum hevur viðgjørt málið, hevur gjørt seg kunnugan við skrivið, sum skiluliga prógvar, at viðurskiftini eru so vánalig, at tingið saman við skúlastjórnini verður noytt til at taka hetta mál til nærri eftirkannan og gera útveg fyri, at skúlarnir verða betri viðlíkahildnir í framtíðini.

Í tingsetuni 1941 var til viðgerðar á tingi málið um skúla- og kirkjusyn (sjá tingtíðindi 1941 blaðsíðu 18), og varð tá skotið uppá at biðja skúlastjórnina skriva til sóknarstýrini um at ansa eftir og lata gera allar neyðturvuligar umvælingar og uppabøtur skúlunum viðvíkjandi.

Um hetta er gjørt, og hvussu úrslitið er, er nevndini ókunnugt, og má nevndin tí mæla til, at tað einaferð enn verður heitt á skúlastjórnina um at skriva til øll sóknarstýrir og allar skúlanevndir og gera teim kunnugt, at viðlíkahaldið av skúlunum hvílir á kommununum, og at tað er skylda sóknarstjórnarinnar at halda skúlarnar í góðum standi, at syrgja fyri at skúlin hvørki lekur ella gýsur, at vatnleiðing og vask finnast í hvørjum skúla, eins og W. C. skal vera til skúlan, og at tað altíð verður væl hildið reint. Eisini skal ansast eftir, at skúlin verður væl hildin reinur, og at tey neyðturvuligu undirvísingaramboð til eina og hvørja tíð eru til steðis.

Skúlastjórnin verður biðin um at áleggja øllum skúlanevndum og sóknarstýrum at senda inn til skúlastjórnina innan nýár 1943 og so einafer um árið innan 1. juli yvirlit yvir, hvat ið gjørt er fyri at halda skúlan í góðum standi, og hvussu vorðið ið er við skúlaamboðum, spælipláss, vatni, vaski, W. C., reingering etc.

Heldur skúlastjórnin, at eitt ella fleiri sóknarstýrir ikki røkja skúlan so væl og virðiliga, sum tíðin krevir tað, biðist skúlastjórnin lata landsnevndina vita hetta.

Tingið áleggur landsnevndini at samarbeiða við skúlastjórnini viðvikjandi hesum máli og um neyðugt at lata ein ella fleiri skúlar umvøla o. s. fr. fyri rokning viðkomandi kommunu, tó soleiðis at landsnevndin fær heimild til av lögtingsins peningi fyríbils at rinda kostnaðin, men krevja kommununa aftur eftir peninginum.

Umsjónarmenninir saman við harra ítróttarlærara Poul E. Petersen verða bidnir um at kanna eftir, um skúlarnir eru í góðum standi, og um alt verður gjørt soleiðis, sum tað eigur at verða.

Uppskot:

1. Tingið samtykkir tað í álitinum framsetta.
2. Eintak av álitinum verður at senda til Føroya skúlastjórn, øll sóknarstýrið, allar skúlanevndir, umsjónarmenn skúlanna og ítróttarlærarin.

Skúlanevndin, hin 19. september 1942.

J. H. Danbjørg S. P. Zachariasen Johan Poulsen
A. Samuelsen J. Patursson

Til

Føroya lögtings.

Yvirlit yvir brettlandsferð mína í mars—juli 1942.

Í seinastu mánaðunum av 1941 og fyrstu mánaðunum av 1942 var tilførslan av neyðsynjarvørum frá Brettilandi til Føroya at kalla steðgað.

Hetta orsakaði ein hvøkk mangastaðni í Føroyum. Spurt varð eftir, hvar ið orsøkin til hetta ólag var at finna.

Mórlutur av landsnevndini og amtmáðurin vóru samdir um, at einki annað var at gera, enn at landið tók ábyrgdini fyri tilflutninginum viðvíkjandi teimum størstu neyðsynjarvørnum, mjøl, sukri, kaffi og te. Varð so samtykt at geva vøruhandlinum einkarrætt til at flyta inn hesar vørur.

Fyri ikki at kvetta nakran møguleika fyri at fáa vørur varð avgjørt, at hesin einkarrættur fyrst skuldi koma í gildi 1. september, og at tað, sum av teimum ymsu keypmönnum í Føroyum varð umbiðið áðrenn 1. apríl 1942, skuldi kunna flytast inn til útgangin av august, um tað neyðturviliga innflutnings- og útflutningsloyvi kundt láast til vega.

Undirritaði og K. Petersen vóru so bidnir vegna vøruhandilin at fara niður til Brettilands at kanna og samráðast um líkindini fyri vøru-tilflutninginum.

Vit bóru okkum ikki undan.

Farið varð avstað um kvøldið tann 28. mars við „Tjaldrinum“, sum bretska hermaktin hevur tikið í sína nýtslu.

Komnir til Aberdeen leitaðu vit straks har á fund teirra, sum vit vistu seldu vørur til Føroyar. Vit fregnaðust, eftir hvørjum reglum útflutningsloyvi vanliga varð givið og royndu at leita eftir grundunum fyri steðginginum í innflutninginum av neyðsynjarvørnum. Men útflutningsmenninir vistu lítið at siga okkum um hetta útyvir, at útflutningsloyvi fyri neyðsynjarvørur vanliga varð givið í Colwen Bay av teimum ymsu stjórnarligu kanntórum har.

Frá Aberdeen fóru vit til Edinburgh og Leith. Vit samráddust eisini har við útflutningsmenn um vøruspurningin, men heldur ikki nakar har visti at geva álítandi frágreiðing um, hvussu landið verunliga lá.

Vit vóru so stótt skjótt greiðir yvir, at tað ikki slappst undan at fara til London at taka upp beinleiðis samráðingar við stjórnarinnar umboðsmenn har. Hesa okkara støðu fjarritaðu vit heim og finga ájáltandi svar.

Vit fóru so til London.

Saman við harra vísakonsuli Stenderup frá tí danska konsulátinum komu vit á fund við bretska stjórnarinnar umboðsmenn til samráðingar um vørutilførslumálið. Aftaná at vit høvdu lagt fram okkara mál sum frægast, varð „konfidentielt“ givin okkum ein listi yvir ætlan bretska stjórnarinnar viðvíkjandi vørutilførsluni fyri apríl—juli fjórðungsár. Hendi útflutningsætlan vildi geva okkum nøgdir, ið lógu langt niðan fyri tað, sum vit hlidu vera minsta málið, ið vit kundu hjálpast við. Søgdu vit teimum hetta so gjølla, sum vit vóru førir fyr.

Fundurin varð so slitin við teirri avgerð, at vit skuldu skrivliga bera fram eitt uppskot viðvíkjandi tilførsluni av neyðsynjarvørum, ið okkum tørvar.

Og vit so gjørdi; vit leitaðu statistiskt fram, hvussu nógv varð flutt til Føroya av neyðsynjarvørum í árunum 1933—35 og greiddi frá, at fólkatalið var økt síðani tá, bæði innlendis og við innflytan av fremmandum, orsakað av krígunum. Hin bretska hermaktin hevur jú fólk í Føroyum. Hópurin av Norðmonnum og nakað av Dønum er eisini komið til Føroya. Og tað var soleiðis, at hesir gestir okkara á útsølubúðum og á annan hátt keyptu og brúktu ein hóp av neyðsynjarvørum sum egg, kjøt, kaffi, te, sukur, breyð og køkur.

Uppskot okkara, ið verður her endurprentað, var leingi hjá stjórnini, áðrenn okkum varð aftur boðað til fundar.

Uppskotið:

FAROE ISLANDS

Imports of various goods 1933—1935.

<i>Commodity</i>	<i>Average 1933—1935 in kg.</i>		
<i>Live Animals</i>			
Pigs		1 (animal)	
<i>Animal Products</i>			
Bacon, meat	307,302	1935:—	473,311
Fats	8,770	"	12,032
Butter	8,594		
Cheese	29,938	1935:—	36,760
Eggs	21,009	"	25,098
Margarine	14,549		
Condensed Milk and Cream	72,645	1935:—	92,490
Fish	119,201	"	192,711
Canned Foods	112,212	1934:—	202,383
Others n. e. s.	30,411		

Imports of various goods 1933—1935 (cont'd.)

Commodity

Average 1933—1935 in kg.

*Cereals and Cereal Preparations**Cereals, not ground*

Wheat.....	9,773	1935:—	17,111
Oats.....	10,867	1934:—	14,523
Barley.....	61,154	"	70,299
Maize.....	114,673	1935:—	150,502
Peas.....	29,243	"	32,923
Others n. s. s.	11,077		

236,787

Malt.....	4,753		

Cereals, ground

Wheatmeal.....	599,896	1934:—	878,799
Ryemeal.....	758,488	1935:—	846,379
Maizemeal.....	314,488	1934:—	366,255
Wheat groats.....	1,379		
Oat groats.....	74,122	1935:—	87,155
Barley groats.....	3,253	1934:—	5,228
Unspecified flour.....	1,230,284		
Unspecified groats.....	956		

2,982,992
Other Cereal Preparations

Starch.....	312	1935:—	478
Macaroni.....	846	1934:—	928
Ship's Biscuits.....	94,498	"	136,912
Biscuits.....	93,895	1935:—	159,225
Yeast.....	6,230		
Cornflakes, etc.....	2,560	1934:—	7,409

*Horticultural Products and Fruits**Horticultural Products*

Potatoes.....	679,479	1935:—	1,155,326
White cabbage and red cabbage	9,407		
Carrots.....	11,847		
Edible onions.....	21,805	1935:—	25,472
Other products.....	38,476		
Potato flour.....	14,400	1935:—	16,487

Fruits

Sweet oranges.....	42,662	1935:—	46,080
Apples.....	44,678	"	45,246
Other fresh fruit.....	41,519	1933:—	46,723
Raisins.....	34,602	1935:—	39,906
Plums and prunes.....	30,284	"	39,205
Other dried fruit.....	20,186	1933:—	28,735

Imports of various goods 1933—1935 (cont'd.)

<i>Commodity</i>	<i>Average 1933—1935 in kg.</i>		
Fruit juices	9,458	1935:—	11,198
Jams and preserved fruit	19,382	"	24,742
Nuts and fruit preparations	15,646	"	21,115
	258,417		
<i>Tea, Coffee, Cocoa, Spices, etc.</i>			
Rice	97,290	1934:—	99,838
Sago	14,503	1935:—	16,676
Green coffee	37,461	"	48,772
Roasted coffee	18,193	1933:—	21,877
Coffee substitute	7,770		
Tea	38,631	1935:—	41,876
Cocoa	3,220		
Chocolate	28,749	1934:—	29,772
Sugar	1,106,774	1935:—	1,199,802
Molasses	11,817	"	14,198
Confectionery	25,658	1933:—	32,564
Spices	8,020	1935:—	8,538
Others n. e. s.	7,080	1933:—	8,177
<i>Tobacco</i>			
Cigars	2,060	1933:—	2,759
Cigarettes	3,275	"	3,912
Smoking tobacco	51,958	1935:—	54,386
Chewing tobacco	2,137	1933:—	2,700
Snuff	1,800		
<i>Spirits, beverages</i>			
Whisky	5,242		
Cognac	42	1934:—	72
Rum	110	1935:—	134
Gin	479	1934:—	570
Eau de vie („Snaps“)	845	"	1,087
Liqueurs	33	1933:—	69
Others n. e. s.	52,646	"	59,269
Wines	4,280	1934:—	5,167
Fruit wines	456	"	866
Malt beer	8,818	1935:—	10,323
Beer, other	63,904	"	66,853
Lemonade	4,323	1933:—	5,839
Mineral waters	33,749		
Vinegar	4,770		
Spirit	14,369	1934:—	16,543
Methylated spirit	416	1935:—	884
Extracts and essences	1,758	"	2,899

Sum löngu sagt var lítil vora í löngri tíð komin til Færoya, og tað var tí átroðkandi skjótast møguligt at fáa nakað av hesum vorum sum mjøl, sukur, kaffi og te. Vit fingu brotaku stjórnina at ganga við til beinan vegin at geva loyvi til innflytan av 600 tonsam av korn- og mjølverum og 100 tonsam av sukuri og nakað væl av kaffi og te.

Eftir langt um leingi varð okkum aftur boðað til fundar.

Bretska stjórnarinnar menn lögdu fram eitt nýtt uppskot, men eisini hetta uppskotið tóktist okkum minni enn so nóg mikið til tað færeyska fólkið at liva av, og royndu vit av allari megi at streingja á at fáa bretska stjórnina at skja munandi um tær nøgdir, sum vóru settar okkum av teinum ymsu vørugreinum. Á hesum fundi kom fram, at bretska stjórnin hevði fingið mótmælisrit frá færeysku keypmannunum viðvíkjandi einkarsølulógini og okkara samráðingum um vøruspurningin, men bretska stjórnin segði, sum hon eisini seinri skrivliga svaraði keypmannalelagnum, at hetta var ein innlendis færeyskur spurningur, sum hon ikki kundi taka dagar í.

Tað er eyðvitað, at eitt mótmæli móti okkara virki og tess grundariag mátti hava villandi — „disorienterandi“ — ávirkan á bretska stjórnarinnar umboðsmenn og gjørði uppgávuna hjá okkum at fáa vørun í størstu nøgd og sum skjótast til Færoya torføra. Mær komst tað eisini fyri av ymsum merkingum, at afturat hesum skrivliga mótmæli vóru kreftir niðri í Bretlandi, sum lögdu alla orkuna á at gera okkum arbeiðið so tungfært, sum yvirhøvur møguligt.

Um tingið eigur at gera eitt hvørt fyri at forða privatum monnum og samtøkum her á landi at leggja seg uppí interessurnar hjá tí almenna, tess samráðingar og starv í útlandinum, eigur at verða tikið til umhugsunar.

Fundurin varð slitin, og skuldu vit skjótast møguligt koma fram við okkara broytingaruppskoti til bretska stjórnarinnar uppskot, ið varð fjarritað heim.

Vit útarbeiddu so og sendu bretska stjórnini fylgjandi uppskot:

FAROE ISLANDS

Imports based on statistics
1933/5, plus 5% for increase
of population.

British Proposal —
1942/3, 12 months.

2077 tons	Wheat Flour, Wheatmeal ..	500 tons	
888	Ryemeal	—	
91	Oat groats, Rolled Oats ...	50	
4	Barley Groats, others	—	
18	Whole Wheat	2000	
12	" Oats	—	
74	" Pot Barley	—	
85	" and Split Peas	—	
8199		2550	2550
169	Whole Malze	—	
380	Malze Meal	—	
489			
8688			2550

Imports based on statistics
1933/5, plus 5% for incre-
ase of population.

British Proposal —
1942/3. 12 months.

6 tons	3688		tons	2550
74	74	Malt	60 (Oileake)	80
100		(Oilcake, bren & other		
18		(animal foodstuffs	80	
17			12	
		Rice	15	
		Sago		
		Potato Flour		
135	135		107	107
100		Ships' Biscuits	30	
100		Other Biscuits	10	
1		Macaroni	—	
8		Cornflakes	—	
204	204		40	40
497		Meat, Bacon	35 (Mount-Canned	
120		Canned Meat & the like . . .	— corned Beef)	
126		Fisk & canned fish	—	
32		Other cauned anim. preserves	—	
775	775		35	35
30		Animal Fats, Tallow	—	
10,5		Butter	6	
12,5		Margarine	10	
53	53		16	16
588	588	(Margarine Oils & other	300 Marg. Oils	
		(vegetable oils	30 Linseed „	
			330	330
39	39	Cheese	28	28
97	97	Condensed Milk & Cream . .	20	20
1260		Sugar	500	
15		Syrup	200	
1275	1275		700	700
26	26	Eggs	—	
	6960			3886

Imports based on statistics
1933/5, plus 5 % for incre-
ase of population.

British Proposal —
1942/3. 12 months.

	8960		3886
12 tons	Cabbages	30 tons	
14	Carrots		
26	Onions		
40	Other Vegetables		
92	92	30 (Fresh Vegetables	30
48	Oranges	—	
47	Apples	—	
44	Other fresh fruit	—	
139	139	—	—
42	Dried Raisins	—	
41	Prunes	48	
21	Other dried fruit	16 (Dates)	
22	Nuts	10 (Apples)	
126	126	74	74
12	Fruit Juices	10 (Tinned fruit)	
26	Jams, Jellies, etc.	10 Jam	
		0,2 Honey	
38	38	20,2	20,2
3,5	Cocoa	6	
30	Chocolate	8	
27	Sweets	8	
60,5	60,5	22	22
43	Coffee, raw	50 Coffee	
22	do. roasted		
8	do. substitute		
40	Tea	27	
113	113	77	77
10	10 Spices	6	6
5	5 Vinegar	1	1
7543,5		4116,2	
715	Potatoes (1935:— 1155 tons)	—	—

Fra Føroyum varð — aftaná samráðingar millum amtið, vørunevndina og umboðsmennu fyri keypmannafelagið — sent fylgjandi fjarrit:

13th June, 1942.

TELEGRAM FRA THORSHAVN

ELT DANISH LEGATION LONDON

YOURS 31 PROPOSALS EXPORT PROGRAMME UNKNOWN HERE UNTIL RECEIPT YOUR CABLE STOP LAGTINGS SUPPLYCOMMITTEE AND LANDSNÆVN HAVING CONSULTED MERCHANTS ASSOCIATION WISH INCREASE TO FOLLOWING FIGURES IN TONS FRESH MEAT 100 CANNED MEAT 20 BUTTER 12 CHEESE 50 CONDENSED MILK 50 CORN AND FLOUR INCLUDING RYE 3500 ROLLED OATS AND OAT GROATS 60 SHIPS BISCUITS 80 OTHER BISCUITS 20 APPLES 20 PLUS SOME ORANGES AND LEMONS STOP 64 DRIED FRUITS SUFFICIENT FOR ALL KINDS INCLUDING RAISINS APPLES APRICOTS ETC STOP COFFEE 70 AND TEA 80 NECESSARY FOR EXISTING RATIONING STOP SUGAR 650 TO COVER RATIONING STOP OILCAKES 90 AND OTHER FODDER 1000 SPECIALLY MAIZE MAIZEMEAL BARLEY STOP MARGARINEOILS 450 TO COVER EXISTING RATIONING 1200 G A MONTH STOP LINSEED OIL 50 SOAP 50 SUFFICIENT PROVIDED IT COVERS ONLY HARD SOAP NOW RATIONED HERE STOP HONEY 10 CWTs ABOVE QUANTITIES ONLY SUFFICIENT PROVIDED FAROESE FISHING VESSELS CAN BUY NECESSARY PROVISIONS IN U K STOP LETTER FOLLOWS

HILBERT 33GOVERNOR

Hetta fjarrit varð alt fyri eitt sent bretsku stjórnini.

Aftaná at hon hevði havt okkara uppskot eins og fjarritið frá Føroyum til umhugsunar, varð sent tí danska konsulátinum fylgjandi bræv:

Welbeck 5500.

MINISTRY OF FOOD,
Portman court,
Portman Square,
London, W. 1.

17th June, 1942.

My dear Minister,

With reference to your letter of June 15th I have consulted the Departments concerned and regret to find that we shall be unable to come to any conclusion on the figures you have submitted to us without a good deal more information than we have already from our own representative in Thorshavn on questions of fact. You will understand that while we have every intention of fulfilling our obligation to keep the Islands supplied with food, we can only do so on a reasoned basis, for which the data are at present lacking. We are taking steps to obtain this information by telegraph, but I anticipate that some little time will pass before we have been able to thresh out the questions at issue. This being the case, I feel bound to suggest that messieurs Petersen and Dam may consider that their work has been

carried as far as possible and that it would be best for them to return home where their advice on the further course of negotiations will be valuable.

I am sincerely sorry that we have had to keep them here so long, but the information they have been able to give us has been most helpful, and I am glad to think that we have been able to go some way towards meeting their requests in respect of stocks and in some degree in respect of quotas.

May I add that we fully appreciate the considerations which are present in your mind and that of the Governor and shall do everything possible to arrive at a satisfactory arrangement.

As to the coming quarter we will make arrangements, in order that the Islands may not go short of food, to license for export a due proportion of the quantities included in our own programme, subject to later adjustment.

Yours sincerely

(sgd.) H. L. French.

His Excellency

Count Eduard Reventlow,
The Danish Legation,
29, Port Street, S. W. 1.

Vit vóru, sum fatiligt er, illa við, at tað ikki var eydnast okkum at fáa bretsku stjórnina at ganga okkum so langt á mæti, sum vit í okkara uppskoti høvdu sett fram ynski um, og undirritaði helt, at tað ikki kundi farast úr London uttan á ein ella annan hátt varð roynt einaferð enn hjá bretsku stjórnini og hjá teim monnum, ein kundi fáa til at vera sær til hjálpar. Harra Petersen helt, at samráðingarnar vóru slitnar fyri fyrst, og at tað tí ikki kundi gerast meira frá okkara síðu hjá stjórnini, fyrr enn vit høvdu verið í Føroyum og sambært ynski bretska stjórnarinnar havt málið til viðgerðar heruppi. Danska konsulatið var av somu áskoðan, men var tó so beinasamt, tá eg setti fram avgjort ynski um tað, at venda sær til bretska stjórnina og fáa í lag, at eg einaferð enn kundi koma niðan í stjórnarborgina. Harra Petersen fór til Edinburgh—Leith fyri at kanna vørutillførsuna og tilførsulíkindini, meðan eg sum sagt var eftir í London.

Eg hevði longu havt samband við javnaðarflokksins umboðsmenn og greitt teimum gjølla frá viðurskiftum okkara og ørindum okkara í Bretlandi. Teir høvdu lovað at vera mær til hjálpar á ein hvønn hátt.

Teir fagnaðu Føroyinginum væl og gjørdu, sum teir søgdu, til heiðurs fyri Føroyingin eitt „teaparty“ fyri mær. Eg var har saman við øllum javnaðarmanntaparlamentallimum, umboðsmonnum og umboðskvinnunum fyri arbeðaraorganisationsunum í Bretlandi.

Á hesi samkomu vórðu røður fluttar fyri Føroyum og hin viðgiltu blaðmaðurin Hannen Swaffer hevði í Dally Herald eitt ógvuliga vinarligt ummæli av samkomuni og tók uppáttur røðu mína. Eg var annars nógv saman við hesum viðgitta blaðmanni eins og ráðharra og varaformanni bretska javnaðarflokksins Greenwood, blaðstjóranum av Dally Herald, Percy Cuddliff, javnaðarflokksins skrivara W. W. Henderson og øðrum og hevði so stutt høvi at tala okkara sak fyri teimum, so væl eg dugdi.

Orsakað av Hannen Swaffer's serliga heita ummæli í Dally Herald av veran míni í Bretlandi varð eg ringdur upp av B. B. C. og spurdur, um eg vildi gera so væl at halda eina 3—4 minuttir langa røðu í Empire radíonum. Eg játtaði hesum.

Tá ið eg talaði sum Føroyingur Føroyinga vegna, og røðan varð flutt fyrí alheiminum, skyldi eg sjálvandi í hesi frágrúðing at lata tingið vita, hvørt ið eg bar fram í hesi stuttu røðu, og loyvi eg mær tí at taka hana upp aftur her:

I come from the Faroe Islands.

The Faroe Islands are only 200 miles to the north-west of Shetlands — and the Shetlands are a part of Great Britain.

So we are neighbours. We are neighbours in geography. And we are brothers in fortune.

There are only twenty-seven thousand of us living in the Faroe Islands. But we are a brave, strong, an enlightened people.

Our ancestors were refugees from the mainland.

They preferred to leave their homes, to forsake their soil, rather than surrender to tyranny.

I have not time in this short talk to explain to you these old chapters in our history. Nor have you time to hear. You want to know about to-day. With to-day I will deal.

The people of the Faroes to-day are not less in love with freedom, no less determined to sacrifice everything for freedom, than were their forefathers.

Freedom of speech, freedom of thought, freedom for the life of family — those are their ideals.

We of the Faroe Islands are a peaceful people.

We are a democratic people.

Yes: for in our Faroe Islands we have had a parliament for more than a thousand years.

So you see, your struggle for democracy is our struggle also.

I know that the people of the British Commonwealth and America are fighting not for their own sake alone but for all humanity. I know you seek not only victory on the battlefield but a world of justice where the little man and the little Islands can live in peace.

We in the Faroe Islands have suffered grievously from the bad arrangement of the world that is past. We in the Faroe Islands welcome with hope and joy the promise of the United Nations that when the war is won all nations and all men shall be entitled to a life free from want and fear.

To the British Commonwealth, to Soviet Russia, to the United States, to China and all the allied people, I offer this message from an outpost of democracy — from my storm-swept Faroe Islands:

We express to you, we who are the smallest nation in the northern hemisphere, our admiration, our thanks and our devotion.

We share your faith in the future. We share your conviction that the sun of justice will break through the skies and create a happy world for all the peoples of the world, great and small.

Aftaná at hava fingið stjórnarinnar nevndarrit til danska konsulátið vendi eg mær aftur til javnaðarflokksins umboðsmenn, munnliga eins og skrivliga, og greiddi teimum gjølla frá, hvussu landið nú lá og bað um tálrra hjálp.

Komin aftur úr stjórnarborgini sendi eg gjøgnum danska konsulátið eina skrivliga áheitan til Ministry of Food og gav javnaðarflokkinum saman við brævi mínum til hansara eltt avrit av hesari áheitan. Eg tók upp aftur her rit mitt til Ministry of Food eins og brot úr brævi mínum til javnaðarflokkin. Hesi rit vísa hvussu viðurskiftini vóru tá:

P. M. Dam,

P. t. Cadogan Hotel,
75, Sloane Street,
London, S. W. 1.

2nd July 1942.

The Ministry of Food,
Portman Court,
Portman Square, W. 1.

Gentlemen,

From the Danish Minister, His Excellency Count Reventlow, I have received a copy of the Ministry's letter dated June 17th, 1942. Having come to the United Kingdom as spokesman for the people of the Faroe Islands I feel that I cannot return home without once more emphasising their wishes and opinions in this important matter.

First of all, may I express my sincere thanks to the Ministry for so freely declaring that in their opinion it is incumbent on the British authorities to provide the Faroe Islands with such food as they have to import, and that the British authorities have every intention of fulfilling this obligation.

On behalf of the people in the Faroe Islands I myself took part in the negotiations with the British authorities at the time H. M. Forces occupied our Islands, and based on these negotiations I am of the opinion that the aforementioned obligation covers all articles of which the people in the Faroe Islands stand in need, provided such articles be at the disposal of H. M. Government.

Knowing conditions intimately I feel I must say with all the conviction in my power that the quantities which the Ministry of Food have recently suggested should be delivered to the Faroe Islands are far from sufficient to cover even the most spartan requirements. My people understand fully well that in these hard times everybody will have to make sacrifices and go without very many things which were formerly considered important and far be it from my people to ask for more favourable conditions than those obtained in the United Kingdom. But we do feel that we could reasonably ask to be treated on an equal footing with the British people. So that, so long as it is at all possible, we think that we are entitled to sufficient food to give us the necessary calories and vitamins required for a reasonably healthy life in our climate.

In this connection I am particularly thinking of Bread, Milk, Eggs, Meat, etc. In view of the tremendous reductions which have already taken place in the supply of most foodstuffs to the Faroe Islands, I feel it is most unfair of the British to cut down our supplies of Bread by about one third of what we in the Faroe Islands consider essential. Such a cut is bound to harm my people. This reduction is the more astonishing as no bread rationing is in force in the United Kingdom. So I sincerely hope that the British authorities can see their way already now in this present quarter to grant the people of the Faroe Islands their wish to buy the quantity of flour which we think essential.

I fully appreciate that for some of the other articles in question the Ministry of Food will wish to wait until further reports come in from the British authorities in the Faroe Islands.

I am exceedingly disappointed to see that such an important item as Maize has been completely cut out of the supply programme without any compensation in the form of other animal fodder. The import of Meat and Milk has been cut to the very minimum, and without Maize or without other

animal fodder it is impossible for us in the Faroe Islands to maintain what little local Meat and Egg production we have, to say nothing of increasing it to offset these recent drastic cuts. Hence I ask most urgently that the Ministry of Food grant the quantity of Malze or other cattle food which we have asked for, and at the same time be good enough to reconsider the drastic cuts which they have made in all the other foodstuffs we need.

I should like more particularly to stress the urgent need for a sufficient quantity of Fats and Margarine Oil. My people live in a cold and Northerly climate, and therefore they have a special need of Fats to keep in good health.

During the recent negotiations we have again and again stressed the wish that we should be allowed to buy our requirements from whoever we like in the United Kingdom. I understand that the Ministry have in mind to grant exportlicences for foodstuffs only to firms who have previously exported food to our Islands. I sincerely hope that this decision has not been finally reached. We feel that we should be allowed to buy our requirements from any first class firm in Britain and that the British authorities should give export licences to those from whom we wish to buy, irrespective of whether they have previously supplied the Faroes. The fact that we have freedom to buy from whoever we like would not put the old established exporters at any disadvantage. It is only right that they should be put to fair competition, which in any case is weighted in their favour by the fact that they are already well established in our territory. It is bound to create a bad impression and dissatisfaction among my people if new firms are barred from our territories.

As I have already stated, we should very much like to buy all our food requirements direct from the Ministry of Food. If this be not possible we should like to be allowed to buy from whoever we like, and that when we had made a purchase. the Ministry of Food would grant Export Licence to our seller.

In these difficult days I am reluctant to bother you unduly with all our own troubles, but in the above I have tried to set forth what to us in the Faroe Islands are essential and vital problems, so amidst it all I sincerely hope that the British authorities will give these problems their favorable and understanding consideration.

In conclusion, please accept my sincere thanks for the courtesy and kindness you have shown me, and my wishes for a speedy victory for the United Nations.

Yours respectfully,

P. M. Dam
(sgd.)

P. M. Dam,

P. t. Cadogan Hotel,
75, Sloane Street,
London, S. W. 1.

2nd. July, 1942.

Messrs. Arthur Greenwood and W. W. Henderson,
Transport House,
Smith Square, S. W. 1.

Dear Comrades,

I am very grateful for your promise to help me in my struggle to

get a reasonably satisfactory solution of the supply problem for the Faroe Islands.

When I arrived in this country I had high hopes of getting a reasonable solution. Alas, my hopes have not been justified. You no doubt recollect the last time I saw you I was disappointed and depressed.

However my conference with you cheered me up considerably, because I firmly believe that with your good help it will be possible to obtain for my people in the Faroes more reasonable supplies from the British authorities.

I fully agree with you that for the time being you should confine your efforts to getting the items Cereals, Fats and Maize increased to the figures you mentioned. All other items, such as Coffee, Tea, Sugar, Fruit, etc. can wait until further negotiations, without any serious hardship. If you re-open negotiations for a general improvement in supplies this might prevent us from obtaining immediate relief.

I should like to make the following remarks:

(1) White-flour, Rye, Oat-groats, etc.

In this country you have no rationing of flour or bread, the authorities' idea being that the free access to unlimited supplies will make up in calories the loss which the war has necessarily brought about in the curtailment of all other foodstuffs, and it stands to reason that exactly the same is the case in the Faroe Islands. So long as there is no rationing of Bread in this country, why should there be in the Faroe Islands?

(2) Whole Maize and Maize-meal.

As you will see from the supply programme the export to the Faroe Islands of Milk and Meat has been reduced to the very minimum. Eggs have been completely removed from the export list so that we can get no Eggs at all. Hence we shall have to rely entirely on our own production. But without reasonable supplies of Maize and other animal fodder, it will not even be possible to maintain the small local egg production we already have, to say nothing of increasing the home production in order to offset the curtailment in import. From this you will see how vital it is for us to obtain a reasonable quantity of Maize and other cattle fodder from the United Kingdom.

(3) The climate of the Faroe Islands is very cold with constant gales. In such a climate the population needs Fats and a sufficient supply of calories. Just as the stove needs more fuel in winter than in summer, so the body needs more nourishment the further North one goes. I myself eat much less down here than I do at home, where the climate is much colder.

Dear comrades, I am very sorry to have to trouble you with this matter, but I am afraid I have no alternative. I am firmly convinced that it will not be possible for the people in the Faroe Islands to manage with the supplies which the Ministry of Food has allotted to them, more especially as regards the three items enumerated above. I consider an increase in the quotas so vital that I feel I cannot leave this country while there is still hope of getting fair play. Hence my appeal to you. I know you will do your utmost for my people.

Finally, I ask you and all the friends I met here to accept my very warmest thanks.

Fraternally yours,

P. M. Dam

(sgd.)

Nú var ikki meiri at gera hjá mær viðvíkjandi samráðingum.

Helmkomlin hevði eg ta gleði á fundi við tann bretska konsulin, amtmannin og aðrar at frætta frá konsulnum, at hann tá hevði fingið fjarrit um, at bretska stjórnin longu var gingin við til at økja um ymskar vørugreinar, til dømis margarínolju frá 300 til 420 tons og kaffi og te so at nøgdirnar verða samsvarandi við tær ratlónirnar, vit hava, og varð eisini lovað okkum nakað av mels ella annað kúrtúrfoður, serliga fyrir vetraríðina, og av mjøli so nógv, sum vit høvdu brúk fyri (8500 tons fyrir eitt ár fram).

Vørukeyp og vøruhandilin.

Eitt av høvuðsørinum okkara niðri var at veita vøruhandlinum best møguligt samband við heilsølurnar í Bretlandi. Vit leitaðu tí sum sagt á fund hjá nógvum av teimum, sum áður høvdu latið vørur til Føroya. Vit vendu okkum eisini til ymsar heilsølar, sum áður ongan ella bert lítlan handil høvdu havt við Føreyar. Allir vildu fegnir selja til vøruhandilin. Vit bóðu um og fingið prístilboð. Komst tað mær fyrir at henda kapping millum teir stóru heilsølumenn trýsti prísirnar munandi niður. Vit góvu sjálvandi teimum bíligastu vørurordrarnar. Millum teirra, ið mær tóktist at vera umráðandi at koma í handilssamband við eru fyrst at nevna tær stóru co-operativu samtøkurnar í Skotlandi og Onglandi eins og ta internationalu, sum hevur sæti sítt í London. Hitt skotska co-operative Wholesale Society eigur ein stóran part av mylunum í Skotlandi, ein hóp av framleiðsluvirkjum, stórar mylnur í Canada, saman við bretska co-operativu teplantasjur á Ceylon og hevur mesta luttíð av handlinum í Skotlandi. Hetta handilsfelag vildi ganga við til at lata vørur til vøruhandilin, taka hann upp sum lim og harvið geva honum sama rætt til vinningsbýti eins og hinir co-operativu limirnir hava, men hesin limaskapur bar kortini ikki við sær tvingslu at keypa vørur frá tí co-operativa, um tær kunnu fáast bílgari aðrastaðni.

Av tí at tilboðið frá Scottish Co-operative Wholesale Society viðvíkjandi mjøli og ymsum øðrum vørum lá munandi niðan fyrir hinum tilboðini, varð størsta vøruumbøn okkara givin S. C. W. S.

Men nú hendi tað, at ymair av hinum gomlu eksportørnum settu fram krav, at teir skuldu hava rætt til útlutningsloyvi í mun til tað, sum teir árinum frammanundan høvdu selt Føroyingum. Hesum mótmæltu vit á tað harðasta bæði munnliga og skrivliga, sbr. bræv mítt til Ministry of Food. Spurningurin var ikki avgjördur, tá vit fóru úr Bretlandi, men av teimum seinastu samráðingunum, vit høvdu í stjórnarborgini, skiltu vit, at bretska stjórnin helt seg ikki kunna bera seg undan hesum kravi eksportøranna, tí hon hevði skipað handilin á líknandi hátt, bæði viðvíkjandi innflutninginum av vørum til Bretlands og vørusøluni í Bretlandi. Men sum svar uppá okkara framfærslu av, at um bert nakrir fáir fingið loyvi at selja vørur til Føroya, vildi tað bera vørudýrkan við sær, skutu bretska stjórnarinnar umboðsmenn uppá, at vøruprísirnir skuldu verða settir av Ministry of Food. Hetta var ein vinningur sjálvandi, men vit høvdu kortini avgjört fram okkara ynski um at fáa loyvi at keypa frá tí, sum hevði bíligastu og bestu vørurnar.

Í samband við vørukeypsspurningin er at siga, at mær komst fyrir, at høvuðsorsøkin til, at hin almenni vøruhandilin í Føroyum hevur verið so orkulítill, er at hann ikki hevur keypt vørur í stórum og ikki hevur komið sær í eina fasta skipan við tær stóru handilsæðrarnar sum til dømis tey skot-

sku og bretska co-operativu handilsvirkini eins og tað internationala co-operativa.

Hevði vøruhandilin verið komin í vørusamlag við hesar veldigu handilssamtøkur og brúkt alla sína tæku peningaorku at flutt vørur til landið uttan at kennt seg bundnan av handilsinteressunum hjá teimum privatu, hevði hann í dag staðið betri fyrirkæður og við størri arbeiðsorku og -møguleika enn tilfellið er.

Eftir mínari áskoðan eru tað 2 vegir at ganga, annaðhvørt at umskipa vøruhandilin soleiðis, at hann verður at virka við størsta ágrýtna uttan at kenna seg bundnan av kappingarinteressunum hjá øðrum heilsælumonnum, ella leggja hann niður og lata allan handilin upp í hendurnar á teimum privatu.

Tað „supplerandi systemið“, vøruhandilin higartil hevur verið stýrdur eftir, hevur lopið mistrivning í hann og vil, um tað verður framtíðarleiðslan fyri handilin, kryptað hann fullkomiliga.

Tjaldursmálið.

Meðan eg var í Bretlandi, nýtti eg høvið at taka upp samráðingar við bretska stjórnina viðvíkjandi Tjaldursmálinum.

Tá ið lögtingið er so stórir lutaeigari í P/f Skipafelagið Føroyar, og málið er í almennari interessu, loyvi eg mær at geva eitt stutt yvirliit yvir tilgongdina og samráðingunum Tjaldursmálinum viðvíkjandi.

Sum kunnugt var av tí bretska stjórnini boðið Skipafelagnum £ 800 um mánaðan fyri leigu av Tjaldriinum og eina tryggingahædd uppá £ 25.000.

Stjórn Skipafelagsins tók ikki við hesum tilboði, av tí at hon helt £ 25.000 vera ov låga trygging fyri tap av skipinum.

Tá ið eingin seinja kundi koma í lag viðvíkjandi leiguni av skipinum, tóku Bretar skipið. Skipafelagsins stjórn mótmælti og legði málið í sakførarahond í Bretlandi og kravdi skipið frígið og afturlatið til Føroya. Long tíð gekk uttan nakað úrslit.

So kom tilboð frá Bretlandi uppá somu leigu fyri Tjaldrið, sum bretska skipaeigarar finga frá bretska ríkisstýrinum, t. v. s. £ 232 um mánaðan.

Hetta kundt Skipafelagsins stjórn ikki taka við, og sagt varð sakførara felagsins, at Skipafelagið vildi samráðast um leigusurningin út frá tí tilboði, sum av fyrstantið varð givið frá bretskaari síðu.

Tá eg kom niður til Bretlands, lá málið soleiðis fyr, at Bretar vildu hava ein enda á tí. Vit máttu annaðhvørt koma til sættis um leiguna, ella málið mátti avgerast við dómstólin.

Tá ið sakførari okkara og umboðsmaður Skipafelagsins harra Mauritzen vóru á einum máli um, at vit vildu ongars sændir vinna í rættinum, var tað um at gera hjá mær at royna at fáa í lag eina persónliga samráðing við ríkisstjórnina. Eg fjarritaði helm um hetta og varð heimiður at taka upp samráðingar Skipafelagsins vegna.

Hesar samráðingar komu í lag, og tað eydnaðist við teimum at koma til sættis og gera spurningin av uttan rættarviðgerð.

Sbrt. sakførara okkara lá landið soleiðis, at við eini rættarviðgerð vóru tveir møguleikar:

1. At vinna sakina og fáa ognarrættin tildømdan. Men vildu vit sjálvt

Ikki við einum tílikum sigri fáa bretska stjórnina dænda til at rinda skaðabætur, t. v. a. eina leigu frá tí degi, skipið varð tikið, og frameftir. Vit vildu so statt mist leiguna, í hvussu er, fyrri 2 ár, av tí at eitt ár var gingið, og sakin vildi ivaleyst koma at vera eitt ár fyrri rættinum.

Hartil kemur, at vit við einum dómi ikki vildu kunna fáa tryggiughæddina hægri enn tað óavskrivaða virði av skipinum, tað vó eiga um £ 10.000.

2. Taptu vit sakina við at bretska stjórnarinnar tæka av skipinum var góðkend sum heimilað, vildu vit mist skipið uttan viðurgjald og uttan leigu.

Tað er einki at ivast í, at sum sakin stóð hevði hon verið farin til rættarviðgerð, um eg ikki hevði tikið upp persónliga samráðing við bretska ríkisstjórnina.

Sammett við tí undir 1. nevnda møguliga dómsúrslitinum vann Skipafelagið við tí við hesum samráðingum gjorda sáttmála £ 18.000 í 3 ár og hvørt komandi ár, skipið varð leigað av Bretum, £ 3.216 í meirleigu afturat hesum er at taka við vinningin í tryggingarhækkingin uppá £ 20.000, um skipið skuldi farist, eins og eina sparda sakføraútreiðslu uppá minnst £ 3000.

Keyp av fiskiferum.

Tann stóri skipamissurin í samband við, at tað ikki hevur verið møguligt at byggja skip sjálvir, hevur gjørt spurningin um at fáa skip til keyps í staðin fyrri tæy mistu skipini serliga týðningarmiklan. Eg royndi tí at fregnast eftir, um tað var møguligt at fáa til keyps norsk fiskiskip, sum vóru lögð still. Tessverri var henda kannan úrslitsleys, men tað varð lovað, at í fall tað norska stýrið skuldi taka ta støðu, at tað vildi loyva sølu av norskum skipum, skuldu vit fáa at vita av.

Um tað frá almennari og vinnulívs síðu her í Føroyum varð gjørd ein sameind áheitan á bretska og norska stýrið um at fáa skip til brúks, ið Bretar ella Norðmenn ikki brúka, kundi tað borði á, at henda áheitan í ein stóran mun kundi fingið sæmdir.

P. M. Dani.

Amtsfondsálfkningin fyri 1943.

Sóknar kommuna	Fólka- tal	Skatta- inntøka		Eftir skatta- inntøkuni ½		Eftir samtykt løgtingsins		Tilsamans	
		Kr.	oyr.	Kr.	oyr.	Kr.	oyr.	Kr.	oyr.
1. Fugloyar	241	183915	—	217	—	83	—	300	—
2. Svínøyar	230	101940	—	120	—	80	—	200	—
3. Viðøyar	483	418950	—	494	—	106	—	600	—
4. Klakksvíkar	1804	4685200	—	5522	—	5478	—	11000	—
5. Kunøyar	197	138724	—	163	—	37	—	200	—
6. Mikladals	139	102816	—	121	—	79	—	200	—
7. Húsa	176	161540	—	190	—	110	—	300	—
8. Oyndarfjarðar	400	190000	—	224	—	76	—	300	—
9. Fuglafjarðar	902	1230070	—	1450	—	1450	—	2900	—
10. Lørvíkar	443	301825	—	356	—	44	—	400	—
11. Gøtu	584	424109	—	500	—	200	—	700	—
12. Nes	1438	1867886	—	2201	—	2199	—	4400	—
13. Sjóar	1000	696118	—	820	—	630	—	1450	—
14. Eiðis	933	554850	—	654	—	446	—	1100	—
15. Funnings	434	177850	—	210	—	90	—	300	—
16. Haldórsvíkar	427	249300	—	294	—	106	—	400	—
17. Saksunar	42	25050	—	30	—	70	—	100	—
18. Hvalvíkar	452	250746	—	296	—	154	—	450	—
19. Kollafjarðar	439	256000	—	302	—	148	—	450	—
20. Kvívíkar	494	368468	—	434	—	416	—	850	—
21. Vestmanna	884	1552890	—	1830	—	1170	—	3000	—
22. Kaldhaks	118	79530	—	94	—	106	—	200	—
23. Havnar utanb.	322	288750	—	340	—	360	—	700	—
24. Kirkjubæur	114	67292	—	79	—	121	—	200	—
25. Hests	131	45000	—	53	—	47	—	100	—
26. Nólsoyar	258	86600	—	102	—	98	—	200	—
27. Sandavágs	570	1016100	—	1197	—	1403	—	2600	—
28. Miðvágs	666	584642	—	689	—	611	—	1300	—
29. Sørvágs	755	823750	—	971	—	2029	—	3000	—
30. Bíggjar	113	97500	—	115	—	135	—	250	—
31. Mykines	144	94100	—	111	—	39	—	150	—
32. Sands	645	378600	—	446	—	354	—	800	—
33. Skopunar	376	276809	—	326	—	124	—	450	—
34. Skálavíkar	217	81591	—	96	—	54	—	150	—
35. Húsavíkar	240	106950	—	126	—	24	—	150	—
36. Skúoyar	168	67500	—	80	—	20	—	100	—
37. Hvalbíar	819	340630	—	401	—	199	—	600	—
38. Froðbíar	1939	2670453	—	3147	—	2853	—	6000	—
39. Fámjins	228	101626	—	120	—	80	—	200	—
40. Høvs	209	152046	—	179	—	21	—	200	—
41. Porkeris	436	168215	—	198	—	102	—	300	—
42. Vágs	1406	2395700	—	2823	—	3177	—	6000	—
43. Sunnbæur	775	369026	—	435	—	165	—	600	—
44. Tórshavnar	3440	9710750	—	11444	—	14706	—	26150	—
	26231	33941407	—	40000	—	40000	—	80000	—

Nevndarálit

I

løgtingsmálum IX-5, IX-7 og IX-8/1942:

Ymisk havnamál.

Umsóknir eru um studning til hesi havnaverk:

1) *Lendibrúgv í Hvannasundi,*
ætlað at kosta undan veraldarbardaganum 46.500 kr. nú 116.000 kr.

2) *Bryggja í Fuglafirði,*
ætlað at kosta 190.000 kr., nú 475.000 kr.

3) *Brúgv í Lorvík.*

Har hevur verið talan um størri havnaverk, men kommunan hevur fingið játtað studning til leingjan av brúgv, og nevndin heldur, at spurningurin um størri havnaverk má steðga fyribils, men mælir til at játta studning til at leingja brúgvina 20 m longur enn fyrr játtað. Nærri kostnaðarættan verður at geva av verkfrøðinginum.

4) *Norðagøtu.*

Har er talan um at gera lendibrúgv. Tað innasta rúmið undir brúnni er uppfyllt, og kommunan søkir nú um studning til at uppfylla tey restandi 2 rúmini. Verkfrøðingurin ætlar útreiðslurnar til miðasta rúmið til 8.000 kr. og til uttasta rúmið til 10.500 kr. Har er eisini umsókn um størri havnabygging í Norðagøtu, ætlað at kosta 156.000 kr., nú 390.000 kr.

5) *Bøtan av lendingini í Lamba.*

Tílik bótan kostar eftir uppskoti frá verkfrøðinginum 20.000 kr.

6) *Vlðkan av lendibrúnni við Toftagjógv,*
ætlað at kosta 65.000 kr.

7) *Brúgv í Runavík ella við Saltangará,*

ætlað at kosta 250.000 kr. Nevndin mælir til at játta studning til lendibrúgv í Runavík, har havnalíkindini eru góð og stórt uppland.

8) *Brúgv á Ströndum,*

ætlað af kosta 110.000 kr., nú 275.000 kr. Mælt verður til að veita stuðning.

9) *Eiði.*

Har er játtaður stuðningur til bótan av lendiviðurskiptunum. Nú er umsókn komin til tíngs um stuðning til brimgarð og havn. Verkfrøðingurin heldur, at hetta verður ógvuliga dýrt at gera, og at tað er ivingasamt, um nyttan vil svara til útreiðslurnar, sum eru ætlaðar til 570.000 kr. Nevndin heldur kortini, at tað er beint at fara undir hetta verk. Eiðis bygd er ein stór fiskimannabygd við góðum vakstramøguleikum á landinum. Tað er lí mikið umráðandi at gera líkindini so góð har sum yvirhøvur møguligt.

10) *Tórshavnar havn.*

Umsókn er send til tíngs um framhald av havnaarbeiðinum. Áttanin er at fáa brimgarð bygðan frá Gúlaklelli eystureftir. Fyrsta stig í hesum er at byggja grótgarð frá botni upp í 7-metradýpið. Tilfarið verður sum nevnt grót, og mesti kostnaðurin er arbeiðsløn. Útreiðslurnar eru ætlaðar til 2.300.000 kr., og arbeiðið tekur 4—5 ár. Kommunan søkir um stuðning í millión til hetta stóra verk.

11) *Sandavág.*

Har verður gjørd bátahavn, og søkir styrið um at nýta grót, sum annars fer til spillis, til byggjan av bryggju, sum ætlast at kosta ca. 43.000 kr.

12) *Viðkan av bátahylinum við Sands havn,*

ætlaður at kosta 92.000 kr.

13) *Havn í Hvalba og lending í Nesi og Sandvík.*

Økjan av Býargarði ætlast at kosta 40.000 kr., økjan av lendingini í Nesi 41.000 kr., økjan av lendingini í Sandvík 11.000 kr. Nevndi peningur er útyvir tað, ið er játtað frammannundan.

14) *Porkeri.*

Har er játtaður stuðningur til leingjan av lendibrúgv, men inn er komin umsókn um at broyta uppskotid nakað. Sækt verður um at byggja aflrat lí núverandi havnaplássi eystureftir, harvið plássið fær eina dýbd av 40 metrum. Verkfrøðingurin heldur, at lík breidd av havnaplássi-num er ov stór. Hann heldur eisini, at tað er ivingasamt, um tað er beint at byggja brúgv fyri størri skip í Porkeri, sum liggur so nær við Vágs havn. Útreiðslurnar ætlar hann til hesar:

1. Viðkan av havnaplássinum	kr. 102.000,00
2. Brúgv við armi	— 105.000,00

kr. 207.000,00

Av játtaðum peningi eru eftir eon,
sum ikki er gjørt fyri 95.000,00

rest kr. 112.000,00

15) *Víkarbyrgi.*

Verkfrøðingurin ætlar útreiðslurnar til bótan av lendiviðurskiptunum í Víkarbyrgi til 32.000 kr.

16) Lendiviðurskiptini í Sumba

freingja harðliga til umbætan. Uppskot verður sett fram um studning, $\frac{3}{4}$ av 300.000 kr., men nærri kostnaðarættan verður at gera av verkfrøðinginum.

Her er talað um nógva lýðningarmikil havnaverk, og sum peningaviðurskiptini eru, vil nevndin mæla til at jálta niðanfyrirlitandi studningar.

Útreiðslurnar hjá tinginum verða um 3.000.000 kr., sum verða at rinda gjøgnum 10 ár. Skal tað verða loyviligt, og hetta vil eisini vera ynskiligt, at tingið rindar sín part skjótari enn í 10 ár. Tað má vera ein freyft, at kommunurnar byrja í 1943; annars má spurningurin aftur fyri tingið, lí prísviðurskiptini broylast.

Kommunurnar mugu eisini ávísar, at tær kunnu fáa pening til vegar og sjálvar átaka sær størst møguligar byrðir fyri at bera sín part og rinda hann skjótast. Mælt verður lí til, at landsnevndin skal hava eftirlit við, at hetta verður gjørt.

Uppskot:

I. Jáltað verður úr amtsgranninum $\frac{3}{4}$ av niðan fyri standandi ættaða byggikostnaða:

1. Viðoyar kommuna til leudibrúgv í Hvannasundi, $\frac{3}{4}$ av 116.000 kr., tó ikki yvir	kr. 87.000,00
2. Fuglafjarðar kommuna til bryggju, $\frac{3}{4}$ av 475.000 kr., tó ikki yvir	- 356.250,00
3. Lørvíkar kommuna til 20 mtr. leingjan brúgv, $\frac{3}{4}$ av 50.000 kr., tó ikki yvir	- 37.500,00
4. Gøtu kommuna til havn í Norðagøtu, $\frac{3}{4}$ av 390.000 kr., tó ikki yvir	- 292.500,00
5. Nes kommuna til lending í Lamba, $\frac{3}{4}$ av 20.000 kr., tó ikki yvir	- 15.000,00
6. Nes kommuna til viðkan leudibrúgv Toftagjógv, $\frac{3}{4}$ av 65.000 kr., tó ikki yvir	- 48.750,00
7. Nes kommuna til brúgv í Runavík, $\frac{3}{4}$ av 250.000 kr., tó ikki yvir	- 187.500,00
8. Sjóvar kommuna til brúgv á Strøndum, $\frac{3}{4}$ av 275.000 kr., tó ikki yvir	- 206.250,00
9. Eiðis kommuna til havn, $\frac{3}{4}$ av 570.000 kr., tó ikki yvir	- 427.500,00
10. Tórshavnar kommuna til framhald havnabygging	- 1.000.000,00
11. Sandavágs kommuna til bryggju, $\frac{3}{4}$ av 43.000 kr., tó ikki yvir	- 32.250,00
12. Sands kommuna til viðkan av bátahylli, $\frac{3}{4}$ av 92.000 kr., tó ikki yvir	- 69.000,00
13. Kvalbiar kommuna, $\frac{3}{4}$ av 95.000 kr., tó ikki yvir	- 71.250,00
14. Porkeris kommuna til viðkan leudibrúgv, $\frac{3}{4}$ av 112.000 kr., tó ikki yvir	- 84.000,00
15. Sunnblar kommuna til lending Víkarbyrgi, $\frac{3}{4}$ av 32.000 kr., tó ikki yvir	- 24.000,00
16. Sunnblar kommuna til lending og brúgyrðing Sunnbø, $\frac{3}{4}$ av 300.000 kr., tó ikki yvir	- 225.000,00
	kr. 3.163.750,00

- a. Studningurin verður at rinda gjøgnum 10 ár, soleiðis at 1943 er fyrsta árið, tó við rætti til at gjalda fyrr.
- (b. Tað er ein treyt, at kommunan lekur stöðu og byrjar arbeiðið í 1943. Annars dattur studningurin burtur.
- c. Kommunan má ávísar yvir fyri landsnevndini, at hon kann fáa til vegar neyðturviligan pening, um neyðugt á lán bált, at hon lekur lán, sum lögtingsstudningurin so verður nýttur til at avbetala, so langt hann rækkur.
- d. Landsnevndin verður heimilað til um neyðugt at taka ábyrgd fyri hesum lánum.
- e. Tað verður álagt kommununum at álfkna í komandi árum mest gjørligt fyri harvið at rinda sín part, og fíggjarællanin hjá viðkomandi kommunu verður at senda landsnevndini til góðkennan undan álfkniugini. Landsnevndin skal ansa eftir, at skattaprocentin í viðkomandi kommunu verður minst 8, um tað er neyðugt, fyri at kommunan kann rinda sín part.
- f. Kommunan fær til vegar grundstykkir og neyðturviligt tilfar sum grús, sand, gról o. t.
- g. Kommunurnar bera útreiðslurnar við lokalum eftirliti og tilfar eftirlitsmaður verður at góðkenna av lögtingsverkfrøðinginum, eins og formaðurin verður at góðkenna av verkfrøðinginum og kontraktin viðv. arbeiðinum at góðkenna av landsnevndini.
- h. Landsnevndin verður annars heimilað til at tinga við kommunurnar og gera semju við lær.

II. Um kommunustýrið í Gøtu samtykkir ikki at byggja havn í Nordagøtu nú, verður jállað til bótan av lundibrúgv í Nordagøtu $\frac{3}{4}$ av 18.500 kr.

FÍGGJARNEVNDIN, hin 4. december 1942.

*P. M. Dam. J. E. Jacobsen. L. Zachariasen. J. Poulsen. Kr. Djurhuus.
J. Patursson. P. Petersen.*

Betænkning

i

Lagtingssag Nr. X-5/1942:

Kriggstryggjan av vørum.

Ved Bekendtgørelse Nr. 9 af 16. Marts 1942 er der skabt en Varekrigsforsikring, hvorefter enhver Handlende og andre Næringsdrivende paa Færøerne faar deres Varelager dækket til et Beløb af 200.000 Kr. imod Tab ved Ødelæggelse eller Forringelse ved Brand, Eksplosion, Sprængning, Sammenslyrning eller lignende Hændelser, der indtræffer som en direkte Følge af Krigen, krigslignende Begivenheder eller Foranstaltninger til Værn herimod.

Det økonomiske Grundlag for denne Forsikring er:

1. En Præmiefond bestaaende af et Bidrag paa 5 pCt. af det forsikrede Varelagers Værdi.
2. En aarlig Præmie paa 2 pCt. af Lagerets Forsikringsværdi indtil 200.000 Kr.
3. En Valutaafgift paa 10 Øre for hvert Pund Sterling købt eller solgt.

Efter Kundgørelsen af førnævnte Bekendtgørelse fremsatte Færøernes Købmandsforening Anmodning om at faa gennemført visse Ændringer i Kundgørelsen, hvorefter

- a) Præmiefondens Indskudskapital skulde forrentes med 3 pCt. p. a. og tilbagebetales indskyderne helt eller delvis ved Krigen Afslutning, all eftersom Præmierne og Valutaafgiften helt eller kun delvis havde været tilstrækkelig til Dækning af indtrufne Skader.
- b) Eventuelt Overskud af Præmier og Valutaafgift skulde anvendes som forlods Dækning af Krigsskader paa Bygninger.

Sagen har derefter været til Behandling i Landsnevndin.

Paa Foranledning af Landsnevndin fremkom derefter Varekrigsforsikringens Bestyrelse, der bestaar af Bestyrelsen for Tryggingarsambandið (3 Medlemmer) samt 2 af Købmandsforeningen valgte Repræ-

sentanter, med Forslag til Ændring i forannævnte Forsikringsbekendtgørelse.

Amtmanden udarbejdede derefter et Udkast til Ændring i Bekendtgørelsen svarende til Forslaget fra Varekrigsforsikringen.

Forelagt dette Udkast protesterede Købmandsforeningens Bestyrelse imod dettes Gennemførelse, idet de anførte, at Foreningen nu var imod en tvungen Varekrigsforsikring, at Præmiefonden ikke skulde indbetales, men blot bestaa af en Garantiforsikring paa 3 pCt. af Varelagerets Værdi, og at Skæringsdagen for Beregningen af Varelagerets Værdi skulde være 1. September 1942 i Stedet for som i Bekendtgørelsen bestemt 31. December 1941.

Landsnevndin benviste derefter Sagen til Lagtinget.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen overgivet, har ført Forhandling med Bestyrelsen og Direktionen for Varekrigsforsikringen, og syntes et Flertal af de mødte i Princippet ikke at være imod at imødekomme Købmandsforeningens Ønske om, at Varekrigsforsikringen ordnes paa frivilligt Basis. Det oplystes under det nævnte Møde, at Varekrigsforsikringen pr. 1. Oktober 1942 ikke havde haft andre Indtægter, end Valntaafgift, der pr. nævnte Dato udgjorde Kr. 307.019,18, at der kun var indkommet Anmodning om Forsikring fra ca. 20 pCt. af samtlige Handlende, og at der endnu ikke var sket Opkrævning af Præmie.

Direktøren for Varekrigsforsikringen anførte, at han vilde anbefale en Forsikring paa frivillig Basis, idet han skønnede, at Tilgang til en saadan Forsikring vilde blive tilstrækkelig for at holde Forretningen gaende.

Et Flertal af Udvalget, bestaaende af H. Iversen, K. Djurhuus og Th. Petersen, mener herefter at kunne anbefale Tinget at imødekomme Købmandsforeningens Ønske om, at Varekrigsforsikringen oprettes paa frivilligt Basis, og at der sker Forskrivning paa 3 pCt. i Stedet for en Indbetaling paa 5 pCt. til en Præmiefond. Hvad Valntaafgiften angaar, mener Flertallet ikke at hele Afgiften bør indgaa i en frivillig Varekrigsforsikring, da det drejer sig om en offentlig Afgift, men vil Flertallet anse det for passende og naturligt, om Halvdelen af Afgiften tillægges Varekrigsforsikringen, medens den anden Halvdel af Afgiften fremdeles indbetales til Trykingsarsambandid og administreres af dennes Bestyrelse, indtil det ved Lov maatte blive bestemt, hvorledes det saaledes indvundne Beløb med eventuelle paaløbne Renter skal anvendes.

Skulde Tilgangen mod Forventning herefter ikke blive tilstrækkelig stor til en frivillig Forsikring, bør Landsnevndin oplage Spørgsmaalet til fornyet Behandling og, ihuld det skønnes nødvendigt, foranledige udfærdiget en Bekendtgørelse om tvungen Forsikring nogenlunde svarende til Amtets Bekendtgørelse af 22. Juli 1942, eventuelt med den Ændring, at Policerne indeholder fikserede Beløb i Stedet for særlig Lageropgørelse.

Flertallet fremsætter herefter efterfølgende Forslag.

Mindretallet (P. M. Dam og L. Zachariasen) mener ikke, at en Forsikring som Krigsforsikring af Varer kan gennemføres paa frivilligt Grundlag, ligesom Mindretallet meget stærkt bekvæmmer Berettigelsen af at anvende nogen Del af en offentlig Afgift som økonomisk Faktor i en frivillig Forsikring.

Mindretallet kan derfor anbefale, at Amtets Forslag af 22. Juli 1942 gennemføres.

Forslag fra Flertallet:

Bekendtgørelse om Krigsforsikring af Varer.

I Medfør af § 20 a i Kundgørelse Nr. 36 af 6. November 1940 om Krigsforsikring af Bygninger, jfr. Kundgørelse Nr. 60 af 12. December 1941, bestemmes herved følgende:

§ 1.

Varelagre hos Næringsdrivende samt industridrivendes og Haandværkeres Beholdninger af Materialer og Varer kan forsikres mod Krigsskade efter Reglerne i nærværende Bestemmelser.

§ 2.

Varekrigsforsikringen dækker Tab ved Ødelæggelse eller Forringelse af Varelagre og Beholdninger ved Brand, Eksplosion, Sprængning, Sammenstyrtning eller lignende Uændelse, der indtræffer som en direkte Følge af Krigen, krigslignende Begivenheder eller Foranstaltninger til Værn herimod, og som ikke dækkes af den almindelige Brændforsikring.

§ 3.

Dersom Skade indtræffer, beregnes Erstatning efter Varernes Indkøbspris med Tillæg af dokumenterede Udgifter til Indførselsafgift, Havne- og Bropenge, Løsningsudgifter og Kørsel. Udgifter ved Opbevaring i eget Lager, Driftsomkostninger, Driftstab og tabt Fortjeneste erstatles ikke.

Erstatning ydes dog kun med det Beløb, hvormed den samlede Skade ved en eller flere Begivenheder oversliger 5 pCt. af Forsikringsværdien, dog højst 2.000 Kr. Erstatningen for Skade ved een enkelt Begivenhed kan dog aldrig overstige 200.000 Kr. for et eller flere Lagre eller Beholdninger i en enkelt Bygning, uanset om Lageret eller Beholdningen ejes af eet eller flere Firmaer eller Selskaber.

I Tilfælde hvor Lagerets Værdi i Skadeøjeblikket maatte overstige Forsikringsværdien hæfter Ejeren (Forsikringstageren) pro rata for den indtrådte Skade.

Nærmere Regler om Skadesopgørelsen, herunder om Vurdering af Skaden, naar de i første Stykke nævnte Oplysninger ikke kan fremskaffes, kan fastsættes af Amtet og Landsnævnet.

§ 4.

Tegning af Forsikring sker paa Grundlag af en Begæring, hvori skal anføres Forsikringssum, Forsikringsgenstand og Forsikringssted. Begæringen skal derhos indeholde en Garantiforsikring fra Forsikringstageren paa 3 pCt. af Forsikringssummen.

Ejere af Lagere eller Beholdninger, der ønsker at tegne Krigsforsikring i Henhold til nærværende Bestemmelse, skal desuden indsende en Opgørelse over deres Lagers (Beholdnings) Værdi pr. Datoen for Begæringens Indgivelse.

Forsikringstagerne hæfter indbyrdes og pro rata for Forsikringens Forpligtelser i det Omfang, disse ikke kan dækkes af Præmierne og Valutaafgiften, jfr. § 13, med et Beløb svarende til 3 pCt. af deres Lagers Forsikringsværdi.

Udtrædende Forsikringstagere hæfter uanset deres Udtræden for deres Forpligtelser efter den afgivne Forsikring.

For Tillæggsforsikringer tegnet som Korttidsforsikring kan Bestyrelsen frafalde saadan fremtidig Hæftelse.

§ 5.

De forsikrede erlægger for faste Aarsforsikringer en Præmie paa 2 pCt. af Lagerets Forsikringsværdi indtil 200.000 Kr.

Ved Tegning af Korttidsforsikringer fastsætter Bestyrelsen Præmien i hvert enkelt Tilfælde.

Dersom et Firma eller Selskab ejer mere end eet Lager i Bygninger eller Lagerpladser, der ligger indenfor en indhyrdes Afstand af 50 m, og Lagrenes samlede Værdi overstiger 200.000 Kr., overlages Krigsforsikringen kun mod Erklæggelsen af et af Bestyrelsen fastsat Præmielillæg paa samtlige Lagre eller Beholdninger. Krigsforsikringen overtager dog i intet Tilfælde en Risiko paa mere end 200.000 for hver enkelt Bygning eller Lagerplads.

Dersom et Lager eller en Beholdning i samme Bygning eller Lagerplads ejes af flere Firmaer eller Selskaber, betaler hver enkelt forholdsmæssig Præmie.

For Lagre eller Beholdninger beliggende udenfor 500 m. Afstand fra Søen, kan der efter Bestyrelsens Bestemmelse ydes en Præmienedsættelse paa indtil 50 pCt.

§ 6.

Sprængstoffer kan ikke forsikres.

Det er en Betingelse for Krigsforsikringens Ansvar, at der ikke i den Bygning eller Lagerplads, hvor krigsforsikrede Varer opbevares eller indenfor en Afstand af 50 m fra saadan Bygning eller Lagerplads, findes Oplag af Sprængstof eller af letantændelige Vædske i større Mængder end tilladt i sædvanlige Brandforsikringsbetingelser. Ved Anmeldelsen til Forsikringen skal den forsikrede afgive en Erklæring paa Tro og Love om, at foranstaaende Betingelse er opfyldt.

Lagre af brandfarlige Vædske kan krigsforsikres efter Ejerens Ønske. Præmien fastsættes af Bestyrelsen under Hensyn til Vædskernes Brandfarlighed, Lagrenes Størrelse og Opbevaringsmaaden. For Lagre af andre Varer beliggende indenfor en Afstand af 200 m fra saadanne brandfarlige Lagre kan der efter Bestyrelsens Bestemmelse opkræves højere Præmie under Hensyn til foran beskrevne Omstændigheder.

§ 7.

Ved Køb og Salg paa Færøerne af fremmed Valuta erlægges en Afgift paa 10 Øre for hvert Pund Sterling eller svarende til 10 Øre for hvert Pund Sterling efter samme Regler som er gældende for Valutaafgift. Afgiften tilfalder Varekrigsforsikringen.

Afgifterne opkræves af Bankerne som en Forsikringsafgift og overføres maanedlig til Varekrigsforsikringen.

Nærmere Regler om Afgiftens Beregning og Indbetaling til Varekrigsforsikringen fastsættes af Amtet efter indhentet Erklæring fra Lagtingets Landsnævn.

§ 8.

Erstatninger efter nærværende Bestemmelser kan ikke kræves betalt før 3 Maaneder efter Krigens Afslutning, jfr. § 14.

Bestyrelsen kan dog, naar tilstrækkelige Reserver skønnes opsparede, træffe Bestemmelse om a conto Udbetalinger inden Krigens Afslutning.

Erstatningsbeløb forrentes med 5 pCt. p. a. fra Skadens Anmeldelse til Forsikringen.

§ 9.

Præmier og indkaldte Beløb paa Forskrivninger (jfr. § 13), der ikke er betalt senest een Maaned efter Forfaldsdagen, kan inddrives ved Udpaauning.

Skyldige Præmier, der ikke er betalt een Maaned efter første Paakrav, forrentes med $\frac{1}{4}$ pCt. for hver paabegyndt Maaned efter Forfaldsdagen.

§ 10.

Varekrigsforsikringens Erstatningspligt kan bortfalde, dersom Skaden ikke anmeldes inden 8 Dage efter Begivenheden.

§ 11.

Varekrigsforsikringen er en selvstændig Institution under Ledelse af Bestyrelsen for »Tryggingarsambandið Føroyar« sammen med to af Færøernes Købmandsforening udpegede Medlemmer. For Institutionens Forpligtelser hæfter kun dennes Midler.

Varekrigsforsikringens Regnskab og Pengemidler skal holdes adskilt fra »Tryggingarsambandið Føroyar« og dets Underafdelinger.

Varekrigsforsikringen svarer ikke Afgift til »Tryggingarsambandið Føroyar«.

Som Administrationsbidrag til »Tryggingarsambandið Føroyar« erlægger Varekrigsforsikringen aarlig 5 pCt. af Præmieindtægten og 1 pCt. af Valutaafgiften, dog ikke over 20.000 Kr. aarlig.

§ 12.

Varekrigsforsikringens Regnskabsaar er Kalenderaaret.

Regnskabet revideres af »Tryggingarsambandið Føroyar«s Revisorer, decideres af Lagtinget og offentliggøres.

Bestyrelsen drager Omsorg for daglig Revision.

§ 13.

Forsikringerne ophører ved Krigens Afslutning. Bestyrelser afgør, hvornaar dette Tidspunkt anses indtraadt.

Dersom de indtrufne Skader ikke kan dækkes af de opsparede Præmier, skal den udækkede Del af Erstatningerne udredes af følgende Aktiver, i den nævnte Orden:

1. Halvdelen af de i Forsikringsafgift indkomne Beløb.

2. Beløb, der fremkommer ved Indholdelse paa de i § 4 omhandlede Garantiforskrivninger.

Forsaaendigt samtlige Erstatningskrav herefter ikke er fuldtud dækkede, træffer Bestyrelsen Bestemmelse om forholdsmæssig Nedsættelse af Erstatningerne.

Der træffes ved Lov Bestemmelse om Anvendelsen af den resterende Halvdel af Forsikringsafgiften samt af et eventuelt Overskud, efter at samtlige Erstatningskrav er afgjort.

Af de i Henhold til Kundgørelse Nr. 9 af 16. Marts 1942 om Krigsforsikring af Varer i Forsikringsafgift ved nærværende Bestemmelser Ikrafttræden indkomne Beløb tilfalder Halvdelen Varekrigsforsikringen, saaledes at denne Halvdel anvendes efter Reglerne i § 13, 2. Stk. Om Anvendelsen af den anden Halvdel træffes Bestemmelse efter Reglerne i § 13, 3. Stk.

§ 14.

Nærværende Bestemmelser træder straks i Kraft.
Samtidig ophæves Amtets Bekendtgørelse Nr. 9 af 16. Marts 1942 om Krigsforsikring af Varer.

Forslag fra Mindretallet:

Tillæg I

til Bekendtgørelse af 16. Marts 1942 om Krigsforsikring af Varer.

I Medfør af § 20 a i Kundgørelse Nr. 36 af 6. November 1940 om Krigsforsikring af Bygninger, jfr. Kundgørelse Nr. 60 af 12. December 1941, fastsættes herved følgende Ændringer i Amtets Bekendtgørelse Nr. 9 af 16. Marts 1942 om Krigsforsikring af Varer:

a.

I Bekendtgørelsens § 4, 1. Stk., indgaar Ordene: »med Tillæg af Værdien af Varer indført i Tiden fra 31. December 1941 til den 18. Marts 1942.«

b.

Til Bekendtgørelsens § 4, 1. Stk., føjes som nyt Punktum: »Næringsdrivende, der har paabegyndt deres Virksomhed efter den 1. Januar 1942 skal indsende tilsvarende Opgørelse over deres Lager eller Beholdning pr. 2 Maanedersdagen efter Virksomhedens Paabegyndelse.«

c.

I Bekendtgørelsens § 4, 2. Stk., ændres »5 pCt.« til »3 pCt.«.

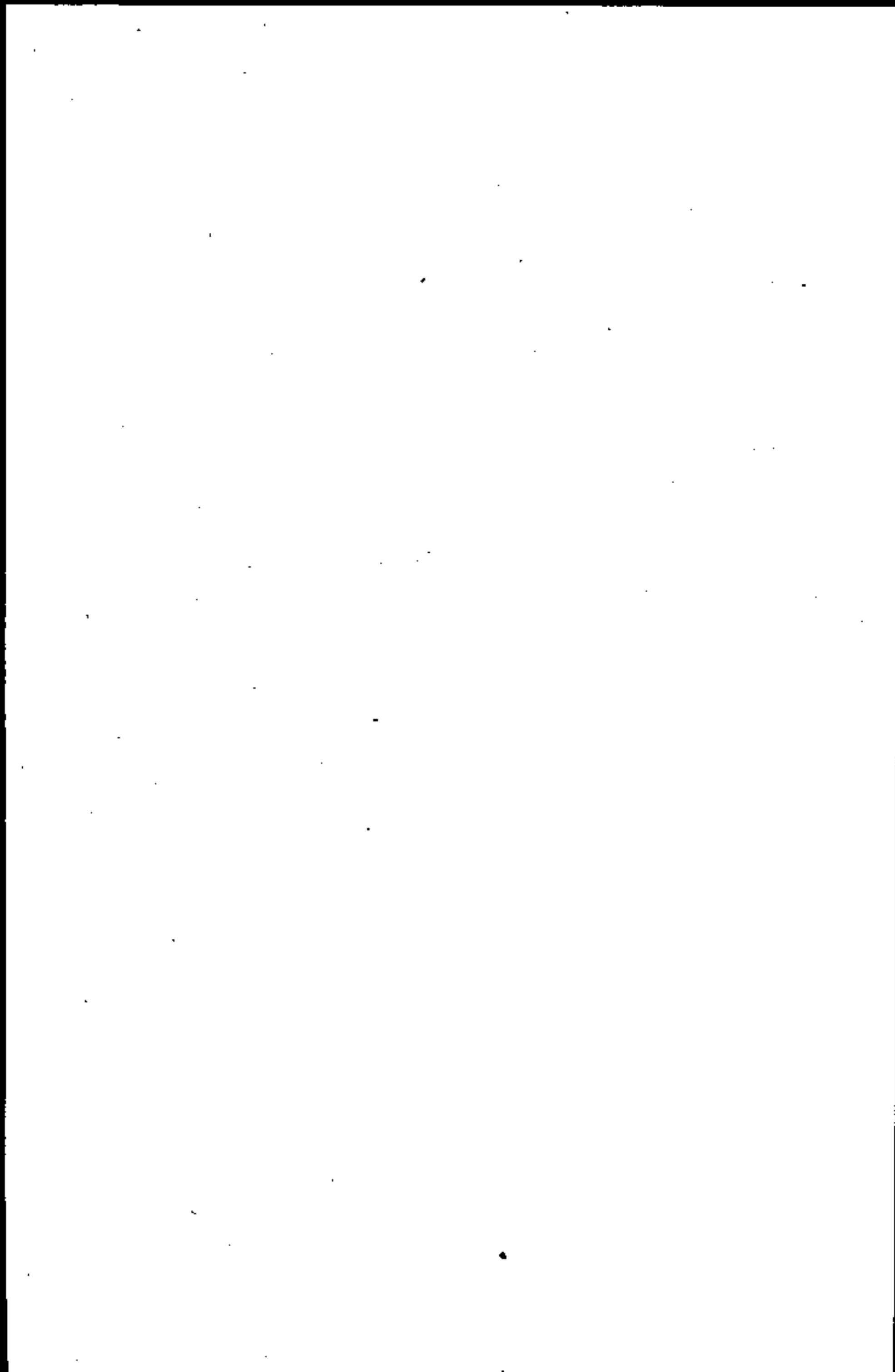
d.

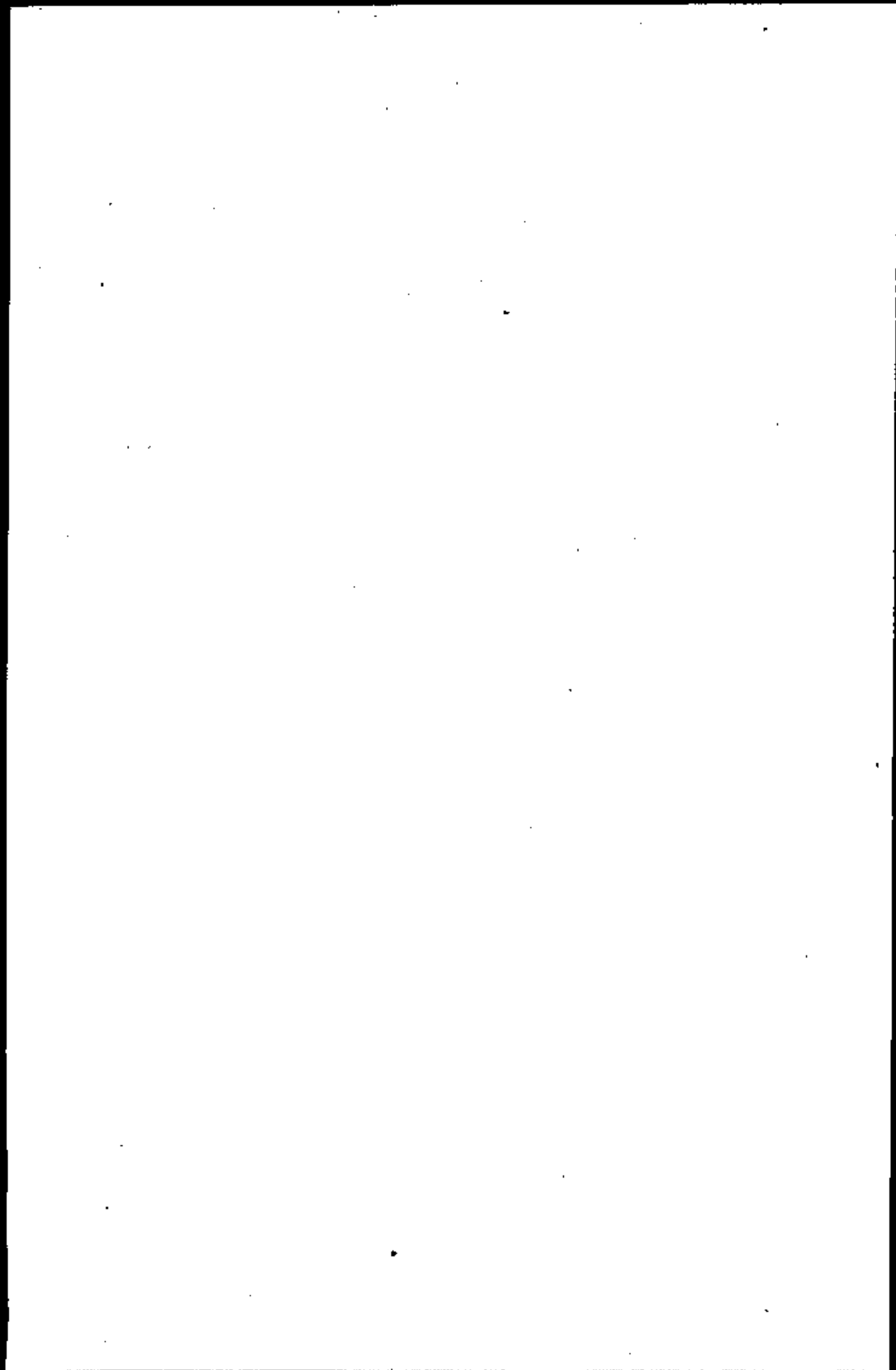
Bekendtgørelsens § 14, 3. Stk., affattes saaledes: »Skulde der efter at samtlige Erstatningskrav er afgjort, og Varekrigsforsikringens Virksomhed iøvrigt er afsluttet, fremkomme et Overskud, skal de af de forsikrede i Henhold til § 4, 2. Stk. indbetalte Bidrag forlods tilbagebetales. Det bestemmes ved Lov, hvorledes den derefter eventuelt resterende Del af Overskuddet skal anvendes.«

Nærværende Bekendtgørelse træder i Kraft straks.

NEVNDIN VIDV. KRIGGSTRYGGMAN AV VÖRUM, hin 4. dec. 1942.

K. Djurhuus. Th. Petersen. P. M. Dam. Hans Iversen.

Greint uppískoytiuppskot

I

Løgtingsmálum nr.: II-6/1942, II-1/1942, II-10/1942, II-20/1942,
II-5/1942 og II-9/1942

viðvíkjandi skúlabýggingum.

Sum í álitinum hildið fram er stórus tørvur á skúlahyggingum í Føroyum.

Tað er tí av størsta týdningi og mikið umráðandi skjótast gjørligt at fara undir skúlahallabýggingina í mest møguligum muni.

Soleiðis sum tingsins inntøkur liggja sambært galdandi lógir, kundi ein nevndarmeirluti ikki mæla tinginum til at játta beinleiðis studning til skúlabýggingar.

Men í ásannan av málsins stóra týdningi hevur nevndin, aftaná at álitið var lagt fram í málinum, í síni kannan av líkindunum hjá tinginum at veita til vega tær meirinntøkur til fremjan av ymsum átroðkandi stórmálum, ið ikki vóru líkin við í teirri framlögdu rakstraættan, eisini havi í huga at veita tinginum pening til beinleiðis studningsveitan til skúlabýgging.

Sum monnum kunnugt fer í hesum døgum fram ein skaðilig kapping hjá peningamonnum at ognast jørð og aðrar fastar ognarlutir her á landi. Henda kapping stavar ikki frá einari náttúrligari trongd og hugi at gera samfelagsliga sæð gagnsliga nýtslu av ognarlutunum. Minni enn so. Aðaldrátturin í hesi ognargirnd er meiri stavaandi frá óttanum fyri peningavirðinum enn frá virkishuga. Henda ognarskiftan kann tí ofta bera við sær, at t. d. jørðin fer duguligum arbeidssomum av hondum í eini bygd yvir á hendurnar á avbygdamonnum, ið einki gera við jørðina. Hetta er eitt spell fyri land og fólk okkara, og tað er skylda teirra stjórnandi at fara hesum óskili sum mest. Nevndin loyvir sær tí at seta fram niðanfyrirstandandi uppskot viðvíkjandi grundvirðisøkingarskipti.

Nevndin heldur, at tann peningur, ið tingið verður at fáa við at skatta kríggsróðurin við sølu av jørð og øðrum festum ognarlutum hóskandi kann nýtast til at skapa samfelaginum nýggjar ognarlutir, ið kunna læna menningarlívinum í Føroyum. Skotið verður tí uppá, at ágóðin av hesi lóg verður brúktur til byggingar til skúla- og ítróttamenningina í Føroyum.

Tá ið láð er illt at ætla, hval ið tingið kann fáa av peningi á henda hátt, heldur nevndin tað verða beinast at geva landsnevndini í hendi at síta um henda pening og veita stuðning til skúlabýggingar harmillum leikfyrirhóllir eftir umstøðum og nøgdini av peninginum. Nevndin heldur tað ið verða beint at siga, at hin beinleiðis stuðningurin ikki eigur at fara upp um tað, sum staturin vanliga veitti kommunum til skúlabýggingar.

Uppskot:

Midlertidige Bestemmelser om Værdistigningsafgift ved Salg af faste Ejendomme paa Færøerne.

§ 1.

Af alle faste Ejendomme paa Færøerne skal *fremtidig* erlægges en Amltsfonden til Fremme for Skolevæsenet, dog fortrinsvis til Skolebygninger, tilfaldende Værdistigningsafgift, hver Gang de skifter Ejer ved Køb og Salg, men ikke ved Gave, Arv og Mageskifte.

§ 2.

Afgiften erlægges af Værdistigningen.

Ved Værdistigningen forstås Forskellen mellem den paagældende Ejendoms Værdi beregnet efter Pristforholdene i 1939 før Krigens Udbrud og Ejendommens Salgssum eller for Ejendomme erhvervet efter 1. September 1939 Forskellen mellem Auskaffelsessummen og Salgssummen.

Beregningen af Ejendommens Værdi i Henhold til foranstaaende foretages af Vurderingsmænd efter nærmere Regler, der fastsættes af Amtet efter Indstilling fra Landsnævnet.

§ 3.

Værdistigningsafgiften, som paahviler Køberen af en fast Ejendom udgør:

- a. 150 pCt. af Værdistigningen for udenhys boende Købere af Udmærk med eventuelt tilhørende Indmark i alle Bygder med Undtagelse af Havnebygderne Vaag, Trangisvaag med Frodebø, Sørvaag, Vestmanhavn, Bygderne ved Skaalefjord, Fuglefjord og Klaksvig.
- b. 10 pCt. af Værdistigningen for indenbygds boende Købere af Udmærk med eventuelt tilhørende Indmark i de under a. nævnte Bygder.
- c. 100 pCt. af Værdistigningen for Købere af Udmærk med tilhørende Indmark i de under a. nævnte Havnebygder.
- d. 100 pCt. af Værdistigningen for Købere af Trøer, Grundstykker og Husejendomme paa alle Pladser paa Færøerne.

§ 4.

Afgiften fastsættes i hvert enkelt Tilfælde af Landsnævnet og opkræves af Oppebørselskontoret efter nærmere Regler, som fastsættes af Amtet efter Indstilling fra Landsnævnet.

Afgiften forfalder til Betaling, saasnart endelig Aftale om Afhændelse er truffet, hvad enten endeligt Overdragelsesdokument er oprettet eller ej. Afgiften kan inddrives ved Udpantning.

Det paahviler snavel Køber som Sælger af en fast Ejendom at indgive til Oppebørselskontoret Anmeldelse paa Tro og Love om et-

hverl Køb og Salg af en fast Ejendom. Anmeldelsen afgives paa Blanketter tilvejebragt af Landsnævnet og skal indeholde alle for Værdistigningsafgiften fornødne Oplysninger.

Undlader Sælgeren af en fast Ejendom at indgive den foreskrevne Anmeldelse inden 14 Dage efter Salget, hæfter han for Værdistigningsafgiftens Betaling.

§ 5.

Intet Overdragelsesdokument maa fremtidig tinglæses, medmindre det er ledsaget af den i § 4 nævnte Anmeldelse eller forsynet med Opphørselskontorets Paategning om, at Værdistigningsafgift er erlagt, eller Landsnævnets Paategning om, at Værdistigningsafgift ikke skal erlægges.

§ 6.

Staten, Amtskommunen, Thorshavn Kommune og Sognekommunerne er fritaget for Betaling af Værdistigningsafgift ved Erhvervelse af fast Ejendom.

§ 7.

Overtrædelse af nærværende Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder Amtsfonden.

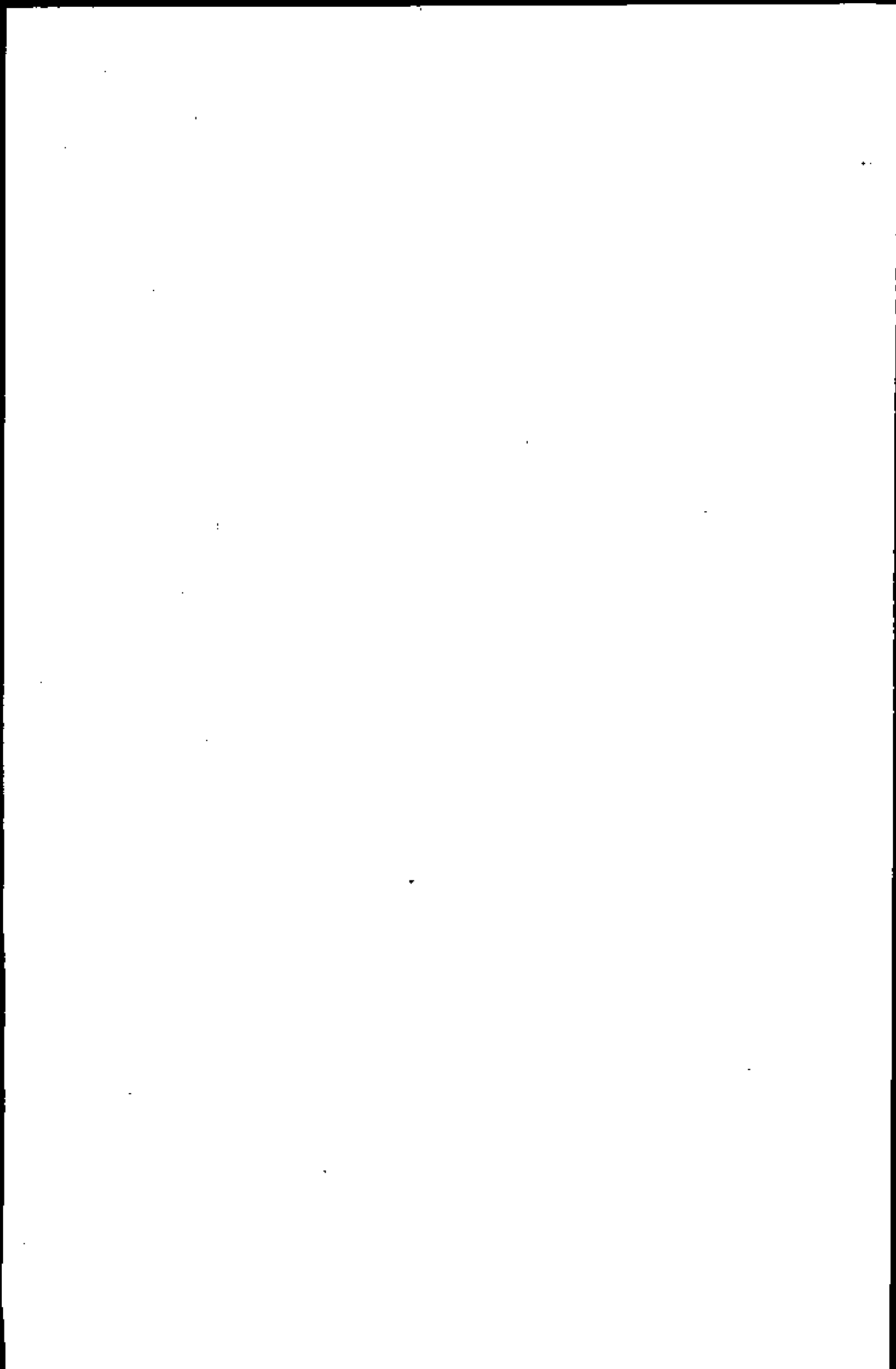
§ 8.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks og saaledes, at Værdistigningsafgift betales af alle Købere, som endeligt erhverver en fast Ejendom efter Ikrafttrædelsesdagen.

FÍGGJARNEVNDIN, laun 1. december 1942.

P. M. Dam. *Joh. M. Fr. Poulsen.* *Louis Zachariasen.*
við fyrirvarni

Jacob E. Jacobsen. *K. Djurhuus,* *P. Petersen,* *J. Patursson,*
m. P. óheftur. óheftur.

Álit

i

løgtingsmáli nr. XI-1/1942:

SMIRIL

Í hesum máli fyriliggur roknskapur fyri tíðina frá 1. apríl til 31. mars 1942, og vísir roknskapurin, at tær samlaðu útreiðslurnar eru kr. 241.089,89 móti í fjør, seinasta roknskaparárið, kr. 191.611,02, t.v.s. ein meirútreiðsla kr. 49.478,87.

Í fylgiskjali frá administrator verður framført fylgjandi:

- ad A Útreiðslurnar til kostarhald eru vaksnar kr. 625,79, og má roknaast við væl størri lolum í hesum ári.
 - ad B Manningarløn er kr. 49.818,73 móti kr. 37.091,30 seinasta ár. Mánaðslønin er nú kr. 5.670 um mánaðin.
 - Ad C Kol kr. 66.296,85 móti 94.073,76 seinasta ár. Orsøkin til minniútreiðsluna er tann, at »Smiril« tvær ferðir er álopin av flogfórum og harav verið tvær ferðir til umvølingar í ca. 3 mánaðar tilsumans. Kolabrukið hjá »Smiril« er soleiðis bert fyri ca. 9 mánaðar.
 - ad E Umsiting kr. 30.665,40 móti kr. 14.644,94. All umvølingararbeiði er nógv dýrari. Tær beinteiðis útreiðslurnar eftir fyrsta flogfarnaálopið vóru yvir 9.000 kr. Útreiðslurnar við seinra álopið vilja verða nógv størri. Hesin skaðin vil seinri verða avgjørdur í samráð við tryggingarfelagið.
 - ad F Tryggingargjald er 29.279,40 kr. móti 8.415,56 kr. Bert kríggstryggingin er 1000 kr. um mánaðan móti 80 kr.
 - ad I Postflutningur er vaksin við ca. 1.600 kr.
 - ad J Til eykatar er latið 28.752 kr. móti seinast 3.585 kr. Hetta er orsakað av skaða vegna flúgvuálop, har annað far mátti haldast í ca. 3 mánaðar.
- Til inntøkurnar framførir:
- ad I Farmagjaldið er vaksið frá 52.003,90 kr. til 66.690,64 kr.
 - ad II Ferðapeningur, sum var 47.818,48 kr. er í ár 40.515,60 kr. Hesin munur er helst kominn av tí, at aftaná álopin ferðadust væl minni fólk við »Smiril« enn vanligt, men nú vísir tað seg, sum fólk er farið at ferðast meir aftur, helst tí at »Smiril« nú kann verja seg betur.
 - ad V Postflutningur var 27.500 kr. móti 29.000 kr. Fyri hetta ár er roknað 25.000 kr.
 - ad VI Eykaferðir til Suðuroyar við hermounum hevur givið 3.995 kr. Slíkar ferðir gerast ikki meiri; orsøkin er ætlandi tann, at tað hevur verið ov dýrt.

Frá 1. júní varð farmagjaldið hækkað, og ætlast tað at geva væl meira inntøkur hetta roknskaparár.

Tað er enn ikki ásett løn til kanónmenninar.

Nevndin hevur frá landsnevndini fingið fyrilagt til ummælis eitt tilboð frá kríggstryggingini um fulla avgerð av skaðanum, ið Smiril fekk við seinasta álopið. Bjóðað verður kr. 29.000. Útreiðslurnar til sleipustøð o. a. m. koma upp í kr. 30.600,53 og er reiðuliga nógv eftir at gera við skipið, so ringt er at døma um, hvussu nógv all kemur at kosta tilsamans. Tað ið eftir er at gera, fæst ikki gjørt fyrrenn skipið sleppir á sleipustøð uttanlanda. So stætt hevur nevndin ikki kunna mælt landsnevndini til at taka við tilboðinum.

Samtykt varð av tinginum í 1941 at geva landsnevndini heimild til at gera broytingar í ferðatællan fyri Smiril. Fyri vetrarfríðina 1. okt. 1942 til 1. mars 1943 hevur landsnevndin í samráð við postmeistararn, administrator og skiparan á Smirli gjørt eina ferðatællan, ið varð lögð fyri nevndina, áður enn hon varð kunngjørd. Eftir hesi ætlan skuldi »Smiril« hvønn miðvikudag sigla til Sand, Skúvoy og aftur til Havnar, men við tað at skiparin á »Smirli« hevur upplýst, at tað í mongum ferum vil verða ógjørlegt at halda ætlanina til Norðuroyggar týsdag og til Sands og Skúvoyar miðvikudag, gekk ein meiriluti av nevndini við til at broyta ta av landsnevndini gjørdi ætlan til ta ætlan, ið kunngjørd er sum galdandi frá 1. okt. í ár, og sum liggur í málinum.

Tað er upplýst fyri nevndini, at landsnevndin hevur fingið eina skipan í lag við Skipafelagið, hareftir m/s »Rókur« skal sigla til Suðuroyar eina ferð um vikuna eftir keli, og at postur til og frá Suðuroy skal sendast við honum. Ferðafólk kann eisini koma við hesum skipi.

Fyri at bota um ferðasambandið við Suðuroy hevur nevndin eisini gjøgnum C. B. kontórið heitt á bretska sjóliðið um, at tað verður loyvt ferðafólki at koma til og frá Suðuroy við teimum skipum, ið bretska sjóliðið hevur siglandi millum Suðuroy og Havnina. Hetta er játtað.

Nevndin hevur eisini heitt á bretska sjóliðið og biðið um, at tað verða gjørd undantøk viðvíkjandi Smirli, so hann í teimum tilfellum, tá hann ikki kann koma aftur á Havnina í ljósum, fær loyvi at koma inn, sjálvt um tað er vorðið myrkt.

Viðvíkjandi roknskapinum fyri Smiril skal nevndin loyva sær at peika á, at undir pt. M: Havnáútreiðslur er ført kr. 1.703,97 sum útreiðsla, og at hetta eru útreiðslur, ið ikki áttu at verið goldnar, av tí at tingið í 1939 samtykti, at Smiril skuldi verða frttikin fyri slíkar avgiftir — sjá tingt. 1939, revisión av havnareglugerðum, bls. 149. Um gjørlegt eigur hesin peningur tí at verða afturkravdur og førdur sum iantøka á roknskapinum fyri 1942.

Sum tað framgongur av roknskapinum hevur Smiril seinasta ár haft eitt rakstrarundirskot ca. 101.000 kr., og kunna útreiðslurnar vrentast at vaksa í hvørjum, meðan inntøkurnar neyvan vilja vaksa í sama mun. Tingið má soleiðis á hvørjum ári rokna við einum ógvuliga stórum undirskoti av Smirli. Nevndin hevur tí haft til viðgerður tann spurning, um tað ikki var beinast at selja Smiril, um tvey hóskaandi motorfær kundi fingist í hansara stað. Nevndin hevur tað áskoðan, at 2 motorfær betur vilja kunna røkja ferða- og flutningssambandið oyggjanna millum, og at motorfærini vilja verða væl blligari í rakstri. At tað mugu verða góð, skjóttgangandi fær er óneyðugt hjá nevndini at peika á. Ivaleyst kann væl av peningi fáast fyri Smiril í lötuni, men um hóskaandi fær kunna fáast í hansara stað er ivasamt. Nevndin skal tí loyva sær at mæla til, at tað verður latið landsnevndini upp í

hendi at kunna møguleikan fyri sølu av Smiril og keyp av 2 hóskaði motorførum.

Viðvíkjandi ferðatællanini fyri tíðarskeiðið 1. mars — 1. okt. 1943 skal ein meirluti í nevndini mæla til, at hon verður soleiðis sum lann, ið var galdandi fyri tað sama tíðarskeiðið í 1942, og at landsnevndin fær heimild til at seta eina slíka ferðatællan í gildi.

Einn minniluti (Rasmussen og Ellefsen) heldur, at tað er skeiðt, at Smiril skal fara til Sands og Skúvoyar sama dag, sum hann fer vestureftir. Hetta er alt ólagaligt fyri ferðafólk vestanefst. Minnilutin kann lí ikki vera við til at seta fram uppskot um óbroytta ferðatællan fyri summarhálfárið. Minnilutin kann mæla til, at tað verður givið landsnevndini heimild til at gera ferðatællan fyri tíðina 1. mars til 1. okt. 1943, ið við leirri treyt, at Smiril ikki skal fara til Sands og Skúvoyar, tá hann fer vestureftir.

Frá keypmannum, reidarum o. s. í Suðuroy er komið eitt mótmæli til fingið móti leirri ferðatællan, ið sett er í gildi frá 1. oktober í ár. Hetta mótmæli, ið er dagsett 30. sept., er fyrst komið nevndini í hendi, aftaná at ferðatællanin varð sett í gildi og kunngjörd. Tað verður í mótmælið flutt fram, at ein túrur til og frá Suðuroy um vikuna er alt ov lítið, og at Suðuroyggin á henda hátt verður nógv verri slødd enn hinar oyggjarnar. Serstakliga nú, aftaná at vørubandilin hevur fingið monopol upp á neyðsynjarvørur, halda undirskrivararnir, at tað er nógv ov lítið við einum túri um vikuna, bæði hvat viðvíkir vørufuttningi, postsambandi og ferðafólki. Teir biðja um at fáa ferðatællanina broytta, so tað verða tveir túrir til og frá Suðuroy um vikuna.

Einn meirluti kann verða á einum máli við undirskrivararnar um, at ferða- og flutningssambandið við Suðuroy í løtuni ikki er so gott, sum tað átti at verða, men ein eigur tó at minnst, at tað eru óvanligar tíðir, vit nú liva undir, og at all ikki kann fáast í lag, sum ein kundi ynskt tað. Um »Smirile« soleiðis sum fyrr kundi sigt ólarnaður av kriggsvanda og náttmyrkri, vóru møguleikar fyri, at »Smirile« kundi gjørt tveir túrir til Suðuroy um vikuna, men sum viðurskiðini eru nú, vil hetta verða ógjørlegt, uttan at »Smirile« heilt leggur aðrar túrar burtúr, og tað heldur meirlutin seg ikki kunna mæla til. Fyri at bota um sambandið við Suðuroy hevur nevndin longu, áður enn mótmælið kom fram, vent sær til bretsku sjóliðið og biðið um, at tað verður loyvt skipum teirra, ið sigla millum Havnina og Suðuroy, at taka post og ferðafólk við. Ískaleiðis kann nevndin vísa til sáttmálan, ið er komin í lag við Skipufelagið um, at »Rókure« skal sigla til Suðuroyar minnst eina ferð um vikuna, og til uppskot nevndarinnar um, at landsnevndin skal fáa heimild til at kunna møguleikan fyri sølu av »Smirile« og keyp av tveimum hóskaði motorførum í hansara stað, ið alt miðjar ímóti at fáa betri samband í lag og serstakliga við Suðuroy.

Minnilutin (Jacob Nielsen) heldur fram, at »Smirile« má sigla til Suðuroyar 2 ferðir um vikuna, av tí at »Smirile« er einasta far, ið kann halda rutuna regluliga um veturin.

Sjálvtum tað er ætlanin, at »Rókure« skal sigla til Suðuroyar eftir kalli eina ferð um vikuna, so kann ein tó ikki rokna við tí sum regluligt, tá veðurlagið kann gera tað, at »Rókure« ikki kann sigla, og siglingin eisini er treytað av, um nakað kál kann fáast. Harnæst er eisini at siga, at »Rókure« ikki skal fara longur enn til Tvøroyrar, og at bæði ferðafólk og postur til syðru helvt av oyuni soleiðis koma at liggja í dagavis á Tvøroyri, áðrenn ley koma vegin fram.

Minnilutin heldur, at tað vil verða ógjørlegt at fáa »Smirile« tvær ferðir til Suðuroy um vikuna, uttan at aðrar ferðir falla burtur, og tá

hetta kannska ikki so væl ber til í lötuni, skal minnilutin mæla til, at tingið leigar m.s. »Rókur« ella annað bóskandi far til túrarnar til Sands og Klakksvíkar, soleiðis at »Smiril« kann gera ein túr meira til Suðuroynna um vikuna.

Administrator hevur yvirfyri einum limi av nevndini greitt frá, at hansara lön enn er tann sama sum framanundan heimshardagunum. Nevndin skal mæla til, at administrator fær dýrtíðarviðbót samsvarandi onnur av lögtingsins lönastulólukum.

Við at vísa á tað, ið er flutt fram framanundan, loyvir *nevndin* sær at seta fram soljóðandi

Uppskot:

1. Roknskapurin fyri s.s. »Smiril« fyri árið 1. apríl 1941 til 31. mars 1942 verður góðkendur, ið við teimum treytum, at havnaútreiðslurnar, ið nevndar eru í álitinum, verða aflurkravdar.
2. Givið verður landsnevndini upp í hendur at kanna møguleikan fyri sølu av »Smiril« og keyp av 2 bóskandi motorskipum.
3. Tingið góðkennir, at landsnevndin fær heimild til at taka avgerð um tryggingarviðurgjaldið viðvíkjandi seinasta flúgvuálopi.
4. Administrator fær dýrtíðarviðbót eftir teimum reglum, ið eru galdandi fyri lögtingsins lönastulóluk frá 1. oktober 1942 at rokna.
5. Landsnevndin fær heimild til at nýta neyðturvuligan pening úr amtsgrunninum til raksturinn av »Smiril«.
6. a. *Frá meirlutanum (Joensen, Rasmussen, Ellefsen og Nolsøe):*
Tær broytingar, ið meirlutin hevur gjørt í teirri ferðaætlan, ið landsnevndin hevði samtykt fyri tíðina 1/10 1942 til 1/3 1943, verða góðkendur.
- b. *Frá minnilutanum (J. Nielsen):*
Latið verður landsnevndini upp í hendur at leiga m.s. »Rókur« ella annað bóskandi far til Sands og Klakksvíkar returnar, fyri at s.s. »Smiril« kann gera ein túr meira til Suðuroy um vikuna. Útreiðslurnar til leigu og raksturinn verða at gjalda úr amtsgrunninum.
7. a. *Frá meirlutanum (Joensen, Nielsen og Nolsøe):*
Landsnevndin fær heimild til at seta eina ferðaætlan í gildi fyri tíðarskeiðið 1/3 til 1/10 1943, ið er samsvarandi teirri ætlan, ið var galdandi fyri ta somu tíðina í 1942.
- b. *Frá minnilutanum (Rasmussen og Ellefsen):*
Landsnevndin fær heimild til at seta eina ferðaætlan í gildi fyri tíðarskeiðið 1/3 til 1/10 1943, ið við teirri treyt, at siglingin til Sands og Skúoyar gangur út av rntuni vestureftir.

»SMIRILS« NEVND, hin 19. oktober 1942.

J. Nielsen. H. Nolsøe. O. F. Joensen. S. Ellefsen. Joen Rasmussen.

Alit

i

løgtingsmáli nr. XII-2/1942:

Elektricitetsverkið í Vági.

Vágs kommuna fór í 1919 undir at byggja elektricitetsverk við kraftstöð í Botni við Ryskivatni, ið liggur um 223 m yvir kraftstöðini, sum kraftkeldu. Longdin av rørunum millum kraftstöðina og Ryskivatni er um 600 m; tværmálið á rørunum er uppi við vatnið 573 mm og við kraftstöðina 353 mm. Inni á kraftstöðini vórðu settar upp tvær vatnturbinnur við tilsvareandi elektriskum kraftmaskinum, hvør 340 KVA. Flaðani varð elektriskur streymur leiddur undir háspenningi heim til Vágs og har umsettur til lágspenning streym, 220 volt, áðrenn hann varð leiddur sum brúksstreymur út um bygdina.

Í tvey ár stóð elektricitetsverkið í gerð, og tá tað var liðugt í 1921, var tað ógvuliga nógv dýrari enn byggjætlanin, ið gjørd var av fyrstu tíð.

Kommunan fekk pening til vega til byggingina við at taka lán:

1) Lán $\frac{7}{1}$ 1919 frá privatum, stórt	kr. 170.000,00
2) — $\frac{28}{2}$ 1919 — —	— 86.000,00
3) — $\frac{5}{3}$ og $\frac{23}{9}$ 1920 í Færø Amts Spks. —	150.000,00
4) — $\frac{10}{7}$ og $\frac{3}{9}$ 1920 frá Ríkiskassanum —	460.000,00

Tilsamans kr. 866.000,00

Ogoldnar rokningar

— 53.417,00

Ialt kr. 919.417,00

Í árunum 1921—25 varð nakað goldið aftur av lánunum undir 2) og 3), meðan lánið undir 4) frá ríkiskassanum bert øktist av tí, at ongar rentur vórðu goldnar av tí. Í 1925 var tað komið upp í 572.000 kr. Eisini minkaði inntøkan av verkinum frá kr. 86.000 fyrsta árið til kr. 59.200 í 1925.

Í 1924 fekk láverandi amtmáður Olrik í lög tingingar við allar verksins lángevarar, og endaði tað við, at ein nýskipan kom í lag, hvar eftir verkið skuldi gjalda 6 pct. av læntum peningi og soleiðis, at 5 pct. harav vóru renta og 1 pct. avdráttur, og við ríkiskassan kom lann ser-skipan í lag, at kommunan fekk veittar 16.820 kr. árliga á fíggjarlógini smóti, at hesin peningur skuldi verða goldin ríkiskassanum sum ein partur av rentum og avdrátti, og at verkið ella Vágs kommuna plikt-aði seg til at gjalda ríkiskassanum hin partin.

Peningin 16.820 kr. lat ríkiskassin síðan á hvørjum ári ganga hæði út og inn, men hin parturin, sum skuldi koma frá Vágs elektrici-tetsverki ella Vágs kommunu, varð ikki goldin eftir avtaluni, og lánið frá ríkiskassanum vildi tí einki til at minka.

Í 1928 kom sáttmáli í lag við Froðbiar sóknar kommunu um keyp av elektriskum streymi frá verkinum í Botni. Við hesum sáttmála fekk verkið tryggjað eina minstaumløku frá Froðbiar sókn av 18.000 kr. árliga (seinni broytt til 16.500 kr.), men avgjørt varð eisini í sáttmálanum, at renta og avdráttur av láni stórt 140.000 kr. frá Kredittforeningen af Kommuner i Danmark til bygging, sum Vágs kommuna mátti seta í verk, fyri at vera før fyri at selja Froðbiar kommunu streymin, fyrst skuldi ganga av innlækuni frá Froðbiar sókn. Av teim 18.000 kr. vóru tá eftir 7.500 kr., sum skuldu verða lagdar í ein tiltaksgrunn fyri verkið, og um meira inntøkur komu frá Froðbiar kommunu, skuldu tær fara í henda grunnin.

Hetta hevur ført við sær, at verkið nú eigur ein tiltaksgrunn um 82.000 kr.

Hóast skipanina, sum gjord var í 1924, og hóast sáttmálan við Froðbiar kommunu, kom verkið í Botni ikki í rættlag peningaliga. Ein nýggjur sáttmáli, sum verkið í 1935 gjordi við hvalastøðina í Lopra, gav heldur ikki peningaligt avlop.

Undir hesum viðurskiptum fekk ríkiskassin, størsti lángevarin, sín pening goldnan í minsta mál, meðan meginparturin av peninginum hjá verkinum gekk til teir privata lángevararnar.

Verkið hevur síðan roynt at fáa nýggjan sáttmála í lag við ríkiskassan um endurgjald av lánum, og lingað hevur verið við amtið allan 9. apríl 1940, men eingin nýggj semja kundi fáast í lag. Ríkiskassin átti nú hjá Vágs elektrisitetssverki um 583.000 kr.

Í apríl mánað í ár vendi amtið sær til landsnevndina og bað hana fyri lögtingið yvirtaka ríkiskassans lán í Vágs verki við 550.000 kr., tá soleiðis at tingið mátti góðkenna yvirtøkuna, um hon skuldi fáa gildi. Tingið skuldi halda sær rætt til at linga við ríkisstýrið um lánið, tá samband aftur fekst við Danmark.

Undir hesum viðurskiptum viðtók landsnevndin við 4 atkvøðum at yvirtaka lánið, og soleiðis liggur málið nú fyri tinginum til endiliga avgerð.

Tann lánskylda, sum verkið í Botni heftir fyri, sær nú soleiðis út:

Privatar lángevarar	kr. 214.637
Færø Amts Sparekasse	— 99.084
Kredittforeningen	— 108.000

kr. 421.721

Ríkiskassi ella lögting

— 550.000

Tilsamans... kr. 971.721

Av peninginum kr. 421.721 verða goldin 5 per. í rentu, og um avdráttartíðin verður sett til 30 ár, sum uppskot hevur verið frammi í landsnevndini um, verður hin árliga skylda av hesum peningi um kr. 27.454. Peningin 421.721 kr. eigur Vágs kommuna at fáa í eitt lán.

Spurningurin er nú, hvussu nógv verkið tolar at gjalda í rentu og avdrátti av teim 550.000 kr., um ikki trol skal koma á rokskapin hjá verkinum.

Í landsnevndini hevur eisini verið borið upp á mál um, at av teim 550.000 kr. skulu 300.000 kr. verða goldnar aftur í 50 ár við 3 per. rentu, meðan 250.000 kr. skuldu verða *innifrystar* (rentu- og avdráttarfrjar).

Út frá teim omanfyri nevndu sjónarmiðum hevur verkstjórin fyri ravnagnsverkið í Vági sett upp fíggarætlan fyri verkið, bæði fyri

núgaldandi skipan við lánum og taksfum, (Skjal E undir I), og fyrri framfðarskipan, sum ætlað er at koma í lag (sjá fylgiskjal E undir II).

Eftir teirri núgaldandi skipan vil trotið á rakstrarroknskapinum fyrri 1942 verða 27.000 kr.

Eftir framfðarskipanini (250.000 kr. innifrystar) vísir roknskapurin fyrri 1942 ágóðan kr. 2.628,97; men hartil er at siga, at allar takstir fyrri *streymbrúk* eru óbrøytta, meðan kommunan leir 6.000 kr. fyrri gøtuljós og hitt *fasta mánaðargjaldið* er soleiðis hækkað:

Ljós: fyrsti høvuðsavbrótari frá 2 kr. til 3 kr.

— fylgjandi — — — — — 3

Hiti og kóking: fyrsti høvuðsavbrótari frá 1 kr. til 2 kr.

Motorkraft: — — — — — 2 — — 5 —

Henda hækkanin av føstum gjaldi gevur verkinum 9.000 kr. aftrat um árið.

Í fylgiskjali F: Belastning og Produktionsforhold, er undir *Trykforhold* víst, hvussu vatnsspenningurin í rørunum minskar við vaksandi streymanøgð brúkt pr. sekund ella vaksandi KW-brúki. Tá KW-brúkið er nul, er vatnsspenningurin 223 m vatnhædd; men er brúkið 350 KW frá kraftstöðini, fellur vatnsspenningurin til 155 m vatnhædd (1941). Í 1923 fald vatnsspenningurin bert til 210 m við 350 KW brúki. Orsøkin er tað, at úlvøxtir innan í rørunum tarna vatnstreyminum.

Fylgjan fyrri verkið verður tað, at tá kraftbrúkið verður so stórt sum 350 KW, verður umlopstalið hjá maskinunum at minka, og hin elektriski spennigurin á linjunum fellur. Tað vísir seg t. d. við, at ljósið kánnast, og stórir streymbrúkarar, t. d. kirkjur, sum tá standa til, mugu beinan vegin verða slignir frá. Hetta hevur verkið verið noytt til at gera mýrar ferðir í hesi síðsta tíðini.

Hjggja vit eftir (skjal E), undir hvørjum posti hitt stóra streymbrúkið liggur, síggja vit, at tað er undir takstinum 3½ oyru pr. KW-tíma, t. v. s. undir postinum hita og kóking. Vit kunnu tí ikki uttan víðari loyva, at hesin partur veksur í KW-tíma brúki.

Av rakstrarorsøkum vil tað tí vera rætt at hækka prísir 3½ oyru pr. KW-tíma til 4½ oyru pr. KW-tíma. Harvið vil raksturinn ætlandi vinna um 6.000 kr. árliga.

Haraftrat kemur, at KW-tíma prísurin 40 oyru fyrri ljós er ógvuliga lágur, sum tey almennu prísviðurskiptini nú eru, og hesin prísur eigur tí at verða settur til 50 oyru pr. KW-tíma. Harvið vil raksturinn ætlandi vinna um 3.700 kr. árliga.

Síðan eiga tey føstu gjöldini at verða sett sum eftir frammanundan nevnda uppskoti, *tó soleiðis, at 2 kr. pr. høvuðsavbrótara* fyrri hita og kóking verður at hækka til 4 kr. Hetta vil geva *nýtt hundrad krónur mánaðarlíga*.

Á henda hátt vil verkið kunna fáa eina meirinntøku av minst 14.000 kr. árliga (fylgiskjal E undir II).

Leggja vit hesa inntøku aftrat fíggjarætlanini eftir nýskipanini fyrri 1942 (skjal E undir II), vil raksturinn í staðin fyrri 2.628,97 kr. vísa ein ágóða um 16.600 kr.

Hetta avlopið á rakstrarroknskapinum vil kunna verða sagt kemur eisini fram harvið, at kommunan leir 6.000 kr. árliga fyrri gøtuljós, hóast einki tilfelli ljós verður brúkt í hesi tíðini. Hartil er fyrst at siga at kommunan rindar ikki verkinum streymbrúk sum aðrir brúkarar, sjá postin: *kommunalt Forbrug* í fíggjarætlanini 1942, eftir teirri gomlu skipanini, skjal E, undir I. Hvat verksins tænastumenn og kommunal

hús brúka av ljósi og kraft eigur verkið rætt sæð at fáa samsýnt í peningi eftir vanligum lakstum. Tað er tí einki ófrúniligt, at 6.000 kr. árliga frá kommununi fyri gøtaljós og annað gongur inn á roknskapin sum fastur postur.

Rætt sæð eigur kommunan at svara tað, sum væntar á roknskapinum, og hon eigur í hvørt fall at royna at fáa so mikið út av rakstrinum sum gjørligt, so leingi sum verkið ikki fult út hefur verið ført fyri at svara sína skyldu til lángevararnar.

Tá nú raksturin eftir framman undan nevnda uppskoti ætlandi vil geva eitt avlop av 16.600 kr., tykist eingin grund hjá lögtinginum at innifrysta 250.000 kr. í verkinum. Tað má tí vera beint, at verkið fyri fyrst rindar 3 pct. rentu av hesum peningi árliga. Endaliga avgerð um, hvussu rentu- og avdráttartreytirnar fyri henda pening skulu verða, verður fyrst líkin aftan á kríggið.

Undir leim framman undan nevnda treytum saman við fíggjarætlan II, skjal E, mælir nevndin tinginum til at yvirtaka ríkiskassans lán í Vágs ravmagnsverki til virðið 550.000 kr. soleiðis, at hesin peningur verður veittur til vega við at tingið lænir hann úr hinum sociala grunninum til 3 pct. rentu p. a.

Nevndin loyvir sær at peika á, at tiltaksgrunnur verksins framvegis vil kunna vaksa eftir teirri ætlaðu nýskipanini, og at tann lakstlækkan, sum skotið er upp um, langt frá er so stór sum tilsvareandi príshækkanir í handli av korni og oðru. Nevndin hefur soleiðis ikki viljað gingið longri, enn hon hefur hildið verið rætt og biligt at krevja av Vágs kommunu viðvíkjandi verkinum í Botni.

Um Vágs kommuna gongur við til at skipa lánið til tingið 550.000 kr. sum nevnt og bækkja laksturnar sum ávíst, mælir nevndin tinginum at geva kommununi loyvi at taka lán í Færø Amts Sparekasse at avloysa skuldina til Kreditforeningen, sparikassan og aðrar obligationseigarar.

Uppskot:

1. Tingið góðkennir, at amtsgrunnurin hefur yvirtikið ríkislánið til Vágs ravmagnsverk fyri 550.000 kr. Lánið verður at flyta til socialgrunn lögtingsins.
2. Loyvi verður givið Vágs kommunu at taka lán í Færø Amts Sparekasse upp til 400.000 kr. at renta og belata í 30 ár til at avloysa skuld ravmagnsverksins til Kreditforeningen af Kommuner, Færø Amts Sparekasse og øðrum obligationseigarum, eins og loyvi verður givið kommununi at konvertera obligationslán hjá teimum, sum heldur vilja tilika konverteran.
3. Landsnevndin verður heimilað tingsins vegna at taka ábyrgd fyri tí undir 2 nevnda láni treytað av, at Vágs kommuna átekur sær at renta lánið frá lögtinginum við 3 pct. p. a. frá tí degi, peningurin er goldin av amtsgrunninum, og at avbetala 300.000 kr. gjøgnum 50 ár, meðan 250.000 kr. verða standandi uttan avdrátt, inntil tað verður gjørligt at tinga við danska ríkisstýrið, um alla umskipanina, harundir rindanina av tí árliga studninginum uppá kr. 16.820 kr., eins og tað er ein treyt, at lakstirnar verða bækkadar sum ávíst í álitinum.

FÍGGJARNEVNDIN, november 1942.

P. M. Dam. K. Djurhuus. Louis Zachariasen. Jacob E. Jacobsen.

Joh. M. Fr. Poulsen (við fyrivarni).

PEZ/ES

Alit

f

tingmáli nr. XII-3 1942:

Kætur viðv. kommunuvalum.

a) Nólsoyar kommuna.

Eftir hjáløgdu avskrift av valnevndarinnar fundarbók fyri Nólsoyar kommunu sæst, at nevndin á fundi 7. dec. 1941 hevur samtykt, at kommunuvalið fyri liðarskeiðið 1943-46 skuldi fara fram 19. januar 1942. Viðvíkjandi lýsing o. ø. tykist valnevndin at vera gingin fram, soleiðis sum lógin fyriskipar. Tann 23. januar — 4 dagar aftaná valið sendir Hans M. N. Hansen o. fl. klagu yvir valið til sóknarstýrið. Í klaguni verður sagt, at annar av teimum tveimum kandidatlistunum, ið stemmað var um á valdegnum — listi A — var ólóglegur, »vegna tess, at bara ein stillari og tveir kandidatar á hesum lista vóru klárir av skatti tann 29. december, og krevja teir tí, at hin listin — listi B — er sjálvvaldur, eftir skikki og brúki, sum fyrr hevur verið».

8. februar í ár varð valklagan viðgjörd á fundi av valnevndini til ummælis, og helt hon fast við, at tað var gingið fram eftir lógini og kundi soleiðis ikki góðkenna klaguna.

Sóknarstýrið fyri Nólsoyar kommunu hevur í brævi til Føroya lögting dagssett 14. mars 1942, givið klagaranum viðhald í, at valið er ógyldugt, »tí at tað ikki er farið fram, hvørki eftir teimum reglum, sum ásettar eru í vallógini av 1931, ei heldur eftir tí skikki, sum hevur verið nýttur í Nólsoy.»

Í brævi, dagssett 25. mars 1942, bera stillararnir av tí kandidatlistanum — lista A — sum sóknarstýrið hevði dømt ógyldugan, spurningin inn á ting og heita á tingið at taka avgerð um, hvørvið valið skal gerast ógyldugt ella ikki.

Sum tað sæst av tí, ið fram er flutt, er høvuðsgrundin bæði hjá klagaranum og sóknarstýrinum fyri at kenna lista A ógyldugan tann, at 3 av kandidatunum og 4 av stillarunum ikki høvdu góddið skatt 3 vikursdagin frammanundan valdegnum. Teir riundaðu allir skattin 1. jannar, sum valið varð hildið 19. januar.

Kommunala nevndin, ið hevur fingið málið til viðgerðar, skal løyva sær at flyta fram hesa viðmerking:

Í Bekendtgørelse nr. 200 av 17. juli 1931 viðvíkjandi kommunuvalum § 2 er sagt, hvør kann velja, og hvør kann veljast, og er

ein av treytunum, at ávarandi skal hava rinda sín skatt fyri skattaárið frammanundan. Í grein 5 stendur, at teir veljarar, ið ikki hava goldið innan vikudagin framman undan valdegnum, skulu strikast av vallistanum. Eftir § 2 eru treytirnar fyri »Valgret og Valgbarheda« tær somn, eftir § 5 skulu veljarar strikast av vallistanum, um teir ikki hava goldið skattin innan vikudagin fyri valið. Tað er ikki beinleiðis nýtt orðið »kandidatar«, men nevndin heldur tað vera ivaleyst, at henda froystin eisini er galdandi fyri kandidatar. Eftir § 7 skulu kandidatlistarnir kunngerast seinast 3 dagar frammanundan valdegnum. Hvi stóga við kunngerðingini til 3 dagar frammanundan valdegnum, um so er, at kandidatar og stillarar skulu hava goldið sín skatt 3- vikursdagin frammanundan? Stógað verður við at lýsa kandidatlistarnar til aftaná vikudagin frammanundan valinum, tá vallistarnir fyri seinastu ferð verða rættaðir, og vil spurningurin um, hvør kann velja og hvør kann veljast, tá vera greiður.

Nevndin heldur hetta ikki vera ivamál og kann lí síggja burtur frá, at t.d. forstandarskapið ikki hevur tikið avgerð viðvíkjandi klagum í tí í lóginum avmarkaða tíðarskeiði.

Uppskot:

Nevndin skal mæla tinginum til at góðkenna kommunuvalið í Nólsoy, ið fór fram 19. januar í ár.

b) Biggjar kommuna.

Fiskimaður Edvard Jacobsen, Bø, hevur sent kærnu yvir kommunuvalið í Biggjar sókn, ið fór fram 24. februar í ár, fyrst til sóknarstýrið, seinri til lögtingið.

Høvuðskæran er tann, at ikki serstakur listi yvir stillararnar til 2 av kandidatlistunum, A og B, er innsendur til valstýrið saman við kandidatlistunum.

Tríggir vóru listarnir, ið inn vóru komnir.

Í kæruni til sóknarstýrið er heftar einasta atflanning, ið er flutt fram. Í kæruni til lögtingið verða eisini aðrar smáar atflanningar gjørdar, sum t. d. at ein stillari til lista A hevur skrivað seg J. J. Gaasedal, Gaasedal, ein annar: Hanna H. Fr. Mikkelsen, Gaasedal, altso ikki við fullum navni, ei heldur nevnt lívsyrki. Líknandi atflanningar eru gjørdar at lista B. Har er bygðarnavnið skrivað fult út aftaná fyrsta stillara, hinir hava bara sett — „ — undir staðarnavnið hjá tí fyrsta, tann fimti stillarin hevur skrivað - - , altso ikki skrivað tær smáu strikur — „ , og er eisini klaga um hetta, hin 6. hevur gleymt at skriva nakra striku. Valnevn eins og sóknarstýrið siga, at hesir stillarar eru einnevndir í kommununi, og halda tey ikki, at hesir smáfeilir, ið eru nevndir, eru so týðandi, at teir kunnu ættast at hava ávirkað úrslitið á valinum. Sóknarstýrið hevur so stalt góðkent valið.

Meirilutin í nevndini (A. Sørensen og J. Poulsen) geva sóknarstýrinum viðhald í hesum.

Eftir § 7 í Bekendtgørelse Nr. 200 av 17. juli 1931 kreyst, at ein kandidatlisti skal »være ledsaget af en Fortegnelse over Stillerne« o. s. fr. Tað stendur einki um, at »Fortegnelsen« skal vera eitt serligt skjal. Tað er eftir meirilutans uppfatan fláku og óhugsandi, at lóg-reglan er henda: stendur »Fortegnelsen« yvir stillararnar á sama pappiri sum kandidatlistin, so verður listin ógyldigur, men verður »Fortegnelsen« klipt ella skorin leys frá kandidatlistanum, so hon

stendur á einum öðrum pappfri, so verður listin gyldigur. Meirilutin skal mæla tinginum til að góðkenna valið.

Minnilutin (Danbjørg) gefur klagarunum viðhald, líf lögin krevur fylgislsta yfir stillararnar, og að növn, lífsyrki og bústaður hjá stillarunum og kandidatum eiga að vera skrifað fullt út.

Uppskot:

Meirilutin (Sørensen og Poulsen):

Kommunuvalið í Bliggjar sókn verður að góðkenna.

Minnilutin (Danbjørg):

Kommunuvalið í Bliggjar sókn, ið fór fram 24. februar í ár, verður gjørt ógyldugt, og verður tað í november-december, tá allir fiskimeñ kunnast æflast að verða heima, álagt kommunustýrinum saman við valnevndini að halda nýtt val.

c) Fámjins kommuna.

Valið varð ásett að fara fram 13. februar í ár. Trúggir kandidatlistar vóru innsendir til valnevnið í góðari tíð; teir tveir listarnir, A og B, vóru góðkendir, meðan tann triði listin varð vrakaður av tí, at har bert vóru 5 stillarar, og ein av teimum ikki hevði rindað kommunuskatt í rættari tíð.

Í brævi, dagssett 13. februar í ár sendir Johannes Gilbert Leo og Johan Ludvig Marius Leo, báðir av Fámjin, kærur til sóknarstýrið og krevja lista B vrakaðan, tí stillararnir ikki hava viðmerkt lívsstarv og bústað, og at eitt navn skal vera ólesiligt vegna blekkklatt.

Sóknarstýrið góðkennir teir tveir listarnar eins og valnevnið, men heldur tí, at listi B ikki er uttan smábrek.

Í brævi dagssett 13. apríl senda áðurnevnda fbúgvarir í Fámjin kærur til lögtingið. Hendu kæran kemur, umframt tað, sum inniheldist í tí fyrstu kæruni, eisini við atfinningum viðvíkjandi tí avgerð, valnevnið tók um hin triðja listan. Johannes Gilbert Leo sigur seg hava átt meira tilgóðar hjá kommununi fyri vegarheiði, enn hann skyldaði fyri skatt, og skuldi hann soleiðis ikki verið strikaður av vallistanum. Hann sigur seg eisini hava sagt til formaunnin fyri kommununa, at hann skuldi taka skattin av tí, hann átti tilgóðar.

Formaðurin í sóknarstýrinum avnoklar betlar og sigur, at harra Leo hevði biðið hann, sum er keypmaður, langt frammanundan, at arbeiðið byrjaði, um vóru uppá borg til at rinda av møguligum peningi, ið klagarin roknaði at fáa fyri vegarheiði, men leggur hann afturat: kommunan hevur fligið sítt, men handilin einki.

Tað hevur verið torført hjá nevndini at taka dagar í hesu trætuni; men eitt bræv frá Johannes Gilbert Leo, dagssett 26. september í ár, sum líka er komið nevndini í hendur, tykist greiða alla fløkjun um tann 3. listan, sum var kendur ógyldigur, alt í einum. Sum fylgiskjal til brævið er viðlagt ein kvittað skattarokning. Á baksíðuni á hesi rokning er eitt skattauppperð, kvittað av sóknarstýrisformanninum, dagssett 19. mai 1942. Av hesum tykist greitt, at skatturin veruliga fyrst er goldin nevnda dag, og er tað tí beint, at valnevnið strikaði harra Leo av vallistanum og gjørdi tann kandidatlistan, har harra Leo stóð sum 5. stillari, ógyldugan. Í 1931 viðgjørdi tingið eina líknandi valkæru frá Vági (sbr. tingtíðindi 1934, blaðsíðu 295), men samtykti tingið at góðkenna valið.

So er tað kæran um lista B. Her hevur nevndin býtt seg í tvíningar.

Meirilutin (Sørensen og Poulsen) skal vísa á tað viðmæli, sum valnevnið hevur skrivað, og sum er viðlagt málinum, og sigur tað, hvat skal á sannast av meirilutanum, at listi B viðvíkjandi yrki og búplássi hjá stillarum ikki er fullfíggaður, men leggur nevndin afturat, at eingin limur av valnevndini er í iva um, hvørjir hesir menn eru, og eingin av teimum (stillarunum) kann blandast við nakran annan valgharan persón í kommununi. Heldur ikki blekkklatturin, ið nógv er skrivað um, hevur nakran týðning. So stótt skal meirilutin mæla tinginum til at góðkenna valið.

Minnilutin (Danbjørg) gevur kærni viðhald og heldur, at listi B er ógyldigur, deils tí yrki og búpláss hjá stillarunum ikki er skrivað, deils tí einki fylgiskjal yvir stillararnar fylgdi við kandidatlistanum.

Uppskot:

Meirilutin (Sørensen og Poulsen):

Kommunuvalið í Fámjin tann 13. februar í ár verður at góðkenna.

Minnilutin (Danbjørg):

1. Kommunuvallid í Fámjin tann 13. februar í ár verður gjørt ógyldugt.
2. Álagt verður valnevnd og sóknarstýri í Fámjin at skipa fyri, at nýtt sóknarstýrisval fer fram í november-december.

d. Vágs kommuna.

Harra Richard Jensen, Vági, hevur sent kærni yvir kommunuvallid og valið av skúlanevnd í Vági tann 17. februar í ár, fyrst til kommunustýrið, seinri til lögtingið. Richard Jensen hevur í brævi, dagssett 28. januar í ár, frá valnevndini fyri Vágs kommunu fingið søljóðandi svar . . . »Valstýrið kann ikki góðkenna henda lista (til kommunustýrið) av teirri grund, at tað í »Bekendtgørelse af Regler om kommunale Valg«, § 7, kravda fylgiskjal við nævnum, virki og búplássi stillaranna ikki var hjálagt listanum. Listin verður tí gjørdur ógyldugur.«

Valstýrisins viðtøka viðvíkjandi tí lista, Richard Jensen bar inn til skúlanevndarvalið, var henda: »Valstýrið kann ikki góðkenna henda lista av somu grundum, sum gjørdi tað, at sóknarstýrislistin, lygum komu við, var ógyldugur, og eisini av teirri grund, at teir í »Lov af 20. Maj 1933 § 1, Stk. 1, om Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne« kravda tillaksmenn ikki vóru settir á listan. Listin verður tí gjørdur ógyldugur.«

Sóknarstýrið tekur somu støðu sum valnevnið.

Kommunala nevnd, ið viðger málið, hevur bytt seg í tvíningar. Ein meiriluti: A. Sørensen og Johan Poulsen, halda tað vera skeiðt og avgjørt í stríð við meiningina í lógini at døma ein kandidatlistu ógyldugan bert tí, at fylgiskjal við nævnum, virki og búplássi á stillarunum ikki fylgir við kandidatlistanum. Tað tykist, sum valnevnið hevur ta fátan, at lógin krevur, at nævn, yrki og búpláss á stillarum skulu verða skrivað á einum *serligum skjali*, ið skal sendast sum fylgiskjal saman við kandidatlistanum til valnevnið. Hetta er ein misfatan. Orðafarið, lógin nýtir, er hettar (§ 7): »Listen skal være underskrevet af mindst 5, højst 10 Vælgere som Stillere, og være ledsaget af en *Fortegnelse* over Stillerne, hvori disses Navne, Stillinger og Bopæle er tydeligt angivne.«

Tað sæst av hesum, at lógin ikki krevur nakað serligt fylgiskjal — Bilag. Tað, sum krevst, er, at kandidatlistin skal »være ledsaget af en Fortegnelse» og um »Fortegnelsen» er skrivað á sama pappir sum kandidatlistin ella á ein annan leysan pappirslepa, hevur einki at siga, bara »Fortegnelsen» er har. Valnevnið vísir á, at hetta ikki er fyrstu ferð í Vági, at ein kandidatlisti er dømdur ógyldugur av sømu orsök. Í 1922 hendi akkurát tað sama. Hertil, er, at siga, at heftar eftir meirilutans hugsan, prógvar einki annað, uttan, at valnevnið suðuri í Vági í 1922 gjørdi seg sekka í sømu mistaki, sum tað nú er kæra yvir. Munurin er bert tann, at tá varð eingin kæra send, hvørki til sóknarstýrið ella løgting.

Meirilutin skal so stutt mæla luginum til at gera kommunuvalið suðuri í Vági tann 17. februar í ár ógyldugt og áleggja sóknarstýri og valnevnd at skipa fyri, at valt verður av nýggjum.

Minnilutin (Danbjørg) gevur valnevnum og sóknarstýrinum viðhald og sigur, at lógin beinleiðis krevur fylgiskjalið, og er listin ógyldugur, av tí at heftar lógarinnar krav ikki er fylgt. Viðvíkjandi val av skúlanevnd er nevndin samd um, at listarnir umframt kandidatar eisini eiga at hava tiltaksmeðn, og heldur nevndin, tí nevnda lista vera ógyldugan (sbr. Lov af 20. Maj 1933 § 1, Stk. 1, om Skolekommissioner i Landkommunerne, par Færøerne.).

Uppskot:

1. Meirilutin (Sørensen og Poulsen):

Kommunuvalið suðuri í Vági tann 17. februar í ár má ætlast at vera ógyldugt, og verður tað tí álagt kommunustýri og valnevnd at skipa fyri, at kommunuval fer fram av nýggjum í tífðarskeiðinum november-december í ár.

2. Valið viðvíkjandi skúlanevnd suðuri í Vági verður góðkent.

Minnilutin (Danbjørg):

Valið viðvíkjandi sóknarstýri og skúlanevnd í Vági tann 17. februar í ár verður góðkent.

e. Skúlakommissiónsval í Sunnbø.

Niclas J. S. Poulsen o. fl. hava sent kæru til løgtingið um, at ein listi til valið tann 18. februar í ár, av Skúlanevnd fyri Sunnbøar sókn bert hevði 3 stillarar. Hesir somu meun sendu kæru tann 16. februar — 2 dagar frammán undan valdegnum — til valnevnið, men finga einki aftursvar. Tann 22. februar klaga teir til amtið, sum sendur klaguna víðari til sóknarstýrið. Sóknarstýrið tekur óvanliga »formelt» uppá málið og sigur í brævi til løgtingsskrivstovuna, dagssett 10/7 í ár, at tað als ikki hevur fingið nakra klagn frá Niclas J. S. Poulsen o. fl., men at tað bert hevði fingið eitt bræv frá amtmaninum, sum var ein valklaga, og tað var meir enn 8 dagar altan á valdagin. Sóknarstýrið sigur, at tað vil ikki taka støð til eina valklagu, sum ikki er send, soleiðis sum lógin fyriskrivur, og er komin ov seint.

Niclas J. S. Poulsen o. fl. halda fram, at eftir teirra askoðan er óneyðugt at halda nýtt val, tí umframt tann umrødda listan — lista A — vóru 2 gyldugir listar til valið, og krevja teir bert, at listi A og tær stemmur, ið fullu á hann, skulu falla burtur.

Løgtingsins kommunala nevnd, sum hevur fingið málið til viðgerðar, skal um tað, ið er flutt fram, siga fylgjandi:

Nevndin heldur, at sóknarstýrið hefur handlað skeið, tá tað ikki vil taka við kærni og umber seg við tí, at klagan er stílað til amtlið og komin ov seint inn (aftan á 8. dagin eftir valið). Tað, sum er umráðandi í hesum føri, má vera, at klagan er skrivað og send í góðari tíð, og tað, ið kera verður yvir, avgjört er í stríð við lógina.

Í § 2 í »Lov Nr. 214 af 21. Maj 1933 om Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne« stendur, at val av skúlanevnd skal ganga fram eftir somu reglum sum kommunuval. Eftir § 7 í lóg um kommunuval skal ein kandidatlisti vera undirskrivaður av minst 5 og hægst 10 veljarum sum stillarar.

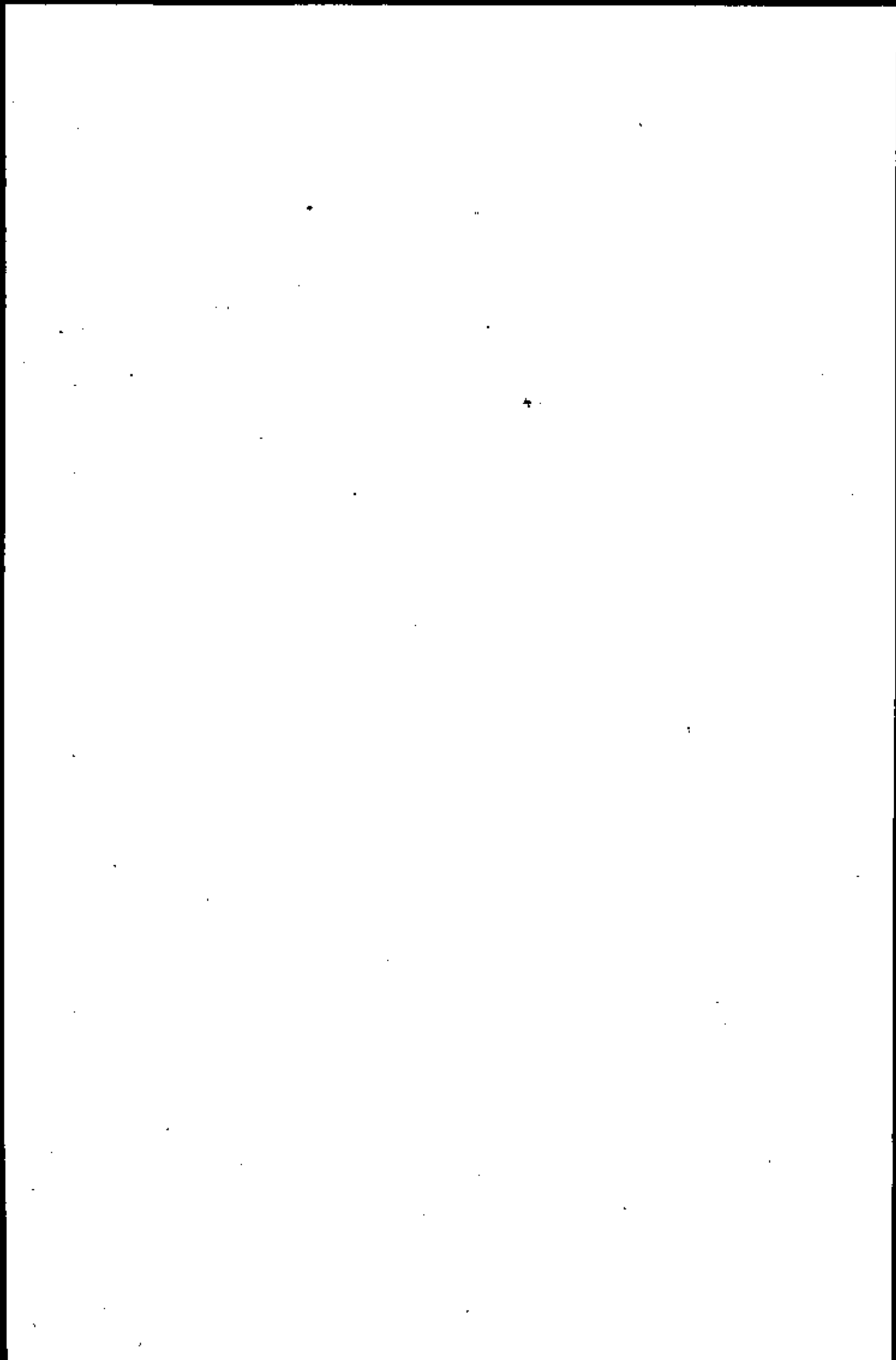
Nevndin má tí halda, at listi A, sum kera er yvir, er ógyldigur, og eigur tí val til skúlanevnd at verða hildið av nýggjum. At síggja burtur frá lista A og teimum stemmum, ið falla á hann, og annars lata valið standa við makt, soleiðis sum fram er hildið í kærni, ber ikki til.

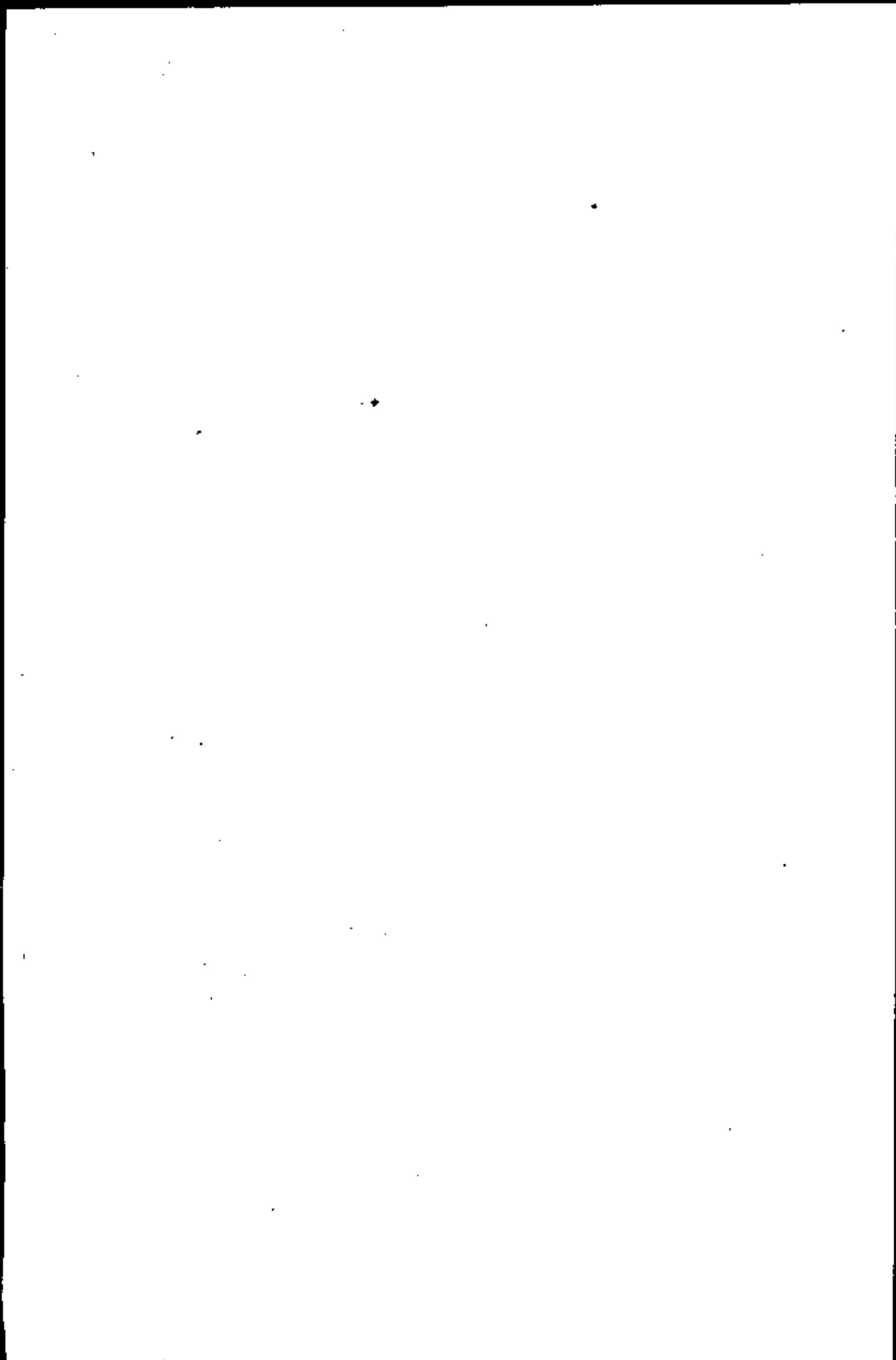
Uppskot:

Tingið áleggur sóknarstýri og valnevi tyri Sunnbiar sókn at skipa tyri, at nýtt val av skúlanevnd fer fram í november-december, tá ið alt sjófólkið kann ætlast at verða heima.

KOMMUNALA NEVND, 1. oktober 1942.

Joh. M. Fr. Poulsen. J. H. Danbjørg. A. Sørensen.

Nevndarálit

i

løgtingsmáli nr. XIII-25-1942: Kæra viðvíkjandi prístalsútrokning.

— - X-19-1942: Kunngörð um prísir.

— - X-20-1942: Broytan av lóg viðv. arbeidsósemju.

A. Kæra viðvíkjandi prístalsútrokning.

Vegna áheitan frá Havnar arbeidsmannafelag og Havnar arbeidsgevarafelag um at fáa tingið at skipa fyri útrokning av einum prístali sum grundarlag fyri javnan av arbeiðslønnum, varð samtykt á tingi í 1939 fylgjandi uppskot:

«Amtmaðurin, stjórin fyri løgtingskantórinum saman við formonnunum fyri Føroya fiskimannafelag, Føroya arbeidsmannafelag, Havnar arbeidsmannafelag og Havnar arbeidsgevarafelag verða bidnir um at greiða prístalsmálið skjótast møguligt, og um tað ikki er gjørligt at gera eina endiliga prístalsskipan í teimum fyrstu døgnum, so nú beinavegin at seta upp eina fyribils prístalsskipan.»

Henda nevndin kom ásamt um eitt grundarlag fyri eini prístalsútrokning. Hon gekk út frá eini húshaldsætlan fyri eina meðalfamilju uppá 5 limir. Hon kannaði eftir, hvat tað sambart vøruprísirnar 1/7 1939 kostaði hesu familju at keypa tað neyðturvuliga rugbreyð, franskbreyð, fint mjøl, rugmjøl, epli, rísmjøl, bygggrýn, havragrýn, rís, egg, mjólk, margarinu, feitt og tál, ost, oksakjöt, kálvakjöt, lambskjöt, eplamjøl, gularøtur, kál, súr epli, sviskur, rosinur, fint sukur, hæggt sukur, putursukur, kaffi, tilsetning, te, sukurlátu, petroleum, rævagn, grønsápu, kol, grind og hvalatvøst, fugl, klæði og skógvar, og hvat hon mátti rinda fyri tvátt, reinsingarlutir, hús eins og aðrar føðivørur, tubbak og rúsdrekka, bøkur og ávísur, post og telefon, fremmanda hjálp, gávur, skatt og limagjald. Tann samlaði kostnaðurin av hesum varð so mettur saman við, hvat ið somu vørunøgdir kostaðu ta tíðina, tá ið ein vildi finna prísveksturin. Varð tann seinasti funni kostnaðurin sagdur í procentum av kostnaðinum av teirri fyrst nevndu húshaldsætlanini, og var tað prístalið. Príshækkanin var altso í prosentum eftir tali minus 100.

Prístalsnevndin hevði í hondum at rokna út prístalið, inntil lögtingið í fjør samtykti reglur viðvíkjandi ásetan av prísnum í Føroyum, samanber lögtingstíðindi 1941, skjal 5, síðu 17, og gav tí í hesum reglum príseftiransingarráðnum í hendi at rokna prístalið og lýsa tað á sama hátt, sum prístalsnevndin hevði gjørt.

Í riti av 14. november 1942 til Føroya Løgting hevur Havnar arbeiðsmannafelag reist spurningin um umskipan av prístalsútrokningini, og at fáa tað skipað soleiðis, at tað við lóg verður ásett, at prístalið við lónásetingar skal telja eitt oyra fyri hvørt stigið, eins og at prístalið skal roknast og lýsast einaferð um mánaðan. Í sama riti kærir felagið seg um tann útrokningarhátt, ið príseftiransingarráðið hevur brúkt viðvíkjandi útrokningini av prístalinum. Felagið áttalar, at príseftiransingarráðið viðvíkjandi vørunøgðunum hevur broytt tað grundarlagið, sum av prístalsnevndini av fyrstan tíð varð lagt. Hildið verður fram, at henda broyting, sum hevur verið í húshaldsætlanini at minnka nøgdina av teim vørum, sum ikki hava kunna fingist í somu nøgd sum 1. juli 1939, hevur lækkað prístalið og harvið skert arbeiðaranna krav at fáa lønhækkan samsvarandi við ta verunligu prishækkan.

Felagið greiðir frá, at tað hevur haft samráðing við príseftiransingarráðið og kravt eina umroknan av prístalinum út frá teirri fyrstu húshaldsætlanini óbroyttari, men ráðið hevði svarað, at tað ikki helt seg hava heimild at gera eina nýggja útroknan, við tað at ein tilík útroknan var í strið við lógina, ið segði, at prístalið bert skuldi roknast 2 ferðir um árið, men lovaði tað at hava kærna frá Havnar arbeiðsmannafelag í huga, tá ið prístalið næstu ferð varð útroknað. Skuldi ein umroknan kunna fara fram, mátti málið leggjast fyri tingið, sum so hevði at taka støðu til, um tað vildi broyta galdandi lóg og samtykkja eina nýggja prístalsskipan, ið heimilaði eina umrokning samsvarandi við arbeiðaranna ynski.

B. Kunngerð um prísir.

Føroya arbeiðsmannafelag hevur í riti av 22. november 1942 heitt á tingið at áleggja príseftiransingarráðnum skyldu at áseta hægstapris eisini á klæðnavørur og neyðsynjarvørur, ið nú ikki hægstiprisur er á.

Príseftiransingarráðið hevur lagt fram fyri amtið at leggja fyri lögtingið eitt uppskot, sum tað hevur gjørt viðvíkjandi einum uppskoyti til lýsing nr. 59 av 9. desember 1941 viðvíkjandi prísnum.

Í einum fylgiskjali til hetta uppskot viðmerkir príseftiransingarráðið:

1. Om Kædehandel og Provision.

Priskontrol-Raadet er kommet til den Opfattelse, at en betydelig Del af den stedfundne Prisstigning paa Færøerne skyldes, at Varehandelen i større Omfang end hidtil foregaar gennem et Antal Mellemlandere, hvor Grossister og Detaillister før Krigen foretog deres Indkøb direkte fra en gros Firmaet i det øvrige Kongerige eller i Udlandet. Denne Udvikling er en naturlig Følge af, at en Række Firmaer ved Afbtydelsen af Forbindelsen blev afskaaret fra at handle med deres gamle Leverandører i Danmark og blev henvist til at købe i England. Saadanne Indkøb kan imidlertid vanskeligt ske direkte, da de fleste handlende ikke havde nogen Forbindelse i England, og det var derfor naturligt, at Indkøbene i England fortrinsvis har fundet Sted igennem de Firmaer, der allerede før Krigen handlede med England. Pengerigeligheden har derhos muliggjort Dannelsen af nye Import- og Agentfirmaer paa Færøerne til Indsamling af Ordre til England. Omend denne Udvikling i og for sig er naturlig,

kan det ikke skjules at den har virket fordyrende ved Indskydelsen af eet eller sommetider to Mellemled i Omsætningen.

Til fornævnte Forhold kommer, at den store Efterspørgsel efter Varer i Forbindelse med Knapheden paa visse Varer sikkert i et vist Omfang har medført Salg fra den ene Forhandler til den anden. Saadan Kædehandel er forbudt i den gældende Lovgivning, forsaavidt den strider mod Sædvane. Denne Begrænsning i Forbudet medfører, at der i hvert enkelt Tilfælde maa anstilles Undersøgelse over, hvad der maatte være Sædvane indenfor den paagældende Branche, og saadant Bevis er erfaringsmæssigt meget vanskeligt at fremskaffe, rent bortset fra, at der sikkert i mange Tilfælde ikke vil kunne paavises nogen speciel Sædvane til Vejledning for Domstolene.

Priskontrol-Raadet mener derfor, at det vil være nødvendigt at fastsætte ganske bestemte klare Regler om, hvormange Led man vil tillade Varerne at passere, inden de naar Forbrugeren. Paa Baggrund af, hvad der før Krigen var det almindelige, mener Raadet, at det vil være forsvarligt at fastsætte følgende Hovedregler:

- a. Importvarer maa kun passere een Grossist eller een Agent og een Detaillist, inden de naar Forbrugeren.
- b. Det tillades Grossisten at benytte herboende Indkøbsagent paa Vilkaar, at Grossisten kan dokumentere, dette ikke virker fordyrende.

Disse Regler er suppleret med en Legaldefinition af Begrebet Agent i Lovens Forstand. Det har vist sig, at herboende handlende ved Indkøb for Detaillister eller Grossister har beregnet sig fuld Grossistavance, uanset at de i Realiteten optræder som Agent, d.v.s. at de ikke holder Lager af paagældende Vare for egen Regning. De foreslaaede Regler vil muligvis gøre det for Raadet at fastsætte en passende Avance for saadanne Firmaer, der kun virker som Indkøbsagenter.

For at undgaa Omgaaelser gennem Forhøjelse af Varernes Fakturapris med skjulte Provisioner er det yderligere bestemt, at enhver Provision, der ydes en herboende Agent af Exportfirmaet, skal fremgaa af Originalfakturaen fra Exportøren.

Det foreslaas derhos at bestemme, at intet Firma har Ret til paa samme Vare at beregne saavel Grossist- og Detailavance. Derved undgaar man, at et Firma omgaar Loven ved i større eller mindre Stil at optræde som Grossist for Varer, som det samtidig forhandler en detail.

2. Om Prisudvalg.

En af de største Vanskeligheder ved Raadets Arbejde har været Kontrollen med Overholdelsen af de fastsatte Prisbestemmelser. Kontrollen er hidtil udøvet dels af Raadets Personale, dels af Politiet og dels gennem Publikums Anmeldelser. Det maa indrømmes, at Kontrollen ikke hidtil har virket helt tilfredsstillende. Dette skyldes blandt andet Personalemangel og særlig Publikums Ulyst ved at indgive Anmeldelser.

Det er Raadets Opfattelse, at det vilde være gavnligt, om man kunde interessere flere Personer i Raadets Arbejde, og det foreslaas derfor forsøgsvis at foranstalte nedsat lokale Prisudvalg til at holde Tilsyn med Priserne paa Stedet og indberette Overtrædelser. Der foreslaas givet disse Udvalg en vis begrænset Myndighed til at forlange sig forelagt Oplysninger fra de handlende.

Det er Tanken, dersom Forslaget gennemføres, at nedsætte Prisudvalg i de større Bygder udenfor Thorshavn.

3. Paalæg om Prisnedsættelse m. m.

De i dette Afsnit foreslaaede Regler har til Hensigt at fjerne den Tvivl, der kan rejses med Hensyn til Raadets Myndighed efter de nu gældende Regler.

Det fastslaas klart, at Raadet skal have Myndighed til at give enkelte handlende Paalæg om øjeblikkelig at ændre Priser og Forretningsbetingelser, saaledes at Raadets Paalæg som hidtil kan indbringes for Amtet og Landsnævnet til Prøvelse.

Det foreslaas yderligere fastslaet, at Raadet har Myndighed til at give Dispensation fra Overholdelse med Hensyn til enkelte Varepartier skønnes ubillig. En saadan Myndighed findes antagelig allerede nu ud fra det administrative Princip, at den bestemmende Myndighed maa have det i sin Magt at gøre Afvigelser fra sine egne Regler. Men for Klarheds Skyld, og for at undgaa at indføre en Bemærkning herom i samtlige Maksimalpris-Bestemmelser, foreslaas denne generelle Regel indført.

P. R. V.

H. O. Hansen,
Fmd.»

C. Broytan av lóg viðvíkjandi arbeiðsósemju.

Havnar arbeiðsmannafelag hevur í riti av 14/11 1942 biðið lögtingið avtaka lógina, ið noktar fyri verkbandi og verkfalli. Tað kærir seg yvir, at henda lóg tekur frá arbeiðarastatinum tað einasta vápnið, ið hann hevur haft at verja seg við.

Føroya fiskimannafelag hevur tvørtur ímóti umbøn Havnar arbeiðsmannafelags í riti av 24. november 1942 vent sær til tingið og amtið við ábeitan at hesar báðar stjórnarmaktir í Føroyum hvør í sínum lagi og í felagsskapi skipa fyri, at fylgjandi samtyktir og kunngeringar, ið, sum teir siga, hava verið landi og fólki til stórt gagn í 1942, megu verða galdandi framvegis í 1943:

1. «Voldgiftskontrakt» av 13/2 1942 millum Færøernes Rederiforening, Føroya fiskimannafelag og Suðuroya fiskimannafelag um lønviður-skifti fiskimanna 1942.
2. «Bekendtgørelse Nr. 49 af 10. November 1941 angaaende Søfolks Ret til Erstatning for Tab af Ejendele ved Forlis.»
3. «Cirkulære af 19. Juni 1942 til Mønstringsbestyrerne angaaende en Begrænsning i Retten til Paamønstring i Sejlads med Ferskfisk samt Bekendtgørelse af samme Dato angaaende Kontrol med Paamønstring.»

Skiparafelagið hevur biðið um at fáa mann í valdgerðarrættin.

Til A:

Nevndin, sum hevur fingið hesi mál til viðgerðar, sendi harra Hans O. Hansen, formanni príseftiransingarráðsins í Havn, fylgjandi rit:

«Tygum verða hervið biðin um til brúks í annaðkvöld at gera so væl at geva undirritaðu nevnd eina frágreiðing viðvíkjandi:

- 1) Hvørjir teir menn vóru, ið á fyrsta sinni útarbeiddu grundarlag fyri pristalsútrokningini.
- 2) Um nakar sáttmáli og bókarførsla vórðu gjørd um hetta grundarlag. Í ájáltandi tilfelli vildi nevndin verið fegin yvir at fingið eitt avrit av sáttmálanum og bókarførsluni.
- 3) Hvussu hettar grundarlagið er vorðið og uppbyggt.

- 4) Um grundarlagið er broytt, hvussu tað tá er hent og grundirnar til tess.
- 5) Hvørjir teir menn vóru, sum sótu í pristalsnevndini ella príseftiransingartáðnum, tá ið broytingarnar vóru gjørdar.

Virðingarfyllst
Pristalsnevndarinnar vegna
P. M. Dam (sign.)»

Dagin eftir fekk nevndin hetta svar:

«Áðrenn príseftiransingarráðið tók við pristalsútrokningini — fyrri fyrstu ferð til 1. apríl h. á. — hevur tilík útrokning, sum kunnugt er, verið røkt av eini pristalsnevnd, ið skipað varð øðrvísi enn ráðið, og øll skjøl og annað tilfar, ið kunnu greiða frá sáttmálum og tingingum, ið fyrifarist hava í nevndini, so leingi hon sat við, eru vituligt hjá henni og harfyri ikki tøk hjá ráðnum.

So státt sær ráðið seg ikki ført fyrri at svara nevndini til vildar uppá áðurnevndu 5 spurningar, uttan skal vísa á tað tilfar, ið tinglimurin J. E. Jacobsen, ið situr í ráðnum, hevur fingið flýtt at leggja fram fyrri nevndina, og skoyta aftrat, at ráðið sambært ta leið, ið áður hevur verið gingin, hevur hildið seg hava haft rætt og skyldu til at broyta av ymsum vörum ta nøgd, ið upprunaliga var mettt at ganga í einum meðalhúsarhaldi, eftir teimum ransónum, ið fyriskipaðar eru (t. d. sukur, ið minkað er um og te og kaffi, ið vaksið er um), somuleiðis av vörum, ið antin als ikki eru at fáa og tí ikki kunnu verða settar í nakran rættan prís heldur, ella av vörum, ið lítið er til av (østur og mjólk).

Virðingarfyllst
H. O. Hansen (sign.)
Formaður í príseftiransingarnevndini.»

Amtsfulltrúi Hjorth Nielsen, ið var skrivari pristalsnevndarinnar, og sum er skrivari príseftiransingarráðsins, hevur eftir áheitan sent nevndini fylgjandi skrivligu frágreiðing og avrit av gerðabókini viðvíkjandi fundum í pristalsnevndini:

«OPLYSNINGER VEDRØRENDE BEREGNINGEN AF PRISTALLET

Det er rigtigt, at Priskontrolraadet i et vist Omfang ved Beregningen af Pristallene pr. 1. April 1942, da Raadet for første Gang foretog Beregningen, og pr. 1. Oktober 1942 har foretaget visse Ændringer i det oprindelige Budget, der laa til Grund for Beregningen af Pristallet pr. 1. Juli 1939 (100).

Herom skal bemærkes følgende:

Priskontrolraadet udarbejder Pristallet i Henhold til § 16 i Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941, der er saalydende:

«Priskontrolraadet udarbejder og offentliggør pr. hvert Aars 1. April og 1. Oktober et Pristal paa samme Maade som hidtil.»

Før denne Bestemmelse blev givet, blev Pristallet i Henhold til Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1939 udarbejdet af et Udvalg bestaaende af Amtmanden, Direktøren for Lagtingskontoret, samt Formændene for Føroya Fiskimannafelag, Føroya Arbeðsmannafelag, Havnar Arbeðsmannafelag og Havnar Arbeðsgevarafelag, hvorhos Udvalget besluttede at tilkalde Landbrugskonsulenten til Møderne.

Materialet til Beregningen af Pristallet blev overleveret til Raadet af det omtalte Udvalg.

Det fremgik deraf, at Udvalget havde været enigt om i visse specielle Tilfælde at forandre det oprindelige Budget, hvor dette ikke længere

svarede til de faktiske Forhold. Saaledes er det oplyst, at Sukker pr. 1. Juli 1941 under Hensyn til Rationeringen blev optaget med et Kvantum svarende til Budgetfamiliens (5 Personers) Rationer udregnet efter Maksimalprisen paa stødt Melis. Paa lignende Maade blev Æg, Gulerødder, Kaal og Æbler ved Beregningen af Pristallet pr. 1. Januar 1941 nedskaaret med 20 pCt. under Hensyn til de meget smaa Kvanta, der kunde faas paa det paagældende Tidspunkt og til de ganske ekstraordinært høje Priser, der maatte antages at afholde den allerstørste Del af Befolkningen fra at købe de paagældende Varer. Ved Beregningen af Julipristallet for samme Aar blev Æg igen optaget med fuldt Kvantum efter at Tilførslerne havde bedret sig og Priserne igen gaaet ned i et mere normalt Niveau.

Et andet Eksempel paa Tilpasningen efter de ændrede Forhold frembyder Posterne Kaal og Æbler. Disse Varer fremkommer nu kun i særdeles begrænsede Kvanta og til høje Priser. Man har derfor valgt den Udvej at optage disse Varer med samme Beløb som sidst ud fra den Betragtning, at Indskrænkningen i Adgangen til at købe Varerne opvejede den høje Pris. Det bemærkes, at Kaal og Æbler kun indgaar i Budgettet med 27.10 Kr., saaledes at Indflydelsen paa Pristallet er minimal.

Det oprindelige Pristalsudvalg var enigt om Nødvendigheden af at foretage disse Tilpasninger efter Forsyningsforholdene. Samtlige de stedfundne Reguleringer er tilført Mødereferaterne, som er blevet tilsendt de respektive i Udvalget repræsenterede Organisationer, saaledes ogsaa Arbejderorganisationerne efter Mødets Afholdelse.

Da Priskontrolraadet overtog Udarbejdelsen af Pristallet fortsatte man i Overensstemmelse med Lovens Ord «paa samme Maade som hidtil» den af Udvalget fulgte Praksis. Dette har i store Træk haft følgende Resultater:

Efter Indførelsen af Rationeringen af Margarine i Begyndelsen af Aaret 1942 blev Kvantummet af Margarine nedsat til Budgetfamiliens Rationer (5 Personer), hvilket svarede til en Nedgang i det aarlige Forbrug fra 110 kg til 90 kg, eller en Nedsækning paa under 20 pCt. Dette svarede sikkert nogenlunde til det Afsavn i Margarine, som normale Familier føler gennem Rationeringen.

Paa samme Maade nedsatte man Kvantummet af Ost fra 25 kg til 10 kg. Det er velkendt, at det i lange Tider var praktisk talt ugørligt at faa Ost, og at det endnu i Dag er forbundet med store Vanskeligheder. Ligeledes blev ved sidste Beregning af Pristallet pr. 1. Oktober 1942 Kvantummet af Mælk nedsat fra 500 Liter med 20 pCt. til 400 Liter. Naar man tager den ganske betydelige Mælkemangel i Betragtning, er denne Nedsættelse sikkert snarest for ringe i Forhold til de fleste Familiers Adgang til at købe Mælk. Det viste sig, at det Kvantum Kaffe eller The, som Rationeringen yder til hver Person, oversteg det i Budgettet fastsatte Kvantum. I Overensstemmelse med de nævnte Principper blev derfor Budgettets Kvantum af Kaffe og The forhøjet til Rationerne. Endelig har man ved den sidste Beregning af Pristallet nedsat Kvantummet af Kalvekød fra 15 til 10 kg. Denne Nedsættelse har dog ingen nævneværdig Indflydelse paa Pristallet.

Thorshavn, den 19. Nov. 1942.

Hjorth Nielsen (sign.)

PS. Det bemærkes, at ovenstaaende kun vedrører de Tilfælde, hvor en Ændring er sket. Ved at fremtrække disse Tilfælde kan man let faa det Indtryk, at der er sket meget store Forskydninger i det oprindelige Budget. Dette er imidlertid aldeles ikke Tilfældet, idet Hovedvægten i Budgettet selvsagt ligger paa den Række vigtige Varer — Brød, Mel, Kartofler, Kolonialvarer af forskellig Art — der ikke er berørt af Forandringerne.»

«FÆRØ AMT

Thorshavn, den 25. November 1942.

Til Brug for Lagtingets Behandling af Spørgsmaalet om Pristallets Beregning skal man efter Deres Anmodning meddele følgende Oplysninger:

1. Pristallet blev som bekendt oprindelig udregnet af et Udvalg bestaaende af Amtmanden og Direktøren for Lagtingskontoret sammen med Formændene for Føroya Fiskimannafelag, Føroya Arbeðsmannafelag og Havnar Arbeðsgevarafelag.

Det første Møde om Udregningen af Pristallet blev afholdt den 12. December 1939, ved hvilken Lejlighed følgende Personer var til Stede:

- a. Amtmanden,
- b. Skibsfører P. J. Djurhaus som Formand for Føroya Fiskimannafelag,
- c. Typograf Joen Rasmussen som Formand for Føroya Arbeðsmannafelag,
- d. Skibsfører Chr. Clementsen som Formand for Havnar Arbeðsmannafelag,
- e. Entreprenør Steingrim Winther som Formand for Havnar Arbeðsgevarafelag,
- f. Direktør Edw. Mitens, samt
- g. Landbrugskonsulent M. Winther Lützen som repræsenterende Búnaðarfelagið efter denne Forenings Anmodning.

Der vedlægges Genpart af det over Forhandlingen optagne Protokollat. Udover dette Protokollat og de paa Amtet beroende Udregningsskemaer findes der intet skriftligt om Beregningsgrundlaget.

2. Det oprindelige Budget, der ligger til Grund for Pristallet, blev sammensat efter Oplysninger modtaget om en herværende mindre Families Forbrug i Aarene før Krigens Udbrud. Den paagældende Familie havde gennem længere Tid ført et særdeles detailleret Regnskab over samtlige Udgifter til Husholdning. Dette Materiale blev gennemgaaet af Udvalget, der foretog en Række mindre Ændringer paa Punkter, hvor man skønnede, at Forbruget ikke var helt typisk.
3. Den første Ændring i Budgettet blev foretaget ved Udregningen af Pristallet pr. 1. Januar 1941. Der henvises til vedlagte Genpart af Protokollat over Møderne, hvoraf fremgaar, hvilke Ændringer der blev foretaget, hvem der var tilstede ved Møderne og hvilken Virkning de paagældende Ændringer havde paa Pristallet.

Der vedlægges yderligere Afskrift af Protokollaterne vedrørende Pristalsudregningerne pr. 1. April, 1. Juli og 1. Oktober 1941.

Det bemærkes, at Udvalget i Tilfælde, hvor en Vare paa det paagældende Tidspunkt ikke kunde faas i Handelen eller man kun havde modtaget Indberetning fra et enkelt Sted om Prisen paa Varen, valgte at optage Varen med samme Beløb om sidst. Man opnaaede derved, at Pristallet ikke blev for stærkt paavirket af en tilfældig Mangel paa enkelte Varer og den deraf følgende Prisstigning paa samme.

4. Det tilføjes sluttelig, at der ikke i sin Tid blev givet Pristalsudvalget nogen Instrukser med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Pristalsberegningen. Udvalget maatte derfor begynde paa bar Bund og selv fastlægge de Principper, hvorefter Pristallet skulde beregnes. Udvalget har været enigt i sine Afgørelser herom, og der har ikke fra de

interesserede og repræsenterede Organisationer været rejst Indvending mod Beregningen, uanset at disse Organisationer gennem Modtagelsen af Protokollaterne og ved Repræsentation paa Udvalgets Møder har været bekendt med Fremgangsmaaden.

Formanden for Lagtingets Pristalsudvalg.»

«ÚTSKRIFT AV GERÐABÓK PRÍSTALSNEVNDARINNAR

Tírsdag, den 12. December 1939, Kl. 16, afholdtes Møde paa Amtskontoret til Drøftelse af Principperne for Fastsættelsen af et Pristal paa Færøerne i Henhold til Lagtingets Vedtagelse i Lagtingssag Nr. XIV-24/39.

Tilstede var Amtmanden, Skibsfører Poul Juul Djurhuus som Formand for Føroya Fiskimannafelag, Typograf Joen Rasmussen som Formand for Føroya arbeiðsmannafelag, Skibsfører Chr. Clementsen som Formand for Havnar arbeiðsmannafelag, Entreprenør Steingrim Winther som Formand for Havnar arbeiðsgevarafelag og Direktør Edw. Mitens for Lagtingskontoret.

Føroya búnaðarfelag, der havde anmodet om at blive repræsenteret, var mødt ved Landbrugskonsulent M. Winther Lützen.

Amtmanden gjorde de tilstedeværende bekendt med Principperne for Beregning af et Pristal.

Efter Forhandling opnaaedes der Enighed om det Budget, der vil være at lægge til Grund for Beregningen. Man enedes om at anvende Pristerne pr. 1. Juli 1939 som Basis for Pristallet (100) og at fastsætte et Pristal pr. 1. Maj 1938 og pr. 15. December 1939, og derefter hvert Kvartal. Indsamlingen af Prismaterialet skal finde Sted gennem Landfogeden, Sysselmændene og Sognefogeden for hvert af de paagældende Distrikter.

Mødet hævet Kl. 18.»

I 1940 vóru hildnir hesir fundir:

29. apríl 1940:

Møttir vóru: Joen Rasmussen, Mitens, Chr. Clementsen, Winther Lützen og Steingrim Winther. Poul Juul Djurhuus var sjúkur.

Eingin broyting varð gjørd í vørunøgðini í húshaldsætlanini.

Prístalið varð sett til 122.

15. júlí 1940:

Møttir vóru allir limir uttan P. J. Djurhuus. Búnaðarráðgevarin var eisini á fundi.

Eingin broyting varð gjørd í vørunøgðini.

Prístalið varð sett til 128.

23. oktober 1940:

Allir limir vóru møttir.

Likið verður uppaftur úr gerðabók pristalsnevndarinnar viðvikjandi hesum fundi:

«Man gennemgik Materialet vedrørende Pristallet for 1. Oktober 1940, der er udregnet til 147.

Der blev fra Steingrim Winther og Joen Rasmussens Side fremsat Ønske om at erholde Afskrifter af Beregningsmaterialet til Underretning for deres respektive Foreninger.

Der var Enighed om, at der til Brug for Udvalgets Medlemmer udarbejdes en kort Redegørelse for Fremgangsmaaden ved Pristalsberegningen bilagt med de endelige Udregningsskemaer.

Det vedtoges at offentliggøre Pristallet pr. 1. Oktober 1940 som 147.

Under Hensyn til den afsagte Voldgiftskendelse, hvorefter Lønregulering finder Sted fra Offentliggørelsen og ikke fra den første i Kvartalet, var der Enighed om at søge Offentliggørelsen fremskyndet mest muligt.»

Den 21. Januar 1941 Kl. 17 afholdtes Møde paa Lagtingskontoret vedrørende Pristallet pr. 1. Januar 1941.

Til Stede var Amtmanden, Steingrim Winther, Edw. Mitens og Landbrugskonsulenten. Joen Rasmussen, Daniel Klein og Chr. Clementsen havde meldt Forfald.

Amtmanden meddelte, at Pristallet pr. 1. Januar udregnet paa det sædvanlige Grundlag vilde være 163,82.

Man drøftede Spørgsmaalet om Berettigelse af paa nærværende Tidspunkt at opføre Lammekød med de for Tiden forlangte Priser, naar der var Enighed om, at dette Produkt rettelig burde opføres med samme Priser som pr. 1. Oktober under Hensyn til, at de overvejende Mangler af Lammekød blev indkøbt dengang. Med Hensyn til Æg og Grøntsager var der Enighed om, at man i Tider, hvor Priserne paa disse Produkter var ekstraordinært høje f. Eks. 40 Øre pr. Stk. Æg, for Tiden maa nedsætte det beregnede Kvantum af Varerne.

Der var herefter Enighed om til Forelæggelse paa et nyt Møde at omberegne Pristallet saaledes, at der

1. for Lammekød beregnes samme Pris som i Oktober Kvartal.
2. for Æg, Gulerødder, Kaal og Æbler beregnes det sædvanlige Kvantum med Fradrag af 20 pCt.

Den 24. Januar 1941 afholdtes Møde paa Amtskontoret.

Til Stede var Amtmanden, Daniel Klein, Edw. Mitens og Landbrugskonsulenten, medens de øvrige Medlemmer havde meldt Forfald.

Der fremlagdes ny Beregning af Pristallet efter de i forrige Møde fastsatte Retningslinier, hvorefter Pristallet er 160,8.

Man drøftede Spørgsmaalet om kun at udsende Pristallet med længere Mellemrum end efter den nuværende Ordning. Der var Enighed om at udsætte Spørgsmaalet til Drøftelse paa et Møde, hvor samtlige Medlemmer er til Stede.

Det vedtoges at offentliggøre Pristallet pr. 1. Januar 1941 til 160 paa Grundlag af den ny Beregning.

Freitag den 21. Februar 1941 Kl. 10 afholdt Udvalget vedrørende Pristallet skriftlig Tilsigelse Møde paa Amtskontoret.

Til Stede var Amtmanden, Skibsfører Chr. Clementsen, Typograf

Joen Rasmussen, Bygmester Steingrim Winther, Direktør Edw. Mitens samt Landbrugskonsulenten. For Føroya Fiskimannafelag var ingen mødt.

Amtmanden udtalte, at den nuværende Ordning, hvorefter Pristallet efter Udvalgets Vedtagelse offentliggøres hvert Kvartal, efter hans Skøn har haft en uheldig stimulerende Vækning paa Prisstigningen, og han rejste Spørgsmaalet om eventuelt hvert Halvaar, f. Eks. pr. 1. April og 1. Oktober.

Efter en almindelig Drøftelse af Sagen udtalte Chr. Clementsen og Joen Rasmussen, at de ikke mente paa deres Organisationers Vegne at kunne gaa med til at offentliggøre Pristallet med længere Mellemrum end de nuværende 3 Maaneder.

De øvrige tilstedeværende var enige i Ønskeligheden i kun at udsende Pristallet 2 Gange om Aaret og kunde i saa Henseende tiltræde Forslaget om Udsendelse pr. 1. April og 1. Oktober.

Udvalget enedes om at gøre Lagtingets Landsnævn paa Lagtingets Vegne bekendt med de stedfundne Overvejelser. Man anmodede derhos de tilstedeværende Repræsentanter for Arbejders og Arbejdsgivers foreninger at afæske deres respektive Organisationer en Udtalelse om deres Stilling til Sagen.

Fredag den 25. April 1941 Kl. 12 afholdt Pristalsudvalget Møde.

Tilstede var Amtmanden, Formanden for Føroya Fiskimannafelag, Daniel Klein, for Havnar Arbejdsgevarafelag mødte Entreprenør Steingrim Winther, desuden Landbrugskonsulenten og Direktør Edw. Mitens. Formændene for Havnar Arbejdsmandafelag og Føroya Arbejdsmandafelag var tilsagt, men mødte ikke.

Man gennemgik de indkomne Pristalsindberetninger. Der var Enighed om, at en Række af Budgettets Poster dels under Hensyn til Maksimalpriserne, dels under Hensyn til, at de sædvanlige Kvanta under de ekstraordinært høje Priser ikke kan finde Anvendelse i Normalbudgettet maa forandres paa følgende Maader:

Æg opføres med samme Beløb som for Januar Kvartal 1941,
Sødmælk opføres med $\frac{3}{4}$ af Maksimalprisen i Thorshavn Kommune,
Fedt og Tælle opføres med samme Beløb som for Januar Kvartal 1941,
Osteprisen opføres med Middeltallet mellem den dyreste færøske Ost efter Maksimalprisen pr. 27. Marts 1941, 3,50 Kr., og udenlandsk Ost til Pris 5,50 Kr.

Osekød opføres med kalkuleret Pris af 3 Kr. pr. kg.

Lammekød optages i Budgettet med 175 Kr., idet det pr. 1. Januar 1941 optagne Beløb, 166,25 Kr., skønsmæssigt forhøjes.

Avrød optages med samme Beløb som for Januar Kvartal 1941.

Kartofler optages med 105 Kr. eller 7 Sække à 15 Kr. pr. Stk., hvilket er Búnaðarfelagsins Dagspris.

Gulerødder, Kaal og Æbler optages med samme Beløb som sidst.

Farin optages med 51 Kr. eller 50 kg à Maksimum 102 Øre pr. kg.

Kaffetilsætning optages med samme Beløb som for Januar Kv. 1941.

Med Hensyn til Skat vedtoges det at udregne Skatten som 6 pCt. af 3.000 Kr.

eller	180 Kr.
plus Lagtingsskat af 3.000 Kr...	57 Kr.
	<u>237 Kr.</u>

Posten for Bolig forhøjes skønsmæssigt til 500 Kr.

Pristallet blev derefter udregnet paa Grundlag af de nye Ansæt-

telser til 164,2 pr. 1. April 1941, og at det vedtoges at offentliggøre Pristallet som 164.

Fredag den 18. Juli 1941 afholdt Pristalsudvalget Møde paa Amtskontoret. Tilstede var Amtmanden, Formanden for Havnar arbeidsgevarafelag, Entreprenør Steingrim Winther, Landbrugskonsulenten samt Direktør Edw. Mitens. Repræsentanter for Føroya Fiskimannafelag, Havnar Arbeidsmannafelag og Føroya Arbeidsmannafelag var tilsagt, men forhindrede i at møde.

Man gennemgik de indkomne Pristalsindberetninger pr. 1. Juli 1941.

Der var Enighed om at opføre de nedenfor nævnte Varegrupper med følgende Beløb:

Rugbrød optages med 75 Kr., udgørende Prisen for Budgettets Kvantum 106 kg til den nugældende Maksimalpris af 1 Kr. pr. kg.

Kartoffelmel under Hensyn til den ekstraordinære Prisstigning med et skønsmæssigt Beløb af 10 Kr.

Æg, der pr. 1. April kun blev optaget med Beløbet for Januar Kvartal 1941, optages atter med fuldt Kvantum til Dagspris.

Sødmælk optages med $\frac{3}{4}$ af Maksimalprisen i Thorshavn.

Fedt og Tælle optages med samme Beløb som April Kvartal.

Ost beregnes med samme Beløb som April Kvartal.

Okseskød optages under Hensyn til den nye Maksimalpris med et kalkuleret Beløb af 70 Kr., svarende til en Kilopris paa 2,80 Kr.

Lammekød optages med samme Beløb som Januar Kvartal.

Kartofler optages med 105 Kr., svarende til 7 Sække à 15 Kr. pr. Sk. efter Búnaðarfelagiðs Dagspris.

Kaal, Æbler, Svedsker og Rosiner optages med samme Beløb som sidst.

Sukker. Under Hensyn til Rationeringen optages Sukket med et Beløb, der svarer til Budgetfamiliens Forbrug, udregnet efter Maksimalprisen paa stødt Melis. Herefter udgaar hugget Melis og Farin. Pristallet blev udregnet paa Grundlag af de nye Ansættelser 165. Det vedtoges at offentliggøre Pristallet pr. 1. Juli 1941 som 165.

Fredag den 31. Oktober 1941 Kl. 14 afholdt Pristalsudvalget Møde paa Amtskontoret.

Tilstede var Amtmanden, Lederen af Lagtingskontoret, Landbrugskonsulenten, J. P. Henriksen for «Havnar Arbeidsmannafelag», samt Fru A. Árting for «Føroya arbeidarafelag».

Formændene for Føroya Fiskimannafelag og Havnar Arbeidsgevarafelag var tilsagt, men mødte ikke.

Pristalsudregningen pr. 1. Oktober 1941 blev forelagt og gennemgaaet.

Lammekød ansættes til Budgettets Kvantum 70 kg à Maksimalprisen 300 Øre eller 210 Kr.

Det vedtoges i Overenstemmelse med Udregningen at offentliggøre Pristallet pr. 1. Oktober 1941 som 175.

Fyri at fáa skil á, hvussu tann í frammanfyri settu skjølum nevnda broyting av tí fyrsta grundarlaginum fyri pristalsútrokningina hevur virkað á pristalið, verður her sett til sammetingar pristalsútrokningin $\frac{1}{7}$ 1939 og $\frac{1}{10}$ 1942:

PRÍSTALSÚTROKNING

	1/7 1939.	1/10 1942	Útroknað eðfir óbreyttu um vartu morgunum:
Rugbreyð (106 kg)	39,22	86,71	86,71
Franskbreyð (20 kg)	15,74	27,96	27,96
Fint mjöl (211,5 kg)	78,78	168,78	168,78
Rugmjöl (110 kg)	30,80	91,85	91,85
Eplamjöl (11,5 kg)	6,84	24,67	24,67
Rismjöl (3,75 kg)	2,37	5,25	5,25
Bygggrýn (9,5 kg)	5,29	16,15	16,15
Havragrýn l. v. (18,5 kg)	9,31	23,61	23,61
Rís (25 kg)	11,06	32,08	32,08
Egg (400 Stk.)	35,66	128,00	128,00
Mjólk (500 l)	122,85	(400 l) 195,00	270,00
Margarínu (10 kg)	112,47	219,78	268,62
Feitt og tálq (25 kg)	38,13	63,75	94,50
Ostur (25 kg)	49,75	(10 kg) 77,40	193,50
Oksakjöt (25 kg)	35,37	(Kl. II) 97,50	97,50
Kálvakjöt (15 kg)	20,40	(10 kg) 39,00	58,50
Lambskjöt (70 kg)	103,08	293,30	293,30
Avroð (5 Stk.)		24,38	24,38
Eplir (350 kg)	67,81	182,00	222,60
Gularotur (10 kg)	4,03	6,08	16,62
Kál (8,5 kg)	3,27	} 27,10	8,50
Súreplir (6 kg)	8,34		24,00
Sviskur (7,5 kg)	8,11		34,50
Rosinur (8 kg)	9,25	34,50	34,50
Fint sukur (100 kg)	39,25	} 85,50	94,00
Höggt sukur (25 kg)	12,16		30,50
Putursukur (50 kg)	26,00		51,00
Kaffi (7,5 kg)	18,51	(10 kg) 77,90	58,43
Tilsetningur (27 Pk)	9,18	24,92	42,86
Te (3 kg)	20,79	(7 kg) 81,81	35,06
Sukurláta (1 kg)	2,01	4,79	4,79
Kol (3 tons)	99,00	(3 T.færask) 360,00	360,00
Petroleum (126 l)	36,07	67,79	67,79
Ravmagn (70 hw.)	38,03	47,25	47,25
Grönsápa (12½)	9,05	20,99	20,99
Grind og hvalatvøst	20,00	47,20	54,20
Fugl (50)	10,00	23,60	27,10
Klæðir og skógvar	300,00	708,00	813,00
Tvätt	15,00	35,40	40,65
Reinsingarlutir	20,00	47,20	54,20
Hús	400,00	600,00	600,00
Aðrar matvörur	50,00	118,00	67,75
Tubbakk og rúsdrekka	50,00	118,00	67,75
Porto, telefon	15,00	35,40	40,65
Fremmand hjálp	10,00	23,60	27,10
Gávur	20,00	47,20	54,20
Bækur, ávísur	20,00	47,20	54,20
	2.057,98	4.521,10	4.959,55
Skattur	183,30	285,00	285,00
Limagjald	20,00	25,00	54,20
	2.261,28	4.831,10	5.298,75

Henda broyting av vørunøgðini hevur gjørt, at prístalið er vorðið væl lægri, enn tað annars hevði verið, um útrokningin var farin út frá somu vørunøgð, sum var tikin við 1/7 1939.

Var vørunøgðin ikki broytt, vildi prístalið verið 234 i staðin fyri 213.

Ein útrokning við vørunøgðum 1/7 1939, minkaðum í sama mun sum undir 1/10 1942, vildi eisini givið prístalið 234.

Nevndin hevur haft fund við umboðsmenn fyri Havnar arbeiðsmannafelag, Føroya arbeiðsmannafelag, Føroya fiskimannafelag, Havnar arbeiðsgevarafelag, antmannin, stjóran fyri lögtingskantórinum og ymsum limum í prístalsnevndini og príseftiransingarráðsins limum.

Á hesum fundi varð hildið fram frá arbeiðsmanna og fiskimanna síðu, at tað var skeivt at broyta vørunøgðirnar. Í teirri fyrstu húshaldsætlanini varð kravt, at prístalið skuldi roknað út frá teim fyrst ásettu vørunøgðum óbroyttum, og at tað í lönjavnan skuldi telja við einum oyra fyri hvørt stigið.

Viðvíkjandi avtøku av lógini, ið bannar verkfalli og verkbandi, vóru ymsar meiningar. Umboðsmaður fyri Føroya arbeiðsmannafelag helt, at hann kundi ikki felagsins vegna taka endiliga støðu til hetta mál, tí hann hevði ikki haft høvi at haft felagsfund um tað, men helt hann, at ífall tingið gekk við til eina umskipan av prístalsútrokningini soleiðis sum av Havnar arbeiðsmannafelag skotið til, og harafturat lógfesti, at prístalsvæksturin í lönhækkan hjá arbeiðsmönnum skuldi muna eitt oyra fyri hvørt prístalsstig, vildi tað neyvan verða tøvur á at avtaka verkfalls- og verkbandslógina.

Føroya fiskimannafelags formaður vísti á felagsins skrivligu áheitan til tingið og mælti ímóti at avtaka nevndu lóg, sum hann segði hevði víst seg at verið fiskimanninum ein sera góð lóg og gott amboð í stríðnum at vinna sømdir fyri rættvísnum lönkrøvum.

Umboðsmaður arbeiðsgevaranna helt fram, at Havnar arbeiðsgevarar og Havnar arbeiðsmenn høvdu kravt eitt prístal fyri í hesum tíðum at sleppa frá lönstriði og fyri at fáa fullar arbeiðsnáðir. Hann helt tað vera beint, at allir stættir í samfelaginum gingu við til at minka sín lönkrøv fyri harvið at stremba ímóti eini annars ótarnaðari príshækkan, ið at enda vildi føra samfelagið í ófæri. Hann vísti á, at henda áskoðan hansara var samsvarandi við áskoðanina hjá stjórnandi monnum í Danmark, Noreg og Svøríki. Í Danmark munaði prístalsstigið í lönjavnan 0,85 oyru. Í Føroyum høvdu menn tikið hetta sum fyrildømi. Í Noregi munaði prístalsstigið 0,75 og í Svøríki bert 0,66. Hann helt tað vera beint, sum fyrst prístalsnevndin og síðan príseftiransingarráðið hevur gjørt at minnka vørunøgðina í húshaldsætlanini samsvarandi við ta vørunøgð, sum var at fáa, og undirstrikaði, at allir partar, sum høvdu verið umboðaðir í prístalsnevndini, máttu taka ta fullu ábyrgdina fyri bæði tað fyrsta grundarlagið, ið gjørt var fyri prístalsútrokningini, og fyri teirri broyting, sum seinri varð gjord.

Frá príseftiransingarráðsins síðu varð hildið fram, at ráðið kundi seg bundið at rokna prístalið út á sama hátt sum prístalsnevndin, av tí at tað í grein 16 í lógini viðvíkjandi prísum var sett, at prístalið skuldi roknað «paa samme Grundlag som hidtil». Ráðið kundi tí ikki viðganga, at tað hevði gjørt nakað skeivt.

Eitt annað var, at um tann háttur, sum prístalsnevndin hevði brúkt, var beinur.

Tessvegna at tað er borið fram, at príseftiransingarráðið hevur loyvt vøruhandlinum at taka ov stóran vinning uppá vøru sínar, hevur nevndin haft fund við fyrrverandi stjóra og núverandi stjóra vøruhandilsins eins og for-

mannin fyri príseftiransingarráðnum. Á hesum fundi varð upplýst av príseftiransingarráðsins formanni, at tann seinasti bruttoavanci, ið ráðið hevði loyvt vøruhandlinum, var 10,5 pct. (7,6 og 7,7 oyru pr. kg) uppá fínt sukur og 8,7 pst. (9 oyru uppá kg) uppá høggt sukur.

Bruttoavanci hjá vøruhandlinum er munurin millum útsøluprísir og tað, ið vøran kostar handlinum, tá ið hon er flutt smásølumanninum í hendi. Av hesum bruttoavanca skal handilin lona sínum starvsfólki, rinda leigu og aðrar aðalumloysur.

Hildið varð fram, at vøruhandilin í ymsum tilfellum hevði ligið lægri í prísunum enn aðrir og harvið drigið hægstaprisin niður, og at lyndið hevði verið hjá príseftiransingarráðnum heldur at minnka vinningin í mun til tann, ið frammanundan var loyvdur.

Fyrrverandi vøruhandilsstjóri Johannes Olaus Joensen helt fram, at vinningurin hjá vøruhandlinum uppá mjøl, grýn og sukur altíð hevði verið litil, so litil at handilin hevði verið noyddur til fyrri at kunna standa seg at selt til dæmis te og onkrar aðrar vøru í dýrara lagi. Hann visti á, at seinasta ársins umseting var 1.370.000 kr., og at vøruhandilin bert hevði eina bruttoavanca uppá 7 pct., tá ikki vóru tikin við ymisk stór tap, ið vøruhandilin hevði haft uppá ymsar vøru.

Vøruhandilin royndi at hava prísirnar so lágar sum yvirhøvur møguligt.

Til A: Kæra viðvíkjandi prísunum.

Meirilutin (P. M. Dam, J. E. Jacobsen, L. Zachariasen, J. Danielsen og Kr. Djurhuus) er á einum máli um, at viðvíkjandi prístalsútrokningini er beinast annaðhvørt í báðum húshaldsætlanunum, sum eru til sammetingar, at broyta vørunøgðina samsvarandi tað, ið ætlast ella er ásett kann fáast til brúks, ella til eina og hvarja tíð, so leingi prístalið verður útroknað, at ganga út frá somu vørunøgðum, sum tiknar vórðu við fyrstu ferð, prístalið varð útroknað. Meirilutin heldur, at fiskur, ið er ein so stórir útgiftstáttur í húshaldinum, eigur at vera tikin við.

Viðvíkjandi prístalsins ávirkan á arbeiðslønina, heldur ein minniluti (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og L. Zachariasen), at tað í lönjavnan eigur at telja 1 oyra fyri hvørt prístalsstigið. Tá eigur prístalsstigið, tá ið prísirnar fara niður, telja 0,85 oyra, tá ið prístalið er komið niður í og um 213, av tí at prístalsstigið í prishækkunini bert taldi 0,85 inntil prístalið var 213.

Ein annar minniluti (Johan Danielsen, Kr. Djurhuus) vil vísa á, at arbeiðslønin verður hækkað ella lækkað: í Danmark við 0,85 oyru, í Noreg við 0,75 oyru og í Svearíki við 0,66 oyru fyri hvørt prístalsstigið, og at hetta styðjar seg á samju partanna millum ella á avgerð við valdegerðardóm. Ein eigur at hava í huga, at prisvøksturin nú er komin so høgt upp, at prishækkan kann ætlast at koma áðrenn langt umliður. Við prishækkan vil ein minnka við einum oyra fyri hvørt stigið, prístalið fellur, virka at arbeiðslønin fellur skjótari enn um prístalsstigið taldi 0,85 oyru.

Til B: Kunngerð um prísir.

Tað er ein royndur lutur, at hitt vaksandi prístalið verður av teim handlandi brúkt sum grund fyri hækkan av vøruprísunum. Teir siga, at tær høgu arbeiðslønirnar dýrka vørutar.

Viðvíkjandi teim útlendsku vörum er at siga, at arbeidslønirnar uppá tær her á landi eru ikki so stórar pr. kg ella annað víst mát, at tað er neyðugt at seta vøruprísirnar stórvegis upp fyri at tinda arbeidslønarøkingina. Øðrvísi er við teim vörum, ið framleiðast her á landi við undantak av seyðakjötinum. Á hesar vørur hevur arbeidslønarhækkanin umleið eina dýrkandi ávirkan, sum procentliga svarar til lønhækkingina.

Fyri at halda príshækkanina av teim útlendsku vörum so niðarliga sum møguligt, er tað tí neyðugt, at tað frá almenningi síðu verður ansað eftir, at teir handlandi ikki fáa loyvi at seta vøruprísirnar meiri upp enn hin verunliga dýrkanin av vörum ger neyðugt. Meirilutin í nevndini tekur tess vegna undir við príseftiransingarráðnum at seta í gildi serligar reglur til forðan av órimligari hækkan av vøruprísunum.

Minnilutin (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og L. Zachariassen) mælir til at geva príseftiransingarráðnum meiri ræði, at áseta ein ferðandi príseftiransara eins og príseftiransarar í teim ymisku sóknunum. Sóknir við 600 íbúgvarum og haryvir skulu og sóknir við undir 600 íbúgvarum kunnu áseta príseftiransara. Hesir «prískontrollørar» skulu hava rætt til í teim forum, hvar ið handilsmaðurin ikki heldur prísir samsvarandi prislógina og príseftiransingarráðsins forskriftum, at broyta teir ólógligu prísirnar. Teir handlandi skulu tó hava rætt til, um teir halda prísásetanina hjá kontrollørinum ikki at vera beina, at kæra príseftiransarans avgerð fyri príseftiransingarráðið.

Minnilutin (J. Danielsen og Kr. Djurhuus) heldur eisini, at príseftiransingarráðið eigur at gerast sterkari. Formaðurin í ráðnum eigur at vera so staddur at hann kann arbeida við príseftiransan. Samstundis eigur prískontrollráðið serliga á teim størri plássunum eftir viðmæli frá sóknarstýrinum at seta hjálparmenn (eftirlitsmenn) við teirri uppgávu at fylgja við prísunum á staðnum, og eiga teir at hava skyldu við tað sama, nakað er at finnst at, at siga ráðnum frá, um neyðugt telegrafisk ella telefonisk.

Meirilutin er samdur um, at ráðsins avgerð skal, sum skotið uppá av ráðnum sjálvum, kunna leggjast fyri antið og landsnevndina, ið hava tann endiliga avgerðarrættin í prístrætum.

Príseftiransingarráðið skal hava skyldu at senda øllum handlandi og príseftiransarunum prísásetingarreglur til vegleiðingar.

Hesar reglur verða at gera sambært ta í kunngerðarinnar § 5 ásettu skipan (hægstaprisnevndin).

Til C: Broytan av lóg viðvíkjandi arbeidssósemlu.

Øll nevndin er samd um, at tað vil vera skeivt at avtaka verkfalls- og verkbandslógina.

Í ávísingunum í lógini og hennara viðmerkingum til valdgerðarmenninar hava arbeidaranna rættvísu lónkrøv avgjørt tann neyðturvuliga stuðul.

Tá ið pristalsútrokningin og pristalsávirkanin á arbeidslønirnar haraftrat verða skipaðar samsvarandi við arbeidssstættarins sanna gagn, meinar nevndin, at avtøkan av lógini út frá arbeidaranna sonnu interessum heldur ikki er neyðug.

Skiparafelagsins bræv um at fáa loyvi at velja ein mann í valdgerðarnevndina heldur nevndin vera rimiligt og rættvíst og mælir til, at lógin verður broytt samsvarandi við felagsins ynski.

Viðvíkjandi Føroya Fiskimannafelagsins ynski um, at tingið skal skipa so fyrri, at millum annað tann lønsemla, sum felagið gjørdi við reiðarafelagið seinasta ár, skal standa fæst í komandi ári, er at siga, at avgerð í lønviðurskiptunum eigur at fara fram í samráðing partanna millum, og um tað ikki kann henda, so takast av valdgerðarnevndini sambært galdandi lóg.

Minnilutin (Poul Petersen og Thorstein Petersen) skal fyrst vísa til tey skjøl, sum eru tikin upp í meirilutans uppskoti. Síðan skulu vit gera hesar viðmerkingar til okkara stöðu í hesum málum.

1. Kæra um prístalið.

Eitt prístal er eitt sammetingatal, soleiðis at tað er sama nøgd av vörum, sum til hvørja tíð skal sammetast. Hetta er sjálv grunnreglan fyri prístalinum, og tað er tí ógvuliga harmiligt, at teir, sum hava ábyrgdina fyri útrokningini ikki hava verið varnir við hetta. Tað hevur jú fyrri alt arbeiðsfólk í Føroyum havt stóran týðning í teimum tveimum seinastu árunum, og tað er ógjørligt at bota hetta aftur ta farnu tíðina.

Sum nevnt seinri í hesum áliti, vilja vit skjóta upp at velja eina príseftiransingarnevnd, har arbeiðarar, arbeiðsgevarar fáa munagott at siga. Henda nevnd má í framtíðini taka sær av hesum máli.

Vit kunna ikki fylgja meirilutanum í teirra uppskoti um at taka húsarhaldið frá 1/7 1939 og leggja 500 kg av fiski aftrat. Harafturímóti eru vit á einum máli við meirilutan um, at tað fyribils skal vera húsarhaldið 1/7 1939, soleiðis sum tað er fastlagt við kr. 2261,28, sum má vera avgerandi, og so má ikki broytast í nøgdunum við nakrari einstakari útroknan.

At leggja fast við lóg henda húsarhaldskostnaða og so fisk aftrat halda vit vera skeivt. Í staðin halda vit tað vera beint, tá vit fyrirláa at velja príseftiransingarráðið frá vinnufeløgnum, at seta reglur um, at tað fyrsta soleiðis valda ráð skal tingast sínámillum og um neyðugt hvør einstakur við sítt felag, fyrri at gera tær broytingar, sum teir halda vera neyðugar í vørunøgdunum. Nú sigst, at fiskur eigur at koma aftrat, men so kann líkasovæl sigast, at onkur onnur nøgd eigur at broytast uppeftir ella niðureftir, okkurt leggjast aftrat ella okkurt fara burturúr, — herundir hvussu mikið hvørt pristalsstig skal telja 0,85 ella 1,00. — Her eigur príseftiransingarráðið at gera eitt arbeiði fyri at fáa lagt tann húshaldskostnaða, sum skal standa fast sum virðismetari fyri alla tíðina, prístal verður í gildi. Tá príseftiransingarráðið er liðugt við hetta arbeiði, verða vørunøgdirnar at kunngerá. Vit seta uppskot sambært hetta.

2. Kunngerð um prísir.

Her liggur fyrri uppskot frá príseftiransingarráðnum, men okkara flokkur kann ikki vera við til at geva tí — soleiðis sum tað nú er skipað — nakað størri ræði, enn tað hevur.

Vit vísa á eitt skjál um prísir landshandilsins sammett við, hvat innflutningsmenn — uttan einkarsølu — kundu selt vørunar fyrri. Vit hava ikki ynskt at fingið greiði á, hvussu landshandilin hevur roknað sínar prísir, tí tað er sammetingin millum frihandils útsøluprís og landshandilsins útsøluprís, sum er tað avgerandi; og landshandilsins útsøluprís er øllum kunnugur.

Vit hava bert fingið dømur frá trimum vørusløgum, men óivað vil tað vera neyðugt at ganga gjøgnum alt tað tilfar sum príseftiransingarráðið hevur haft um hendi, fyrri at fáa tað í kríggstíð neyðuga sparsemi fram.

Príseftiransingarráðið hevur sagt frá, at teir hava minkað um vinningin hjá landshandlinum, og nú eru komnir niður á 10, 5 pct. og 7.60 kr. fyri 100 kilo av sukri. Við hesum orðum hava teir fultút viðgingið,

at har er farið skeið fram. Prislógin sigur, at tað skal ikki vera sami prosentvinningur sum undan krígunum, men einans sami peningavinningur og so eitt sindur aftrat. Henda reglan setur til mark, at tað skal vera eitt sindur meir enn 3 kr. fyri 100 kilo. Prosentvinningurin undan krígunum var um 10 pst. av einum prisi, sum lá væl undir helvtina av landshandilsprísinum í dag. Her kann einhvør siggja, at priseftiransingartáðið fyrst hevur góðkent landshandilsins útrokningar av umkostningunum, og síðan givið teimum loyvi til næstan dupultan vinning av tí, prislógin fyriskrivur.

Hetta kann landið ikki tola, tí alt vil fylgja hesum ovurstóru prís-um, og tað er Føroya fólk, ið kemur at taka skaðan.

Vit mugu tí gera uppskot um, at ráðið verður umskipað, og ganga út frá, at tað nýggja ráðið vil taka sær konar menn til hjálpar at fáa alt í rættlag.

Um grein 17 í lógini meina vit, at tað páboð, sum er sett um, at bóttin skal vera 10 ferðir tann pening, ið ætlast vunnin, er ólíkiligt, og kann vera ov strangt. Vit gera tí uppskot um at broyta hetta.

3. Broytan av lóg viðvíkjandi arbeiðsóssemy.

Vit hava ikki nakra serstöðu í hesum máli, og styðja meirilutans uppskoti. Tó skulu vit viðmerkja, at tað eftir okkara hugsan átti at staði landsstjórin í staðin fyri «Amtmanden» í hesum uppskoti, serliga eftir tí, sum hendi á tingi tann 1. desember 1942.

Uppskot:

1. ÆNDRINGER

i midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 59 af 9. December 1941 om Priser.

1) Frá minnilutanum (J. Danielsen og Kr. Djurhuus):

§ 3, 1. Stk., ændres til:

Raadets Formand lønnes med en fast aarlig Løn med Dyrtidstil- læg efter de for Lagtingets Tjenestemænd til enhver Tid gældende Regler. De andre Medlemmer lønnes med et aarligt Honorar samt Dagpenge. For- mandens Løn og Medlemmernes Honorar samt Dagpenge fastsættes af Amtmanden og Lagtingets Landsnævn.

2) Frá meirilutanum:

§ 16 affattes saaledes:

Det nedenfor omhandlede Priskontrolraad udarbejder og offentlig- gør til hvert Aars 1. Januar, 1. April, 1. Juli og 1. Oktober et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. 15. i den foregaaende Maaned for de Varemeng- der, som blev opstillet af vedkommende Pristalsudvalg som et Hushold- ningsbudget pr. 1/7 1939 lydende paa Kr. 2.261,28 med Tillæg af et Kvan- tum Fisk, hvis Størrelse bestemmes af det udvidede Priskontrolraad ved dettes første Sammentræden.

Ved Udarbejdelsen af Pristallet tiltrædes Priskontrolraadet af:

1 Medlem valgt af Føroya arbeiðarafelag.

1 — — — Føroya fiskimannafelag og Suðuroya fiskimannafelag i Forening.

- 1 Medlem valgt af Føroya arbeiðsgevarafelag og Færøernes Købmandsforening i Forening.
 1 — — Føroya búnaðarfelag.

3) *Frá meirilutanum:*

§ 17, 4. Stk., 2. Punktum, ændres til:

Idømmes Bødestraf, skal denne fastsættes under Hensyntagen til det Beløb, der er eller skønnes at være indvundet ved Overtrædelsen, saaledes at Bøden kan stige til 10 Gange det saaledes indtjente Beløb.

II. TILLÆG

til midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 59 af 9. December 1941 om Priser.

Om Kædehandel og Provision.

Frá meirilutanum:

§ 1.

Varer, der importeres til Færøerne af en Grossist, maa ikke af Grossisten videresælges til andre Grossister, men kun direkte til en Detailhandler.

Grossistens Import til Færøerne skal ske direkte fra vedkommende Eksportør i Udlandet. Herboende Agent maa kun benyttes, dersom Grossisten kan godtgøre, at han tidligere har benyttet vedkommende Agent til Indkøb fra den paagældende Eksportør i Udlandet.

Frá meirilutanum:

§ 2.

Varer, der i det i § 1, Stk. 2, beskrevne Tilfælde indkøbes gennem Agent, skal være ledsaget af og Betaling ske efter den originale Faktura fra Eksportøren, indholdende Oplysning om den Agenten af Eksportøren ydede Provision. Det er yderligere et Vilkaar for Grossistens Anvendelse af herboende Indkøbsagent, at Grossisten kan dokumentere, at Varens Fakturapris ikke derved bliver højere end den sædvanlige Eksportpris for Varer af paagældende Art paa Indkøbets Tidpunkt.

Frá minnilutanum (Dam, Jacobsen og L. Zachariasen):

§ 3.

Varer, der sælges fra Detaillist til Detaillist, maa ikke af sidstnævnte sælges Forbrugerne til en højere Pris end førstnævnte har Ret til at sælge Varerne for. Dog kan der af Priskontrolraadet i specielle Tilfælde tillades Afvigelse herfra, jfr. § 7.

Dersom førstnævnte Detaillist selv importerer Varerne, og Importen finder Sted gennem herboende Agent, skal Varen ledsages af og Betaling ske efter Eksportørens originale Faktura, indeholdende Oplysning om den Agenten af Eksportøren ydede Provision.

Frá meirilutanum:

§ 4.

Som Agent, jfr. § 2 og § 3, betragtes enhver Næringsdrivende, der ikke til Stadighed for egen Regning holder et i Forhold til hans Omsætning rimeligt Lager af paagældende Vare eller Varer inden for beslægtede Varegrupper.

Tvivlsspørgsmaal med Hensyn til, om en næringsdrivende skal anses som Agent eller Grossist med Hensyn til en Vare, afgøres af Pris-kontrolraadet.

Frá meirilutanum:

§ 5.

Dersom en handlende driver saavel en gros som en detail Handel med samme Vare eller Varearter, er det ikke tilladt ham at beregne saavel en gros Avance som en detail Avance ved Salg i egen Forretning en detail af Varer fra hans en gros Lager. Saadanne Varer maa en detail kun sælges med sædvanlig eller tilladt en detail Avance.

Det samme gælder i Tilfælde, hvor Detailhandleren driver Agent-virksomhed, jfr. § 4, ved Siden af Detailhandelen.

Paalæg om Prisnedsættelse m. m.

Frá meirilutanum:

§ 6.

Priskontrolraadet udarbejder i Forbindelse med de i midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 59 af 9. December 1941 om Priser i § 5, 2 Stk., omhandlede Repræsentanter Prisberegningsregulativ, som tilsendes samtlige Handlende paa Færøerne samt Priskontrollørerne til Vejledning.

Priskontrolraadet er beføjet til at meddele næringsdrivende eller Grupper af næringsdrivende Paalæg om Nedsættelse af Priser samt Ændring af Forretningsbetingelser, Aftaler, Vedtagelser og Bestemmelser.

Paalæg givet af Priskontrolraadet efter nærværende Paragraf skal straks efterkommes, medmindre der maatte være sat en Frist for Efterkommelsen.

Paalæg givne i Medfør af nærværende Paragraf kan inden 8 Dage efter dets Udfærdigelse indbringes for Amtet til Prøvelse i Samraad med Lagtingets Landsnævn. Skønner Amtet og Landsnævnet, at de givne Paalæg beskærer de handlendes Rettigheder paa urimelig Maade, kan Amtet give Priskontrolraadet Paalæg om at ændre Paalægget.

Frá meirilutanum:

§ 7.

Priskontrolraadet har Beføjelse til at meddele Fritagelse for Overholdelse af Maksimalpriser eller Maksimalavancer vedrørende enkelte Varepartier i Tilfælde, hvor Krav om Overholdelse skønnes ubillig.

Om Priskontrollører.

Frá minnilutanum (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og L. Zachariasen):

§ 8.

I Sognekommuner med 600 Beboere eller derover skal der og i Sognekommuner med et Indbyggertal under 600 kan der af Priskontrol-

raadet med Indstillingsret for vedkommende Forstanderskab ansættes en Priskontrollør, hvis Forsatte er Priskontrolraadet. Ansættelsen indberettes til Priskontrolraadet.

De stedlige Priskontrollører lønnes af Kommunen.

Der paahviler Priskontrollørerne at føre Kontrol med Varepriserne og paase, at de ikke overskrider de i § 4 i midlertidige Bestemmelserne om Priser og de i Priskontrolraadets Prisregulativ for handlende fastsatte Grænser.

I Tilfælde, hvor Priskontrolløren finder, at Priserne er for høje, paahviler det ham at regulere dem med øjeblikkelig Virkning. De af Priskontrolløren truffne Afgørelser kan ændres af Priskontrolraadet, efter at de af vedkommende næringsdrivende er indanket for dette. Anke maa dog finde Sted inden 8 Dage efter Kontrollørens Afgørelse.

Priskontrolraadet ansætter en rejsende Priskontrollør, hvis Opgave det er at kontrollere og regulere Priser samt vejlede de stedlige Priskontrollører og erhvervsdrivende med Hensyn til Fastsættelse af Priser.

Sidstnævnte Kontrollør lønnes af Amtsfonden.

Frá minnilutanum (J. Danielsen og Kr. Djurhuus):

Priskontrollører.

§ 8.

I Sognekommuner kan der af Priskontrolraadet efter Indstilling fra Kommunen ansættes en Priskontrollør, der lønnes med Halvdelen af Amtskommunen og Halvdelen af vedkommende Kommune. Lønnens Størrelse bestemmes af Landsnævnet efter Forslag fra Priskontrolraadet.

Det paahviler Priskontrollørerne at føre Kontrol med Varepriserne og at paase, at de ikke overskrider de i § 4 i midlertidige Bestemmelser om Priser og de i Priskontrolraadets Prisregulativ for Handlende fastsatte Grænser. Priskontrollørerne skal uopholdelig — evt. pr. Telegram eller Telefon — til Priskontrolraadet indberette enhver efter deres Skøn fejlagtig Prisansættelse eller andet nødvendigt Forhold Prisforholdene vedrørende. Priskontrolraadet skal omgaaende træffe Afgørelse af ethvert af Priskontrollørerne paaklaget eller oplyst Forhold.

Priskontrolraadet antager en rejsende Priskontrollør, hvis Opgave er at kontrollere og regulere Priser samt vejlede de stedlige Priskontrollører med Hensyn til Fastsættelsen af Priser. Denne Kontrollør lønnes af Amtsfonden. Lønnen fastsættes af Landsnævnet efter Forslag fra Priskontrolraadet.

Frá meirilutanum:

§ 9.

Priskontrollørerne har Ret til at kræve sig forelagt af de næringsdrivende de til den i § 8 omhandlede Kontrol nødvendige Fakturaer, Kvitteringer og andre Oplysninger.

Undladelse af at meddele de af Priskontrollørerne ønskede Oplysninger straffes med Bøde, der tilfalder Amtsfonden.

Frá meirilutanum:

§ 10.

Priskontrollørerne har Pligt til at hemmeligholde, hvad de under Udførelsen af deres Hverv maatte erfare vedrørende private Forretningsforhold.

Om Mærkning af Varer.

Frá meirilutauum:

§ 11.

Det paahviler Grossister og Detaillister til Priskontrolraadet at indgive Prisberegning for hvert Vareparti, de modtager med Angivelse af Leverandøren.

Det paahviler desuden Grossisten til Priskontrolraadet at indberette Varens Kvantum og Pris samt Køberens Navn for hvert udleveret Vareparti.

Priskontrolraadet kan bestemme, at Varer, der udbydes til Salg en detail, skal være mærket med tydelig Pris samt saadanne Henvisninger til Fakturaer m. v., som Raadet maatte anordne.

Dersom en Prisforhøjelse finder Sted, maa det ældre Prismærke ikke fjernes eller gøres ulæseligt, men den gamle Pris skal frendeles fremgaa af Varens Mærkning.

Priskontrolraadet kan bestemme, at Fortegnelser over Varepriser skal være opslaaet i alle Udsalg efter de af Raadet givne Regler.

Frá meirilutanum:

§ 12.

Nærværende Bestemmelser træder i Kraft straks.

Samtidig ophæves § 8 i Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941.

Overtrædelse af Bestemmelserne eller Paalæg og Dispensationer givne i Henhold til Bestemmelserne straffes efter Reglerne i Kundgørelse Nr. 59 af 9. December 1941.

III. *Frá minnilutanum* (Poul Petersen og Thorstein Petersen):

UPPSKOT:

ÆNDRINGER

i midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 59 af 9. December 1941 om Priser.

§ 2 affattes saaledes:

Priskontrolraadet for Færøerne bestaar af 5 Medlemmer, der vælges paa nedennævnte Maade, for et Aar ad Gangen, saaledes at deres Funktionstid er Kalenderaaret. Formanden vælges dog for 3 Aar. De først valgte tiltræder straks.

Føroya Arbeiðarafelag vælger 1 Medlem.

Føroya fiskimannafelag og Suðuroya fiskimannafelag i Forening 1 Medlem.

Føroya arbeiðsgevarafelag 1 Medlem.

Færøernes Købmandsforening 1 Medlem.

Sorenskriveren paa Færøerne udpeger eet Medlem, der er Raadets Formand.

Raadet fastsætter selv sin Forretningsorden.

§ 5 andet Stykke udgaar.

§ 16 affattes saaledes:

Priskontrolraadet udarbejder og offentliggør til hvert Aars 1. Januar, 1. April, 1. Juli og 1. Oktober et Pristal paa Grundlag af Priserne pr. den 15. i den foregaaende Maaned for de Varemengder, som blev

opstillet af vedkommende Pristalsudvalg som et Husholdningsbudget pr. 1/7 1939.

Første Gang sker Udregningen snarest muligt med Gyldighed til 1. April 1943.

Priskontrolraadet indleder straks efter Udnævnelsen Forhandlinger om Fastlæggelsen af Varemængderne for et Normalbudget, der skal have Gyldighed for Fremtiden. Disse Varemængder til Dagspris pr. 1/7 1939 danner Udgangspunktet for Pristalsberegningen. Saasnart Normalbudgettet er endelig vedtaget af Raadet, offentliggøres dette paa Raadets Foranstaltning.

§ 17 ændres saaledes:

I Stedet for sidste Punktum i 4. Stykke: «Ildømmes Overtrædelse» sættes: «Ildømmes Bødestraf, skal denne fastsættes under Hensyntagen til det Beløb, der er eller skønnes at være indvundet ved Overtrædelsen, saaledes at Bøder kan stige til 10 Gange det ommeldte Beløb.»

IV. ÆNDRINGER

i midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 63 af 15. December 1941 om Afgørelse i Uoverensstemmelser i Arbejdsforhold.

1) *Frá nevndini:*

Bestemmelsernes § 4 Punkt 1 affattes saaledes:

I. Inden en af Amtmanden fastsat Frist opfordres nedennævnte Foreninger eller Foreningsgrupper til hver at udpege et Medlem af Voldgiftsnævnet. Hvor flere Foreninger er nævnt i samme Gruppe, skal Opfordringen stiles til den eller de Foreninger, der nærmest maa antages at repræsentere vedkommende Part.

- a. Føroya Fiskimannafelag, Suðuroya Fiskimannafelag, Føroya skipara- og navigatørfelag, Føroya motorpassarafelag, Føroya maskinistfelag, Skipara- og stýrimannafelag.
- b. Føroya arbeiðarafelag.
- c. Færøernes Rederiforening, Føroya trolarafelag.
- d. Føroya arbeiðsgevarafelag.

2) *Frá minnilutanum* (P. M. Dam, J. E. Jacobsen og L. Zachariasen):

§ 5 a affattes saaledes:

«at Lønninger for Arbejde i Land paa Færøerne, saalænge det for Færøerne offentliggjorte Pristal er 165 eller derover, ikke fastsættes under de ved nærværende Bestemmelser Ikrafttræden i det paagældende Arbejdsforhold gældende Lønninger, og saaledes at Lønnen stiger eller falder eet Øre pr. Time for hvert Point Pristallet stiger eller falder, saa længe Pristallet er højere end 213, medens den ved Pristald falder med 0,85 Øre pr. Time for hvert Point, naar Pristallet er kommet ned paa 213 eller derunder. Dette gælder for alle fremtidige Lønftaler og hvor der ikke i Forvejen forefindes faste Lønftaler.

Nevndin viðv. pristalsútrokning, 7. desember 1942.

P. M. Dam. Louis Zachariasen. Jacob E. Jacobsen. Th. Petersen.
 Kr. Djurhuus. J. Danielsen. P. Petersen.

Prísirnar hjá Landshandlinum.

Á tingi í ár liggja fleiri mál, sum sípa til vøruprísir. Soleiðis mál-
ini: Einkarsøla fyri Landshandilin, viðkan av príseftiransingarráðsins virki,
prístal o. fl.

Fólkaflokkurin ynskir at koma fram við hesum yvirliti og sam-
metingum.

Tað er upplýst, at Landshandilin kann keypa hveitimjøl fyri £ 19
tonsið og sukur fyri £ 21-7-0 tonsið í Bretlandi. Hetta vil geva hesa
útrokning:

	Hveitimjøl:	Sukur:
Innkeyp av einum tonsi.....	429,40	482,51
Frakt	67,50	80,00
Trygging.....	20,43	22,92
Uppskipan, koyring og annað	15,00	15,00
Vørugjald.....	4,00	4,00
Tollur	0,00	36,57
fyri 1016 kg....	536,33	641,00
fyri 100 kg....	52,79	63,09

Tað at ein monopolhandil er settur á stovn ger, at her kemur ein
meirútreiðsla av innanoyggjafluttningi, sum annars fyri størsta partin vildi
verið spard. Hesa útreiðslu mugu vit so statt taka serstakt upp.

Landshandilin selir hesar nevndu vøru fyri 67,00 kr. og 80,00 kr.
pr. 100 kg. Við at spyrja okkum fyri hjá handilsmonnum og øðrum hava
vit fingið at vita, at heilsøluvinningur undan krígunum var undir 10 pst.
ella 2-3 kr. fyri 100 kg av hveitimjøli ella sukri. Eisini hava vit fingið
prógvað, at innflutningsmenn í ár til sama ella hægri innkeypsprís í Ong-
landi hava selt hveitimjøl fyri 56 og 57 oyr. pr. kg til smásølumenninar.

Bílatíð sær nú soleiðis út:

Pr. 100 kg				
	Landsh. keypir:	Landsh. sølr:	Landshandilin vinnur brutto:	Av vinningi skal ganga óneyðugt flutningsgjald
Hveitimjøl.....	52,79	67,00	33 % 14,21	o. u. 2,50
Sukur.....	63,09	80,00	26,8 % 16,91	o. u. 3,50

Pr. 100 kg			
	Landsh. netto:	Heilsælumaðurinn vann aðrenn monopolíð með undir krígunum	Samhætt prislógarinnar gr. 4 skal sam- metast við hentar fylki-kríggisprísir
Hveitinnjöl	11,71	3,21	undir 10% millum 2 og 3 kr.
Sukur	13,41	6,91	o. u. 10% millum 2 og 3 kr.

Ein smásælumaður kundi fáa sitt mjöl:

aðrenn einkarsöluna fyrri 56 oyr. kg.

frá Landsbandlinum — 67 oyr. kg.

Einkarsölan hefur kostað okkum eina landsavgift uppá 11 oyr. kg. av mjóli, meðan keypsuprísurnir í Bretlandi er óbreyttur.

Vit skulu nevna te, har Lanshandilin keypir til ymiskar prísir av ymiskari góðsku, men selur alt til ein prís 7 kr. 75 oyr. kg. — beint tvørturímóti tí, sum er ásett í prislógini. Við eftirkannan av prísunum kunnu vit siga, at keypið í Bretlandi í dýrasta lagi hefur verið 2 sh. 6 d. pr. lb., helst niður í 1 sh. 11 d. pr. lb. og óivað væl lægri, heilt niður í 1 sh. 6 d. pr. lb. Miðaltalið liggur o. u. 2 sh. 1 d. pr. lb., fyrri henda prís verður prísurnir so státt fyrri 1 kilo:

Keyp kr. 5,11

Frakt kr. 0,20

Trygging, uppsk. o. a. kr. 0,35

Tollur kr. 0,24

kr. 5,90 fyrri 1 kilo.

Selt verður fyrri 7 kr. 75 oyr. soleiðis at vinningurin verður 1 kr. 85 oyr. pr. kilo ella 31,3 %. Fyrri sumt te er vinningurin omanfyrri 70 % og ongantíð undir 12 %. Undan krígunum var tað o. u. 85 oyr. pr. kg. ella um 15 %. Undan monopolíðini var hægsti prísur hjá flestu heilsælumonnum 6 kr. 90 oyr. pr. kg. fyrri sera gott slag av te.

The first part of the paper discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial system and for providing a clear audit trail. The second part of the paper examines the various methods used to collect and analyze data, highlighting the strengths and weaknesses of each approach. The third part of the paper focuses on the development of effective communication strategies, which are crucial for ensuring that all stakeholders are kept informed and engaged. Finally, the paper concludes with a series of recommendations for improving the overall performance of the organization.

In the first section, we explore the challenges faced by organizations in maintaining accurate records. These challenges include the complexity of the data, the lack of standardized formats, and the need for real-time updates. We then discuss the various methods used to collect and analyze data, including manual entry, automated systems, and data mining. Each method has its own set of advantages and disadvantages, and the choice of method depends on the specific needs of the organization.

The second section of the paper focuses on the development of effective communication strategies. This involves identifying the key stakeholders, understanding their needs, and developing a plan to keep them informed. We discuss the importance of transparency and the need to provide timely and accurate information. We also explore the various channels used for communication, including email, intranet, and social media.

Finally, the paper concludes with a series of recommendations for improving the overall performance of the organization. These recommendations include the need for ongoing training and development, the importance of regular communication, and the need to stay up-to-date with the latest technology. We also emphasize the need for a strong leadership team and a clear vision for the future.

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

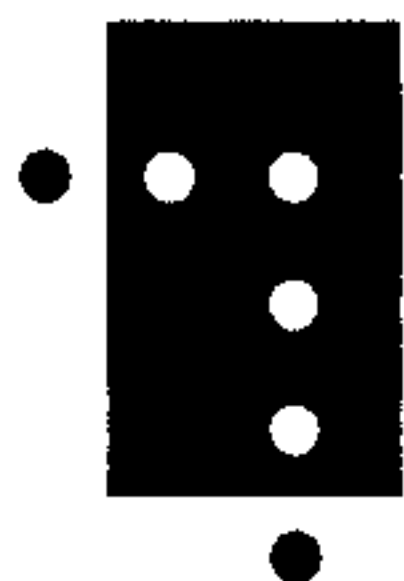
2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

2000-01-01 1000

RED: 10 X

Nasjonallbibliote

Nasjonallbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 11 11

